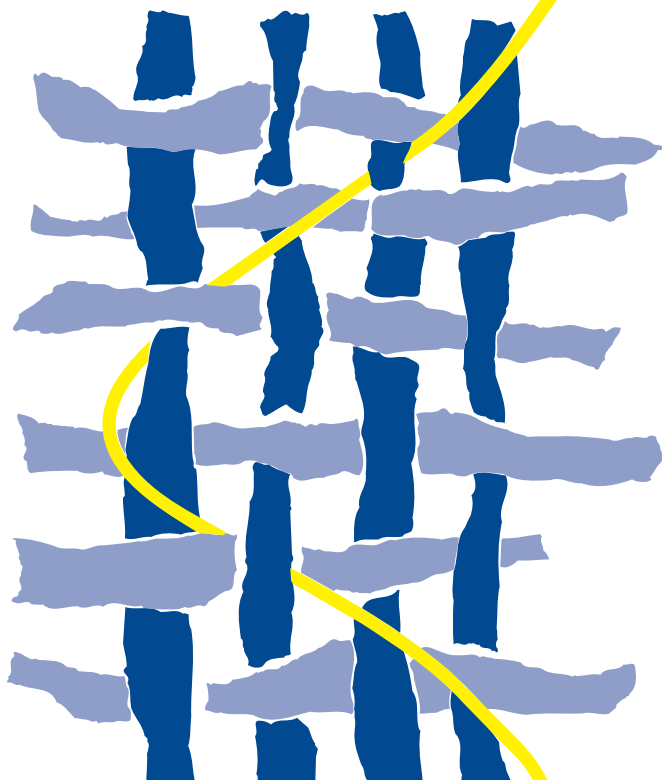

De Europese Ombudsman

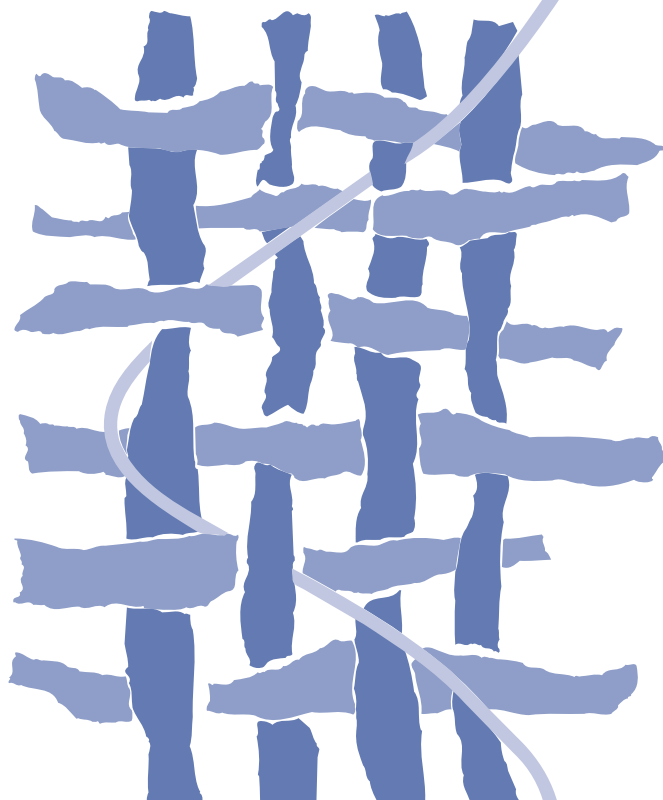
JAARVERSLAG

1998

De Europese Ombudsman

JAARVERSLAG VOOR 1998

Straatsburg, februari 1999

De heer J. M. Gil-Robles Gil-Delgado

Voorzitter Europees Parlement
Wiertzstraat
B - 1047 Brussel

Geachte heer Gil-Robles,

Overeenkomstig artikel 138 E, lid 1 van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en artikel 3, lid 8 van het besluit van het Europees Parlement inzake het statuut van de Europese Ombudsman en de algemene voorwaarden voor de uitoefening van zijn ambt dien ik hierbij mijn verslag over 1998 in.

Jacob Söderman,
De Europese Ombudsman

1 VOORWOORD 9

2 KLACHTEN AAN DE OMBUDSMAN 15

2.1	RECHTSGRONDSLAG VAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE OMBUDSMAN	15
2.2	BEVOEGDHEID VAN DE EUROPESE OMBUDSMAN	16
2.2.1	"Wanbeheer"	18
2.2.2	Een Code van goed administratief gedrag	19
2.3	VRIJ VERKEER EN DE BEVOEGDHEID VAN DE OMBUDSMAN	21
2.4	ONTVANKELIJKHEID VAN DE KLACHTEN	25
2.5	GRONDEN VOOR HET INSTELLEN VAN EEN ONDERZOEK	26
2.6	ANALYSE VAN DE KLACHTEN	27
2.7	ADVIES OM ZICH TOT EEN ANDERE INSTANTIE TE WENDEN EN OVERDRACHT VAN KLACHTEN	27
2.8	BESLUITEN NA EEN ONDERZOEK DOOR DE OMBUDSMAN	28
2.9	ZAKEN MET BETREKKING TOT EEN NIET-REAGEREN OP BRIEVEN	30
2.10	ENKELE PUNTEN MET BETREKKING TOT DE TOEGANG TOT DOCUMENTEN	31
2.10.1	Klachten over geweigerde toegang tot documenten	31
2.10.2	Eerlijke procedure bij het onderzoek van de Ombudsman	32
2.10.3	De bevoegdheid van de Ombudsman om dossiers in te zien	33

3 BESLUITEN NA EEN ONDERZOEK 35

3.1	GEVALLEN WAAR GEEN WANBEHEER IS VASTGESTELD	35
3.1.1	Europees Parlement	
	Terugbetaling van medische kosten.	35
	Regels voor deelname aan de pensioenregeling van het Europees Parlement.	38
3.1.2	Raad van de Europese Unie	
	Onderzoek naar de redenen waarom toegang tot documenten werd geweigerd.	44
3.1.3	Europese Commissie	
	Mededinging : antwoord op ingediende opmerkingen - bevoegdheid van de Ombudsman	49
	Salarissen van Commissieleden: verzoek om informatie	51
	Deense belasting op geïmporteerde tweedehandswagens	55
	Aanbestedingsprocedure voor het verstrekken van technische diensten aan de Commissie.	62

Vermeende inbreuk op de mededingingsregels	66
Selectie van kandidaten voor een stage	77
Fraude in verband met het Europees Sociaal Fonds: vermeend nalaten op te treden door de UCLAF.	80
Aanbesteding	84
Financiële steun voor Spaanse douanebeambten na de inwerkingtreding van de interne markt.	86
Duitse overheidssteun voor hernieuwbare energie.	90
Uiterste termijn voor het indienen van voorstellen op een uitnodiging tot inschrijving	95
Bescherming tegen bosbranden: interpretatie van verordening 3529/86.	97
Annulering van financiële steun voor een project.	98
Tarief voor hertenvlees	100
Besluit van de Commissie niet te starten met een inbreukprocedure overeenkomstig artikel 169 EG	102
Weigering van een nationale rechtbank een prejudiciële beslissing te vragen: het besluit van de Commissie een klacht hierover niet in behandeling te nemen	104
Onderlinge erkenning van bewijzen van bevoegdheid voor burgerluchtvaartpersoneel	106
De prijs van publicaties van de Commissie	108
Beurs van de Commissie: sociale zekerheidsbijdragen	110
Mislukte aanwerving van een expert	112
Reservelijst voor aanwerving	115
Vermeende discriminatie bij uitnodiging tot inschrijving	116
Artikel 169: niet-uitbrengen van een met redenen omkleed advies en uitsluiting van de klager van een vergadering	119
Overdracht van pensioenrechten.	125
Richtlijn betreffende vakantiepakketten: niet-adequate behandeling van een klacht door de Commissie	126
Aanwervingsprocedures: besluit om een andere kandidaat te benoemen.	131
Vermeend verzuim om discriminatie te voorkomen in toegang tot tewerkstelling in de overheidssector	135
3.1.4 Bureau voor officiële publicaties van de Europese Gemeenschappen	
OPOCE: distributiesysteem en prijsbeleid	137
3.2 OM ANDERE REDENEN GESLOTEN ZAKEN	139
3.2.1 Europees Parlement	
Toelageregeling voor leden van het Europees Parlement.	139
3.3 DOOR DE INSTELLING OPGELOSTE ZAKEN	143
3.3.1 Europees Parlement	
Aanwerving: negatieve uitslag van het medisch onderzoek	143
Niet-verstrekken van aanbestedingsdocumenten in de taal van de inschrijver	145
3.3.2 Europese Commissie	
Overheidssteun: het doen naleven van het Gemeenschapsrecht door de Commissie.	147
Vermeend gebrek aan informatie naar aanleiding van telefoongesprekken.	151
Te late betaling van de Commissiebijdrage aan een project.	153

	Verzuim om een klager op de hoogte te houden van de ontwikkelingen met betrekking tot zijn klacht.	155
3.3.3	Bureau voor harmonisatie binnen de interne markt	
	Vergelijkend onderzoek voor tijdelijke ambtenaren: niet-selectie van een kandidaat	159
3.4	DOOR DE OMBUDSMAN BEREIKTE MINNELIJKE SCHIKKINGEN	161
3.4.1	Europees Parlement	
	Reiskosten voor een officieel bezoek van een Parlements lid	161
3.4.2	Europese Commissie	
	Toegang tot documenten van de Commissie	165
	Inschrijvingsprocedure voor de functie van manager financieel beheer in het kader van het PHARE-programma	168
	Niet-verlenging van een extern contract: vermeende niet-tijdige kennisgeving	170
3.5	MET EEN KRITISCHE OPMERKING VAN DE OMBUDSMAN AFGESLOTEN ZAKEN	172
3.5.1	Europees Parlement	
	Personeel: erkenning van een beroepsziekte.	172
	Vergelijkend onderzoek: het niet verstrekken van juiste informatie	176
3.5.2	Raad van de Europese Unie	
	Besluit van de Raad 93/731: betekenissen van "herhaald verzoek" en "omvangrijke documenten"	179
	Toegang van het publiek tot documenten	185
	Weigering toegang te verlenen tot documenten: inadequate redenering.	191
	Algemeen vergelijkend onderzoek: gebrek aan informatieverstrekking over beroepsmogelijkheden	196
	Toegang tot documenten.	200
3.5.3	Europese Commissie	
	Itoiz Dam: onvermogen van de Commissie om adequate redenen te geven voor haar overweging dat geen sprake is van schending van Gemeenschapsrecht	206
	Geschil over een onderzoekscontract	214
	Mededingingsrecht: niet-nemen van actie en niet-beantwoorden van correspondentie	224
	Erkenning van tandheelkundige diploma's uit derde landen	228
	Vertrouwelijk karakter van de relatie arts-patiënt	235
	Redenen voor afwijzing van een kandidaat	237
	Wijziging van onderzoekbeurzen.	240
	Subsidie voor een filmfestival: ondeugdelijke redenering	247
	Onderlinge erkenning van helikopterbrevetten.	250
	Verzuim inlichtingen te verstrekken over de uitkomst van de behandeling van een klacht.	254
	Wijziging van het aanwervingsbeleid.	258
	Aanwervingsprocedures	262
	Buitensporige vertraging bij het beantwoorden van correspondentie	266

3.5.4 Rekenkamer

Vergoeding van de kosten voor sollicitanten in een vergelijkend onderzoek 271

3.6 ONTWERPAANBEVELING VAN DE OMBUDSMAN 275

3.6.1 Raad van de Europese Unie

Een actuele lijst van genomen besluiten op het gebied van justitie en binnenlandse zaken . . . 275

3.7 ONDERZOEKEN OP EIGEN INITIATIEF VAN DE OMBUDSMAN 279

3.7.1 Europese Commissie

Leeftijdsgrenzen voor aanwerving 279

Pensioenrechten van plaatselijke functionarissen van de Commissie 289

4 BETREKKINGEN MET ANDERE INSTELLINGEN VAN DE EUROPESE UNIE 291

4.1 HET EUROPEES PARLEMENT EN DE COMMISSIE VERZOEKSCHRIFTEN 291

4.2 DE EUROPESE COMMISSIE 291

5 BETREKKINGEN MET DE NATIONALE OMBUDSMANNEN EN SOORTGELIJKE INSTELLINGEN 293

5.1 HET VERBINDINGSNETWERK 293

5.2 SAMENWERKING BIJ DE BEHANDELING VAN KLACHTEN 294

5.3 SAMENWERKING MET REGIONALE OMBUDSMANNEN EN SOORTGELIJKE INSTELLINGEN 294

6 PUBLIC RELATIONS 297

6.1 HOOGTEPUNTEN VAN HET JAAR 297

6.2 CONFERENTIES EN ONTMOETINGEN 298

6.3 ANDERE GEBEURTENISSEN 306

6.4 CONTACTEN MET DE MEDIA 313

7 BIJLAGEN 317

A STATISTIEKEN 317

B DE BEGROTING VAN DE OMBUDSMAN 322

C PERSONEEL VAN DE OMBUDSMAN 324

VOORWOORD

De instelling van het Bureau van de Europese Ombudsman was een van de belangrijkste resultaten van het Verdrag van Maastricht met betrekking tot het burgerschap van de Unie. De mogelijkheid zich tot de Ombudsman te wenden is een van de rechten van het Europese burgerschap en wordt gewaarborgd door het Gemeenschapsrecht. In mijn eerste Jaarverslag (1995) heb ik aangekondigd dat ik, in het licht van de opgedane ervaring sinds het Bureau in september 1995 zijn werkzaamheden begon, in het Jaarverslag 1998 mogelijke hervormingen en wijzigingen in het mandaat, de bevoegdheden of de procedures van het Bureau van de Europese Ombudsman zou voorstellen. Een groot deel van dit voorwoord is dan ook gewijd aan het vervullen van die belofte. Ik wil stilstaan bij wat er nog zou moeten gebeuren om het Bureau van de Ombudsman volledig gestalte te geven, zodat het de Europese burgers zo doeltreffend mogelijk kan dienen.

Ik zou de lezers op de eerste plaats willen laten weten dat de structuur van dit Jaarverslag gelijk is aan die van de vorige twee volledige jaren van de werkzaamheden, 1996 en 1997. Er is echter een belangrijke wijziging doorgevoerd voor wat betreft de keuze van de zaken die in het Verslag worden gepresenteerd. De voorgaande Jaarverslagen bevatten alle zaken die na een onderzoek waren gesloten. In de beginjaren van het Bureau was dit nuttig om een volledig beeld van het werk van de Ombudsman te geven. Het toenemende aantal zaken betekent echter dat het vanuit het oogpunt van de behoeften van de burgers niet langer verdedigbaar is ze allemaal op te nemen, aangezien veel zaken in feite herhalingen van eerdere zaken en niet echt van groot publiek belang zijn. In dit verslag hanteer ik daarom de gangbare werkwijze van de nationale ombudsmannen en neem ik slechts een selectie van zaken op, zodat de lengte van het verslag binnen redelijke grenzen blijft en het duidelijk en leesbaar blijft.

Alle zaken waarin belangrijke beginselkwesties spelen, zijn natuurlijk opgenomen, evenals zaken waarin nieuwe kwesties betreffende de bevoegdheden of procedures van de Ombudsman spelen en zaken die bevindingen van algemeen belang bevatten. Voor degenen die alle zaken die na een onderzoek zijn gesloten, willen bestuderen, is deze informatie sinds juli 1998 compleet en in een overzichtelijke vorm op de website te vinden, waar alle besluiten in het Engels en in de taal van de klager gepubliceerd worden. Van elk besluit is een gedrukte versie verkrijgbaar via het Bureau van de Ombudsman.

RESULTATEN

Tijdens de behandeling van het Jaarverslag 1997 door het Europees Parlement werd de kritiek geuit dat de Ombudsman slechts in een klein percentage van de gevallen succes had. Men was tot dit standpunt gekomen op basis van alle ontvangen klachten, met inbegrip van de klachten die buiten de bevoegdheid vielen. Ik geloof niet dat deze manier

om de resultaten van de werkzaamheden van een Ombudsman te beoordelen eerlijk is. Met een klacht die buiten de bevoegdheid valt, kan niet veel anders worden gedaan dan proberen de klager advies te geven of de klacht over te dragen aan een bevoegd orgaan. We zijn erin geslaagd dit in bijna 80% van dat soort gevallen te doen.

In de loop van 1998 heeft het Secretariaat van de Ombudsman in totaal 1617 zaken behandeld. Hieronder waren 1372 nieuwe klachten die in 1998 zijn ontvangen. Er werden in de loop van het jaar één onderzoek op eigen initiatief ingesteld en 185 onderzoeken werden met een gemotiveerd besluit afgesloten. In 45% van deze zaken werd de aangelegenheid door de instelling opgelost, werd er een schikking bereikt of werd de zaak met een kritische opmerking gesloten. In 1997 en 1996 was dat percentage respectievelijk 40% en 35%. In 1998 werd in 52% van de zaken geen wanbeheer geconstateerd. De bevinding van geen wanbeheer is voor de burger niet altijd negatief. Het onderzoeksproces vereist dat de instelling aan de klager uitleg geeft over wat zij gedaan heeft en waarom. In sommige zaken weet zij de klager er zelfs van te overtuigen dat zij juist gehandeld heeft.

Een Ombudsman moet zijn resultaten altijd nauwlettend volgen vanuit het gezichtspunt van de burger. Op dit gebied moet nog veel gebeuren, maar we mogen niet vergeten dat er een voortdurende verbetering is in de resultaten van de zaken en het aantal behandelde zaken. Het hoofddoel zou moeten zijn de tijd die nodig is om een zaak te behandelen, volgend jaar te verkorten. De doelstelling van één maand voor het bepalen van de ontvankelijkheid en één jaar voor het afsluiten van een zaak na een onderzoek is nog niet helemaal bereikt, maar moet in de komende jaren wel gehaald worden.

Vaak kunnen positieve resultaten worden bereikt door onderzoek op eigen initiatief door de Ombudsman. Door de dagelijkse behandeling van klachten van de burgers kunnen bepaalde problemen of terugkerende kwesties aan het licht komen. In zulke gevallen kan een duidelijk initiatief van de Ombudsman noodzakelijk zijn om iets aan de desbetreffende kwestie te doen. In november 1998 begon ik een onderzoek om na te gaan of de verschillende communautaire instellingen en organen beschikken over een code van goed administratief gedrag voor ambtenaren in hun contacten met het publiek, en of deze code toegankelijk is voor het publiek.

Het idee van een dergelijke code heeft constant de steun van het Europees Parlement gehad, waar de heer Roy PERRY, lid van het EP en rapporteur voor het verslag van de Commissie Verzoekschriften over haar eigen activiteiten in 1996-1997, heeft gevraagd voor de communautaire instellingen en organen een code van goed administratief gedrag vast te stellen. Het Parlement heeft er met nadruk op gewezen *"dat een dergelijke code, met het oog op de publieke toegankelijkheid en begrijpelijkheid, voor alle Europese instellingen en organen zo veel mogelijk hetzelfde is"*.

Meer details over het onderzoek op eigen initiatief zijn te vinden in hoofdstuk 2 (paragraaf 2.2.2). Ik hoop dat het mogelijk zal zijn in een toekomstig Jaarverslag positieve resultaten over dit initiatief bekend te kunnen maken.

VRIJ VERKEER

In het oorspronkelijke Spaanse voorstel om een Europese Ombudsman in te stellen, was het de gedachte dat de Ombudsman zou moeten toezien op de rechten van de Europese burgers krachtens het Gemeenschapsrecht op alle niveaus van de Europese Unie, zelfs op nationaal, regionaal of plaatselijk niveau. Het grote aantal klachten dat buiten de bevoegdheid valt, nog steeds ongeveer 70% van de ontvangen klachten, geeft aan dat de Europese burgers niet begrijpen dat de bevoegdheid van de Europese Ombudsman beperkt is tot uitsluitend het optreden van de communautaire instellingen en organen.

José Martínez Aragón, Hoofdadviseur Juridische zaken, heeft de klachten die buiten de bevoegdheid vielen maar betrekking hadden op het Gemeenschapsrecht, geanalyseerd. Uit deze analyse, die te vinden is in hoofdstuk 2 van dit Jaarverslag, blijkt dat veel van dit soort klachten betrekking hebben op het recht op vrij verkeer binnen de Unie. Vrij verkeer is een van de rechten van het burgerschap van de Unie die door artikel 8 A van het Verdrag gewaarborgd worden. Zou het niet passend zijn als de Europese Ombudsman de Europese burgers kon helpen, zodat zij kunnen profiteren van dit fundamentele recht dat hun verleend is?

Ik sta volledig achter het subsidiariteitsbeginsel en vind dat we consequent moeten proberen nationale ombudsmannen en soortgelijke instellingen aan te moedigen en te steunen om klachten van Europese burgers betreffende het Gemeenschapsrecht te behandelen. Dit wordt nog belangrijker wanneer het Verdrag van Amsterdam in werking treedt, dat vraagstukken rond visa, asiel en de rechten van buitenlanders – klassieke onderwerpen voor klachten bij de ombudsmannen en soortgelijke instellingen op nationaal niveau – binnen het terrein van het Gemeenschapsrecht brengt. Ook moet meer bekendheid worden gegeven aan het recht een verzoekschrift in te dienen bij het Europees Parlement, vooral voor beginselzaken of zaken met een meer politiek belang.

Aangezien onze samenwerking met de nationale en regionale organen zich zo positief ontwikkelt, wil ik op dit punt geen veranderingen voorstellen in de bevoegdheden van de Europese Ombudsman zoals vastgelegd in het Verdrag, maar ben ik vastbesloten mijn inspanningen op dit gebied te vergroten.

Het zou de burger werkelijk kunnen helpen als alle rechtsmiddelen van het Gemeenschapsrecht duidelijk in het Verdrag worden genoemd, zodat de Europese burgers goed worden geïnformeerd over hun rechten op dit gebied. In een rechtstaat vormen de rechtbanken het belangrijkste systeem voor de handhaving van het recht. Op dit moment is er echter geen bepaling in het Verdrag die de burgers informeert over de zeer belangrijke rol die de nationale rechtbanken spelen bij het waarborgen van de naleving van het Gemeenschapsrecht. Voorts zou het Verdrag melding moeten

maken van het recht om bij de nationale ombudsmannen klachten en bij de parlementen verzoekschriften in te dienen in het geval van conflicten met de overheid over het Gemeenschapsrecht. Elke lidstaat dient verplicht te zijn te garanderen dat zijn juridische structuur een doeltreffend en passend niet-gerechtigd orgaan bevat waartoe de burgers zich voor dit doel kunnen wenden.

Ik wil tevens onderstrepen dat het recht van een Europees burger om bij de Europese Commissie een klacht in te dienen over een mogelijke inbreuk door een lidstaat op het Gemeenschapsrecht in het Verdrag zou moeten worden opgenomen. Dit lijkt de enige manier te zijn om de status van de burgers als partij in dit proces zeker te stellen en om in de toekomst een juiste en doorzichtige afhandeling van hun klachten te waarborgen.

NOODZAAK HET STATUUT VAN DE OMBUDSMAN TE WIJZIGEN

Het Europees Parlement heeft het initiatief genomen het Financieel Reglement te wijzigen en een onafhankelijke begroting voor de Europese Ombudsman in te stellen. Dit initiatief is toe te juichen, mits ons bureau voldoende tijd krijgt om zich aan te passen, zodat de behandeling van de klachten niet wordt gehinderd. Een onafhankelijke begroting vanaf het jaar 2001 zou wat dat betreft realistisch zijn. Die termijn zou bovendien voldoende tijd geven om de benodigde wijzigingen in het Statuut van de Ombudsman aan te brengen.

Een ander punt met betrekking tot het Statuut is van meer wezenlijk belang. Het betreft de beperkingen die gelden voor onderzoeken, zoals vastgelegd in artikel 3, lid 2, volgens welk de toegang tot een dossier kan worden geweigerd *"om met redenen omklede motieven van geheimhouding"* en ambtenaren en andere personeelsleden van de communautaire instellingen en organen, wanneer zij op verzoek van de Ombudsman getuigen, *"spreken in naam van en in opdracht van hun diensten en gehouden blijven door hun verplichting inzake beroepsgeheim"*.

Ik ben van mening dat deze beperkingen onnodig en niet passend zijn. Het hele idee van een onderzoek door de Ombudsman is dat de burgers mogen verwachten dat de Ombudsman over alle belangrijke feiten en documenten kan beschikken, zelfs wanneer de informatie niet volledig aan het publiek vrijgegeven kan worden omdat deze geheim is. De burger zou in elk geval moeten weten dat de onderzoeken door de Ombudsman niet beperkt worden, en dat hij alle benodigde dossiers kan inzien en alle benodigde getuigenverklaringen kan afnemen.

De beperkingen die zijn vastgelegd voor het horen van getuigen, zijn onaanvaardbaar omdat deze, wanneer ze letterlijk worden genomen, een getuige zelfs zouden kunnen dwingen te liegen (bijvoorbeeld om een geval van fraude te verbergen) indien hij/zij door zijn/haar superieuren in de dienst daartoe opdracht heeft gekregen. Om een betrouwbaar onderzoek mogelijk te maken zouden getuigen alleen maar de waarheid hoeven te spreken en alle belangrijke feiten hoeven vrij te geven tijdens een onderzoek. De redenering achter de huidige bepaling in het Statuut is in feite een belemmering om gevallen van corruptie en fraude binnen het Europees

bestuur goed aan te pakken. Als het doel is dat de onderzoeken van de Ombudsman bijdragen aan het bestrijden van mogelijke corruptie en fraude bij de instellingen op basis van klachten of initiatieven, zouden deze misplaatste beperkingen moeten worden verwijderd.

In de praktijk is de Ombudsman de toegang tot een dossier nog niet geweigerd, maar er hebben naar aanleiding van de hierboven genoemde beperking wel gesprekken en discussies plaatsgevonden. Tot nu toe zijn er nog geen getuigenverklaringen afgenomen. Om twijfel te voorkomen, zou het beter zijn als uit het Verdrag duidelijk naar voren zou komen dat de Ombudsman, ten behoeve van zijn onderzoek, volledige toegang heeft tot de dossiers en documenten die de communautaire instellingen en organen in hun bezit hebben, en dat ambtenaren een volledige en waarheidsgetrouwe getuigenverklaring aan de Ombudsman dienen te geven. De eis in artikel 4, lid 1, van het Statuut dat de Ombudsman en zijn personeel geen documenten openbaar mogen maken of informatie mogen vrijgeven die zij in de loop van het onderzoek hebben verkregen, dient natuurlijk van kracht te blijven.

VRUCHTBARE SAMENWERKING

Het Reglement van het Europees Parlement betreffende de Europese Ombudsman is onlangs vernieuwd en is bijna actueel. Het lijkt echter nodig een bepaling op te nemen over de manier waarop het Parlement omgaat met het Jaarverslag en met eventuele speciale verslagen van de Ombudsman, om te verzekeren dat de belangrijkste verantwoordelijkheden in dit opzicht bij één verantwoordelijke commissie binnen het Parlement worden gelegd, die afhankelijk van het onderwerp van het verslag zo nodig om de mening van deskundigen uit andere commissies zou kunnen vragen. Er is over dit onderwerp reeds een ontwerpverslag gereed en de zaak zal naar alle waarschijnlijkheid vóór het einde van deze zittingsperiode worden geregeld, wat zou betekenen dat alle benodigde procedures zullen zijn vastgesteld voordat het nieuwe Parlement in de tweede helft van 1999 wordt geïnstalleerd.

Ook andere regels met betrekking tot de samenwerking tussen het Europees Parlement, zijn verantwoordelijke commissie en de Ombudsman zouden wellicht ter discussie gesteld kunnen worden, maar naar mijn mening is dit onnodig. De tot nu toe getoonde bereidwilligheid bij de samenwerking heeft tot positieve resultaten geleid en er is alle reden om te verwachten dat de opbouwende, flexibele samenwerking zal worden voortgezet en tot nog betere resultaten leiden. Zelfs de meest gedetailleerde en ingewikkelde regels kunnen een dergelijke positieve houding en sfeer nooit met succes vervangen.

Tot slot zou ik alle communautaire instellingen en organen willen bedanken voor hun medewerking met en constructieve opstelling tegenover het Bureau van de Ombudsman. In het bijzonder wil ik in dit opzicht graag noemen het Europees Parlement en zijn verantwoordelijke commissie, de Commissie Verzoekschriften, voor hun grote inspanningen en niet-aflattende steun bij de totstandbrenging van het Bureau van de Europese

Ombudsman, zodat deze de burgers van Europa kan dienen en steunen en zo de verhoudingen tussen deze burgers, de Europese Unie en haar bestuur kan verbeteren.

Jacob Söderman

31.12.1998

2 KLACHTEN AAN DE OMBUDSMAN

De belangrijkste taak van de Europese Ombudsman is het aanpakken van gevallen van wanbeheer bij het optreden van de communautaire instellingen en organen, met uitzondering van het Hof van Justitie en het Gerecht van eerste aanleg bij de uitoefening van hun gerechtelijke taak. Mogelijke gevallen van wanbeheer komen vooral onder de aandacht van de Ombudsman door klachten van Europese burgers. De Ombudsman heeft tevens de mogelijkheid om op eigen initiatief onderzoek te verrichten.

Iedere Europese burger, of iedere niet-burger die in een lidstaat woont, kan een klacht bij de Ombudsman indienen. Bedrijven, verenigingen of andere organen met statutaire zetel in de Unie kunnen eveneens een klacht indienen. Klachten kunnen ofwel rechtstreeks aan het adres van de Ombudsman worden gericht, ofwel via een lid van het Europees Parlement worden ingediend.

Klachten aan de Ombudsman worden openbaar behandeld, tenzij de klager om vertrouwelijkheid verzoekt. Het is van belang dat de Ombudsman zo open en doorzichtig mogelijk optreedt, zodat de Europese burgers zijn werk kunnen volgen en begrijpen en tevens om een goed voorbeeld voor anderen te stellen.

In 1998 behandelde de Ombudsman 1617 zaken. 1372 Hiervan waren nieuwe klachten die in 1998 zijn ontvangen. 1237 Hiervan werden rechtstreeks door individuele burgers toegezonden, 63 kwamen van verenigingen en 60 van bedrijven. 9 Klachten werden via leden van het Europees Parlement ontvangen. 244 Zaken werden meegenomen vanuit 1997. De Ombudsman stelde bovendien één onderzoek op eigen initiatief in.

Zoals voor het eerst is opgemerkt in het Jaarverslag 1995 van de Ombudsman, bestaat er tussen de Commissie Verzoekschriften en de Ombudsman een afspraak om klachten en verzoekschriften in bepaalde gevallen naar elkaar door te verwijzen. In 1998 zijn, met toestemming van de indiener, 3 verzoekschriften doorverwezen naar de Ombudsman om als klachten behandeld te worden. 10 Klachten zijn met toestemming van de klager naar het Europees Parlement doorverwezen om als verzoekschriften behandeld te worden. Daarnaast waren er 80 zaken waarin de Ombudsman een klager geadviseerd heeft een verzoekschrift bij het Europees Parlement in te dienen. (Zie Bijlage A, Statistieken)

2.1 RECHTSGRONDSLAG VAN DE WERKZAAMHEDEN VAN DE OMBUDSMAN

De Ombudsman oefent zijn ambt uit overeenkomstig artikel 138 E van het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, het Statuut van de Ombudsman¹ en de uitvoeringsbepalingen die door de Ombudsman onder

¹ Besluit 94/262 van het Europees Parlement van 9 maart 1994 inzake het Statuut van de Europese Ombudsman en de algemene voorwaarden voor de uitoefening van zijn ambt, PB 1994, L 113/15.

artikel 14 van het Statuut zijn aangenomen. De tekst van de uitvoeringsbepalingen is in alle officiële talen gepubliceerd op de website van de Ombudsman (<http://www.euro-ombudsman.eu.int>). De tekst is tevens verkrijgbaar bij het Bureau van de Ombudsman.

De uitvoeringsbepalingen hebben betrekking op het interne functioneren van het Bureau van de Ombudsman. Ze bevatten echter ook bepaald materiaal over andere instellingen en organen dat ook al in het Statuut van de Ombudsman is opgenomen, zodat ze een document vormen dat voor de burgers begrijpelijk en nuttig is.

Artikel 13 van de uitvoeringsbepalingen bevat de regels voor de toegang van het publiek tot documenten in het bezit van de Europese Ombudsman.

Het Reglement van het Europees Parlement bevat een aantal bepalingen (artikelen 159-161) over de verhouding tussen het Parlement en de Europese Ombudsman. In juli 1998 heeft het Parlement wijzigingen op artikel 161 aangenomen die door zijn Commissie Reglement (*rapporteur* de heer Brian CROWLEY) waren voorgesteld.¹

Een ontwerpverslag waarin een verdere wijziging van artikel 161 wordt voorgesteld, wordt door de Commissie Reglement bestudeerd (*rapporteur* de heer Johannes VOGGENHUBER). De voorgestelde wijziging zou inhouden dat de jaarverslagen en speciale verslagen van de Ombudsman door dezelfde verantwoordelijke Commissie (in de praktijk de Commissie Verzoekschriften) worden behandeld.

2.2 BEVOEGDHEID VAN DE EUROPESE OMBUDSMAN

Alle klachten die aan de Ombudsman worden gestuurd, worden geregistreerd en de ontvangst ervan wordt bevestigd. In de ontvangstbevestiging wordt de indiener geïnformeerd over de procedure voor de behandeling van zijn of haar klacht en worden de naam en het telefoonnummer vermeld van de juridisch adviseur die de klacht behandelt. Als volgende stap wordt onderzocht of de klacht binnen de bevoegdheid van de Ombudsman valt.

Krachtens zijn in artikel 138 E van het EG-Verdrag vastgestelde mandaat heeft de Ombudsman het recht kennis te nemen van klachten van burgers van de Unie of van natuurlijke of rechtspersonen met verblijfplaats of statutaire zetel in een lidstaat over gevallen van wanbeheer bij het optreden van de communautaire instellingen of organen, met uitzondering van het Hof van Justitie en het Gerecht van eerste aanleg bij de uitoefening van hun gerechtelijke taak. Een klacht valt daarom buiten de bevoegdheid indien

- 1 de klager geen persoon is die een klacht mag indienen;

¹ A4-0416/97 (PB 1998 C 292/116).

- 2 de klacht niet tegen een instelling of orgaan van de Gemeenschappen gericht is;
- 3 de klacht tegen het Hof van Justitie of het Gerecht van eerste aanleg bij de uitoefening van hun gerechtelijke taak gericht is; of
- 4 de klacht niet over een mogelijk geval van wanbeheer gaat.

Wie mag een klacht indienen?

In april 1998 diende de "Vereniging van personen met genationaliseerd onroerend goed", gevestigd in Roemenië, een klacht in bij de Ombudsman.

De klacht betrof een Roemeense wet over de teruggaaf van onroerend goed dat onder het communistische regime genationaliseerd was. Naar de mening van de klager legaliseerde de wet de nationalisatie groten-deels en was deze daarom zowel in strijd met de Roemeense grondwet als met het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens, dat in 1994 door Roemenië is geratificeerd. De klager vroeg de Ombudsman daarom de Roemeense overheid te overreden de oms-treden legalisatie aan te passen zodat op grotere schaal eigendommen zouden kunnen worden teruggeven.

De Ombudsman berichtte de klagende vereniging dat de klacht buiten zijn bevoegdheid lag omdat de zetel van de vereniging niet in een lidstaat van de Europese Unie lag.

Aangezien de Raad van Europa al een resolutie over de betreffende zaak van de klager had aangenomen en de klager dit wist, leek het niet nodig de klager in kennis te stellen van de mogelijkheid contact op te nemen met de Europese Commissie Mensenrechten.

Opmerking: In gevallen waarin een klacht wordt ingediend door een niet-gerechtigde klager, heeft de Ombudsman de mogelijkheid de zaak te behandelen als een onderzoek op eigen initiatief. In dit geval kon er echter geen sprake zijn van een onderzoek op eigen initiatief omdat het onder-werp van de klacht geen betrekking had op een mogelijk geval van wan-beheer bij het optreden van een communautaire instelling of communau-tair orgaan. (Zaak 398/98/HL)

Voorbeeld van een klacht die niet tegen een communautaire instelling of een communautair orgaan gericht was

In februari 1998 diende de heer D., werknemer van het Technisch Centrum voor Landbouwsamenwerking en Plattelandsontwikkeling (TCL), een klacht bij de Ombudsman in omdat zijn arbeidscontract bij het Centrum beëindigd was. Aangezien de klager opmerkte dat hij niet langer kon rekenen op het personeelscomité van het TCL, wilde hij met name van de Ombudsman weten welke vormen van gerechtelijk beroep er voor hem openstonden.

De Ombudsman was van mening dat de klacht buiten zijn bevoegdheid viel, omdat deze geen betrekking had op een instelling of orgaan van de Gemeenschap (artikel 2, lid 1, van het Statuut). Het TCL is namelijk opgezet in het kader van de ACS-EG-overeenkomst van Lomé (ACS: staten in Afrika, het Caribisch Gebied en de Stille Oceaan), een internationale overeenkomst; TCL staat onder toezicht van het ACS-EG-Comité van ambassadeurs (zie artikel 53 van de Vierde Overeenkomst van Lomé). De Ombudsman informeerde de heer D. dienovereenkomstig. (*Zaak 218/98/OV*)

Wanneer oefenen het Hof van Justitie en het Gerecht van eerste aanleg "hun gerechtelijke taak" uit?

Volgens artikel 138 E, lid 1, van het EG-Verdrag is de Europese Ombudsman bevoegd kennis te nemen van klachten over gevallen van wanbeheer bij het optreden van de communautaire instellingen en organen, *"met uitzondering van het Hof van Justitie en het Gerecht van eerste aanleg bij de uitoefening van hun gerechtelijke taak"*.

In februari 1997 zond Hartmut NASSAUER, lid van het EP, een klacht van de heer L. door aan de Ombudsman waarin een beschuldiging werd geuit van wanbeheer door de griffiers van het Hof van Justitie en het Gerecht van eerste aanleg bij de behandeling van zijn verzoeken om toegang tot de dossiers van de procedures die hij voor het Hof en het Gerecht ahangig had gemaakt. De heer L. beweerde dat de griffiers in een administratieve hoedanigheid handelden en dat zulke besluiten daarom geen besluiten van het Hof en het Gerecht bij de uitoefening van hun gerechtelijke taak zijn. Hij beweerde tevens dat de toegang van de burgers tot hun dossiers bij rechtbanken een fundamenteel recht is, dat vastgelegd is in de nationale grondwetten en het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens, en dat het niet-respecteren van dit recht een inbreuk is op de grondwetten van de lidstaten en van artikel 103 van de Duitse grondwet in het bijzonder.

De vraag of een dergelijke klacht betrekking heeft op het Hof van Justitie en het Gerecht van eerste aanleg bij de uitoefening van hun gerechtelijke taak is een zaak van het Gemeenschapsrecht, op welk terrein het Hof van Justitie de hoogste autoriteit is.

In antwoord op het onderzoek van de Ombudsman naar deze zaak stelden de Presidenten van het Hof van Justitie en het Gerecht van eerste aanleg dat de rechtbanken hun gerechtelijke taak uitoefenen wanneer ze verzoeken om toegang tot de dossiers over een zaak behandelen. De Ombudsman kon zijn onderzoek naar de mogelijke gevallen van wanbeheer in deze zaak dus niet voortzetten. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten. (*Zaak 126/97/VK*)

2.2.1 "WANBEHEER"

Het Jaarverslag 1995 van de Ombudsman bevatte een niet-uitputtende lijst van voorbeelden van wanbeheer. In antwoord op een verzoek van het

Europees Parlement om een heldere definitie van het begrip heeft de Ombudsman in het Jaarverslag 1997 de volgende definitie geformuleerd:

Wanbeheer doet zich voor wanneer een overheidsinstantie niet handelt in overeenstemming met een regel of een beginsel waaraan zij gehouden is.

Bij de behandeling van het Jaarverslag 1997 was het Europees Parlement van mening dat deze definitie, tezamen met de verdere uitleg die in het Jaarverslag gegeven werd, een duidelijk beeld geeft van hetgeen binnen de opdracht van de Ombudsman ligt. Na het voorstel van de heer Newman namens de Commissie Verzoekschriften¹ heeft het Parlement een resolutie aangenomen waarin de definitie werd verwelkomd.

Voor de toepassing van bovenstaande definitie is het nodig vast te stellen welke de bindende regels en beginselen zijn waaraan een instantie gehouden is. Een Code van goed administratief gedrag zou een zeer nuttige bijdrage aan het concretiseren van de regels en beginselen kunnen leveren.

2.2.2 Een Code van goed administratief gedrag

Een Code van goed administratief gedrag zou zeer goed van pas komen voor het personeel van de communautaire instellingen en organen bij het behandelen van verzoeken of klachten van burgers. Als de Code makkelijk toegankelijk is voor het publiek (bijvoorbeeld in de vorm van een besluit dat in het *Publicatieblad* gepubliceerd wordt), zou dit de burgers voorts informatie verschaffen over hun rechten en het administratieve niveau dat zij mogen verwachten.

In de laatste paar jaar is er een algemene tendens om codes en checklists van goed administratief gedrag op te stellen, zowel in de lidstaten als via internationale organisaties. De Ombudsman verwees bijvoorbeeld naar de Aanbeveling van 23 april 1998 van de Raad van de OESO inzake de verbetering van de ethiek bij de overheid. Het International Ombudsman Institute publiceerde in 1993 een nuttige Checklist Administratieve Rechtvaardigheid. Op het gebied van de wetgeving van de lidstaten vestigde de Ombudsman de aandacht op een recent Frans wetsvoorstel inzake de verbetering van de betrekkingen tussen de administraties en het publiek,² een checklist voor administratieve gedragsnormen die in 1996 door de Ombudsman van Ierland is opgesteld en enkele wetten over administratieve procedures (België, Denemarken, Finland, Portugal).

¹ A4-0258/98 (PB 1998 C 292/168).

² Projet de loi relatif aux droits des citoyens dans leurs relations avec les administrations, Assemblée Nationale, 1997-1998, Nr. 900.

Voor wat betreft de communautaire instellingen en organen is het enige initiatief waarvan de Ombudsman op de hoogte is, dat van de Europese Commissie. In december 1997 stuurde de secretaris-generaal van de Commissie de Ombudsman een eerste ontwerp van een *Gedragscode voor Ambtenaren van de Europese Commissie in hun contacten met het publiek*. In januari 1998 zond de Ombudsman zijn opmerkingen over de inhoud en de vorm van deze ontwerpgedragscode en gaf hij de Commissie nationale voorbeelden van codes van goed administratief gedrag.

Op basis van artikel C van het Verdrag betreffende de Europese Unie mogen Europese burgers een samenhangende aanpak van de zaak verwachten. Dit impliceert dat willekeurige verschillen tussen de instellingen en organen voor wat betreft het bestaan van zulke codes en de toegankelijkheid ervan voor het publiek moeten worden vermeden.

In november 1998 heeft de Ombudsman daarom een onderzoek op eigen initiatief ingesteld naar het bestaan bij de verschillende communautaire instellingen en organen van een code van goed administratief gedrag voor ambtenaren in hun contacten met het publiek, en naar de toegankelijkheid van die code voor het publiek. Hij vroeg de verschillende communautaire instellingen, organen en gedecentraliseerde bureaus hem te laten weten of zij al een code van goed administratief gedrag voor hun ambtenaren in hun contacten met het publiek hadden aangenomen, of van plan waren een dergelijke code aan te nemen, die makkelijk toegankelijk is voor de burgers.

Voor wat betreft de inhoud van een code van goed administratief gedrag merkte de Ombudsman op dat deze code algemene regels voor zowel de materiële als procedurele beginselen zou kunnen bevatten. Voor wat betreft de *materiële beginselen* zou een code bijvoorbeeld de verplichting kunnen bevatten om:

- het recht en de vastgestelde regels en procedures (wettigheidsbeginsel) toe te passen;
- discriminatie te vermijden (beginsel van gelijke behandeling);
- maatregelen te treffen die in verhouding staan tot het nagestreefde doel (evenredigheidsbeginsel);
- misbruik van macht te vermijden;
- objectiviteit en onpartijdigheid te waarborgen (onder ander door onthouding in gevallen van persoonlijk belang);
- gerechtvaardigde verwachtingen te respecteren (rechtszekerheidsbeginsel);
- eerlijk te handelen;
- consequent te handelen.

Voor wat betreft de *procedurele beginselen* zou een code de verplichting kunnen bevatten om:

- brieven te beantwoorden in de taal van de burger (vgl. artikel 8 D van het EG-Verdrag, zoals gewijzigd door het Verdrag van Amsterdam);

- een ontvangstbevestiging te sturen indien een direct antwoord niet mogelijk is, en aan te geven welke ambtenaar verantwoordelijk is voor het dossier (naam + telefoonnummer);
- een brief/dossier naar de bevoegde dienst door te sturen;
- het recht te respecteren om gehoord te worden en verklaringen af te leggen voordat een besluit wordt genomen, (de rechten op verdediging);
- te reageren/een besluit te nemen binnen een redelijke termijn (inclusief een eventuele afwijzende beslissing);
- met alle relevante punten van overweging rekening te houden en irrelevante uit te sluiten;
- de motivatie voor (individuele) besluiten te vermelden, met name bij negatieve besluiten;
- de betrokken personen in kennis te stellen van het besluit;
- voor negatieve individuele besluiten de mogelijkheden tot redres/beroep aan te geven;
- adequate dossiers bij te houden.

Een code zou tevens een aantal *verplichtingen bij rechtstreekse contacten met de burgers* kunnen bevatten, zoals de plicht om:

- heldere en begrijpelijke informatie te verschaffen / juist advies te geven;
- telefoongesprekken correct af te handelen;
- beleefd op te treden;
- zich te verontschuldigen voor fouten;
- de toegang van het publiek tot de code te bevorderen (door een brochure voor de burgers te verspreiden).

Het onderzoek op eigen initiatief is gericht aan negentien communautaire instellingen en organen, die de Ombudsman vóór 28 februari 1999 antwoord moeten geven.

2.3 VRIJ VERKEER EN DE BEVOEGDHEID VAN DE OMBUDSMAN

De Ombudsman ontvangt een toenemend aantal klachten over de belemmeringen die veel burgers tegenkomen bij het uitoefenen van hun recht zich vrij over de binnengrenzen van de Unie te begeven. De problemen die het vaakst naar voren worden gebracht, variëren van het bestaan van grenscontroles en moeilijkheden die men tegenkomt bij vestiging in een andere lidstaat en het daar uitoefenen van economische activiteiten tot problemen bij het verkrijgen van verblijfsvergunningen voor studenten, gepensioneerden en niet-werkenden en het toepassen van discriminerende praktijken op grond van nationaliteit. Deze problemen blijken verwarring en teleurstelling bij de burgers te scheppen.

Enkele voorbeelden van in 1998 ingediende klachten betreffende vrij verkeer***Toegang en verblijf***

De heer K. is een Duits burger die klaagde dat hij onvoldoende steun van de Duitse overheid kreeg toen hij van Duitsland naar Ierland wilde verhuizen. (Zaak 295/98/VK)

De klager stelt dat hij een Duits burger is die in Frankrijk woont en niet in staat is een verblijfsvergunning te krijgen omdat de Franse overheid beweert dat niet is bewezen dat hij daadwerkelijk in het land woont. (Zaak 420/98/ADB)

Mevrouw V.R. woont in Duitsland, haar man in Italië. Zij klaagt dat elke keer wanneer zij, haar vrienden of familie haar man willen bezoeken, het bezoek aan de politie moet worden gemeld. (Zaak 512/98/ADB)

Studie en werk

Mevrouw F.C., een Frans staatsburger, klaagde over discriminatie van haar dochter, die in Nederland studeerde. Als buitenlandse kreeg zij niet dezelfde faciliteiten als de Nederlandse studenten aangeboden, zoals gratis openbaar vervoer, en viel zij onder een aparte sociale zekerheidsregeling. (Zaak 869/98/ADB)

De klager is een Frans staatsburger, die in België is gekwalificeerd als onderwijzer voor de basisschool. Nadat klager terug naar Frankrijk was verhuisd, mocht de klager slechts drie jaar aan privé-scholen werken, met een tijdelijk contract dat elk jaar vernieuwd moest worden. Om net als elke Franse leerkracht te mogen werken moest de klager een examen afleggen en ambtenaar worden en daarnaast een cursus van één jaar volgen. (Zaak 5/98/XD)

De klager is een Nederlandse diëtiste die haar beroep in Frankrijk wilde uitoefenen, maar geen erkenning van het desbetreffende diploma kon krijgen. Zowel het Franse Ministerie van Werkgelegenheid als het Ministerie van Onderwijs beweerden niet bevoegd te zijn de zaak af te handelen. (Zaak 121/98/OV)

Mevrouw S. is een gediplomeerd en ervaren fysiotherapeute. Zij kreeg een baan in het Verenigd Koninkrijk aangeboden op voorwaarde dat haar Spaanse diploma werd erkend. De Council for Professions Supplementary to Medicine in het Verenigd Koninkrijk weigerde haar diploma te erkennen omdat er belangrijke verschillen tussen Spanje en het Verenigd Koninkrijk zijn voor wat betreft dit beroep. (Zaak 298/98/XD)

Belastingen en administratieve formaliteiten

De heer P. is een Fins burger die in Zweden werkte. Hij klaagde dat zijn Zweedse pensioen zowel in Zweden als in Finland wordt belast. (Zaak 97/98/BB)

De klager verhuisde van Duitsland naar Nederland. Hij beweert dat hij, om een auto in Nederland te kunnen registreren, alle relevante papieren alsmede de kentekenplaten van de auto aan de Nederlandse autoriteiten moest verstrekken. Hij klaagde dat deze procedure een aantal weken had geduurd, gedurende welke periode hij de auto niet kon gebruiken. (Zaak 291/98/VK)

De heer C.A. is een Portugees staatsburger die in Frankrijk werkte. Nadat hij ontslagen was, besloot hij terug te gaan naar Portugal en daar zijn werkloosheidsuitkering te ontvangen. Hij klaagde over de grote problemen die hij had om in Frankrijk de relevante papieren te krijgen. (Zaak 393/98/ADB)

De heer A., een Spaans burger, werkte in Frankrijk en in Zwitserland. Nadat hij in 1996 ontslagen was, besloot hij met zijn ouders terug te keren naar Spanje. Om in Spanje een sociale zekerheidsuitkering te krijgen werd hem gevraagd een document te overleggen (E 301) dat alleen kan worden gegeven aan werknemers die hun laatste baan in een lidstaat van de Unie hebben gehad. (Zaak 436/98/ADB)

Belemmeringen bij het uitoefenen van het recht op vrij verkeer van personen komen vaak voort uit een foutieve tenuitvoerlegging en toepassing van het Gemeenschapsrecht door de nationale, regionale en lokale overheden.

Bij de beoordeling van de problemen die door deze klachten aan het licht zijn gebracht en bij het zoeken naar mogelijke oplossingen heeft de Ombudsman rekening gehouden met het werk dat in de afgelopen jaren is verricht door andere communautaire instellingen, met name de voorstellen die door de "Groep op hoog niveau over het vrije verkeer van personen"¹ – een groep deskundigen die in januari 1996 door de Commissie is bijeengebracht – zijn gedaan, en het Verslag van het Europees Parlement over deze voorstellen.² De ervaring van de Ombudsman ondersteunt de conclusies van de Groep op hoog niveau en het Verslag van het Parlement.

De Europese Ombudsman kan geen onderzoek op eigen initiatief instellen naar klachten tegen nationale, regionale of lokale overheden van de lidstaten, aangezien artikel 2, lid 1, van het Statuut bepaalt:

"De Ombudsman draagt er conform de (...) Verdragen (...) toe bij gevallen van wanbeheer bij het optreden van de communautaire instellingen en organen aan het licht te brengen (...). Over het optreden van

¹ Verslag van de Groep op hoog niveau over het vrij verkeer van personen, onder voorzitterschap van mevrouw Simone Veil; ingediend bij de Commissie op 18 maart 1997 (C4-181/97).

² Verslag van mevrouw Schaffner over het verslag van de Groep op hoog niveau over het vrij verkeer van personen, onder voorzitterschap van mevrouw Simone Veil; Commissie Openbare vrijheden en binnenlandse zaken; 19-03-1998 (A4-0108/98).

enige andere autoriteit of persoon kan bij de Ombudsman geen klacht worden ingediend."

Volgens deze bepaling moest de Ombudsman de meeste klachten met betrekking tot het vrij verkeer van personen binnen de Unie die hij ontvangen heeft, buiten zijn bevoegdheid verklaren.

De praktijk is echter dat voorgesteld wordt dat de klachten worden doorgezonden aan andere instellingen die wel bevoegd zijn om het verzuim van lidstaten om zich aan het Gemeenschapsrecht te houden te behandelen. Ook wordt de klacht wel rechtstreeks aan deze instellingen overgedragen, op voorwaarde dat er vooraf toestemming van de klager verkregen is voor een dergelijke handelswijze. Afhankelijk van de situatie waar het om gaat, en van de meest efficiënte oplossing, droeg de Ombudsman de zaak over aan een andere communautaire instelling zoals de Commissie, als hoedster van het Verdrag, of de Commissie Verzoekschriften van het Europees Parlement, of anders aan soortgelijke instellingen in de lidstaten, zoals nationale en regionale ombudsmannen.

Een dergelijke reactie is niet altijd helemaal bevredigend, aangezien de meeste problemen vragen om een snel en gezamenlijk optreden op zowel communautair als nationaal niveau. Terwijl de communautaire instellingen doorgaans niet de middelen en mogelijkheden hebben om problemen die voortkomen uit afzonderlijke administratieve besluiten geval voor geval op te lossen, is de mogelijkheid tot verhaal bij nationale organen doorgaans beperkt wanneer er moeilijke communautaire overwegingen meespelen.

Het zou wenselijk zijn nieuwe mechanismen te ontwikkelen om deze problemen beter aan te kunnen, zodat zowel de communautaire als de nationale organen hun inspanningen om tot een snelle oplossing van individuele problemen te komen, kunnen bundelen. In dit opzicht deelt de Ombudsman het standpunt van de Groep op hoog niveau dat een bevredigende toepassing van het recht op vrij verkeer de medewerking van alle betrokkenen vereist,¹ inclusief, zoals het Verslag zelf erkent, zowel de Europese Ombudsman als de nationale ombudsmannen.

Een nauwere samenwerking tussen de Europese Ombudsman en soortgelijke instellingen in de lidstaten, zowel op nationaal, regionaal als lokaal niveau, zou een betere uitwisseling van gegevens over specifieke problemen met het vrij verkeer van personen in Europa en uiteindelijk een effectievere druk op de verantwoordelijke bestuurlijke autoriteiten vergemakkelijken. Bij een dergelijke samenwerking zouden ook de Europese Commissie en de Commissie Verzoekschriften van het Europees Parlement kunnen worden betrokken.

Een definitie van de bestaande rechten uit hoofde van het Gemeenschapsrecht – vooral de reikwijdte van het recht op vrij verkeer van personen – alsmede de beschikbare middelen voor de bescherming en

¹ Verslag van de Groep op hoog niveau over het vrij verkeer van personen, pag. 80-83.

verdediging hiervan blijkt eveneens noodzakelijk. Het zou wenselijk zijn dat individuen makkelijk te weten kunnen komen over welke middelen zij kunnen beschikken om de rechten die aan hen als Europese burgers zijn verleend, te verdedigen, wellicht zelfs door middel van een nieuwe bepaling in het Verdrag.

De Ombudsman is vastbesloten deze klachten die betrekking hebben op het vrij verkeer van personen in de Unie en de ontwikkelingen op dit gebied te blijven volgen met de bedoeling in de toekomst specifiekere voorstellen te doen.

2.4 ONTVANKELIJKHEID VAN DE KLACHTEN

Een klacht die binnen de bevoegdheid van de Ombudsman valt, moet aan verdere ontvankelijkheidscriteria voldoen voordat de Ombudsman een onderzoek kan instellen. De criteria zoals deze zijn vastgelegd in het Statuut van de Ombudsman, zijn dat:

- 1 uit de klacht het onderwerp alsmede de identiteit van de persoon van wie zij uitgaat, moeten blijken (artikel 2, lid 3, van het Statuut);
- 2 de Ombudsman niet mag interveniëren in een procedure voor de rechter en evenmin de gegrondheid van een rechterlijke beslissing in twijfel mag trekken (artikel 1, lid 3);
- 3 de klacht moet zijn ingediend binnen twee jaar na de datum waarop degene die de klacht indient, in kennis is gesteld van de feiten die aan de klacht ten grondslag liggen (artikel 2, lid 4);
- 4 voorafgaand aan de klacht passende administratieve stappen bij de betrokken instellingen of organen moeten zijn ondernomen (artikel 2, lid 4);
- 5 over de arbeidsbetrekkingen tussen de communautaire instellingen of organen en hun ambtenaren of overige personeelsleden slechts een klacht kan worden ingediend indien de betrokkene de interne administratieve mogelijkheden tot het indienen van een verzoek of een klacht heeft uitgeput (artikel 2, lid 8).

Voorbeeld van niet-ontvankelijkheid van een klacht wegens gerechtelijke procedures

In februari 1998 schreef de heer S., advocaat, de Ombudsman over gerechtelijke procedures die door een cliënt, bedrijf PO, waren aangespannen. PO had in maart 1997 bij de Commissie geklaagd over een voorgestelde fusie tussen twee andere bedrijven. De Commissie weigerde een onderzoek naar de fusie in te stellen. PO spande bij het Gerecht van eerste aanleg een proces aan om de weigering aan te vechten.

De heer S. verzocht de Ombudsman:

- (i) te interveniëren in de procedures voor het Gerecht van eerste aanleg;
- (ii) te onderzoeken of de Commissie eerlijk had gehandeld bij haar weigering de klacht van PO te onderzoeken.

Met betrekking tot het eerste verzoek bepaalt artikel 1, lid 3, van het Statuut van de Ombudsman dat *"De Ombudsman niet mag interveniëren in een procedure voor de rechter ..."*

Met betrekking tot het tweede verzoek bepaalt artikel 138 E van het EG-Verdrag dat de Ombudsman onderzoek verricht: *"behalve wanneer de vermeende feiten het voorwerp van een gerechtelijke procedure uitmaken of hebben uitgemaakt."*

De Ombudsman berichtte de heer S. daarom dat hij niet kon interveniëren in de procedures voor het Gerecht van eerste aanleg, en evenmin een onderzoek kon instellen naar de vraag of de Commissie wellicht oneerlijk had gehandeld bij de behandeling van de klacht van PO. (Zaak 223/98/IJH)

2.5 GRONDEN VOOR HET INSTELLEN VAN EEN ONDERZOEK

De Ombudsman kan klachten behandelen die binnen zijn bevoegdheid vallen en die voldoen aan de ontvankelijkheidscriteria. Artikel 138 E van het EG-Verdrag bepaalt dat hij "door hem gerechtvaardigd geacht onderzoek verricht". In sommige gevallen zijn er voor de Ombudsman wellicht onvoldoende gronden om een onderzoek in te stellen, ook al is de klacht technisch gezien ontvankelijk. Wanneer een klacht al als verzoekschrift door de Commissie Verzoekschriften van het Europees Parlement is behandeld, gaat de Ombudsman er normaliter van uit dat er voor hem geen gronden zijn een onderzoek in te stellen, tenzij er nieuw bewijsmateriaal wordt gepresenteerd.

Voorbeeld van een klacht die geen gronden voor een onderzoek bood

In februari 1998 diende mevrouw B., een ambtenaar van de Europese Commissie, een klacht bij de Ombudsman in omdat de Commissie geen inbreukprocedure tegen Frankrijk had ingeleid na een klacht van haar waarin zij beweerde dat de Franse sociale zekerheidsautoriteiten hadden geweigerd de kosten te vergoeden van drie maanden herstel die haar vader in België had doorgebracht. Volgens klager was deze weigering in strijd met de bepalingen van verordening 1408/71.

Uit de documenten die door de klaagster werden overgelegd, bleek dat de Commissie had besloten het onderzoek naar de klacht van mevrouw B. op te schorten, aangezien de Commissie wachtte op twee arresten van het Hof van Justitie (zaken C-120/95 en C-160/96), waarin een beslissing moest worden genomen over het vraagstuk van voorafgaande goedkeu-

ring als bepaald in artikel 22 van verordening 1408/71, dat ook bepalend was voor het onderwerp van de klacht van mevrouw B.

Uit de klacht bleek dat de Commissie was begonnen de klacht te onderzoeken, de Franse overheid om informatie had gevraagd en klager op een gedetailleerde manier in kennis had gesteld van de juridische vragen die de klacht opwierp. De Commissie had besloten haar onderzoek op te schorten totdat het Hof uitspraak had gedaan. De Ombudsman besloot daarom dat er voor hem geen gronden waren om onderzoek naar de klacht te doen en mevrouw B. werd daarvan in kennis gesteld. (*Zaak 283/98/OV*)

2.6 ANALYSE VAN DE KLACHTEN

Van de 3693 klachten die vanaf het begin van de werkzaamheden van de Ombudsman werden geregistreerd, kwam 15% uit Frankrijk, 13% uit Duitsland, 14% uit Spanje, 11% uit het Verenigd Koninkrijk en 12% uit Italië. Een volledige analyse van de herkomst van de klachten per land wordt gegeven in Bijlage A, Statistieken.

In 1998 werd in 93% van de zaken het proces afgerond van de beoordeling of de klachten binnen de bevoegdheid vallen, voldoen aan de ontvankelijkheidscriteria en gronden bieden voor het instellen van een onderzoek. 31% van de beoordeelde klachten bleek binnen de bevoegdheid van de Ombudsman te vallen. Hiervan voldeden 212 aan de ontvankelijkheidscriteria, maar 42 bleken geen gronden voor een onderzoek te bieden. In 170 gevallen is daarom een onderzoek ingesteld.

De meeste klachten die tot een onderzoek leidden, waren gericht tegen de Europese Commissie (75%). Aangezien de Commissie het belangrijkste communautaire orgaan is dat besluiten neemt die een direct effect op de burgers hebben, is het normaal dat zij het belangrijkste doelwit van klachten van de burgers is. Er waren 27 klachten tegen het Europees Parlement en 7 klachten tegen de Raad van de Europese Unie.

De belangrijkste soorten van vermeend wanbeheer waren een gebrek aan doorzichtigheid (69 zaken), discriminatie (21 zaken), gebrekkige procedures of niet-eerbiediging van de rechten van verdediging (25 zaken), oneerlijke behandeling of machtsmisbruik (29 zaken), vermijdbare vertraging (17 zaken), nalatigheid (38 zaken), niet-nakoming van verplichtingen, dat wil zeggen het niet vervullen door de Europese Commissie van haar rol van "hoedster van de Verdragen" ten aanzien van de lidstaten (11 zaken) en juridische fouten (7 zaken).

2.7 ADVIES OM ZICH TOT EEN ANDERE INSTANTIE TE WENDEN EN OVERDRACHT VAN KLACHTEN

Als een klacht buiten de bevoegdheid valt of niet ontvankelijk is, probeert de Ombudsman altijd de klager advies te geven inzake een andere instelling die de klacht zou kunnen behandelen. Indien mogelijk draagt de

Ombudsman een klacht met toestemming van de klager rechtstreeks over aan een andere bevoegde instelling, mits er gronden voor de klacht blijven te zijn.

In 1998 is in 600 zaken, waarvan de meeste betrekking hadden op het Gemeenschapsrecht, advies gegeven. In 259 zaken kreeg de klager het advies de klacht bij een nationale of regionale ombudsman of een soortgelijk orgaan in te dienen. Daarnaast werden met toestemming van de klager 7 klachten rechtstreeks aan een nationale ombudsman overgedragen. 80 klagers kregen het advies een verzoekschrift bij het Europees Parlement in te dienen en nog eens 10 klachten werden, met toestemming van de klager, aan het Europees Parlement overgedragen om als verzoekschrift behandeld te worden. In 154 zaken luidde het advies contact op te nemen met de Europese Commissie. Dit cijfer bevat enkele zaken waarin een klacht tegen de Commissie niet-ontvankelijk werd verklaard omdat niet eerst passende administratieve stappen bij de Commissie waren ondernomen. In 107 zaken kreeg de klager het advies contact op te nemen met andere instanties.

2.8 BESLUITEN NA EEN ONDERZOEK DOOR DE OMBUDSMAN

Wanneer de Ombudsman besluit een onderzoek naar een klacht in te stellen, is de eerste stap de klacht en de eventuele bijlagen voor een standpunt naar de betrokken instelling of het betrokken orgaan van de Gemeenschappen te zenden. Wanneer het standpunt is ontvangen, wordt dit voor opmerkingen naar de klager gestuurd. Zoals in paragraaf 2.10 hierna wordt uitgelegd, kan de Ombudsman informatie die door een van de partijen wordt gegeven, slechts mee laten wegen indien de andere partij de gelegenheid krijgt er opmerkingen over te maken.

In sommige zaken neemt de instelling of het orgaan zelf stappen om de zaak tot tevredenheid van de klager op te lossen. Indien het standpunt en de opmerkingen aantonen dat dit het geval is, wordt de zaak gesloten als "opgelost door de instelling". In sommige andere gevallen besluit de klager de klacht in te trekken en wordt het dossier om die reden gesloten.

Indien de klacht niet door de instelling wordt opgelost en evenmin door de klager wordt ingetrokken, zet de Ombudsman zijn onderzoek voort. Indien het onderzoek geen geval van wanbeheer aan het licht brengt, worden de klager en de instelling of het orgaan daarvan in kennis gesteld en wordt de zaak gesloten.

Indien het onderzoek van de Ombudsman een geval van wanbeheer aan het licht brengt, streeft hij zo mogelijk een schikking na om aan het wanbeheer een einde te maken en de klager genoegdoening te verschaffen. Op een op 21 oktober 1997 in Straatsburg gehouden vergadering kwamen de Ombudsman en de secretaris-generaal van de Commissie, de heer Carlo TROJAN, overeen dat een informele ontmoeting in sommige gevallen een geschikte manier kan zijn om een schikking na te streven in de gevallen waarbij de Commissie betrokken is. In 1998 vond één dergelijke ontmoeting plaats, die tot een minnelijke schikking leidde.

Indien een schikking niet mogelijk is of als het streven om een schikking te bereiken geen succes oplevert, sluit de Ombudsman het dossier met een kritische opmerking aan het adres van de betrokken instelling of het betrokken orgaan of stelt hij officieel vast dat er sprake is van wanbeheer en doet hij ontwerpaanbevelingen.

Een kritische opmerking wordt voldoende geacht in die zaken waarin het wanbeheer geen algemene implicaties lijkt te hebben en er geen vervolgoptreden van de Ombudsman nodig lijkt.

In de gevallen waarin een vervolgoptreden van de Ombudsman wel nodig lijkt (dat wil zeggen bij ernstigere gevallen van wanbeheer of gevallen die algemene implicaties hebben), stelt de Ombudsman een besluit met ontwerpaanbevelingen voor de betrokken instelling of het betrokken orgaan op. Overeenkomstig artikel 3, lid 6, van het Statuut van de Ombudsman moet de instelling of het orgaan binnen drie maanden een gedetailleerd standpunt zenden. Het gedetailleerde standpunt kan bestaan uit instemming met het besluit van de Ombudsman en een beschrijving van de ter uitvoering van de aanbevelingen genomen maatregelen.

Als een instelling of orgaan van de Gemeenschap nalaat bevredigend te reageren op een ontwerpaanbeveling, dient de Ombudsman overeenkomstig artikel 3, lid 7, een verslag in bij het Europees Parlement en de betrokken instelling of het betrokken orgaan. Het verslag kan aanbevelingen bevatten. De mogelijkheid voor de Europese Ombudsman om een dergelijk speciaal verslag bij het Parlement in te dienen is van onschatbare waarde voor zijn werk. Sommige nationale ombudsmannen hebben lang moeten vechten voordat zij een soortgelijke mogelijkheid kregen. Speciale verslagen moeten dan ook niet te vaak worden uitgebracht, doch uitsluitend wanneer het gaat om belangrijke kwesties waarbij het Parlement maatregelen kan nemen om de Ombudsman te helpen overeenkomstig het Statuut van de Ombudsman.

Het eerste Speciaal Verslag van de Ombudsman, opgesteld op 15 december 1997, betrof het onderzoek op eigen initiatief van de Ombudsman naar de toegang van het publiek tot documenten. Het Verslag werd in juli 1998 op de plenaire vergadering door het Parlement besproken op basis van het verslag erover door de Commissie Verzoekschriften (rapporteur Astrid THORS).¹

In 1998 stelde de Ombudsman 171 onderzoeken in, waarvan 170 in verband met klachten en 1 op eigen initiatief.

51 zaken werden door de instelling of het orgaan zelf opgelost. (Zoals in paragraaf 2.9 hierna wordt uitgelegd, zijn sommige zaken in 1998 in deze categorie ingedeeld die in voorgaande jaren niet op deze manier waren ingedeeld). In 96 zaken bracht het onderzoek van de Ombudsman geen wanbeheer aan het licht.

¹ A4-0265/98 (PB 1998 C 292/170).

In 29 zaken werd een kritische opmerking aan de instelling gericht. In 4 zaken werd een minnelijke schikking bereikt. Er werden één ontwerpaanbeveling aan de betrokken instelling gedaan. (Zie Bijlage A, Statistieken, voor nadere bijzonderheden).

2.9 ZAKEN MET BETREKKING TOT EEN NIET-REAGEREN OP BRIEVEN

Een veelvoorkomende klacht is dat geen reactie wordt ontvangen op brieven. Kort na aanvang van de werkzaamheden van de Ombudsman werd duidelijk dat een telefoontje van het Bureau van de Ombudsman naar de verantwoordelijke dienst vaak resulteert in een onmiddellijk antwoord aan de burger. In zulke gevallen heeft het doorgaans geen nut het onderzoek verder voort te zetten.

De voorheen toegepaste praktijk van de Ombudsman in gevallen waarin zijn tussenkomst leidde tot een antwoord op onbeantwoorde correspondentie, was de klager ervan op de hoogte te stellen dat er niet langer gronden leken te zijn om een onderzoek naar de klacht in te stellen volgens artikel 138 E van het EG-Verdrag (zie paragraaf 2.5 hierboven). Voor statistische doeleinden werden dergelijke zaken zowel in het Jaarverslag 1996 als 1997 opgenomen in de categorie "geen gronden voor onderzoek". In maart 1998 werd deze praktijk opnieuw bezien na een vraag van de heer Edward NEWMAN (*rapporteur* voor het verslag van de Commissie Verzoekschriften over het Jaarverslag 1997) over de zaken die onder "geen gronden voor onderzoek" waren ingedeeld. Er werd besloten dat zulke zaken in de toekomst onder "opgelost door de instelling" ingedeeld dienden te worden. Er waren in 1998 32 van dit soort besluiten.

Klachten over onbeantwoorde correspondentie: voorbeelden van zaken die door de instelling zijn opgelost

Op 3 maart 1998 klaagde de heer B. bij de Ombudsman dat de Commissie had nagelaten te reageren op zijn brief van 2 december 1996, waarin hij om informatie vroeg over de invoering van de euro. De Ombudsman nam contact op met de verantwoordelijke dienst van de Commissie met het verzoek de klager een antwoord en de gevraagde informatie te sturen. Naar aanleiding van deze tussenkomst stuurde de Commissie de klager op 18 maart 1998 een antwoord. Aangezien deze stap afdoende leek om de zaak op te lossen, sloot de Ombudsman de zaak. (*Zaak 269/98/ADB*)

In juni 1998 klaagde mevrouw V. namens de administratieve rechtbank van Uusimaa dat het Bureau voor Officiële Publicaties van de Europese Gemeenschappen had nagelaten te reageren op twee brieven. De rechtbank had op 10 juni 1996 in het Fins naar het Bureau voor Officiële Publicaties van de Europese Gemeenschappen geschreven met de vraag waarom het de Speciale Uitgave 1994 van het *Publicatieblad* niet had ontvangen. Op 14 april 1997 werd een herinneringsbrief in het Engels gestuurd. Op geen van beide brieven werd antwoord ontvangen.

De Ombudsman nam telefonisch contact op met het Bureau voor Officiële Publicaties van de Europese Gemeenschappen met het verzoek de administratieve rechtbank van Uusimaa een antwoord te sturen. Na deze tussenkomst nam het Bureau voor Officiële Publicaties der Europese Gemeenschappen contact op met de rechtbank en stuurde het de ontbrekende delen van het *Publicatieblad* in het Fins en het Zweeds. Aangezien deze stap afdoende leek om de zaak op te lossen, sloot de Ombudsman de zaak. (Zaak 615/98/BB)

Natuurlijk kan niet elke klacht over onbeantwoorde brieven bevredigend worden opgelost door middel van een telefonisch verzoek om inlichtingen. Als de verantwoordelijke dienst van de betrokken instelling de brief niet kan vinden of als er niemand bereid is de verantwoordelijkheid op zich te nemen voor het opstellen van een snel antwoord, schrijft de Ombudsman naar de Voorzitter van de betrokken instelling met het verzoek om een standpunt over de klacht. De Ombudsman volgt deze gedragslijn ook als er reden is te vermoeden dat het oorspronkelijke verzuim te antwoorden iets anders is dan een op zichzelf staande administratieve vergissing, of als de klacht een beschuldiging inhoudt van ongerechtvaardigde vertraging bij het beantwoorden van brieven.

2.10 ENKELE PUNTEN MET BETREKKING TOT DE TOEGANG TOT DOCUMENTEN

In de loop van het jaar heeft de Ombudsman verschillende vraagstukken bestudeerd met betrekking tot de toegang tot documenten. Aangezien blijkt dat de relevante regels en beginselen niet altijd volledig worden begrepen door de communautaire instellingen en organen, wordt in deze paragraaf van het Verslag ingegaan op de verschillende vragen die zijn gerezen, en de manier waarop deze uit hoofde van het Verdrag en het Statuut van de Ombudsman worden behandeld.

2.10.1 KLACHTEN OVER GEWEIGERDE TOEGANG TOT DOCUMENTEN

De meeste communautaire instellingen en organen hebben regels voor de toegang van het publiek tot de documenten die zij in hun bezit hebben. In 1993 hebben de Commissie en de Raad een gezamenlijke Gedragscode voor de toegang tot hun documenten aangenomen. De Code werd door middel van afzonderlijke Besluiten van de twee instellingen geïmplementeerd.¹

¹ Gedragscode, PB 1993 L 340/ 41; Besluit van de Raad van 20 december 1993 betreffende de toegang van het publiek tot documenten van de Raad, PB 1993 L 340/43; Besluit van de Commissie van 8 februari 1994 inzake de toegang van het publiek tot documenten van de Commissie, PB 1994 L 46/58.

Na een onderzoek op eigen initiatief van de Ombudsman in 1996 hebben ook andere communautaire instellingen en organen regels voor de toegang van het publiek aangenomen, waarvan de meeste te vergelijken zijn met die van de Raad en de Commissie.

Als een verzoek om toegang tot documenten wordt geweigerd, stellen de regels van de Raad en de Commissie de burger in staat een confirmatief verzoek te doen. De burger wiens confirmatief verzoek wordt verworpen, heeft de mogelijkheid om ofwel een klacht bij de Ombudsman in te dienen, ofwel de zaak aanhangig te maken bij het Gerecht van eerste aanleg.

In het geval van een klacht bij de Ombudsman gaat het om de vraag of de weigering van de toegang een geval van wanbeheer vormt. Voor een eventueel onderzoek is het daarom de vraag of de betrokken instelling haar regels voor de toegang van het publiek juist heeft toegepast en of zij binnen de grenzen van haar wettig gezag heeft gehandeld bij de uitoefening van haar discretionaire bevoegdheid.

In 1998 rees de vraag wat er zou moeten gebeuren als de Ombudsman van mening is dat een instelling haar eigen regels verkeerd heeft toegepast. De juiste gedragslijn zou zijn dat de betrokken instelling de zaak opnieuw overweegt en de regels deze keer correct toepast. De Ombudsman kan de instelling natuurlijk niet opdragen dit te doen en evenmin kan hij het betreffende besluit nietig verklaren. Door zijn mening in een kritische opmerking uit te leggen geeft hij echter de instelling zelf de kans de benodigde actie te ondernemen.

2.10.2 EERLIJKE PROCEDURE BIJ HET ONDERZOEK VAN DE OMBUDSMAN

Een andere vraag die in 1998 is gerezen, betreft de documenten die de betrokken instelling of het betrokken orgaan aan de Ombudsman stuurt als onderdeel van haar/zijn standpunt over de klacht. In een aantal gevallen stuurde de betrokken instelling documenten aan de Ombudsman met informatie die van belang kon zijn voor het besluit van de Ombudsman in de zaak, maar vroeg zij de Ombudsman de documenten tegenover de klager als vertrouwelijk te behandelen.

In deze gevallen heeft de Ombudsman aan de betrokken instelling uitgelegd dat het een basisbeginsel van een eerlijke procedure is dat bij het besluit van de Ombudsman inzake een klacht geen rekening kan worden gehouden met informatie in documenten die door de ene partij worden aangereikt, tenzij de andere partij de kans heeft gehad op deze informatie te reageren. In het besluit van de Ombudsman inzake een klacht kan daarom geen rekening gehouden worden met informatie in documenten die door de betrokken instelling of het betrokken orgaan worden overgelegd, tenzij de klager de kans heeft gehad opmerkingen over de documenten te maken.

2.10.3 DE BEVOEGDHEID VAN DE OMBUDSMAN OM DOSSIERS IN TE ZIEN

Een derde kwestie die in 1998 is gerezen, betreft de bevoegdheid van de Ombudsman om dossiers in het bezit van communautaire instellingen en organen in te zien. Het relevante deel van artikel 3, lid 2, van het Statuut van de Ombudsman luidt als volgt:

"De communautaire instellingen en organen zijn gehouden de gevraagde inlichtingen aan de Ombudsman te verstrekken en hem inzage te verlenen van de desbetreffende stukken. Zij kunnen dit alleen weigeren om met redenen omklede motieven van geheimhouding.

Zij geven alleen na voorafgaande toestemming van de betrokken lidstaat inzage van documenten van een lidstaat die op grond van een wettelijke bepaling of enig ander voorschrift geheim zijn.

Zij geven geen inzage van andere documenten van een lidstaat dan nadat zij de betrokken lidstaat daarvan in kennis hebben gesteld."

Het gangbare beginsel in lidstaten met een nationale ombudsman is dat de ombudsman alle documenten in het bezit van de overheid kan inzien indien hij dat nodig vindt als onderdeel van een onderzoek, inclusief de documenten waartoe burgers geen toegang hebben.

Deze bevoegdheid is van fundamenteel belang, aangezien zij voor de burger een garantie is dat de Ombudsman een onafhankelijke controle van de nauwkeurigheid en volledigheid van de door de instellingen gegeven antwoorden kan uitvoeren. Zolang artikel 3, lid 2, de toegang van de Ombudsman tot documenten blijft beperken, is het daarom van belang dat de beperkingen zorgvuldig geïnterpreteerd worden en dat de bewijslast bij de instelling of het orgaan ligt die/dat de toegang tracht te ontfemen.

De vraag of beperkingen van de toegang van de Europese Ombudsman tot dossiers passend zijn in een Europese Unie die zich inzet voor democratie, doorzichtigheid en een efficiënt en eerlijk bestuur, zou kunnen worden bestudeerd door de drie instellingen (Europees Parlement, Raad en Commissie) die betrokken zijn bij de procedure voor de wijziging van het Statuut van de Ombudsman.

De bevoegdheid van de Ombudsman tot inzage gaat natuurlijk vergezeld van een plicht tot geheimhouding. Artikel 4 van het Statuut van de Ombudsman maakt duidelijk dat de Ombudsman en zijn personeel, wanneer zij documenten inzien die in het bezit van de instantie zijn, door dezelfde geheimhoudingsplicht gebonden zijn als de instellingen zelf. Inzage van documenten door de Ombudsman resulteert derhalve niet in vrijgave van de documenten aan de klager of aan wie dan ook.

Het is daarom niet juist te suggereren dat de regels voor de toegang van het publiek tot documenten die de communautaire instellingen en organen

hebben aangenomen, kunnen worden gebruikt om de toegang van de Ombudsman tot documenten te beperken. Deze suggestie lijkt gebaseerd te zijn op een fundamentele misvatting over de aard van het inzagerecht van de Ombudsman, dat gebruikt wordt om de juistheid en de volledigheid van de antwoorden van de instelling op een klacht te controleren en dat niet resulteert in de toegang van het publiek tot de betrokken documenten.

3.1 GEVALLEN WAAR GEEN WANBEHEER IS VASTGESTELD

3.1.1 EUROPEES PARLEMENT

TERUGBETALING VAN MEDISCHE KOSTEN

Besluit inzake klacht 1044/20.11.96/KP/JMA tegen het Europees Parlement

KLACHT

In november 1996 richtte X. een klacht tot de Ombudsman betreffende de weigering van het Europees Parlement de kosten terug te betalen van een kuur voor zwakke kinderen voor haar dochter.

Het Europees Parlement verwierp haar verzoek wegens het feit dat het betrokken medisch centrum “niet werd beschouwd als een erkende medische of paramedische instelling”. Een tweede verzoek werd van de hand gewezen wegens het feit dat de behandeling in kwestie niet scheen te beantwoorden aan de vereisten voor een kuur voor zwakke kinderen.

In december 1994 schreef klager zonder resultaat naar de Secretaris-generaal van het Parlement. In het antwoord van de Secretaris-generaal werd erop gewezen dat klager het recht had om specifieke, tijdens de kuur gemaakte medische kosten terug te vorderen.

In de klacht aan de Ombudsman, voerde X. aan dat:

- (i) het Europees Parlement niet de juiste procedures had gevolgd, aangezien het Beheerscomité voor de ziektekostenverzekering geen advies had gegeven over de zaak;
- (ii) de behandeling beschouwd had moeten worden als zijnde de meest gepaste behandeling voor haar dochter;
- (iii) haar verzoek om terugbetaling van specifieke medische kosten van de hand was gewezen wegens het feit dat in dat verzoek de prijs, de datum van ieder medisch bezoek en de naam en kwalificatie van de artsen niet was gespecificeerd.

Klager verzocht de Ombudsman de nodige stappen te ondernemen om het Europees Parlement te dwingen alle voor de kuur gemaakte kosten, inclusief de reiskosten, te betalen.

HET ONDERZOEK

Opmerkingen Parlement

De klacht werd doorgezonden aan het Europees Parlement. In het standpunt van het Parlement werd gesteld dat de normale procedure in dit soort gevallen het instellen van een beroep is bij het Gerecht van eerste aanleg.

Het standpunt in verband met de inhoud van de klacht bevatte samengevat de volgende punten:

- (i) Bij het nemen van het besluit, hield het tot aanstelling bevoegde gezag wel degelijk rekening met het standpunt van het Beheerscomité voor de ziektekostenverzekering
- (ii) In het geselecteerde centrum werden normaliter kinderen behandeld onder de zestien jaar, terwijl de dochter van klager reeds zeventien jaar was toen zij met haar behandeling begon.
- (iii) Het verzoek van X. om terugbetaling van individuele medische kosten tijdens de kuur was niet conform de desbetreffende regels, aangezien het verzoek te algemeen was en kosten behelsde die niet terugbetaald konden worden. Bovendien bepalen de desbetreffende regels dat reiskosten niet vergoed worden.

Opmerkingen klager

In haar opmerkingen stelde X. dat zij had besloten geen beroep aan te tekenen bij het Gerecht van eerste aanleg.

Zij beweerde dat de rekening van het medisch centrum correct was opgesteld en stelde dat de prijs van de behandeling berekend was op een package-basis, waarin de medische kosten niet apart konden worden geïdentificeerd. Zij was van mening dat de weigering van het Parlement haar kosten te vergoeden, een teken was van gebrek aan flexibiliteit en goede wil.

Voorts had X. een reeks opmerkingen over de door de Ombudsman gevolgde procedure bij de behandeling van klachten. Zij was van mening dat het niet gepast was de procedure te beginnen met de klacht door te geven aan de betrokken instelling voor een standpunt.

HET BESLUIT

1 Bevoegdheden van de Europese Ombudsman onderzoeken uit te voeren met betrekking tot de zaak

- 1.1 Het Europees Parlement stelde dat de gebruikelijke procedure in dit soort gevallen bestaat in het instellen van een beroep bij het Gerecht van eerste aanleg.
- 1.2 Binnen het grondwettelijke kader van de Verdragen, is het Hof van Justitie de hoogste autoriteit wat betreft de interpretatie en toepassing van Gemeenschapsrecht. De Ombudsman verricht echter onderzoeken om gevallen van wanbeheer in de activiteiten van de communautaire instellingen en organen aan het licht te helpen brengen.
- 1.3 Een klacht aan de Ombudsman is alleen dan ontvankelijk als deze is voorafgegaan door de passende administratieve stappen bij de betrokken instelling. Zo ook, kan bij de Ombudsman slechts een

klacht worden ingediend over de arbeidsbetrekkingen tussen de communautaire instellingen of organen en hun ambtenaren of andere personeelsleden indien de o.a. in artikel 90, lid 1 en lid 2, van het Statuut van de ambtenaren vastgestelde administratieve mogelijkheden tot het indienen van een verzoek of klacht zijn uitgeput.¹

- 1.4 Nadat al deze interne procedures hebben plaatsgevonden, hebben communautaire ambtenaren of andere personeelsleden de mogelijkheid om ofwel een beroep in te stellen bij het Gerecht van eerste aanleg, ofwel een klacht in te dienen bij de Ombudsman.

2 Procedures van de Ombudsman

- 2.1 In haar opmerkingen voerde klager aan dat het niet gepast was dat de Ombudsman zijn onderzoek begon met de klacht voor een standpunt door te zenden aan de betrokken instelling.
- 2.2 Artikel 3, lid 1, van het Statuut van de Europese Ombudsman bepaalt dat de Ombudsman de betrokken instelling of orgaan van zijn onderzoeken naar vermeende gevallen van wanbeheer in kennis stelt, zodat deze eventueel nuttige opmerkingen bij hem kunnen indienen.

3 Medische overwegingen over het soort te volgen kuur

- 3.1 Bijlage I titel XI van de Regeling inzake de ziektekostenverzekering van de ambtenaren van de EG, bepaalt dat een kuur in een gezondheidsoord door de raadgevende arts van het afwikkelingsbureau, beoordeeld moet worden als zijnde strikt noodzakelijk.
- 3.2 In het onderhavige geval concludeerde de raadgevende arts die het geval had onderzocht, dat de kuur niet tegemoet kwam aan de medische vereisten. Er was geen bewijs dat de raadgevende arts bij de totstandkoming van dit besluit de desbetreffende criteria niet na behoren gevolgd had.

4 Terugbetaling van de kosten

- 4.1 Hoewel het Parlement weigerde de volledige kosten van de kuur voor zwakke kinderen te vergoeden, stemde het ermee in om specifieke medische kosten te betalen. Het Parlement verwierp evenwel de door klager ingediende rekening op basis van het feit dat deze kosten niet afzonderlijk waren gespecificeerd, doch slechts verwezen naar een algemene som die overeenkwam met de kosten per dag van het medisch centrum.

---

¹ Artikel 2, lid 8, Statuut van de Europese Ombudsman.

- 4.2 De van toepassing zijnde Regeling voorziet alleen in de terugbetaling van medische kosten. Het Parlement had dan ook correct gehandeld door een afzonderlijke specificatie te vragen van de medische kosten als voorwaarde voor terugbetaling.
- 4.3 Titel XI, Bijlage 1 van de Regeling inzake de ziektekostenverzekering van de ambtenaren van de EG voorziet niet in de terugbetaling van reiskosten.

CONCLUSIE

Op basis van de onderzoeken van de Ombudsman met betrekking tot deze klacht, bleek er geen sprake te zijn van wanbeheer van het Europees Parlement en sloot de Ombudsman derhalve de zaak.

REGELS VOOR DEELNAME AAN DE PENSIOENREGELING VAN HET EUROPEES PARLEMENT

Besluit inzake gevoegde klachten 74/97/PD en 85/97/PD tegen het Europees Parlement

KLACHTEN

In januari 1997 diende de heer M., lid van het Europees Parlement, bij de Ombudsman een klacht in. Hij stelde dat er sprake was van wanbeheer met betrekking tot de aanvullende pensioenregeling voor parlementsleden. Ook in januari 1997 deelde de heer B., voormalig lid van het Europees Parlement, de Ombudsman mede dat hij zich bij de klacht van de heer M. wilde aansluiten.

De achtergrond van de klachten was dat het Bureau van het Parlement bij besluit van 12 juni 1990 voor de parlementsleden een aanvullende (vrijwillige) pensioenregeling had ingesteld. De voorwaarden van de pensioenregeling vormen bijlage IX (voorheen bijlage X) bij de Regeling kosten en vergoedingen van de leden. In het najaar van 1992 werd een tijdslimiet van zes maanden vastgesteld voor deelname aan de pensioenregeling. De heer M. en de heer B. meldden zich op dat moment niet voor de regeling aan; zij beweerden dat ze niet van de tijdslimiet op de hoogte waren gesteld.

Nadat hij in 1994 in het Europees Parlement was herkozen, mocht de heer M. voor de periode 1994-1999 aan de regeling deelnemen, maar niet voor de periode die daaraan voorafging. Omdat de heer B. niet langer parlements lid was, kon hij zich niet aanmelden voor de periode 1994-1999 en evenmin mocht hij voor de periode die daaraan voorafging, aan de regeling deelnemen.

De heer M. zocht contact met verschillende organen binnen het Parlement om te bereiken dat hij wat betreft de periode vóór 1994 met terugwerkende kracht aan de regeling mocht deelnemen. Hij stelde dat hij niet op de hoogte was gebracht van de in 1992 geïntroduceerde tijdslimiet en dat het Parlement de tijdslimiet op oneerlijke en discriminerende wijze had toegepast. Op 24 juli 1995 reageerde de voorzitter van het Pensioenfonds dat

krachtens de regeling was ingesteld, tevens lid van het College van Quaestoren van het Parlement, door middel van een brief. In deze brief werd de heer M. gewezen op de sluitingsdatum voor deelname aan de regeling en werd hem medegedeeld dat de mogelijkheid van premiebetaling met terugwerkende kracht was overwogen. Er was evenwel geconcludeerd dat een dergelijke handelwijze noch praktisch noch wettig was. Verder stond er in de brief:

“Staat u mij toe u te corrigeren als het gaat om de bespreking van het College van Quaestoren, die betrekking had op de heer L. Zoals u zult zien in de bijgevoegde passage uit de notulen van die vergadering, werd er gesproken over de Franse en Italiaanse pensioenregelingen die namens de Franse en Italiaanse regering door het Europees Parlement worden beheerd. Aan de orde was derhalve bijlage III van de Regeling kosten en vergoedingen van de leden en niet bijlage X [thans bijlage IX] die de voorwaarden van de aanvullende vrijwillige pensioenregeling van parlementsleden behelst. Bovendien was het verzoek van de heer L. erop gericht een pensioen te ontvangen van die bepaalde pensioenregeling en niet om eraan deel te nemen.”

De bovengenoemde passage uit de notulen van de vergadering van het College van Quaestoren luidt als volgt:

“... ingevolge de voorwaarden van de pensioenen voor leden van de Franse Assemblée Nationale, die bij analogie van toepassing waren op de Franse leden van het Europees Parlement, moesten pensioenaanvragen schriftelijk worden ingediend binnen zes maanden vanaf de datum waarop een lid of voormalig lid verkiesbaar wordt. Een voormalig Frans lid dat niet op de hoogte was van deze bepaling, had zijn aanvraag zeven maanden nadat hij verkiesbaar was geworden, bij het Europees Parlement ingediend. Na een korte discussie werd het volgende besloten:

Het College staat toe dat op de geldende regeling een uitzondering wordt gemaakt ten gunste van de heer L., waardoor hij een pensioen kan ontvangen ondanks het feit dat hij zijn aanvraag niet binnen de tijdslimiet van zes maanden heeft ingediend.

Het College gelast de Administratie een ontwerpamendement te overleggen met als doel een toelichting te geven op de tijdslimieten die van toepassing zijn op bijlage III van de Regeling kosten en vergoedingen.”

De aan de Ombudsman gerichte klachten van klagers luiden samengevat als volgt:

- (i) de tijdslimiet voor deelname aan de pensioenregeling was niet naar behoren aangekondigd;
- (ii) het was oneerlijk en discriminerend dat klagers niet met terugwerkende kracht aan de regeling mochten deelnemen.

HET ONDERZOEK

Standpunt van het Europees Parlement

De klachten werden doorgezonden aan het Europees Parlement. In zijn standpunt verklaarde het Parlement dat het zich bij het onderzoeken van de klachten had gebaseerd op het standpunt van zijn Juridische Dienst en had besloten de beweringen van klagers als onjuist af te wijzen. Een afschrift van het standpunt van de Juridische Dienst was bijgesloten.

Samengevat oordeelde de Juridische Dienst dat de bewering van klagers dat zij niet naar behoren over de veranderingen waren ingelicht, ongegrond was. De heer M. had daarover in het Parlement en op zijn huisadres schriftelijk bericht ontvangen. Daarnaast waren de notulen van de besluiten van het Bureau aan alle parlementsleden verstrekt en bovendien hadden zij na hun herverkiezing opnieuw zes maanden de tijd om zich voor de pensioenregeling aan te melden. Wat de heer B. betreft had de Juridische Dienst geen enkel bewijs ontvangen dat hij niet op de hoogte was geweest van de tijdslimiet voor deelname aan de regeling. De Juridische Dienst kon evenmin enig bewijs vinden dat de heer B. had verzocht aan de regeling te mogen deelnemen voordat het College van Quaestoren het betwiste besluit had genomen of het Bureau de voorwaarden had gewijzigd.

Ten aanzien van het besluit van 28 oktober om een tijdslimiet van zes maanden vast te stellen, was de Juridische Dienst van mening dat het College zich diende te houden aan een algemene regel die het zelf had ingesteld. Wanneer het dat niet zou doen, zou het beginsel van gelijke behandeling geschonden worden. Dienovereenkomstig werd deelname geweigerd aan alle parlementsleden die zich na 15 december 1992 aanmeldde, op één uitzondering na. Het betrof hier echter een specifieke uitzondering. Het College van Quaestoren had over deze uitzondering overeenstemming bereikt, en wel voordat de beperking van de deelname aan de pensioenregeling halverwege een parlementaire zittingstermijn aan de orde kwam. Genoemde uitzondering kon in het onderhavige geval derhalve niet worden toegepast als een algemene uitzondering op de regel.

Ten slotte werden in het standpunt van de Juridische Dienst de volgende drie aanvullende punten vermeld als basis voor zijn conclusie dat het betwiste besluit niet arbitrair was:

- (1) *waarborgen van een gezond financieel beheer en herstel van een financieel evenwicht in het pensioenfonds dat volgens een rapport van Coopers en Lybrand van 4 augustus 1992 op dat moment onvoldoende was;*
- (2) *de accountants in staat stellen om betrouwbare actuariële berekeningen uit te voeren die binnen het kader van het financieel beheer noodzakelijk zijn, en de begrotingsautoriteiten de mogelijkheid bieden tot meer gedetailleerde budgettaire prognoses;*
- (3) *niet-discrimineren van deelnemers die zich in het allereerste begin voor de regeling hadden aangemeld en van wie de financiële situ-*

atie minder gunstig zou zijn dan van de 'nieuwe deelnemers' die met terugwerkende kracht betalingen zouden kunnen verrichten.

Opmerkingen van de klagers

In hun opmerkingen handhaafden klagers hun klachten.

HET BESLUIT

1 De bewering dat de tijdslimiet voor deelname aan de pensioenregeling niet naar behoren was aangekondigd

- 1.1 Het blijkt dat er geen regelgeving bestaat betreffende de vraag wat als een correcte aankondiging aan parlementsleden moet worden beschouwd. Met name bevat het Reglement van het Europees Parlement geen bepalingen die daarop betrekking hebben.
- 1.2 Ten aanzien van artikel 173 van het Verdrag en de artikelen 90 en 91 van het Statuut van de ambtenaren hebben de communautaire gerechten bepaald dat bekendmaking van een maatregel gewoonlijk plaatsvindt wanneer de maatregel aan de geadresseerde wordt medegedeeld en hij daarvan kennis kan nemen.¹ De gerechten hebben tevens bepaald dat het aan de administratie is te bewijzen dat de maatregel in kwestie naar behoren is bekendgemaakt. Deze jurisprudentie blijkt echter niet op deze zaak te kunnen worden toegepast. De jurisprudentie heeft betrekking op afzonderlijke handelingen die negatieve gevolgen voor de geadresseerde hebben, waarbij de precieze bepaling van het moment van bekendmaking van het allergrootste belang is voor de berekening van de tijdslimiet waarbinnen een gerechtelijke procedure in gang gezet kan worden. Deze zaak betreft echter het verstrekken van algemene informatie over een aanbod waarvan de geadresseerde al dan niet gebruik kan maken. Indien de geadresseerde een aanvraag indient en zijn aanvraag wordt afgewezen, heeft de tijdslimiet voor het in gang zetten van een gerechtelijke procedure betrekking op die afwijzing.²
- 1.3 Ten aanzien van de administratieve praktijken van de communautaire instellingen blijkt dat er regelmatig gebruik wordt gemaakt van algemene mededelingen om ambtenaren te wijzen op moge-

¹ Zie onder andere het arrest van 9 juni 1994 in zaak T-94/92, *X tegen de Commissie*, [1994] Jurispr. ambtenarenrecht II-481, het arrest van 20 maart 1991 in zaak T-1/90, *Casariello tegen de Commissie*, [1991] Jurispr. II-143, het arrest van 13 juli 1989 in zaak 58/88, *Olbrechts tegen de Commissie*, [1989] Jurispr. 2643 en het arrest van 11 mei 1989 in gevoegde zaken 193/87 en 194/87, *Maurissen en Union Syndicale tegen de Rekenkamer*, [1989] Jurispr. 1045.

² Het is gevestigde rechtspraak van de communautaire gerechten dat afzonderlijke maatregelen die invloed hebben op de financiële situatie van afzonderlijke parlementsleden, door de rechter kunnen worden herzien, arrest van 23 maart 1993 in zaak C-314/91, *Weber tegen het Parlement*, [1993] Jurispr. I-1093.

lijke rechten die evenwel pas voor hen gelden nadat zij daartoe een aanvraag hebben ingediend.¹

- 1.4 Op grond hiervan moet geconcludeerd worden dat de vraag van correcte kennisgeving aan parlementsleden ligt op het terrein van de bevoegdheden van het Parlement met betrekking tot zijn interne organisatie. Volgens de jurisprudentie van de communautaire gerechten dient het Parlement bij de uitoefening van deze bevoegdheden te handelen overeenkomstig de belangen van behoorlijk bestuur.² De vraag is derhalve of het Parlement in overeenstemming daarmee heeft gehandeld.

In dit geval bleek het Parlement via zijn interne distributiesysteem aan zijn leden een mededeling te hebben gezonden betreffende de in de pensioenregeling ingevoerde tijdslimiet. Om te waarborgen dat de mededeling de parlementsleden zou bereiken, stuurde het Parlement deze ook nog eens per gewone post naar het huisadres van elk parlements lid. Derhalve had ieder lid ten minste twee kansen om van de ingevoerde tijdslimiet kennis te nemen. Dit bleek geen geval van wanbeheer te vormen.

2 Oneerlijke en discriminerende behandeling

- 2.1 Wat betreft de vraag of de weigering om klagers met terugwerkende kracht tot de regeling toe te laten, oneerlijk en discriminerend was, bleek dat twee punten hierbij van belang waren. Ten eerste gaat het erom of het oneerlijk was dat de voorwaarden van de regeling in het algemeen niet voorzagen in deelname met terugwerkende kracht. Ten tweede dient antwoord te worden gegeven op de vraag of in het geval van klagers had moeten worden afgezien van toepassing van de tijdslimiet voor deelname aan de pensioenregeling. Op dit punt leken klagers en Parlement het erover eens te zijn dat niet-toepassing van de tijdslimiet automatisch deelname met terugwerkende kracht zou betekenen. Het was derhalve duidelijk dat indien op de eerste vraag zou worden geantwoord dat er een algemene mogelijkheid moest zijn om met terugwerkende kracht aan de regeling deel te nemen, de tweede vraag overbodig zou worden.
- 2.2 Ten aanzien van het eerste punt waren klagers en Parlement het erover eens dat de voorwaarden van de regeling geen bepaling bevatten waaruit kon worden opgemaakt dat deelname met terugwerkende kracht mogelijk was. De vraag was derhalve of het eer-

---

¹ Zie bijvoorbeeld de aan de Ombudsman gerichte opmerkingen van de Commissie over gevoegde klachten 669/17.6.96/ND/L/VK, 670/27.6.96/KM/L/VK en 679/1.7.96/CS/L/VK, die zijn vermeld in het Jaarverslag van de Ombudsman over 1997, blz. 126 e.v. en het pleidooi van de Commissie in zaak 159/86, *Canters tegen de Commissie*; arrest van 22 september 1988, Jurispr. 4859.

² Zie het arrest van 30 april 1996 in zaak C-58/94, *Koninkrijk der Nederlanden, ondersteund door het Europees Parlement, tegen de Raad, ondersteund door de Commissie en de Franse Republiek*, [1996] Jurispr. I-2169, rechtsoverweging 37.

lijk was dat het Parlement een dergelijke bepaling niet had opgenomen. Het bleek dat het Parlement dit niet had gedaan met het oog op een gezond financieel beheer van de regeling. Voorts moet erop worden gewezen dat het Parlement helemaal geen regeling had hoeven in te stellen. Derhalve moet het Parlement om genoemde redenen ook het recht hebben beperkingen aan de regeling te stellen.

De Ombudsman was daarom van oordeel dat het geen geval van wanbeheer was dat het Parlement niet had voorzien in een algemene mogelijkheid om met terugwerkende kracht aan de regeling deel te nemen.

- 2.3 Wat betreft de vraag of in het geval van de klagers had moeten worden afgezien van toepassing van de tijdslimiet voor deelname aan de regeling, bestond het onderzoek uit verschillende onderdelen. In de eerste plaats moest worden onderzocht of de weigering om de tijdslimiet niet toe te passen, oneerlijk was en vervolgens of deze discriminerend was.
- 2.4 Ten aanzien van de eerlijkheid dient allereerst te worden opgemerkt dat de voorwaarden van de pensioenregeling geen enkele bepaling bevatten op grond waarvan de tijdslimiet uit oogpunt van billijkheid niet van toepassing kan worden verklaard. In de relevante bepaling van de voorwaarden van de regeling staat eenvoudigweg dat parlementsleden zich binnen “zes maanden na hun verkiezing of herverkiezing” voor de regeling moeten aanmelden.
- 2.5 Nu er geen expliciete bepaling bestond op grond waarvan kon worden afgezien van toepassing van de tijdslimiet, was het de vraag of het Gemeenschapsrecht een algemeen beginsel kent op grond waarvan een tijdslimiet uit oogpunt van billijkheid niet-toepasselijk kon worden verklaard. Een dergelijk beginsel blijkt er niet te zijn.
- 2.6 Tegen deze achtergrond en rekening houdend met het door het Parlement genoemde gezonde financieel beheer kon het niet als oneerlijk beschouwd worden dat de tijdslimiet strikt op klagers was toegepast.
- 2.7 Wat de vermeende discriminatie betreft dient erop gewezen te worden dat het beginsel van gelijke behandeling vereist dat identieke situaties identiek behandeld worden en dat verschillende situaties niet identiek worden behandeld.
- 2.8 Er werd aangevoerd dat een ander parlements lid wel aan de regeling mocht deelnemen ondanks het feit dat zij zich buiten de tijdslimiet had aangemeld. Uit het standpunt van het Parlement bleek dat dit lid, voordat de tijdslimiet werd ingevoerd, was verzekerd dat zij aan de regeling kon deelnemen. Haar situatie was derhalve niet identiek aan die in het onderhavige geval.

- 2.9 Vervolgens werd aangevoerd dat het Parlement met betrekking tot de ouderdomspensioenregeling (als vastgelegd in bijlage III) de tijdslimiet in één geval niet had toegepast, en wel in het geval dat werd genoemd in de hierboven aangehaalde brief van 24 juli 1995. Ten aanzien hiervan dient te worden opgemerkt dat de aanvraag in kwestie één maand na het verstrijken van de tijdslimiet was ingediend, dat deze had plaatsgevonden op grond van een andere regeling vanuit een andere financiële situatie en dat de aanvraag betrekking had op aanspraak op een pensioen waarvoor het parlementslid in kwestie reeds premies had betaald. Voorts bleek uit de amendering van de regels waarvoor de administratie werd verzocht een voorstel in te dienen (zie de aangehaalde notulen van de vergadering van het College van Quaestoren), dat aanvragen die buiten de tijdslimiet waren ingediend, geen terugwerkende kracht hebben. Derhalve bleek het hier om een andere situatie te gaan dan in het onderhavige geval.
- 2.10 Bijgevolg bleek het beginsel van gelijke behandeling niet te zijn geschonden. Of het beginsel van gelijke behandeling is geschonden, vormt echter een rechtsvraag en er dient derhalve op gewezen te worden dat het Hof van Justitie voor wat betreft vraagstukken van het Gemeenschapsrecht de hoogste autoriteit is.

Op basis van het onderzoek van de Europese Ombudsman naar deze klacht bleek er geen sprake te zijn van wanbeheer door het Europees Parlement. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

3.1.2 RAAD VAN DE EUROPESE UNIE

ONDERZOEK NAAR DE REDENEN WAAROM TOEGANG TOT DOCUMENTEN WERD GEWEIGERD

Besluit inzake klacht 1087/10.12.96/STATEWATCH/UK/IJH tegen de Raad

KLACHT

De klacht betreft vier verzoeken om documenten, die klager in juli en augustus 1996 aan de Raad richtte. Deze verzoeken werden gedaan op grond van het besluit van de Raad betreffende toegang van het publiek tot documenten van de Raad¹ (hierna te noemen "besluit 93/731").

Op 30 juli 1996 vroeg klager om afschriften van 71 verslagen die men tijdens in september, oktober en november 1994 gehouden vergaderingen van het "K4"-comité had besproken. Op 31 juli 1996 vroeg hij om zes documenten die dateerden uit 1992 en 1993. Op 13 augustus 1996 zond hij twee brieven aan de Raad. In de eerste brief vroeg hij om een afschrift van één verslag uit 1992 en in de tweede om afschriften van 26 verslagen die

¹ Besluit 93/731/EG van de Raad van 20 december 1993, 1993 PB L 340/43.

men besproken had tijdens de JBZ-Raad in Luxemburg op 4 juni 1996, waarvan 23 uit 1996 en drie van eerdere datum.

Op 26 september 1996 antwoordde het Secretariaat-generaal van de Raad klager dat zijn verzoeken *“herhaalde verzoeken zijn welke eveneens betrekking hebben op een zeer groot aantal documenten”* en dat het Secretariaat-generaal krachtens artikel 3, lid 2, van besluit 93/731 een billijke oplossing had gevonden door alleen te kijken naar de documenten uit 1996 (dat wil zeggen 23 van de 26 documenten waarom in de tweede brief van 13 augustus 1996 werd verzocht). Het Secretariaat-generaal verstrekke klager 16 van de 23 documenten, maar weigerde hem de toegang tot de zeven andere verslagen.

Op 10 oktober 1996 diende klager een confirmatief verzoek in met betrekking tot alle documenten die hem niet ter beschikking werden gesteld. Op 20 november 1996 bevestigde de voorzitter van de Raad in zijn antwoord het oorspronkelijke besluit om een *“billijke oplossing”* toe te passen, op grond waarvan slechts werd gekeken naar de zeven documenten uit 1996.

Met betrekking tot deze zeven documenten stelde de Raad dat hij zorgvuldig het belang van klager bij toegang had afgewogen tegen het belang van de Raad bij de geheimhouding van zijn beraadslagingen en dat laatstgenoemd belang zwaarder woog dan eerstgenoemd belang. Hij gaf in dit verband de volgende bijzonderheden:

“De documenten 7574/96, 6982/2/96 en 7753/96 bevatten gedetailleerde nationale standpunten over respectievelijk een Verdrag inzake buitengrenzen, een Aanbeveling betreffende illegale tewerkstelling van onderdanen uit derde landen en een uitleveringsverdrag. De genoemde kwesties worden nog besproken of er is zeer recentelijk een besluit over genomen..

De documenten 7717/1/96 en 7718/1/96 bevatten gedetailleerde nationale standpunten over de begroting van de Europol-Drugseenheid en het Europol-computersysteem.

Tenslotte bevatten de documenten 7788/96 en 7791/96 verwijzingen naar standpunten van de Juridische Diensten van de Raad over de rechterlijke interpretatie van de Europol-Conventie, alsmede opmerkingen van enkele delegaties over deze kwestie.”

In zijn klacht aan de Ombudsman beweerde klager dat de wijze waarop de Raad zijn verzoeken om toegang tot documenten had behandeld, onbillijk en mogelijk onwettig was.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Raad

De klacht werd doorgezonden aan de Raad, samen met vijf andere klachten die door dezelfde klager waren ingediend. In maart 1997 stuurde de Raad een antwoord waarin hij de bevoegdheid van de Ombudsman betwistte om de klachten in behandeling te nemen. Op 15 april 1997 richtte

de Ombudsman zich met een brief tot de Raad waarin hij zijn oorspronkelijke besluit bevestigde volgens hetwelk de klachten onder zijn bevoegdheid vielen, en verzocht hij opnieuw om een standpunt over de inhoud van de klachten.

Op 20 juni 1997 gaf de Raad gevolg aan het verzoek van de Ombudsman. Ten aanzien van de toepassing van een “billijke oplossing” merkte de Raad op dat zijn standpunt over een andere klacht van dezelfde klager (1053/25.11.96/STATEWATCH/UK/IJH) ook op deze zaak betrokken kon worden.

Opmerkingen van de klager

In zijn opmerkingen beweerde klager dat:

- de Raad niet gerechtigd was een “billijke oplossing” toe te passen op zijn vier verzoeken om documenten;
- de Raad niet gerechtigd is de toegang tot documenten te weigeren op grond van het feit dat deze onlangs zijn goedgekeurd of de meningen van lidstaten bevatten.

Het documentenonderzoek van de Ombudsman

De Ombudsman achtte het noodzakelijk de zeven documenten te onderzoeken die de Raad krachtens artikel 4, lid 2, van besluit 93/731 geweigerd had ter beschikking te stellen.

De Ombudsman stelde klager van het onderzoek op de hoogte waarbij overeenkomstig artikel 4, lid 1, van het Statuut van de Ombudsman noch de documenten zelf noch de daarin vervatte gegevens aan klager konden worden vrijgegeven.

Het onderzoek werd op 2 oktober 1998 verricht in het Justus Lipsius Gebouw van de Raad in Brussel. De diensten van de Raad verleenden de diensten van de Ombudsman toegang tot de documenten en boden tevens aan hun indien nodig afschriften te verstrekken. Na onderzoek van de documenten achtten de diensten van de Ombudsman het niet nodig afschriften mee te nemen.

HET BESLUIT

1 Het bevoegdheidsvraagstuk

- 1.1 Dat de Raad de bevoegdheid van de Ombudsman betwistte, bleek te zijn gebaseerd op twee vooronderstellingen:

- (a) de bevoegdheid van de Ombudsman strekt zich niet uit tot het optreden van de Raad in het kader van de samenwerking op het gebied van justitie en binnenlandse zaken (de “derde pijler”); en

- (b) het onderwerp van de klachten heeft betrekking op het optreden van de Raad in het kader van de derde pijler.
- 1.2 Het besluit van de Ombudsman om de klacht in behandeling te nemen, is gebaseerd op zijn standpunt dat de tweede vooronderstelling onjuist is. Het is derhalve niet nodig dat hij inzake de eerste vooronderstelling een standpunt inneemt.
- 1.3 Het onderwerp van de klachten heeft betrekking op het antwoord van de Raad op verzoeken om toegang tot documenten. De verzoeken werden gedaan op grond van besluit 93/731 en werden dienovereenkomstig door de Raad behandeld. Besluit 93/731 werd genomen in het kader van artikel 151 van het EG-Verdrag. Het Hof van Justitie bevestigde in zijn arrest in de zaak *Nederland tegen Raad*¹ dat het besluit uit hoofde van het Gemeenschapsrecht rechtsgevolgen heeft ten aanzien van derden.
- 1.4 Het besluit werd door het Gerecht van Eerste Aanleg in de zaak *Carvel en Guardian Newspapers tegen Raad*² geïnterpreteerd en toegepast. Bij de zaak ging het onder andere om de toegang tot derdepijlerdocumenten. Gezien de beperkingen waaraan de jurisdictie van het Hof van Justitie krachtens artikel L van het Verdrag betreffende de Europese Unie is onderworpen, zou het Gerecht van Eerste Aanleg geen rechterlijke bevoegdheid voor de behandeling van dit aspect van de zaak *Carvel* hebben gehad, indien de toegang tot derdepijlerdocumenten zelf een derdepijleraangelegenheid zou zijn.
- 1.5 Uit het bovenstaande blijkt dat de correcte interpretatie en toepassing van besluit 93/731 betreffende toegang van het publiek tot documenten van de Raad een zaak van het Gemeenschapsrecht en geen derdepijleraangelegenheid is, zelfs niet wanneer de desbetreffende documenten betrekking hebben op het optreden in het kader van de derde pijler. De Ombudsman stelde de Raad op 15 april 1997 van dit besluit in kennis. (N.B.: In zijn arrest van 17 juni 1998 verwierp het Gerecht van Eerste Aanleg op soortgelijke gronden de argumenten van de Raad tegen de bevoegdheid van het Hof in de zaak *Tidningen Journalisten*.³)

2 De toepassing van een “billijke oplossing”

- 2.1 Klager beweerde dat de Raad zich niet op artikel 3, lid 2, van besluit 93/731 mag beroepen om een “billijke oplossing” toe te passen op zijn vier verzoeken om documenten.

¹ Zaak C-58/94 [1996] Jurispr. I-2169.

² Zaak T-194/94, [1995] Jurispr. II-2765.

³ *Svenska Journalistförbundet (Tidningen Journalisten) tegen Raad*, arrest van 17 juni 1998 (zie rechtsoverwegingen 70-87 van het arrest).

- 2.2 Zoals de Raad in zijn standpunt opmerkte, is de kwestie die met betrekking tot dit aspect van de klacht aan de orde wordt gesteld, identiek aan de zaak die werd behandeld in een andere klacht van dezelfde klager: 1053/25.11.96/STATEWATCH/UK/IJH. Het besluit van de Ombudsman van 28 juli 1998 in bovengenoemde zaak is derhalve eveneens van toepassing op de onderhavige zaak.
- 2.3 Wanneer bovengenoemd besluit wordt toegepast, met name als het gaat om de betekenis van de termen “*herhaalde verzoeken*” en “*lijvige documenten*”, is het duidelijk dat de Raad in deze zaak niet gerechtigd was op grond van artikel 3, lid 2, van besluit 93/731 een “billijke oplossing” toe te passen op de vier verzoeken om documenten.

3 De weigering om toegang te verlenen krachtens artikel 4, lid 2

- 3.1 De Raad weigerde toegang tot zeven documenten krachtens artikel 4, lid 2, van besluit 93/731, waarin het volgende wordt bepaald:

“Toegang tot een document van de Raad kan worden geweigerd in verband met de geheimhouding van de beraadslagingen van de Raad.”

Volgens de gevestigde rechtspraak is het voor de toepassing van deze bepaling vereist dat de Raad een echte afweging maakt tussen enerzijds het belang van de burger bij het verkrijgen van toegang tot documenten en anderzijds het belang dat hijzelf heeft om de geheimhouding van zijn beraadslagingen te beschermen.

- 3.2 Klager beweert dat de Raad niet gerechtigd is krachtens artikel 4, lid 2 de toegang tot documenten te weigeren op grond van het feit dat deze onlangs zijn goedgekeurd of de meningen van lidstaten bevatten. Bij weten van de Ombudsman bestaat er geen rechtsregel of –beginsel volgens welke de Raad deze beide feiten buiten beschouwing dient te laten bij de belangenafweging krachtens artikel 4, lid 2.
- 3.3 Het documentenonderzoek van de Ombudsman bevestigde dat de inhoud van de documenten in kwestie overeenkomt met de door de Raad gegeven redenen.
- 3.4 Met betrekking tot dit aspect van de zaak blijkt er derhalve geen sprake te zijn van wanbeheer door de Raad.

CONCLUSIE

Ten aanzien van de toepassing door de Raad van een “billijke oplossing” geldt de kritische opmerking in 1053/25.11.96/STATEWATCH/UK/IJH (besluit van 28 juli 1998) ook voor de verzoeken van klager om documenten in de onderhavige zaak.

Ten aanzien van de weigering om toegang te verlenen tot zeven documenten krachtens artikel 4, lid 2, van besluit 93/731 blijkt er op basis van het onderzoek van de Ombudsman geen sprake te zijn van wanbeheer door de Raad.

De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

3.1.3 EUROPESE COMMISSIE

MEDEDINGING: ANTWOORD OP INGEDIENDE OPMERKINGEN - BEVOEGDHEID VAN DE OMBUDSMAN

Besluit inzake klacht 449/96/20.02.96/HKC/PD tegen de Europese Commissie

KLACHT

In februari 1996 diende HKC, een Deens advocatenkantoor, een klacht in bij de Ombudsman namens LF, een Deense vakbond. De klacht had betrekking op het besluit van de Commissie vrijstelling toe te kennen van de concurrentieregels voor een samenwerkingsverband tussen twee luchtvaartmaatschappijen, wier werknemers lid waren van LF. Klager was van mening dat de overeenkomst zou leiden tot het verlies van banen onder de leden van LF. Volgens klager was de Commissie verplicht rekening te houden met de effecten op de werkloosheid als zij overwoog vrijstelling van de concurrentieregels toe te kennen. Voorts had de klacht betrekking op het feit dat de Commissie niet de ontvangst had bevestigd van de opmerkingen van LF, die LF op verzoek van de Commissie aan haar had voorgelegd onder de van toepassing zijnde vrijstellingsregeling en dat zij deze ook niet had beantwoord.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd aan de Commissie doorgezonden. In haar standpunt voerde de Commissie aan dat de Ombudsman niet bevoegd was een standpunt in te nemen inzake de vraag of de Commissie bij het toekennen van een concurrentievrijstelling rekening diende te houden met de effecten op de werkloosheid, daar de zaak betrekking had op een vermeende niet-toepassing van de wet, en zulks in tegenstelling tot wanbeheer. De Commissie voerde bovendien aan dat zij niet verplicht was te reageren op opmerkingen die op haar uitnodiging door derden, zoals LF, aan haar waren voorgelegd, daar de opmerkingen zuiver waren bedoeld als bijkomend hulpmiddel voor de opstelling van haar analyse.

Opmerkingen klager

In zijn opmerkingen handhaafde klager zijn klacht en achtte hij de Ombudsman bevoegd voor de behandeling van alle aspecten.

HET BESLUIT

- 1 De Ombudsman was van mening dat inzake de kwestie of de Commissie verplicht is rekening te houden met de effecten op de werkloosheid bij het verlenen van een concurrentievrijstelling, hij bevoegd is deze in behandeling te nemen.

In een brief aan de voorzitter van de Commissie werden verdere opmerkingen over deze kwestie geformuleerd. Het gedeelte "verdere opmerkingen" hieronder bevat een samenvatting van de inhoud.

- 2 Inzake de substantie van de zaak stelde de Ombudsman vast dat op basis van de van toepassing zijnde bepalingen en de jurisprudentie van het Hof van Justitie, er geen verplichting bleek te rusten op de Commissie om met dergelijke overwegingen rekening te houden.
- 3 Wat betreft het feit dat de Commissie de ontvangst van de opmerkingen van LF niet had bevestigd, noch erop geantwoord had, merkte de Ombudsman op dat de van toepassing zijnde regelgeving een dergelijke verplichting niet bevatte. Echter, door derden uit te nodigen opmerkingen voor te leggen die bedoeld zijn de Commissie te helpen bij het opstellen van haar analyse, plaatste de Commissie zichzelf in een situatie waarin de burgers redelijkerwijze een reactie van haar mochten verwachten, te meer in dit geval daar voor LF het besluit belangrijk was omdat het immers van invloed kon zijn op haar leden. Dat de Commissie had nagelaten LF een reactie te verstrekken, was derhalve een geval van wanbeheer.

Aangezien dit aspect betrekking had op procedures die verband hielden met specifieke gebeurtenissen in het verleden, was het niet opportuun een schikking van de zaak na te streven en sloot de Ombudsman derhalve de zaak.

VERDERE OPMERKINGEN

In een met het besluit gepaard gaande brief aan de voorzitter van de Commissie, merkte de Ombudsman samengevat het volgende op:

De Commissie mag ten allen tijde haar standpunten kenbaar maken over de ontvankelijkheid van een klacht, waarbij zij erkent dat het aan de Ombudsman is daarover een beslissing te nemen. In het onderhavige geval dient evenwel een fundamenteel misverstand te worden rechtgezet. De dienst die verantwoordelijk is voor het opstellen van de antwoorden van de Commissie aan de Ombudsman bleek in dit geval te hebben aangenomen dat "de verkeerde toepassing van de wet" geen "wanbeheer" kan zijn. Veeleer het omgekeerde is waar. Als niet wordt gehandeld in overeenstemming met de wet, kan dat nooit behoorlijk bestuur zijn. De eerste en belangrijkste taak van de Ombudsman bij het verrichten van onderzoeken naar mogelijke gevallen van wanbeheer in de activiteiten van de commu-

nautaire instellingen of organen is vast te stellen of de betrokken instelling in overeenstemming met de wet gehandeld heeft. Bij de uitvoering van deze taak let de Ombudsman er steeds op dat het Hof van Justitie de hoogste autoriteit is voor wat betreft de betekenis en interpretatie van het Gemeenschapsrecht.

In andere gevallen waarin een klacht expliciet aanleiding heeft gegeven tot een kwestie betreffende de interpretatie of toepassing van de wet, diende de Commissie een standpunt in over de zaak, dat aan klager werd doorgezonden. Het is normaal dat de Commissie op deze manier reageert en de Ombudsman vertrouwt erop dat zij dat zal blijven doen. Het bureau van de Ombudsman is opgericht om de betrekkingen tussen de communautaire instellingen en organen en de Europese burgers te verbeteren. Dit is evenwel onmogelijk als een instelling niet over alle zaken die door een klager worden ingediend, een standpunt geeft. In die gevallen waarin de instelling verklaart correct te hebben gehandeld in overeenstemming met de voor haar bindende bepalingen en beginselen, is de burger soms tevreden met de uitleg of is het optreden van de instelling in elk geval begrijpelijker voor hem geworden. Meer in het algemeen is het altijd nuttig dat in de standpunten van de Commissie haar positie inzake de juridische elementen in een zaak uiteengezet wordt, zodat in het onderzoek van de Ombudsman met haar mening rekening gehouden kan worden.

De Ombudsman sloot af met het verzoek aan de voorzitter van de Commissie ervoor te zorgen dat de verantwoordelijke diensten van de Commissie met deze verdere opmerkingen rekening houden bij het opstellen van de antwoorden van de Commissie aan de Ombudsman.

SALARISSEN VAN COMMISSIELEDEN: VERZOEK OM INFORMATIE

Besluit inzake klacht 586/3.5.96/MCA/ES/JMA tegen de Europese Commissie

KLACHT

Namens de “Asociación Amigos de Benalmádena”, diende mevrouw A. in april 1996 een klacht in bij de Ombudsman over het feit dat de Europese Commissie geen antwoord had gegeven op haar verzoek om inlichtingen over het salaris en andere emolumenten van twee leden van de Commissie in 1993 en 1994.

Klager voerde aan dat de Commissie twee vorige brieven die op respectievelijk 17 oktober en 17 december 1995 naar haar kantoren in Madrid waren gezonden, niet had beantwoord. In deze brieven verzocht zij om informatie over het inkomen (salaris plus toelagen) dat de Spaanse leden van de Commissie, toentertijd de heren Marín en Matutes, in 1993 en 1994 hadden verdiend.

HET ONDERZOEK

Opmerkingen Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. In haar standpunt bood de Commissie haar verontschuldiging aan voor het niet-beantwoorden van de oorspronkelijke brieven, en gaf zij te kennen dat de salarissen voor commissarissen in alle gevallen onderworpen zijn aan de bepalingen van verordening 422/67/EEG, 5/67/EURATOM van 25 juli 1967, zoals deze diverse malen is gewijzigd.

Met betrekking tot reiskosten verklaarde de Commissie dat in 1994 het totale bedrag dat aan alle commissarissen voor dit type onkosten was betaald 1.300.000 ecu bedroeg. Bovendien hebben commissarissen recht op de vergoeding van representatiekosten, welke in 1993 341.000 ecu bedroeg en in 1994 335.000 ecu.

Tot slot liet de Commissie weten dat al deze bedragen onderhevig waren aan de interne financiële controle van de Commissie zelf en ook aan de externe controle van de Rekenkamer.

Opmerkingen klager

In haar opmerkingen stelde mevrouw A. dat haar vragen nog steeds niet waren beantwoord. Volgens haar had de Commissie alleen verwezen naar een verordening die haar onbekend was. Voorts werd in het commentaar van de Commissie een totaal bedrag van 1.300.000 ecu genoemd dat aan alle leden van de Commissie betaald was als vergoeding voor onkosten, maar zonder enige indicatie van hetgeen de twee in haar verzoek genoemde commissarissen hadden ontvangen.

POGINGEN VAN DE OMBUDSMAN EEN MINNELIJKE SCHIKKING TE BEREIKEN

Overeenkomstig artikel 3, lid 5, van het Statuut en met het oog op het bereiken van een minnelijke schikking, schreef de Ombudsman nogmaals naar de Commissie. Hij wees erop dat klager nog steeds niet tevreden was met het antwoord van de Commissie. Voorts suggereerde hij dat het antwoord van de Commissie herzien diende te worden in het kader van het streven van de Europese Unie naar transparantie en het publiek toegang te verlenen tot informatie. Hij wees erop dat met het oog op deze beginselen een bevredigende oplossing kon worden gevonden als de Commissie de informatie die verstrekt kon worden, duidelijker en preciezer zou formuleren.

In haar antwoord gaf de Commissie te kennen een evenwicht te hebben gezocht tussen de noodzakelijke transparantie en de bescherming van de privacy en had zij voor een compromis gekozen door informatie te verschaffen over de salarissen en andere toelagen met betrekking tot de hele Commissie en niet met betrekking tot de twee specifiek genoemde leden.

Vervolgens verklaarde de Commissie dat het maandsalaris plus overige toelagen van haar leden voor het laatst door de Raad was vastgelegd in

december 1996 en zij lichtte toe hoe deze bedragen werden berekend. Representatiekosten werden vergoed na afgifte van de factuur tot een maximumbedrag van 11.347 ecu per jaar (voor de commissaris die belast is met Buitenlandse Zaken bedraagt de som 17.023 ecu). Ambtenaren die voor de vervulling van hun taken moeten reizen, ontvangen een vergoeding voor reis- en verblijfkosten die verband houden met het land waaraan het bezoek wordt afgelegd.

Het antwoord van de Commissie werd doorgezonden aan klager met de uitnodiging de door de Commissie voorgestelde oplossing in overweging te nemen. In het antwoord gaf klager te kennen tevreden te zijn met de inspanningen van de Europese Ombudsman om in dezen een minnelijke schikking te bereiken. Ze was evenwel nog steeds van mening dat de Commissie haar vragen niet duidelijk en specifiek genoeg beantwoord had. Volgens klager is de controle van de overheidsuitgaven van het allergrootste belang en een doelstelling die moet prevaleren boven alle rechten in verband met privacy.

HET BESLUIT

1 Recht op informatie van de Gemeenschap

De verzoeken om inlichtingen die klager had geformuleerd in haar brieven van 17 oktober en 17 december 1995 aan de Commissie stellen kwesties aan de orde die verband houden met het recht dat alle burgers van de Gemeenschap hebben, geïnformeerd te worden over belangrijke aspecten van de administratieve werking van de Commissie.

Om de gevolgen van dit verzoek op juridisch vlak te kunnen inschatten, dient te worden uitgegaan van het door de Europese Unie beleden beginsel het functioneren van de communautaire instellingen en organen transparanter te maken en beter toegankelijk voor het publiek. Dit beginsel wordt nauwkeurig omschreven in de Slotakte van het Verdrag betreffende de Europese Unie, met verklaring nr. 17 over het recht op toegang tot informatie. Het beginsel werd ook bevestigd onder meer op de Europese Raad van Birmingham en de Europese Raad van Edinburgh.

Momenteel hebben de regels tot bevordering van een grotere toegang van het publiek tot informatie alleen betrekking op de toegang tot documenten. De Commissie keurde op 2 juni 1993 mededeling 93/C 166/04 inzake transparantie in de Gemeenschap¹ goed en op basis van de in die tekst uiteengezette richtsnoeren keurde zij op 8 februari 1994 besluit 94/90/EGKS/EURATOM inzake toegang van het publiek tot documenten van de Commissie goed.² Wegens het ontbreken van meer algemene regels betreffende algemene informatie, kunnen de bestaande regels inzake de toegang tot documenten een geschikt vervangmiddel vormen om een beslissing te nemen over door de burgers naar de instellingen verzonden verzoeken om informatie.

¹ PB C 166 van 1993, blz. 4.

² PB L 46 van 1994, blz. 58.

2 Conflict tussen transparantie en het recht op privacy

De Commissie had in haar commentaar gezegd dat specifieke informatie over salarissen en andere emolumenten, voornamelijk reistoe-lagen, betreffende individuele leden van de Commissie inbreuk kon maken op hun recht op privacy. Daarom had de informatie die de instelling in het onderhavige geval openbaar had gemaakt, alleen betrekking op de hele Commissie.

Het openbaar maken van informatie kan in tegenspraak zijn met andere belangrijke waarden, zoals het recht op privacy. In de context van het Commissiebesluit inzake de toegang van het publiek tot Commissiedocumenten, wordt de bescherming van het individu of de privacy beschouwd als een verplichte uitzondering, waardoor de instelling het gevraagde document niet openbaar kan maken. Bij de interpretatie van deze bepaling stelde het Gerecht van eerste aanleg dat: “[...] *de Commissie is verplicht toegang te weigeren tot een document dat onder een van de uitzonderingen in deze categorie valt, nadat is vast komen te staan dat van genoemde omstandigheden sprake is*”.¹ Gezien de omstandigheden in onderhavige zaak meent de Ombudsman niet dat de Commissie de beginselen van behoorlijk bestuur heeft overtreden door alleen informatie te verstrekken die betrekking had op de hele Commissie.

3 Niet-beantwoorden van correspondentie

De Commissie erkende dat het verkeerd was geweest dat zij het verzoek om informatie dat klager naar het kantoor van Madrid had gezonden, niet onmiddellijk had behandeld. De instelling had evenwel een reden opgegeven voor de vertraging en haar verontschuldiging aangeboden. Aangezien zij daarna ook een antwoord verstrekke, waren er voor de Ombudsman geen gronden om verder onderzoek betreffende de zaak te verrichten.

4 Controle van overheidsuitgaven

Volgens klager toonde het verzuim van de Commissie antwoord te geven op haar vragen over de salarissen en andere emolumenten van twee commissarissen aan dat er een gebrek aan controle was op dit soort uitgaven

Alle rekeningen van de Gemeenschap, inclusief personeels- en wer-kingskosten, worden door de Rekenkamer regelmatig gecontroleerd. Zoals is vastgelegd in Artikel 188 C van het Verdrag, onderzoekt deze instelling “de wettigheid en regelmatigheid van de ontvangsten en uitgaven en gaat zij tevens na of een goed financieel beheer werd gevoerd”.

¹ Zaak T-105/95, *WWF VK tegen Commissie* Jurisprudentie [1997], II-0313, blz. 58.

De Europese Ombudsman wees erop dat de verslagen van 1993 en 1994 van de Rekenkamer¹ geen onregelmatigheden aan het licht hadden gebracht met betrekking tot de salarissen en andere toelagen die de leden van de Commissie in die periode hadden ontvangen.

Op basis van deze bevindingen bleek er geen sprake te zijn van wanbeheer en sloot de Ombudsman derhalve de zaak.

DEENSE BELASTING OP GEÏMPORTEERDE TWEDEHANDSWAGENS

Besluit inzake klacht 764/9.7.96/TH/DK/PD tegen de Europese Commissie

KLACHT

De heer H., Deens burger, diende in juli 1996 een klacht in bij de Ombudsman betreffende de manier waarop de Commissie een klacht die hij bij de Commissie had ingediend, behandeld en beoordeeld had. In de klacht werd aangevoerd dat Denemarken zijn verplichtingen onder het Gemeenschapsrecht niet had nageleefd.

In zijn klacht zei de heer H. dat hij jaren met de Commissie had gecorrespondeerd over de berekening van BTW op tweedehandswagens die in Denemarken uit een andere lidstaat werden ingevoerd (hierna genoemd: geïmporteerde tweedehandswagens). Hij stelde dat de door de Commissie verstrekte antwoorden onwaar waren. Uit de bijlagen bij de klacht bleek dat deze correspondentie ook betrekking had op de Deense registratiekosten op geïmporteerde tweedehandswagens. Daarom verzocht de Ombudsman de Commissie beide vragen te behandelen in haar commentaar op de klacht.

Voor wat betreft de klacht betreffende de BTW was klager van mening dat de Deense BTW-regelgeving voor geïmporteerde tweedehandswagens discriminerend was voor Deense handelaars zoals hij. Hij zei dat de Deense regelgeving impliceert dat een particulier die in Denemarken woont een tweedehandswagen uit Duitsland kan invoeren zonder in Denemarken BTW te betalen, als de BTW in Duitsland betaald is op de winstmarge van de handelaar. Anderzijds moet de Deense handelaar die dezelfde wagen invoert, Deense BTW betalen op de volledige prijs van dezelfde auto en kan hij het Duitse restant van de BTW terugkrijgen. Het gevolg is dat de prijs die de Deense handelaar de particulier voor dezelfde auto kan bieden, aanzienlijk hoger ligt dan de prijs die de Duitse handelaar kan bieden. Daarom was klager van mening dat de regelgeving tot een discriminerende scheefftrekking van de concurrentie leidde en in strijd was met richtlijn 94/5 betreffende BTW op tweedehandse goederen, waarvan het fundamentele beginsel erin bestaat dat BTW moet worden betaald op de winstmarge van de handelaar.

De heer H. benaderde de Commissie hierover en hij was niet tevreden met het aanvankelijke antwoord van de Commissie. Hij gaf zijn advocaat en een

¹ PB C 327 van 24.11.94, blz. 1.
PB C 303 van 14.11.95, blz. 1.

Deens lid van het Europees Parlement opdracht deze zaak ter behandeling in te dienen bij de Commissie. In haar antwoord van 3 maart 1995 aan de advocaat en in haar antwoord van 23 oktober 1995 aan het parlamentslid, hield de Commissie vol dat de Deense regels niet in strijd waren met de richtlijnen van de Gemeenschap ter zake. In zijn antwoord van 23 oktober 1995 antwoordde de verantwoordelijke Commissaris:

"U (uw parlamentslid) wijst op verstoringen van de concurrentie die schijnen te bestaan tegen Deense handelaars in tweedehandswagens wegens de verschillende in Denemarken en Duitsland toepasselijke stelsels.

In dit stadium van de harmonisatie van de nationale wetgevingen vrees ik dat er geen wettelijk middel is om een oplossing te bieden voor dat ongerief. Artikel 28, lid o, sub 2, van richtlijn 94/5/EG betreffende speciale stelsels die onder andere van toepassing zijn op tweedehandse goederen, laat Denemarken expliciet toe af te wijken van de margeregeling.

Mocht u evenwel verder commentaar of nieuwe informatie hebben, dan kunt u te allen tijde contact opnemen met de diensten van DG XXI - afdeling 01."

Voor wat de andere klacht betreft van klager omtrent de registratiekosten, was de context samengevat als volgt. Bij arrest van 11 december 1990 in zaak C-47/88 (Jurisprudentie I 4509), sprak het Hof van Justitie zich uit over de vraag of de Deense registratiekosten voor geïmporteerde tweedehandswagens een discriminerende belastingheffing uitmaken, hetgeen volgens Artikel 95 van het EG-Verdrag verboden is. Het Deense belastingstelsel impliceerde dat voor geïmporteerde tweedehandswagens een registratierecht voor motorvoertuigen geldt van 90% van hun nieuwwaarde, terwijl voor tweedehandswagens afkomstig uit Denemarken geen registratierecht geldt. Om dit te verantwoorden, voerde Denemarken aan dat, aangezien het land geen eigen auto-industrie bezit, alle tweedehandswagens die uit Denemarken komen op een bepaald ogenblik geïmporteerd werden als nieuwe wagen. Voor nieuwe wagens gelden registratiekosten van 105% van de prijs, inclusief BTW, over een bedrag van maximaal 19.750,00 Deense kronen en 180% over de rest van de prijs. Aldus zou een aanzienlijk deel van de prijs van tweedehandswagens afkomstig uit Denemarken bestaan uit het resterende bedrag van de registratiekosten. Daarom moeten registratiekosten voor geïmporteerde tweedehandswagens bepaald worden op een niveau dat rekening houdt met de residuele registratiekosten op tweedehandswagens van Deense oorsprong. Hoewel het Hof van Justitie zich in beginsel in deze overweging kon vinden, vond het in het algemeen dat het Deense systeem tot een manifest excessieve belasting leidde op geïmporteerde tweedehandswagens. Daarom was dit stelsel in strijd met Artikel 95 van het EG-Verdrag. Naar aanleiding van het arrest van het Hof zetten de Deense autoriteiten een regeling op die in beginsel wil bewerkstelligen dat het maximale niveau van de registratiekosten voor geïmporteerde tweedehandswagens zodanig is dat de totale waarde van de wagen gelijk is aan de waarde van een identieke tweede-

handswagen die afkomstig is uit Denemarken. Het systeem is zo georganiseerd dat de importeur, particulier dan wel beroepsmatig, alvorens een tweedehandswagen in te voeren, een voorlopige raming kan krijgen van de registratiekosten. Na de invoer bepalen de autoriteiten de definitief te betalen registratiekosten, mogelijk na inspectie van de geïmporteerde tweedehandswagen.

De heer H. was van mening dat het nieuwe systeem nog steeds in strijd was met Artikel 95 van het Verdrag. Volgens hem konden de uiteindelijke registratiekosten die na de invoer van de wagen werden vastgelegd, zo hoog oplopen dat de wagen onverkoopbaar werd; de belastingen werden niet op een objectieve manier bepaald en er trad een aanzienlijke vertraging op in de procedures bij het invoeren van een tweedehandswagen.

Tegen deze achtergrond diende de heer H. een klacht in bij de Commissie. De Commissie antwoordde in haar brief van 29 november 1994 aan klager het volgende:

“Met betrekking tot de klacht die u bij de Commissie op 28 oktober 1993 heeft ingediend en uw telex van 24 februari 1994, is het standpunt van de Commissie als volgt:

U stelt dat het Deense stelsel van de BTW en de registratierechten het moeilijk maakt om gebruikte wagens uit een andere lidstaat in Denemarken in te voeren met als doel deze wagens te verkopen, aangezien de rechten op geïmporteerde wagens zo hoog zijn dat ze niet kunnen concurreren met gebruikte wagens die oorspronkelijk in Denemarken geregistreerd zijn: u beweert dat deze praktijk in strijd is met Artikel 95 van het Verdrag.

Voor wat de registratierechten betreft voor gebruikte wagens die in Denemarken worden ingevoerd, werd de Deense regelgeving voor gebruikte wagens na het arrest van 11 december 1990 in zaak 47/88 van het Europese Hof van Justitie gewijzigd. Het Hof besliste dat de toenmalige rechten op geïmporteerde tweedehandswagens discriminerend en in strijd met Artikel 95 van het Verdrag waren.

Hoewel u wellicht op de hoogte bent van de nieuwe Deense regelgeving inzake de registratie van tweedehandswagens, wil ik erop wijzen dat deze te vinden is in de verordening ter uitvoering van wet nr. 665 van 16 augustus 1993 inzake de registratierechten voor motorvoertuigen waarin staat dat de berekeningsbasis voor de registratiekosten vastgelegd wordt door drie deskundigen die door de minister van Financiën benoemd zijn en waaronder een technisch deskundige en een handelsdeskundige. Ze zijn benoemd op voordracht van de belangrijkste organisaties van auto-eigenaren. Klachten over de belastbare waarde die is vastgelegd door de autoriteiten voor douane en accijnzen kunnen bij de deskundigen worden ingediend.

Bovengenoemde verordening bevat een gedetailleerde beschrijving van de procedure en geeft aan dat de heffing op een geïmporteerde tweedehandswagen gebaseerd is op de reële waarde ervan. Op basis van

de verstrekte informatie is de Commissie van mening dat dit geen heffing is die in het algemeen hoger ligt dan wat overeenkomt met de restwaarde van de belasting die is vervat in de waarde van een tweedehandswagen van hetzelfde type en dezelfde leeftijd die destijds nieuw geregistreerd werd in Denemarken. De basis voor het taxeren van een voertuig is de normale prijs van een soortgelijk voertuig of een voertuig dat, voor zover mogelijk, van gelijkaardige makelij en een gelijkaardig model is, in een normale staat van onderhoud op het moment van de registratie. Er worden belastingen afgetrokken of toegevoegd voor de kilometerstand, staat van onderhoud, verbeteringen en andere eigenschappen. De definitieve prijs kan aldus afwijken van de diverse prijslijsten afhankelijk van de individuele schatting. De geraamde belastbare waarde van tweedehandswagens mag niet leiden tot afwijkingen van de cataloguswaarde die officieel toegepast wordt op wagens die oorspronkelijk geregistreerd zijn in Denemarken, indien bewezen is dat ze in alle opzichten identiek zijn.

Indien u van mening bent dat de belastbare waarde die uiteindelijk werd bepaald te hoog is vergeleken met de resterende belastbare waarde voor gelijkaardige voertuigen die nieuw geregistreerd zijn in Denemarken, stel ik u voor nogmaals contact op te nemen met mijn afdeling met details van de schatting."

Aangezien de heer H. met geen van beide antwoorden van de Commissie tevreden was, diende hij een klacht in bij de Ombudsman, waarin hij aanvoerde dat de antwoorden van de Commissie onwaar waren en in strijd met het Gemeenschapsrecht.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

In haar opmerkingen voerde de Commissie aan dat zij de zaak van de heer H. naar behoren had behandeld en hield zij vast aan haar analyse van de zaak, zoals deze in hoger geciteerde brieven uiteengezet is. Bovendien verklaarde de Commissie dat zij de bewering van de heer H. dat de Deense regelgeving, hoewel deze in overeenstemming was met artikel 28, lid o, van richtlijn 94/5, in strijd was met artikel 95, nog in studie had. De Commissie voerde aan dat het argument betreffende het niet verenigbaar zijn van een richtlijn met het EG-Verdrag problemen aan de orde stelde die zij in detail moest analyseren. Per brief van 26 juni 1997 informeerde de Commissie de Ombudsman over de resultaten van haar analyse. Daarin stond:

- "1 Ten eerste stellen wij vast dat, in gevallen waar de "bijzondere belastingregelingen", waarnaar wordt verwezen in artikel 28 (o) van de zesde BTW-richtlijn, van toepassing zijn (met name in Denemarken conform de optie die lid 2 van genoemd artikel het land toekent) bij wijze van afwijking van het normale systeem om belasting te heffen op de wederverkoop van tweedehandse goederen zoals dit is ingevoerd door richtlijn 94/5, komt het verschil in belastingheffing voort uit de verschillen tussen het in Denemarken geldende BTW-tarief (25%) en de in andere lidstaten geldende

BTW-tarieven. Men kan zelfs stellen dat overeenkomstig het aftrekmechanisme dat is vastgelegd of zelfs opgelegd door artikel 28 (o) (1) (b) en het derde streepje van (c), het verschil in belasting die geheven wordt op tweedehandswagens die verkocht worden in Denemarken en die verschilt naar gelang de lidstaat van oorsprong van het voertuig, een direct gevolg is van het verschil in de BTW-tarieven in de verschillende lidstaten. Terloops mag zelfs worden opgemerkt dat dit verschil in BTW-tarieven het gevolg is van een bewuste keuze van de communautaire wetgever die, binnen een vergaand geharmoniseerd belastingstelsel zoals het BTW-stelsel, zich heeft beperkt tot het neerleggen van een minimumtarief van 15% en dit in artikel 12 (2) (a) van de zesde richtlijn, waarbij het de lidstaten impliciet vrij stond om BTW-tarieven te bepalen die hoger lagen dan het genoemde "bodementarief".

- 2 De situatie waarbij er sprake is van een verschil in behandeling tussen producten of handelaars van verschillende lidstaten - een verschil dat volledig is toe te schrijven aan verschillen tussen nationale wetten die niet - of niet volledig - geharmoniseerd zijn - werd recentelijk behandeld door het Hof in het Perfili-arrest van 1 februari 1996¹ waarin het stelde dat (paragraaf 17 van het arrest):

"Niettemin heeft het Hof altijd geoordeeld dat, door iedere lidstaat te verbieden zijn wet op een verschillende manier toe te passen op basis van nationaliteit, binnen het toepassingsgebied van het Verdrag, de artikelen 6, 52 en 59 geen betrekking hebben op verschillen in behandeling die tussen lidstaten kunnen voortkomen uit verschillen die tussen de wetten van de diverse lidstaten bestaan, zo lang deze van invloed zijn op alle personen die aan die wetten onderworpen zijn, overeenkomstig objectieve criteria en zonder onderscheid van nationaliteit (zie in dat verband de arresten in zaak 1/78 Kenny tegen Insurance Officer, Jurisprudentie [1978] 1489, paragraaf 18; gevoegde zaken C-251/90 en 252/90 Wood and Cowie, Jurisprudentie [1992] I 2873, paragraaf 19; en gevoegde zaken 185/78 tot 204/78 Van Dam en Zonen en anderen, Jurisprudentie [1979] 2345, paragraaf 10)." (Onderstrepingen door de Commissie).

- 3 Wij zijn van mening dat het zeer algemene interpretatiebeginsel dat het Hof hanteert in bovengenoemd Perfili-arrest en in tal van oudere arresten toegepast kan worden, rekening gehouden met de omstandigheden van de zaak, op het probleem in kwestie, dat onder een non-discriminatie regeling valt - Artikel 95 - dat naar de geest grote gelijkenis vertoont met de artikelen 6, 52 en 59 van het Verdrag, zoals expliciet door het Hof aangehaald. Als het BTW-tarief door de communautaire wetgever rechtstreeks was bepaald op een gelijk percentage van de prijs van de goederen in de

¹ Zaak C-177/94, *Strafprocedure tegen Gianfranco Perfili*, Jurisprudentie [1996] I, 161.

gehele Gemeenschap, dan zouden de door bepaalde Deense handelaren genoemde nadelen automatisch verdwijnen.

Ook dient te worden opgemerkt dat zelfs nu het probleem van een zwaardere belasting op tweedehandswagens die in Denemarken worden doorverkocht en in andere lidstaten gekocht, alleen aan de orde is met betrekking tot wagens die uit een lidstaat komen waar het BTW-tarief lager ligt dan het Deense tarief, terwijl voor tweedehandswagens die gekocht worden in een lidstaat die hetzelfde tarief hanteert als Denemarken (bijvoorbeeld Zweden) er geen verschil in belasting optreedt. Een wagen die bijvoorbeeld uit een land komt dat zijn BTW-tarief heeft bepaald op meer dan 25%, zou zelfs een voordeligere fiscale behandeling krijgen dan hetzelfde voertuig dat in Denemarken is gekocht.

- 4 *Gezien voorgaande overwegingen zijn wij van mening dat het verschil in belastingheffing, dat in Denemarken het gevolg is van de verschillende BTW- tarieven die de handelaar als 'BTW bij invoer' moet aftrekken van de te betalen BTW, waaraan hij onderworpen is krachtens artikel 28 (o) (1) van de zesde BTW-richtlijn, 'resulteert' - om dezelfde woorden te gebruiken als het Hof - 'uit verschillen die bestaan tussen de wetten van de diverse lidstaten'.*

Blijkbaar wordt 'BTW bij invoer' afgetrokken overeenkomstig een objectief criterium, te weten 'het tarief dat van toepassing is in de lidstaat waarbinnen zich de plaats van de levering aan de belastbare handelaar, bepaald in overeenstemming met artikel 8, verondersteld wordt te bevinden', en dat is een criterium dat niets te maken heeft met de oorsprong van het product en dat zonder onderscheid wordt toegepast op alle handelaars die onderworpen zijn aan de Deense BTW-wetgeving en op alle tweedehandswagens die in Denemarken verkocht worden.

In deze omstandigheden concluderen wij dat Denemarken artikel 95 van het Verdrag niet overtreedt."

Opmerkingen klager

In zijn opmerkingen hield de heer H. vol dat de Commissie zijn zaak niet had behandeld. Voor wat zijn klacht betreft in verband met de registratiekosten, voerde hij aan dat de door de Deense autoriteiten vastgestelde uiteindelijke kosten in sommige gevallen aanzienlijk verschilden van de voorlopige kosten en dat het met de schatting van geïmporteerde tweedehandswagens belaste personeel niet competent was. Voorts voerde hij aan dat alvorens een tweedehandswagen in te voeren, men de registratiepapieren van de wagen moest overleggen teneinde de voorlopige kosten te kunnen bepalen en dat dit in de praktijk impliceerde dat iemand de wagen moest kopen zonder te weten wat de uiteindelijke kosten zouden zijn. De reden hiervoor was dat geen enkele autohandelaar registratiepapieren zou afgeven zonder eerst de wagen in kwestie verkocht te hebben. Voorts voerde hij aan dat de Deense regelgeving een probleem omvatte voor de leasing van geïmporteerde tweedehandswagens en dat

geïmporteerde tweedehandstaxi's niet op gelijke voet behandeld werden als tweedehandstaxi's afkomstig uit Denemarken. Bovendien beweerde hij - en toonde dit ook aan - dat iemand die in Denemarken woonde en voor een Duits bedrijf in Duitsland werkte, de bedrijfswagen die het bedrijf hem ter beschikking stelde, in Denemarken niet vrij kon gebruiken.

HET BESLUIT

Er dient in verband met beide klachten aan herinnerd te worden dat de Europese Ombudsman geen onderzoek kan instellen naar de activiteiten van nationale autoriteiten. Daarom kan de Ombudsman alleen een onderzoek instellen naar de oorspronkelijke bewering van de heer H. dat de Commissie de zaak die hij naar voren had gebracht, niet naar behoren had behandeld en beoordeeld.

Inzake zijn klacht betreffende de registratiekosten bleek dat de Commissie deze klacht had behandeld en beoordeeld. De nog openstaande vraag was dus of de beoordeling van de Commissie juist was. De regeling die de Deense autoriteiten hadden opgezet na hoger vermeld arrest van het Hof van Justitie, moest ervoor zorgen dat het niveau van de registratiekosten zodanig lag dat de totale waarde van de geïmporteerde tweedehandswagen, inclusief registratiekosten, niet hoger was dan die van een tweedehandswagen afkomstig uit Denemarken, inclusief de residuele registratiekosten die betaald waren toen de auto nieuw was. De Commissie stelde vast dat deze regeling als zodanig overeenstemde met het arrest van het Hof. Als de heer H. bewijzen had van het tegendeel, nodigde de Commissie hem uit die bewijzen voor te leggen. Er waren geen elementen die erop wezen dat deze beoordeling verkeerd was. Er dient evenwel op gewezen te worden dat het Hof van Justitie in kwesties die het Gemeenschapsrecht betreffen, de hoogste autoriteit is.

Inzake de klacht van klager omtrent de BTW, bleek dat de Commissie deze klacht had behandeld en beoordeeld. De cruciale vraag was wederom of de beoordeling van de Commissie juist was. Het bleek onomstotelijk vast te staan tussen de Commissie en de heer H. dat de regels in kwestie in bepaalde situaties konden leiden tot een concurrentienadeel tussen Duitse en Deense handelaren. Bovendien bleek er tussen de Commissie en de heer H. overeenstemming over te bestaan dat de Deense regels waren toegestaan krachtens richtlijn 94/5. De vraag was dus of de volgens richtlijn 94/5 toegelaten regeling in strijd was met het Verdrag. De Commissie had vastgesteld dat genoemde nadelen voortkwamen uit de verschillen in de BTW-tarieven die onder het huidige Gemeenschapsrecht zijn toegelaten. De nadelen zouden inderdaad ophouden te bestaan als in Duitsland en Denemarken hetzelfde BTW-tarief zou gelden. De beoordeling van de Commissie bleek derhalve juist te zijn. Er dient evenwel aan herinnerd te worden dat het Hof van Justitie de hoogste autoriteit is voor kwesties die het Gemeenschapsrecht betreffen.

Op basis van de onderzoeken van de Europese Ombudsman naar deze klacht, bleek er geen sprake van wanbeheer te zijn door de Europese Commissie en sloot de Ombudsman derhalve de zaak.

AANBESTEDINGSPROCEDURE VOOR HET VERSTREKKEN VAN TECHNISCHE DIENSTEN AAN DE COMMISSIE

Besluit inzake klacht 817/19.8.96/0KA/NL-EN/IJH tegen de Europese Commissie

KLACHT

In augustus 1996 diende de heer O.d.K. een klacht in bij de Ombudsman in verband met een door de Commissie georganiseerde aanbesteding. Zijn adviesbureau had een offerte ingediend voor het verstrekken van technische steun aan het Directoraat Volksgezondheid en arbeidsveiligheid (DGV F). Vervolgens stelde de Commissie hem ervan in kennis dat zij de uitnodiging voor inschrijvingen had geannuleerd wegens vertaalfouten in de aanbestedingsdocumenten en dat zij voornemens was een nieuwe versnelde niet-openbare procedure op gang te brengen. Zijn deelname aan de nieuwe procedure bleef zonder succes. Hij voerde aan dat de Commissie de procedurele vereisten van de Dienstenrichtlijn¹ had overtreden omdat:

- (i) het verstrekken van de documenten van de tweede aanbesteding had moeten geschieden langs de snelst mogelijke kanalen, zoals bepaald is in artikel 20, lid 3, van de richtlijn;
- (ii) zij had verzuimd te reageren op zijn per fax verzonden verzoeken om nadere inlichtingen vier dagen voor het verstrijken van de inschrijvingstermijn, zoals bepaald is in artikel 20, lid 2, van de richtlijn;
- (iii) zij had verzuimd te reageren op zijn verzoek tot onderhandelingen, zoals voorzien in artikel 11, lid 2, van de richtlijn.

Voorts beweerde hij:

- (iv) dat de echte reden voor het annuleren van de eerste aanbesteding niet vertaalfouten waren, maar een onwettig doel. De vereisten voor de kwaliteit van het personeel die in de eerste procedure waren gespecificeerd, waren in de tweede procedure niet meer van kracht. Het gevolg was dat bedrijven wier personeel lager gekwalificeerd was, en met name de huidige contractant, voordeel kregen.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd aan de Commissie doorgezonden. Voor wat betreft de vermeende procedurefouten, bevatte het standpunt van de Commissie samengevat de navolgende punten:

- (i) De Commissie heeft de aanbestedingsdocumenten tegelijk en aangetekend naar alle, voor het indienen van een offerte, geselecteerde bedrijven gezonden.

¹ Richtlijn 92/50/EEG van de Commissie van 18 juni 1992 inzake de coördinatie van de procedures voor het toewijzen van overheidscontracten, PB 1992, L 209, blz. 1.

- (ii) De uiterste datum voor het indienen van offertes was 14 juni 1996. Op 10 juni 1996 antwoordde de Commissie telefonisch op de per fax gezonden vragen van klager en dat was anderhalve dag na ontvangst van de fax. De Commissie erkende niet schriftelijk geantwoord te hebben.
- (iii) Artikel 11, lid 2 van de Dienstenrichtlijn is alleen relevant als een contract wordt toegewezen via de procedure van gunning langs de weg van onderhandelingen. In dit geval werd de versnelde niet-openbare procedure gevolgd.

Het antwoord van de Commissie op punt (iv) van de klacht was samengevat als volgt:

- (a) Toen de offertes van de eerste aanbesteding geopend werden, ontdekte men dat de inschrijvers de specificaties inzake personeel verschillend hadden geïnterpreteerd, omdat ten gevolge van een vertaalfout de Franse versie van de specificaties “man/maanden” luidde, terwijl de Duitse en de Engelse versie refereerden naar “uren/maand”. Aangezien de offertes niet vergelijkbaar waren, annuleerde de Commissie de procedure.
- (b) Gezien het dringende karakter organiseerde de Commissie een nieuwe aanbesteding waarbij zij gebruik maakte van de versnelde niet-openbare procedure.
- (c) Behalve dat de uitnodiging tot inschrijving werd aangepast aan de nieuwe procedure en de vertaalfout werd verbeterd, waren de specificaties in de tweede uitnodiging precies hetzelfde als in de eerste.
- (d) In tegenstelling tot de algemene procedure, bestaat de niet-openbare procedure uit twee verschillende stadia: selectie van deelnemende bedrijven, gevolgd door toewijzing van het contract. De vereisten voor de kwaliteit van het personeel werden in de selectiefase toegepast.
- (e) De procedure werd naar behoren gevolgd en het toewijzingsverslag toonde aan dat de klacht dat de vorige contractant voorrang had gekregen, geheel ongegrond was. De verschillende delen werden toegewezen aan de bedrijven die de laagste offerte hadden ingediend.

Opmerkingen klager

In zijn opmerkingen gaf klager gedetailleerde kritiek op het standpunt van de Commissie en lichtte zijn beweringen verder toe. Samengevat bevatten zijn opmerkingen de navolgende punten:

- (i) Gebruik van de procedure van gunning langs de weg van onderhandelingen zoals voorzien in de richtlijn zou gepast zijn geweest gezien de onregelmatigheden in de offertes die onder de oor-

spronkelijke procedure waren gemaakt, waaronder interpretatieverschillen van de hoeveelheid vertaalwerk waarop moest worden ingeschreven.

- (ii) Klager vroeg of de Commissie bij het vergelijken van de ontvangen offertes eigenlijk wel de in de inschrijvingsdocumenten genoemde criteria voor de kwaliteit van het personeel had gebruikt en of de Commissie kon aantonen dat de geselecteerde inschrijver inderdaad aan de criteria voldeed.

VERDER ONDERZOEK

Gezien het feit dat in de opmerkingen van klager nieuwe beweringen werden geformuleerd, werden deze aan de Commissie doorgezonden met een verzoek voor een nader standpunt.

Antwoord Commissie

Samengevat bevatte het antwoord van de Commissie de volgende punten:

- (i) Klager had geen reden een procedure van gunning langs de weg van onderhandelingen te vragen omdat er geen onregelmatigheden waren, hoogstens een fout in de interpretatie van de tekst. Wat de vertaalkosten betreft, vergeleek de Commissie de inschrijvingen betreffende dit punt nauwkeurig, teneinde geen inschrijvers te discrimineren ondanks de verschillen in de ontvangen inschrijvingen.
- (ii) In de selectiefase van de versnelde niet-openbare procedure controleerde de Commissie de kwaliteit en kwalificaties van het voorgestelde personeel op basis van de details die de diverse inschrijvers hadden verstrekt. Alleen de inschrijvers die voldeden aan de selectiecriteria kregen de specificaties toegezonden, zodat zij een offerte konden indienen.

Aanvullende opmerkingen van klager

In zijn opmerkingen formuleerde klager gedetailleerde kritiek op het antwoord van de Commissie en handhaafde hij zijn bewering dat de Commissie de voor overheidsopdrachten geldende bepalingen had overtreden en dat er sprake was van wanbeheer.

Hij vond dat de Commissie moest bewijzen dat de criteria voor de kwaliteit van personeel inderdaad waren toegepast door hem gedetailleerde informatie en stukken te zenden betreffende de offerte van de geselecteerde inschrijver en de kwaliteit van zijn personeel.

HET BESLUIT

1 Vermeende procedurele schendingen van de Dienstenrichtlijn

- 1.1 Artikel 56 van het financieel reglement¹ bepaalt dat communautaire instellingen moeten voldoen aan de verplichtingen van de

¹ Zoals gewijzigd door verordening 2333/95 van de Raad, PB L 240 van 1995, blz. 1.

Dienstenrichtlijn als ze dienstencontracten afsluiten waarvan het bedrag gelijk is aan of groter is dan een drempel. De bewering van klager dat de richtlijn van toepassing was op de aanbestedingen in kwestie werd door de Commissie niet tegengesproken.

- 1.2 Klager beweerde dat de Commissie een inbreuk had gemaakt op artikel 20, lid 3, van de richtlijn omdat zij klager de inschrijvingsdocumenten niet langs de snelst mogelijke weg had doen toekomen. Volgens door de Commissie verstrekte bewijzen, die door klager niet werden tegengesproken, werden de documenten tegelijk en aangetekend naar alle voor het indienen van een offerte geselecteerde bedrijven gezonden. Bovendien is niet zonder meer duidelijk dat het door klager genoemde artikel van de richtlijn bedoeld is verplichtingen op te leggen aan de contracterende overheid of aan de inschrijver.
- 1.3 Klager voerde aan dat de Commissie inbreuk had gemaakt op artikel 20, lid 2 van de richtlijn door niet binnen de vastgelegde termijn nadere inlichtingen te verstrekken. De Commissie erkende dat zij niet schriftelijk had geantwoord op het verzoek van klager om nadere inlichtingen. Er was evenwel overeenstemming over het feit dat er telefonisch contact was geweest. Bovendien is artikel 20, lid 2 alleen van toepassing als de inschrijver “tijdig” om nadere inlichtingen heeft gevraagd. Op basis van de feitelijke omstandigheden, zoals deze bleken uit het onderzoek van de Ombudsman, was het daarom twijfelachtig of er sprake was van een inbreuk op artikel 20, lid 2.
- 1.4 Klager voerde aan dat de Commissie gebruik had moeten maken van de procedure van gunning langs de weg van onderhandelingen. Op basis van de bepalingen van de Dienstenrichtlijn bepaalt de contracterende overheid welke procedure wordt gekozen. Afgezien van de claims die aan bod komen in punt 3 van het hiernavolgende besluit, werd de Ombudsman geen argument voorgelegd dat de bepalingen van de richtlijn waren overtreden door gebruik van de versnelde niet-openbare procedure in plaats van de procedure van gunning langs de weg van onderhandelingen.
- 1.5 De onderzoeken van de Ombudsman brachten derhalve geen wanbeheer aan het licht met betrekking tot dit aspect van de zaak.

2 Vermeend onwettig doel

- 2.1 De Commissie ontkende dat vertaalfouten de werkelijke reden waren voor de annulering van de eerste inschrijvingsprocedure. Vergelijking van de verschillende versies in het *Publicatieblad* toonde aan dat de door de Commissie aangegeven verschillen wel gelijk bestaan.
- 2.2 De Commissie ontkende dat de vorige contractant een voorkeursbehandeling had genoten en beweerde dat de diverse onderdelen

van de aanbesteding waren toegekend aan de bedrijven die de laagste offerte hadden ingediend. Bovendien hield de Commissie vol dat de criteria voor de kwaliteit van het personeel waren toegepast in de selectiefase van de versnelde niet-openbare procedure. Deze weergave van de feiten stemt overeen met de bewijsdocumenten die de Commissie heeft voorgelegd en waarover klager opmerkingen heeft kunnen formuleren. Hoewel klager de versie van de Commissie betwist, heeft hij geen bewijzen geleverd tot staving van zijn beweringen.

- 2.3 De onderzoeken van de Ombudsman brachten dan ook geen wanbeheer aan het licht met betrekking tot dit aspect van de zaak.

3 De verzoeken om informatie en documenten

- 3.1 Klager beweerde dat de Commissie hem informatie en documenten moest geven om te bewijzen dat zij de kwaliteitscriteria had gehanteerd.
- 3.2 Artikel 12 van de Dienstenrichtlijn bepaalt specifiek dat afgewezen inschrijvers informatie en opgave van redenen moeten krijgen. De toegang van het publiek tot documenten van de Commissie valt onder besluit 94/90 van de Commissie.¹

Klager heeft niet beweerd dat de desbetreffende bepalingen van de Dienstenrichtlijn of het besluit waren geschonden.

- 3.3 Gezien de bevindingen in punt 2 van bovengenoemd besluit achtte de Ombudsman het niet nodig de Commissie te vragen verdere inlichtingen of documenten te verschaffen als onderdeel van zijn onderzoek naar deze zaak.

Op basis van de onderzoeken van de Ombudsman naar deze zaak, bleek geen sprake te zijn geweest van wanbeheer door de Commissie. Derhalve sloot de Ombudsman de zaak.

VERMEENDE INBREUK OP DE MEDEDINGINGSREGELS

Besluit inzake klacht 829/22.8.96/FDR/D/PD tegen de Europese Commissie

KLACHT

In juli 1996 diende de heer R. bij het Europees Parlement een verzoekschrift in over de afhandeling door de Commissie van zijn klachten over de vermeende inbreuken op de mededingingsregels van de Gemeenschap door bepaalde autofabrikanten en -importeurs.

In augustus 1996 diende de heer R. over dezelfde aangelegenheid bij de Ombudsman een klacht in. In september 1996 nam het Europees Parlement het standpunt in dat het verzoekschrift van de heer R. een ver-

¹ Besluit van de Commissie van 8 februari 1994 inzake toegang van het publiek tot documenten van de Commissie, PB L 46 van 1994, blz. 58.

meend geval van wanbeheer van de kant van de Commissie betrof. Het droeg het verzoekschrift daarom over aan de Ombudsman om het als klacht te laten behandelen.

Volgens de klager zijn auto's die door Duitse fabrikanten worden geproduceerd, in Duitsland vaak duurder dan in sommige andere lidstaten, bijv. Denemarken, Nederland en Finland. Daarom wenden sommige in Duitsland wonende consumenten zich tot autodealers in andere lidstaten met het doel hun auto daar te kopen. Wanneer ze dat doen, lopen ze soms tegen problemen aan, zoals bijv. een weigering om aan in Duitsland woonachtige consumenten te verkopen, extreem lange levertijden of kunstmatig verhoogde prijzen.

De heer R., die in Duitsland woont, heeft een aantal keren individuele autodealers in andere lidstaten benaderd met de bedoeling een auto te kopen. Het bleek dat hij tegen enkele van de bovengenoemde problemen aanliep. Aangezien een weigering of terughoudendheid om auto's aan consumenten te verkopen op grond van het feit dat ze in een andere lidstaat wonen, in strijd is met de mededingingsregels van de Gemeenschap, richtte de heer R. zich tot de Commissie. Er volgde daarop een uitgebreide briefwisseling tussen hem en de Commissie, waaruit bleek dat de Commissie in principe niet de interpretatie van de wet door de klager bestreed dat de gerapporteerde gevallen in strijd waren met de mededingingsregels, waaronder verordening nr. 1475/95.¹ De heer R. was echter van mening dat de Commissie geen stappen had ondernomen om naleving van de mededingingsregels te waarborgen. Hij uitte in het bijzonder zijn ontevredenheid over een brief die de Commissie op 28 juni 1996 aan hem gericht had. In de brief verwees de Commissie naar de briefwisseling tussen de heer R. en de Commissie en trachtte zij haar beleid op dit punt uit te leggen. De relevante alinea's luiden als volgt:

"... De Commissie dient, als verantwoordelijk bestuursorgaan dat handelt in het publiek belang, de naleving van het mededingingsbeleid van de EG te waarborgen en, wanneer er inbreuken worden gepleegd, de noodzakelijke organisatorische maatregelen te treffen en in het bijzonder prioriteiten te bepalen. Bij het maken van die keuze geeft de Commissie voorrang aan zaken die vanuit politiek, economisch of juridisch standpunt van bijzonder belang zijn. Dit principe geldt natuurlijk ook voor de ontvangst en afhandeling van klachten. In verband hiermee moet ik er echter op wijzen dat de Europese mededingingsregels het de Commissie niet mogelijk maken om particulieren te helpen hun subjectieve rechten af te dwingen. Dit is eigenlijk de taak van de nationale rechtbanken die - anders dan de Commissie - ook het recht op schade-loosstelling kunnen vaststellen ...

... De Commissie is zich ervan bewust dat er in individuele gevallen problemen kunnen ontstaan bij het kopen van een auto in Finland of

¹ Verordening van de Commissie (EG) nr. 1475/95 van 28 juni 1995 betreffende de toepassing van artikel 85, lid 3, van het Verdrag op groepen afzet- en klantenserviceovereenkomsten inzake motorvoertuigen, PB 1995 L 145/25, die een eerdere verordening over dit onderwerp, Verordening nr. 123/85, PB 1985 L 15/16, vervangt.

Denemarken, waarvan de mogelijke oorzaken al schriftelijk aan u zijn uitgelegd door het relevante departement. De tamelijk uitgebreide briefwisseling tot op heden naar aanleiding van uw zaak laat zien dat de Commissie binnen het terrein van haar verantwoordelijkheden actie ondernomen heeft. Gelet op de begrijpelijke wens van miljoenen auto-rijders in de EU om hun auto zo goedkoop mogelijk te kopen, en tevens gelet op de moeilijkheden die zich soms voordoen wanneer ze dat doen, kan de Commissie niet in elk individueel geval waarbij een persoonlijk belang speelt, actie ondernemen ..."

De klager vond de verwijzing van de Commissie naar gevallen van persoonlijk belang niet passend, aangezien hij deze zaak in het belang van het algemene publiek aan de kaak gesteld had.

Tegen deze achtergrond bracht de heer R. in zijn klacht zes punten naar voren:

- (i) De Commissie was inactief in hangende procedures.
- (ii) De Commissie tolereerde illegale praktijken en een doorlopende, systematische inbreuk op verordening nr. 1475/95.
- (iii) De Commissie verzuimde toe te zien op de toepasselijke regels.
- (iv) De Commissie nam aangetoonde inbreuken op de wet niet serieus.
- (v) De Commissie had verkeerd beoordeeld of er procedures moesten worden ingeleid tegen de autofabrikanten die de relevante mededingingsregels zouden hebben geschonden.
- (vi) De Commissie negeerde het recht van de burger om een klacht in te dienen.

Samengevat bestond de klacht erin dat de Commissie in de zaak waarover werd geklaagd, passief was geweest of dat de door de Commissie gevolgde gedragslijn niet passend was geweest.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. In haar standpunt legde de Commissie uit dat de totale kwestie betrekking heeft op vermeende belemmeringen van de parallelle uitvoer van nieuwe motorvoertuigen vanuit bepaalde lidstaten. Verordening nr. 1475/95 van de Commissie bepaalt dat een dealer een aanbod van een consument om een auto te kopen niet mag afwijzen en geen hogere prijs mag vragen uitsluitend omdat de consument inwoner van een andere lidstaat is.

Ten aanzien van de onderhavige klacht legde de Commissie een gedegen verslag van haar briefwisseling met de heer R. voor. De heer R. had sinds 1994 dertig brieven aan de Commissie gericht, waarin hij zich beklaagde

over het gedrag van zes belangrijke Duitse autofabrikanten. Hij klaagde tevens over het gedrag van de importeurs van deze fabrikanten in vijf andere lidstaten. De Commissie onderzocht alle klachten van de heer R. over deze vermeende onwettige praktijken. Ondertussen legde de Commissie herhaalde malen aan de heer R. haar standpunt over het probleem uit. In één brief van de Commissaris voor Mededingingsbeleid werd de heer R. geïnformeerd dat de Commissie in gevallen van inbreuk niet zou aarzelen de benodigde organisatorische maatregelen te treffen, al diende zij dit wel conform haar prioriteiten te doen. De Commissaris berichtte de heer R. echter ook dat het niet de taak van de Commissie kon zijn om particulieren te helpen bij het afdwingen van hun subjectieve rechten (oftewel hun zogenoemde "Partikularinteresse"), wat een taak voor de nationale rechtbanken is. In de opmerkingen van de Commissie werd ook gesteld dat de door de Commissie gekozen aanpak overeenstemt met de beginselen die door het Gerecht van Eerste Aanleg zijn bevestigd. De Commissie legde uit dat het desbetreffende arrest bevestigde dat de Commissie een plicht heeft om in het publieke belang te handelen. Dit betekent onder meer dat de Commissie bij het bepalen van de prioriteit van klachten over inbreuk op het Gemeenschapsrecht rekening moet houden met haar administratieve middelen. De Commissaris benadrukte tevens dat het aan de Commissie is te beoordelen of er bewijs is op basis waarvan een inbreuk op de mededingingsregels kan worden vastgesteld.

De Commissie merkte tot slot op dat de zaak van algemene aard is. Er worden bij de Commissie veel klachten over de distributie van auto's in de EU ingediend en de Commissie besteedt een aanzienlijke hoeveelheid tijd en middelen aan de follow-up en het onderzoek van deze klachten, waaronder de klachten van de heer R.

In het licht van deze omstandigheden was de Commissie van mening dat de beweringen van de heer R. ongegrond waren.

Opmerkingen van de klager

In zijn opmerkingen benadrukte de klager dat hij het recht had een klacht in te dienen, dat hij niet alleen zijn persoonlijke belang vertegenwoordigde, dat de Commissie noch reageerde op zijn brieven noch de ontvangst van zijn brieven bevestigde, dat er inbreuken plaatsvonden en dat zowel de Commissie als het Europees Parlement deze door middel van onderzoek gemakkelijk konden vaststellen, dat de Commissie de inbreuken echter niet onderzocht, maar eerder een bijna volslagen inactiviteit tentoonspreidde en dat het vrije verkeer van goederen zelfs nergens in de Unie werd beschermd; tot slot specificeerde hij verscheidene acties die de Commissie naar zijn mening zou moeten ondernemen.

De klager herhaalde verder zijn beschuldigingen betreffende de inactiviteit van de Commissie en haar tolerantie van de vermeende inbreuken op de mededingingsregels en hij herhaalde de manieren waarop de instelling zich naar zijn mening onttrok aan haar verantwoordelijkheid voor de handhaving van de mededingingsregels, tot op zekere hoogte zelfs door middel van bedrog. Volgens de heer R. steunde de Commissie de inbreuken en was zij volkomen bevooroordeeld ten gunste van de autoindustrie. Voorts

voegde hij materiaal bij, voornamelijk krantenartikelen en prijslijsten van enkele van de bedrijven waarover hij klaagde, die naar zijn mening lieten zien dat er inbreuken plaatsvonden.

De heer R. vroeg de Ombudsman ook rechtstreeks onderzoek bij de autofabrikanten en -importeurs te doen en hij klaagde bij de Ombudsman over verordening nr. 1475/95 van de Commissie als zodanig.

Daaropvolgende ontwikkelingen

Na het indienen van zijn klacht bij de Ombudsman ging de heer R. door met de Commissie rechtstreeks te schrijven. Op 16 december 1997 richtte de Commissie aan de heer R. een brief uit hoofde van artikel 6 van verordening nr. 99/63, waarin zij hem berichtte dat zij niet van plan was een officieel onderzoek te starten inzake vier van de dossiers aangaande zijn klachten, aangezien de zaken waarover hij klaagde, niet van voldoende Gemeenschapsbelang waren om zulk onderzoek te rechtvaardigen. De heer R. werd uitgenodigd om, als hij dat wilde, binnen een termijn van zes weken opmerkingen over deze voorlopige conclusie van de Commissie in te dienen. De brief bevatte twee hoofdstukjes, namelijk "Door u aangevoerde argumenten" en "Standpunt van de Commissie". Dit laatste bevatte de volgende tekst:

"Volgens artikel 3, lid 2, van verordening nr. 17/62 kunnen natuurlijke of rechtspersonen die kunnen aantonen hierbij een redelijk belang te hebben, klachten indienen.

Zelfs onder de aanname dat u een redelijk belang hebt, dienen de hieronder aangegeven punten in gedachte gehouden te worden.

De opening van een officieel onderzoek door de Commissie zou in verhouding tot de beperkte betekenis van de zaak onevenredige kosten met zich meebrengen. De Commissie moet als de instelling van de Gemeenschap die verantwoordelijk is voor de tenuitvoerlegging van het mededingingsbeleid van de Gemeenschap het algemene belang dienen. Zij heeft voor de uitvoering van haar functie slechts beperkte administratieve middelen tot haar beschikking en kan deze niet aanwenden voor elke zaak die onder haar aandacht wordt gebracht.

In uw brieven aan de Commissie klaagt u over de vermeende algemene weigering van dealers die door diverse autofabrikanten in de aangegeven lidstaten van de Gemeenschap zijn erkend, om u een auto te verkopen met het doel die direct weer uit te voeren, of over het feit dat zij dit alleen wilden doen tegen een vermeend buitensporig hoge prijs.

In uw brieven beweert u dat uw subjectieve rechten zijn geschonden. Het staat u vrij om een klacht inzake de inbreuk op deze rechten aan de nationale rechtbanken van de lidstaten voor te leggen. De nationale rechtbanken kunnen de Europese mededingingsregels toepassen en - anders dan de Commissie - schadevergoedingen toekennen.

Daarnaast valt de verkoop van motorvoertuigen sinds 1985 onder een groepsvrijstellingsverordening, verordening nr. 123/85 (EEG) van de

Commissie van 12 december 1984 was vanaf 1 juli 1985 tot 30 juni 1995 van kracht. Op 1 juli 1995 is deze vervangen door verordening nr. 1475/95 (EG) van de Commissie van 28 juni 1995. Het doel - en een van de voordelen - van groepsvrijstellingsverordeningen is, ten dele, nationale rechtbanken in staat te stellen het Europese mededingingsrecht toe te passen. Artikel 6, lid 1, sub 7, van verordening nr. 1475/95 bepaalt bijvoorbeeld dat het voordeel van vrijstelling automatisch vervalt wanneer vrijheid van eindgebruikers, gevolmachtigde tussenpersonen of dealers om een motorvoertuig te kopen bij een door henzelf gekozen, van het distributienet deel uitmakende onderneming binnen de gemeenschappelijke markt, indirect of direct beperkt wordt.

Er is bijgevolg onvoldoende Gemeenschapsbelang om te rechtvaardigen dat de Commissie een onderzoek opent."

In antwoord op deze brief zond de heer R. opmerkingen aan de Commissie van de strekking dat het niet juist was dat de klachten van onvoldoende Gemeenschapsbelang waren, en hij maakte tegenover de Ombudsman opmerkingen van dezelfde strekking. In zijn opmerkingen stelde de heer R. herhaaldelijk dat de Commissie door middel van deze brief al zijn klachten had verworpen.

Er bleek echter dat de brief slechts vier van de dossiers betrof die de Commissie naar aanleiding van zijn klachten had geopend. Na de opmerkingen van de heer R. moest de Commissie besluiten of zij deze vier dossiers al dan niet zou sluiten. Voorts bleek dat de Commissie nog steeds twee andere dossiers onderzocht die zij naar aanleiding van de klachten van de heer R. had geopend.

Overige feiten

Er moet in gedachte worden gehouden dat de Commissie een jaarlijks verslag over het mededingingsbeleid publiceert. In haar verslag over 1996 stelde de Commissie in de paragrafen 54 - 55, aangaande de motorvoertuigensector, dat zij talrijke klachten heeft ontvangen van consumenten die grote problemen hebben bij het kopen van een auto buiten hun lidstaat.

Overeenkomstig zijn normale werkwijze nam het Europees Parlement een resolutie aan over het verslag van de Commissie, waarin het

"het ontbreken van een echte interne markt op het gebied van de distributie en het onderhoud van motorvoertuigen, zoals blijkt uit de talrijke klachten van consumenten, [betreurt]; wenst dat de Commissie definitief zorgt voor een vrije markt waarop consumenten zonder problemen een auto kunnen kopen in een andere lidstaat en waar er geen belemmeringen bestaan voor parallelle handel." ¹

Voorts dient opgemerkt te worden dat de Commissie in januari 1998 een beschikking heeft aangenomen² waarin door Volkswagen begane inbreuken op de mededingingsregels werden vastgesteld en het bedrijf een

¹ PB 1997 C 358/55.

² PB 1998 L 124/60.

boete van 102 miljoen ecu werd opgelegd. In het persbericht dat de Commissie uitbracht bij de aanname van de beschikking, werd gesteld:

"In zijn commentaar op het besluit zei de heer Van Miert dat de Commissie niet zou aarzelen de noodzakelijke maatregelen te treffen tegen autofabrikanten die zich niet hielden aan de verordening [nr. 1475/95] betreffende de handel in motorvoertuigen ...

De hoogte van de boete is een indicatie dat de Commissie praktijken van deze aard niet zal tolereren en met dezelfde vastbeslotenheid zal optreden tegen andere fabrikanten die erop uit zijn de markt de verdelen."

HET BESLUIT

Bevoegdheid van de Ombudsman

In zijn opmerkingen vroeg de heer R. de Ombudsman rechtstreeks onderzoek te doen bij de betrokken autofabrikanten en -importeurs en de merites van Verordening nr. 1475/95 nauwkeurig te beoordelen. Volgens artikel 2, lid 1, van het Statuut van de Ombudsman geldt:

"De Ombudsman draagt er conform de in de (...) Verdragen vastgestelde voorwaarden en beperkingen toe bij gevallen van wanbeheer bij het optreden van de communautaire instellingen en organen (...) aan het licht te brengen. (...) Over het optreden van enige andere autoriteit of persoon kan bij de Ombudsman geen klacht worden ingediend."

De Ombudsman kan derhalve geen onderzoek doen naar inbreuken die door de autofabrikanten en -importeurs zouden worden gepleegd, maar alleen naar het onderzoek naar deze inbreuken door de Commissie.

Voorts bepaalt artikel 2, lid 2, van het Statuut:

"Elke burger van de Unie (...) heeft het recht (...) zich (...) tot de Ombudsman te wenden met een klacht over een geval van wanbeheer ..."

Zoals in het jaarlijks verslag 1995 van de Europese Ombudsman gesteld, betekent dit dat het niet de taak van de Ombudsman is om de merites van wetgeving van de Gemeenschappen, zoals verordeningen en richtlijnen, te onderzoeken. De Ombudsman kon de bewering van de heer R. betreffende de merites van verordening nr. 1475/95 derhalve niet behandelen.

Vermeende passiviteit van de Commissie en de gevolgde gedragslijn

- 1 Op de eerste plaats was het nodig het wettelijke kader in herinnering te roepen waarbinnen de klacht van de heer R. moest worden beoordeeld.
- 2 Voor wat betreft het materieel recht verbiedt artikel 85, lid 1, van het Verdrag anti-mededingingsovereenkomsten en –gedragingen

die de handel tussen de lidstaten ongunstig kan beïnvloeden. Artikel 85, lid 3, bepaalt dat artikel 85, lid 1, onder bepaalde omstandigheden buiten toepassing verklaard kan worden. Volgens verordening nr. 19/65 heeft de Commissie de bevoegdheid een dergelijke verklaring van ontoepasselijkheid af te geven door middel van een algemene verordening, een zogenoemde vrijstellingsverordening. Het effect van zo'n algemene verordening is dus dat overeenkomsten die voldoen aan de voorwaarden die in de verordening zijn vastgelegd, niet verboden zijn door artikel 85, lid 1, van het Verdrag. Als een overeenkomst daarentegen niet aan de voorwaarden voldoet of deze schendt, valt zij in principe onder het verbod in artikel 85, lid 1. Voor wat betreft de motorvoertuigensector heeft de Commissie, uit hoofde van verordening nr. 19/65, verordening nr. 1475/95 van 28 juni 1995 aangenomen betreffende de toepassing van artikel 85, lid 3, van het Verdrag op groepen afzet- en klantenserviceovereenkomsten inzake motorvoertuigen. Artikel 6 van verordening nr. 1475/95 houdt in dat zij niet van toepassing is waar een fabrikant, de leverancier of een andere onderneming direct of indirect beperkingen oplegt aan de vrijheid van eindgebruikers om bij een door henzelf gekozen, erkende dealer binnen de Gemeenschap een nieuw motorvoertuig te kopen. Zulk gedrag is door artikel 85, lid 1, van het Verdrag derhalve in principe verboden.

- 3 Voor wat betreft het procedurele recht dat is vastgelegd voor de tenuitvoerlegging van het materieel recht, dient in herinnering te worden gehouden dat artikel 85, lid 1, zowel door de Commissie als door de nationale autoriteiten, inclusief nationale jurisdicties, kan worden toegepast. Daarentegen kan artikel 85, lid 3, alleen door de Commissie toegepast worden. De verhouding tussen de Commissie en de nationale autoriteiten is het onderwerp van een mededeling van de Commissie over de samenwerking tussen de nationale mededingingsautoriteiten en de Commissie bij de behandeling van onder de artikelen 85 en 86 van het EG-Verdrag vallende zaken, zoals gepubliceerd in het *Publicatieblad* van de Gemeenschappen, PB 1997 C 313, pagina 3, en evenzo is de samenwerking met de nationale rechtbanken onderwerp van een mededeling van de Commissie, gepubliceerd in PB 1993 C 39, pagina 6. Net als voor de procedures van de Commissie zijn de belangrijkste bepalingen te vinden in verordening van de Raad nr. 17/62 en uit hoofde van artikel 24 van deze verordening heeft de Commissie meer gedetailleerde verordeningen aangenomen, waaronder verordening nr. 99/63. Artikel 3 van verordening nr. 17/62 stelt:

"1. Indien de Commissie, op verzoek of ambtshalve, een inbreuk op artikel 85 of artikel 86 van het Verdrag vaststelt, kan zij de betrokken ondernemingen en ondernemersverenigingen bij beschikking verplichten aan de vastgestelde inbreuk een einde te maken.

2. Tot het indienen van een verzoek (...) zijn gerechtigd:

a) de lidstaten,

b) natuurlijke of rechtspersonen die aantonen hierbij een redelijk belang te hebben."

Artikel 6 van verordening nr. 99/63 houdt verband met deze bepaling. Artikel 6 bepaalt:

"Wanneer de Commissie meent dat de hoor haar verkregen gegevens het niet rechtvaardigen aan een overeenkomstig artikel 3, lid 2, van verordening 17 ingediend verzoek gevolg te geven, deelt zij de verzoekers de redenen daarvan mede en geeft hun een termijn waarbinnen zij desgewenst schriftelijke opmerkingen kunnen inzenden."

Het is daarom duidelijk dat personen die een redelijk belang hebben, bij de Commissie een klacht kunnen indienen over veronderstelde inbreuken op artikel 85 van het Verdrag. In gedachte houdende dat het Hof van Justitie van oordeel was dat de klager niet het recht heeft de Commissie te verzoeken tot een definitief besluit te komen over de vraag of er al dan niet sprake van inbreuk is, kan de procedure volgend op een klacht ruwweg als volgt samengevat worden:

Als de Commissie, na een eerste onderzoek, de klacht gerechtvaardigd vindt en de betrokken onderneming niet bereid is de zaak op te lossen, kan de Commissie een officiële inbreukprocedure starten, waartoe een strikte inachtneming van de rechten op verdediging van de betrokken onderneming behoort.

Als de Commissie, na een eerste onderzoek, de klacht niet gerechtvaardigd vindt, wordt de klager hiervan overeenkomstig artikel 6 van verordening nr. 99/63 op de hoogte gesteld - een zogenoemde artikel-6-brief - en heeft hij het recht om opmerkingen in te dienen, maar kan hij bij de rechtbanken van de Gemeenschap tegen de brief geen beroep aantekenen. Als de Commissie, na de opmerkingen te hebben bestudeerd, bij haar standpunt blijft, neemt zij een definitief standpunt in waartegen de klager in beroep kan gaan.¹

Er dient te worden opgemerkt dat uit de jurisprudentie volgt dat, indien de klager van mening is dat de Commissie nalaat naar aanleiding van zijn klacht te handelen, de artikel-6-brief deze nalatigheid beëindigt.²

¹ Zie het arrest van het Hof van Justitie van 18 maart 1997 in de zaak C-282/95 P, *Guerin Automobiles*, [1997] Jurispr. I-1503.

² Zie onder meer het arrest van het Hof van Justitie van 18 oktober 1979 in zaak 125/78, *GEMA tegen de Commissie*, [1979] Jurispr. 3173.

- 4 Dit kort beschreven systeem wordt echter aangevuld door de jurisprudentie van de rechtbanken van de Gemeenschap, volgens welke de Commissie ervan kan afzien een klacht verder te behandelen op grond van het feit dat deze onvoldoende Gemeenschapsbelang heeft.¹

De redenering van de rechtbanken is dat de verantwoordelijkheden van de Commissie in mededingingsaangelegenheden deel uitmaken van haar algemene verplichting, als de hoedster van het Verdrag, toe te zien op de toepassing van het Gemeenschaprecht; bij het voldoen aan deze verplichting is de Commissie verplicht en heeft zij het recht om aan de zaken die aan haar worden voorgelegd, verschillende graden van prioriteit te toe te kennen; binnen het terrein van de mededinging is het criterium "Gemeenschapsbelang" een relevant en geoorloofd criterium. Er lijkt algemene overeenstemming te zijn over het feit dat als de Commissie een klacht afwijst wegens onvoldoende Gemeenschapsbelang, het recht op verdediging van de onderneming waarover geklaagd wordt, de Commissie verbiedt een standpunt in te nemen inzake de vraag of er al dan niet sprake van inbreuk is.

- 5 Kortom, de Commissie dient dus naar aanleiding van een klacht die door een persoon met een redelijk belang is ingediend, te handelen. Zij kan tot de conclusie komen dat de klacht niet ontvankelijk moet worden verklaard omdat hij niet voldoende "Gemeenschapsbelang" heeft, en zij zal de klager hiervan vervolgens in een zogenoemde artikel-6-brief op de hoogte stellen. Deze brief maakt een einde aan een mogelijk verzuim om naar aanleiding van de klacht te handelen. De klager kan naar aanleiding van de artikel-6-brief opmerkingen indienen, waarin hij de klacht handhaaft. Als de Commissie bij haar standpunt blijft dat de klacht onvoldoende "Gemeenschapsbelang" heeft, zal zij een eindstandpunt van die strekking innemen. Bij het beoordelen van het "Gemeenschapsbelang" zal de Commissie handelen binnen de grenzen van haar wettelijke bevoegdheid. Tegen het definitieve standpunt van de Commissie kan door de klager beroep aangetekend worden.
- 6 Hierna kon de klacht van de heer R. beoordeeld worden.
- 7 Er is geen verschil van mening over het feit dat de heer R. in de loop van een paar jaar vermoedelijke inbreuken onder de aandacht van de Commissie heeft gebracht. Het bleek dat de Commissie van mening was dat de heer R. een persoon met een redelijk belang was bij het indienen van klachten in de zin van artikel 3, lid 2, van de verordening nr. 17/62.

¹ Zie het arrest van het Gerecht van eerste aanleg van 18 september 1992 in zaak T-24/90, *Automec II*, [1992] Jurispr. II-2223.

Het bleek dat een van de vermeende inbreuken na de tussenkomst van de Commissie werd opgelost en dat de andere inbreuken onderzocht werden.

- 8 Tijdens het onderzoek richtte de Commissie de bovengenoemde brief uit 1996 aan de heer R., waarin zij sprak van gevallen van persoonlijk belang. Deze brief bleek overeen te stemmen met het algemene beleid van de Commissie zoals het onder andere beschreven is in het bovengenoemde citaat uit het jaarlijkse verslag over het mededingingsbeleid van de Commissie, dat op zijn beurt weer rust op de jurisprudentie van de rechtbanken van de Gemeenschap. De bewering dat de Commissie wanbeheer pleegt, leek derhalve niet gerechtvaardigd.
- 9 Het ingestelde onderzoek naar een paar van de klachten van de heer R. was nog gaande. Er zijn voorlopig geen elementen voorhanden die erop duiden dat de Commissie deze klachten niet met de gepaste zorg zou onderzoeken, volgens de beginselen van behoorlijk bestuur.
- 10 In vier van de dossiers die door de Commissie naar aanleiding van de klachten van de heer R. zijn geopend, brachten de gestarte onderzoeken de Commissie tot de voorlopige conclusie dat zijn klachten niet van voldoende Gemeenschapsbelang waren, en zij stelde hem dienovereenkomstig in de zogenoemde artikel-6-brief van 16 december 1997 op de hoogte. Zoals hierboven vermeld, volgt uit de jurisprudentie van het Hof dat een dergelijke brief een einde maakt aan een mogelijk verzuim te handelen naar aanleiding van een klacht. Er bleef nog te bezien tot welke slotconclusie de Commissie te zijner tijd zou komen na de uitvoerige opmerkingen van de klager te hebben bestudeerd. Onder deze omstandigheden zou het niet passend zijn geweest als de Ombudsman een beoordeling van de merites van de brief had gemaakt. Naar aanleiding van de brief heeft de Ombudsman hieronder echter wel verdere opmerkingen ter attentie van de Commissie geformuleerd.
- 11 Zoals de zaken ervoor stonden, was de Ombudsman dus van mening dat het niet gerechtvaardigd was te beweren dat de Commissie passief was geweest of geen passende gedragslijn had gevolgd. Alhoewel de heer R. misschien wilde dat de Commissie meer middelen voor deze zaak, die hem nauw aan het hart lag, zou aanwenden, bleken er geen gronden te zijn voor de bewering dat de Commissie inactief was geweest of geen passende gedragslijn had gevolgd.

Op basis van het onderzoek van de Ombudsman naar deze klacht bleek er geen sprake van wanbeheer van de Europese Commissie te zijn geweest. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

VERDERE OPMERKINGEN

- 1 De Europese Ombudsman is onder meer aangesteld om de verhoudingen tussen de Europese instellingen en de Europese burgers te verbeteren. Deze taak brengt met zich mee dat de Ombudsman altijd de positie van de burgers moet helpen veiligstellen door goede administratieve praktijken te bevorderen en de bestuursorganen aan te moedigen naar oplossingen te zoeken die hun verhouding met de burgers verbeteren. Tegen die achtergrond zal de Europese Ombudsman de volgende voorstellen doen:
- 2 Onverminderd de niet-bindende aard van de zogenoemde artikel-6-brief, zou de Commissie op haar eigen initiatief kunnen proberen in de brief uitgebreide en adequate redenen te geven voor haar voornemen het dossier betreffende een klacht te sluiten, en zo de burger in staat stellen het standpunt van de Commissie volledig te begrijpen en adequate opmerkingen in te dienen. Dit zou in overeenstemming zijn met de beginselen van behoorlijk bestuur.
- 3 Voorts zou de Commissie in zaken die van algemeen belang zouden kunnen zijn, rekening kunnen houden met het feit dat Europese burgers wellicht slechts beperkte tijd en middelen hebben om gerechtelijke procedures aan te spannen ter verdediging van hun rechten, en dit des te meer wanneer de procedures in een andere lidstaat dan de staat waar de burger woont, aangespannen zouden moeten worden.

SELECTIE VAN KANDIDATEN VOOR EEN STAGE

Besluit inzake klacht 846/29.8.96/AISR/ES/JMA tegen de Europese Commissie

KLACHT

In augustus 1996 diende mevrouw S. een klacht in bij de Ombudsman betreffende de vermeende niet-beantwoording van haar brieven door de Commissie.

Toen zij na een eerste aanvraag in 1995 niet geselecteerd was, diende mevrouw S. in maart 1996 opnieuw een aanvraag in voor een stage bij de Commissie. Ondanks haar hoge academische en beroepskwalificaties, voornamelijk met betrekking tot het werk van de Europese Unie, werd de aanvraag van mevrouw S. afgewezen in de eerste fase van de selectieprocedure. Zij schreef de Commissie in mei en in juli 1996, waarin zij vroeg waarom zij in de eerste fase was uitgesloten. Ze verzocht eveneens om informatie over de algemene criteria die bij de selectieprocedure gehanteerd worden.

Aangezien mevrouw S. geen antwoord kreeg op haar brieven, diende zij een formele klacht in bij de Ombudsman.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. In haar standpunt bood de Commissie eerst haar verontschuldiging aan voor het niet-beantwoorden van de brieven van mevrouw S. Ook vermeldde zij dat het Stagebureau de brief van juli 1996 niet had ontvangen.

Volgens de Commissie had zij 936 aanvragen ontvangen van Spaanse kandidaten voor de stage die in oktober 1996 zou beginnen. Na de eerste fase van de procedure, werden 157 kandidaten toegelaten tot de pre-selectielijst ("Blauwboek").

De Commissie stelde dat alle aanvragen onderzocht waren op basis van objectieve criteria zoals deze in de toepassingsbepalingen zijn vastgelegd.

De Commissie was het ermee eens dat de kwalificaties van mevrouw S. uitstekend waren en equivalent aan die van wél geselecteerde kandidaten. Echter had geen enkele kandidaat recht op een stageplaats en wegens het hoge aantal aanvragen was het onvermijdelijk dat een aantal zeer goede kandidaten toch niet geselecteerd werden.

De Commissie stelde dat teneinde het uitsluiten van zeer waardevolle kandidaten van een stageplaats tot een minimum te beperken, zij recentelijk een strengere en meer systematische procedure had ingevoerd voor het controleren van aanvragen.

Opmerkingen klager

In haar opmerkingen wees mevrouw S. erop dat het systeem dat de Commissie hanteerde voor de selectieprocedure van kandidaten zeer onduidelijk was. Klager was nog steeds bijzonder ontevreden over het antwoord van de Commissie dat volgens haar te algemeen was.

VERDER ONDERZOEK

Aangezien enkele belangrijke aspecten van de zaak onvoldoende aan bod waren gekomen in het antwoord van de Commissie, vroeg de Ombudsman meer bijzonderheden over de nieuwe selectieprocedure. Teneinde bovendien te controleren of de selectieprocedure voor stagiaires waaraan mevrouw S. had deelgenomen, correct was, vroeg de Ombudsman naar een aantal bijkomende elementen, zoals de aanvragen van de geselecteerde Spaanse kandidaten.

In haar antwoord lichtte de Commissie toe dat de nieuwe selectieprocedure de instelling omvatte van pre-selectiegroepen Commissieambtenaren voor iedere nationaliteit. Deze groepen waren een mengeling van Commissiepersoneel met ervaring in personeels- en aanwervingsaangelegenheden en van een reeks recentelijk aangeworven ambtenaren. Hun taak bestaat erin aanvragen door te lichten op basis van criteria die in de toepassingsbepalingen zijn vastgelegd en van de door de kandidaten aangegeven voorkeuren.

De Ombudsman stuurde de door de Commissie verstrekte documenten met betrekking tot de nieuwe selectieprocedure door aan klager met een uitnodiging commentaar te geven op de initiatieven die de instelling had genomen. Er kwam op deze brief geen antwoord.

Voorts bevatte het antwoord van de Commissie een reeks door de Ombudsman te inspecteren vertrouwelijke documenten, te weten de aanvragen van de kandidaten die voor de stageperiode van oktober 1996 geselecteerd waren. De Commissie had deze documenten gekozen als basis voor haar eindselectie.

HET BESLUIT

Op basis van de artikelen 15 en 16 van de Regeling betreffende in-service opleiding bij de Commissie van de Europese Gemeenschappen (besluit van de Commissie van 16 maart 1976), moeten sollicitanten geselecteerd worden op basis van de kwalificaties die zij tijdens hun studies hebben verworven, onder voorwaarde dat een goed geografisch evenwicht behouden blijft. Prioriteit in de selectieprocedure dient uit te gaan naar sollicitanten die studies hebben verricht of enige professionele kennis hebben opgedaan op het domein van Europese integratie.

Door de aard van deze selectieprocedure geniet het tot aanstelling bevoegde gezag een zekere discretionaire bevoegdheid. Bij het gebruik van deze bevoegdheid moet de Commissie de merites van de kandidaten overwegen zoals deze in voornoemde regels uiteengezet zijn.

Teneinde te garanderen dat bij de uitoefening van de discretionaire bevoegdheid de Commissie in deze procedure de beginselen van behoorlijk bestuur gevolgd heeft, inspecteerde de Ombudsman de aanvragen van de succesvolle Spaanse kandidaten voor de stageperiode van oktober 1996. Gezien de hoge beroepservaring en goede kwalificaties van alle geselecteerde kandidaten, was de Ombudsman van mening dat er geen sprake was van wanbeheer.

Voor wat betreft de algemene criteria die de diensten van de Commissie hanteren voor het doorlichten van de kandidaten, merkte de Ombudsman op dat de instelling een nieuwe procedure ten uitvoer had gelegd om te zorgen voor een efficiënter en objectiever systeem.

Op basis van de onderzoeken van de Ombudsman naar deze klacht, bleek er geen sprake te zijn van wanbeheer door de Commissie en sloot de Ombudsman derhalve de zaak.

FRAUDE IN VERBAND MET HET EUROPEES SOCIAAL FONDS: VERMEEND NALATEN OP TE TREDEN DOOR DE UCLAF

Besluit inzake klacht 943/14.10.96/Open Line/GR/BB/OV tegen de Europese Commissie.

KLACHT

In oktober 1996 diende de heer I. een klacht in bij de Ombudsman tegen de UCLAF, de antifraude-eenheid van de Commissie, waarin hij aanvoerde geen of gebrekkige informatie te hebben gekregen in verband met beschuldigingen van fraude in het beheer van programma's van het Europees Sociaal Fonds (ESF) in Griekenland. De heer I. diende een klacht in namens een Griekse initiatiefgroep met zetel in Athene.

Tussen september 1995 en juni 1996 schreef klager drie brieven aan het directoraat van de UCLAF waarin onregelmatigheden werden aangevoerd in het beheer van ESF-fondsen in Griekenland in de periode 1994 tot 1996. Hij vroeg de communautaire autoriteiten onmiddellijk op te treden. In antwoord op zijn eerste brief ontving hij een standaardantwoord van het directoraat van de UCLAF, waarin hij werd bedankt voor zijn belangstelling en waarin in algemene termen werd gezegd dat een onderzoek zou worden ingesteld.

De heer I. schreef een tweede brief naar de UCLAF waarin hij bijkomende details verschafte. Op deze brief kreeg hij geen antwoord. De heer I. stuurde daarop een derde brief naar de UCLAF, waarin hij de informatie van de tweede brief herhaalde en nieuwe informatie verschafte betreffende de vermeende onregelmatigheden. In antwoord op deze derde brief ontving klager een nieuwe standaardbrief van het directoraat van de UCLAF, gedateerd 7 augustus 1996, met de vermelding dat het de zaak onderzocht en de gepaste maatregelen zou treffen.

In zijn klacht aan de Ombudsman vroeg de heer I. de Ombudsman een einde te stellen aan het vermeende wanbeheer van ESF-activiteiten in Griekenland. Ook klaagde hij dat op zijn brieven geen adequaat antwoord was gekomen.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. In haar standpunt merkte de Commissie eerst op dat een eerste en later een tweede ontvangstbewijs naar klager was gestuurd en dat de informatie die men van klager had ontvangen onmiddellijk door het directoraat van de UCLAF was onderzocht. Voorts stelde de Commissie dat haar diensten in november 1995 de Griekse autoriteiten om informatie hadden gevraagd betreffende de ESF-projecten in verband waarmee onregelmatigheden waren aangevoerd. De Griekse autoriteiten gaven deze informatie in maart 1996.

Op basis van deze informatie voerde de Commissie ter plaatse een onderzoek uit van 29 tot 31 oktober 1996, waarbij ook rekening werd gehouden

met de bijkomende informatie die klager had verstrekt. Een bezoek aan een van de organisaties die klager had genoemd, werd georganiseerd ten einde te beoordelen welke rol deze instantie in het beheer en de follow-up van ESF-projecten speelde en om de beschuldigingen van klager te onderzoeken.

Het onderzoek bracht een aantal niet voor vergoeding in aanmerking komende kosten aan het licht voor de projecten die gecontroleerd werden. De nationale autoriteiten gingen akkoord met de resultaten van dit onderzoek en beloofden over te gaan tot de nodige correcties en hun controles uit te breiden tot alle programma's van de betrokken begunstigde.

Voorts merkte de Commissie op dat haar diensten gedurende de jaren 1995-1996 een reeks controles hadden uitgevoerd in Griekenland met als resultaat dat alle certificeringen van de Griekse centra voor beroepsopleiding (KEK) werden verworpen en de eis werd gesteld het Griekse certificeringssysteem te hervormen.

Op basis van bovenstaande informatie concludeerde de Commissie dat zij niet inactief was geweest naar aanleiding van de informatie die zij van klager had ontvangen, maar dat de opdracht en taken van het directoraat van de UCLAF van dien aard zijn dat de bijzonderheden van haar activiteiten niet bekend gemaakt konden worden.

Opmerkingen klager

In zijn opmerkingen voerde klager aan dat de Commissie niet met al zijn beweringen rekening had gehouden en dat haar conclusies onvolledig waren. Met name merkte klager op dat men bij de controle van de rekeningen die het directoraat van de UCLAF had verricht niet alle zaken had onderzocht waarover hij beschuldigingen had geuit. Hij sloot een memorandum in met al zijn beschuldigingen.

HET BESLUIT

1 Verzoek aan de Ombudsman een einde te maken aan het vermeende wanbeheer van ESF-fondsen

- 1.1 De verantwoordelijkheid om fraude te bestrijden waardoor de financiële belangen van de Gemeenschap worden geschaad, ligt in eerste instantie bij de lidstaten, die, volgens artikel 209 A van het EG-Verdrag, dezelfde maatregelen moeten nemen als die welke zij treffen ter bestrijding van fraude waardoor hun eigen financiële belangen worden geschaad. Deze verantwoordelijkheid van de lidstaten wordt gedeeld met de Commissie in het kader van haar algemene taak ervoor te zorgen dat de communautaire begroting naar behoren ten uitvoer wordt gelegd. Voor wat in het bijzonder de activiteiten betreft die door de structuurfondsen worden gefinancierd, worden de verantwoordelijkheden van zowel de lidstaten als van de Commissie betreffende de financiële controle uiteengezet in artikel 23 van Raadsverordening 2082/93.¹

¹ Verordening (EEG) nr. 2082/93 van de Raad van 20 juli 1993 PB L 193 van 1993, blz. 20.

- 1.2 De financiële eindcontrole van door de structuurfondsen gefinancierde activiteiten ligt bij de Rekenkamer die, volgens artikel 188 C, lid 2, van het EG-Verdrag, de wettigheid en de regelmatigheid van de ontvangsten en uitgaven van de Gemeenschap onderzoekt en nagaat of een goed financieel beheer werd gevoerd. In deze context verleent artikel 188 C, lid 3, van het EG-Verdrag de Rekenkamer met name de bevoegdheid controles uit te voeren in de lidstaten ter plaatse. Volgens artikel 188 C, lid 4, kan de Rekenkamer ook te allen tijde opmerkingen maken, met name in de vorm van speciale verslagen over specifieke kwesties.
- 1.3 Het EG-Verdrag stelt de Europese Ombudsman alleen in staat een onderzoek in te stellen naar mogelijke gevallen van wanbeheer in de activiteiten van communautaire instellingen en organen. De Ombudsman heeft geen mandaat om een onderzoek in te stellen naar mogelijke gevallen van wanbeheer door nationale overheden, zoals de Griekse openbare en particuliere instanties die bij de onderhavige zaak betrokken zijn.
- 1.4 Om voornoemde redenen en voor wat betreft het verzoek van klager een einde te maken aan het vermeende wanbeheer met betrekking tot ESF-fondsen in Griekenland, heeft de Ombudsman niet de bevoegdheid onderzoeken te verrichten naar mogelijke gevallen van wanbeheer op nationaal niveau.

2 Vermeend verzuim van het directoraat van de UCLAF een adequaat antwoord te verstrekken

- 2.1 Tussen september 1995 en juni 1996 stuurde klager drie brieven naar de UCLAF: de ontvangst van de eerste en derde brief werd bevestigd. Klager werd bedankt voor zijn belangstelling en in algemene termen zei men dat onderzoeken waren ingesteld en dat men passende maatregelen zou treffen. Klager was van mening dat zijn brieven geen adequaat antwoord hadden gekregen.
- 2.2 De Commissie merkte op dat voor de brief gedateerd 6 september 1995 een eerste ontvangstbewijs was gestuurd en voor de twee andere brieven een tweede ontvangstbewijs. Ook gaf de Commissie aan dat het directoraat van de UCLAF na ontvangst van de beschuldigingen onmiddellijk was begonnen met de van klager ontvangen informatie te onderzoeken. Maar de Commissie concludeerde dat de opdracht en de taken van het directoraat van de UCLAF niet toelaten informatie te verschaffen over getroffen maatregelen.
- 2.3 De Ombudsman merkte op dat de informatie die de Commissie kreeg in de context van de onderzoeken naar fraude met betrekking tot activiteiten die uit de structuurfondsen worden gefinancierd, onder het zakengeheim valt. Hier kan worden gerefereerd naar artikel 10 van de UCLAF-verordening,¹ die uitwisseling van

¹ Verordening (EG) Nr. 1681/94 van de Commissie van 11 juli 1994, PB L 178 van 1994, blz. 43.

informatie tussen lidstaten en de Commissie betreft. Deze bepaling stelt dat lidstaten en de Commissie alle nodige voorzorgen treffen om de informatie die zij uitwisselen, geheim te houden. Artikel 10, lid 2, stipuleert dat deze informatie alleen mag worden gezonden aan personen in de lidstaten of binnen de communautaire instellingen wier taak vereist dat zij tot die informatie toegang hebben.

- 2.4 Uit bovengenoemde bepaling bleek dat het directoraat van de UCLAF gerechtigd was de resultaten van de onderzoeken naar de klacht niet bekend te maken, omdat haar opdracht en haar taken zulks vereisten. Volgens de Ombudsman zou het verstrekken van informatie aan derden over lopende onderzoeken van de Commissie naar vermeende fraude in een lidstaat en de resultaten daarvan, lopende onderzoeken van het UCLAF-directoraat kunnen schaden.
- 2.5 Om die redenen vormde het feit dat het UCLAF-directoraat in zijn antwoord aan klager slechts in algemene bewoordingen informatie gaf over lopende onderzoeken en geen details gaf betreffende de onderzoeken naar het vermeend wanbeheer van de fondsen, geen geval van wanbeheer.

3 Het vermeend verzuim van de UCLAF te reageren op de beweringen van klager

- 3.1 Uit de informatie in het standpunt van de Commissie bleek dat na ontvangst van de beschuldigingen van vermeend wanbeheer met betrekking tot ESF-fondsen die klager in zijn eerste brief uitte, de UCLAF die beschuldigingen onmiddellijk begon te onderzoeken. Ook bleek dat de UCLAF de zaak onderzocht en ter plaatse onderzoek verrichtte alsmede een reeks andere controles. In opmerkingen over het standpunt van de Commissie, voerde klager aan dat de controle van de rekeningen die het UCLAF-directoraat had verricht, onvolledig was geweest en dat niet alle vermeende feiten waren onderzocht.
- 3.2 De diensten van de Ombudsman namen contact op met het UCLAF-directoraat en werden in kennis gesteld van het feit dat klager nieuwe vermeende feiten van wanbeheer had aangebracht om onderzocht te worden. Deze waren bij de UCLAF in behandeling genomen. In deze context stuurde de Ombudsman het UCLAF-directoraat ook een kopie van het memorandum dat klager aan zijn opmerkingen had gehecht. Op basis van bovenstaande informatie bleek er geen sprake te zijn van wanbeheer in de manier waarop de UCLAF met de beschuldigingen van klager was omgegaan.
- 3.3 De Ombudsman wenste evenwel de aandacht van klager te vestigen op het feit dat de financiële eindcontrole van door de structuurfondsen gefinancierde activiteiten bij de Rekenkamer ligt die,

volgens artikel 188 C, lid 2 van het EG-Verdrag, de wettigheid en regelmatigheid onderzoekt van alle inkomsten en uitgaven van de Gemeenschap en nagaat of een goed financieel beheer werd gevoerd.

Op basis van de onderzoeken van de Ombudsman naar deze klacht, bleek er geen sprake te zijn van wanbeheer door de Commissie en sloot de Ombudsman derhalve de zaak.

AANBESTEDING

Besluit inzake klacht 1040/21.11.96/HYDROPLAN/D/VK tegen de Europese Commissie

KLACHT

Op 18 november 1996 diende de heer F. een klacht in bij de Europese Ombudsman betreffende een uitnodiging tot het indienen van offertes voor dienstencontracten van de Commissie (94/C173/17) waarvoor de heer F. een aanvraag tot deelname had ingediend. Deze uitnodiging tot het indienen van offertes voor dienstencontracten omvatte studies, adviesdiensten en technische assistentie die voornamelijk moesten worden uitgevoerd in niet-lidstaten.

Op 29 maart 1995, ontving de heer F. een uitnodiging om deel te nemen aan een beperkte aanbestedingsprocedure. Hij zond een offerte naar de Commissie, waarvan hij op 15 mei 1995 een ontvangstbewijs kreeg. De heer F. stelde dat de opstelling van zijn offerte aanzienlijke kosten met zich had meegebracht, alsmede een uitgebreide samenwerking met niet minder dan 13 bedrijven in 8 lidstaten.

Via een schrijven, gedateerd 15 februari 1996, werd de heer F. in kennis gesteld van het feit dat de selectieprocedure zonder resultaat was gebleven, waarvoor in de standaardbrief evenwel geen redenen werden opgegeven.

Op 26 augustus 1996 vroeg de heer F. DG I van de Commissie naar de redenen voor de afsluiting van de procedure. In haar antwoord van 28 oktober 1996 deelde de Commissie mede dat de procedure was afgesloten omdat in geen enkele offerte tegemoet werd gekomen aan de aanbestedingsbepalingen.

In zijn klacht aan de Ombudsman voerde de heer F. aan dat

- (i) de redenen die hij uiteindelijk had gekregen niet voldoende waren;
- (ii) de door hem gemaakte onkosten door de Commissie vergoed dienden te worden.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

Met betrekking tot de van belang zijnde punten, stelde Commissie het volgende:

klager werd op 15 februari 1996 in kennis gesteld van het feit dat de jury alle ontvangen offertes had bestudeerd en dat de jury had besloten de procedure af te sluiten wegens gebrek aan resultaat.

Bijlage II, artikel 8 van de beschrijving van de dienstencontracten stipuleert dat volgens de bepalingen voor aanbestedingen in niet-openbare procedures de Commissie niet verplicht is aan het einde van de aanbestedingsprocedure een contract aan te bieden. Evenmin is de Commissie verplicht onsuccesvolle deelnemers aan de procedure een vergoeding te geven indien zij beslist geen contracten aan te bieden (Bijlage III, nr. 7).

Opmerkingen klager

Samengevat bevatte de opmerkingen van klager de volgende hoofdpunten:

De Commissie is niet verplicht contracten toe te kennen. Met het oog op een zorgvuldig gebruik van overheidsgeld lijkt het plotselinge afbreken van de procedure evenwel niet logisch. Er waren 157 inschrijvers van 1570 bedrijven en 16.560 deskundigen bij betrokken. Het afbreken van de procedure nadat de inschrijvingen beoordeeld waren, leek een aanzienlijk economische nadeel te veroorzaken dat vermeden had kunnen worden. Het optreden van de jury werd des te onbegrijpelijker omdat de Commissie nadien besloten had contracten toe te kennen in een rechtstreekse procedure van gunning langs de weg van onderhandelingen.

HET BESLUIT

- 1 Het is een beginsel van behoorlijk bestuur om inschrijvers binnen een redelijke termijn te informeren over de procedure. Op 15 februari 1996 werden alle inschrijvers geïnformeerd dat de selectieprocedure geen resultaat had opgeleverd en derhalve afgesloten zou worden. De heer F. nam vervolgens telefonisch contact op met de desbetreffende Commissiediensten teneinde meer informatie over de zaak te krijgen. Hij stelde dat de Commissie had nagelaten hem een gepast antwoord te geven.

In zijn brief van 26 augustus 1996, vroeg de heer F. in kennis te worden gesteld van alle redenen voor het afsluiten van de procedure. De Commissie antwoordde op 28 oktober 1996 dat de procedure was afgesloten en vruchteloos was gebleven omdat geen van de offertes tegemoetkwam aan de aanbestedingseisen. Voorts werd benadrukt dat naar alle inschrijvers een schriftelijke kennisgeving was gezonden. Derhalve bleek dat de Commissie naar behoren had gereageerd op het schriftelijke verzoek van de heer F. Uit de informatie die aan de Ombudsman was gegeven, bleek dat de Commissie volgens de beginselen van behoorlijk bestuur had gehandeld door de inschrijvers in kennis te stellen en door de redenen te geven aan diegenen die daar schriftelijk om hadden gevraagd.

- 2 Uit de informatie die aan de Ombudsman was verstrekt, bleek dat de Commissie niet verplicht was om contracten toe te kennen, noch om onsuccesvolle deelnemers een vergoeding te betalen.

Op basis van de onderzoeken van de Europese Ombudsman naar deze klacht, bleek er geen sprake te zijn van wanbeheer door de Commissie en sloot de Ombudsman derhalve de zaak.

FINANCIËLE STEUN VOOR SPAANSE DOUANEBEAMBTEN NA DE INWERKINGTREDING VAN DE INTERNE MARKT

Besluit inzake klacht 1048/21.11.96/FPR/ES/JMA tegen de Europese Commissie

KLACHT

In november 1996, diende de heer P. een klacht in bij de Ombudsman betreffende de tenuitvoerlegging door de Commissie van verordening 3904/92¹ over maatregelen om het beroep van douanebeambte aan te passen aan de interne markt.

Het douane-agentuur van de heer P. had grote verliezen geleden naar aanleiding van de inwerkingtreding van de interne markt op 1 januari 1993 en de daaruit volgende afschaffing van de grenscontroles. Derhalve diende hij bij de Spaanse autoriteiten die verantwoordelijk zijn voor het doorlichten en selecteren van projecten die in het kader van verordening 3904/92 gefinancierd worden, een aanvraag in.

In de loop van de procedure correspondeerde de heer P. met leden van het Spaanse parlement en met het kabinet van de toenmalige Spaanse commissaris, de heer Matutes. In een brief van een lid van het kabinet van de heer Matutes aan een Spaans parlamentslid, gedateerd 24 februari 1994, werd erop gewezen dat het project van de heer P. waarschijnlijk een subsidie zou krijgen van 100.000 ecu. Overigens was volgens klager de informatie die de Commissie hem deed toekomen in het algemeen onduidelijk en onvoldoende.

Hij voerde aan de Commissie verordening 3904/92 niet goed had toegepast en dat dit een geval was van wanbeheer.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. In het standpunt van de Commissie kwamen samengevat de volgende punten naar voren:

- (i) Hoewel de Commissie de negatieve gevolgen erkende van de voltooiing van de interne markt voor douanebeambten en commissionairs, van wie meer dan 25% na 1993 hun baan was kwijtgeraakt, was de Commissie van mening dat de herstructurering van deze sector overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel onder de

¹ PB L 394 van 1992, blz. 1.

verantwoordelijkheid viel van de lidstaten. Omdat het zo'n belangrijk probleem was, besloot de Commissie evenwel de inspanningen van de lidstaten te ondersteunen aan de hand van begeleidende maatregelen:

- (a) via het Europees Sociaal Fonds gefinancierde maatregelen,
  - (b) maatregelen uit het Regionaal Ontwikkelingsfonds, met name INTERREG;
  - (c) andere initiatieven vervat in verordening 3904/92, met een budget van 30 miljoen ecu, waarvan 3.516.991 ecu was toegewezen aan Spanje.
- (ii) Voorstellen om steun te verlenen aan Spaanse ondernemingen en diensten die gevolgen hadden ondervonden van de inwerkingtreding van de interne markt moesten worden ingediend bij het voor de tenuitvoerlegging van verordening 3904/92 verantwoordelijke Spaanse agentschap, het "*Agencia Tributaria*".
  - (iii) Nadat een commissie van de *Agencia Tributaria* 82 Spaanse voorstellen aan een technische evaluatie had onderworpen, werden 20 projecten aanvaard. De evaluatie werd op volstrekt onafhankelijke wijze verricht en was gebaseerd op de in de verordening en in de desbetreffende budgettaire bepalingen neergelegde objectieve criteria.
  - (iv) Het *Agencia Tributaria* vroeg klager op 16 december 1994 per fax om nadere informatie over zijn project. Er werd geen verdere informatie ontvangen en het project werd niet geselecteerd omdat de definitie ervan vaag en onnauwkeurig was en de kosten ervan gelijk waren aan het bedrag dat in het kader van verordening 3904/92 aan heel Spanje was toegewezen.
  - (v) Voor wat de briefwisseling betreft met het kabinet van commissaris Matutes, zou er in de brief van 24 februari 1994 sprake kunnen zijn geweest van een misverstand tussen twee bedrijven met dezelfde naam ("C"), één in Spanje en het andere in Frankrijk. Laatstgenoemd bedrijf had van de Gemeenschap financiële steun ontvangen. Het misverstand ontstond door het feit dat de directeur van het Franse bedrijf "C." ook een zakenpartner was van klager. De Commissie had de heer P. schriftelijk haar verontschuldiging aangeboden.
  - (vi) De Commissie ontkende dat er tekortkomingen waren geweest bij de toepassing van verordening 3904/92, die gecontroleerd was door zowel haar eigen financiële diensten als de Rekenkamer.

Opmerkingen klager

Samengevat luiden de opmerkingen van de heer P. als volgt:

- (i) Hoewel verordening 3904/92 op 31 december 1992 gepubliceerd was, trad de Commissie pas voor het eerst met hem in contact 22 dagen voor de voor het indienen van voorstellen geldende uiterste termijn van 31 maart 1993.
- (ii) Wat betreft het niet-beantwoorden van het in december 1994 geformuleerde verzoek om nadere informatie, gaf klager aan dat hij de bedoeling van dat verzoek niet had begrepen, aangezien in februari 1994 een besluit was genomen en dat zijn project reeds was uitgesloten.
- (iii) Voor wat betreft de gevraagde som, had hij, toen hij zijn aanvraag indiende, geen informatie over het totale bedrag van de aan Spanje binnen dit specifieke programma toe te kennen EG-fondsen.
- (iv) De Commissie had de naam bekend moeten maken van de douanebeambten wier projecten geselecteerd waren.

HET BESLUIT

1 Aangeklaagd gebrekkige maatregelen van de Commissie

- 1.1 De aangeklaagd gebrekkige reactie van de Gemeenschap op de situatie van douanebeambten en commissionairs na de inwerkingtreding van de interne markt was reeds eerder het voorwerp geweest van verschillende tot de Europese Ombudsman gerichte klachten.¹
- 1.2 Artikel 7 B en artikel 7 C van het Verdrag bepalen dat Commissie en Raad de noodzakelijke beleidslijnen moeten vaststellen om een evenwichtige vooruitgang te garanderen in alle sectoren die invloed ondervinden van de inwerkingtreding van de interne markt. Hoewel de Commissie van mening was dat steun voor de sector in de eerste plaats onder de verantwoordelijkheid viel van de lidstaten, heeft zij verschillende, in een vademecum van 1992 opgenomen, initiatieven genomen voor de herstructurering van de douanesector. Voorts bevatte ook verordening 3904/92 specifieke steunmaatregelen.
- 1.3 Het is niet de taak van de Ombudsman om de merites te onderzoeken van de wetgeving of van bepaalde voorstellen van wetgevende aard van de Gemeenschappen. Een dergelijke beoordeling valt buiten de grenzen van wanbeheer en heeft veeleer betrekking op overwegingen van politieke aard. Er dient in deze context op gewezen te worden dat het Europees Parlement verschillende, zeer kritische resoluties over dit onderwerp heeft goedgekeurd, zoals de resoluties van 17 september en 20 november 1992, alsmede het verslag-Jackson van 4 november 1992.

¹ Klachten 189/18.10.95/SP/GR/KT, en 262/27.11.95/APF/PO/EF-po.

2 Selectie van het project

- 2.1 Klager had kritiek op de gezamenlijk door de Commissie en het *Agencia Tributaria* gemaakte selectie van de projecten en op het feit dat zijn project werd uitgesloten van de twintig uiteindelijk geselecteerde projecten. Klager was van mening dat de termijn voor het indienen van voorstellen buitengewoon kort was geweest en dat het verzoek voor nadere informatie in een laat stadium van de selectieprocedure niet gepast was.
- 2.2 Hoewel klager pas op 8 maart 1993 informatie ontving over de mogelijkheden communautaire steun te ontvangen, waren de inhoud van het programma en het tijdschema uiteengezet in verordening 3904/92, die gepubliceerd was in het *Publicatieblad* van 31 december 1992. Daarom was de termijn voor het indienen van projecten redelijk. Er bleken dan ook geen redenen te zijn die de klacht over een te korte termijn rechtvaardigden.
- 2.3 De Commissie staaft de uitsluiting van het project van klager op grond van het vage karakter ervan en het buitensporig hoge bedrag van de gevraagde steun. Klager had niet gereageerd op een verzoek om meer informatie, aangezien hij dacht dat het besluit reeds in februari 1994 was genomen.
- 2.4 Bij het beoordelen van de factoren waarmee rekening gehouden dient te worden wanneer besloten wordt een contract toe te wijzen naar aanleiding van een tot derden gerichte uitnodiging, genieten de communautaire instellingen een grote discretionaire bevoegdheid.¹ Die bevoegdheid rechtvaardigt evenwel geen misbruik van bevoegdheden of ernstige en manifeste fouten in de selectieprocedure.²
- 2.5 Uit de informatie die de Ombudsman ter beschikking stond, bleek niet dat de Commissie buiten de grenzen van haar wettelijke bevoegdheden was opgetreden bij het nemen van haar besluit betreffende de aanvragen voor financiële steun die in het kader van Raadsverordening 3904/92 gefinancierd dienden te worden. Er was derhalve geen sprake van wanbeheer met betrekking tot dit aspect van de zaak.

3 Vermeend misleidende informatie van de diensten van de Commissie

- 3.1 Het kabinet van voormalig commissaris Matutes bleek in een brief te hebben aangegeven dat het project van klager een subsidie van de Gemeenschap zou krijgen. Deze mededeling zou voor klager misleidend hebben kunnen zijn.

¹ Zaak T-19/95 *Adia Interim SA tegen Commissie*, Jurisprudentie [1996] II-321, par. 49.

² Zaak 56/77, *Agence Européenne d'Interims tegen Commissie* Jurisprudentie [1978] 2215, par. 20.

- 3.2 De Commissie verduidelijkte dat er misschien een misverstand was geweest tussen twee bedrijven met dezelfde naam. De Commissie stuurde klager een brief waarin zij zich verontschuldigde. Aangezien de Commissie de fout erkende en haar verontschuldiging heeft aangeboden voor het mogelijke misverstand, bleek er geen sprake te zijn van wanbeheer met betrekking tot dit aspect van de zaak.

Op basis van de onderzoeken van de Ombudsman naar deze klacht, bleek er geen sprake te zijn van wanbeheer door de Commissie en sloot de Ombudsman derhalve de zaak.

DUITSE OVERHEIDSSTEUN VOOR HERNIEUWBARE ENERGIE

Besluit inzake gevoegde klachten 1086/11.12.96/HK/D/VK, 1092/11.12.96/JS/D/VK, 1095/12.12.96/FS/D/VK, 1097/12.12.96/KS/D/VK, 1104/16.12.96/FP/D/VK, 1112/31.12.96/SB/D/VK, 1113/31.12.96/GS/D/VK, 1124/31.12.96/KPS/D/VK, 1134/31.12.96/HS/D/VK, 1135/31.12.96/AD/D/VK, 1139/31.12.96/MS/D/VK, 1/97/VK, 4/97/VK, 9/97/VK, 12/97/VK, 13/97/VK, 28/97/VK, 34/97/VK, 43/97/VK, 58/97/VK, 72/97/VK, 88/97/VK, 161/97/VK tegen de Europese Commissie.

KLACHTEN

Tussen december 1996 en januari 1997 ontving de Ombudsman in totaal 23 klachten van Europese burgers betreffende een brief die commissaris Karel Van Miert aan de Duitse minister van Economische Zaken, de heer Rexrodt, had gericht over de Duitse wet ten gunste van de productie van hernieuwbare energie (*Stromeinspeisegesetz*). Om de klachten zo efficiënt en snel mogelijk te behandelen, besloot de Ombudsman ze gezamenlijk in behandeling te nemen.

Over de *Stromeinspeisegesetz* werden ook verzoekschriften naar het Europees Parlement gestuurd. Normaliter wordt een bij de Commissie verzoekschriften van het Europees Parlement hangende zaak niet door de Ombudsman in behandeling genomen, tenzij die Commissie, met de instemming van degene die het verzoekschrift heeft opgesteld, de zaak doorgeeft aan de Ombudsman om als klacht behandeld te worden. In dit geval ontving de Ombudsman evenwel ook vele klachten van burgers die geen verzoekschrift tot het Parlement hadden gericht.

De *Stromeinspeisegesetz* trad op 1 januari 1991 in werking. De wet verplicht elektriciteitsbedrijven elektriciteit te kopen die gegenereerd is uit hernieuwbare energiebronnen en om een gegarandeerde minimumprijs te betalen afhankelijk van de aard van de hernieuwbare energiebron. Artikel 3, lid 2, van de wet bepaalt dat de minimumprijs van elektriciteit die gegenereerd is uit windkracht, 90% bedraagt van de gemiddelde inkomsten per kWh elektriciteit die de elektriciteitsbedrijven gegenereerd hebben door de verkoop van elektriciteit in het op een na laatste kalenderjaar.

De Duitse overheden stelden de Commissie in 1990 op de hoogte van de *Stromeinspeisegesetz* als zijnde overheidssteun, overeenkomstig artikel

93, lid 3 van het EG-Verdrag. De Commissie besloot dat de wet verenigbaar was met de gemeenschappelijke markt krachtens Art. 92, lid 3, sub c.

Op 25 oktober 1996 schreef commissaris Van Miert aan minister Rexrodt waarin hij voorstelde de minimumprijs voor windenergie van 90% per kWh te verlagen tot 75% per kWh.

Uit de klachten die naar de Ombudsman werden gezonden kwamen twee beschuldigingen naar voren:

- (i) Commissaris Van Miert was niet gerechtigd de brief in kwestie te zenden, daar de *Stromeinspeisegesetz* door de Commissie was goedgekeurd in een bindend besluit krachtens Art. 92, lid 2, sub c, van het EG-Verdrag. Klagers waren van mening dat de inhoud van de brief neerkwam op een wijziging van het Commissiebesluit hetgeen alleen mogelijk is via een ander Commissiebesluit.
- (ii) Commissaris Van Miert had de juridische en economische situatie van producenten van windenergie in Duitsland verkeerd beoordeeld. Klaarblijkelijk had de commissaris zijn standpunt bepaald op basis van gegevens en cijfers die de Duitse elektriciteitsproducenten hadden verstrekt, zonder te verifiëren of deze cijfers correct waren. Volgens klagers zouden de gevolgen van het voorstel van de commissaris desastreus zijn voor de producenten van windenergie, omdat de verlaging van de vergoeding de windkrachtinstallaties ernstig in gevaar zou brengen en daarmee tegelijk de huidige werkgelegenheidssituatie. Ook het onderzoek op dit gebied zou worden aangetast en dit zou een negatieve invloed hebben op de ontwikkelingen op milieu- en technisch gebied. De concurrentie zou worden scheefgetrokken en er zou een monopolistische structuur ontstaan.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klachten werden doorgezonden naar de Commissie. De opmerkingen van de Commissie bevatten samengevat de volgende punten:

- (i) Vanaf juli 1995 begonnen bij de Commissie verschillende klachten binnen te komen van Duitse elektriciteitsbedrijven betreffende de steunmaatregelen voor windenergie. Klagers beweerden dat de gegarandeerde prijs voor windenergie niet langer te verantwoorden viel en dat zij met aanzienlijke verliezen te maken zouden krijgen als de gegarandeerde prijs voor windenergie hetzelfde bleef en als de plannen van de Duitse *Länder* om de capaciteit van windenergie in het jaar 2000 te verhogen tot 4000 kWh, uitgevoerd zouden worden. Nadat de Commissie deze klachten had ontvangen, achtte zij het nodig de situatie opnieuw te evalueren.
- (ii) In november 1995 vroeg de Commissie de Duitse regering naar commentaar over dit onderwerp. Na een hoorzitting in het Duitse

Parlement waarop besproken werd of de wet al dan niet gewijzigd diende te worden, had de Commissie de opmerkingen ontvangen van alle deelnemers, waaronder vertegenwoordigers van de regeringen van de Duitse *Länder*, van energiebedrijven en van verenigingen die zich inzetten voor hernieuwbare energie. Bovendien waren er diverse bijeenkomsten geweest met alle betrokken partijen, met inbegrip van vertegenwoordigers van windenergieproducenten.

- (iii) Zowel de reële als de juridische omstandigheden bleken in de periode tussen 1990, toen de *Stromeinspeisegesetz* door de Commissie werd goedgekeurd, en oktober 1996, veranderd te zijn. De steunmaatregelen voor windenergie in de *Stromeinspeisegesetz* hadden geleid tot een zeer aanzienlijke toename van de productie van windenergie, met name in de kustgebieden van Duitsland. Sedert de bekrachtiging van de *Stromeinspeisegesetz* was het aantal fabrieken en de capaciteit ervan aanzienlijk toegenomen, waardoor de kosten voor energiebedrijven gestegen waren. Een andere factor voor de herevaluatie door de Commissie was dat de technologie voor nieuwe windkrachtinstallaties verbeterd was. Nieuwe installaties waren daardoor efficiënter en de productie van windenergie minder kostbaar geworden.
- (iv) Tegen deze achtergrond stuurde commissaris Van Miert een brief aan minister Rexrodt waarin hij deze vroeg te onderzoeken of het steunmechanisme voor windenergie in de *Stromeinspeisegesetz* gewijzigd diende te worden op een manier die enerzijds rekening hield met het feit dat windenergieproducenten nog steeds behoefte hadden aan steun, maar anderzijds de handel minder scheeftrok. Hij stelde onder meer voor de vergoeding voor windenergie te verlagen van 90% per kWh naar 75% per kWh als een relatief eenvoudige en snelle manier om verandering te brengen in de huidige situatie.
- (v) De brief in kwestie had voor de Duitse regering geen juridische gevolgen. Het was een niet-bindende aanbeveling tot wijziging van de wet. Men was van mening dat een niet-juridische maatregel de beste oplossing zou zijn aangezien dit de Duitse regering in staat zou stellen het concurrentieprobleem intern op te lossen. De brief lag volledig binnen het bestek van de maatregelen die de Commissie krachtens artikel 93 van het EG-Verdrag kan treffen.
- (vi) De gegevens over het aantal windkrachtstations, de capaciteit en productie ervan die DG IV gebruikte, waren gebaseerd op de informatie die de Duitse regering aan de Commissie had verstrekt. Bovendien kreeg de Commissie informatie van een hoorzitting die gehouden was in de Duitse *Bundestag*, met vertegenwoordigers van beide zijden, zowel van de windenergieproducenten als van de belangrijkste energiebedrijven. Voorts vonden verschillende

extra bijeenkomsten plaats met alle betrokken partijen. De Commissie hield rekening met de mening van alle partijen.

Opmerkingen klagers

Alle opmerkingen die naar de Ombudsman gezonden werden bijeen genomen, werden de klachten gehandhaafd. De klagers gaven te kennen niet tevreden te zijn met de opmerkingen van de Commissie.

HET BESLUIT

1 Eerste klacht van klagers

- 1.1 De eerste klacht van klagers was dat de Commissie inbreuk had gepleegd op het Verdrag wegens gebruik van de verkeerde procedure. Volgens klagers kwam de brief aan de Duitse regering neer op een wijziging van het Commissiebesluit, genomen krachtens artikel 92, lid 2, sub c van het EG-Verdrag, dat de *Stromeinspeisegesetz* verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt. Zij voerden aan dat een dergelijke wijziging alleen op een geldige manier kon worden aangebracht aan de hand van een ander Commissiebesluit.
- 1.2 Volgens de bepalingen van het EG-Verdrag betreffende overheidssteun moet een lidstaat die voornemens is *nieuwe* steun te verlenen, daarvan eerst de Commissie in kennis te stellen, die vervolgens besluit of zij van mening is dat de steun verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt. De *Stromeinspeisegesetz* heeft via deze procedure in 1990 goedkeuring gekregen en werd aldus een *bestaande* steunregeling.
- 1.3 In artikel 93 EG zijn twee procedures vastgelegd via welke de Commissie een bestaande steunregeling kan trachten te wijzigen. De eerste procedure is door de betrokken lidstaat maatregelen voor te stellen conform Art. 93, lid 1. Dergelijke voorstellen zijn niet bindend. De tweede procedure is een bindend besluit te richten tot de betrokken lidstaat, met de eis de steun hetzij af te schaffen, hetzij te wijzigen, overeenkomstig de procedure van artikel 93, lid 2.
- 1.4 Er is geen rechtsgrondslag voor het argument dat de procedure van artikel 93, lid 1, niet gebruikt kan worden in gevallen waar de Commissie van te voren goedkeuring had gehecht aan de steunmaatregelen onder artikel 92, lid 3.
- 1.5 De brief in kwestie had niet tot strekking de lidstaat te binden, noch om het besluit van de Commissie van 1990 betreffende de *Stromeinspeisegesetz* te wijzigen. Derhalve bleek de brief geen enkel element te bevatten dat de bevoegdheden die de Commissie krachtens artikel 93, lid 1, heeft, te buiten ging.
- 1.6 Het onderzoek van de Ombudsman naar de eerste klacht van klagers bracht derhalve geen wanbeheer aan het licht.

2 Tweede klacht van klagers

- 2.1 De tweede klacht van klagers was dat de Commissie de juridische en economische situatie van producenten van windenergie verkeerd had ingeschat, omdat zij zich baseerde op niet-geverifieerde gegevens die de Duitse elektriciteitsindustrie had verstrekt.
- 2.2 Art. 93, lid 1 legt geen specifieke vereisten vast voor de samenwerking tussen de Commissie en de lidstaten om bestaande steunmaatregelen in het oog te houden. Als een beginsel van behoorlijk bestuur dient de Commissie haar evaluaties op technisch en economische vlak evenwel te baseren op accurate informatie en moet zij desgevallend de mogelijkheid inbouwen dat de van belang zijnde gegevens op kritische wijze worden geëvalueerd en dat verschillende meningen worden gehoord.
- 2.3 In haar standpunt had de Commissie een verslag van haar activiteiten voorgelegd dat door klagers niet werd tegengesproken. Volgens de Commissie had zij de Duitse regering in kennis gesteld van klachten die zij had gekregen over de steunmaatregelen voor windenergie en had zij de Duitse regering om commentaar gevraagd. Na een hoorzitting in het Duitse parlement om te bespreken of de wet al dan niet gewijzigd moest worden, had de Commissie het commentaar van alle deelnemers ontvangen, waaronder vertegenwoordigers van de regeringen van de Duitse *Länder*, van energiebedrijven en van verenigingen die zich inzetten voor hernieuwbare energie. Bovendien hadden diverse bijeenkomsten plaatsgevonden met alle betrokken partijen, waaronder vertegenwoordigers van producenten van windenergie.
- 2.4 Op basis van het voorgaande bleek de Commissie redelijke maatregelen te hebben getroffen om ervoor te zorgen dat haar technische en economische evaluaties gebaseerd waren op accurate informatie, dat er gelegenheid was geweest de desbetreffende gegevens kritisch te bekijken en dat verschillende meningen waren gehoord. Het onderzoek van de Ombudsman naar de tweede klacht van klagers bracht derhalve geen wanbeheer aan het licht.

Op basis van de onderzoeken van de Ombudsman naar deze klacht, bleek er geen sprake te zijn van wanbeheer door de Commissie en sloot de Ombudsman derhalve de zaak.

UITERSTE TERMIJN VOOR HET INDIENEN VAN VOORSTELLEN OP EEN UITNODIGING TOT INSCHRIJVING

Besluit inzake klacht 1101/16.12.96/CFUI/IT/JMA tegen de Europese Commissie

KLACHT

In december 1996 diende de Vereniging CFUI een klacht in bij de Ombudsman betreffende de korte termijn voor het indienen van voorstellen op een inschrijving.

De Commissie publiceerde op 29 oktober 1996¹ een aankondiging met de uitnodiging voorstellen in te dienen voor in het kader van het Europees Sociaal Fonds (ESF) te financieren vernieuwende acties ten behoeve van het scheppen van banen. De aanvragen in 1996 moesten zijn ingediend voor 30 november 1996, waarbij het poststempel als bewijs diende.

Wegens de gebruikelijke vertraging van de post ontving CFUI het *Publicatieblad* pas op 15 november 1996. De vereniging vroeg bij de diensten van de Commissie (DG V) onmiddellijk de nodige aanvraagformulieren aan.

Daar de documenten op 26 november 1996 nog niet waren aangekomen, vroeg CFUI de Commissie om de formulieren per fax op te sturen. Dit gebeurde op 27 november 1996. CFUI slaagde er evenwel niet in op tijd een aanvraag in te dienen bij de Commissie.

In haar klacht voerde CFUI aan dat de termijn te kort was en dat de aanvraagformulieren blijkbaar niet tegelijk waren aangekomen bij alle potentiële inschrijvers.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. In haar standpunt lichtte de Commissie de verschillende stappen toe waarvan sprake is in de selectieprocedure van deze aanbesteding en het tijdschema, alsmede de briefwisseling met de klager.

Aangezien de procedure de instemming vereiste van het ESF-comité, kon voor de lancering van dit initiatief de eerste stap pas worden gezet na de bijeenkomst van het comité einde september 1996.

Daarna moest de Commissie haar intern overleg afronden voordat een voorstel kon verschijnen in het *Publicatieblad*. Daarom werd de uitnodiging tot inschrijving pas op 29 oktober 1996 gepubliceerd.

Voor wat betreft de bepaling van de uiterste termijn voor het indienen van voorstellen, verklaarde de Commissie dat de procedure omwille van budgettaire redenen tegen eind 1996 moest zijn afgerond. Omdat de beoordeling van de voorstellen verscheidene weken in beslag zou nemen, stelden

¹ PB C 323 van 1996, blz. 13.

de diensten van de Commissie de uiterste termijn vast op 30 november 1996.

Ook gaf de Commissie te kennen dat het enige verzoek om aanvraagformulieren dat zij van klager had ontvangen, de fax van 26 november 1998 was. Voorts wees de Commissie erop dat haar diensten prompt op deze fax gereageerd hadden.

De Ombudsman zond de opmerkingen van de Commissie door aan klager met de uitnodiging opmerkingen te formuleren. De Ombudsman ontving geen antwoord.

HET BESLUIT

Overeenkomstig artikel 102 van de verordening tot uitvoering van het financieel reglement, wordt de uiterste termijn voor het indienen van inschrijvingen *“bepaald overeenkomstig de aard van het contract en hangt deze af van de tijd die nodig is om een antwoord op de uitnodiging tot inschrijving op te stellen”*.¹

De uiterste termijn voor het indienen van voorstellen die de Commissie op 29 oktober 1996 publiceerde, was bepaald op 30 november 1996. In haar standpunt gaf de Commissie diverse redenen voor de krappe termijn, met name het overleg met het ESF-comité dat gepland was voor eind september 1996, de duur van de daaropvolgende interne Commissieprocedures en het feit dat de uitgaven voor einde 1996 toegewezen dienden te worden. Deze redenering bleek niet in tegenspraak te zijn met de in bovengenoemde verordening neergelegde criteria.

In een vorige zaak (klacht 154/02.10.95/SF/IT) verklaarde de Ombudsman dat als voor het indienen van aanvragen een korte deadline wordt bepaald, het dan een zaak is van behoorlijk bestuur te overwegen of de posteriesen alleen een adequaat communicatiemiddel vormen om de belanghebbende partijen in kennis te stellen.

In de context van die zaak erkende de Commissie dat de termijnen voortaan langer dienden te zijn, en dat, mocht dat onmogelijk blijken, men dan de telefax diende te gebruiken als aanvullend communicatiemiddel. In het onderhavige geval werd deze procedure toegepast.

Op basis van de onderzoeken van de Ombudsman naar deze klacht, bleek er geen sprake te zijn van wanbeheer door de Commissie en sloot de Ombudsman derhalve de zaak.

---

¹ Verordening 3418/93 van de Commissie van 9 december 1993 tot vastlegging van de gedetailleerde voorschriften voor de tenuitvoerlegging van bepaalde bepalingen van het financieel reglement van 21 december 1977 PB L 351 van 1993, blz.1.

**BESCHERMING TEGEN BOSBRANDEN:
INTERPRETATIE VAN VERORDENING 3529/86**

Besluit inzake klacht 26/97/VK tegen de Europese Commissie

KLACHT

In januari 1997 diende de heer L. een klacht in bij de Ombudsman. Hij beweerde dat de Commissie had verzuimd ervoor te zorgen dat de Italiaanse overheid de verordening betreffende de bescherming van de bossen in de Gemeenschap tegen brand naleefde.

Volgens de klacht heeft de Italiaanse overheid contracten gesloten met bedrijven voor de bestrijding van bosbranden in Calabrië. De heer L. was van mening dat de uitrusting van de bedrijven ontoereikend was en klaagde hierover bij de Italiaanse autoriteiten, echter zonder succes.

Vervolgens diende hij een klacht in bij de Commissie. Hij stelde dat de Commissie de plicht had te waarborgen dat de bedrijven over adequate uitrusting beschikten. De Commissie antwoordde dat zij op grond van de verordening niet bevoegd was ten aanzien van de toereikendheid van de uitrusting. Volgens de Commissie ligt de bevoegdheid op dit gebied volledig bij de lidstaten.

Tegen deze achtergrond diende de heer L. een klacht in bij de Ombudsman. Hij beweerde dat de Commissie had verzuimd naleving van de verordening te waarborgen.

HET ONDERZOEK**Standpunt van de Commissie**

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. Samengevat stelde de Commissie in haar standpunt dat zij de klacht van de heer L. over de bescherming van de bossen in Italië uitvoerig had behandeld. Zij had besloten het dossier te sluiten omdat verordening 3529/86 geen enkele bepaling bevat inzake de uitrusting die brandbestrijders moeten gebruiken, zodat de keuze van de uitrusting een zaak is van de lidstaten.

Opmerkingen van de klager

In zijn opmerkingen handhaafde de heer L. zijn klacht.

HET BESLUIT

- 1 Bij deze klacht ging het om de vraag of de interpretatie van verordening 3529/86 door de Commissie juist was. De inhoud van deze verordening is in hoofdlijnen als volgt. Volgens artikel 1 heeft de verordening als doel te komen tot communautaire actie ter bescherming van de bossen tegen brand. Volgens artikel 2 zal de actie hoofdzakelijk bestaan uit preventieve maatregelen, zoals "aanleg van boswegen" en "organisatie van voorlichtingscampagnes". Artikel 3 bepaalt dat lidstaten hun programma's of projecten ter verbetering van de bescherming van de bossen tegen

brand bij de Commissie moeten indienen. Artikel 4 beschrijft de rol die het raadgevende Comité voor de bosbescherming zal gaan vervullen. Artikel 5 en 6 hebben betrekking op de financiële bijdrage van de Gemeenschap voor de maatregelen die de actie met zich meebrengt. In artikel 7 en 8 wordt bepaald dat de lidstaten diensten en instellingen dienen aan te wijzen ten behoeve van de verordening en dat zij de noodzakelijke maatregelen moeten nemen om te waarborgen dat de financiering van de Gemeenschap op de juiste wijze wordt gebruikt. Artikel 9 bevat de verplichting voor de Commissie om jaarlijks verslag uit te brengen en in artikel 10 is vastgelegd op welke datum de verordening in werking treedt. De verordening bleek dus geen bepaling te bevatten betreffende de controle op de toereikendheid van de gebruikte uitrusting. Er bleek daarom geen aanwijzing te zijn dat de interpretatie van de verordening door de Commissie onjuist was. Er dient echter op te worden gewezen dat het Hof van Justitie voor wat betreft vraagstukken van het Gemeenschapsrecht de hoogste autoriteit is.

- 2 Op basis van het onderzoek van de Ombudsman naar deze klacht bleek er geen sprake te zijn van wanbeheer door de Commissie. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

ANNULERING VAN FINANCIËLE STEUN VOOR EEN PROJECT

Besluit inzake klacht 120/97/JMA tegen de Europese Commissie

KLACHT

In februari 1997 diende de heer C. namens zijn cliënt, het bedrijf C., een klacht in bij de Ombudsman betreffende het besluit van de Commissie haar financiële steun voor een project te annuleren.

Het bedrijf C. had in december 1995 gereageerd op een uitnodiging van de Commissie tot het indienen van voorstellen voor projecten van transnationale aard. Om aan de voorschriften te kunnen voldoen, zette C. een transnationale vennootschap op waaronder een aantal firma's uit verschillende lidstaten. De Commissie (DG XXIII) stemde ermee in de helft te betalen van de totale kosten van het project (159.000 ecu). Een van de partners trok zich later uit het project terug. Vervolgens informeerde de Commissie de heer C. dat zij had besloten haar financiële steun te annuleren omdat in het oorspronkelijke voorstel aanzienlijke wijzigingen waren aangebracht.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd aan de Commissie doorgezonden. In haar standpunt voerde de Commissie aan dat de uitnodiging tot het indienen van voorstellen alleen betrekking had op projecten van transnationale aard. In augustus 1996 had de Commissie ermee ingestemd een financiële bijdrage te leveren aan het project van bedrijf C. op basis van het feit dat het

project beschikte over een evenwichtige deelname van Griekse, Spaanse en Portugese partners. In oktober 1996 vernam de Commissie dat er fundamentele wijzigingen waren in de reikwijdte en voorwaarden van de oorspronkelijke voorstellen. Met name na de terugtrekking in juli 1996 van de Spaanse partner, waren de rol en de financiële deelname van de resterende partners veranderd.

Na de heer C. te hebben verzocht aanvullende inlichtingen te verstrekken, was de Commissie van mening dat door het vertrek van de Spaanse partner het transnationale karakter van het voorstel was gereduceerd omdat de reikwijdte van het project beperkt was tot de regio Calabrië. Ten gevolge van de belangrijke wijzigingen die in het oorspronkelijke project waren opgetreden en het feit dat het bedrijf de Commissie daarover niet had bericht, was de Commissie van mening dat de basis van het contract niet was gerespecteerd omdat het bedrijf C. het voorstel eenzijdig zonder de goedkeuring van de Commissie had gewijzigd. De Commissie had dan ook besloten haar hele financiële deelname aan het project te annuleren.

Opmerkingen klager

In zijn opmerkingen voerde de heer C. aan dat het bedrijf C. te goeder trouw had gehandeld. Het bedrijf had de Commissie niet in kennis kunnen stellen van de terugtrekking van de Spaanse partners omdat het bedrijf dat niet wist. De heer C. voerde aan dat geen andere wijzigingen waren aangebracht aan het oorspronkelijke voorstel. Volgens hem kon de Commissie haar financiële bijdrage niet annuleren, doch slechts de wijzigingen in het project verwerpen.

HET BESLUIT

Volgens de jurisprudentie van het Gerecht van eerste aanleg is het voldoen aan de voorwaarden die gehecht zijn aan een besluit tot het verlenen van financiële steun van de Gemeenschap een essentiële verplichting voor de begunstigde. Het voldoen aan die verplichting is dan ook een voorwaarde voor het toekennen van Gemeenschapssteun.¹

In het onderhavige geval stond in de uitnodiging voor het indienen van voorstellen dat:

“[ ] de maatregelen dienen vernieuwend en transnationaal te zijn”.

Na de terugtrekking van de Spaanse partner was het transnationale karakter van het project in hoge mate aangetast.

Clausule 10 van de door klager ondertekende verklaring bepaalde dat de

“begunstigde zich ertoe verbindt de Commissie in kennis te stellen van elke verandering in het project (doel, inhoud, partners, budget, financiering ...) ter verkrijging van goedkeuring om verder te gaan”.

¹ Zaak T-331/94, *IPK-München GmbH tegen Commissie*, 15.10.1997, par. 38; Gevoegde Zaken T-551/93, T-231/94, T-232/94, T-233/94 en T-234/94, *Industrias Pesqueras Campos en anderen tegen Commissie*, Jurisprudentie [1996] II-247, par. 160.

Hoewel het contract in augustus 1996 was ondertekend, hadden de wijzigingen met betrekking tot de partners en hun deelname reeds in juli 1996 plaatsgehad. Die wijzigingen werden evenwel pas drie en een halve maand later en nadat de instelling om nadere inlichtingen over de tenuitvoerlegging van het project had gevraagd, aan de Commissie meegedeeld. Het verzuim van contractant om deze veranderingen onmiddellijk aan de Commissie mede te delen en voorafgaande toestemming te krijgen, is niet in overeenstemming met de verplichtingen in clause 10 van de verklaring van begunstigde.

Op basis van bovenstaande feiten overwoog de Ombudsman dat het feit dat de Commissie had besloten dat de voorwaarden waaraan de financiële deelname van de Commissie aan het project van klager onderworpen waren, niet waren vervuld en haar steun diens gevolg had ingetrokken, redelijk was. Er bleek dan ook geen sprake te zijn van wanbeheer en derhalve sloot de Ombudsman de zaak.

TARIEF VOOR HERTENVLEES

Besluit inzake klacht 133/97/VK tegen de Europese Commissie

KLACHT

In februari 1997 diende de heer R. bij de Ombudsman een klacht in namens de Federation of European Dear Farmers Associations. De klacht had betrekking op de briefwisseling tussen de heer R. en de Commissie over het douanetarief voor in de Europese Unie geïmporteerd hertenvlees.

In de klacht werd gesteld dat agrarisch geproduceerd geïmporteerd hertenvlees door de lage invoerrechten relatief goedkoop was en dat deze concurrentie problemen opleverde voor Europese hertenfokkers. Derhalve had klager de Commissie gevraagd agrarisch geproduceerd hertenvlees aan te merken als vlees van gedomesticeerde dieren, hetgeen veel hogere invoerrechten zou betekenen. Klager beweerde dat agrarisch geproduceerd hertenvlees diende te worden beschouwd als vlees van gedomesticeerde dieren, omdat de herten wat betreft voedsel, fokken en de behandeling van het vlees op dezelfde wijze als gedomesticeerde dieren worden gehouden. Klager beweerde tevens dat dit in overeenstemming zou zijn met een arrest van het Hof van Justitie waarin het volgende werd gesteld:

“De term ‘wild’ in onderverdeling 02.04-B van het Gemeenschappelijk Douanetarief van 1970 is in die zin te verstaan dat daaronder vallen de in het wild levende dieren waarop wordt gejaagd”.¹

Omdat op de herten in kwestie niet wordt gejaagd, maar zij net als schapen of runderen naar het slachthuis worden gebracht, vond klager het billijk dat zij wat betreft het douanetarief als gedomesticeerde dieren zouden worden behandeld. Vervolgens vond er tussen klager en de Commissie een briefwisseling plaats waaruit naar voren kwam dat de Commissie het standpunt van klager niet deelde.

¹ Arrest van 12 december 1973 in zaak C 149/73, *Otto Witt KG tegen Hauptzollamt Hamburg-Ericus*, [1973] Jurispr., 1587.

Tegen deze achtergrond diende de klager bij de Ombudsman een klacht in. Hij stelde dat de Commissie de geldende bepalingen inzake het douanetarief voor hertenvlees onjuist had geïnterpreteerd.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. Het standpunt van de Commissie luidde samengevat als volgt:

De Commissie beoordeelde de grieven die klager in verschillende brieven had verwoord en kwam tot de volgende conclusie: men dient zich te houden aan de voorschriften van het Gemeenschappelijk Douanetarief waarin wordt bepaald dat vlees van dieren waarop gewoonlijk wordt gejaagd (zoals herten) blijven ingedeeld als vlees van wild, ook indien deze dieren in gevangenschap zijn opgefokt.¹ Deze argumentatie komt overeen met de uitleg die Commissaris Monti aan klager heeft gegeven.

Voorts wordt in punt 3 van het door klager aangehaalde arrest van het Hof van Justitie bepaald dat de uitdrukking 'wild' in de normale betekenis categorieën dieren aanduidt die in het wild leven en waarop wordt gejaagd. Zonder enige twijfel vallen herten onder deze omschrijving.

Ten slotte dient erop te worden gewezen dat beslissingen aangaande de bescherming van verschillende agrarische producten voornamelijk een politieke en geen bestuurlijke aangelegenheid zijn.

Na grondige beoordeling was de Commissie van mening dat klager correct en voldoende over de kwestie was ingelicht.

Opmerkingen van de klager

In zijn opmerkingen handhaafde de klager zijn klacht.

HET BESLUIT

De in de klacht besloten vraag was of de Commissie de bepalingen inzake het tarief voor hertenvlees onjuist had geïnterpreteerd.

Het Gemeenschappelijk Douanetarief bepaalt dat hertenvlees als 'wild' beschouwd kan worden, zelfs als op de dieren in kwestie niet wordt gejaagd. Derhalve bleek dat de Commissie de relevante bepalingen juist had beoordeeld en dat hertenvlees van dieren in gevangenschap als wild in de Unie kan worden geïmporteerd. Er dient echter op te worden gewezen dat het Hof van Justitie voor wat betreft vraagstukken van het Gemeenschapsrecht de hoogste autoriteit is.

Op basis van het onderzoek van de Ombudsman naar deze klacht bleek er geen sprake te zijn van wanbeheer door de Commissie. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

¹ PB C 342 van 5 december 1994, blz. 23.

BESLUIT VAN DE COMMISSIE NIET TE STARTEN MET EEN INBREUKPROCEDURE OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 169 EG

Besluit inzake klacht 175/97/JMA tegen de Europese Commissie

KLACHT

In februari 1997 diende de heer P. namens zijn cliënt de heer P. een klacht in bij de Ombudsman waarin hij aanvoerde dat de Commissie had verzuimd de correcte toepassing van richtlijn 91/533 in Portugal te verzekeren.

De heer P. had gewerkt voor de firma “Casinos do Algarve”, die overgenomen was door een door de Portugese autoriteiten opgezette administratieve commissie. Na een arbeidsgeschil, spande de heer P. een proces aan tegen zijn werkgever. Maar het met Casinos belaste administratieve agentschap verklaarde voor de rechtbank niet verantwoordelijk te zijn voor het beheer van de firma. De situatie bleek in strijd te zijn met de in richtlijn 91/533 neergelegde criteria, volgens welke de werkgever verplicht is de werknemers in kennis te stellen van de voorwaarden die van toepassing zijn op het contract of de arbeidsbetrekkingen.

De heer P. maakte de zaak aanhangig bij het Portugese gerecht. Aangezien de zaak betrekking had op de toepassing van een communautaire richtlijn door de Portugese autoriteiten, stuurde hij ook een klacht en diverse brieven naar de Commissie. De heer P. beklagde zich erover dat geen van deze brieven door de Commissie beantwoord was.

HET ONDERZOEK**Standpunt van de Commissie**

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. In haar standpunt stelde de Commissie dat de eerste brief van de heer P. door haar Secretariaat-generaal geregistreerd was. Op basis van de feiten zoals deze in de brief werden voorgesteld, concludeerde de Commissie dat de Portugese autoriteiten richtlijn 91/533 alsook richtlijn 77/187 betreffende de bescherming van de rechten van werknemers bij de overdracht van ondernemingen, wellicht niet correct toegepast hadden.

De Commissie achtte het evenwel niet opportuun een onderzoek naar de zaak in te stellen, daar de beoordeling ervan afhankelijk was van de interpretatie van de Portugese wet en voorts omdat de betwiste feiten reeds het voorwerp waren van twee procedures voor de nationale rechtbanken. Niettemin had de Commissie in mei 1997 verdere inlichtingen gevraagd van de Portugese autoriteiten.

Ook verwees de Commissie naar haar discretionaire bevoegdheid om een inbreukprocedure te beginnen tegen een lidstaat, zoals deze worden erkend door het Hof van Justitie.

Opmerkingen klager

In zijn opmerkingen stelde de heer P. dat de zaak nog in behandeling was bij het Portugese gerecht en dus nog verre van opgelost was. Er was zelfs een interpretatieverschil van richtlijn 91/533 tussen de rechter die de zaak

oorspronkelijk had behandeld en het Hoog Gerechtshof van Portugal. Aangezien de nationale overheden de wet niet hadden nageleefd, had de Commissie volgens klager moeten interveniëren. Door geen gebruik te maken van de bevoegdheden die de Commissie krachtens het Verdrag heeft, had zij verzuimd op te treden als hoedster van de Verdragen en toegestaan dat een lidstaat de rechten van een Europees burger had geschonden.

HET BESLUIT

1 Besluit om een klacht niet in behandeling te nemen

Krachtens Art. 155 van het Verdrag bestaat de taak van de Commissie als “hoedster van de Verdragen” erin ervoor te zorgen dat het Gemeenschaps-recht wordt toegepast.

Bij het vervullen van haar taak als hoedster van de Verdragen, onderzoekt de Commissie mogelijke inbreuken op het Gemeenschapsrecht die zij zelf vaststelt of die onder haar aandacht worden gebracht naar aanleiding van klachten. Het onderzoek kan leiden tot het verzenden van een formele kennisgeving aan de betrokken lidstaat, welke dan opmerkingen kan formuleren. Als de Commissie daarna van oordeel is dat de lidstaat een van de krachtens dit Verdrag op hem rustende verplichtingen niet is nagekomen, bepaalt artikel 169 dat de Commissie een met redenen omkleed advies uitbrengt.

Als de Commissie verkiest geen verder onderzoek in te stellen, moeten daarvoor argumenten voorhanden zijn. Die argumenten moeten de Ombudsman de basis verschaffen om eventueel een onderzoek in te stellen om vast te stellen dat er geen sprake is geweest van wanbeheer.

Het feit dat de Commissie niet was opgetreden in de zaak van de heer P. rechtvaardigde zij door aan te voeren dat de beoordeling van de klacht afhankelijk was van de interpretatie van de Portugese wet en dat de betwiste feiten reeds het voorwerp waren van twee procedures voor de nationale rechtbanken.

Nationale rechtbanken kunnen zaken die verband houden met een onjuiste toepassing van het Gemeenschapsrecht op een snelle manier afhandelen en de procedure in verband met de prejudiciële beslissing van artikel 177 maakt het mogelijk dat kwesties die het Gemeenschapsrecht betreffen, naar het Hof van Justitie worden verwezen.

Nadat de Ombudsman zich had gebogen over de manier van handelen van de Commissie, stelde hij vast dat de instelling was opgetreden binnen de grenzen van haar wettelijke bevoegdheden en dat derhalve geen wanbeheer kon worden vastgesteld.

2 Snel antwoord op brieven van klagers

In haar standpunt stelde de Commissie dat de klacht van de heer P. aan de Commissie als zodanig was geregistreerd. De heer P. was evenwel nooit schriftelijk in kennis gesteld van deze registratie.

Zoals de Ombudsman eerder stelde in soortgelijke gevallen, heeft de Commissie als openbare administratie de plicht om naar behoren te antwoorden op vragen van de burger. Daar de Commissie dat in het onderhavige geval niet heeft gedaan, heeft zij verzuimd te handelen volgens de beginselen van behoorlijk bestuur.¹

De Europese Ombudsman merkte evenwel op dat de Commissie dit verzuim had erkend en daarvoor haar verontschuldiging had aangeboden aan klager. Derhalve bleken verdere opmerkingen van de Ombudsman overbodig.

Op basis van de onderzoeken van de Europese Ombudsman naar deze klacht bleek dat de Commissie had besloten geen actie te ondernemen tegen een lidstaat naar aanleiding van de door de heer P. geformuleerde klacht omdat zij rekening hield met het feit dat de beoordeling van de klacht afhankelijk was van de interpretatie van de Portugese wet, alsmede dat de betwiste feiten reeds het voorwerp waren van twee procedures voor de nationale rechtbanken. Nadat de Ombudsman zich had gebogen over de manier van handelen van de Commissie, stelde hij vast dat de instelling was opgetreden binnen de grenzen van haar wettelijke bevoegdheden en dat derhalve geen wanbeheer kon worden vastgesteld.

Derhalve sloot de Ombudsman de zaak.

WEIGERING VAN EEN NATIONALE RECHTBANK EEN PREJUDICIËLE BESLISSING TE VRAGEN: HET BESLUIT VAN DE COMMISSIE EEN KLACHT HIEROVER NIET IN BEHANDELING TE NEMEN

Besluit inzake klacht 176/97/JMA tegen de Europese Commissie

KLACHT

In februari 1997 diende de heer D. bij de Ombudsman een klacht in namens zijn cliënt, de heer K. De klacht betrof het feit dat de Commissie niet zou hebben gereageerd op de brieven die hij op 7 augustus 1996 en 11 december 1996 aan de Commissie had gezonden.

Deze brieven waren naar de Commissie gezonden als formele klachten tegen vermeende inbreuken op het Gemeenschapsrecht door de Portugese overheid.

In zijn eerste brief aan de Commissie legde de klager uit dat zijn cliënt, de heer K., oorspronkelijk een Fins staatsburger, door de Portugese autoriteiten was gearresteerd na een uitleveringsverzoek van de Finse overheid. Tijdens de juridische procedure werd echter bekend dat de heer K. tevens de nationaliteit van de Dominicaanse Republiek had aangenomen. De bevoegde Portugese gerechtelijke instanties waren van mening dat de heer K. door de nationaliteit van de Dominicaanse Republiek aan te

¹ Zie Handleiding van de Operationele Procedures van de Commissie (Hoofdstuk 15.4, blz. 45).

nemen, zijn oorspronkelijke Finse nationaliteit had verloren, en ze pasten bijgevolg de regels geldend voor staatsburgers van derde landen toe, in plaats van die voor burgers van de EU. Deze benadering werd door het Portugese Hooggerechtshof bekrachtigd. Klager was van mening dat deze juridische interpretatie een inbreuk op de artikelen 8 en 8A van het Verdrag is. Voorts stelde hij dat het Portugese Hooggerechtshof een plicht had de zaak naar het Hof van Justitie te verwijzen voor een prejudiciële beslissing, conform artikel 177 van het Verdrag.

De heer D. vroeg de Commissie daarom om, in haar rol van hoedster van het Verdrag, te interveniëren om ervoor te zorgen dat de Portugese autoriteiten het Gemeenschapsrecht juist toepasten.

In zijn tweede brief aan de Commissie van 11 december 1996 gaf de heer D. aanvullende documentatie bij zijn klacht.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. De Commissie verklaarde in haar standpunt dat zij pas na een gedegen bestudering van de documenten die in de brieven van de klager werden voorgelegd, in staat was om in juni 1997 een antwoord op te stellen. De Commissie erkende de grote vertraging en bood haar verontschuldiging aan voor het feit dat ze niet binnen een redelijker termijn op de brieven gereageerd had.

Voor wat betreft de feitelijke situatie bevestigde de Commissie de situatie zoals door de klager beschreven. Ze was echter van mening dat er geen inbreuk op het Gemeenschapsrecht had plaatsgevonden. Aangezien geen van de documenten die met de brieven van de klager waren meegestuurd, aantoonde dat de heer K. nog steeds de Finse nationaliteit bezat, was de Commissie van mening dat de door het Portugese Hooggerechtshof gehanteerde benadering gerechtvaardigd was. Voorts verklaarde de Commissie dat ze tot op heden nog tegen geen enkele uitspraak door een nationale rechtbank inbreukprocedures uit hoofde van artikel 169 van het Verdrag had ingeleid.

De Ombudsman heeft de opmerkingen van de Commissie aan de klager gestuurd met een uitnodiging om opmerkingen te maken. Er zijn geen opmerkingen ontvangen.

HET BESLUIT

1 Verzuim correspondentie te beantwoorden

- 1.1 De Commissie erkende dat ze verzuimd had de brieven die door de klager zijn gestuurd, prompt te behandelen. Ze gaf uitleg hiervoor en bood haar verontschuldiging aan voor de vertraging.
- 1.2 In het licht van deze feiten bleken er voor de Europese Ombudsman geen gronden te zijn om dit aspect van de zaak verder te onderzoeken.

2 Besluit een klacht niet in behandeling te nemen

- 2.1 Uit hoofde van artikel 155 van het Verdrag is het de taak van de Commissie als "hoedster van het Verdrag" toe te zien op de naleving van het Gemeenschapsrecht.
- 2.2 Ter uitvoering van deze taak als hoedster van het Verdrag onderzoekt de Commissie mogelijke inbreuken op het Gemeenschapsrecht die onder haar aandacht komen als gevolg van klachten of op eigen initiatief. Het onderzoek kan leiden tot het versturen van een brief of een formele kennisgeving aan de betrokken lidstaat, die in de gelegenheid wordt gesteld hierop te reageren. Als de Commissie vervolgens van oordeel is dat de lidstaat verzuimd heeft een verplichting uit hoofde van het Verdrag na te komen, bepaalt artikel 169 dat de Commissie een met redenen omkleed advies over deze zaak geeft.
- 2.3 Als de Commissie verkiest het onderzoek naar de zaak niet voort te zetten, moet er een motivatie gegeven worden die een dergelijke gedragslijn ondersteunt. Deze motivatie moet de basis bieden voor een mogelijk onderzoek door de Europese Ombudsman om na te gaan of er geen wanbeheer heeft plaatsgevonden.
- 2.4 De Commissie heeft haar inactiviteit in deze zaak gerechtvaardigd op grond van het feit dat de aanpak van het Portugese hooggerechtshof gerechtvaardigd was, omdat geen van de door klager toegestuurde documenten aantoonde dat zijn cliënt nog steeds de Finse nationaliteit bezat.

De Commissie wees er tevens op dat zij tot op heden tegen geen enkele uitspraak door een nationale rechtbank inbreukprocedures uit hoofde van artikel 169 van het Verdrag had ingeleid.
- 2.5 Bij het onderzoek naar de door de Commissie gekozen gedragslijn heeft de Ombudsman geconstateerd dat de instelling binnen de grenzen van haar wettelijke bevoegdheid heeft gehandeld en dat er daarom geen geval van wanbeheer is vastgesteld voor wat betreft dit aspect van de zaak.

Op basis van de onderzoeken van de Ombudsman naar deze klacht is gebleken dat er geen sprake is geweest van wanbeheer door de Commissie. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

ONDERLINGE ERKENNING VAN BEWIJZEN VAN BEVOEGDHEID VOOR BURGERLUCHTVAARTPERSONEEL

Besluit inzake klacht 260/97/JMA tegen de Europese Commissie

KLACHT

In april 1997 diende de heer M. een klacht in bij de Ombudsman over het feit dat de Commissie niet zou hebben gewaarborgd dat de Britse overheid

richtlijn 91/670/EEG¹ inzake de onderlinge erkenning van bewijzen van bevoegdheid voor burgerluchtvaartpersoneel naar behoren toepaste.

Volgens de klager werden vliegbrevetten, zoals het brevet dat hij in Spanje had behaald, niet erkend door de Britse autoriteiten. Ze gaven als reden voor hun weigering dat er nog aan enkele extra eisen moest worden voldaan voordat er van onderlinge erkenning sprake kon zijn. De klager beweerde tevens dat er geen rekening was gehouden met zijn praktijkervaring.

In de overtuiging dat de Britse overheid in strijd handelde met richtlijn 91/670/EEG, heeft de heer M. in februari en maart 1997 brieven over deze zaak aan de vertegenwoordiging van de Commissie in Madrid geschreven.

In zijn klacht aan de Ombudsman stelde de heer M. dat de Commissie verzuimde ervoor zorg te dragen dat Richtlijn 91/670/EEG juist werd toegepast in het Verenigd Koninkrijk en geen antwoord had gegeven op zijn brieven aan haar vertegenwoordiging in Madrid.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. De Commissie bood in haar standpunt haar verontschuldigingen aan voor het feit dat haar vertegenwoordiging in Madrid de brieven van klager niet tijdig had beantwoord. De Commissie legde uit dat bij haar "Eurojus"-afdeling in Madrid onlangs personeelwisselingen hadden plaatsgevonden. Als gevolg daarvan had de verzending van correspondentie enige vertraging opgelopen.

De Commissie verklaarde tevens dat ze haar vertegenwoordigingen in alle lidstaten duidelijke aanwijzingen had gegeven om vergelijkbare verträgen in de toekomst te vermijden.

Wat betreft de toepassing van richtlijn 91/670/EEG in het Verenigd Koninkrijk verklaarde de Commissie dat de diensten van de Commissie, om de situatie op te helderen, contact hadden opgenomen met de Civil Aviation Authority (Rijksluchtvaartdienst) in het Verenigd Koninkrijk. De klager was van dit initiatief op de hoogte gesteld en was door de diensten van de Commissie gevraagd hun details betreffende zijn brevet en ervaring toe te sturen.

De Ombudsman heeft de opmerkingen van de Commissie aan de klager gezonden met een uitnodiging opmerkingen te maken. Er zijn geen opmerkingen ontvangen.

HET BESLUIT

1 Verzuim correspondentie te beantwoorden

- 1.1 De Commissie erkende dat ze verzuimd had de door de klager aan haar vertegenwoordiging in Madrid gestuurde brieven prompt

¹ Richtlijn 91/670/EEG van de Raad inzake de onderlinge erkenning van bewijzen van bevoegdheid voor burgerluchtvaartpersoneel; PB L 373 van 31.12.1991, blz.21.

te behandelen. Ze gaf uitleg hiervoor en verontschuldigde zich voor de vertraging.

- 1.2 De Commissie heeft voorts haar vertegenwoordigingen in de lidstaten aanwijzingen gegeven alle noodzakelijke maatregelen te nemen om dergelijke vertragingen in de toekomst te voorkomen.
- 1.3 Aangezien bleek dat er een antwoord op de brieven van de klager was gegeven en dat er maatregelen zijn genomen om vergelijkbare situaties te voorkomen, waren er voor de Ombudsman geen gronden dit aspect van de zaak verder te onderzoeken.

2 Gepaste ijver in het waarborgen van de naleving van het Gemeenschapsrecht

- 2.1 Bij het waarborgen dat lidstaten het Gemeenschapsrecht volledig naleven, zou de Commissie moeten werken volgens de beginselen van goed bestuur en met gepaste ijver moeten handelen. Dit betekent dat de Commissie er, als hoedster van het Verdrag, actief naar zou moeten streven dat de betrokken lidstaat een eind maakt aan de vermeende inbreuk en de klager naar behoren informeert over haar optreden.
- 2.2 Naar aanleiding van de brieven van klager hebben de diensten van de Commissie contact opgenomen met de verantwoordelijke nationale autoriteiten om een juiste toepassing van richtlijn 91/670/EEG door de verantwoordelijke Britse instanties te waarborgen. De Commissie heeft tevens meer informatie gevraagd over het probleem van de klager, in het bijzonder voor wat betreft zijn vliegbrevet en beroepsmatige ervaring.
- 2.3 Op basis van de beschikbare informatie blijkt dat de Commissie deze klacht met gepaste ijver heeft behandeld. De Ombudsman heeft daarom geen bewijzen voor wanbeheer met betrekking tot dit aspect van de zaak gevonden.

Op basis van de onderzoeken van de Ombudsman naar deze klacht blijkt er geen sprake te zijn geweest van wanbeheer door de Commissie. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

DE PRIJS VAN PUBLICATIES VAN DE COMMISSIE

Besluit inzake klacht 269/97/PD tegen de Europese Commissie

KLACHT

In maart 1997 diende de heer B., lid van het Europees Parlement, een klacht in namens de heer K., een Griekse wetenschapper. De heer B. stelde dat de publicaties van de Europese Commissie voor sommige burgers van de Europese Unie erg duur zijn. Naar zijn mening wordt sommige burgers de toegang tot deze publicaties vrijwel ontzegd, wat hij vanuit het oogpunt van doorzichtigheid problematisch acht.

Bij de klacht van de heer B. was een brief gevoegd die hij had ontvangen van de heer K. In deze brief stelde de heer K. dat sommige publicaties van de Commissie voor Griekse burgers bijna onbetaalbaar zijn. Hij gaf als voorbeeld dat een publicatie van 300 tot 400 pagina's voor een Griekse wetenschapper soms het equivalent van vijf dagen salaris kost.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. De Commissie beschreef in haar standpunt de criteria die worden gebruikt voor het vaststellen van de prijs van documenten:

"Het prijsbeleid van het Bureau voor Officiële Publicaties der Europese Gemeenschappen is gebaseerd op principes die door alle instellingen zijn vastgesteld. Auteurs bepalen de prijs van een publicatie op basis van de aanbeveling van het Bureau, met inachtneming van de beleidsdoelstellingen, de productiekosten en de door de verkoopnetwerken gestelde minimumprijzen. Heel vaak, en vooral voor kleine oplagen in sommige talen, dekt de prijs niet eens de kosten van de publicatie. Volgens het principe van niet-discriminatie zijn de prijzen in ecu's en in alle lidstaten hetzelfde."

De Commissie wees er verder op dat zij verschillende netwerken had, zoals de Europese documentatiecentra, die gratis toegang geven tot haar publicaties, en dat de instellingen van de Gemeenschap momenteel bezig waren een aanzienlijke hoeveelheid gratis informatie op Internet beschikbaar te stellen.

Van de klager zijn geen opmerkingen over het standpunt van de Commissie ontvangen.

HET BESLUIT

Een exorbitant of willekeurig prijsbeleid zou strijdig kunnen zijn met het beginsel van doorzichtigheid, doordat het Europese burgers de toegang zou beletten tot de informatie die door de instellingen van de Gemeenschap wordt gepubliceerd. Het blijkt echter dat het huidige prijsbeleid zoals door de Commissie beschreven, gebaseerd is op objectieve criteria met het legitieme doel de kosten van de productie en de distributie van de publicaties te dekken. Het beleid vormt derhalve geen geval van wanbeheer.

Het prijsbeleid dient ook beschouwd te worden in het licht van het beginsel van gelijke behandeling. Volgens de jurisprudentie van het Hof van Justitie houdt dit beginsel in dat identieke situaties niet verschillend behandeld mogen worden en dat verschillende situaties niet identiek behandeld mogen worden. De cruciale kwestie bij de toepassing van dit principe is vast te stellen wat een identieke en wat een verschillende situatie is.

Aan de ene kant zou de Commissie bij het vaststellen van haar prijsbeleid rekening kunnen houden met de inkomensverschillen in de Gemeenschap.

Dit zou tot een situatie kunnen leiden waarin de prijs van een publicatie per lidstaat verschilt. Aan de andere kant zou men van mening kunnen zijn dat dezelfde publicatie bij benadering dezelfde prijs dient te hebben, overal waar ze te koop wordt aangeboden. Het blijkt dat de Commissie de tweede optie juist acht. De Commissie leek daartoe gerechtigd. Het feit dat de Commissie van mening is dat dezelfde publicatie in principe dezelfde prijs dient te hebben, is dus geen inbreuk op het beginsel van gelijke behandeling. Derhalve bleek er geen sprake van een geval van wanbeheer. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

(Zie ook besluit inzake klacht 1077/4.12.96/WG/D/VK/OV tegen het Bureau voor Officiële Publicaties van de Europese Gemeenschappen).

BEURS VAN DE COMMISSIE: SOCIALE ZEKERHEIDSBIDRAGEN

Besluit inzake klacht 340/97/JMA tegen de Europese Commissie

KLACHT

In maart 1997 diende mevrouw L. bij de Ombudsman een klacht in. Deze hield in dat de Commissie niet zou hebben gereageerd op een verzoek om informatie over problemen met betrekking tot de betaling van haar werkloosheidsuitkering in Zwitserland.

De klager had een beurs ontvangen in het kader van het communautaire OTO-programma "Menselijk potentieel en mobiliteit". In december 1994 verhuisde zij voor 20 maanden naar Dübendorf, Zwitserland om een wetenschappelijk onderzoek af te ronden.

Begunstigden van dit type bijstand moesten zelf hun sociale voorzieningen regelen. Dienovereenkomstig betaalde de klager gedurende de gehele periode haar werkloosheidsverzekering. Nadat ze haar onderzoek in juli 1996 had afgerond, verhuisde ze naar Zürich, waar ze geen werk kon vinden. Vervolgens verzocht zij de Zwitserse socialezekerheidsinstelling in die stad haar een werkloosheidsuitkering te betalen. Ze kreeg van de Zwitserse autoriteiten echter geen positieve reactie op haar verzoek.

Op 23 oktober 1996 schreef ze een brief aan onder andere de Commissie, waarin ze om informatie verzocht, maar ze kreeg geen antwoord op haar vraag.

In haar klacht vroeg mevrouw L. de Ombudsman de noodzakelijke onderzoeken in te stellen om ervoor te zorgen dat de Commissie in dezen opheldering zou verschaffen.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. Haar standpunt luidde samengevat als volgt:

Ondanks een zorgvuldige zoektocht in de verschillende registratiesystemen voor inkomende post, was er in de dossiers van de Commissie geen spoor te vinden van de brief van klager van 23 oktober 1996. De Commissie wees erop dat de brief niet gericht was aan een specifieke persoon of instelling, maar dat slechts aangegeven stond dat een afschrift daarvan moest worden verzonden naar onder andere "Commission Européenne (Directorat Général)".

Wat de kern van de zaak betreft legde de Commissie uit dat krachtens de in dit geval toepasselijke algemene voorwaarden inzake onderzoeksbeurzen de onderzoeker sociale zekerheidsbijdragen en belastingen uit zijn of haar beurs moest betalen. Klager was hiervan naar behoren door de gastinstelling in kennis gesteld. Bovendien is het bij dit type beurzen aan de onderzoeker zelf ervoor te zorgen dat hij of zij zich houdt aan de nationale belastingbepalingen.

De Commissie zette ook uiteen dat er op deze zaak geen EG-wetgeving van toepassing was, aangezien de relevante regels, namelijk die van verordening 1408/71, slechts gelden binnen de Europese Economische Ruimte en derhalve niet voor Zwitserland, dat geen deel uitmaakt van de EER.

Teneinde klager te helpen, sprak de Commissie uit dat zij spoedig contact zou opnemen met de relevante nationale autoriteiten om aanvullende informatie te krijgen die mogelijk tot een oplossing van deze zaak zou leiden, en dat klager van de resultaten op de hoogte zou worden gehouden.

Aanvullende informatie van de klager

Voordat de Ombudsman het standpunt van de Commissie had ontvangen, stuurde klager bij schrijven van 10 juni 1997 aanvullende informatie. In de brief legde klager uit dat zij had vernomen dat er een bilaterale overeenkomst tussen Frankrijk en Zwitserland bestond inzake de erkenning van aanspraken op een werkloosheidsuitkering. Op grond van de bepalingen van deze overeenkomst had zij haar werkloosheidsbijdragen vanaf oktober 1996 erkend kunnen krijgen. Niettemin beweerde ze dat haar eerste sociale zekerheidsbetalingen dateerden van augustus 1996.

Omdat ze niet van het bestaan van deze bilaterale overeenkomst wist, had klager niet kunnen profiteren van een minimumloon voor wederopneming op de arbeidsmarkt. Samengevat beweerde zij dat ze een groot geldbedrag was verloren doordat de Commissie haar niet volledig had ingelicht over de consequenties die haar beurs had.

Omdat deze vragen in de oorspronkelijke klacht niet aan de orde waren gesteld, ging de Ombudsman daar niet verder op in.

De Ombudsman zond het standpunt van de Commissie door aan klager, die daarover geen opmerkingen maakte.

HET BESLUIT

- 1 Zoals de Ombudsman reeds in soortgelijke gevallen heeft gesteld, is de Commissie als overheidsorgaan verplicht vragen van burgers naar behoren te beantwoorden.
- 2 In deze zaak echter had de Commissie een rechtvaardiging gegeven voor het feit dat zij niet op het verzoek van klager had gereageerd, omdat er in de verschillende registratiesystemen van de instelling geen spoor van haar brief was gevonden. Aangezien er slechts een afschrift van de brief aan de Commissie was gezonden en er geen adres was vermeld, is het mogelijk dat de postdiensten de brief niet konden bezorgen.
- 3 In haar standpunt behandelde de Commissie de door klager genoemde problemen volledig en reikte zij tevens de middelen aan om een mogelijke oplossing te vinden.
- 4 Aangezien bleek dat de vraag van klager was beantwoord, waren er voor de Ombudsman geen gronden om het onderzoek naar deze zaak voort te zetten.

Op basis van het onderzoek van de Ombudsman naar deze klacht bleek er geen sprake te zijn van wanbeheer door de Commissie. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

MISLUKTE AANWERVING VAN EEN EXPERT

Besluit inzake klacht 376/97/PD tegen de Europese Commissie

KLACHT

In mei 1997 diende X bij de Ombudsman een klacht in tegen de Commissie, die hij verantwoordelijk hield voor het feit dat hij niet was aangenomen voor een functie als uitvoerend directeur van een ontwikkelingsproject waarbij drie landen betrokken waren.

De Commissie financierde de functie in kwestie en gaf financiële steun voor de aanwerving. De Commissie riep voor de wervingsprocedure de hulp van een gespecialiseerde consultant in. In mei 1996 liet deze consultant X weten dat hij het bestuursorgaan van het project diende te ontmoeten, dat was samengesteld uit vertegenwoordigers van de betrokken landen. X werd er vervolgens van op de hoogte gesteld dat hij voor de functie was geselecteerd. In juli 1996 werd hij naar Brussel geroepen om als toekomstig uitvoerend directeur van het project een vergadering bij te wonen met ambtenaren van de Commissie en de ambassadeurs van de betrokken landen. Hij werd geacht zijn werk als uitvoerend directeur op 1 november 1996 te aanvaarden.

Begin november 1996 was het contract van X echter nog steeds niet ondertekend. X beweerde dat steeds wanneer hij hierover contact opnam met de Commissie, hij te horen kreeg dat hij moest wachten omdat er problemen

waren met de ondertekening van de financieringsovereenkomst tussen de Europese Unie en het bestuursorgaan.

Op 15 december 1996 ontving X van het bestuursorgaan een conceptcontract. Hij kreeg tegelijkertijd bericht dat het concept door de Commissie was goedgekeurd. Op 16 december 1996 stelde X een aantal wijzigingen in het conceptcontract voor. Op 6 februari 1997 ontving hij een brief van het bestuursorgaan dat dit de wijzigingen niet kon accepteren en dat het de onderhandelingen met hem wilde afbreken.

Nadat X de Commissie zonder succes over deze zaak had benaderd, diende hij een klacht in bij de Ombudsman. De kern van de klacht was dat de Commissie, gegeven haar rol als bemiddelaar, verantwoordelijk was voor het feit dat de wervingsprocedure tot niets heeft geleid, en de klager eiste derhalve een schadeloosstelling.

HET ONDERZOEK

Het EG-Verdrag geeft de Europese Ombudsman de bevoegdheid om, uitsluitend inzake het optreden van de instellingen en organen van de Gemeenschap, onderzoek naar mogelijke gevallen van wanbeheer te verrichten. Het Statuut van de Ombudsman stelt duidelijk dat de handelingen van geen enkele andere instantie of persoon onderwerp van een klacht bij de Ombudsman kunnen zijn. Het onderzoek van de Ombudsman naar de klacht van X is er daarom op gericht geweest na te gaan of er sprake is geweest van wanbeheer bij de Commissie.

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. De Commissie heeft in haar standpunt verklaard dat het bestuursorgaan de Commissie in maart 1995 heeft benaderd met een verzoek om financiering door de Gemeenschap. De Commissie stemde ermee in de functie alsmede de selectieprocedure voor de functie van uitvoerend directeur van het project te financieren.

De Commissie diende een korte lijst met vier kandidaten in bij het bestuursorgaan, dat X selecteerde. Naderhand benaderde het bestuursorgaan de Commissie met het oogmerk haar goedkeuring van de aanstelling te krijgen en haar te vragen als bemiddelaar op te treden bij het maken van afspraken met de succesvolle kandidaat betreffende diens beloning. Het betrokken Directoraat-generaal keurde de aanstelling goed en stuurde de in het contract op te nemen voorwaarden naar het bestuursorgaan.

De Commissie verklaarde dat het bestuursorgaan besloot de onderhandelingen af te breken omdat de eisen van X verder gingen dan wat was overeengekomen en omdat hij de voorwaarden die al overeengekomen waren, ter discussie stelde.

De Commissie verklaarde tot slot dat de financiële steun van de Europese Gemeenschappen aan het project geen enkele verplichting van de kant

van de Commissie tegenover de kandidaten inhield, aangezien het bestuursorgaan, en niet de Commissie, de contracterende instelling was.

Opmerkingen van de klager

In zijn opmerkingen stelde klager dat er een contractuele band tussen hemzelf en de Commissie bestond als gevolg van het feit dat de Commissie de selectie van de kandidaten had uitbesteed aan een Europees bedrijf en dat de kandidaten tevens een sollicitatiegesprek hadden gevoerd met ambtenaren van de Europese Gemeenschap. Het feit dat de Commissie de uiteindelijke keus had goedgekeurd, maakte haar eveneens aansprakelijk.

X bestreed de bewering van de Commissie dat er over sommige voorwaarden van het contract al overeenkomst bereikt was.

HET BESLUIT

De vraag die door deze klager werd opgeworpen, was of het niet aannemen van de klager voor de functie van uitvoerend directeur van het project een geval van wanbeheer was dat is toe te schrijven aan de Commissie. Er is gebleken dat de Commissie het bestuursorgaan heeft geholpen bij het vinden van kandidaten voor de functie en bij de financiering van de wervingsprocedure en dat de Commissie nooit een contract met de klager heeft afgesloten. Ook is gebleken dat de procedure in gang gezet is op initiatief van het bestuursorgaan, dat de uiteindelijke keuze van de succesvolle kandidaat zonder tussenkomst van de Commissie door het bestuursorgaan is gemaakt en dat het te ondertekenen contract zou worden afgesloten tussen de klager en het bestuursorgaan. De beslissing om het contract te tekenen of de onderhandelingen af te breken was dus de verantwoordelijkheid van het bestuursorgaan.

Het feit dat het bestuursorgaan aan de Commissie heeft gevraagd de aanstelling van X goed te keuren - wat de Commissie direct heeft gedaan - heeft niets veranderd aan deze verantwoordelijkheid. Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat de Commissie onrechtmatig maatregelen heeft genomen om het bestuursorgaan ertoe aan te zetten de onderhandelingen met X af te breken. Er zijn evenmin aanwijzingen gevonden die erop duiden dat de Commissie op enig moment wettelijke verantwoordelijkheid voor de handelingen van het bestuursorgaan op zich heeft genomen of dat de Commissie zich op een zodanige manier tegenover de klager heeft gedragen, dat deze zich redelijkerwijs onder contract bij de Commissie kon beschouwen.

Er is derhalve gebleken dat het feit dat de klager niet is aangenomen voor de functie van uitvoerend directeur van het project, geen geval van wanbeheer van de kant van de Commissie was. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

RESERVELIJST VOOR AANWERVING

Besluit inzake klacht 385/97/PD tegen de Europese Commissie

KLACHT

In mei 1997 diende de heer G. bij de Ombudsman een klacht in over het aanwervingsbeleid van de Commissie; dit beleid vormde in zijn ogen een geval van wanbeheer. In 1993 organiseerde de Commissie twee algemene vergelijkende onderzoeken voor onderdanen van alle lidstaten, COM/A/764 en COM/A/770, teneinde reservelijsten voor administrateurs op te stellen. De heer G. nam deel aan laatstgenoemd onderzoek en slaagde voor de examens. Derhalve werd zijn naam op de reservelijst geplaatst die in het najaar van 1994 werd opgesteld. In juni 1995 werd de heer G. door de Commissie uitgenodigd naar Brussel te komen om een medisch onderzoek te ondergaan en sollicitatiegesprekken te voeren bij diensten van de Commissie die hem mogelijkervijs zouden willen aanwerven. Nadat de medische tests en de gesprekken hadden plaatsgevonden, kreeg de heer G. echter geen baan aangeboden. Ondertussen vernam hij dat de Commissie als tijdelijke functionarissen mensen aanwerft die nooit met succes aan een algemeen vergelijkend onderzoek hebben deelgenomen. De heer G. vond het van wanbeheer getuigen dat personen die met succes aan een vergelijkend onderzoek hadden deelgenomen, geen baan aangeboden kregen, terwijl personen die nooit aan een dergelijk onderzoek hadden meegedaan, wel werden aangeworven.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. In haar standpunt wees de Commissie er in de eerste plaats op dat uit het Statuut van de ambtenaren en de jurisprudentie van het Hof van Justitie kan worden geconcludeerd dat personen die met succes aan een vergelijkend onderzoek hebben deelgenomen, niet automatisch recht op een baan hebben. Voorts gaf de Commissie aan dat dit gegeven duidelijk in de aankondiging van het vergelijkend onderzoek was vermeld. Hierin stond namelijk dat het aantal namen op de reservelijst ongeveer 50 % meer zou zijn als het aantal beschikbare posten.

Vervolgens legde de Commissie uit wat de normale procedure met betrekking tot reservelijsten was. Zij stuurt de reservelijsten met het curriculum vitae van iedere sollicitant naar de diensten van de Commissie, die vervolgens kunnen vragen een sollicitant aan te werven wanneer zij een vacature voor een vaste baan hebben. In het geval van dit specifieke vergelijkend onderzoek echter werden sollicitanten op initiatief van de personeelsafdeling van de Commissie uitgenodigd naar Brussel te komen voor gesprekken en een informatiebijeenkomst over de aanwervingsprocedure. Naar aanleiding van de gesprekken met de heer G. ontving de personeelsafdeling geen verzoeken om hem aan te werven.

Wat de aanwerving van tijdelijk personeel betreft merkte de Commissie op dat het profiel van de sollicitanten op de reservelijst soms niet beantwoordt

aan de behoeften van de desbetreffende dienst. Bovendien heeft de Commissie te maken met begrotingsbeperkingen die ertoe kunnen leiden dat er wel gelden beschikbaar zijn voor de aanstelling van tijdelijke functionarissen of externe diensten, maar niet voor aanwerving van personeel in vaste dienst. Ten slotte wees de Commissie erop dat zij sinds 1995 een groot deel van de beschikbare vacatures had moeten toewijzen aan onderdanen van de nieuwe lidstaten.

HET BESLUIT

De in de klacht besloten vraag was of het van wanbeheer getuigt dat de Commissie in het algemeen de mogelijkheid biedt van aanwerving van personeel anders dan in vaste dienst, terwijl personen op een reservelijst geen vaste baan krijgen aangeboden. Ten eerste moet er in dit verband op worden gewezen dat de Commissie niet wettelijk verplicht is iemand die op een reservelijst staat, aan te werven. Ten tweede verricht de Commissie een grote verscheidenheid aan taken en heeft zij te maken met de begrotingsbeperkingen die haar door de begrotingsautoriteit zijn opgelegd, zoals in het standpunt van de Commissie duidelijk werd uiteengezet. Sommige functies zijn naar hun aard slechts tijdelijk, terwijl andere een specifieke deskundigheid vereisen waarover geen van de personen op de reservelijst beschikt. Derhalve vormt het feit dat de Commissie personeel anders dan in vaste dienst aanwierf op een moment dat de bestaande reservelijsten nog niet waren uitgeput, op zichzelf geen geval van wanbeheer.

Op basis van het onderzoek van de Europese Ombudsman naar deze klacht bleek er geen sprake te zijn van wanbeheer door de Commissie. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

VERMEENDE DISCRIMINATIE BIJ UITNODIGING TOT INSCHRIJVING

Besluit inzake klacht 564/97/PD tegen de Europese Commissie

KLACHT

In juni 1997 diende de heer D. bij de Ombudsman een klacht in met betrekking tot de wijze waarop de Commissie te werk ging in het geval van een niet-openbare uitnodiging tot inschrijving voor vertalingen in het Frans, 97/S36-18547/FR, die op 20 februari 1997 door de Commissie werd gepubliceerd. In punt 6 van de aankondiging van de aanbesteding werd vermeld dat het aantal uit te nodigen inschrijvers tussen de vijf en dertig zou liggen om in de operationele behoeften van de aanbestedende dienst te voorzien en werkelijke concurrentie te waarborgen. In punt 13 van de aankondiging werden de voorwaarden aangegeven waaraan de kandidaten moesten voldoen. In punt 14 stond vermeld dat de aanbestedende dienst de uit te nodigen inschrijvers zou selecteren op grond van de informatie die zij met betrekking tot punt 13 hadden overgelegd.

De heer D. stuurde een aanvraag in tot deelneming aan deze aanbesteding. Op 29 mei 1997 deed de Commissie hem mede dat hij niet tot de uit te nodigen inschrijvers behoorde, hoewel zijn verzoekschrift voldeed aan de eisen die in de aankondiging van de aanbesteding waren vermeld.

Bij schrijven van 2 juni 1997 vroeg de heer D. de Commissie dit besluit te herzien, echter zonder succes.

Tegen deze achtergrond beklaagde de heer D. zich erover dat de Commissie zijn onderneming had gediscrimineerd en om steun voor zijn bewering te krijgen, vroeg hij de Ombudsman de Commissie te verzoeken de volgende vragen te beantwoorden:

- 1 Welke criteria hanteerde de Commissie om het aantal uit te nodigen inschrijvers te selecteren dat in punt 6 van het bericht van aanbesteding werd genoemd?
- 2 Wat verstaat de Commissie onder “werkelijke concurrentie”?
- 3 Welk voordeel heeft de Commissie bij het uitsluiten van kandidaten die voldeden aan de voorwaarden als vermeld in de aankondiging van de aanbesteding, met name in punt 13?

Ten slotte beweerde de heer D. dat het besluit betreffende de uitnodiging tot inschrijving voor vertalingen in het Frans niet strookte met het feit dat zijn onderneming bij uitnodigingen tot inschrijving voor vertalingen in het Engels en Duits wel tot de uitgenodigde kandidaten behoorde.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden naar de Commissie. In haar standpunt zette de Commissie uiteen welke procedure was gevolgd bij het selecteren van de tot inschrijving uit te nodigen gegadigden. De Commissie vestigde met name de aandacht op het feit dat het hier een zogenaamde niet-openbare procedure betrof, overeenkomstig het bepaalde in artikel 27 van richtlijn 92/50/EEG.¹

Krachtens een dergelijke procedure heeft de aanbestedende dienst het recht en zelfs de plicht een selectie te maken uit de kandidaten die voldoen aan de criteria als vermeld in de aankondiging van de aanbesteding.

In antwoord op de eerste vraag gaf de Commissie aan dat deze selectie van de gegadigden plaatsvond op grond van een vergelijking van hun respectieve verdiensten. De Commissie onderbouwde haar standpunt door bewijs bij te voegen waaruit bleek dat de kwaliteit van de door de onderneming van de heer D. geleverde vertalingen in het verleden als onvoldoende was aangemerkt.

Wat de tweede vraag betreft zette de Commissie uiteen dat bij een vorige aanbestedingsprocedure 307 ondernemingen waren uitgekozen voor het maken van vertalingen in het Frans, waarvan 147 naderhand nooit werk hadden ontvangen en 117 elk minder dan 400 bladzijden vertaalden. Onder “het waarborgen van werkelijke concurrentie” verstond de

¹ PB 1992 L 209, 24.07.1992, blz. 0001-0024.

Commissie derhalve een zodanige beperking van het aantal ondernemingen dat er sprake was van een werkelijke onderlinge concurrentie.

Wat de derde vraag betreft zette de Commissie uiteen dat de zij voordeel had bij een niet-openbare procedure, in die zin dat slechts de beste ondernemingen werden geselecteerd, hetgeen betekende dat de diensten van de Commissie minder revisiewerkzaamheden met betrekking tot de ontvangen vertalingen hoefden te verrichten.

Tegen deze achtergrond concludeerde de Commissie dat zij juist had gehandeld en dat er geen sprake was geweest van discriminatie van de onderneming van de heer D.

Opmerkingen van de klager

In zijn opmerkingen handhaafde de heer D. zijn klacht. Met name verwees hij naar documentatie waaruit bleek dat andere Commissiediensten dan deze die met deze aanbestedingsprocedure waren belast, tevreden waren geweest over zijn werk.

HET BESLUIT

Het beginsel van niet-discriminatie houdt in dat identieke situaties niet verschillend behandeld mogen worden en dat verschillende situaties niet identiek behandeld mogen worden. Er is geen bewijs dat de Commissie zich in deze zaak schuldig heeft gemaakt aan discriminatie. Het onderscheidende element in de aanvragen tot deelneming die in overeenstemming met de aankondiging van de aanbesteding waren ingediend, was de kwaliteit van het werk van de kandidaten, die in het geval van de heer D. door het selectiecomité van de Commissie als een zwak punt werd beschouwd. Uit het standpunt van de Commissie bleek dat de Commissie had gehandeld overeenkomstig de procedurevoorschriften. Dat de onderneming van de heer D. bij andere uitnodigingen tot inschrijving wel succesvol was geweest, deed daar niets aan af, en dat de Commissie in bepaalde gevallen het werk van klager als kwalitatief goed had beschouwd, veranderde evenmin iets aan het feit dat de Commissie in andere gevallen de kwaliteit onvoldoende had bevonden. Derhalve concludeerde de Ombudsman dat er geen gronden waren voor de bewering dat het besluit van de Commissie de heer D. niet uit te nodigen tot inschrijving, een geval van wanbeheer vormde in het optreden van de Commissie.

Op basis van het onderzoek van de Ombudsman naar deze klacht bleek er geen sprake te zijn van wanbeheer door de Europese Commissie. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

**ARTIKEL 169: NIET-UITBRENGEN VAN EEN MET REDENEN
OMKLEED ADVIES EN UITSLUITING VAN DE KLAGER VAN
EEN VERGADERING**

Besluit inzake klacht 651/97/IJH tegen de Europese Commissie

KLACHT

In juli 1997 diende de heer R. een klacht in bij de Ombudsman namens zijn bedrijf BLC Limited, dat op de Britse markt bier invoerde dat door een Duitse brouwerij geproduceerd werd. Hieronder volgt een samenvatting van de feiten zoals deze in de klacht werden omschreven:

Op 3 april 1993 diende de heer R. een klacht in bij de Commissie over een nieuwe wet in het Verenigd Koninkrijk die bekend staat als de "Guest Beer Provision" (GBP) (wet inzake buitenlands bier). Deze stelt de eigenaars van grote Britse brouwerijen, voor wie exclusieve koopovereenkomsten gelden, ook in staat een op vaten gerijpt bier naar keuze te kopen. De heer R. beweerde dat de GBP discriminerend was voor bier dat geproduceerd werd in andere lidstaten en aldus een inbreuk vormde op artikel 30 van het EG-Verdrag.

Op 30 juni 1993 stelde de Commissie de heer R. in kennis van het feit dat zijn klacht geregistreerd was en dat de GDP door haar personeel werd onderzocht op basis van het vrij verkeer van goederen. Op 28 september 1995 informeerde de Commissie de heer R. dat zij op 15 september 1995 de autoriteiten van het Verenigd Koninkrijk een brief had geschreven bij wijze van formele kennisgeving, in overeenstemming met de in artikel 169 van het EG-Verdrag vastgelegde procedure.

Op 7 februari 1996 stelde de Commissie de heer R. in kennis van de inhoud van het antwoord van het Verenigd Koninkrijk op de formele kennisgeving en nodigde hem uit opmerkingen te maken op de argumenten die het Verenigd Koninkrijk naar voren had gebracht.

Op 5 augustus 1996 kondigde de Commissie in een perscommuniqué (IP/96/774) aan dat de Commissie besloten had het Verenigd Koninkrijk een met redenen omkleed advies toe te zenden, overeenkomstig de in artikel van het Verdrag vastgelegde procedure.

Op 22 augustus 1996 vernam de heer R. uit een persbericht dat was uitgegeven door het Britse ministerie van Handel en Industrie dat een tripartiete vergadering was belegd voor oktober 1996 tussen de Commissie, de Britse autoriteiten en een beroepsvereniging, de *Confédération des Brasseurs du Marché Commun* (CBMC). Op 27 augustus 1996 schreef hij naar de Commissie met het verzoek de vergadering te mogen bijwonen, maar de Commissie wees dit verzoek van de hand. Hij werd echter wel uitgenodigd op een vergadering van de diensten van de Commissie enkele dagen later.

Op 1 november 1996 schreef de heer R. naar de Commissie betreffende de tripartiete vergadering en stelde vragen omtrent de accuratezesse van de door de CBMC verstrekte informatie.

Vervolgens had de heer R. een hele reeks contacten met de verantwoordelijke diensten van de Commissie die hem op 16 december 1996 mededeelden dat het met redenen omkleed advies klaar was om verzonden te worden.

In maart 1997 kondigde de Britse regering aan dat zij voornemens was de GBP te wijzigen om ook op fles gistend bier in de wet op te nemen; dat de Commissie zich in de voorwaarden van de voorgestelde wijziging kon vinden en niet langer voornemens was een met redenen omkleed advies uit te brengen. De heer R. was van mening dat de voorgestelde wijziging niet van aard was om een einde te maken aan de inbreuk op artikel 30.

In zijn klacht aan de Ombudsman voerde de heer R. aan dat:

- (i) het niet-uitbrengen door de Commissie van het met redenen omkleed advies aan de Britse autoriteiten, nadat zij had aangekondigd daartoe op 5 augustus 1996 wel te hebben besloten, wanbeheer was.
- (ii) de procedure van artikel 169 na 5 augustus 1996 onjuist gevoerd was; met name zijn uitsluiting van de tripartiete vergadering in oktober 1996 was onredelijk.

Voorts vroeg de heer R. de Ombudsman de Commissie te vragen de procedure van Art. 169 niet te beëindigen zolang zijn onderzoeken niet waren afgerond.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. In het standpunt van de Commissie kwamen samengevat de volgende punten naar voren:

- (i) Artikel 169 geeft de Commissie de bevoegdheid een lidstaat voor het Hof van Justitie te dagen indien zij van mening is dat deze lidstaat heeft nagelaten een krachtens het Verdrag geldende verplichting na te komen. De Commissie heeft een discretionaire bevoegdheid of zij de zaak voor het Hof brengt, zelfs als een lidstaat zich niet richt naar een met redenen omkleed advies. Particulieren en met name burgers die een klacht indienen, hebben niet het recht de Commissie te vragen een specifiek standpunt in te nemen.
- (ii) De Commissie moedigt burgers aan klachten in te dienen zodat haar diensten op de hoogte gesteld worden van schendingen van het Gemeenschapsrecht. De Commissie is van mening dat klager in kennis gesteld moet worden van het resultaat en van de maatregelen waartoe zij besluit.
- (iii) Onder de GBP kon alleen op vaten gerijpt bier worden gekocht en dit soort bier is een traditioneel Brits product. De Commissie beschouwde dit als *de facto* discriminatie en een schending van

de artikelen 30-36 van het EG-Verdrag. De Commissie was echter wel van mening dat de doelstellingen van de GBP, die erin bestonden de keuze voor de consument uit te breiden en de traditionele biersoorten, die voornamelijk geproduceerd worden door kleine en middelgrote brouwerijen, een kans te geven de markt te veroveren, wettig konden zijn.

- (iv) Na de formele kennisgeving te hebben verzonden en besloten te hebben het met redenen omkleed advies te verzenden, besloot de Commissie, rekening houdend met de bereidheid van de Britse autoriteiten een oplossing te vinden overeenkomstig het Gemeenschapsrecht, mogelijke alternatieven met hen te bespreken. Er werden diverse vergaderingen belegd, waaronder een tripartiete vergadering tussen de Commissie, de Britse autoriteiten en de bierindustrie die vertegenwoordigd werd door de CBMC.
- (v) Begin maart 1997 stelden de Britse autoriteiten een wijziging voor op de GBP die de eigenaars van de grote nationale brouwerijen in staat stelde één merk te kopen van op fles gistend bier, naast het op vaten gerijpte bier. Voor de Commissie is die wijziging bevredigend omdat de meeste traditionele bieren die in andere lidstaten worden geproduceerd op fles gistend bier is. Daarom besloot de Commissie de procedure op te schorten en het met redenen omkleed advies niet te verzenden. De wijziging werd op 22 juli 1997 door het Britse parlement goedgekeurd.
- (vi) De heer R. werd in elk stadium door de Commissie op de hoogte gehouden. Met name na het perscommuniqué op 5 augustus 1996, waarin stond dat de Commissie besloten had een met redenen omkleed advies aan het Verenigd Koninkrijk te zenden, werd hij telefonisch in kennis gesteld van het in de procedure bereikte stadium en drie maal in de kantoren van de Commissie ontvangen. Hoewel hij op de tripartiete vergadering van 11 oktober 1996 niet was uitgenodigd, werd hij drie dagen later wel ontvangen door DG XV en in kennis gesteld van niet-vertrouwelijke elementen die tijdens deze vergadering waren besproken. Op 21 april 1997 werd hij per brief in kennis gesteld van het feit dat de Commissie de uitbreiding van de GBP tot traditioneel op fles gistend bier bevredigend achtte.

Opmerkingen klager

Samengevat omvatten de opmerkingen van de heer R. de volgende punten:

- (i) Het niet-verzenden door de Commissie van het met redenen omkleed advies naar de Britse autoriteiten was een schending van de wettelijke verplichtingen die zij onder artikel 155 en artikel 169 van het EG-Verdrag heeft.

- (ii) In het besluit van de Commissie om de wijziging van de GBP in 1997 te steunen, kwam niet de cruciale juridische kwestie aan bod van wat men in 1990, toen de wet voor het eerst werd ingevoerd, had moeten doen.
- (iii) Het besluit van de Commissie was juridisch niet verdedigbaar en ging voorbij aan de bewijzen die hij had geleverd. Haar redenering betreffende “traditioneel” bier was een excuus voor het feit dat zij via onderhandelingen een politieke regeling voor de procedure van artikel 169 tot stand had gebracht.

HET BESLUIT

1 Het verzoek de Commissie te vragen de procedure van artikel 169 niet te beëindigen totdat de onderzoeken van de Ombudsman waren afgerond

- 1.1 Noch het Verdrag, noch het Statuut van de Ombudsman voorzien in de mogelijkheid dat een klacht aan de Ombudsman administratieve procedures kan opschorten. Het normale beginsel dat op nationaal niveau wordt toegepast, is dat een klacht aan een Ombudsman een dergelijk effect niet heeft.
- 1.2 Het onderhavige geval bleek geen speciale factoren te bevatten die de Ombudsman reden gaven de Commissie voor te stellen de procedure van artikel 169 niet te beëindigen, die ook van invloed was op de belangen van andere partijen.

2 Het niet-verzenden door de Commissie van het met redenen omkleed advies aan de Britse autoriteiten

- 2.1 In artikel 155 van het EG-Verdrag wordt de rol van de Commissie vastgelegd als “hoedster van de Verdragen”. Als hoedster van de Verdragen is het haar plicht ervoor te zorgen dat de bepalingen van het Verdrag en de maatregelen die de instellingen nemen in uitvoering van het Verdrag, worden toegepast.
- 2.2 Artikel 169 van het Verdrag bepaalt:

Indien de Commissie van oordeel is dat een lidstaat een van de krachtens dit Verdrag op hem rustende verplichtingen niet is nagekomen, brengt zij dienaangaande een met redenen omkleed advies uit, na deze staat in de gelegenheid te hebben gesteld zijn opmerkingen te maken.

Indien de betrokken staat dit advies niet binnen de door de Commissie vastgestelde termijn opvolgt, kan de Commissie deze zaak aanhangig maken bij het Hof van Justitie.

- 2.3 De bewijzen waarover de Ombudsman beschikt is dat, na het Verenigd Koninkrijk in staat te hebben gesteld opmerkingen te maken, de Commissie van mening was dat de “Guest Beer

Provision" de bepalingen van het Verdrag betreffende het vrij verkeer van goederen schond. De Commissie besloot evenwel het met redenen omkleed advies niet onmiddellijk te verzenden, omdat de Britse autoriteiten bereid waren te bespreken hoe een oplossing kon worden gevonden die in overeenstemming was met het Gemeenschapsrecht.

- 2.4 Volgens de jurisprudentie van het Hof van Justitie omvat de procedure voor het doen naleven van het Verdrag een bevoegdheid aan de zijde van de Commissie om de meest geschikte middelen en termijnen te overwegen met als doel een einde te maken aan inbreuken op het Verdrag.¹
- 2.5 Er werden de Ombudsman geen bewijzen voorgelegd die aantoonde dat in het onderhavige geval misbruik was gemaakt van deze bevoegdheid. Er is geen bewijs van onnodige vertraging van de zijde van de Commissie tijdens haar besprekingen met de Britse autoriteiten tussen augustus 1996 en maart 1997, toen de Britse autoriteiten een wijziging voorstelden van de GBP, waarvan de Commissie vond dat deze een einde kon maken aan de inbreuk.
- 2.6 Klager beweerde in zijn opmerkingen ook dat, aangezien de Commissie de wijzigingen van 1997 van de GBP bevredigend vond, zij verzuimde te behandelen wat eigenlijk in 1990 behandeld had moeten worden toen de GBP werd ingevoerd.
- 2.7 Artikel 169 bepaalt dat een met redenen omkleed advies een termijn moet bevatten waarbinnen de staat aan het advies gehoor moet geven. De Commissie mag de zaak pas bij het Hof van Justitie aanhangig maken als de staat geen gehoor geeft binnen de vastgelegde termijn. Het is dan ook duidelijk dat bij het uitvoeren van haar taken overeenkomstig artikel 169, de relevante vraag waarover de Commissie zich moest buigen toen het Verenigd Koninkrijk in 1997 voorstelde de GBP te wijzigen, erin bestond of het voorstel van dien aard was dat het een einde kon maken aan de inbreuk.

3 Procedurele behandeling van de klacht door de Commissie

- 3.1 Bij het vervullen van haar taken als hoedster van de Verdragen, heeft de Commissie de plicht in overeenstemming met de beginselen van behoorlijk bestuur te handelen. In antwoord op de onderzoeken van de Ombudsman naar "artikel 169"-gevallen, heeft de Commissie deze plicht steeds erkend.
- 3.2 Het is een feit dat de Commissie de klacht betreffende de GBP registreerde, dat zij klager in kennis stelde van het feit dat een formele kennisgeving was gestuurd en dat zij hem de gelegenheid gaf commentaar te geven op het van het Verenigd Koninkrijk ont-

---

¹ *Commissie tegen Frankrijk*, Zaak 7/71 Jurisprudentie [1971]1003.

vangen antwoord. Vervolgens kondigde de Commissie publiekelijk haar standpunt aan dat er sprake was van een inbreuk.

- 3.3 Op basis van het bewijs dat de Ombudsman had, bleek dat klager ook in kennis werd gesteld van het besluit van de Commissie nadien besprekingen te beginnen met de Britse autoriteiten over mogelijke alternatieven om de inbreuken te beëindigen.
- 3.4 De Commissie stelde klager op 21 april 1997 in kennis van haar standpunt dat de uitbreiding van de GBP tot traditioneel op fles gistend bier een einde kon maken aan de inbreuk. De bewijzen van beide partijen aan de Ombudsman tonen aan dat klager op de hoogte was van de redenering van de Commissie in verband met deze conclusie en de gelegenheid had verder bewijs voor te leggen en tegenargumenten aan te voeren. Derhalve blijkt klager de procedurele mogelijkheid te hebben gehad die door de Commissie was aanvaard in antwoord op het eigen initiatiefonderzoek van de Ombudsman naar de administratieve procedures van de Commissie met betrekking tot klachten van burgers over nationale overheden.¹
- 3.5 Wat de tripartiete vergadering betreft, is het feit dat een klager wordt uitgesloten van een vergadering die bedoeld is een oplossing voor de klacht te bespreken, in een normale administratieve procedure met klager als een der partijen, *prima facie* onredelijk. Evenwel is de keuze tussen de diverse maatregelen die verenigbaar zijn met het Gemeenschapsrecht een zaak voor de betrokken lidstaat. Het huidige Gemeenschapsrecht blijkt geen rechtsgrondslag te bevatten voor de bewering dat het onredelijk was klager uit te sluiten van een vergadering die in die context was georganiseerd, op voorwaarde dat hij procedureel de mogelijkheid had commentaar te leveren over het feit of de maatregel die de Commissie uiteindelijke gekozen had en die zij bevredigend achtte, in overeenstemming was met het Gemeenschapsrecht. Zoals hierboven in punt 3.4 staat, bleek dit het geval te zijn geweest.
- 3.6 De onderzoeken van de Ombudsman hebben derhalve geen tekenen aan het licht gebracht van niet-naleving door de Commissie van de beginselen van behoorlijk bestuur met betrekking tot de procedurele zaken die in dit deel van het besluit worden behandeld.

4 In de opmerkingen van klager aan de orde gestelde zaken

- 4.1 In zijn opmerkingen over het standpunt van de Commissie voerde klager aan dat het besluit van de Commissie de wijziging van de GBP te steunen, juridisch niet verdedigbaar was en voorbijging aan de bewijzen die hij had geleverd. Ook beweerde hij dat de redenering van de Commissie betreffende “traditioneel” bier een

¹ 303/97/PD, besluit van 13 oktober 1997.

excuus was voor het feit dat zij via onderhandelingen een politieke regeling voor de procedure van artikel 169 tot stand had gebracht.

- 4.2 De oorspronkelijke klacht was gericht op de procedurele kwesties in punt 2 en 3 hierboven. De opmerkingen bleken de Ombudsman geen reden te geven onderzoeken in te stellen naar deze nieuwe beweringen.
- 4.3 De Ombudsman merkt op dat klager de mogelijkheid heeft te betwisten dat de gewijzigde Guest Beer Provision verenigbaar is met artikel 30 van het EG-Verdrag door de zaak aanhangig te maken bij het Britse gerecht.

Op basis van de onderzoeken van de Ombudsman naar de klacht, bleek er geen sprake te zijn van wanbeheer door de Commissie en sloot de Ombudsman derhalve de zaak.

OVERDRACHT VAN PENSIOENRECHTEN

Besluit inzake klacht 733/97/PD tegen de Europese Commissie

KLACHT

In augustus 1997 heeft het comité verzoekschriften van de Duitse Bondsdag een door de heer L. ingediend verzoekschrift doorgezonden aan de Ombudsman opdat deze de hierin vervatte klacht kon onderzoeken.

De heer L. had van 16 mei 1960 tot 1 mei 1970, toen hij zijn ontslag indiende, bij de Europese Commissie gewerkt. Overeenkomstig de geldende bepalingen van het Statuut van de ambtenaren kreeg hij een ontslagpremie.

In december 1994 en april 1995 verzocht de heer L. de Commissie hem de gelegenheid te bieden deze ontslagpremie terug te storten en zijn pensioenrechten over te dragen naar het Duitse pensioenstelsel. Volgens klager had de Commissie dit verzoek niet behoorlijk afgehandeld.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. In haar opmerkingen verklaarde de Commissie dat de heer L. volgens de geldende bepalingen van het Statuut geen recht had op een pensioen. Derhalve had hij een ontslagpremie ontvangen. De Commissie voegde hieraan toe dat zij op 13.6.1995 als volgt had gereageerd op de vragen van klager van 23.12.1994 en 7.4.1995:

- ten eerste was terugstorting van de ontslagpremie niet mogelijk (artikel 4 van bijlage VIII van het Statuut voorziet weliswaar in deze mogelijkheid, maar alleen indien de betrokkene weer in actieve dienst treedt bij een instelling van de Gemeenschap); en

- ten tweede kon een overdracht van pensioenrechten alleen in overweging worden genomen voor ambtenaren en tijdelijke medewerkers die nog in actieve dienst zijn, of voor medewerkers die bij beëindiging van hun dienstverband bij een instelling van de Gemeenschap kunnen aantonen dat zij direct of na een bepaalde periode aanspraak kunnen maken op een pensioen; dit was bij klager echter niet het geval.

In haar opmerkingen verklaarde de Commissie voorts dat zij met de ontslagpremie aan haar verplichtingen jegens klager had voldaan, aangezien hij geen recht had op een pensioen; dat zij alle vragen van klager had beantwoord; en dat zij geen andere maatregelen in overweging zou nemen.

Klager diende geen opmerkingen in.

HET BESLUIT

De Commissie bleek in haar reactie op de vragen van de heer L. goed te hebben gemotiveerd waarom zij niet aan zijn verzoek kon voldoen. Derhalve achtte de Ombudsman de klacht dat de Commissie het verzoek van de heer L. niet behoorlijk had afgehandeld, niet gerechtvaardigd.

Het onderzoek van de Ombudsman naar deze klacht wees uit dat er geen sprake was van wanbeheer van de Commissie. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

RICHTLIJN BETREFFENDE VAKANTIEPAKKETTEN: NIET-ADEQUATE BEHANDELING VAN EEN KLACHT DOOR DE COMMISSIE

Besluit inzake klacht 1075/97/IJH tegen de Europese Commissie

KLACHT

In november 1997 diende de heer D. een klacht in bij de Ombudsman over de manier waarop de Commissie een klacht had behandeld die hij in augustus 1995 had ingediend tegen de Britse overheid.

De klacht van de heer D. bij de Commissie betrof het feit dat de Britse regering zou hebben verzuimd de bepalingen met betrekking tot extra in rekening te brengen kosten, zoals vervat in zowel richtlijn 90/314/EEG als de nationale wetgeving waardoor de richtlijn werd omgezet in het nationale recht, naar behoren ten uitvoer te leggen en te handhaven.¹ De Commissie heeft de klacht geregistreerd onder nummer 95/4883.

In februari 1996 heeft DG XXIV van de Commissie de klager ervan in kennis gesteld dat de Richtlijn naar behoren leek te zijn omgezet in het nationale recht, maar dat de Commissie de Britse overheid had verzocht om informatie betreffende een voorlichtingsboekje over de wet, dat was uit-

¹ Richtlijn 90/314/EEG betreffende pakketreizen, met inbegrip van vakantiepakketten en rondreispakketten, PB L 158/61; Package Travel, Package Holiday and Package Tours Regulations, SI 1992 3288.

gegeven door het Britse Ministerie van Handel en Industrie (Department of Trade and Industry - DTI) en dat inbreukprocedures uit hoofde van artikel 169 zouden kunnen worden ingeleid, als het antwoord van de Britse autoriteiten niet bevredigend zou zijn.

Op 7 oktober 1997 liet DG XXIV de klager weten dat zijn klacht had geleid tot een verandering van de bewoordingen in het voorlichtingsboekje van het DTI en dat de Commissie had besloten de zaak verder te laten rusten. In de brief werd tevens uitgelegd dat de richtlijn in kwestie niet verlangde dat de nationale autoriteiten beschikken over dwangmiddelen om een einde te maken aan mogelijke overtredingen van de nationale bepalingen waardoor het Gemeenschapsrecht is omgezet in nationaal recht, maar dat een voorstel voor een richtlijn die dergelijke sancties bevat, wordt overwogen.

Samenvattend werden in de klacht van de heer D. bij de Ombudsman drie punten van kritiek naar voren heeft gebracht:

- (i) De Commissie heeft veel te lang gedaan over de behandeling van de klacht.
- (ii) De brief van de Commissie van 7 oktober 1997 bevatte irrelevante informatie.
- (iii) De Commissie heeft de in de klacht naar voren gebrachte kwesties niet naar behoren afgehandeld en door de herziene bewoordingen van het voorlichtingsboekje van het DTI goed te keuren meegewerkt aan de niet-nakoming door de Britse regering van de verplichting richtlijn 90/314 naar behoren en doeltreffend ten uitvoer te leggen.

Met betrekking tot het derde punt verwees de klager naar het feit dat het voorlichtingsboekje essentiële woorden weglaat die zowel in de richtlijn voorkomen als in de uitvoeringsregelingen waardoor de richtlijn in binnenlands recht is omgezet. Ten eerste bepaalt de wet dat een toeslag uitsluitend in rekening mag worden gebracht "*indien de exacte berekeningswijze daarvan uitdrukkelijk in de overeenkomst [is] opgenomen*" [Engels: *if the contract states precisely how the revised price is to be calculated*], terwijl in het boekje de woorden "*precisely*" en "*to be*" niet worden vermeld. Volgens de klacht leggen pakketreisorganisaties in de praktijk in hun overeenkomsten niet uit volgens welke methode toeslagen zullen worden berekend. Ten tweede bepaalt de wet dat toeslagen uitsluitend mogen worden opgelegd met betrekking tot een beperkt aantal zaken, waaronder "*voor bepaalde diensten verschuldigde heffingen en belastingen, zoals landingsrechten en belastingen in verband met in- of uitstappen in havens en op vliegvelden*". Het boekje spreekt echter uitsluitend over "*voor bepaalde diensten verschuldigde heffingen*" en in de praktijk voegen pakketreisorganisaties vaak bedragen toe voor administratiekosten en provisies van agenten, die zij niet mogen doorberekenen. Volgens de klager wordt de consumentenbescherming die de richtlijn beoogt te bieden, hierdoor ontkracht.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden naar de Commissie. Het standpunt van de Commissie bevatte samenvattend de volgende punten:

De klager had bij de Commissie een klacht ingediend over zowel de tekst van het voorlichtingsboekje als het ontbreken van een handhavingsmechanisme in het geval dat in een pakketreisovereenkomst niet "*de exacte berekeningswijze is opgenomen*". De Commissie heeft de Britse autoriteiten op 6 december 1995 van de klacht in kennis gesteld. In een brief van 7 maart 1996 namen de Britse autoriteiten het standpunt in dat het voorlichtingsboekje niet misleidend was. Maar tijdens een bijeenkomst met ambtenaren van DG XXIV op 26 juli 1996 toonden de Britse autoriteiten zich bereid de tekst van het boekje te wijzigen. Rekening houdende met de nieuwe tekst, waarvan de Commissie op 10 oktober 1996 op de hoogte werd gesteld, besloot de Commissie het dossier op 19 maart 1997 te sluiten, omdat zij meende dat het VK niet had gehandeld in strijd met het communautaire recht. De klager werd in een brief van 7 oktober 1997 van dit besluit en de redenen hiervan in kennis gesteld. Deze brief bevatte tevens duidelijke en gedetailleerde informatie over de door de klager naar voren gebrachte vragen met betrekking tot het onderwerp van de handhaving.

In haar standpunt sprak de Commissie tevens haar spijt uit over de hoeveelheid tijd die was verstreken tussen het sluiten van het dossier (19 maart 1997) en het moment waarop de klager van dit besluit in kennis werd gesteld (7 oktober 1997).

Opmerkingen van de klager

In zijn opmerkingen handhaafde de klager zijn bezwaren ter zake van buitensporige vertraging, irrelevante informatie en meewerken aan een onjuiste weergave van de betekenis van de richtlijn. Hij herhaalde zijn standpunt dat de Commissie was voorbijgegaan aan zijn belangrijkste punt: het belang van de exacte bewoordingen van de richtlijn. Wat dit betreft achtte hij de herziene bewoordingen van het DTI-voorlichtingsboekje niet beter dan de oorspronkelijke.

HET BESLUIT

1 Inleidende opmerkingen over de procedures van de Commissie voor de behandeling van klachten betreffende inbreuken op Gemeenschapsrecht door lidstaten

- 1.1 De Commissie sloot haar dossier over deze klacht in maart 1997. In april 1997 begon de Ombudsman op eigen initiatief een onderzoek naar de mogelijkheden voor verbetering van de kwaliteit van de administratieve procedures van de Commissie voor de behandeling van klachten betreffende inbreuken van lidstaten op Gemeenschapsrecht.¹ Tijdens dit op eigen initiatief verrichte

¹ 303/97/PD, vermeld in het Jaarverslag 1997 van de Europese Ombudsman, blz. 299-304; zie ook het Vijftiende Jaarlijks Verslag van de Commissie over de controle op de toepassing van het Gemeenschapsrecht (1997), Inleiding blz. III-IV (COM (1998) 317 (def)).

onderzoek gaf de Commissie aan dat zij een intern reglement van orde had goedgekeurd waarin werd bepaald dat een beslissing om een dossier te sluiten zonder dat maatregelen worden genomen of een beslissing om een officiële inbreukprocedure te openen, in alle gevallen moet worden genomen binnen een periode van ten hoogste een jaar, te rekenen vanaf de datum waarop de klacht is geregistreerd, behalve in speciale, naar behoren gemotiveerde gevallen.

- 1.2 Bovendien zegde de Commissie toe dat zij, afgezien van gevallen waarin een klacht duidelijk ongegrond is en in gevallen waarin verder niets van de klager wordt vernomen, zal zorgen dat een klager op de hoogte wordt gesteld van haar voornemen om een zaak te sluiten. Daarom lijkt het dat klagers, in gevallen zoals dit, waarin de Commissie concludeert dat er geen sprake is van inbreuk op het Gemeenschapsrecht, de mogelijkheid moeten hebben hun meningen over en kritiek op de standpunten van de Commissie naar voren te brengen voordat de Commissie tot de definitieve conclusie komt dat er geen sprake is van inbreuk op het Gemeenschapsrecht.

2 De klacht dat er sprake is van buitensporige vertraging

- 2.1 In deze zaak bedroeg de termijn tussen de registratie van de klacht en het besluit van de Commissie om het dossier te sluiten meer dan twee jaar. In haar standpunt bood de Commissie haar verontschuldigheden aan voor de verdere vertraging (bijna zeven maanden) die optrad voordat de klager van dit besluit op de hoogte werd gesteld.
- 2.2 De invoering van het in punt 1.1 hierboven vermelde reglement van orde door de Commissie en de in punt 1.2 hierboven vermelde toezegging moeten onnodige vertraging bij de behandeling van toekomstige klachten voorkomen. Daarom lijkt het dat de Commissie reeds maatregelen heeft genomen om te verzekeren dat toekomstige gevallen worden afgehandeld in ongeveer de helft van de tijd die nodig was om het onderhavige geval te behandelen. Gezien deze toezegging en de in punt 2.1 hierboven vermelde verontschuldigheden van de Commissie lijkt het niet nodig dat de Ombudsman verdere maatregelen treft.

3 De bewering dat de brief van de Commissie van 7 oktober 1997 irrelevante informatie bevatte

- 3.1 De brief van de Commissie aan de klager van 7 oktober 1997 stelde hem in kennis van het standpunt van de Commissie dat de gewijzigde tekst van het voorlichtingsboekje van het DTI tegevoetkwam aan de noodzakelijke eisen van verduidelijking en dat de Commissie had besloten de zaak verder te laten rusten. Zoals onder punt 1.2 hierboven opgemerkt, zouden klagers in de toekomst de gelegenheid moeten hebben hun standpunten naar voren te brengen over en kritiek te uiten op het standpunt van de

Commissie voordat het definitieve besluit wordt genomen om de zaak te sluiten.

- 3.2 Volgens de klager heeft de Commissie in haar brief irrelevante gegevens opgenomen: met name de aanvullende uitleg over het ontbreken van een eis met betrekking tot dwangmiddelen om richtlijn 90/134 te handhaven en de informatie over een voorstel voor een nieuwe richtlijn die dergelijke bepalingen zou bevatten.
- 3.3 De klacht aan het adres van de Commissie van 15 augustus 1995 stelde uitdrukkelijk het probleem aan de orde van het ontbreken van middelen om naleving van de richtlijn af te dwingen. De Ombudsman is dan ook van oordeel dat het juist was dat de Commissie in haar brief aan de klager op deze zaak inging. Bovendien lijkt het niet onpassend dat de Commissie ook vrijwillig informatie verstrekt over wetgevingsvoorstellen betreffende handhaving.
- 3.4 Daarom lijkt er met betrekking tot dit aspect van de klacht geen sprake van wanbeheer.

4 De bewering dat de Commissie de door de klacht aan de orde gestelde problemen niet naar behoren heeft afgehandeld en dat zij eraan zou hebben meegewerkt dat de Britse regering richtlijn 90/314 niet naar behoren en effectief ten uitvoer heeft geleegd

- 4.1 De voornaamste bewering van de klager met betrekking tot dit aspect van de zaak betreft het feit dat het voorlichtingsboekje van het DTI niet precies de bewoordingen van de richtlijn en de uitvoeringsregelingen waardoor deze in het nationale recht is omgezet, herhaalt. Hij stelt dat als gevolg daarvan organisatoren van pakketreizen regelmatig in hun overeenkomsten bepalingen opnemen die volgens de richtlijn en de uitvoeringsregelingen ongeldig zijn en dat de consumentenbescherming die de richtlijn beoogt, hierdoor wordt ontkracht. Volgens de klager heeft de Commissie verzuimd deze klacht op bevredigende wijze te behandelen en heeft zij er, door de herziene bewoordingen van het voorlichtingsboekje van het DTI goed te keuren, aan meegewerkt dat de Britse regering richtlijn 90/314 niet naar behoren en effectief ten uitvoer heeft gelegd.
- 4.2 De Commissie verwijst in haar standpunt naar haar brief aan de klager van 21 januari 1998, waarin zij antwoordt op de brief van de klager van 25 november 1997. De klager legde in zijn brief uit waarom hij de herziene bewoordingen van het voorlichtingsboekje onaanvaardbaar achtte. De Commissie stelde in haar antwoord dat de lidstaten alleen verplicht zijn richtlijn 90/134 om te zetten en ten uitvoer te leggen en dat zij niet verplicht zijn informatie te publiceren en te verspreiden over de maatregelen die zijn genomen om de richtlijn na te leven. Dientengevolge kon worden geoordeeld dat het voorlichtingsboekje uitsluitend inbreuk maakte op de richtlijn als het de doelstelling hiervan ernstig in gevaar zou brengen, het-

geen niet het geval leek te zijn. In het antwoord van de Commissie werd ook de neming geuit dat handhavingsmaatregelen niet nodig lijken, omdat, indien in een overeenkomst voor een pakketreis niet precies staat vermeld hoe de herziene prijs moet worden berekend, de sanctie eenvoudigweg is dat de organisator geen recht heeft op een aanvullende betaling en dat dit volledig in overeenstemming is met artikel 4, lid 4, onder (a), van de richtlijn.

- 4.3 De Commissie heeft dus op de door de klager aangevoerde argumenten gereageerd. Zij heeft duidelijk gemaakt wat zij als de wettelijke verplichtingen van de lidstaat beschouwt en waarom zij meent dat er geen sprake is van inbreuk op het Gemeenschapsrecht door de lidstaat. De Ombudsman heeft geen bewijzen dat er sprake zou zijn van wanbeheer door de Commissie bij de beoordeling van deze zaken.
- 4.4 De correspondentie tussen de klager en de Commissie (waarvan melding wordt gemaakt in punt 4.2 hierboven) vond plaats nadat de Commissie het dossier betreffende de klacht al had afgesloten. Zoals opgemerkt in punt 1.2 hierboven, moeten klagers in de toekomst de mogelijkheid hebben om standpunten over en kritiek op het standpunt van de Commissie naar voren te brengen voordat de Commissie definitief besluit dat er geen sprake is van inbreuk.
- 4.5 Gezien het bovenstaande blijkt er met betrekking tot dit aspect van de klacht geen sprake te zijn van wanbeheer.

CONCLUSIE

Op basis van het onderzoek van de Ombudsman naar deze klacht bleek er geen sprake te zijn van wanbeheer door de Commissie. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

AANWERVINGSPROCEDURES: BESLUIT OM EEN ANDERE KANDIDAAT TE BENOEMEN

Besluit inzake klacht 1116/97/BB tegen de Europese Commissie

KLACHT

In november 1997 diende de heer K. een klacht in bij de Ombudsman over de selectieprocedure COM/R/A/183 en het besluit van de jury om een andere sollicitant voor de functie te benoemen, ondanks het feit dat de klager op de reservelijst stond.

De klager was een van de kandidaten in de selectieprocedure COM/R/A/183. Op 3 maart 1997 deelde de Commissie hem mee dat hij op een reservelijst stond die geldig was tot 31 december 1997. In zijn klacht beweerde de heer K. dat de functie eigenlijk voor een zekere heer H. gecreëerd was, alhoewel de heer H. volgens klager niet aan de in de aankondiging van de vacature gestelde eisen voldeed en noch vijftien jaar

werkervaring op het vakgebied had, noch de best gekwalificeerde kandidaat was.

De klager beweerde dat hij de Commissie op 15 augustus 1997 een fax had gezonden, waarin hij informeerde naar de vervulling van de vacature. Hij beweerde tevens dat in de aankondiging van de vacature het Finse staatsburgerschap geëist werd om mogelijke kandidaten uit andere lidstaten uit te sluiten. Daardoor had niemand behalve de heer H. een reële kans om aangesteld te worden. Tot slot beweerde hij dat hij niet op de hoogte was gesteld van de voordracht die in het kader van selectieprocedure COM/R/A/183 was gedaan.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. Het standpunt van de Commissie bevatte samengevat de volgende punten:

Selectieprocedure COM/R/A/183, die tot doel had een reservelijst op te stellen voor de functie van Hoofd van een eenheid bij het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek in Petten, was volledig doorzichtig, objectief en eerlijk.

De bovengenoemde reservelijst werd door de jury opgesteld binnen diens beoordelingsmarge. Op basis van die lijst en onder toepassing van haar discretionaire bevoegdheden moest het tot aanstelling bevoegd gezag de sollicitanten selecteren die aan de vereiste kwalificaties van de vacature voldeden.

Er werden vijf sollicitaties ingediend. Na de dossiers te hebben bestudeerd, bepaalde de jury dat twee sollicitanten niet aan de in de aankondiging van de vacature beschreven criteria voldeden. Drie sollicitanten werden uitgenodigd voor een sollicitatiegesprek en de jury besloot unaniem om voor te stellen de heer H. en de heer K. op de reservelijst te plaatsen.

Op 9 april 1997 kwam de jury in Ispra bijeen om de twee sollicitanten te bespreken. De jury verklaarde dat beide sollicitanten geschikt waren voor de functie, maar benadrukte dat de heer H. beter gekwalificeerd was op het gebied van de marketing en het leiden van onderzoeksprojecten voor de industrie. Deze kwalificatie kwam voor in de aankondiging van de vacature.

Met inachtneming van zijn beoordelingsmarge benoemde het tot aanstelling bevoegd gezag de heer H. voor de functie. Het maakte op legitieme gronden een keuze tussen de twee sollicitanten.

Alle drie de kandidaten die voor een gesprek waren uitgenodigd, voldeden aan de formele criteria uit de aankondiging van de vacature. In tegenstelling tot wat werd beweerd, voldeed de heer H. wel aan de eis van vijftien jaar werkervaring.

Het feit dat de Finse nationaliteit werd geëist, was geen element dat bewees dat de functie voor de heer H. werd gecreëerd. In verordening van de Raad nr. 626/95 zijn speciale maatregelen vastgelegd waarmee tot 31 december 1999 algemene vergelijkende onderzoeken kunnen worden georganiseerd om burgers uit de drie nieuwe lidstaten te werven.

Het secretariaat van de jury beweerde niets te weten van een op 15 augustus 1997 door de klager gestuurde fax.

De Commissie betreurde het feit dat de klager niet op de hoogte was gesteld van de aanstelling van een andere kandidaat tot de desbetreffende functie, en zij zei dat zij de nodige maatregelen zou nemen om te garanderen dat deze situatie zich in de toekomst niet opnieuw zou voordoen.

Opmerkingen van de klager

In zijn opmerkingen handhaafde de klager zijn klacht. Ten aanzien van de selectieprocedure stelde de klager dat er geen gronden waren voor de bewering dat de heer H. beter gekwalificeerd was op het gebied van de marketing en het leiden van onderzoeksprojecten voor de industrie.

Voor wat betreft de formele criteria beweerde hij dat de heer H. geen vijftien jaar werkervaring op alle geëiste gebieden had, terwijl hij, de klager, dat wel had.

De klager bestreed het beleid om burgers uit de drie nieuwe lidstaten te werven niet, maar hij beweerde wel dat hij wist dat veel Europese burgers beter voor de functie gekwalificeerd waren dan de geselecteerde kandidaat.

De klager bleef tevens bij zijn bewering dat hij een fax naar de Commissie had gestuurd, maar nooit informatie had ontvangen over de resultaten van de selectie.

HET BESLUIT

1 Selectieprocedure en formele criteria in COM/R/A/183

- 1.1 Artikel 29, lid 2, van het Statuut bepaalt dat het tot aanstelling bevoegd gezag voor de werving voor functies waarvoor speciale kwalificaties vereist zijn, een andere procedure dan de procedure van vergelijkend onderzoek kan hanteren.
- 1.2 Volgens de gevestigde jurisprudentie van het Hof van Justitie is het aan het tot aanstelling bevoegd gezag om te beoordelen of een kandidaat aan de in de vacature gestelde voorwaarden voldoet, en die beoordeling kan alleen in twijfel worden getrokken in het geval van een duidelijke fout.
- 1.3 Ten aanzien van de selectieprocedure en de in COM/R/A/183 toegepaste formele criteria bleek uit het onderzoek van de

Ombudsman naar deze klacht dat de jury in overeenstemming met de aankondiging van de vacature had gehandeld.

- 1.4 De Ombudsman heeft daarom geen geval van wanbeheer vastgesteld voor wat betreft de selectieprocedure en de formele criteria die door de jury zijn toegepast.

2 Vereiste nationaliteit

De jury had uit hoofde van Verordening van de Raad nr. 626/95 het recht een nationaliteitseis te stellen en er bleek geen bewijs te zijn dat deze mogelijkheid misbruikt was om een bepaalde kandidaat te bevoorstellen. Het onderzoek van de Ombudsman heeft in dit aspect van de zaak derhalve geen geval van wanbeheer aan het licht gebracht.

3 Vermeend zoekraken van een fax van de kandidaat

- 3.1 De Ombudsman benadrukte dat de beginselen van goed administratief gedrag vereisen dat verzoeken om informatie zonder buitensporige vertraging beantwoord worden.
- 3.2 De klager beweerde dat hij op 15 augustus 1997 een fax naar het Secretariaat van de Selectiecomités Onderzoek van de Europese Commissie had gestuurd, met daarin het verzoek om informatie over de vervulling van de vacature. De Commissie legde in haar eerste standpunt uit dat zij de fax van 15 augustus 1997 niet had gevonden. In zijn opmerkingen bleef de klager bij zijn bewering.
- 3.3 De Ombudsman heeft geen bewijzen gevonden die de bewering van de Commissie dat zij de fax niet heeft ontvangen, tegenspreken. Het onderzoek van de Ombudsman heeft daarom geen geval van wanbeheer met betrekking tot dit aspect van de klacht aan het licht gebracht.

4 Gebrek aan informatie over de vervulling van een functie

- 4.1 De Ombudsman merkte op dat de beginselen van behoorlijk bestuur vereisen dat een kandidaat in een selectieprocedure wiens naam op een reservelijst staat, een kennisgeving over de vervulling van de functie ontvangt. Hij nam ook kennis van het feit dat de Commissie het betreurde dat de klager niet op de hoogte was gesteld van de benoeming van een andere kandidaat tot de functie, en dat zij de noodzakelijke maatregelen zou treffen om te waarborgen dat deze situatie zich in de toekomst niet meer zou voordoen.
- 4.2 In het licht van deze bevindingen en rekening houdend met het feit dat de Commissie haar verzuim de klager op de hoogte te stellen betreurde en dat zij de noodzakelijke maatregelen zou nemen om te garanderen dat een dergelijk verzuim zich in de toekomst niet meer zou voordoen, heeft het onderzoek van de Ombudsman geen geval van wanbeheer aan het licht gebracht.

CONCLUSIE

Op basis van het onderzoek van de Ombudsman naar deze klacht is gebleken dat er geen sprake was van wanbeheer door de Europese Commissie. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

VERMEEND VERZUIM OM DISCRIMINATIE TE VOORKOMEN IN TOEGANG TOT TEWERKSTELLING IN DE OVERHEIDSSECTOR

Besluit inzake klacht 272/98/VK tegen de Europese Commissie

KLACHT

In maart 1997 diende de heer P. bij de Ombudsman een klacht in tegen de Commissie. Hij beweerde dat de Commissie had verzuimd ervoor te zorgen dat de Italiaanse autoriteiten zich onthielden van discriminatie van niet-Italiaanse burgers die in Zuid-Tirol werk zochten als docent, en dat zij hem met betrekking tot deze kwestie niet had geantwoord.

Begin 1996 had klager, een Oostenrijks staatsburger, de Euro-Jus-functionaris binnen de Oostenrijkse vertegenwoordiging van de Commissie advies gevraagd omtrent een discriminatiekwestie; het betrof een aanstelling bij de overheid als docent in de Noord-Italiaanse streek Zuid-Tirol. Uit de verstrekte informatie bleek dat Duits als moedertaal een vereiste voor de functie was; door een ingewikkeld puntensysteem hadden niet-Italiaanse sollicitanten evenwel niet dezelfde kansen om een post te krijgen.

De Euro-Jus-functionaris onderzocht de zaak en deelde klager mede dat zijn verzoek ter nadere bestudering was voorgelegd aan de Juridische Dienst van de Commissie en dat hij een antwoord zou ontvangen van de diensten van de Commissie in Brussel. Klager kreeg echter geen antwoord en diende een klacht in bij de Ombudsman.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. In haar standpunt stelde de Commissie dat de brief van klager niet tijdig was beantwoord wegens het grote aantal klachten dat haar diensten ontvingen over de mogelijkheid een aanstelling te krijgen bij overheidsdiensten in de lidstaten. Deze vertraging werd door de Commissie betreurd. Op 27 juni 1997 werd een uitvoerige brief aan klager gezonden.

Voorts gaf de Commissie aan dat zij zich ten volle bewust is van de specifieke problemen betreffende overheidsaanstellingen in de provincie Bolzano in Zuid-Tirol. Op 30 augustus 1996 nam de Commissie hierover officieel contact op met de Italiaanse autoriteiten. In zijn antwoord deelde Italië de Commissie mede dat de autoriteiten van Bolzano actie hadden ondernomen om alle obstakels uit de weg te ruimen waarop EU-onder-

danen stuitten wanneer zij trachtten een aanstelling bij de overheid te krijgen.

Daarnaast bracht de Commissie de specifieke zaak van de klager onder de aandacht van de Italiaanse autoriteiten en wees zij hen op hun toezegging.

HET BESLUIT

Krachtens het EG-Verdrag heeft de Europese Ombudsman uitsluitend de bevoegdheid onderzoek te doen naar mogelijke gevallen van wanbeheer bij het optreden van de communautaire instellingen of organen. In het Statuut van de Europese Ombudsman wordt specifiek bepaald dat over het optreden van enige andere overheid of persoon bij de Ombudsman geen klacht kan worden ingediend. Het onderzoek van de Ombudsman naar deze klacht was er derhalve op gericht na te gaan of er sprake was geweest van wanbeheer bij het optreden van de Commissie.

- 1 Ten aanzien van het uitblijven van een reactie bleek dat de Commissie op 27 juni 1997 een uitvoerige antwoordbrief aan klager had gezonden. De Commissie erkende dat de brief van klager eerder had moeten worden beantwoord en betreunde de vertraging. Dit aspect van de klacht bleek derhalve te zijn afgehandeld.
- 2 Wat betreft de eisen voor een aanstelling bij de overheid in de provincie Bolzano bleek de Commissie zich bewust te zijn van de problemen daaromtrent en contact te hebben opgenomen met de relevante nationale autoriteiten. De Italiaanse autoriteiten zegden in hun antwoord aan de Commissie formeel toe alle obstakels uit de weg te zullen ruimen waarop EU-onderdanen stuiten wanneer zij een aanstelling bij de overheid trachten te krijgen. Voorts heeft de Commissie de zaak van klager afzonderlijk onder hun aandacht gebracht. Derhalve bleek dat de Commissie actief maatregelen had getroffen om de huidige situatie met betrekking tot aanstellingen bij de overheid in het algemeen te verbeteren; tevens had de Commissie aandacht gevraagd voor dit specifieke geval door de relevante autoriteiten rechtstreeks van de zaak van klager op de hoogte te stellen.

Op basis van het onderzoek van de Ombudsman naar deze klacht bleek er geen sprake te zijn van wanbeheer door de Commissie. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

3.1.4 BUREAU VOOR OFFICIËLE PUBLICATIES VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN

OPOCE: DISTRIBUTIESYSTEEM EN PRIJSBELEID

Besluit inzake klacht 1077/4.12.96/WG/D/VK/OV tegen OPOCE - het Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen

KLACHT

In november 1996 diende de heer G. een klacht in bij de Ombudsman over het distributiesysteem van het Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen (OPOCE).

De klager is leverancier van EG-documentatie in Duitsland en ontvangt materiaal van OPOCE via de centrale Duitse leverancier, Bundesanzeiger. Zijn voornaamste klacht is dat, vergeleken met de vroegere situatie, waarin burgers EG-materiaal rechtstreeks bij OPOCE konden bestellen, het huidige distributiesysteem, waarbij hij uitsluitend kan bestellen bij Bundesanzeiger, niet efficiënt functioneert. Met name stelde hij dat documentatie soms niet beschikbaar is en dat de prijzen te hoog zijn. Hij uitte ook kritiek op de toegang tot documenten via Internet, waarover niet alle burgers beschikken.

HET ONDERZOEK

Standpunt van OPOCE

De klager stuurde zijn klacht, die was gericht aan de Ombudsman, aan OPOCE. OPOCE stuurde de klacht door aan de Ombudsman, tezamen met zijn standpunt betreffende de klacht.

OPOCE stelde in zijn standpunt dat de levering van publicaties en documenten via een netwerk van nationale distributeurs noodzakelijk is, aangezien OPOCE onmogelijk alle bestellingen zelf zou kunnen afhandelen. De bedoeling van dit systeem is tevens dat het dichterbij de burgers staat. OPOCE wees er ook op dat, gezien het grote aantal publicaties (thans 15.000 titels en elk jaar 700 nieuwe publicaties), niet alle titels altijd bij alle nationale verkooppunten voorradig kunnen zijn. Daarom was het begrijpelijk dat sommige van de publicaties die de klager wenste te bestellen, niet beschikbaar waren. OPOCE wees er echter met nadruk op dat het voortdurend werkt aan de bevordering van snelle service aan de klant.

Wat betreft de kosten van documenten zoals COM-documenten merkte OPOCE op dat de prijzen per land verschillen als gevolg van de verschillende kosten van levensonderhoud in de lidstaten en de verschillende methoden die door nationale kantoren worden gehanteerd. OPOCE voegde hier ten aanzien van de discussie over de keuze tussen verkoop en gratis verspreiding van documenten aan toe dat het huidige beleid van de instellingen en van het merendeel van de lidstaten is gebaseerd op verkoop. Het merkte tevens op dat het spoedig een door EUDOR georganiseerde centrale documentleveringsservice zal instellen die het

Publicatieblad, COM-documenten en andere collecties zal omvatten en dat deze service de burgers in alle lidstaten dezelfde kosten voor dienstverlening in rekening zal brengen.

Wat betreft de toegang via Internet verklaarde OPOCE dat dit een mogelijkheid is die bestaat naast andere middelen van toegang tot documenten, maar die hiervoor niet in de plaats komt.

Opmerkingen van de klager

In zijn opmerkingen herhaalde de klager zijn kritiek met betrekking tot de mogelijkheden om bepaalde informatie over de Europese Gemeenschap te verkrijgen en het feit dat het huidige leveringssysteem niet dichtbij de burger staat. De klager oefende voorts kritiek uit op het feit dat informatie werd verkocht met een winstootmerk. Volgens hem handelen de Europese instellingen door hun informatie te verkopen als commerciële organisaties en dit is in strijd met de filosofie van een openbare instelling.

HET BESLUIT

1 De beweringen met betrekking tot het leveringssysteem en de problemen met het verkrijgen van bepaalde documenten

OPOCE rechtvaardigde het systeem van distributie via nationale bureaus die de documentatie verstrekken door de noodzaak van decentralisatie, aangezien het voor OPOCE niet mogelijk is alle aanvragen zelf af te handelen. Tevens wees het er met nadruk op dat het voortdurend werkt aan de bevordering van snelle service aan de klanten. Het gaf echter toe dat het, gezien het grote aantal publicaties, onmogelijk is dat alle documenten te allen tijde bij alle nationale bureaus beschikbaar zijn. Het kwam de Ombudsman voor dat het aantal publicaties van OPOCE een geldige reden vormde voor het feit dat bepaalde titels tijdelijk niet beschikbaar zijn. Daarom kon het feit dat bepaalde publicaties die door de klager waren aangevraagd, in Duitsland niet onmiddellijk beschikbaar waren, niet worden aangemerkt als een geval van wanbeheer.

2 De beweringen met betrekking tot de prijs van documenten en de verkoopmethode van OPOCE

2.1 De klager uitte kritiek op de prijzen van documenten en op het feit dat OPOCE documenten verkoopt in plaats van deze gratis te verstrekken. OPOCE merkte op dat het huidige beleid van de instellingen erop is gericht om de documenten te verkopen en deze niet gratis te verstrekken. De Ombudsman nam nota van het feit dat OPOCE zich ervan bewust is dat de prijzen gezien de verschillende kosten van levensonderhoud per lidstaat kunnen verschillen en dat het spoedig een "documentleveringsservice" zal instellen die garandeert dat alle burgers evenveel betalen.

2.2 Rekening houdende met het doel de kosten te dekken van de productie en verspreiding van de documenten, lijkt het prijsbeleid van

OPOCE niet gebaseerd op willekeurige of onredelijke criteria. Daarom kan dit niet worden aangemerkt als een geval van wanbeheer.

Gezien deze bevindingen bleek er geen sprake van wanbeheer door OPOCE. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

(Zie tevens het besluit inzake klacht 269/97/PD tegen de Commissie).

3.2 OM ANDERE REDENEN GESLOTEN ZAKEN

3.2.1 EUROPEES PARLEMENT

TOELAGEREGELING VOOR LEDEN VAN HET EUROPEES PARLEMENT

Besluit in gevoegde klachten 971/24.10.96/UK/PD, 1039/22.11.96/SW/PD, 1111/31.12.96/DK/PD en 48/97/PD tegen het Europees Parlement

KLACHTEN

In de periode tussen oktober 1996 en januari 1997 kreeg de Ombudsman vier verschillende klachten betreffende de toelageregeling die het Europees Parlement voor zijn leden toepast. In februari 1997 informeerde de Ombudsman klagers dat hun klachten gezamenlijk behandeld zouden worden en dat in het onderzoek geen zaken onderzocht zouden worden betreffende individuele leden van het Parlement, daar het mandaat van de Europese Ombudsman beperkt is tot communautaire instellingen en organen.

De algemene achtergrond van de klachten waren berichten in de media over de toelageregeling van het Parlement. Er werd bericht dat overheidsfondsen op onregelmatige wijze werden uitgegeven.

Tegen deze achtergrond brachten klagers twee klachten naar voren die nauw verband hielden met elkaar. De eerste klacht had te maken met het feit dat de door het Parlement opgezette toelageregeling onwettig was en indruiste tegen de beginselen van goed financieel beheer. Aangevoerd werd dat de regeling die het Parlement had opgezet, bedoeld was de regeling voor de betaling van de leden van het Parlement, te omzeilen. Volgens klagers volgt uit de artikelen 21 en 22 van het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Gemeenschappen en de daaruit volgende Raadsverordening *ex contrario* dat leden van het Parlement niet door de Gemeenschap betaald worden: de leden dienen te worden betaald door de lidstaat waarin zij zijn verkozen. Aangezien deze toelageregeling niet bleek te voldoen, zette het Parlement – wederom volgens klagers – de genereuze toelageregeling op die diende als een verborgen vorm van betaling, omdat het volgens de regels niet verplicht was om de betaling van toelagen te onderwerpen aan het overleggen van bewijsstukken.

De tweede klacht had te maken met het feit dat er niet naar behoren op werd toegezien dat de bestaande regels werden nageleefd, zodat leden van het Parlement toelagen ontvingen zonder dat zij gevraagd werden het werk of de onkosten waarop de toelage betrekking had, te verantwoorden.

HET ONDERZOEK

Opmerkingen Parlement

De klacht werd doorgezonden aan het Europees Parlement. In zijn opmerkingen stelde het Parlement dat het Bureau van het Parlement op 10 juli 1997 de volgende besluiten had goedgekeurd:

“- Het opzetten van een regeling voor de permanente controle van reis-kostenvergoedingen via het overleggen van bewijsstukken voor alle middelen van vervoer en alle leden zonder onderscheid; de voorgestelde modaliteiten van dit systeem worden door de Quaestoren vastgelegd en aan het Bureau ter goedkeuring voorgelegd;

- wat betreft het recht op een onderhoudstoelage in Brussel het instellen van een centraal register ter ondertekening;*
- met betrekking tot onderhoudstoelagen tijdens de plenaire vergaderingen in Straatsburg, het beginsel om het recht op deze toelagen te koppelen aan de deelname aan hoofdelijke stemmingen; de Quaestoren leggen een voorstel voor aan het Bureau voor de precieze modaliteiten;*
- heeft in beginsel ingestemd met een herziening van alle aspecten van de berekeningswijze van de kilometervergoeding, onder meer via de mogelijke invoering van een derde afstandszone op basis van een aan het Bureau voor te leggen voorstel van de Quaestoren.”*

Voorts stelde het Parlement dat het Bureau op 15 september 1997 de volgende uitvoeringsbepaling had goedgekeurd:

“Voor leden die tenminste een deel van de reis hebben afgelegd met openbaar vervoer is de instapkaart het bewijsstuk dat voor vliegreizen ingediend moet worden. Indien geen instapkaart werd afgegeven, is het in te dienen bewijsstuk het vliegtuigbiljet of een kopie daarvan. Voor treinreizen is het bewijsstuk het treinkaartje, of, indien dat nodig is voor het vervolg van de reis, een door de Ledenkas geverifieerde kopie van het treinkaartje.

Indien voor de reis de eigen auto wordt gebruikt, moeten de leden een persoonlijke declaratie overleggen met het kenteken van zijn of haar auto, de kilometerstand aan het begin en het einde van de reis, de gevolgde route en de precieze plaats waar de auto is geparkeerd op de werkplek van het Parlement.”

Op 23 oktober 1997 richtte de Voorzitter van het Parlement een memo aan elk lid van het Parlement, waarin de gevolgen van de bepaling van 15 september 1997 werden toegelicht. Daarin stond onder meer:

"Ik vertrouw erop dat de leden van mening zijn dat het Europees Parlement er alle belang in heeft de burgers van de Europese Unie te laten zien dat de aan de leden te betalen bedragen op grond van hun toelagen zijn onderworpen aan degelijke controles en aan transparantie, overeenkomstig de resoluties die het Parlement in december 1996 en 1997 op de eigen begroting goedkeurde.

In de praktijk treedt de nieuwe regeling op 3 november 1997 in werking. Ieder lid, ook de voorzitter, moet aan de Ledenkas een bewijsstuk voorleggen dat iedere reis waarvoor een vergoeding wordt aangevraagd, ook inderdaad heeft plaatsgevonden. Dit schriftelijke bewijs dient betrekking te hebben op het grootste deel van de feitelijk plaatsgevonden reizen en bestaat uit de instapkaart voor elke vliegreis, het treinkaartje voor treinreizen of een persoonlijke declaratie als de reis heeft plaatsgevonden met de eigen auto of met een ander vervoermiddel. De opstelling van de persoonlijke declaratie voor reizen moet ruimte laten voor controle. In de uitzonderlijke gevallen dat een luchtvaartmaatschappij geen instapkaart afgeeft, dient een kopie van het desbetreffende vliegtuigbiljet te worden afgegeven."

Tot slot vaardigde het Bureau van het Parlement op 15 en 16 december 1997 de volgende bepaling uit betreffende het recht van de leden op een dagvergoeding:

"De dagvergoeding van de leden die gedurende meer dan de helft van de hoofdelijke stemmingen op de dinsdag, woensdag en donderdag van de vergaderperiodes in Straatsburg en op de donderdag van de vergaderperiodes in Brussel afwezig zijn, zal met 50% worden verlaagd. De leden hebben het recht aan te geven dat zij aanwezig waren in geval zij niet aan een hoofdelijke stemming wensten deel te nemen."

Er dient op gewezen te worden dat de genoemde weekdagen de dagen zijn waarop wetgevende aangelegenheden besproken worden. Bovendien zullen leden die slechts gedurende de helft van de plenaire vergadering aanwezig zijn, 50% van hun algemene onkosten verliezen. Volgens het Parlement is het resultaat van deze maatregelen dat het Europees Parlement het meest veeleisende parlement zal worden in de Europese Unie voor wat betreft de aanwezigheid van zijn leden op plenaire vergaderingen.

Opmerkingen klager

Uit de ingediende opmerkingen kwam naar voren dat het een goede zaak was dat het Parlement nieuwe regels over het onderwerp had goedgekeurd. Er werd echter bezorgdheid tot uiting gebracht over het feit dat de nieuwe regels klaarblijkelijk geen sancties bevatten die opgelegd kunnen worden als leden de regels niet naleven.

HET BESLUIT

- 1 Het bleek dat in het licht van de kritiek van het publiek en de ingediende klachten het Europees Parlement was overgegaan tot een herziening van de toepasselijke regeling, zoals hierboven werd aangegeven. De klagers die opmerkingen hadden ingediend, bleken daar tevreden over te zijn. Dergelijke hervormingen blijken in overeenstemming te zijn met de beginselen van behoorlijk bestuur.

Voorts nam de Ombudsman akte van het feit dat binnen het Parlement een financieel controleur werkzaam is, wiens taak er volgens het financieel reglement in bestaat ervoor te zorgen dat de beginselen van een goed financieel beheer worden nageleefd.

- 2 In de meeste bureaus van de nationale Ombudsmannen verricht de Ombudsman geen verder onderzoek als blijkt dat dezelfde zaak in behandeling is bij een gespecialiseerde controle instantie, waarbij de redenering is dat de instantie met een algemene opdracht voorrang verleent aan de gespecialiseerde instantie.

De Rekenkamer bleek een controle te verrichten met betrekking tot de vergoedingen- en onkostenregeling van het Parlement.

Misschien mag kort worden herinnerd aan de eigenschappen van deze communautaire instelling, die vastgelegd zijn in het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap.

Volgens artikel 188 A van het Verdrag, is de Rekenkamer verantwoordelijk voor de controle van de communautaire financiën en bepaalt artikel 188 B dat

“De leden van de Rekenkamer oefenen hun ambt volkomen onafhankelijk uit in het algemeen belang van de Gemeenschap.

Bij de vervulling van hun taken vragen noch aanvaarden zij instructies van enige Regering of enig lichaam.”

De Rekenkamer voert haar taak dus volkomen onafhankelijk uit. In artikel 188 C van het Verdrag worden de taak en de onderzoeksbevoegdheden van de Rekenkamer nader gespecificeerd. Onder meer bepaalt artikel 188 C:

“1. De Rekenkamer onderzoekt de rekeningen van alle ontvangsten en uitgaven van de Gemeenschap...

2. De Rekenkamer onderzoekt de wettigheid en regelmatigheid van de ontvangsten en uitgaven, en gaat tevens na of een goed financieel beheer werd gevoerd...

3. De controle geschiedt aan de hand van stukken, en, zonodig, ter plaatse bij de overige instellingen van de Gemeenschap en in de lidstaten...

Alle bescheiden en inlichtingen die nodig zijn voor de vervulling van de taak van de Rekenkamer worden haar op haar verzoek verstrekt door de overige instellingen van de Gemeenschap... (Onderstrepingen door de Ombudsman).

Dus moet voor kwesties betreffende het op regelmatige wijze uitgeven van overheidsfondsen en de beginselen van goed financieel beheer de Rekenkamer worden beschouwd als gespecialiseerde instantie. Volgens de beschikbare informatie was de controle die de Rekenkamer op dat tijdstip verrichte, gericht op een evaluatie van de vergoedingen- en onkostenregeling, waaronder een onderzoek of het stelsel conform was met de van toepassing zijnde verordening van het Parlement, met de financiële bepalingen van de Gemeenschap en met de beginselen van een goed financieel beheer. De resultaten van de controle moesten worden neergelegd in een verslag dat te zijner tijd openbaar zou worden gemaakt.

Tegen deze achtergrond achtte de Europese Ombudsman verdere onderzoeken niet gerechtvaardigd. Derhalve sloot de Ombudsman de zaak.

3.3 DOOR DE INSTELLING OPGELOSTE ZAKEN

3.3.1 EUROPEES PARLEMENT

AANWERVING: NEGATIEVE UITSLAG VAN HET MEDISCH ONDERZOEK

Besluit inzake klacht 1021/14.11.96/NLP/ES/JMA tegen het Europees Parlement

KLACHT

In november 1996 diende mevrouw L.C. bij de Ombudsman een klacht in met betrekking tot het besluit van het Europees Parlement haar op grond van een negatief medisch advies niet te selecteren voor een vacante functie.

De klager nam in 1993 deel aan een interinstitutioneel vergelijkend onderzoek (EUR/B/27) en werd op een reservelijst geplaatst. In september 1994 verzochten de diensten van de Europese Commissie voor Personeelszaken en Algemeen Beheer (DG IX) haar in Brussel een medisch onderzoek te ondergaan. De uitslag van dit medisch onderzoek is nooit aan klager meegedeeld. In februari 1996 had mevrouw L.C. een sollicitatiegesprek bij het Europees Parlement in verband met een vacature. Kort daarop heeft de aanwervingsdienst van het Parlement de klager de functie telefonisch aangeboden.

Toen een schriftelijke bevestiging uitbleef, heeft mevrouw L.C. in april 1996 contact opgenomen met het Europees Parlement. Haar werd verteld dat de functie aan een andere kandidaat was aangeboden. Dit besluit was

genomen op grond van de negatieve uitslag van het medisch onderzoek dat mevrouw L.C. had ondergaan.

In haar klacht bij de Ombudsman stelde mevrouw L.C. dat de betrokken instellingen in strijd met de bepalingen van artikel 33 van het Statuut¹ van de ambtenaren hadden gehandeld; dat haar rechten als kandidaat voor een functie bij de instellingen van de EG waren geschonden; en dat het besluit van het Parlement kennelijk was gebaseerd op de uitslag van een medisch onderzoek uit 1994, terwijl de in het aanstellingsbeleid van het Parlement voor dit soort procedures bepaalde geldigheidsduur (zes maanden) toen al lang was verstreken.

ONDERZOEK

Standpunt van het Parlement

De klacht werd doorgezonden aan het Parlement. In zijn standpunt wees het Parlement erop dat het besluit om klager niet voor de functie te selecteren was gebaseerd op de negatieve uitslag van het medisch onderzoek dat was uitgevoerd door de medische dienst van de Commissie.

Het Parlement betreurde het dat de uitslag van dat medisch onderzoek niet aan klager was meegedeeld. Daardoor was zij niet in de gelegenheid om, zoals in artikel 33 van het Statuut is bepaald, de uitslag aan te vechten. Het Parlement was echter van mening dat het niet verantwoordelijk was voor deze nalatigheid.

In een begeleidend schrijven bij dit standpunt gaf de voorzitter van het Europees Parlement aan dat er op dat moment weliswaar geen vacatures waren, maar dat de klager toch werd uitgenodigd om opnieuw een medisch onderzoek te ondergaan, ditmaal bij de medische dienst van het Europees Parlement.

Opmerkingen van de klager

Mevrouw L.C. stemde in met het voorstel van de voorzitter een tweede medisch onderzoek te ondergaan. Omdat het Parlement had aangegeven dat het onderzoek 'met alle nodige waarborgen' diende te worden uitgevoerd, deed de klager enkele aanvullende verzoeken over bepaalde aspecten van het onderzoek.

BESLUIT

Het onderzoek van de Ombudsman wees uit dat het Europees Parlement stappen had gedaan om de zaak naar tevredenheid van klager te regelen. Derhalve heeft de Ombudsman de zaak gesloten.

---

¹ 'Alvorens wordt overgegaan tot aanstelling van de kandidaat op wie de keuze is gevallen, dient deze zich te onderwerpen aan een medisch onderzoek door een raadgevend arts van de instelling [...]. Indien het medisch onderzoek heeft geleid tot een negatief medisch advies, kan de kandidaat, binnen 20 dagen nadat de instelling hem daarvan in kennis heeft gesteld, verzoeken om zijn geval te onderwerpen aan het oordeel van een medische commissie [...].'

**NIET-VERSTREKKEN VAN AANBESTEDINGSDOCUMENTEN
IN DE TAAL VAN DE INSCHRIJVER**

Besluit inzake klacht 606/97/VK/OV tegen het Europees Parlement

KLACHT

In juni 1997 diende de heer Z. een klacht in bij de Ombudsman namens een Nederlands timmermansbedrijf. De heer Z. las een officiële aankondiging in een Nederlandse krant van een uitnodiging tot inschrijving om meubels te leveren aan het Europees Parlement voor de conferentiezalen van het Leopold-gebouw in Brussel. Hij vroeg de aanbestedingsvoorwaarden aan die hem in het Frans in plaats van in het Nederlands werden toegezonden. Hij nam contact op met de diensten van het Parlement die bevestigden dat de aanbestedingsvoorwaarden alleen in het Frans bestonden. In zijn klacht aan de Ombudsman voerde de heer Z. aan dat onderlinge gelijkheid alleen dan gegarandeerd kan worden als de inschrijvers de aanbestedingsdocumenten in hun eigen taal ontvangen.

HET ONDERZOEK**Opmerkingen Parlement**

De klacht werd aan het Parlement doorgezonden. In zijn standpunt merkte het Parlement in de eerste plaats op dat de uitnodiging tot inschrijving gepubliceerd was in het *Publicatieblad* van 27 mei 1997, alsmede in een aantal nationale kranten waaronder een Nederlandse krant.

Wat de vereisten in verband met de taal betreft van de aankondigingen voor uitnodigingen tot inschrijving, verwees het Parlement naar artikel 9 van richtlijn 93/36/EEG van de Raad van 14 juni 1993 tot coördinatie van de procedures voor het toekennen van overheidscontracten.¹ Dit artikel bepaalt dat de aankondiging tot aanbesteding waarbij een contracterende overheid een overheidscontract wil toewijzen, volledig en in de oorspronkelijke taal gepubliceerd dient te worden in het *Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen* en dat een samenvatting van de belangrijke elementen van elke kennisgeving gepubliceerd dient te worden in alle officiële talen van de Gemeenschappen, waarbij alleen de tekst in de oorspronkelijke taal authentiek is. Het Parlement concludeerde derhalve dat de aankondiging van de aanbesteding in het onderhavige geval aan die bepalingen had voldaan, daar de aankondiging gepubliceerd was in alle talen van de Unie.

Wat de aanbestedingsdocumenten betreft, merkte het Parlement op dat de nationale contracterende overheden onder de wetgeving van de Gemeenschap niet verplicht zijn deze documenten te vertalen en dat, wat betreft openbare aanbesteding door communautaire instellingen, waar de aanbestedingsdocumenten vaak zeer volumineus zijn, de praktijk van het Parlement en van andere instellingen er ook in had bestaan de aanbestedingsdocumenten niet te vertalen. Daarom bestonden de aanbestedingsdocumenten in het onderhavige geval alleen in het Frans.

¹ PB L199 van 1993, blz. 1.

Het Parlement merkte evenwel op dat de instelling zich bewust was van het feit dat deze pragmatische benadering de communautaire instellingen niet toeliet het beginsel van gelijke behandeling tussen de talen van de Gemeenschap te respecteren. Daarom keurde de Raadgevende Commissie voor aankopen en aanbestedingen op 27 november 1997 een aanbeveling goed (CCAM nr. 4 - 1997) inzake het gebruik van de officiële talen voor zijn eigen aanbestedingen. Het Parlement concludeerde dat het overeenkomstig deze aanbeveling de nodige maatregelen zal treffen om er in de toekomst voor te zorgen dat de essentiële onderdelen van de aanbestedingsdocumenten beschikbaar zullen zijn in de officiële talen van de Unie. Het Parlement merkte tot slot op dat de inschrijvers hun offerte altijd kunnen indienen in de officiële taal van hun keuze.

Opmerkingen klager

Er werden geen schriftelijke opmerkingen ontvangen van klager. Hij stelde het bureau van de Ombudsman er in een telefoongesprek evenwel van in kennis dat hij geen offerte had kunnen indienen omdat de documenten niet in het Nederlands waren. Klager wees er wel op dat zijn klacht tot een positief resultaat had geleid, aangezien het Parlement had aangekondigd de praktijken voor de toekomst te zullen veranderen.

HET BESLUIT

Het niet-verstrekken aan klager van aanbestedingsdocumenten in de Nederlandse taal door het Parlement

- 1 Op het gebied van aanbestedingen door communautaire instellingen, wordt het algemene beginsel van non-discriminatie op basis van nationaliteit, dat uiteengezet is in Art. 6 van het EG-Verdrag, herhaald in artikel 62 van het financieel reglement, dat bepaalt dat *"met betrekking tot contracten die worden aangegaan door de Gemeenschappen, zal tussen nationalen van lidstaten geen discriminatie zijn op grond van nationaliteit"*.
- 2 Wat het beginsel van non-discriminatie betreft, merkte de Ombudsman op dat het Parlement te kennen had gegeven zich bewust te zijn van het feit dat zijn praktijken om aanbestedingsdocumenten niet te vertalen, de instelling verhinderde dit beginsel te respecteren. Daarom was de Ombudsman tevreden over het initiatief van het Parlement, dat op 27 november 1997 leidde tot goedkeuring door de Raadgevende Commissie voor aankopen en aanbestedingen van de aanbeveling (CCAM nr. 4 - 1997) inzake het gebruik van de officiële talen voor de eigen aanbestedingen. Voor de Europese burgers bevat dit de waardevolle aanbeveling dat de aanbestedingsdocumenten die door de instelling naar een persoon of bedrijf dat valt onder de jurisdictie van een lidstaat worden gezonden, in beginsel opgesteld moet zijn in de taal van dat land, of in de taal die in het verzoek is gebruikt.
- 3 Het was jammer dat klager niet kon ingaan op de uitnodiging tot inschrijving wegens het feit dat hij de aanbestedingsdocumenten

niet in zijn eigen taal had gekregen, wat een inbreuk zou kunnen zijn op het beginsel van non-discriminatie op basis van nationaliteit. Uit het voorgaande bleek evenwel dat het Parlement positief en snel had gereageerd op deze klacht en zijn praktijken in verband met de aanbestedingsdocumenten zou gaan wijzigen. Dit zal klager in staat stellen om net als andere inschrijvers onder gelijke voorwaarden deel te nemen aan toekomstige aanbestedingen die door het Parlement georganiseerd worden.

Uit het standpunt van het Europees Parlement en de opmerkingen van klager bleek dan ook dat het Parlement stappen had genomen om de zaak te regelen en tegemoet te komen aan klager. Derhalve sloot de Ombudsman de zaak.

3.3.2 EUROPESE COMMISSIE

OVERHEIDSSTEUN: HET DOEN NALEVEN VAN HET GEMEENSCHAPSRECHT DOOR DE COMMISSIE

Besluit inzake klacht 852/3.9.96/SJB/UK/IJH tegen de Europese Commissie

KLACHT

In augustus 1996, diende S.J.B. - een advocatenkantoor - een klacht in bij de Ombudsman tegen de Commissie namens hun cliënten Ladbroke. De klacht had betrekking op de procedures van de Commissie in verband met vermeende overheidssteun van de Franse autoriteiten aan ondernemingen in de Franse wedrensector.

Oorspronkelijk had S.J.B. gevraagd de klacht vertrouwelijk te behandelen, maar bevestigde later schriftelijk dat de naam van Ladbroke openbaar gemaakt mocht worden in het besluit van de Ombudsman tot sluiting van de zaak.

Volgens klager formuleerde Ladbroke tussen 1989 en 1995 een reeks klachten aan de Commissie over vermeende overheidssubsidies die de Franse autoriteiten hadden verstrekt aan Franse raceverenigingen en aan de *Pari Mutuel Urbain* (PMU). Ladbroke was van mening dat deze overheidssubsidies volgens artikel 93, lid 3 van het EG-Verdrag voor de tenuitvoerlegging ervan aan de Commissie meegedeeld hadden moeten worden, naar aanleiding waarvan de Commissie overeenkomstig artikel 93, lid 2, of artikel 93, lid 3, een besluit had moeten nemen of deze verenigbaar waren met de gemeenschappelijke markt.

In de klacht aan de Ombudsman werd specifiek verwezen naar drie klachten die S.J.B. namens Ladbroke bij de Commissie had ingediend:

- (a) Een klacht per fax op 23 december 1992 betreffende een subsidie van 600 miljoen Fr.fr die de Franse regering niet als overheidssteun bij de Commissie had opgegeven. De Commissie (DG IV) informeerde S.J.B. op 12 mei 1993 per brief dat de klacht behan-

deld zou worden onder nummer NN 35/93. S.J.B. ontving in de drie jaar daarop verder geen reactie van de Commissie.

- (b) Een klacht per brief op 25 augustus 1994, betreffende nogmaals 1.500 miljoen Fr.fr. steun, die PMU volgens persberichten over een periode van vijf jaar zou ontvangen. S.J.B. ontving van de Commissie geen antwoord op deze klacht.
- (c) Een klacht per brief op 27 maart 1995, betreffende een subsidie van 450 miljoen Fr.fr. aan de Franse raceverenigingen en de PMU, waarvan in de pers melding was gemaakt. S.J.B. ontving van de Commissie geen antwoord op deze klacht.

S.J.B. voerde aan dat de Commissie geen onderzoek had ingesteld naar de klachten van Ladbroke en dat zij niet had toegezien op naleving van de verplichting die de lidstaten onder artikel 93, lid 3 van het EG-Verdrag hebben om alle nieuwe overheidssteun kenbaar te maken bij de Commissie.

Ook stelde S.J.B. de Ombudsman in kennis van bepaalde andere klachten die het kantoor bij de Commissie had ingediend betreffende andere gevallen van vermeende overheidssteun die de Franse regering had versprekt aan Franse wedrenondernemingen. Deze klachten waren het voorwerp van een procedure voor het Gerecht van eerste aanleg of voor een nationale rechtbank. S.J.B. diende geen klacht in bij de Ombudsman over de manier waarop de Commissie deze klachten behandelde en, overeenkomstig artikel 138 E van het EG-Verdrag EG en artikel 1, lid 3, van het Statuut van de Europese Ombudsman, maakten deze geen deel uit van het onderzoek van de Ombudsman.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. Op 28 november stuurde de Commissie haar antwoord, dat samengevat de navolgende punten bevatte:

- (i) Het onderwerp van de klacht had betrekking op de Franse fiscale wetgeving met betrekking tot heffingen op wedrennen, die gewijzigd was door vijf, tussen maart 1993 en december 1995 uitgevaardigde, decreten. De Commissie zond de Franse autoriteiten in de periode januari 1993 tot november 1995 zes verzoeken om inlichtingen.
- (ii) Alvorens een formeel besluit te treffen over de klacht van Ladbroke, moest men eerst:
  - de opeenvolgende wijzigingen in de Franse wetgeving nakijken,

- zorgen voor een consequent antwoord van de Commissie door andere, vergelijkbare, gevallen van overheidssteun te bestuderen,
- verifiëren of alle maatregelen die het voorwerp van de klacht waren, daadwerkelijk overheidssubsidies waren, dan wel een meer algemene vorm van economische regulering via belastingheffing.

De klacht vereiste een diepgaand onderzoek, waarmee het Commissiepersoneel belast werd.

- (iii) In tegenstelling tot de situatie waar de Commissie in kennis is gesteld van overheidssteun, is de Commissie niet verplicht binnen een van te voren vastgelegde termijn te reageren. Bovendien heeft klager beroepsmogelijkheden omdat hij een procedure kan beginnen voor de nationale rechtbank.

Opmerkingen klager

De opmerkingen verwezen naar een persbericht (IP/97/40) dat de Commissie op 22 januari 1997 had uitgegeven, waarin melding werd gemaakt van de klacht van Ladbroke en waarin aangegeven werd dat de Commissie besloten had de Franse autoriteiten om uitleg te vragen betreffende de aard van de Franse maatregelen met betrekking tot paardenwedrennen.

S.J.B. begreep uit dit persbericht dat de Commissie besloten had een formele procedure te beginnen onder artikel 93, lid 2 van het EG-Verdrag, om te onderzoeken of de maatregelen het voorwerp waren van onwettige overheidssteun. Echter vroeg S.J.B. zich af of in de procedure van de Commissie alleen rekening werd gehouden met de klacht van Ladbroke van 23 december 1992 of dat zij ook rekening hield met de klachten van 25 augustus 1994 en 27 maart 1995.

Voorts bevatten de opmerkingen de volgende punten:

- (i) Hoewel bepaalde bepalingen uit het Verdrag betreffende overheidssteun rechtstreekse werking hebben en dus door nationale rechtbanken kunnen worden toegepast, heeft de Commissie exclusieve bevoegdheid om te bepalen of de steun verenigbaar is met de gemeenschappelijke markt.
- (ii) De Commissie hield staande dat zij de klachten van Ladbroke actief onderzocht, maar de laatste contacten met de Franse autoriteiten dateerden van 21 november 1995, meer dan een jaar voordat zij besloot formele stappen te ondernemen.

VERDER ONDERZOEK

In antwoord op een verzoek van de Ombudsman om aan te geven welke klachten van Ladbroke in het formele onderzoek waren opgenomen, stuurde de Commissie een kopie van haar brief aan de Franse autoriteiten

waarin zij haar besluit uiteenzette de procedure aan te vangen onder artikel 93, lid 2. Deze brief, gedateerd 4 februari 1997, werd gepubliceerd in het *Publicatieblad* (1997 C 163/5).

De Commissie verschaftte daarop nadere informatie aan de Ombudsman. In de brief aan de Franse autoriteiten werd niet alleen melding gemaakt van de decreten die betrekking hadden op de klacht van Ladbroke van 23 december 1992, maar ook van de decreten met betrekking tot zijn klachten van 25 augustus 1994 en 27 maart 1995. Bovendien had de brief ook betrekking op steun, waarnaar verwezen werd in een persbericht van 10 december 1992, uitgegeven door het Franse ministerie van landbouw.

Uit de opmerkingen van klager over deze nadere informatie van de Commissie bleek dat men aan de bezorgdheid over mogelijk wanbeheer, waarin klager in zijn oorspronkelijke klacht uiting had gegeven, tegemoet gekomen was door een formeel onderzoek te openen overeenkomstig artikel 93, lid 2.

Ze vonden wel dat het formele onderzoek niet voor onbepaalde tijd mocht aanslepen, met name omdat er geen sprake was van een bindend tijdschema in de procedure van de Commissie. Ze stelden dat er wellicht nog een klacht bij de Ombudsman zou worden ingediend ingeval de afronding van haar onderzoek onder artikel 93, lid 2, te veel vertraging zou oplepen.

HET BESLUIT

- 1 Artikel 155 van het EG-Verdrag legt de rol vast van de Commissie als "hoedster van de Verdragen". Als hoedster van de Verdragen bestaat haar taak erin ervoor te zorgen dat de bepalingen van het Verdrag en de maatregelen die de instellingen daartoe treffen, worden toegepast. Ingeval van nieuwe overheidssteun die niet is medegedeeld overeenkomstig artikel 93, lid 3, EG, is de Commissie gemachtigd de procedure toe te passen van artikel 93, lid 2.¹
- 2 Bij de behandeling van een klacht over overheidssteun wordt van de Commissie verlangd, in het belang van een goed bestuur met betrekking tot de fundamentele regels van het Verdrag betreffende overheidssteun, dat zij een diligent en onpartijdig onderzoek instelt naar de klacht.²
- 3 Op 4 februari 1997 startte de Commissie onder artikel 93, lid 2, een formeel onderzoek van Ladbroke's klacht betreffende overheidssteun aan de Franse wedrensector. Het onderzoek bleek alle zaken te behandelen die het voorwerp waren van de klacht aan de Ombudsman.
- 4 De Ombudsman stelde vast dat klager akkoord ging met het feit dat de verontrusting over mogelijk wanbeheer waaraan in de oorspronkelijke klacht aan de Ombudsman uiting was gegeven, was

¹ Zaak 173/73 *Italië tegen Commissie*, Jurisprudentie 1974, 717.

² Zaak C-367/95 P *Commissie tegen Chambre Syndicale nationale des entreprises de transport de fonds et valeurs (Sytraval) en Brink's France SARL*, arrest van 2 april 1998, par. 62.

weggenomen door op 4 februari 1997 een formeel onderzoek te openen overeenkomstig artikel 93, lid 2.

- 5 Uit het commentaar van de Europese Commissie en de opmerkingen van klager bleek dat de Commissie maatregelen had getroffen om de zaak op te lossen, waarmee zij naar tevredenheid van klager had gehandeld. Derhalve sloot de Ombudsman de zaak.

VERMEEND GEBREK AAN INFORMATIE NAAR AANLEIDING VAN TELEFOONGESPREKKEN

Besluit inzake klacht 1128/31.12.96/MH/L/(VK)OV tegen de Europese Commissie

KLACHT

In december 1996 diende de heer H., een journalist, een klacht in bij de Ombudsman betreffende een vermeend gebrek aan informatie van de zijde van de Commissie. De heer H. had verscheidene malen getracht informatie van de Commissie te verkrijgen over 1) BADGE, een gevaarlijke stof in blikvoedsel, 2) invoer van, handel in en consumptie van krokodillenvlees uit Zuid-Afrika en 3) nieuwe voorschriften betreffende keukenapparatuur voor restaurants. De klager stelde dat hij in een reeks telefoongesprekken van de ene ambtenaar van de Commissie naar de andere was doorverwezen, zonder dat hij concrete informatie had ontvangen. De heer H. gaf niet aan welke diensten van de Commissie hij had benaderd om deze informatie te verkrijgen.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. Samenvattend stelde de Commissie in haar standpunt het volgende:

In principe moeten journalisten zich met verzoeken om informatie wenden tot de dienst van de woordvoerder, die namens de Commissie verantwoordelijk is voor het verstrekken van informatie of het geven van interviews aan journalisten. De Commissie merkte tevens op dat zij niet kon nagaan welke stappen de klager had ondernomen om de gevraagde informatie te verkrijgen, aangezien niet kon worden vastgesteld welke telefoongesprekken de klager met haar diensten had gevoerd.

De Commissie verklaarde echter dat zij bereid was de klager de gevraagde informatie te verstrekken. Hiertoe gaf zij aan dat de klager voor algemene informatie contact kon opnemen met de dienst van de woordvoerder, waarvan zij het telefoonnummer gaf. Wat betreft de toegang tot specifieke documenten verwees de Commissie naar de regels die zijn vastgelegd in het Besluit van de Commissie van 8 februari 1994 inzake de toegang tot documenten van de Commissie¹ en gaf zij voor de drie verschillende

---

¹ PB 1994 L 46/62.

onderwerpen waarover de klager informatie wenste, de namen en telefoonnummers van de ambtenaren in respectievelijk de Directoraten III, VIII en XI op, die voor deze zaken verantwoordelijk zijn.

De Commissie verstreekte in haar standpunt tevens enige basisinformatie over 1) BADGE in blikvoedsel, 2) invoer van krokodillenvlees uit Zuid-Afrika en 3) voorschriften betreffende keukenapparatuur voor restaurants. Ten aanzien van het eerste onderwerp voegde de Commissie tevens het Standpunt van de Wetenschappelijke Commissie voor Voedsel bij van 7 juni 1996 en gaf zij aan dat na een telefoongesprek tussen een ambtenaar van DGIII en de klager op 29 april 1997 aan laatstgenoemde documentatie over deze zaak was toegezonden.

Opmerkingen van de klager

Van de klager werden geen opmerkingen over het standpunt van de Commissie ontvangen, maar deze liet telefonisch weten dat hij tevreden was met de uiteindelijke reactie van de Commissie en met de documentatie die hem was toegestuurd.

HET BESLUIT

1 Vermeend gebrek aan informatie naar aanleiding van de telefoongesprekken

- 1.1 Volgens de in de klacht vervatte informatie was de heer H. in een reeks telefoongesprekken van de ene ambtenaar van de Commissie doorverwezen naar de andere, zonder dat hij concrete informatie had verkregen. De Commissie merkte in haar standpunt op dat journalisten zich met hun verzoeken om informatie moeten wenden tot de dienst van de woordvoerder, die binnen de Commissie verantwoordelijk is voor het geven van informatie en interviews aan journalisten.
- 1.2 Het is een zaak van goed administratief gedrag dat de Commissie ervoor zorgt dat haar ambtenaren telefonische verzoeken om informatie van burgers naar behoren afhandelen, dat wil zeggen dat zij hen wijzen op de te volgen procedures en duidelijk maken met welke verantwoordelijke diensten contact moet worden opgenomen. De Commissie moet met name voorkomen dat vragen van burgers onbeantwoord blijven. Gegeven het feit dat de Commissie in het onderhavige geval echter in haar opmerkingen op de mogelijkheid wees dat de klager voor algemene informatie contact zou opnemen met de dienst van de woordvoerder en de namen opgaf van de ambtenaren in de verschillende Directoraten-generaal met wie contact kon worden opgenomen voor specifieke informatie, leken verdere maatregelen van de zijde van de Ombudsman niet noodzakelijk.

2 Bereidheid van de Commissie om de gevraagde informatie te verstrekken

- 2.1 In haar standpunt verklaarde de Commissie dat zij bereid was de klager de gevraagde informatie te verstrekken en gaf zij enige

basisinformatie over de drie onderwerpen (1. BADGE in blikvoedsel, 2. invoer van krokodillenvlees uit Zuid-Afrika en 3. voorschriften betreffende keukenapparatuur voor restaurants). De Commissie adviseerde de klager contact op te nemen met de dienst van de woordvoerder en met verschillende ambtenaren, voor respectievelijk algemene en specifieke informatie.

Uit de opmerkingen van de Commissie en die van de klager bleek dat de Commissie stappen had ondernomen om de zaak te regelen en hiermee de klager tevreden had gesteld. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

TE LATE BETALING VAN DE COMMISSIEBIJDRAGE AAN EEN PROJECT

Besluit inzake klacht 384/97/JMA tegen de Europese Commissie

KLACHT

In mei 1997 dienden de heer M. en mevrouw H. bij de Ombudsman een klacht in namens het European Nature Heritage Fund (ENHF). Volgens klagers was er een niet gerechtvaardigde vertraging opgetreden bij de betaling van de bijdrage van DG VI van de Commissie aan een project van het ENHF.

In juni 1993 heeft DG VI aan ENHF een bedrag van 660.473 ecu toegevoegd voor de uitvoering van een 'Proyecto piloto y de demostración de aprovechamiento duradero de pastizales arbolados en el oeste de España' in het kader van project 'artikel 8 93.ES.06.002'.¹

Het ENHF heeft het project eind maart 1996 voltooid, waarna het in mei 1996 aan de Commissie de technische en financiële verslagen heeft overgelegd die vereist waren voor de uitbetaling van het nog uitstaande bedrag (de Commissie had reeds 73.775.269 peseta betaald).

In juni 1996 vroeg een ambtenaar van DG VI het ENHF enkele wijzigingen aan te brengen in de presentatie van de eindverslagen, een verzoek waaraan klagers in juni 1996 voldeden. Vervolgens hebben klagers de Commissie herhaaldelijk verzocht de eindbetaling te verrichten.

In februari 1997 reageerde de Commissie met een verzoek om wijziging van het financiële verslag van het project. Ofschoon klagers van mening waren dat het oorspronkelijke verslag strookte met de richtsnoeren voor voltooiing van het project, hebben zij in april 1997 een nieuw financieel verslag bij de Commissie ingediend.

Toen in mei 1997 de klacht bij de Ombudsman werd ingediend, meer dan een jaar na voltooiing van het project, hadden klagers geen verdere betalingen van de Commissie meer ontvangen en zij verklaarden dat hun financiële situatie benard werd. Zij vroegen de Ombudsman of er geen

¹ Beschikking 1605/93 van de Commissie.

uiterste termijn was voor betalingen van de Commissie en of hij ervoor kon zorgen dat de eindbetaling snel zou plaatsvinden.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. In haar opmerkingen verklaarde zij dat zij het project van klagers had medegefinancierd op grond van artikel 8 van verordening 4256/88. Van de projectbijdrage waren drie tranches uitgekeerd: in augustus 1993, mei 1995 en juli 1997. Bij de uitbetaling van de laatste tranche was vertraging opgetreden omdat eerst bepaalde financiële projectgegevens moesten worden gecontroleerd. Volgens beschikking 1605/93, waarin de regels voor het project zijn neergelegd, kunnen eindbetalingen pas worden verricht als de bevoegde diensten van de Commissie de door de contractant overgelegde technische en financiële verslagen hebben goedgekeurd. Krachtens Bijlage II bij de beschikking is de Commissie gerechtigd de contractant om alle relevante informatie te vragen. In dit specifieke geval moesten de diensten van de Commissie klagers diverse malen om aanvullende informatie vragen.

Dat de verrichting van de eindbetaling zo veel vertraging had opgelopen was een gevolg van het feit dat er naar aanleiding van kritische opmerkingen van de Rekenkamer een evaluatie plaatsvond van alle uit hoofde van artikel 8 van verordening 4256/88 gefinancierde projecten. Dit betekende een aanzienlijke verzwaring van de werklust van de diensten van de Commissie.

De Commissie onderstreepte dat zij, nadat zij in april 1997 het gewijzigde, overeenkomstig de nieuwe richtsnoeren opgestelde verslag van klagers had ontvangen, binnen twee maanden de betaling heeft verricht.

Aanvullende informatie van klagers

Voordat de opmerkingen van de Commissie de Ombudsman bereikten, ontving hij van klagers in juni en juli 1997 een brief met aanvullende informatie. In de eerste brief verwezen klagers naar hun contacten met diverse diensten van de Commissie om duidelijkheid te krijgen over de vraag hoe het stond met de eindbetaling voor hun project. Hoewel er geen belemmeringen voor de betaling leken te zijn, had de Commissie klagers erop gewezen dat zij het recht had de betaling bij twijfel te blokkeren. Naar aanleiding van deze opmerking vroegen klagers in hun brief aan de Ombudsman of er aan dit recht niet een uiterste termijn zou moeten worden gesteld.

In hun brief van juli 1997 maakten klagers kenbaar dat zij de eindbetaling inmiddels ontvangen hadden. Tevens verklaarden zij dat zij geen mogelijkheid zagen om deel te nemen aan andere projecten zolang de Commissie niet-gouvernementele organisaties op deze wijze tegemoet zou blijven treden. Ook bedankten zij de Ombudsman voor zijn inspanningen om een bevredigende oplossing voor hun probleem te vinden.

De Ombudsman heeft het standpunt van de Commissie aan klagers doorgezonden en hen uitgenodigd daar commentaar op te leveren. Naar aanleiding hiervan werden geen verdere opmerkingen van klagers ontvangen.

HET BESLUIT

Op grond van de door klagers en de Commissie verstrekte informatie kwam de Ombudsman tot de slotsom dat de Commissie de zaak geregeld had. De Ombudsman heeft de zaak derhalve gesloten.

VERZUIM OM EEN KLAGER OP DE HOOGTE TE HOUDEN VAN DE ONTWIKKELINGEN MET BETREKKING TOT ZIJN KLACHT

Besluit inzake klacht 596/97/JMA tegen de Europese Commissie

KLACHT

In juni 1997 diende de heer D.M. namens een milieugroep, CER, een klacht in bij de Ombudsman. Hij beweerde dat de Commissie had verzuimd CER op de hoogte te stellen van de ontwikkelingen met betrekking tot een klacht die de groep in mei 1996 aan de Commissie had gezonden.

De klacht van CER aan de Commissie had betrekking op de vergunning die de Spaanse autoriteiten hadden verleend voor mijnbouw in Montes Obarenes-Toloño, La Rioja. Dit gebied was door de Spaanse autoriteiten geclassificeerd als een bijzonder beschermd gebied voor vogels. Op 5 juni 1996 deelde de Commissie CER mede dat de klacht was geregistreerd onder dossiernummer 96/4370 SG(96)A/8475, maar daarna liet zij niets meer van zich horen.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. Het standpunt van de Commissie luidde samengevat als volgt:

Ter inleiding stelde de Commissie dat de klacht niet was voorafgegaan door passende administratieve stappen, zoals deze worden vereist in artikel 2, lid 4, van het Statuut van de Ombudsman. De Commissie was van oordeel dat klager op geen enkele wijze had gepoogd met haar diensten contact op te nemen, nadat hij zijn eerste klacht had ingediend.

Wat de inhoudelijke aspecten van de zaak betreft verwees de Commissie naar haar algemene verplichtingen jegens klagers, zoals deze zijn uiteengezet in het standaardklachtenformulier.¹ Deze verplichtingen betreffen: (i) het versturen van een ontvangstbevestiging nadat de klacht is aangekomen, (ii) het informeren van de klager over alle maatregelen die met

¹ PB C 26 van 1.02.1989, blz. 6.

betrekking tot de klacht zijn genomen en (iii) het informeren van de klager over het besluit om een inbreukprocedure tegen de verantwoordelijke lidstaat te openen.

Ten aanzien van deze zaak legde de Commissie uit dat de brief van 3 mei 1996 van klager op 10 mei 1996 als klacht was geregistreerd (klachten-dossier 96/4370). Aangezien de bepalingen van richtlijn 79/409/EEG inzake het behoud van de vogelstand¹ en richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna² voor de zaak van belang zouden kunnen zijn, werd op 25 juli 1996 een verzoek om opmerkingen aan de Spaanse autoriteiten gezonden. De Commissie zette uiteen dat in gevallen waarin een klager slechts spaarzaam informatie verstrekt, de zaak verder wordt beoordeeld op grond van de door de nationale autoriteiten verschaft informatie.

Omdat binnen de vastgestelde termijn van twee maanden geen antwoord werd ontvangen van de Spaanse autoriteiten, stuurde de Commissie op 25 oktober 1996 en vervolgens op 12 februari 1997 een herinnering. Aangezien er nog steeds geen antwoord kwam, schreef Commissaris Bjerregaard op 18 maart 1997 een brief aan mevrouw Tocino, de Spaanse minister van Milieu. Op 2 juni 1997 ontving de Commissie eindelijk een reactie van de Spaanse autoriteiten.

Op grond van de uiteenzetting van de Spaanse autoriteiten bestudeerde de Commissie de zaak nog eens en vervolgens verzocht zij klager bij schrijven van 7 juli 1997 om opmerkingen toe te sturen. In zijn antwoord van 25 augustus 1997 gaf klager te kennen dat hij het eens was met de beoordeling door de Commissie en dat het project waarop zijn klacht betrekking had, als gevolg van de tussenkomst van de Commissie was opgeschort.

Opmerkingen van de klager

De Ombudsman zond de opmerkingen van de Commissie door aan klager en nodigde hem uit daarop commentaar te leveren. Klager antwoordde dat het project was opgeschort en dat de Spaanse autoriteiten opdracht hadden gegeven tot een nieuwe milieueffectrapportage van het project. Gezien dit feit was klager van mening dat hij het vanaf het begin bij het rechte eind had gehad en dat de vergunning voor het project onwettig was geweest.

Klager verzocht de Ombudsman de zaak niet te sluiten voordat de procedure voor het verlenen van een vergunning voor het project door de Spaanse autoriteiten was afgerond, zodat volledige overeenstemming met het Gemeenschapsrecht kon worden gewaarborgd.

¹ PB L 103 van 25.04.1979, blz. 1.

² PB L 206 van 22.07.1992, blz. 7.

HET BESLUIT

1 Ontvankelijkheid van de zaak en verder onderzoek door de Ombudsman

- 1.1 Ten aanzien van het argument van de Commissie dat klager zich niet eerst bij de instelling had beklagd moet worden beklemtoond dat het aan de Ombudsman is te besluiten of een klacht al dan niet ontvankelijk is. Communautaire instellingen en organen worden vanzelfsprekend wel uitgenodigd om hun standpunten over dit onderwerp aan de Ombudsman kenbaar te maken.
- 1.2 Voordat een klacht ontvankelijk kan worden verklaard, moeten de passende administratieve stappen bij de betrokken instellingen of organen zijn ondernomen (zie artikel 2, lid 4, van het Statuut). Met het oog op de verschillende taalversies van deze tekst¹ Europese Ombudsman, Jaarverslag 1996, blz. 45. en gezien het doel van de bepaling beoordeelt de Ombudsman afhankelijk van de omstandigheden van elk specifiek geval of er passende administratieve stappen zijn ondernomen.
- 1.3 Omdat het in deze zaak ging om het feit dat de Commissie gedurende meer dan een jaar verzuimd had een klager op de hoogte te houden van de ontwikkelingen met betrekking tot zijn zaak en aangezien redelijkerwijs mag worden verwacht dat dergelijke informatie zonder verzoek vooraf aan klager wordt verstrekt, oordeelde de Ombudsman dat was voldaan aan de criteria voor de ontvankelijkheid van de klacht, zonder dat verdere administratieve stappen hoefden te worden ondernomen.

2 Verzuim door de Commissie om de klager op de hoogte te houden

- 2.1 De Commissie had het feit dat zij klager van mei 1996 tot juli 1997 geen informatie had gezonden, gerechtvaardigd door aan te geven dat de Spaanse autoriteiten niet hadden geantwoord op de brieven en herinneringen waarin de instelling hun had verzocht hun opmerkingen over deze kwestie kenbaar te maken.
- 2.2 In het kader van het onderzoek op eigen initiatief van de Ombudsman 303/97/PD² heeft de Commissie een uitvoerige beschrijving gegeven van de wijze waarop zij klagers informeert over de maatregelen die zij naar aanleiding van een klacht neemt. Aangaande haar beleid hieromtrent merkte zij het volgende op:

¹ In een eerder besluit van de Ombudsman inzake klacht 45/26.7.95/JPB/PD/B-dk staat: "De verschillende taalversies van deze bepaling verschillen licht van elkaar. In de Deense versie lijkt terecht de term 'forudløst' te worden gebruikt zodat de indruk wordt gewekt dat dergelijke administratieve stappen noodzakelijk zijn. Aan de andere kant worden in de Engelse, Franse, Duitse, Spaanse en Zweedse versies respectievelijk de termen 'appropriate', 'appropriées', 'geeigneten', 'adecuadas' en 'lämpliga' gebruikt, hetgeen lijkt te impliceren dat er passende administratieve stappen moeten worden ondernomen."

² Onderzoek op eigen initiatief naar de administratieve procedures van de Commissie met betrekking tot klachten van burgers over nationale autoriteiten (zie Europese Ombudsman, Jaarverslag 1997, blz. 299).

“Wanneer de klacht is geregistreerd, wordt klager op de hoogte gesteld van de naar aanleiding van de klacht genomen maatregelen, met inbegrip van stappen die bij de betrokken nationale autoriteiten worden ondernomen.”

- 2.3 Op grond van die toezegging zou de Commissie er goed aan hebben gedaan klager in te lichten over de vele stappen die zij bij de autoriteiten in kwestie had ondernomen. De Ombudsman merkte evenwel op dat als gevolg van al deze stappen – waaronder een persoonlijke brief van de met de portefeuille milieu belaste Commissaris aan de verantwoordelijke nationale minister – het vermeend onwettige project werd afgelast en dat het probleem dus was opgelost.

Er dient derhalve te worden vastgesteld dat de Commissie de noodzakelijke stappen heeft ondernomen om de zaak naar volle tevredenheid van de klager op te lossen.

3 Verzoek van de klager om de zaak open te houden

- 3.1. De Ombudsman heeft slechts de bevoegdheid onderzoek te doen naar mogelijke gevallen van wanbeheer bij het optreden van de communautaire instellingen of organen. In artikel 2, lid 1, van het Statuut van de Ombudsman wordt specifiek bepaald dat over het optreden van enige andere autoriteit of persoon bij de Ombudsman geen klacht kan worden ingediend.¹
- 3.2. Het onderzoek van de Ombudsman naar deze klacht richtte zich derhalve op de vraag of er sprake was geweest van wanbeheer bij het optreden van de Commissie. Het was niet de taak van de Ombudsman te beoordelen of de lopende activiteiten van de Spaanse autoriteiten in overeenstemming waren met het Gemeenschapsrecht.

CONCLUSIE

Op basis van de door klager verstrekte informatie en de opmerkingen van de Commissie concludeerde de Ombudsman dat de zaak naar volle tevredenheid van klager door de Commissie was opgelost. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

---

¹ Statuut van de Europese Ombudsman, artikel 2, lid 1: “De ombudsman draagt er conform de in de genoemde Verdragen vastgestelde voorwaarden en beperkingen toe bij gevallen van wanbeheer bij het optreden van de communautaire Instellingen en organen (...) aan het licht te brengen (...) Over het optreden van enige andere autoriteit of persoon kan bij de ombudsman geen klacht worden ingediend.”

3.3.3 BUREAU VOOR HARMONISATIE BINNEN DE INTERNE MARKT

VERGELIJKEND ONDERZOEK VOOR TIJDELIJKE AMBTENAREN: NIET-SELECTIE VAN EEN KANDIDAAT

Besluit inzake klacht 1016/13.11.96/ALG-PL/ES/JMA tegen het Bureau voor harmonisatie binnen de interne markt

KLACHT

In november 1996 diende de heer P.L. een klacht in waarin hij gebrek aan transparantie aanvoerde in de manier waarop het bureau voor harmonisatie binnen de interne markt (OHIM) een algemeen vergelijkend onderzoek AT/C had gevoerd, alsmede het verzuim aanklaagde kandidaten die niet geselecteerd waren daarover uitleg te verstrekken.

De heer P.L. diende in eerste instantie een klacht in bij de regionale ombudsman van Valencia ("*Sindic de Greuges de la Comunitat Valenciana*"), die de klacht doorzond naar de Europese Ombudsman.

De heer P.L. nam deel aan een vergelijkend onderzoek voor tijdelijke ambtenaren dat door het OHIM in november 1995 was georganiseerd. Na een nauwkeurig eerste onderzoek van alle aanvragen, liet de jury van het vergelijkend onderzoek hem niet toe tot het mondelinge examen, waarvan hij per standaardbrief op de hoogte werd gebracht.

In april 1996 schreef de heer P.L. naar het OHIM waarin hij benadrukte dat zijn klacht geen betrekking had op het besluit van de jury, maar dat hij juist nadere informatie wenste te ontvangen over de selectieprocedure en de redenen waarom hij niet aan het examen mocht deelnemen.

Klager achtte het antwoord van het OHIM zeer algemeen en vond dat een duidelijke redenering ontbrak.

HET ONDERZOEK

Opmerkingen OHIM

De klacht werd doorgezonden naar het OHIM. In dit standpunt wees het OHIM erop dat het vergelijkend onderzoek geen algemeen vergelijkend onderzoek was voor de aanwerving van EG-ambtenaren, maar slechts een selectie van tijdelijke ambtenaren voor secretariaatsfuncties (graad C). Er zijn dan ook geen algemene bepalingen voor de organisatie van dit soort speciale vergelijkende onderzoeken voor tijdelijke ambtenaren. Volgens het OHIM was de selectieprocedure uitgevoerd met eerbiediging van de beginselen van gelijke behandeling, doorzichtigheid en geografisch evenwicht.

Er waren vier stadia in de procedure: a) het OHIM stuurde een aanvraagformulier naar al diegenen die te kennen hadden gegeven te willen deelnemen; b) van de 726 verstuurde aanvraagformulieren werden 393 antwoorden ontvangen en geregistreerd. Van die aanvragen konden 255 dossiers worden toegelaten; vervolgens maakte de jury een vergelijkende

analyse van de merites van de kandidaten en van hun ervaring. In de definitieve lijst werden slechts 75 kandidaten opgenomen; d) het laatste stadium bestond uit een mondeling examen.

Klager was voor het mondelinge examen niet geselecteerd wegens zijn beperkte beroepservaring, daar hij alleen had gewerkt voor een Spaanse plaatselijke administratie.

Na afronding van de aanwervingsprocedure zond de jury een brief naar alle kandidaten om hen op de hoogte te stellen van het resultaat. Niet-geselecteerde kandidaten die een formele klacht hadden ingediend, werden in kennis gesteld van de redenen voor hun uitsluiting.

Voorts benadrukte het OHIM dat klager zijn uitsluiting door de jury niet betwistte, maar zuiver in kennis gesteld wenste te worden van de redenen van het besluit. Zijn brief werd dan ook niet als een klacht beschouwd.

De Ombudsman gaf het standpunt van het OHIM door aan klager, die geen verdere opmerkingen maakte.

HET BESLUIT

Op basis van de door klager verstrekte informatie en van de opmerkingen die het Bureau voor harmonisatie binnen de interne markt had gemaakt, kwam de Ombudsman tot de volgende conclusies:

1 Betreffende de noodzaak redenen op te geven

In zijn brief van april 1996 had klager het Bureau voor harmonisatie expliciet gevraagd hem in kennis te stellen van de redenen voor zijn uitsluiting van het vergelijkend onderzoek. In het antwoord van het OHIM stond alleen dat na een fase, waarin de persoonlijke gegevens van de kandidaten werden vergeleken, klager niet geselecteerd was voor het mondeling examen.

In de context van vergelijkende onderzoeken, moeten de besluiten van een jury om een kandidaat af te wijzen vermelden aan welke voorwaarden van de aankondiging van het vergelijkend onderzoek niet werd voldaan.¹ Als het om een groot aantal kandidaten gaat, mag de jury zich in eerste instantie beperken tot een summiere opgave van de redenen voor de afwijzing en de kandidaten alleen in kennis stellen van de criteria en het resultaat van de selectie.² Maar de jury moet later wel een individuele toelichting geven aan die kandidaten die daar uitdrukkelijk om vragen.³

Het antwoord van het OHIM aan klager bevatte onvoldoende details om klager in staat te stellen te begrijpen waarop het besluit van de jury met betrekking tot hem was gebaseerd en om de gronden waarop het

¹ Gevoegde Zaken 4, 19, en 28/78 *Salerno tegen Commissie* Jurisprudentie [1978] 2403, blz. 2416.

² Zaak 225/82 *Verzyck tegen Commissie* Jurisprudentie [1983] 1991.

³ Zaak T-55/91 *Olivier Fascilla tegen Parlement* Jurisprudentie [1992] II-1757, par. 34-35.

besluit was genomen eventueel te herzien. Het antwoord bevatte daarom geen adequate redenen waarom zijn aanvraag was afgewezen.

Het OHIM rechtvaardigde dit verzuim door aan te voeren dat de heer P.L. geen formeel beroep had aangetekend tegen het besluit van de jury, maar alleen een verzoek had geformuleerd om nadere informatie.

Deze bijkomende vereiste vloeit niet voort uit de van belang zijnde jurisprudentie van het Hof van Justitie ter zake. Het Hof heeft erop gewezen dat de plicht van de instelling om redenen op te geven bestaat zodra de kandidaat voor een vergelijkend onderzoek expliciet om een individuele uitleg vraagt.

2 Betreffende het besluit

In zijn standpunt gaf het OHIM aan de Ombudsman te kennen dat de jury een vergelijkende analyse had gemaakt van de merites van de kandidaten en rekening had gehouden met de te verrichten taken, het geografisch evenwicht en de ervaring op internationaal vlak. De voorkeur ging uit naar kandidaten die ervaring hadden opgedaan in een internationale omgeving. In het licht van deze criteria was klager niet geselecteerd omdat zijn beroepservaring en praktische kennis van vreemde talen beperkt bleek te zijn.

De Ombudsman was van mening dat deze aspecten van het antwoord een grondige verklaring vormden van de redenen waarom de jury klager niet had geselecteerd voor het mondelinge examen. Het OHIM had daarmee naar behoren gereageerd op de verzoeken van klager.

Daarom bleek uit het standpunt van het OHIM en uit de door klager versprekte informatie dat het OHIM maatregelen had getroffen om de zaak op te lossen en daarbij klager tevreden had gesteld. Derhalve sloot de Ombudsman de zaak.

3.4 DOOR DE OMBUDSMAN BEREIKTE MINNELIJKE SCHINGEN

3.4.1 EUROPEES PARLEMENT

REISKOSTEN VOOR EEN OFFICIEEL BEZOEK VAN EEN PARLEMENTSLID

Besluit inzake klacht 760/24.7.96/JC/UK/IJH tegen het Europees Parlement

KLACHT

In juli 1996 diende de heer C., Europees Parlements lid, een klacht in bij de Ombudsman. Volgens de klacht waren de feiten als volgt:

De heer C. was lid van de Commissie Ontwikkelingssamenwerking van het Europees Parlement. Ten tijde van de gebeurtenissen die aanleiding gaven tot de klacht was hij rapporteur van deze Commissie voor de

Overeenkomst van Lomé. De Commissie gaf hem en een ander parlements lid opdracht naar Parijs te reizen voor een vergadering met de Franse minister van Buitenlandse Zaken op 26 januari 1995. Dat deden ze en het geld dat de heer C. had uitgegeven voor de missie werd hem door het Parlement terugbetaald. Enkele weken later werd de heer C. in kennis gesteld van het feit dat de Commissie het Bureau van het Parlement niet op tijd had geïnformeerd over de missie en kreeg hij opdracht de kosten terug te betalen.

De heer C. legde de zaak voor aan de Quaestoren en aan de voorzitter van het Parlement die bevestigden dat de vergoeding moest worden terugbetaald.

In zijn klacht aan de Ombudsman beweerde de heer C. dat het oneerlijk was van een parlements lid dat officieel opdracht kreeg een missie te ondernemen, te verlangen dat hij door andermans fout zijn eigen reiskosten zou betalen.

HET ONDERZOEK

Opmerkingen van het Parlement

De klacht en aangehechte documenten werden doorgezonden naar het Europees Parlement. Het standpunt van het Parlement luidde als volgt:

"Het zou moeilijk met de bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de Ombudsman in overeenstemming te brengen zijn als hij verplicht zou worden op te treden als een scheidsrechter ad hoc of als een beroepsinstantie voor parlementsleden wier verzoeken door de bevoegde parlementaire organen (het Bureau en de Quaestoren) worden afgewezen.

(....)

Ik betreurt het dat de Ombudsman betrokken is in een ongegronde individuele klacht zoals deze en vertrouw erop dat dergelijke gevallen in de toekomst onontvankelijk worden verklaard."

Wat de essentie van de klacht betreft, bevatte het standpunt twee punten:

- (i) Ondanks de bepaling in het Reglement van het Parlement dat vooraf toestemming moet worden gevraagd om een dergelijke vergadering te mogen bijwonen, had de heer C. die toestemming gekregen noch gevraagd.
- (ii) Parlementsleden hebben recht op een toelage van 3.000 ecu per jaar om tegemoet te komen aan de reiskosten die zij hebben gemaakt bij het vervullen van hun taken buiten het land waarin zij verkozen zijn. Als de heer C. op tijd een verzoek had ingediend zou hij voor het bezoek aan Parijs op basis van bewijsstukken recht hebben gehad op terugbetaling van zijn reiskosten uit deze toelage.

Opmerkingen klager

In zijn opmerkingen gaf de heer C. te kennen zeer ontstemd te zijn over bovenstaande cursief gedrukte opmerkingen. Voorts stelde hij niet geïnteresseerd te zijn in het financiële aspect van de zaak, maar dat hij zijn naam wenste te zuiveren omdat hij vond dat hij was zwartgemaakt door de manier waarop het Parlement de zaak benaderd had.

POGINGEN VAN DE OMBUDSMAN EEN MINNELIJKE SCHIKKING TE BEREIKEN

Na het standpunt van het Parlement en de opmerkingen van klager onderzocht te hebben, was de Ombudsman van mening dat er *prima facie* tekenen waren van wanbeheer omdat de verklaring in het standpunt van het Parlement, dat er geen verzoek voor voorafgaande toestemming was ingediend voor het bezoek aan Parijs, niet leek te stroken met de bewijsstukken die bij de klacht van de heer C. waren gevoegd.

Overeenkomstig artikel 3, lid 5, van het Statuut, stelde de Ombudsman daarom een bijeenkomst voor tussen zijn diensten en die van het Parlement om de mogelijkheden voor een minnelijke schikking te bespreken.

Per brief van 16 januari 1998 stuurde de huidige voorzitter van het Europees Parlement de Ombudsman een brief met de volgende opmerkingen:

“Overeenkomstig artikel 22, lid 8, en artikel 139, lid 5, van het Reglement van het Parlement moeten de leden toestemming vragen aan het Bureau om deel te nemen aan een vergadering buiten de gewone vergaderplaatsen van het Parlement.

Op 18 januari 1995 stuurde Lord Plumb, mede-voorzitter van de paritaire vergadering ACP-EU, een verzoek om toestemming voor de heer C. om deel te nemen aan een missie naar Parijs. Daar het verzoek zo laat werd ingediend, had het Bureau onvoldoende tijd het verzoek in overweging te nemen en ging de missie door zonder de vereiste toestemming.

Het Reglement van het Parlement is op dit punt duidelijk en bepaalt dat het verzoek van te voren moet worden ingediend. Nadat de feiten hebben plaatsgevonden is er geen mogelijkheid meer om toestemming te krijgen. In deze omstandigheden meen ik niet dat het Parlement de toelage en reiskosten waarop de heer C. recht had gehad indien de missie door het Bureau was goedgekeurd, kan betalen.

Dit alles betekent echter geenszins dat de goede trouw van de heer C. in twijfel wordt getrokken. Ik ben ervan overtuigd dat hij zijn taak als rapporteur zo goed mogelijk wilde verrichten.”

Op een vergadering met de diensten van het Parlement bevestigde de heer C. dat hij, zoals ook in zijn opmerkingen stond, niet geïnteresseerd was in

het financiële aspect van de zaak. Hij gaf te kennen genoegdoening te hebben gekregen voor zijn klacht, daar het Europees Parlement had laten vastleggen dat hij te goeder trouw handelde en dat voor de missie naar Parijs vooraf toestemming was gevraagd.

HET BESLUIT

- 1 Het Europees Parlement maakte bekend ermee akkoord te gaan dat klager te goeder trouw handelde en dat hij inderdaad vooraf toestemming had gevraagd voor zijn missie naar Parijs. Klager gaf zijnerzijds te kennen niet voornemens te zijn de gemaakte onkosten terug te vorderen die hij op basis van de artikelen 22, lid 8, en 139, lid 5, van het Reglement¹ van het Parlement had moeten terugbetalen.
- 2 Naar aanleiding van het initiatief van de Ombudsman een minnelijke oplossing te bereiken, bleek uit het bovenstaande dat er geen verdere geschillen waren tussen klager en het Europees Parlement. Derhalve sloot de Ombudsman de zaak.

VERDERE OPMERKINGEN

- 1 De bevoegdheid van de Ombudsman deze klacht te behandelen werd door het Europees Parlement niet formeel betwist. Het Parlement overwoog evenwel dat dergelijke gevallen in de toekomst onontvankelijk verklaard dienden te worden en was van mening dat de Ombudsman niet dient op te treden als een *"arbitrer of beroepsinstantie voor leden wier verzoeken worden afgewezen door de bevoegde parlementaire instanties."*
- 2 Zoals wordt uitgelegd in het Jaarverslag voor 1997, voert de Ombudsman geen toezicht uit op het politieke werk van het Europees Parlement. Maar aangezien het Verdrag of het Statuut van de Ombudsman² hieromtrent geen expliciete bepaling bevat, bestaat er voor de Ombudsman geen rechtsgrondslag om te stellen dat klachten betreffende de administratieve werkzaamheden van het Parlement onontvankelijk zijn.
- 3 Op soortgelijke wijze, hoewel de Europese Ombudsman geen situatie zoekt waarin hij beschouwd dient te worden als een middel tot verhaal in dit soort zaken, is er voor de Ombudsman geen rechtsgrondslag om te overwegen dat klachten die parlementsleden namens henzelf formuleren, niet ontvankelijk zijn, op voorwaarde dat aan alle voorwaarden voor ontvankelijkheid die

¹ Art. 22, lid 8: *"Het Bureau is het bevoegde orgaan voor het verlenen van toestemming voor het houden van commissievergaderingen buiten de gewone vergaderplaatsen, hoorzittingen en studie- en informatieopdrachten.*
Art. 139, lid 5: *"Iedere commissie kan, met instemming van het Bureau van het Parlement, een of meer van haar leden belasten met een studie- of informatieopdracht."*

² Besluit 94/262 van het Europees Parlement van 9 maart 1994 inzake het Statuut van de Europese Ombudsman en de algemene voorwaarden voor de uitoefening van zijn ambt. PB 1994 L 113, blz. 15.

zijn neergelegd in het Statuut, is voldaan. Artikel 2, lid 4, van het Statuut bepaalt dat een klacht vooraf moet zijn gegaan door de passende administratieve stappen die in dit soort gevallen ook een verzoek omvatten dat is gericht tot de bevoegde autoriteiten van het Parlement. Dergelijke gevallen kunnen normaliter door deze autoriteiten zodanig worden opgelost dat er geen verdere reden tot klagen is.

- 4 Overeenkomstig artikel 138 E van het EG-Verdrag betreffen de onderzoeken van de Ombudsman mogelijke gevallen van wanbeheer. In ieder onderzoek van de Ombudsman heeft de betrokken instelling de mogelijkheid aan te tonen dat er geen sprake was van wanbeheer door een standpunt te geven dat de desbetreffende kwesties zorgvuldig en correct behandelt, om ervoor te zorgen dat de klacht snel en naar behoren door de Ombudsman wordt behandeld.

3.4.2 EUROPESE COMMISSIE

TOEGANG TOT DOCUMENTEN VAN DE COMMISSIE

Besluit inzake klacht 1045/21.11.96/BH/IRL/JMA tegen de Europese Commissie

KLACHT

In november 1996 diende de heer H. bij de Ombudsman een klacht in met betrekking tot de weigering van de Commissie hem toegang te verlenen tot een document over het beleid inzake armoedebestrijding in de Europese Unie.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. Haar standpunt luidde samengevat als volgt:

In het sociaal actieprogramma op middellange termijn voor 1995-1997 werd aangekondigd dat er een verslag zou worden opgesteld over alle relevante communautaire acties op het gebied van armoede en sociale uitsluiting. Hiertoe heeft de Commissie samen met afgevaardigden van de lidstaten een werkgroep gevormd van hoge ambtenaren op het gebied van sociale uitsluiting. Nadat de Commissie de lidstaten daar in 1996 om had verzocht hebben deze de werkgroep informatie verstrekt over hun nationale criteria voor armoede en sociale uitsluiting en geschetst hoe hun beleid op dit gebied was georganiseerd en vastgesteld. Het verzoek van klager had betrekking op deze verzameling documenten van de lidstaten. De Commissie besloot geen afschrift van deze bijdragen aan klager beschikbaar te stellen omdat het geen document van de Commissie betrof, maar materiaal dat verschillende lidstaten hebben samengesteld en dat de Commissie slechts heeft gebundeld.

Op grond van het Besluit van de Commissie van 8 februari 1994 inzake de toegang tot documenten van de Commissie was de Commissie tot de slotsom gekomen dat het gevraagde materiaal niet als document van de Commissie kon worden beschouwd. Zij was van mening dat het verzoek had moeten worden ingediend bij de auteurs van de verschillende documenten, dat wil zeggen de lidstaten. Het beleid van de Commissie inzake de toegang van het publiek tot documenten van de Commissie heeft uitsluitend betrekking op haar eigen documenten en houdt dan ook niet in dat de Commissie toegang dient te geven tot documenten van andere instanties. De Commissie gaf echter aan dat zij het eindverslag na voltooiing beschikbaar zou stellen aan klager.

De Commissie adviseerde de klager voor de gevraagde informatie contact op te nemen met het Ierse Ministerie van Sociale Zaken.

Opmerkingen van de klager

In zijn opmerkingen wees de heer H. op het volgende:

Naar zijn mening kon er geen twijfel bestaan over de aard van het document waarom hij had gevraagd. Zijn verzoek had betrekking op een document van de Commissie, en niet op een aantal documenten van de lidstaten. Aangezien het materiaal gedeeltelijk was vertaald en met een omslag van de Commissie was verspreid, moest het worden beschouwd als een document van de Commissie.

De heer H. voegde daaraan toe dat het document in de zomer van 1996 in Ierland was verspreid als een document van de Commissie. Hij had het Ierse Ministerie van Sociale Zaken om een exemplaar gevraagd, maar deze had zijn verzoek geweigerd omdat het om een document van de Commissie zou gaan en het derhalve aan de Commissie was om te bepalen of zij het beschikbaar wilde stellen.

De heer H. was het oneens met het standpunt van de Commissie. Aangezien het document in opdracht van de Commissie was samengesteld en verspreid, diende het als een document van de Commissie te worden beschouwd.

Tot slot onderstreepte de klager dat de redenering van de Commissie negatieve gevolgen zou kunnen hebben voor de doorzichtigheid in de Europese Unie. Het document zou hem dan ook in het belang van de doorzichtigheid ter beschikking moeten worden gesteld.

VERDER ONDERZOEK

Gelet op de aard van het geschil en teneinde een bevredigende oplossing voor het probleem te vinden besloot de Ombudsman dat het document in kwestie door ambtenaren van zijn secretariaat moest worden onderzocht. Doel hiervan was na te gaan of het document inderdaad niet meer was dan een bundel bijdragen van afzonderlijke lidstaten en derhalve niet aan het publiek beschikbaar hoefde te worden gesteld.

Het onderzoek vond plaats tijdens een bijeenkomst op 10 oktober 1997 in het gebouw van de Commissie in Brussel. De Commissie had alle leden van de werkgroep vooraf van het onderzoek in kennis gesteld.

Tijdens de bijeenkomst legden de aanwezige ambtenaren van de Commissie uit dat in 1995 was besloten dit document op te stellen ten einde de lidstaten meer inzicht te verschaffen in elkaars beleid inzake sociale uitsluiting en armoede. Daarom had de Commissie een werkgroep van hoge ambtenaren opgericht met nationale deskundigen uit alle lidstaten. Ten behoeve van deze werkgroep en ter voorbereiding op latere besprekingen heeft de Commissie alle lidstaten eind 1995 een vragenlijst gezonden. De diensten van de Commissie hebben de reacties van de lidstaten samengevoegd tot één document, dat tijdens de bijeenkomst van de werkgroep in juni 1996 werd verspreid.

POGINGEN VAN DE OMBUDSMAN EEN MINNELIJKE SCHIKKING TE BEREIKEN

Na het onderzoek heeft de Ombudsman de Commissie overeenkomstig artikel 3, lid 5, van het Statuut een brief gezonden om te trachten een minnelijke schikking in deze zaak tot stand te brengen. In deze brief verwees de Ombudsman naar de rol die de Commissie had gespeeld bij de voorbereiding van het document in kwestie, alsook naar het feit dat een lidstaat het verzoek van de klager om toegang tot het document had afgewezen op grond van het feit dat hij zijn verzoek tot de Commissie diende te richten. Het was betreurenswaardig dat zowel een lidstaat als de Commissie negatief hadden gereageerd op het verzoek van klager. Bovendien was de Ombudsman van oordeel dat het gebrek aan doorzichtigheid in dit geval het vertrouwen van het publiek in de communautaire overheid zou kunnen schaden en in strijd zou kunnen zijn met de doelstellingen van Verklaring 17 bij het Verdrag betreffende de Europese Unie inzake het recht op toegang tot informatie. Dit in aanmerking genomen stelde de Ombudsman een minnelijke schikking voor, die inhield dat de Commissie ermee in zou stemmen klager toegang te verlenen tot de gevraagde documenten.

In haar reactie van 3 februari 1998 bevestigde de Commissie haar standpunt over de aard van het document. Zij ging echter akkoord met het voorstel van de Ombudsman om tot een *ad hoc* oplossing te komen in deze zaak. Daarom had zij alle lidstaten toestemming gevraagd voor openbaarmaking van hun bijdragen.

Op 13 mei en 14 juli ontving de Ombudsman nadere informatie van de Commissie over de reacties op haar verzoek. Alle lidstaten bleken bereid hun documenten aan klager beschikbaar te stellen, hoewel sommige daaraan bepaalde voorwaarden hadden verbonden met betrekking tot de verveelvoudiging en de auteursrechtelijke bescherming van de documenten. Bovendien had de Commissie besloten de heer H. een afschrift te doen toekomen van de aantekeningen die haar diensten hadden gemaakt tijdens de bijeenkomst van de werkgroep van hoge ambtenaren op het gebied van sociale uitsluiting in juni 1996.

In twee brieven aan de Ombudsman, gedateerd 20 mei en 24 juli 1998, verklaarde de heer H. dat alle gevraagde documenten inmiddels aan hem waren toegezonden, overeenkomstig het voorstel van de Ombudsman voor een minnelijke schikking. De klager bedankte de Ombudsman voor zijn inzet en voor wat hij had bereikt. Hij was van oordeel dat de Ombudsman alles had gedaan wat binnen zijn macht lag en ging er dan ook mee akkoord dat de zaak gesloten werd. Niettemin uitte hij zijn bezorgdheid over het gebruik van de documenten die hij had ontvangen en meer in het algemeen over de procedure inzake toegang van het publiek tot documenten in de Europese Unie.

HET BESLUIT

Na tussenkomst van de Ombudsman hebben de Commissie en de klager een minnelijke schikking bereikt. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

INSCHRIJVINGSPROCEDURE VOOR DE FUNCTIE VAN MANAGER FINANCIEEL BEHEER IN HET KADER VAN HET PHARE-PROGRAMMA

Besluit inzake klacht 1109/18.12.96/IGL/UK/IJH tegen de Europese Commissie

KLACHT

In december 1996 diende X een klacht in bij de Ombudsman over een inschrijvingsprocedure voor de functie van manager financieel beheer in het kader van het PHARE-programma, uitgevoerd door DG1A van de Commissie. Overeenkomstig artikel 2, lid 3, van het Statuut van de Ombudsman werd de klacht op verzoek van de klager als vertrouwelijk aangemerkt.

Samenvattend waren de relevante feiten die in de klacht naar voren werden gebracht dat X in Brussel werkzaam was als manager financieel beheer ten behoeve van een coördinatie-eenheid van het PHARE-programma. In augustus 1994 werd de functie verplaatst naar een ander land. Nadat hem informele toezeggingen waren gedaan over de te verwachten duur van zijn tewerkstelling, verhuisde X met zijn gezin naar het andere land. Na ongeveer een jaar werd voor de functie van manager financieel beheer een inschrijvingsprocedure geopend, waaraan X zonder succes deelnam.

In zijn klacht bij de Ombudsman stelde X dat:

- (i) de inschrijvingsprocedure niet had plaatsgevonden in overeenstemming met de PHARE-verordeningen;
- (ii) degene die naar aanleiding van de inschrijvingsprocedure was aangenomen zelfs niet bij benadering voldeed aan de functievereisten;
- (iii) degene die was aangenomen op voorhand kon weten welk salarisbedrag X tevoren als manager financieel beheer had ontvangen.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. In haar standpunt versprekte de Commissie informatie over het organisatorische en contractuele kader van het PHARE-programma.

Met betrekking tot dit specifieke geval bevatte het standpunt een aantal argumenten. Met name werd hierin gesteld dat er geen inschrijvingsprocedure voor de functie van manager financieel beheer had plaatsgevonden, maar dat de kwalificaties van twee kandidaten, van wie X er een was, waren vergeleken. Bij het standpunt waren als bijlage tevens verschillende documenten gevoegd betreffende het selectieproces.

Opmerkingen van de klager

In de opmerkingen werden verschillende argumenten van de Commissie betwist. Met name werd hierin verwezen naar een brief van 22 december 1995, die door een ambtenaar van DG1A van de Commissie aan X was gezonden. Deze brief, waarvan X een afschrift aan de Ombudsman versprekte, begon als volgt:

"Tot mijn spijt moet ik u mededelen dat de Beoordelingscommissie, die verantwoordelijk is voor de inschrijving (...) uw aanbod niet als het meest voordelige heeft beoordeeld."

X merkte tevens op dat de Commissie niet had gereageerd op de punten (ii) en (iii) van de klacht.

POGINGEN VAN DE OMBUDSMAN EEN MINNELIJKE SCHIKKING TE BEREIKEN

Na het standpunt van de Commissie en de opmerkingen van de klager te hebben bestudeerd, meende de Ombudsman dat er op het eerste gezicht sprake leek te zijn van wanbeheer gezien de discrepantie tussen het standpunt van de Commissie, die stelde dat er geen inschrijvingsprocedure had plaatsgevonden, en de brief die X van DG1A heeft ontvangen en waarin werd gerefereerd aan het resultaat van een inschrijvingsprocedure.

Daarom schreef de Ombudsman, overeenkomstig artikel 3, lid 5, van het Statuut aan de Secretaris-Generaal van de Commissie om een informele ontmoeting tussen de diensten van de Commissie en de diensten van de Ombudsman voor te stellen, om de mogelijkheid van een minnelijke schikking van de klacht te bespreken.

Na de bijeenkomst liet de Commissie de Ombudsman weten dat er besprekingen tussen de diensten van de Commissie en X gaande waren. Vervolgens deelde X de Ombudsman per fax mede dat hij met de Commissie tot overeenstemming was gekomen omtrent de voorwaarden van een financiële schikking van de klacht. De Commissie berichtte de Ombudsman eveneens dat er een minnelijke schikking was bereikt.

HET BESLUIT

De onderzoeken die de Ombudsman naar deze zaak instelde, wezen op het eerste gezicht op wanbeheer.

Overeenkomstig artikel 3, lid 5, van het Statuut¹ heeft de Ombudsman daarom een informele ontmoeting tussen de diensten van de Commissie en de diensten van de Ombudsman voorgesteld.²

Na dit initiatief van de Ombudsman hebben de Commissie en de klager een minnelijke schikking over de klacht bereikt. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

NIET-VERLENGING VAN EEN EXTERN CONTRACT: VERMEENDE NIET-TIJDIGE KENNISGEVING

Besluit inzake klacht 485/97/OV tegen de Europese Commissie

KLACHT

In juni 1997 diende de heer V., een journalist die als correspondent werkzaam was bij de vertegenwoordiging van de Europese Commissie in Den Haag, een klacht bij de Ombudsman in met betrekking tot het besluit van de vertegenwoordiging zijn contract niet te verlengen. Ten eerste beklagde hij zich over het feit dat het Hoofd van de vertegenwoordiging van de Commissie weigerde de laatste verlenging van zijn driejarig contract te ondertekenen omdat hij de functie oppervlakkig vond. Deze weigering vond plaats op 1 april 1997, dat wil zeggen een maand na de aflooptdatum van het contract, en zonder overleg met de audiovisuele eenheid van DG X (Voorlichting, Communicatie, Cultuur en Audiovisuele Sector) van de Commissie. Ten tweede werd klager, die de hele maand maart gewoon had gewerkt, verteld dat hij die maand niet betaald zou krijgen.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. Wat betreft het besluit het contract niet te verlengen, wees de Commissie er in haar opmerkingen op dat het contract, op 25 april 1996 ondertekend door het scheidend hoofd van de vertegenwoordiging van de Commissie in Den Haag, oorspronkelijk een looptijd had van één jaar, met de mogelijkheid tot verlenging met nog eens een jaar. Aangezien het nieuwe hoofd van de vertegenwoordiging pas op 3 maart 1997 in functie zou treden, werd het besluit over verlenging van het contract van klager uitgesteld tot na zijn aantreden. Het hoofd van de vertegenwoordiging achtte het niet opportuun het contract te verlengen. Klager werd hier mondeling van op de hoogte gesteld tij-

¹ "De Ombudsman tracht zoveel mogelijk met de betrokken Instellingen of organen tot een oplossing te komen om een eind te maken aan de gevallen van wanbeheer en met betrekking tot de ingediende klacht genoegdoening te verschaffen."

² Op 22 oktober 1997 kwamen de Europese Ombudsman en de Secretaris-Generaal van de Commissie overeen dat in sommige gevallen een informele bijeenkomst een passende methode zou kunnen vormen om te trachten een minnelijke schikking te bereiken over een klacht, in overeenstemming met artikel 3, lid 5, van het Statuut.

dens besprekingen met het hoofd van de vertegenwoordiging op 11 maart en 1 april 1997. In reactie op een brief van 3 april 1997, waarin klager het besluit bekritiseerde, heeft het hoofd van de vertegenwoordiging hem in een brief van 7 april 1997 laten weten dat er geen aanleiding was om het besluit te herzien.

Klager heeft uiteindelijk een verzoek ingediend om betaling van een vergoeding voor zijn werkzaamheden in de maand maart 1997 ten bedrage van 2.500 ecu, ofwel een twaalfde deel van de totale vergoeding voor de contractperiode. Dit verzoek werd afgewezen.

De Commissie merkte tot slot op dat er enige verwarring bestond over de precieze aard van de contractuele rechten van klager. De Commissie verklaarde zich bereid te trachten tot een minnelijke schikking met klager te komen. Later heeft de Commissie de Ombudsman laten weten dat er een minnelijke schikking was bereikt en dat klager voor zijn activiteiten in maart 1997 de gevraagde 2.500 ecu zou worden betaald.

Opmerkingen van de klager

De klager heeft de Ombudsman geen schriftelijke opmerkingen toegezonden. Wel heeft hij het bureau van de Ombudsman op 6 juli telefonisch meegedeeld dat hij tevreden was over de bereikte minnelijke schikking. Hij bedankte de Ombudsman voor zijn inspanningen.

HET BESLUIT

1 Vermeende niet-tijdige kennisgeving van het besluit het contract niet te verlengen

- 1.1 Klager stelde dat hij niet tijdig in kennis was gesteld van het besluit het contract niet te verlengen. Dit was volgens hem pas een maand na de afloopdatum van het contract geschied.
- 1.2 De Ombudsman behandelt weliswaar klachten over wanbeheer die voortvloeien uit contractuele betrekkingen, maar houdt zich niet bezig met de vraag of er door een van de partijen contractbreuk is gepleegd. Deze vraag kan alleen door een Nederlandse rechter worden beantwoord, die volgens artikel 7 van het contract bevoegd is in het geval van geschillen tussen de partijen en die de mogelijkheid heeft om de partijen te horen om hun argumenten met betrekking tot de relevante nationale wet te vernemen en om tegenstrijdig bewijs over betwiste feiten te beoordelen.
- 1.3 Wat de plicht van tijdige kennisgeving, blijkt dat het contract afliep op 25 april 1997 en niet zoals klager aangaf op 1 maart 1997. Dit betekent dat klager 25 dagen vóór en niet zoals klager aangaf een maand na de afloopdatum van het contract op de hoogte is gesteld van het besluit het contract niet te verlengen. Wat de plicht tot tijdige kennisgeving betreft blijkt er dan ook geen sprake van wanbeheer door de Commissie.

2 Minnelijke schikking met betrekking tot de betaling van 2.500 ecu voor werkzaamheden in maart 1997

- 2.1 Omdat klager de gehele maand maart 1997 gewoon had gewerkt, diende hij een verzoek in om een vergoeding van 2.500 ecu, dat door de vertegenwoordiging van de Commissie werd afgewezen. In haar opmerkingen gaf de Commissie echter aan dat er enige verwarring bestond over de precieze aard van de contractuele rechten van klager. Derhalve verklaarde zij zich, naar aanleiding van een verzoek van de Ombudsman, bereid om tot een minnelijke schikking te komen en klager 2.500 ecu te betalen voor zijn werkzaamheden in maart 1997. Klager deelde de Ombudsman mede dat hij tevreden was over de bereikte schikking.
- 2.2 De Ombudsman nam notitie van het feit dat er na deze schikking geen sprake meer kon zijn van eventueel wanbeheer en dat klager tevreden was over de schikking.

Het onderzoek van de Ombudsman naar punt 1 van de klacht wees uit dat er geen sprake was van wanbeheer van de Commissie. Met betrekking tot punt 2 van de klacht hadden de instelling en klager een minnelijke schikking bereikt. De Ombudsman heeft de zaak derhalve gesloten.

3.5 MET EEN KRITISCHE OPMERKING VAN DE OMBUDSMAN AFGESLOTEN ZAKEN

3.5.1 EUROPEES PARLEMENT

PERSONEEL: ERKENNING VAN EEN BEROEPSZIEKTE

Besluit inzake klacht 977/28.10.96/ST/L/BB/(XD-ADB) tegen het Europees Parlement

KLACHT

Klager is in dienst genomen door het Europees Parlement in het kader van een aanwervingsbeleid voor gehandicapten. Hij beweerde te lijden aan een beroepsziekte naar aanleiding van het harde werk dat hij in 1984 had verricht gedurende een zitting van het Parlement in Straatsburg. Hij beweerde dat zijn superieur hem opdrachten gaf die niet verenigbaar waren met zijn handicap.

In 1990 diende hij een declaratie in bij het Europees Parlement op basis van Artikel 17 van de Regeling voor de verzekering van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen tegen ongevallen en beroepsziekten. De doelstelling van klager was erkenning te krijgen voor het feit dat de achteruitgang van zijn gezondheid een beroepsziekte was.

Het Europees Parlement startte een onderzoek. In 1994 vroeg klager een medische commissie op te zetten overeenkomstig Artikel 19 van voornoemde regeling. In 1996 verwierp het Europees Parlement het verzoek

zijn toestand te erkennen als een beroepsziekte op basis van het verslag van de medische commissie die van mening was dat de ziekte het gevolg was van de wijze waarop de vroegere gezondheidstoestand van klager geëvolueerd was.

Klager kwam tegen dit besluit in beroep maar in 1996 verwierp het Europees Parlement zijn verzoek. Vervolgens besloot klager een klacht in te dienen bij de Europese Ombudsman.

Klager voerde vier argumenten aan:

- (i) Het Europees Parlement verrichte geen objectief onderzoek door documenten te verzamelen die geen verband hielden met de zaak.
- (ii) Het Europees Parlement heeft bepaalde documenten niet doorgezonden naar de medische commissie.
- (iii) De hele procedure werd gekenmerkt door vermijdbare vertragingen.
- (iv) De superieur had misbruik gemaakt van zijn macht door klager opdrachten te geven die niet verenigbaar waren met zijn handicap.

Op basis van bovengenoemde punten wilde klager dat het Europees Parlement erkende dat zijn ziekte een beroepsziekte was en maakte hij aanspraak op schadevergoeding.

HET ONDERZOEK

Opmerkingen Parlement

Het Europees Parlement merkte op dat alle documenten die het van klager had ontvangen, waren doorgezonden naar de medische commissie, met uitzondering van vijf documenten, omdat het Parlement deze documenten niet had ontvangen of klager ze niet had opgestuurd.

Het Parlement erkende dat in bepaalde stadia van de procedure enige vertraging was opgetreden. Het Parlement verklaarde deze vertraging evenwel door het complexe karakter van de zaak, het feit dat klager permanent stappen ondernam, de problemen bij de analyse van een reeks medische documenten waarvan sommige in het Duits waren opgesteld, het zeer gedetailleerde rapport van de medische commissie en ook door de gelijktijdige behandeling van drie andere dossiers die betrekking hadden op klager.

Het Parlement sloot bij zijn standpunt een chronologische samenvatting van de procedure in.

Opmerkingen klager

In zijn opmerkingen handhaafde klager zijn klacht en maakte hij navolgende opmerkingen:

- (i) Vier van de vijf documenten die het Europees Parlement beweerde niet ontvangen te hebben, waren genoemd in de conclusies van de medische commissie of droegen het stempel van het Europees Parlement.
- (ii) Het Parlement voerde geen objectief administratief onderzoek uit en gaf de desbetreffende documenten niet door aan de medische commissie. Klager trok als conclusie dat de medische commissie niet op een juiste basis kon werken en dat haar redenering niet klopte.
- (iii) Het onderzoek van het Parlement was niet transparant genoeg.

Als conclusie vroeg klager om een minnelijke schikking.

HET BESLUIT

1 Gebrek aan objectiviteit in het onderzoek

Artikel 17, lid 2, van de Regeling voor de verzekering van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen tegen ongevallen en beroepsziekten specificeert dat: “De administratie stelt een onderzoek in teneinde alle gegevens te verzamelen waardoor de aard van de aandoening, ..., kunnen worden vastgesteld”. De Ombudsman wees erop dat het Europees Parlement een groot aantal documenten had verzameld, die voornamelijk door klager waren doorgezonden, aan de hand waarvan een zeer gedetailleerd rapport van de medische commissie kon worden opgesteld. Hij beschouwde dat er geen duidelijk bewijs was dat het onderzoek van het Europees Parlement niet objectief was en erop gericht was klager te benadelen. Met betrekking tot dit aspect van de klacht bleek dan ook geen sprake te zijn van wanbeheer van het Parlement.

2 Niet-doorgeven van bepaalde documenten aan de medische commissie

- 2.1 Na zorgvuldig onderzoek van het materiaal dat de Ombudsman ter beschikking had, bleek dat bepaalde ontbrekende documenten die het Parlement had genoemd inderdaad het stempel droegen van de instelling. De Ombudsman wees erop dat het voor een instelling een beginsel was van behoorlijk bestuur om de documenten die zij ontvangt duidelijk te registreren. Aldus was hij van mening dat het Europees Parlement voor wat dit beginsel betreft, in gebreke was gebleven.
- 2.2 Daarom onderzocht de Ombudsman de beweringen van klager dat het feit dat het Parlement bepaalde documenten niet had doorgezonden naar de medische commissie, de commissie had verhinderd een duidelijke redenering te volgen bij de opstelling van haar rapport. Eerst wees hij erop dat bepaalde ontbrekende documenten toch aan de medische commissie waren doorgegeven, aangezien deze in het rapport van de commissie genoemd waren.

Voorts merkte hij op dat een van de leden van de medische commissie door klager was aangewezen en, zoals het Europese Hof van Justitie heeft gesteld : *“de belangen van de ambtenaar worden beschermd door het feit dat in de medische commissie een lid zetelt die zijn vertrouwen geniet en door de benoeming van het derde lid van de commissie in onderlinge overeenstemming tussen de andere twee leden die door de partijen worden aangewezen...”*¹

- 2.3 Op basis van voornoemde elementen bleek niet dat de redenering van de medische commissie verkeerd was en dat de conclusie van haar rapport anders zou hebben geluid. De Ombudsman was dan ook van mening dat er geen reden was voor een minnelijke schikking van de zaak.

3 Vermijdbare administratieve vertraging door het Europees Parlement

De Ombudsman maakte een nauwgezette analyse van de chronologische samenvatting van de feiten en de argumenten die het Europees Parlement naar voren bracht. Hij stelde geen wanbeheer vast met betrekking tot dit aspect van de klacht.

4 Machtsmisbruik door een superieur

Op basis van zijn mandaat wees de Ombudsman erop dat hij deze aanklacht niet kon behandelen omdat de klacht meer dan twee jaar na de datum waarop de feiten onder de aandacht van klager kwamen, werd ingediend.

CONCLUSIE

Op basis van voornoemde bevindingen maakte de Ombudsman de volgende kritische opmerking:

Het is voor een instelling een beginsel van behoorlijk bestuur de documenten die zij ontvangt op een duidelijke manier te registreren. Omdat het Parlement dit niet had gedaan, was het met betrekking tot dit beginsel in gebreke gebleven.

De Ombudsman was van mening dat er geen reden was een minnelijke schikking na te streven en sloot derhalve de zaak.

---

¹ Zaak 2/87 *Biedermann tegen Rekenkamer* Jurisprudentie 1988 143.

VERGELIJKEND ONDERZOEK: HET NIET VERSTREKKEN VAN JUISTE INFORMATIE

Besluit inzake klacht 1051/25.11.96/AF/B/VK tegen het Europees Parlement

KLACHT

In haar brieven van november 1996 en januari 1997 deed mevrouw F. haar beklag bij de Ombudsman, omdat het Europees Parlement haar ten onrechte niet had toegelaten tot schriftelijke proeven bij het door het Parlement georganiseerde vergelijkend onderzoek PE/80/A. De weigering had plaatsgevonden op grond van het feit dat de klager geen documentatie had ingediend om te bewijzen dat zij beschikt over zeer goede kennis van een tweede taal van de Gemeenschap, zoals verlangd in de aankondiging van het vergelijkend onderzoek.

De publicatie van de aankondiging van het vergelijkend onderzoek in het *Publicatieblad* was verdeeld in drie delen: (i) algemene bepalingen die gelden voor open vergelijkende onderzoeken, (ii) richtsnoeren voor deelnemers aan door het Parlement georganiseerde open vergelijkende onderzoeken en (iii) de kennisgeving betreffende het specifieke vergelijkend onderzoek.

Ten aanzien van de documentatie bepaalden de richtsnoeren onder het hoofd "documentatie" dat *"de kandidaten bij hun sollicitatieformulier documentatie moeten verstrekken voor elk verzoek om vrijstelling met betrekking tot de leeftijdsgrenzen, alsmede voor de informatie onder punt 9 'onderwijs' en onder punt 12 'beroepservaring'".* In de richtsnoeren werd niet vermeld dat documentatie diende te worden verstrekt om de kennis van een tweede taal van de Gemeenschap te bewijzen.

De kennisgeving van het vergelijkend onderzoek bepaalde in Titel III.A.2. dat *"de Jury de documentatie bestudeert en de lijst van kandidaten samenstelt die voldoen aan de specifieke voorwaarden van Titel II-B. De Jury baseert haar besluit volledig op de op het sollicitatieformulier verstrekte informatie, die wordt ondersteund door begeleidende documentatie."* De voorwaarde van Titel II-B van de kennisgeving was in tweeën te verdelen; het eerste deel verlangde van kandidaten dat zij een universitair diploma of hiermee vergelijkbare beroepservaring bezaten; het tweede verlangde dat kandidaten beschikten over zeer goede kennis van een tweede taal van de Gemeenschap.

Het aanvraagformulier bevatte verschillende hoofdjtes. Documentatie werd uitsluitend gevraagd voor de hoofdjtes 9 "opleiding" en 12 "beroepservaring". De tekst van hoofdje 7 luidde "talenkennis" en was verdeeld in twee subcategorieën: a) moedertaal en b) andere talen. Niets wees erop dat de kandidaat documentatie diende te verstrekken voor de informatie onder hoofdje 7.

In augustus 1996 werd mevrouw F. medegedeeld dat zij niet tot de toetsen kon worden toegelaten, omdat *"uit de overgelegde documenten niet bleek dat u beschikt over de vereiste zeer goede kennis van een extra taal van*

de Gemeenschap, zoals bepaald in Titel II, punt B.2 van de aankondiging voor de selectieprocedure PE/80/A".

Mevrouw F. tekende bezwaar aan tegen dit besluit en zij stelde dat in de tekst van het *Publicatieblad* niet expliciet werd verzocht om documenten waarmee de kennis van een tweede taal van de Gemeenschap werd aangetoond. Op 3 oktober 1996 werd haar bezwaar afgewezen op grond van het feit dat de Jury haar bevindingen uitsluitend kon baseren op de aanmelding en bijgevoegde documenten en dat de documenten die zij had ingediend niet bewezen dat zij een zeer goede kennis van een tweede taal van de Gemeenschap had.

Dit is de achtergrond van de klacht die mevrouw F. bij de Ombudsman indiende. Zij voerde in hoofdzaak drie argumenten aan:

- 1 De aan kandidaten verstrekte informatie betreffende de documentatie was verwarrend en misleidend. De richtsnoeren, waarin niet werd verzocht om documentatie ter zake van de talenkennis, moeten zwaarder wegen dan de kennisgeving van het vergelijkend onderzoek.
- 2 De Jury had moeten concluderen dat zij aan de taalvereisten voldeed, aangezien uit haar sollicitatieformulier bleek dat zij als assistent van een lid van het Europees Parlement had gewerkt; daarom moet het voor zich spreken dat zij aan de taalvereisten voldeed.
- 3 De Jury maakte inbreuk op het beginsel van gelijke behandeling van kandidaten, aangezien een andere kandidaat in een gelijksoortige situatie als de hare na het aantekenen van bezwaar wel aan het vergelijkend onderzoek had mogen deelnemen.

HET ONDERZOEK

Standpunt van het Parlement

De klacht werd doorgezonden aan het Europees Parlement. Het Parlement stelde in zijn standpunt dat zijn besluit om mevrouw F. niet toe te laten, was gebaseerd op de bewoordingen van de kennisgeving van het vergelijkend onderzoek, die naar zijn oordeel prevaleerde boven de richtsnoeren.

Opmerkingen van de klager

Mevrouw F. handhaafde in haar opmerkingen haar klacht.

HET BESLUIT

1 Het niet verstrekken van juiste informatie

- 1.1 Het is een zaak van goed administratief gedrag om zo accuraat mogelijke informatie te verstrekken over de voorwaarden om voor een functie in aanmerking te komen, opdat de kandidaat kan beoordelen of hij/zij hiernaar wil solliciteren en welke ondersteu-

nende documenten voor de procedure van belang zijn en dus bij het sollicitatieformulier moeten worden ingesloten.¹

Volgens de richtsnoeren voor de deelnemers was documentatie uitsluitend vereist om bewijs te leveren van punten 9 en 12 van het sollicitatieformulier, "opleiding" en "beroepservaring", terwijl de kennisgeving van het vergelijkend onderzoek bepaalde dat kandidaten afschriften van diploma's, getuigschriften of "*alle andere documenten*" moesten insturen als bewijs van de in het sollicitatieformulier verstrekte informatie. De in de richtsnoeren en de kennisgeving verstrekte informatie leken met elkaar in strijd ten aanzien van de vereiste documenten. Onverminderd de rechtskracht van de teksten, leek het duidelijk dat beide teksten waren bedoeld om de kandidaat bij een bepaald vergelijkend onderzoek naar behoren te informeren en dat zij daarom niet van elkaar hadden mogen verschillen. Daarom had het Parlement de klager geen duidelijke en accurate informatie verstrekt over het feit dat het oordeelde dat talenkennis met bewijzen had moeten worden gestaafd. Het had moeten zorgen dat kandidaten instructies ontvingen over de vereisten voor het vergelijkend onderzoek.

2 Werkervaring als bewijs van taalvaardigheid

Zelfs uitgaande van de meertalige werkomgeving en de functie van assistent bij het Europees Parlement vormt het feit dat iemand daar werkt, op zichzelf geen bewijs van voldoende kennis van een tweede taal van de Gemeenschap.

3 Gelijke behandeling van kandidaten door de Jury

Ter ondersteuning van haar argumentatie voerde mevrouw F. aan dat een andere kandidaat, die om dezelfde redenen was afgewezen, wel tot de procedure was toegelaten, nadat hij bezwaar had aangetekend met het argument dat de strikte interpretatie van de bewoordingen van de kennisgeving van het vergelijkend onderzoek niet automatisch leidde tot de veronderstelling dat er documenten werden vereist om de kennis van een tweede taal van de Gemeenschap te bewijzen. Gegeven met name het feit dat niet werd vermeld wie de betrokken persoon is, kon de Ombudsman dit niet verder nagaan.

CONCLUSIE

Op basis van het onderzoek van de Ombudsman naar deze klacht bleek de volgende kritische opmerking noodzakelijk:

Het is een zaak van goed administratief gedrag om zo accuraat mogelijke informatie te verstrekken over de voorwaarden om voor een functie in aanmerking te komen, opdat de kandidaat kan beoordelen of hij/zij hiernaar wil solliciteren en welke ondersteunende documenten voor de procedure van belang zijn en dus bij het sollicitatieformulier moeten worden ingesloten¹. Volgens de richtsnoeren voor de deelnemers was

¹ Zaak T-158/89, arrest van 28 november 1991, *van Hecken tegen het Economisch en Sociaal Comité*, [1991] Jurispr II-1341.

documentatie uitsluitend vereist om bewijs te leveren van punten 9 en 12 van het sollicitatieformulier, "opleiding" en "beroepservaring", terwijl de kennisgeving van het vergelijkend onderzoek bepaalde dat kandidaten afschriften van diploma's, getuigschriften of "*alle andere documenten*" moesten insturen als bewijs van de in het sollicitatieformulier verstrekte informatie. De in de richtsnoeren en de kennisgeving verstrekte informatie leken met elkaar in strijd ten aanzien van de vereiste documenten. Onverminderd de rechtskracht van de teksten, leek het duidelijk dat beide teksten waren bedoeld om de kandidaat bij een bepaald vergelijkend onderzoek naar behoren te informeren en dat zij daarom niet van elkaar hadden mogen verschillen. Daarom had het Parlement de klager geen duidelijke en accurate informatie verstrekt over het feit dat het oordeelde dat talenkennis met bewijzen had moeten worden gestaafd. Het had moeten zorgen dat kandidaten instructies ontvingen over de vereisten voor het vergelijkend onderzoek.

Gegeven het feit dat dit aspect van de zaak procedures betrof met betrekking tot specifieke gebeurtenissen in het verleden, was het niet opportuun om te streven naar een minnelijke schikking van de kwestie. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

3.5.2 RAAD VAN DE EUROPESE UNIE

BESLUIT VAN DE RAAD 93/731: BETEKENIS VAN "HERHAALD VERZOEK" EN "OMVANGRIJKE DOCUMENTEN".

Besluit inzake klacht 1053/25.11.96/STATEWATCH/UK/IJK tegen de Raad

KLACHT

In februari 1996 schreef de heer B. de Raad met het verzoek om afschriften van de notulen van veertien vergaderingen van de "K.4"-commissie, die ressorteert onder de Raad van ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken. Hij deed zijn verzoek op grond van het Besluit van de Raad betreffende toegang van het publiek tot documenten van de Raad¹ (hierna te noemen "besluit 93/731").

In april 1996 beantwoordde het Secretariaat-generaal van de Raad het verzoek. Het antwoord verwees naar artikel 3, lid 2, van besluit 93/731, waarvan de tekst als volgt luidt:

"De bevoegde diensten van het Secretariaat-generaal trachten een bilijke oplossing te vinden om gevolg te geven aan herhaalde verzoeken en/of verzoeken die betrekking hebben op lijvige documenten."

In het antwoord werd voorts gesteld dat het verzoek "*een herhaald verzoek is dat tevens betrekking heeft op een zeer groot aantal documenten*" en dat

¹ Besluit van de Raad 93/731/EG van 20 december 1993, PB L 340/43, 1993.

de Secretaris- generaal als "*billijke oplossing*" vijf van de veertien verzochte documenten verstrekte.

De heer B. diende een confirmatief verzoek in voor de andere negen documenten, maar de Voorzitter van de Raad handhaafde het oorspronkelijke besluit.

In de klacht bij de Ombudsman stelde de heer B. dat de Raad niet het recht had zich te beroepen op artikel 3, lid 2, van besluit 93/731 als reden om zijn verzoek om documenten ten dele af te wijzen, omdat:

- (i) hij nooit eerder om de documenten had verzocht; volgens hem duidt de term "herhaald verzoek" op een situatie waarin iemand steeds weer hetzelfde document aanvraagt;
- (ii) artikel 3, lid 2, betrekking heeft op "*zeer livvige documenten*" en niet op "*een zeer groot aantal documenten*", zoals vermeld in het antwoord van het Secretariaat-generaal. Bovendien heeft de Raad in februari 1996 een systeem ingevoerd waarbij kosten in rekening worden gebracht voor geleverde documenten. De heer B. stelde dat het daarom niet meer van belang is hoe groot de aangevraagde documenten zijn of wat hun aantal is.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Raad

Het standpunt van de Raad bevatte samengevat de volgende punten:

De klager hanteert een stelselmatige techniek om toegang te verkrijgen tot alle JBZ-documenten van de Raad. Deze techniek houdt in dat hij om te beginnen de agenda's van alle organen van de Raad opvraagt die zich met JBZ-aangelegenheden bezighouden en vervolgens alle op deze agenda's voorkomende documenten opvraagt.

Artikel 3, lid 2, moet zo worden uitgelegd dat het praktisch effect sorteert. Als iemand toegang tot een document blijft verzoeken die hem reeds is geweigerd en de omstandigheden die aanleiding gaven tot die weigering onveranderd zijn, is het Secretariaat-generaal niet verplicht een billijke oplossing te vinden, maar kan het dezelfde oplossing kiezen, wat inhoudt dat het de toegang tot het document opnieuw kan weigeren. Beperking van het begrip "herhaalde verzoeken" tot verzoeken met betrekking tot hetzelfde document zou er dan ook toe leiden dat artikel 3, lid 2, geen praktisch effect meer heeft.

Naar het oordeel van de Raad heeft het begrip "herhaald verzoek" ook betrekking op gevallen waarin iemand gedurende een lange periode regelmatig en stelselmatig toegang verzoekt tot een groot aantal gelijksoortige, maar niet noodzakelijkerwijze identieke documenten. In dit verband is het aantal aangevraagde documenten een van de criteria die in aanmerking moeten worden genomen; zoals duidelijk blijkt uit de bewoordingen van artikel 3, lid 2, van besluit 93/731/EG is de omvang van de aangevraagde documenten een afzonderlijk criterium dat de

keuze van een billijke oplossing kan rechtvaardigen, ook als het niet om een herhaald verzoek gaat.

De Franse versie van artikel 3, lid 2, die de basis vormt voor de versies in de andere talen, spreekt over een "demande répétitive", een term die een negatieve en ongunstige bijklank heeft.

Naar het oordeel van de Raad is artikel 3, lid 2, van besluit 93/731/EG bedoeld om de doeltreffendheid van zijn administratie in uitzonderlijke gevallen te waarborgen. Het is tot nu toe slechts in beperkte mate toegepast.

Het in rekening brengen van kosten voor de levering van documenten is gebaseerd op artikel 3, lid 1, van besluit 93/731. Dit is niet van invloed op het principe dat is vastgelegd in artikel 3, lid 2.

Opmerkingen van de klager

In zijn opmerkingen oefende de heer B. gedetailleerde kritiek uit op het standpunt van de Raad en bleef hij bij zijn mening dat de Raad niet het recht had zich te beroepen op artikel 3, lid 2, van besluit 93/731 als reden om een deel van het verzoek om documenten af te wijzen.

HET BESLUIT

1 Besluit 93/731

- 1.1 Besluit 93/731 geeft uitvoering aan de beginselen die zijn neergelegd in de gemeenschappelijke gedragscode betreffende toegang tot documenten van de Raad en de Commissie.¹

Het doel van het besluit is invulling te geven aan het beginsel van zo ruim mogelijke toegang van burgers tot informatie om het democratische karakter van de instellingen en het vertrouwen van het publiek in het bestuur te versterken.²

- 1.2 De door de Raad te volgen procedure met betrekking tot verzoeken om toegang tot documenten is vastgelegd in de artikelen 3, 5, 6 en 7 van besluit 93/731. De procedure bestaat uit twee fasen. In de eerste fase behandelt het Secretariaat-generaal de verzoeken en geeft de Secretaris-generaal de verzoeker antwoord. Als dit antwoord afwijzend is, heeft de verzoeker de mogelijkheid een tweede fase in te gaan door een confirmatief verzoek in te dienen. Indien het confirmatief verzoek wordt afgewezen, is het de Raad die dit aan de indiener meedeelt.

2 De betwiste bepaling: artikel 3, lid 2

- 2.1 Artikel 3, lid 2, van besluit 93/731 luidt:

---

¹ PB 1993 L 340/41

² Zaak T-174/95, *Svenska Journalistförbundet (Tidningen Journalisten) tegen de Raad*, arrest van 17 juni 1998, rechtsoverweging 66.

"De bevoegde diensten van het Secretariaat-generaal trachten een billijke oplossing te vinden om gevolg te geven aan herhaalde verzoeken en/of verzoeken die betrekking hebben op lijvige documenten."

De verwijzing naar het Secretariaat-generaal duidt erop dat in de fase van het eerste verzoek naar de mogelijkheid van een billijke oplossing wordt gezocht. Datzelfde geldt voor de overeenkomstige bepaling van de gedragscode, die bovendien bepaalt dat een billijke oplossing moet worden gevonden *"in overleg met de aanvragers"*.¹

- 2.2 Noch artikel 3, lid 2, noch de overeenkomstige bepaling van de gedragscode voorziet uitdrukkelijk in een uitzondering op de algemene regel van toegang voor het publiek die zou kunnen worden gehanteerd als reden om een deel van een aanvraag voor toegang tot documenten af te wijzen. In dit geval citeerde de Raad echter artikel 3, lid 2, als reden om het confirmatief verzoek van de klager om de negen documenten die het Secretariaat-generaal hem niet had willen verstrekken, af te wijzen.
- 2.3 De klager betwist de uitleg die de Raad geeft aan de term "herhaald verzoek". Hij stelt ook dat het Secretariaat-generaal in zijn antwoord op zijn oorspronkelijke verzoek ten onrechte meende dat artikel 3, lid 2, tevens geldt voor verzoeken om een zeer groot aantal documenten.
- 2.4 Volgens het standpunt dat de Raad aan de Ombudsman kenbaar maakte,

"heeft het begrip "herhaald verzoek" onder andere betrekking op gevallen waarin iemand gedurende een lange periode regelmatig en stelselmatig toegang verzoekt tot een groot aantal gelijksoortige, maar niet noodzakelijkerwijze identieke documenten."

De Raad stelt in zijn standpunt tevens dat *"de omvang van de aan-gevraagde documenten een afzonderlijk criterium vormt, dat de keuze van een billijke oplossing kan rechtvaardigen, ook als het niet om een herhaald verzoek gaat."*

- 2.5 Daarom blijkt dat het verschil van mening tussen de klager en de Raad de uitlegging van de termen *"herhaalde verzoeken"* en *"zeer lijvige documenten"* betreft, zoals gebruikt in artikel 3, lid 2, van besluit 93/731. Geen van beide termen wordt door het Besluit zelf of door de gedragscode gedefinieerd.

¹ *"De betrokken instelling zoekt in overleg met de aanvragers naar een billijke oplossing om gevolg te geven aan herhaalde verzoeken en/of verzoeken betreffende lijvige documenten."*

3 De betekenis van de termen "herhaalde verzoeken" en "zeer lijvige documenten"

- 3.1 Indien en voor zover artikel 3, lid 2, rechtsgeldig door de Raad kan worden gebruikt als reden om een deel van een verzoek om toegang tot documenten af te wijzen, werkt deze bepaling als uitzondering op de algemene, in besluit 93/731 vervatte regel. Volgens de jurisprudentie van het Gerecht van Eerste Aanleg, wanneer een algemeen beginsel wordt vastgesteld en vervolgens uitzonderingen op dit beginsel worden geformuleerd, moeten de uitzonderingen restrictief worden geïnterpreteerd en toegepast, op een wijze die de toepassing van de algemene regel niet belemmert.¹
- 3.2 Besluit 93/731 verleent burgers rechten op toegang tot documenten van de Raad. Iedereen heeft het recht om zonder opgaaf van redenen voor het verzoek te verzoeken om toegang tot ieder document van de Raad.²

De toegang tot documenten kan dan ook niet rechtsgeldig door de Raad worden belemmerd wegens een mogelijk negatief standpunt ten aanzien van de redenen waarom een verzoek is ingediend of van de persoon die dit heeft ingediend.

- 3.3 De term "herhaald verzoek" lijkt normaal gesproken betrekking te hebben op verzoeken om dezelfde documenten. Ten aanzien van deze interpretatie behelzen de praktische gevolgen van artikel 3, lid 2, de mogelijkheid van een billijke oplossing om de diensten van de Raad in staat te stellen efficiënt om te gaan met gevallen waarin dezelfde persoon herhaalde verzoeken indient om hetzelfde document, omdat hij hoopt of beweert dat de omstandigheden die aanleiding vormden tot eerdere weigeringen, mogelijk zijn veranderd.
- 3.4 Uitbreiding van de betekenis van de term "herhaalde verzoeken" in die zin dat hieronder tevens verzoeken van dezelfde persoon om andere documenten vallen, zou de toepassing van de algemene regel kunnen belemmeren: besluit 93/731 stelt geen limiet aan het aantal documenten waarvoor een burger rechtens een verzoek mag indienen. Bovendien zou de interpretatie van de Raad, bij gebrek aan een dergelijke limiet, inbreuk kunnen maken op het beginsel van rechtszekerheid, omdat niet tevoren bekend kan zijn hoeveel verschillende documenten zouden kunnen worden aangevraagd alvorens de Raad het verzoek zou aanmerken als "herhaald verzoek".
- 3.5 Interpretatie van artikel 3, lid 2, in die zin dat alle verzoeken om een zeer groot *aantal* documenten binnen de werkingssfeer

¹ Zaken T-194/94, *John Carvel en Guardian Newspapers tegen de Raad* [1995] Jurispr. II-2765; T-105/95, *Wereld Natuur Fonds (WNF) tegen de Commissie*, [1997] Jurispr. II-313; Zaak T-174/95, *Svenska Journalistförbundet (Tidningen Journalisten) tegen de Raad*, arrest van 17 juni 1998.

² Zaak T-174/95, *Svenska Journalistförbundet (Tidningen Journalisten) tegen de Raad*, arrest van 17 juni 1998, rechtsoverweging 109.

hiervan vallen, leidt tot hetzelfde praktische resultaat als de interpretatie van "herhaald verzoek" in die zin dat hieronder verzoeken van dezelfde persoon om verschillende documenten vallen. Daarom zijn tegen een dergelijke interpretatie soortgelijke argumenten aan te voeren.

- 3.6 De Ombudsman meent dan ook dat de Raad artikel 3, lid 2, van besluit 97/731 verkeerd heeft geïnterpreteerd en dat hij zich niet op dit artikel had mogen beroepen als reden om het verzoek van de klager om documenten in dit geval af te wijzen. Onder "herhaalde verzoeken" worden in artikel 3, lid 2, geen verzoeken van dezelfde persoon om verschillende documenten verstaan en dit artikel mag evenmin op zodanige wijze worden uitgelegd dat hierdoor alle verzoeken om een zeer groot *aantal* documenten binnen zijn werkingssfeer komen te vallen. Er zij echter aan herinnerd dat het hoogste gezag met betrekking tot de betekenis en de interpretatie van het Gemeenschapsrecht bij het Hof van Justitie berust.

CONCLUSIE

Op basis van het onderzoek dat de Ombudsman naar deze klacht heeft ingesteld, blijkt de volgende kritische opmerking noodzakelijk:

De Ombudsman is van mening dat de Raad artikel 3, lid 2, van besluit 97/731 verkeerd heeft geïnterpreteerd en dat hij zich niet op dit artikel had mogen beroepen als reden om het verzoek van de klager om documenten in dit geval af te wijzen. Onder "herhaalde verzoeken" worden in artikel 3, lid 2, geen verzoeken van dezelfde persoon om verschillende documenten verstaan en dit artikel mag evenmin op zodanige wijze worden uitgelegd dat hierdoor alle verzoeken om een zeer groot *aantal* documenten binnen zijn werkingssfeer komen te vallen. Er zij echter aan herinnerd dat het hoogste gezag met betrekking tot de betekenis en de interpretatie van het Gemeenschapsrecht bij het Hof van Justitie berust.

Artikel 7, lid 3, van het besluit van de Raad 93/731 bepaalt uitdrukkelijk dat een aanvrager wiens confirmatief verzoek om toegang tot documenten wordt afgewezen, dient te worden gewezen op de mogelijkheid zich te wenden tot de Ombudsman. De kritische opmerking van de Ombudsman impliceert dat de Raad het confirmatief verzoek van de klager van 17 april 1996 dient te heroverwegen en toegang dient te verstrekken tot de verzochte documenten, tenzij een van de in artikel 4 van besluit 93/731 vervatte uitzonderingen van toepassing is. Aangezien de Raad zijn besluit dient te heroverwegen en de uitkomst van zijn heroverweging aan de klager dient mede te delen, heeft de Ombudsman de zaak gesloten.

VERDERE OPMERKINGEN

De Raad maakte in zijn standpunt in deze zaak melding van de invoering van een systeem voor het in rekening brengen van kosten voor uit hoofde van besluit 93/731 verstrekte documenten. De Ombudsman was het eens

met het standpunt van de Raad dat het systeem van doorberekening juridisch irrelevant was voor de interpretatie van artikel 3, lid 2, van besluit 93/731.

In het standpunt van de Raad werd echter ook uiting gegeven aan een gerechtvaardigde zorg om de efficiëntie van de administratie van de Raad te waarborgen. In dit verband merkte de Ombudsman op dat lidstaten die lange ervaring hebben met de verlening van een recht van toegang voor het publiek tot documenten vaak gebruikmaken van een systeem van het in rekening brengen van kosten als waarborg bij de afhandeling van verzoeken om documenten, die een zware druk op hun administratie leggen.

TOEGANG VAN HET PUBLIEK TOT DOCUMENTEN

Besluit inzake klacht 1056/25.11.96/STATEWATCH/UK/IJH tegen de Raad

KLACHT

In juli 1996 richtte de heer B. zich schriftelijk tot het Secretariaat-generaal van de Raad met het verzoek om toezending van het tijdschema van de vergaderingen van de stuurgroepen en werkgroepen, gehouden in het kader van de Raad van ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken tijdens het Ierse voorzitterschap (juli - december 1996). Het verzoek werd gedaan in het kader van het besluit van de Raad betreffende de toegang van het publiek tot documenten van de Raad¹ (hierna "besluit 93/731").

In een schrijven, gedateerd 29 juli 1996, wees het Secretariaat-generaal van de Raad het verzoek van de hand. In dit schrijven werd verwezen naar artikel 2, lid 2, van besluit 93/731, dat luidt:

"Wanneer het opgevraagde document is opgesteld door een natuurlijke of rechtspersoon, een lidstaat, een andere instelling of een ander orgaan van de Gemeenschappen, dan wel een andere nationale of internationale instelling, moet het verzoek niet tot de Raad worden gericht maar rechtstreeks tot de opsteller van het document."

In de brief stond dat de verantwoordelijkheid voor het tijdschema van de vergaderingen bij het Voorzitterschap rust en niet bij het Secretariaat-generaal van de Raad en dat de heer B. dientengevolge zijn verzoek rechtstreeks tot het Ierse voorzitterschap diende te richten. Op 15 augustus 1996 schreef de heer B. de Ierse Permanente Vertegenwoordiging bij de Europese Unie met het verzoek om toezending van het tijdschema van de vergaderingen. Het verzoek werd geweigerd omdat men "niet verondersteld is de informatie in kwestie voor het publiek toegankelijk te maken".

De heer B. voerde aan dat het Secretariaat-generaal zijn verzoek onterecht afwees door zich te beroepen op artikel 2, lid 2, van besluit 93/731, omdat het Voorzitterschap niet "een andere instelling of een ander orgaan van de Gemeenschappen" is, maar een functie of ambt van de Raad zelf.

¹ Besluit 93/731/EG van 20 december 1993, PB L 340 van 1993, blz. 43.

HET ONDERZOEK

Opmerkingen Raad

De klacht werd doorgezonden aan de Raad. Het standpunt van de Raad inzake de inhoud van de klacht luidde als volgt:

“In dit geval redeneerde het Secretariaat-generaal dat het gedetailleerde tijdschema slechts een informeel instrument was voor het organiseren van Raadsvergaderingen dat voortdurend werd bijgewerkt door het Voorzitterschap en door het Secretariaat niet systematisch werd gedistribueerd noch gearhiveerd. De data van de vergaderingen in de tijdschema's zijn voorlopig en komen pas vast te staan nadat de vergadering per telex officieel bijeengeroepen is.

Daar het Secretariaat-generaal dan ook niet precies kon bepalen of het tijdschema van de vergaderingen die het in zijn bezit had de definitieve versie was van dat document, vroeg het Secretariaat-generaal de heer B. zich rechtstreeks tot het voorzitterschap te wenden, als zijnde de enige instantie die precieze informatie kan verstrekken betreffende de huidige staat van zijn planning.

In het licht van de argumenten van de heer B., neemt het Secretariaat-generaal zijn werkwijze en zijn interpretatie van artikel 2, lid 2 van besluit 93/731/EG betreffende verzoeken voor de toegang tot dit soort documenten, nu opnieuw in overweging.”

In antwoord op een verzoek van de Ombudsman voor nadere informatie, bevestigde de Raad dat hij zijn werkwijze reeds had gewijzigd en dat het Secretariaat-generaal toegang had verstrekt tot de door het Luxemburgse Voorzitterschap gecirculeerde tijdschema's. Ook maakte de Raad zijn voornemen kenbaar om in de toekomst op een gelijkaardige manier te werk te gaan.

Voorts maakte de Raad duidelijk dat deze tijdschema's niet officieel en bindend van aard zijn en tijdens de duur van het Voorzitterschap gewijzigd kunnen worden en voorts dat de officiële bijeenroeping van de vergaderingen geschiedt via telexen waarin de data en agenda's uiteengezet worden.

Opmerkingen klager

De opmerkingen van de heer B. bevatten samengevat de volgende punten:

- (i) Uit het antwoord van de Raad bleek duidelijk dat de Raad nu afschriften verstrekt van de tijdschema's van de vergaderingen die gehouden worden in het kader van de Raad van de ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken die onder ieder voorzitterschap gehouden worden. Dit element van de klacht was dan ook naar tevredenheid afgehandeld.
- (ii) De Raad had niet gereageerd op de bewering dat het Voorzitterschap “geen andere instelling of ander orgaan van de

Gemeenschappen is" in de betekenis van artikel 2, lid 2 van besluit 93/731.

- (iii) De Raad bleef om deze reden de toegang tot bepaalde documenten weigeren. De heer B. refereerde met name naar de agenda's van de "Senior level Group" en van de "EU-US Task Force". Zijn confirmatief verzoek om toegang tot deze documenten, gedateerd 28 juli 1997, was door de Raad afgewezen wegens het feit dat de agenda's in kwestie gezamenlijk door het voorzitterschap, de Commissie en de autoriteiten van de VS waren opgesteld en dat artikel 2, lid 2 van besluit 93/731 van toepassing was omdat de agenda's in kwestie niet uitsluitend op verantwoordelijkheid van de Raad of zijn voorzitterschap waren opgesteld.

VERDER ONDERZOEK

Na het standpunt van de Raad en de opmerkingen van klager zorgvuldig overwogen te hebben, bleek nader onderzoek noodzakelijk. Ten eerste om het standpunt van de Raad te verduidelijken betreffende de status van zijn voorzitterschap binnen de betekenis van artikel 2, lid 2 van het besluit inzake de toegang van het publiek tot documenten en, ten tweede, omdat in de opmerkingen van klager een nieuwe kwestie aan de orde was gesteld, te weten de afwijzing van het confirmatief verzoek van 28 juli 1997 voor toegang tot de agenda's van de "Senior level Group" en de "EU-US Task Force".

Antwoord van de Raad

In antwoord op het verzoek van de Ombudsman om meer informatie over deze aangelegenheden, stelde de Raad dat hij zijn Voorzitterschap niet beschouwt als "een andere instelling", los van de Raad, binnen de betekenis van artikel 2, lid 2 van besluit 93/731. De Raad stelde voorts dat er een onderscheid gemaakt dient te worden tussen:

"documenten die opgesteld zijn door de lidstaat die het voorzitterschap bekleedt in haar hoedanigheid als voorzitterschap van de Raad en

documenten die opgesteld zijn door die lidstaat zonder verband met haar rol als voorzitterschap van de Raad."

Ook gaf de Raad te kennen van mening te zijn dat artikel 2, lid 2 van besluit 93/731 van toepassing is op de tweede categorie documenten.

Voor wat de agenda's betreft van de "Senior level Group" en de "EU-US Task Force", stelde de Raad:

"Het negatieve antwoord op het verzoek van de heer B. van 28 juli 1997 ... werd niet ingegeven door het feit dat het voorzitterschap, dat bijdroeg tot de totstandkoming van het document, beschouwd werd als een "andere instelling" binnen de betekenis van artikel 2, lid 2, van besluit 93/731/EG. In dit specifieke geval waren de agenda's in kwestie niet uitsluitend onder de verantwoordelijkheid van de Raad opgesteld, maar

met het voorzitterschap, de Commissie en de autoriteiten van de VS samen.

Aanvullende opmerkingen van klager

In zijn opmerkingen op het antwoord van de Raad, stelde de heer B. dat hij verheugd was dat de Raad zijn voorzitterschap niet langer beschouwde als een andere, los van de Raad bestaande, instelling. Voorts merkte hij, samengevat, het volgende op:

- (i) Een door een lidstaat opgesteld document dat op de officiële agenda wordt gezet van een vergadering van de Raad van ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken en dat daarbij vervolgens wordt goedgekeurd of aangenomen, wordt onderdeel van het *acquis* van de Raad van ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken en dient overeenkomstig besluit 93/731 open te staan voor een verzoek. Een document dat niet wordt goedgekeurd of aangenomen maar dat deel uitmaakt van de procedure voor het opstellen of ten uitvoer leggen van beleidsmaatregelen, dient ook open te staan voor een dergelijk verzoek.
- (ii) De redenering van de Raad voor zijn weigering toegang te verlenen tot de agenda's van de "Senior level Group" en de "EU-US Task Force" was onaanvaardbaar: Europese burgers dienen de mogelijkheid te hebben een verzoek te richten tot de Raad overeenkomstig besluit 93/731 voor toegang tot documenten waarvan het voorzitterschap van de Raad medeopsteller is.

HET BESLUIT

1 Toegang tot de tijdschema's van de Raadsvergaderingen

- 1.1 De oorspronkelijke klacht had betrekking op de weigering toegang te verlenen tot de tijdschema's van de Raadsvergadering die gepland waren voor het Ierse voorzitterschap (juli - december 1996).
- 1.2 Het onderzoek van de Ombudsman toonde aan dat de Raad zijn werkwijze had gewijzigd en toegang verleende tot de door het Luxemburgse voorzitterschap gecirculeerde tijdschema's. De Raad gaf voorts te kennen in de toekomst en in gelijkaardige gevallen hetzelfde beleid te zullen voeren. Klager verklaarde met dit antwoord tevreden te zijn.
- 1.3 Derhalve heeft de Raad maatregelen getroffen om dit aspect van de klacht op te lossen en heeft hij daarbij naar tevredenheid van klager gehandeld.

2 Status van het voorzitterschap

- 2.1 De weigering van de Raad om in te gaan op het verzoek van klager en hem toegang te verschaffen tot de tijdschema's van Raadsvergaderingen was gebaseerd op een verwijzing naar

artikel 2, lid 2 van besluit 93/731/EG van de Raad inzake toegang van het publiek tot documenten van de Raad. Klager voerde aan dat de redenering van de Raad verkeerd was, daar het voorzitterschap "geen andere instelling of orgaan" is in de betekenis van artikel 2, lid 2.

- 2.2 Tijdens het onderzoek van de Ombudsman stelde de Raad expliciet zijn voorzitterschap niet te beschouwen als "een andere instelling of orgaan" in de betekenis van artikel 2, lid 2 van besluit 93/731 van de Raad. Klager stelde dat hij met dit antwoord tevreden was.
- 2.3 Derhalve heeft de Raad maatregelen getroffen om dit aspect van de klacht op te lossen en heeft hij daarmee naar tevredenheid van klager gehandeld.
- 2.4 In zijn antwoord op het verzoek van de Ombudsman meer informatie te verstrekken, maakte de Raad een onderscheid tussen documenten die zijn opgesteld door een lidstaat in haar hoedanigheid van voorzitterschap van de Raad en andere door die lidstaat geschreven documenten. Ook maakte klager opmerkingen over de status van documenten die door een lidstaat zijn opgesteld en op de officiële agenda zijn geplaatst van een vergadering van de Raad van ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken. Zowel het onderscheid van de Raad als de opmerkingen van klager blijken te verwijzen naar hypothetische gevallen en niet zozeer naar de documenten die het voorwerp vormden van de klacht. Daarom is het niet opportuun voor de Ombudsman om in dit besluit een standpunt in te nemen.

3 De weigering toegang te verlenen tot documenten waarvan de Raad medeopsteller is

- 3.1 Het verzoek van klager, gedateerd 28 juli 1997, om toegang te krijgen tot de agenda's van de "Senior level Group" en de "EU-US Task Force" werd door de Raad afgewezen wegens het feit dat de agenda's in kwestie gezamenlijk door het voorzitterschap van de Raad, de Commissie en de autoriteiten van de VS waren opgesteld en dat artikel 2, lid 2, van besluit 93/731 van toepassing was omdat de agenda's in kwestie niet uitsluitend op verantwoordelijkheid van de Raad of zijn voorzitterschap waren opgesteld.
- 3.2 De doelstelling van besluit 93/731 is uitvoering te geven aan het beginsel van een zo ruim mogelijke toegankelijkheid voor burgers tot informatie teneinde het democratische karakter van de instellingen en het vertrouwen van het publiek in de administratie te vergroten.¹

¹ Zaak T-174/95, *Svenska Journalistförbundet (Tidningen Journalisten) tegen Raad*, arrest van 17 juni 1998, par. 66.

- 3.3 Artikel 2, lid 2, is niet geformuleerd in de vorm van een uitzondering op de algemene regel betreffende toegang van het publiek. In de praktijk werkt het evenwel als een uitzondering aangezien het gevolg ervan is dat binnenkomende documenten volledig zijn uitgesloten van de werkingssfeer van de algemene regel. Documenten, waarvan de Raad medeopsteller is, opnemen binnen het bestek van artikel 2, lid 2, zou de reikwijdte van deze *de facto* uitzondering aanzienlijk vergroten.
- 3.4 Volgens de jurisprudentie van het Gerecht van eerste aanleg, waar een algemeen beginsel is vastgelegd en vervolgens uitzonderingen op dat beginsel zijn neergelegd, dienen de uitzonderingen uitgelegd te worden en strikt te worden toegepast, op een wijze die de toepassing van de algemene regel niet in de weg staat.¹
- 3.5 Noch de expliciete formulering van artikel 2, lid 2, noch voor-noemde jurisprudentie ondersteunt het standpunt van de Raad dat documenten waarvan de Raad medeopsteller is binnen het toepassingsgebied van artikel 2, lid 2, vallen. Daarom bleek de verwerping door de Raad van het verzoek van klager om toegang te krijgen tot agenda's van de "Senior level Group" en de "EU-US Task Force" ingegeven te zijn door een verkeerde toepassing van besluit 93/731. Er dient evenwel op gewezen te worden dat het Hof van Justitie de hoogste autoriteit is voor wat betreft de betekenis en interpretatie van het Gemeenschapsrecht.

CONCLUSIE

De Raad heeft maatregelen getroffen om die elementen van de klacht die in deel 1 en 2 van dit besluit behandeld worden, op te lossen en daarmee naar de tevredenheid van klager gehandeld.

Wat betreft het element van de zaak dat in deel 3 van dit besluit behandeld wordt, blijkt het nodig de volgende kritische opmerking te maken:

Noch de expliciete formulering van artikel 2, lid 2, noch de jurisprudentie van het Gerecht van eerste aanleg ondersteunt het standpunt van de Raad dat documenten waarvan hij medeopsteller is, binnen het toepassingsgebied vallen van artikel 2, lid 2. Derhalve lijkt de weigering van de Raad van het verzoek van klager voor toegang tot de agenda's van de "Senior level Group" en de "EU-US Task Force" gebaseerd te zijn op een verkeerde toepassing van besluit 93/731. Er dient evenwel op te worden gewezen dat het Hof van Justitie de hoogste autoriteit is voor wat betreft de betekenis en interpretatie van het Gemeenschapsrecht.

Artikel 7, lid 3 van besluit 93/731 van de Raad bepaalt expliciet dat de verzoeker wiens confirmatief verzoek voor toegang tot documenten

¹ Zie zaak T-194/94, *John Carvel and the Guardian Newspapers tegen Raad*, Jurisprudentie [1995] II-2765; T-105/95, *World Wide Fund for Nature (WWF) tegen Commissie*, Jurisprudentie [1997] II-313; T-174/95 (voetnoot 4).

wordt afgewezen, in kennis wordt gesteld van de mogelijkheid een klacht in te dienen bij de Ombudsman. De kritische opmerking van de Ombudsman impliceert dat de Raad het confirmatief verzoek van klager, gedateerd 28 juli 1997 opnieuw dient te bekijken en toegang moet verlenen tot de gevraagde documenten, tenzij een of meer van de uitzonderingen van artikel 4 van besluit 93/731 van toepassing zijn.

Aangezien het aan de Raad was dit opnieuw te bekijken en het resultaat ervan aan klager kenbaar te maken, sloot de Ombudsman de zaak.

WEIGERING TOEGANG TE VERLENEN TOT DOCUMENTEN: INADEQUATE REDENERING

Besluit inzake klacht 1057/25.11.96/STATEWATCH/UK/IJH tegen de Raad

KLACHT

In februari 1996 schreef de heer B. een brief aan de Raad met het verzoek om afschriften van 24 rapporten die waren besproken tijdens de vergadering van de *Raad van ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken*, gehouden op 9-10 maart 1994 en van 17 rapporten die waren besproken tijdens de vergadering van de "K.4"-commissie op 3-4 maart 1994. Het verzoek werd ingediend uit hoofde van het besluit van de Raad betreffende toegang van het publiek tot documenten van de Raad¹ (hierna te noemen "besluit 93/731").

Het Secretariaat-Generaal van de Raad gaf toegang tot 17 van de 41 documenten waarom was gevraagd en weigerde toegang tot de 24 andere. De klager diende een confirmatief verzoek in voor 23 van de documenten waartoe de toegang was geweigerd. De Voorzitter van de Raad reageerde hierop door toegang te verlenen tot nog eens 7 documenten, maar bevestigde de weigering van toegang tot de andere 16 documenten.

De bij de Ombudsman ingediende klacht betrof 15 van de documenten waartoe toegang werd geweigerd in antwoord op het confirmatief verzoek. De Raad legde de weigering van toegang tot deze documenten als volgt uit:

"Met betrekking tot de documenten 5375/95, 5406/95+COR1, 5405/95, 5354/95, 5319/95, 11020/93, 11565/93, 11151/93, 10448/93 en SN 1100/94 werd in het kader van de bestudering van uw verzoek uw belang bij het verkrijgen van toegang tot deze specifieke documenten afgewogen tegen het belang van de Raad bij het handhaven van de geheimhouding van zijn beraadslagingen. De Raad kwam tot de conclusie dat in dit geval laatstgenoemd belang meer gewicht in de schaal legt dan het eerstgenoemde, met name omdat in de documenten in kwestie gedetailleerde nationale standpunten zijn vastgelegd met betrekking tot pas onlangs tot stand gebrachte overeenkomsten of andere juridische documenten waarover de besprekingen nog gaande zijn of die pas zeer kort geleden zijn goedgekeurd. Zij bevatten ook

¹ Besluit van de Raad 93/731/EG van 20 december 1993, PB L 340/43, 1993

interne informatie over procedures voor de werving van personeelsleden voor de instellingen en de keuze van adviseurs op het gebied van JBZ. Bovendien is een van deze documenten een werkdocument ten behoeve van de interne organisatie betreffende bescherming van geclassificeerde informatie en bevatten andere documenten standpunten van de Juridische Dienst van de Raad, die uitsluitend zijn bedoeld voor gebruik door de Raad bij zijn beraadslagingen, hoewel zij niet bindend zijn voor de Raad.

Wat betreft de andere documenten luiden de relevante overwegingen uit hoofde van artikel 4, lid 1, van het besluit van de Raad 93/731/EG als volgt:

- bescherming van het algemeen belang (openbare veiligheid) documenten 12247/1/94; SN 1053/94; 10166/4/94; 9908/2/93+ADD 1*
- bescherming van het algemeen belang (internationale betrekkingen) doc. 5121/95.*

De aard van de informatie in deze documenten, met name met betrekking tot de bestrijding van georganiseerde misdaad binnen en buiten de Europese Unie, heeft de Raad doen besluiten dat geen toegang tot deze documenten moet worden verleend."

Volgens de bij de Ombudsman ingediende klacht was de hierboven geciteerde redenering van de Raad niet adequaat. De klager stelde met name dat de bewoordingen "pas onlangs tot stand gebracht" en "zeer kort geleden goedgekeurd" geen grond vinden in besluit 93/731.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Raad

Samenvattend stelde de Raad in zijn standpunt dat hij zich had gehouden aan de verplichting zijn weigering om toegang tot de documenten in kwestie te verlenen, met redenen te omkleden, in overeenstemming met de beginselen van de gevestigde jurisprudentie.

"Toegang tot een duidelijk omschreven pakket documenten werd geweigerd om de geheimhouding van de beraadslagingen van de Raad uit hoofde van artikel 4, lid 2, van besluit 93/731/EG te beschermen, terwijl de toegang tot een ander duidelijk omschreven pakket documenten werd geweigerd om redenen van het algemeen belang (openbare veiligheid en internationale betrekkingen), uit hoofde van artikel 4, lid 1, van Besluit 93/731.

(....)

Met betrekking tot de documenten waartoe toegang werd geweigerd op grond van artikel 4, lid 1, van besluit 93/731, worden in de brief van 2 mei 1996 voldoende dwingende redenen aangevoerd die de toepassing

van de uitzondering rechtvaardigen op grond van de bescherming van het algemeen belang.

Met betrekking tot documenten waartoe toegang werd geweigerd op grond van artikel 4, lid 2, van besluit 93/731 dient te worden opgemerkt dat de Raad de toegang tot de documenten niet heeft geweigerd op grond van het feit dat 'zij nog maar onlangs tot stand waren gekomen', zoals de heer B. in zijn klacht stelt. De rechtvaardiging voor de weigering van toegang tot de documenten ligt in het feit dat zij gedetailleerde nationale standpunten bevatten en dat het belang van de Raad om de geheimhouding van zijn beraadslagingen te beschermen daarom meer gewicht in de schaal legt dan het belang van de heer B. bij het verkrijgen van toegang tot die documenten."

Opmerkingen van de klager

De klager aanvaardde in zijn opmerkingen omtrent het standpunt van de Raad dat de toegang tot sommige documenten op goede gronden kon worden geweigerd. Hij handhaafde echter zijn klacht met betrekking tot de documenten 10448/93, 5354/95, 5319/95, SN 1053/94 en 5121/95 en verzocht de Ombudsman te onderzoeken of de weigering van toegang tot deze documenten gerechtvaardigd was.

HET BESLUIT

1 Beweringen van de klager

- 1.1 De klager stelde dat de argumenten van de Raad om toegang te weigeren tot enkele van de documenten waarvoor op 2 april 1996 een confirmatief verzoek was ingediend, niet adequaat waren. In zijn opmerkingen aanvaardde de klager de weigering van toegang tot bepaalde documenten, maar handhaafde hij zijn standpunt met betrekking tot andere.

2 De rechtsbeginselen

- 2.1 Artikel 4 van besluit 93/731 voorziet in twee categorieën uitzonderingen op het beginsel van algemene toegang voor burgers tot documenten van de Raad.
- 2.2 Artikel 4, lid 1, bepaalt dat geen toegang kan worden verleend tot een document van de Raad, wanneer de verspreiding ervan afbreuk zou kunnen doen aan de bescherming van het algemeen belang (openbare veiligheid, internationale betrekkingen, monetaire stabiliteit, gerechtelijke procedures, inspecties en enquêtes). Om aan te tonen dat de verspreiding van bepaalde documenten afbreuk zou kunnen doen aan de bescherming van het algemeen belang, is de Raad verplicht ten aanzien van elk document waarom wordt verzocht, gelet op de gegevens waarover hij beschikt, na te gaan of de verspreiding ervan daadwerkelijk afbreuk kan doen aan een van de beschermde facetten van het

algemeen belang. Als dat inderdaad het geval is, is de Raad verplicht toegang tot de betrokken documenten te weigeren.¹

- 2.3 Artikel 4, lid 2, bepaalt dat de Raad ook toegang mag weigeren om de geheimhouding van zijn beraadslagingen te beschermen. De Raad moet de beslissingsruimte waarover hij beschikt bij de toepassing van artikel 4, lid 2, zodanig benutten dat het belang van de burger bij het verkrijgen van toegang tot de documenten enerzijds en zijn eigen belang bij het bewaren van de geheimhouding van zijn beraadslagingen anderzijds werkelijk tegen elkaar worden afgewogen.²
- 2.4 Volgens de gevestigde jurisprudentie moet de opgaaf van redenen voor een besluit om toegang tot een document te weigeren - in ieder geval voor elke betrokken categorie documenten - de specifieke redenen bevatten waarom de Raad meent dat verspreiding van de gevraagde documenten onder een van de in besluit 93/731 vastgelegde uitzonderingen valt.

3 Weigering van toegang uit hoofde van artikel 4, lid 1

- 3.1 Toegang tot twee van de omstreden documenten werd geweigerd uit hoofde van artikel 4, lid 1. In antwoord op het confirmatief verzoek gaf de Raad de volgende toelichting:

"De aard van de informatie in deze documenten, met name met betrekking tot de bestrijding van de georganiseerde misdaad in en buiten de Europese Unie, heeft de Raad doen besluiten dat geen toegang tot deze documenten moet worden verleend."

- 3.2 Volgens het Gerecht van Eerste Aanleg zou het begrip "openbare veiligheid" situaties kunnen omvatten waarin toegang van het publiek tot bepaalde documenten de pogingen van autoriteiten om criminele activiteiten te voorkomen, zou kunnen belemmeren.³

De verwijzing van de Raad naar de bestrijding van de georganiseerde misdaad is daarom relevant voor een van de door artikel 4, lid 1, beschermde aspecten van het algemeen belang.

- 3.3 In zijn antwoord op het confirmatief verzoek noemde de Raad "de bestrijding van de georganiseerde misdaad", maar gaf hij geen verdere toelichting op zijn verwijzing naar de "aard van de informatie" in de documenten. Daarom is de Ombudsman van mening

¹ Zaak T-124/96 *Interporc tegen de Commissie*, arrest van 6 februari 1998, rechtsoverweging 52; Zaak T-83/96; Zaak T-83/96, *Gerard van der Wal tegen de Commissie*, arrest van 19 maart 1998, rechtsoverweging 43; Zaak T-174/95, *Svenska Journalistförbundet (Tidningen Journalisten) tegen de Raad*, arrest van 17 juni 1998.

² Zaak T-194/94 *John Carvel en Guardian Newspapers tegen de Raad*, [1995] Jurispr. II-2765, rechtsoverweging 64 en 65.

³ Zaak T-174/95, *Svenska Journalistförbundet (Tidningen Journalisten) tegen de Raad*, arrest van 19 juni 1998.

dat de Raad zijn verplichting om de klager opgave te doen van de specifieke redenen die hem hebben doen besluiten dat de verspreiding van de documenten onder artikel 4, lid 1, valt, niet is nagekomen.

4 Weigering van toegang uit hoofde van artikel 4, lid 2

- 4.1 In zijn antwoord op het confirmatief verzoek noemde de Raad een aantal verschillende factoren om zijn weigering van toegang tot 10 documenten op grond van artikel 4, lid 2, te rechtvaardigen. De Raad stelde echter in het standpunt dat hij kenbaar maakte aan de Ombudsman het volgende:

"De rechtvaardiging voor de weigering van toegang tot de documenten ligt in het feit dat deze gedetailleerde nationale standpunten bevatten en dat het belang van de Raad om de geheimhouding van zijn beraadslagingen te beschermen daarom meer gewicht in de schaal legde dan het belang van de heer B. bij het verkrijgen van toegang tot deze documenten."

- 4.2 De rechtvaardiging van de Raad voor zijn weigering van toegang tot documenten ingevolge Artikel 4, lid 2, en met name het woord "daarom", impliceert dat toegang moet worden geweigerd tot elk document dat gedetailleerde nationale standpunten bevat, ongeacht de vraag hoe gering het gedeelte van het document is dat door dit element wordt gevormd, of ongeacht de verdere inhoud van het document. De Ombudsman is van mening dat hij op grond van deze redenering niet kan bevestigen dat de Raad zijn verplichting is nagekomen om een goede afweging te maken tussen de betrokken belangen.

CONCLUSIE

Op basis van het onderzoek van de Ombudsman met betrekking tot deze klacht bleek het noodzakelijk de volgende kritische opmerkingen te maken:

In zijn antwoord op het confirmatief verzoek van de klager noemde de Raad "de bestrijding van de georganiseerde misdaad", maar gaf hij geen verdere toelichting op zijn verwijzing naar de "aard van de informatie" in de documenten. Daarom is de Ombudsman van mening dat de Raad niet heeft voldaan aan de eis de klager opgave te doen van de specifieke redenen op grond waarvan hij meende dat verspreiding van de gevraagde documenten onder artikel 4, lid 1, viel.

De rechtvaardiging van de Raad om de toegang tot documenten uit hoofde van artikel 4, lid 2, te weigeren, en met name het gebruik van het woord "daarom", impliceert dat toegang moet worden geweigerd tot elk document dat gedetailleerde nationale standpunten bevat, ongeacht de vraag hoe gering het gedeelte van het document is dat door dit element wordt gevormd of ongeacht de verdere inhoud van het document. De Ombudsman is van mening dat hij op grond van deze redenering

niet kan bevestigen dat de Raad zijn verplichting is nagekomen om een goede afweging te maken tussen de betrokken belangen.

Met betrekking tot beide bovenstaande kritische opmerkingen dient eraan te worden herinnerd dat de hoogste autoriteit ter zake van de betekenis en de uitlegging van het communautaire recht het Hof van Justitie is.

Artikel 7, lid 3, van besluit 93/731 van de Raad bepaalt dat een verzoeker wiens confirmatief verzoek om toegang tot documenten wordt afgewezen, in kennis dient te worden gesteld van de mogelijkheid een klacht in te dienen bij de Ombudsman. De kritische opmerking van de Ombudsman impliceert dat de Raad het confirmatief verzoek van de klager van 2 april 1996 opnieuw in overweging moet nemen en hem toegang moet verlenen tot de gevraagde documenten, tenzij een van de in artikel 4 van besluit 93/731 vervatte uitzonderingen van toepassing is. Aangezien de Raad zijn besluit moet heroverwegen en de uitkomst van zijn heroverweging aan de klager moet mededelen, heeft de Ombudsman de zaak gesloten.

ALGEMEEN VERGELIJKEND ONDERZOEK: GEBREK AAN INFORMATIEVERSTREKKING OVER BEROEPSMOGELIJKHEDEN

Besluit inzake klacht 16/97/JMA tegen de Raad van de Europese Unie

KLACHT

In januari 1997 diende de heer B.S. bij de Ombudsman een klacht in met betrekking tot het besluit van de jury van het algemeen vergelijkend onderzoek Raad/C/374 om zijn sollicitatie af te wijzen.

De jury rechtvaardigde zijn besluit door te stellen dat klager zijn kennis van een tweede taal van de Gemeenschappen niet met bewijsstukken had gestaafd. Noch in de brief van de jury noch in de aankondiging van het vergelijkend onderzoek werd melding gemaakt van enige mogelijkheid om tegen het besluit van de jury beroep aan te tekenen.

In zijn klacht aan de Ombudsman stelde de heer B.S. dat hij als burger het recht had een besluit aan te vechten dat door het Gemeenschapsorgaan was genomen. Voorts beweerde hij dat hij dit recht niet kon uitoefenen omdat hij daarover door de Raad niet naar behoren was geïnformeerd.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Raad

De klacht werd doorgezonden aan de Raad. In zijn standpunt wees de Raad er in de eerste plaats op dat klager nooit een klacht tot de instelling zelf had gericht alvorens zich tot de Ombudsman te wenden.

Ten aanzien van het vermeende gebrek aan middelen om het besluit van de jury aan te vechten verwees de Raad naar een aantal opties die voor klager toegankelijk waren. Ten eerste had hij ingevolge artikel 91 van het Statuut beroep kunnen aantekenen bij het Gerecht van Eerste Aanleg, en

wel binnen drie maanden na de bekendmaking van het besluit van de jury, zonder vooraf beroep in te stellen uit hoofde van artikel 90, lid 2.

Ook had hij binnen drie maanden na de bekendmaking van het besluit van de jury een klacht kunnen indienen uit hoofde van artikel 90, lid 2, van het Statuut. 86 afgewezen kandidaten hadden deze procedure gevolgd en een klacht ingediend bij de secretaris-generaal van de Raad. Om te waarborgen dat deze gevallen van beroep naar behoren zouden worden bestudeerd, werden de schriftelijke examens van het vergelijkend onderzoek vastgesteld op 26 april 1997, verscheidene maanden nadat de jury besloten had omtrent de toelating tot de schriftelijke examens.

De Raad stelde ook dat volgens de relevante jurisprudentie van het Hof van Justitie het secretariaat-generaal niet verplicht was afgewezen kandidaten te wijzen op de bestaande mogelijkheden om beroep aan te tekenen. Het Hof had dit bepaald om de belasting die gepaard gaat met de organisatie van vergelijkende onderzoeken met een groot aantal kandidaten, niet te zwaar te maken.

Niettemin voegde de Raad hieraan toe dat om kandidaten een informele beroepsmogelijkheid te geven, het secretariaat-generaal bij meer recente vergelijkende onderzoeken in de aankondiging van die onderzoeken uitdrukkelijk de bepaling had opgenomen dat afgewezen sollicitanten de jury gedurende een korte periode na hun afwijzing mogen verzoeken hun sollicitaties opnieuw te bestuderen.

Opmerkingen van de klager

In zijn opmerkingen gaf de klager allereerst aan dat hij niet wist of hij eerst beroep moest aantekenen bij de jury alvorens zich tot het Gerecht van Eerste Aanleg te wenden, aangezien de Raad hem niet had ingelicht over zijn recht op beroep. Dat 86 andere kandidaten het besluit van de jury hadden aangevochten kon geen rechtvaardiging vormen voor het feit dat de jury hem niet had ingelicht over zijn recht om beroep in te stellen en evenmin over de relevante formaliteiten.

Klager verwees ook naar de regeling van soortgelijke situaties in het Spaanse recht, waarbij hij uiteenzette dat overeenkomstig de Spaanse Wet betreffende administratieve procedures het overheidsorgaan in kwestie verplicht is degene op wie een besluit betrekking heeft, te informeren over zijn beroepsmogelijkheden, hetgeen een wezenlijke vereiste vormt voor de geldigheid van de administratieve akte.

HET BESLUIT

1 Ontvankelijkheid van de zaak

- 1.1 In het kader van de bij Verdrag en bij het Statuut van de Ombudsman vastgestelde bepalingen wordt de ontvankelijkheid van klachten door de Ombudsman vastgesteld overeenkomstig het Gemeenschapsrecht. Communautaire instellingen en organen kunnen vanzelfsprekend hun standpunten hierover aan de Ombudsman kenbaar maken.

- 1.2 Voordat een klacht ontvankelijk kan worden verklaard, moeten de passende administratieve stappen bij de betrokken instellingen of organen zijn ondernomen (zie artikel 2, lid 4, van het Statuut). Met het oog op de verschillende taalversies van deze tekst¹ en gezien het doel van de bepaling beoordeelt de Ombudsman afhankelijk van de omstandigheden van elk specifiek geval of er passende administratieve stappen zijn ondernomen.
- 1.3 Aangezien het in deze zaak een besluit betreft dat genomen is door een jury voor een algemeen vergelijkend onderzoek, waartegen klager rechtstreeks een beroep had kunnen aantekenen bij het Gerecht van Eerste Aanleg, oordeelt de Ombudsman dat is voldaan aan de criteria voor de ontvankelijkheid van de klacht, zonder dat daaraan nadere eisen gesteld kunnen worden.

2 Aan de klager te verstrekken informatie

- 2.1 Naar de mening van de klager kon hij zijn recht om een negatief besluit van de jury aan te vechten, niet uitoefenen, omdat hij niet op de hoogte was gesteld van het bestaan van een dergelijk recht, laat staan van de mogelijkheden om het uit te oefenen. De Raad voerde echter aan dat de belasting die gepaard gaat met de organisatie van vergelijkende onderzoeken met een groot aantal kandidaten, te zwaar zou worden, indien de kandidaten over hun beroepsmogelijkheden zouden worden ingelicht.
- 2.2 Bij de beoordeling van de door een jury genomen besluiten moet er goed gekeken worden naar de noodzaak om een ordelijk verloop van het vergelijkend onderzoek te waarborgen, met name indien er sprake is van een groot aantal kandidaten. Het Hof van Justitie heeft hier rekening mee gehouden bij het definiëren van de taak van jury's om afgewezen kandidaten de reden voor hun afwijzing mede te delen. Derhalve heeft het Hof in zijn gevestigde jurisprudentie bepaald dat het in vergelijkende onderzoeken met een groot aantal kandidaten aanvaardbaar is dat jury's aan (afgevozen) kandidaten slechts informatie zenden over de selectiecriteria en het resultaat van de toepassing daarvan en pas later een individuele toelichting geven.²
- 2.3 De organisatie van algemeen vergelijkende onderzoeken hoeft evenwel niet noodzakelijkerwijs ontregeld of overmatig belast te raken doordat de jury door middel van een standaardformulier aan afgewezen kandidaten algemene informatie verstrekt over de mogelijkheden om beroep aan te tekenen. Toereikende informatie

¹ In een vorig besluit van de Ombudsman inzake klacht 45/26.7.95/JPB/PD/B-dk staat: " (...) de verschillende taalversies van deze bepaling verschillen licht van elkaar. In de Deense versie lijkt terecht de term "fornødne" te worden gebruikt zodat de indruk wordt gewekt dat dergelijke administratieve stappen noodzakelijk zijn. Aan de andere kant worden in de Engelse, Franse, Duitse, Spaanse en Zweedse versie respectievelijk de termen "appropriate", "appropriées", "geeignet", "adecuadas" en "lämpliga" gebruikt, hetgeen lijkt te impliceren dat er passende administratieve stappen moeten worden ondernomen." Europese Ombudsman, Jaarverslag 1996, blz. 45.

² Zaak 225/82 *Verzyck tegen de Commissie* [1983] Jurispr. 1991, rechtsoverweging 16.

over de rechten die het Gemeenschapsrecht aan burgers verleent, en over de mogelijkheden om deze te beschermen, vormt een basisvoorwaarde voor een correcte uitoefening van deze rechten en uiteindelijk voor de eerbiediging ervan. Om in overeenstemming met de beginselen van behoorlijk bestuur te handelen, dient de Raad er derhalve op toe te zien dat burgers naar behoren van hun rechten en plichten in kennis worden gesteld. Dit geldt met name in gevallen waarin de Raad het initiatief neemt individuen uit te nodigen om zich in te schrijven voor algemeen vergelijkende onderzoeken die bedoeld zijn om ambtenaren aan te werven voor de Raad.

- 2.4 De Europese Ombudsman nam echter nota van het nieuwe beleid van de Raad zoals dat tot uitdrukking komt in meer recente vergelijkende onderzoeken; in deze gevallen bevatte de in het *Publicatieblad* gepubliceerde aankondiging van het vergelijkend onderzoek de bepaling dat afgewezen kandidaten gedurende een korte periode na hun afwijzing de jury mogen verzoeken om hun sollicitatie opnieuw te bestuderen.

Gezien deze beleidswijziging door de Raad waren er voor de Ombudsman geen gronden om het onderzoek naar dit aspect van de zaak voort te zetten.

3 Uitblijven van nauwkeurige informatie in de aankondiging van het vergelijkend onderzoek

- 3.1 De jury baseerde haar afwijzing van klager op het feit dat hij niet had aangetoond kennis te bezitten van een tweede taal van de Gemeenschappen.
- 3.2 Volgens de specifieke voorwaarden voor de toelating tot het vergelijkend onderzoek (punt B van de aankondiging van het vergelijkend onderzoek), was er documentatie noodzakelijk met betrekking tot opleiding (punt a), beroepservaring (punt b), typevaardigheid (punt c) en leeftijd (punt e). Alleen voor deze punten werd er in de aankondiging van het vergelijkend onderzoek specifiek om bewijsstukken gevraagd in de vorm van diploma's of enige andere schriftelijke bewijsstukken.
- 3.3 Het getuigt van goed administratief gedrag zo nauwkeurig mogelijke informatie te verstrekken over de voorwaarden waaronder men in aanmerking komt voor een post. Met behulp van deze informatie dient de sollicitant te kunnen beoordelen of het zin heeft te solliciteren en welke ondersteunende documenten voor de procedure van belang zijn en derhalve bij het sollicitatieformulier moeten worden gevoegd.¹

De aankondiging van het vergelijkend onderzoek dient om de sollicitant die aan dat onderzoek wenst deel te nemen, naar behoren

¹ Zaak T-158/89, *Van Hecken tegen het ESC*, [1991] Jurispr. II-1341

te informeren over de eisen en voorwaarden waaraan moet worden voldaan. In het onderhavige geval vermeldde de aankondiging van het onderzoek niet expliciet dat er documenten moesten worden overgelegd om de kennis van een tweede taal van de Gemeenschappen aan te tonen. Onder deze omstandigheden kon niet redelijkerwijs worden verwacht dat klager dergelijke documenten zou opsturen. Derhalve heeft de Raad klager niet duidelijk en nauwkeurig ingelicht over het feit dat kennis van een tweede taal van de Gemeenschappen door schriftelijke bewijsstukken moest worden ondersteund.

CONCLUSIE

Op basis van het onderzoek van de Ombudsman naar deze klacht bleek het noodzakelijk de volgende kritische opmerking te maken:

Het getuigt van goed administratief gedrag zo nauwkeurig mogelijke informatie te verstrekken over de voorwaarden waaronder men in aanmerking komt voor een post. Met behulp van deze informatie dient de sollicitant te kunnen beoordelen of het zin heeft te solliciteren en welke ondersteunende documenten voor de procedure van belang zijn en derhalve bij het sollicitatieformulieren moeten worden gevoegd. De aankondiging van het vergelijkend onderzoek dient om de sollicitant die aan dat onderzoek wenst deel te nemen, naar behoren te informeren over de eisen en voorwaarden waaraan moet worden voldaan. In het onderhavige geval vermeldde de aankondiging van het onderzoek niet expliciet dat er documenten moesten worden overgelegd om de kennis van een tweede taal van de Gemeenschappen aan te tonen. Onder deze omstandigheden kon niet redelijkerwijs worden verwacht dat klager dergelijke documenten zou opsturen. Derhalve heeft de Raad klager niet duidelijk en nauwkeurig ingelicht over het feit dat kennis van een tweede taal van de Gemeenschappen door schriftelijke bewijsstukken moest worden ondersteund.

Omdat het bij dit aspect van de zaak ging om procedures betreffende specifieke gebeurtenissen die in het verleden hadden plaatsgevonden, was het niet opportuun om een minnelijke schikking na te streven. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

TOEGANG TOT DOCUMENTEN

Besluit inzake klacht 634/97/PD tegen de Raad

KLACHT

In juli 1997 diende de heer P. bij de Ombudsman een klacht in tegen de Raad. Bij schrijven van 19 februari 1997 had klager de Raad verzocht hem afschriften van verschillende agenda's van Raadscomités en andere documenten te doen toekomen. De Raad wees het verzoek van klager gedeeltelijk af en beriep zich daarbij op het door hem genomen besluit 93/731 betreffende toegang van het publiek tot documenten van de Raad.¹

¹ Besluit 93/731/EG van de Raad van 20 december 1993, PB 1993 L 340/43.

Ten aanzien van de agenda's deelde de Raad klager mede dat hij had besloten hem agenda-afschriften te verstrekken betreffende een periode van zes maanden en niet van tweeëneenhalf jaar, zoals klager had gevraagd. Dit besluit was genomen op grond van artikel 3, lid 2, van besluit 93/731 waarin wordt bepaald dat de Raad een "billijke oplossing" moet zoeken indien hij te maken krijgt met herhaalde verzoeken en/of verzoeken die betrekking hebben op lijvige documenten. Klager betwistte de rechtmatigheid van dat besluit en voerde daarbij aan dat artikel 3, lid 2 niet kon worden toegepast op een groot aantal documenten, maar slechts op afzonderlijke "grote" documenten; volgens klager was geen van de afzonderlijke agenda's langer dan drie bladzijden.

Wat de andere documenten betreft weigerde de Raad de toegang tot:

- "Schoolchildren/5143"*, een document waarin de antwoorden van lidstaten zijn bijeengebracht op vragen over de toepassing van een gemeenschappelijke maatregel in 1994 betreffende reisvoorzieningen binnen de EU voor schoolkinderen afkomstig uit derde landen;
- *"CIREA/1452"*, een ontwerpverslag met uitvoerige informatie over de activiteiten van CIREA in de periode 1994-1996;¹
  - *"Asylum/8418"*, bestaande uit twee documenten waarin lidstaten uitgebreid antwoord geven op vragen over asielbeginselen en –praktijken;
  - *"Racism/7141"*, een nota over racistische misdrijven opgesteld door een werkgroep terrorisme van de Raad. De Raad had klager onderstaande motiveringen gegeven voor de weigering hem toegang tot de documenten te verlenen.

Ten aanzien van *'Schoolchildren/5143'* stelde de Raad:

"Document 5143/1/97 is een nota van het Secretariaat-generaal waarin de antwoorden van lidstaten zijn bijeengebracht op vragen over de tenuitvoerlegging van bovengenoemde gemeenschappelijke maatregel. Deze compilatie van antwoorden is nog niet door de relevante werkgroep onderzocht en het in de gemeenschappelijke maatregel genoemde verslag is nog niet opgesteld."

De Raad heeft uw belang bij toegang tot het document afgewogen tegen het belang dat de Raad heeft om de geheimhouding van zijn beraadslagingen te beschermen, en is tot de conclusie gekomen dat in het onderhavige geval laatstgenoemd belang zwaarder weegt dan eerstgenoemd belang, overeenkomstig artikel 4, lid 2, van het besluit."

Openbaarmaking van het document in dit stadium zou namelijk een belemmering kunnen vormen voor de geplande besprekingen aangaande deze kwestie en negatieve gevolgen kunnen hebben voor de uitwisseling van dergelijke informatie in de toekomst."

¹ CIREA staat voor "Centrum voor informatie, onderzoek en uitwisseling van gegevens op asielgebied".

Wat 'CIREA/1452' betreft stelde de Raad:

"De Raad heeft uw belang bij toegang tot dit document afgewogen tegen het belang dat de Raad heeft om de geheimhouding van zijn beraadslagingen te beschermen, en is tot de conclusie gekomen dat laatstgenoemd belang zwaarder weegt dan eerstgenoemd belang, overeenkomstig artikel 4, lid 2, van het besluit [93/731].

Dit document, dat uitvoerige informatie bevat over het functioneren van CIREA, is nog niet door de Raad onderzocht of goedgekeurd. De Raad is van mening dat openbaarmaking van het document in dit stadium een belemmering zou kunnen vormen voor de geplande besprekingen aangaande deze kwestie."

Ten aanzien van 'Asylum/8418' en 'Racism/7141' stelde de Raad dat door openbaarmaking van beide documenten de bescherming van het algemeen belang op grond van artikel 4, lid 1, van besluit 93/731 zou worden ondermijnd.

In zijn klacht aan de Ombudsman beweerde klager dat bovenstaande motivering ondeugdelijk was.

Voorts beweerde hij als een afzonderlijk punt dat de Raad in zijn reactie op het oorspronkelijke verzoek om documenten had nagelaten het belang van burgers bij openheid af te wegen tegen het belang van de Raad bij geheimhouding. Klager merkte op dat krachtens besluit 93/731 deze afweging, die op grond van de jurisprudentie van de communautaire rechtbanken verplicht is, plaats moet vinden in de reactie op het oorspronkelijke verzoek om toegang tot documenten alsmede in de reactie op het confirmatief verzoek dat na een oorspronkelijke afwijzing kan worden ingediend.

Tenslotte stelde klager dat het van wanbeheer getuigde dat de Raad geen documentenregister had opgezet. Hoewel een documentenregister op grond van besluit 93/731 niet verplicht is, was het volgens klager bij afwezigheid van een dergelijk register voor verzoekers buitengewoon moeilijk een volledig overzicht van de interne documenten te bemachtigen.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Raad

De klacht werd doorgezonden aan de Raad. Ten aanzien van artikel 3, lid 2, van besluit 93/731 maakte de Raad in zijn standpunt de volgende opmerkingen:

Het doel van artikel 3, lid 2, van besluit 93/731 is ervoor te zorgen dat in uitzonderlijke gevallen een efficiënt beheer binnen de instelling gewaarborgd blijft. In overeenstemming met de algemene regels voor rechtsinterpretatie moet het artikel binnen zijn context worden geïnterpreteerd en wel op een zodanige manier dat het een praktische uitwerking krijgt.

In het licht hiervan dient in geval van herhaalde verzoeken een billijke oplossing als vermeld in artikel 3, lid 2 niet uitsluitend te worden gezocht

als het gaat om identieke documenten. Het begrip 'herhaald verzoek' verwijst onder andere naar gevallen waarin een persoon gedurende een lange tijdsperiode regelmatig en systematisch verzoekt om toegang tot een groot aantal – of zelfs alle – documenten van een zelfde type, die echter niet noodzakelijkerwijs identiek zijn. In deze context vormt het aantal gevraagde documenten een van de criteria waarmee rekening moet worden gehouden.

Wat de documenten betreft waartoe de toegang werd geweigerd, betwistte de Raad dat bovengenoemde motiveringen ondeugdelijk waren. Ten aanzien van de toepassing van artikel 4, lid 1 gaf de Raad evenwel te kennen dat hij nota had genomen van de door klager aangevoerde argumenten en oordeelde hij dat het correcter zou zijn geweest indien hij de in artikel 4, lid 2 genoemde uitzondering had toegepast, toen hij weigerde klager toegang te verlenen tot '*Asylum/8418*' en '*Racism/7141*'.

Ten aanzien van het vermeende verzuim om belangen af te wegen in zijn reactie op het oorspronkelijke verzoek van klager, stelde de Raad dat wel degelijk aan deze verplichting was voldaan. Voorts was hij van oordeel dat hij in zijn antwoorden aan klager op dit punt duidelijk had aangegeven dat de relevante uitzonderingen van toepassing waren en op welke gronden hij tot deze conclusie was gekomen. De Raad erkende evenwel dat hij niet expliciet had vermeld dat een belangenafweging had plaatsgevonden. In de toekomst zou hij er derhalve op toezien dat in zijn oorspronkelijke motiveringen zou worden aangegeven dat de verschillende belangen tegen elkaar waren afgewogen.

Met betrekking tot het ontbreken van een centraal documentenregister van Raadsdocumenten deelde de Raad de Ombudsman mede dat momenteel de mogelijkheden werden onderzocht om een dergelijk register op te zetten. De moeilijkheid was dat zulk een register betrouwbaar en volledig moest zijn.

Opmerkingen van de klager

Samengevat handhaafde klager zijn klacht.

HET BESLUIT

Besluit 93/731 van de Raad beoogt burgers een zo ruim mogelijke toegang tot informatie te geven, teneinde het democratische karakter van de instellingen en het vertrouwen van het publiek in het bestuur te versterken.¹

1 Ten aanzien van artikel 3, lid 2

De kwestie die in de klacht aan de orde werd gesteld, was identiek aan de zaak die werd behandeld in klacht 1053/25.11.96/STATEWATCH/-UK/IJH tegen de Raad (zie derhalve het besluit van de Ombudsman van 28 juli 1998 inzake deze klacht).

¹ Zaak T-174/95, *Svenska Journalistförbundet (Tidningen Journalisten) tegen Raad*, arrest van 17 juni 1998, rechtsoverweging 66.

2 Ten aanzien van de motivering

- 2.1 Volgens de gevestigde rechtspraak moet de motivering van een besluit om de toegang tot een document te weigeren, de specifieke redenen bevatten waarom de Raad van mening is dat openbaarmaking van de gevraagde documenten valt onder de in besluit 93/731 genoemde uitzonderingen.
- 2.2 Wat de documenten '*Schoolchildren/5143*' en '*CIREA/1452*' betreft werd de toegang geweigerd op grond van artikel 4, lid 2 waarin wordt bepaald dat de Raad de toegang mag weigeren om het belang dat hij heeft bij de geheimhouding van zijn beraadslagingen, te beschermen. De motiveringen van de Raad waren gebaseerd op de overweging dat de documenten betrekking hadden op onderwerpen die nog in de Raad besproken werden, en dat door openbaarmaking de uitwisseling van informatie tussen de Raad en de lidstaten in de toekomst zou kunnen worden geschaad.
- 2.3 De Ombudsman merkte op dat er in regelingen inzake de toegang van het publiek gewoonlijk veel belang werd gehecht aan het feit dat openbaarmaking van documenten die betrekking hebben op lopende besprekingen, een belemmering voor dergelijke besprekingen zou kunnen vormen. Indien de regeling van de Raad inzake de toegang van het publiek echter haar doelstelling wil bereiken, namelijk versterking van het democratische karakter en van het vertrouwen van het publiek in de instellingen, dient een dergelijke overweging met beleid in de praktijk te worden gebracht. In zijn motivering verwees de Raad naar deze algemene overweging, zonder specifiek aan te geven waarom deze relevant was voor de documenten in kwestie. Derhalve kon de Ombudsman uit de motivering van de Raad niet duidelijk opmaken of de instelling artikel 4, lid 2 correct had toegepast. De Ombudsman stelde derhalve vast dat klager terecht beweerde dat de motivering van de Raad ondeugdelijk was.
- 2.4 Wat de documenten '*Asylum/8418*' en '*Racism/7141*' betreft stelde de Raad in zijn standpunt dat hij zich ten onrechte op artikel 4, lid 1 had beroepen en dat in plaats daarvan artikel 4, lid 2 had moeten worden toegepast. In het licht van bovengenoemde bevindingen van de Ombudsman moet de Raad derhalve zijn op artikel 4, lid 2 gebaseerde weigering om toegang te verlenen, heroverwegen.

3 Ten aanzien van de in artikel 4, lid 2 genoemde verplichting om belangen af te wegen als reactie op het oorspronkelijke verzoek om documenten

De Ombudsman wees erop dat de Raad had erkend dat hij op grond van artikel 4, lid 2 reeds in de eerste fase van een verzoek om toegang tot documenten de relevante belangen moest afwegen. De Raad had

ook toegegeven dat het zijn plicht was in zijn oorspronkelijke motivering duidelijk te vermelden dat een dergelijke afweging had plaatsgevonden. De Ombudsman achtte het derhalve niet gerechtvaardigd het onderzoek naar dit aspect van de klacht voort te zetten.

4 Ten aanzien van een door de Raad op te stellen documentenregister

Omdat bleek dat de Raad bezig was een documentenregister op te zetten, achtte de Ombudsman het niet gerechtvaardigd het onderzoek naar dit aspect van de klacht voort te zetten.

CONCLUSIE

Op basis van het onderzoek van de Ombudsman naar deze klacht bleek het noodzakelijk de volgende kritische opmerkingen te maken:

- 1 De Ombudsman was van oordeel dat de Raad artikel 3, lid 2, van besluit 93/731 verkeerd had geïnterpreteerd en dat hij zich niet op dat artikel mocht beroepen om in deze zaak het verzoek van klager om documenten gedeeltelijk af te wijzen. De term “herhaalde verzoeken” in artikel 3, lid 2 heeft geen betrekking op verzoeken om verschillende documenten door één en dezelfde persoon en evenmin moet het artikel zodanig geïnterpreteerd worden dat alle verzoeken om een zeer groot *aantal* documenten binnen de werkingssfeer van het artikel vallen. Er dient echter op gewezen te worden dat het Hof van Justitie voor wat betreft de betekenis en interpretatie van het Gemeenschapsrecht de hoogste autoriteit is.
- 2 In zijn op artikel 4, lid 2, van besluit 93/731 gebaseerde weigering om klager toegang te verlenen tot ‘*Schoolchildren/5143*’ en ‘*CIREA/1452*’ had de Raad verwezen naar een algemene overweging op grond waarvan openbaarmaking van de documenten een belemmering zou vormen voor besprekingen over de onderwerpen die in deze documenten aan de orde komen. Uit deze algemene motivering kon de Ombudsman niet duidelijk opmaken of de Raad artikel 4, lid 2 correct had toegepast. De Ombudsman oordeelde derhalve dat de Raad niet had voldaan aan de verplichting om klager de redenen mede te delen waarom hij van mening was dat openbaarmaking een belemmering zou vormen voor zijn beraadslagingen.

In artikel 7, lid 3, van besluit 93/731 van de Raad wordt uitdrukkelijk bepaald dat een verzoeker wiens confirmatief verzoek om toegang tot documenten wordt afgewezen, op de hoogte gesteld moet worden van de mogelijkheid om bij de Ombudsman een klacht in te dienen. Naar aanleiding van de kritische opmerking van de Ombudsman moest de Raad de confirmatieve verzoeken van klager heroverwegen en hem toegang tot de gevraagde documenten geven, tenzij een van de in artikel 4 van besluit 93/731 genoemde uitzonderingen van toepassing was. Aangezien het aan

de Raad was deze heroverweging uit te voeren en de uitkomst daarvan aan klager mede te delen, heeft de Ombudsman de zaak gesloten.

3.5.3 EUROPESE COMMISSIE

ITOIZ DAM: ONVERMOGEN VAN DE COMMISSIE OM ADEQUATE REDENEN TE GEVEN VOOR HAAR OVERWEGING DAT GEEN SPRAKE IS VAN SCHENDING VAN GEMEENSCHAPSRECHT

Besluit inzake klacht 472/6.3.96/XP/ES/PD tegen de Europese Commissie

KLACHT

In maart 1996 dienden Greenpeace Spanje en de vereniging 'Coordinadora de Itoiz' bij de Ombudsman een klacht tegen de Commissie in. In een later schrijven werd Dhr. B. aangewezen als vertegenwoordiger van de klagers. In de klacht werd aangevoerd dat de Commissie had verzuimd te waarborgen dat het besluit van de Spaanse autoriteiten om in Itoiz, Navarra, een stuwbekken te bouwen, in overeenstemming was met de richtlijnen 85/337 en 79/409. De klacht betrof zowel de wijze waarop de Commissie een klacht van Dhr. B. terzake had behandeld, als de beoordeling door de Commissie van die klacht.

In 1990 gaf de Spaanse minister van Openbare Werken zijn goedkeuring aan de bouw van een stuwbekken in Itoiz, Navarra. Het project bleek bijzonder groot te zijn: 11.500.000 m² zou worden geïnundeerd, waardoor een wateropslagcapaciteit van 418 hm³ moest worden gecreëerd.

De klagers waren van mening dat de Spaanse autoriteiten tijdens de procedures die leidden tot de goedkeuring van het bouwplan, hadden gehandeld in strijd met richtlijn 85/337 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten.¹ Voorts waren de verenigingen van mening dat het project strijdig was met richtlijn 79/409 inzake het behoud van de vogelstand.²

Met betrekking tot de eerste richtlijn waren de klagers van mening dat de Spaanse autoriteiten geen behoorlijke milieueffectbeoordeling hadden uitgevoerd. Ten aanzien van de tweede richtlijn voerden de verenigingen het volgende aan: richtlijn 79/409 is gericht op de bescherming van in het wild levende vogelsoorten en artikel 4 daarvan bepaalt dat de lidstaten speciale beschermingszones zullen instellen. Artikel 4, lid 4, bepaalt:

"De lidstaten nemen passende maatregelen om vervuiling en verslechtering van de woongebieden in de in de leden 1 en 2 bedoelde beschermingszones te voorkomen, alsmede om te voorkomen dat de vogels aldaar worden gestoord, voor zover deze vervuiling, verslechtering en storing, gelet op de doelstellingen van dit artikel, van wezenlijke invloed

¹ PB 1985 L 175/ 40.

² PB 1979 L 103/1.

zijn. Ook buiten deze beschermingszones zetten de lidstaten zich in om vervuiling en verslechtering van de woongebieden te voorkomen."

De klagende verenigingen waren van mening dat de Spaanse autoriteiten deze bepaling, als geïnterpreteerd in de jurisprudentie van het Hof van Justitie, inzonderheid het arrest van het Hof van 28 februari 1991 in zaak C-57/89, *Commissie v. Duitsland*¹, hadden geschonden. In zijn arrest besliste het Hof over de mogelijkheid tot verkleining van een speciale beschermingszone als bedoeld in artikel 4, lid 4, van de richtlijn. In de woorden van het Hof:

" [De] interpretatie van [artikel 4, lid 4, van de richtlijn] wordt bevestigd door de negende overweging van de considerans van de richtlijn, waaruit blijkt van het bijzondere belang dat wordt gehecht aan speciale beschermingsmaatregelen voor de leefgebieden van de in bijlage I genoemde vogelsoorten teneinde hun voortbestaan en voortplanting in hun verspreidingsgebied veilig te stellen. Daaruit volgt, dat de lidstaten de oppervlakte van een speciale beschermingszone slechts mogen verkleinen, indien daarvoor buitengewone redenen bestaan.

Deze redenen dienen verband te houden met een algemeen belang van hogere orde dan het door de richtlijn nagestreefde belang op milieugebied. De in artikel 2 van de richtlijn genoemde economische en recreatieve belangen kunnen in dit verband niet in aanmerking komen."

Volgens de verenigingen zou de bouw van het stuwbekken de omvang van speciale beschermingszones verkleinen en zouden de Spaanse autoriteiten het bekken uitsluitend om economische redenen bouwen. Vandaar dat zij de bouw van het bekken in strijd achtten met de jurisprudentie van het Hof.

Tegen deze achtergrond dienden de verenigingen, samen met een aantal gemeenten die nadelige gevolgen van de bouw van het bekken zullen ondervinden, een klacht in bij de Europese Commissie, die ingevolge artikel 155 van het EG-Verdrag de naleving van het Gemeenschapsrecht dient te waarborgen. De klagers overlegden aan de Commissie een aanzienlijke hoeveelheid documentatie om de juistheid van hun opvatting aan te tonen.

Bij schrijven van 21 december 1994 stelde de Commissie de klagers in kennis van haar besluit over de klacht. De inhoud van het schrijven luidt als volgt:

"Mijne heren,

Bij deze deel ik u mede dat de Commissie tijdens haar vergadering van 30 november 1994 heeft besloten om het dossier van de door u ingediende klacht tegen een project betreffende een stuwbekken in Itoiz, te

¹ [1991] Jur. I-883 (de zogeheten Leybucht-zaak). Vervolgens verwezen de klagers ook in het bijzonder naar het arrest van 2 augustus 1993 in zaak C-355/90, *Commissie v. Spanje*, [1993] Jur. I- 4221 (de zogeheten Santoña-zaak).

sluiten. De klacht was geregistreerd in het officiële klachtenregister van de Commissie onder nummer P/4758/92.

Bijgesloten vindt u de Spaanse versie van het persbericht waarvan publicatie door de Commissie nodig werd geacht en waarin het besluit tot het sluiten van de zaak wordt toegelicht.

Na bestudering van de door u en de bevoegde autoriteiten overgelegde documentatie, zijn de diensten van de Commissie tot de conclusie gekomen dat er geen schending van communautair milieurecht kan worden vastgesteld, aangezien op basis van de bestaande kennis niet kan worden aangetoond dat het project een significant effect op het milieu, als bedoeld in richtlijn 92/43 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna, zal hebben.

In een dergelijk geval rest de Commissie niets anders dan de zaak te sluiten.

Ik dank u voor de belangstelling die u en de organen die u vertegenwoordigt, de Navarrese gemeenten Valle de Lónquida, Aoiz, Valle de Artze en Oroz-Beztelu, alsmede de 'Junta General del Valle de Aezcoa' en de 'Coordinadora de Itoiz', hebben getoond in de instandhouding en bescherming van het milieu."

Hoogachtend,....".

In het bedoelde persbericht werd ten aanzien van de beweegredenen van de Commissie voor het sluiten van de zaak, het volgende verklaard:

"De Commissie heeft zojuist een procedure beëindigd betreffende een onderzoek naar een mogelijke schending van wetgeving voor de in het wild levende vogels in het Spaanse gewest Navarra...

De Commissie intervenieerde na een klacht waarin werd gesteld dat het project nadelige gevolgen zou hebben voor twee gebieden, te weten Sierra de Artxuba y Zariquieta en Montes de Areta, die aanvankelijk waren beschermd ingevolge richtlijn 79/409 van de Raad inzake het behoud van de vogelstand. De Commissie onderzocht de klacht grotendeels op basis van richtlijn 92/43 van de Raad betreffende de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna, die met ingang van 5 juni 1994 de bepalingen van de richtlijn van 1979 had vervangen.

De Commissie heeft deze kwestie onderzocht in een sfeer van dialoog en samenwerking met zowel de Spaanse autoriteiten als de klagers en milieugroepen. De diensten van de Commissie bestudeerden diverse onderzoeken naar de effecten van het project en bezochten de betrokken gebieden. Tijdens een hoorzitting in Madrid op 25 oktober 1994 werden alle belanghebbenden in de gelegenheid gesteld hun opvatting kenbaar te maken.

Het onderzoek maakte het mogelijk de effecten van de dam op het milieu te bepalen. Vastgesteld werd dat effecten als bedoeld in de richtlijn van 1992, nauwelijks optreden. Aangezien er geen aanwijzingen zijn voor enigerlei schending van Gemeenschapsrecht, heeft de Commissie de zaak gesloten."

Gezien de verrichte inspanningen en de aanzienlijke hoeveelheid documentatie die aan de Commissie was verstrekt, was dit besluit voor de verenigingen onbevredigend. Zij waren met name van mening dat de Commissie had verzuimd in te gaan op klachten gebaseerd op de richtlijnen 85/337 en 79/409 en dat de verwijzing van de Commissie naar richtlijn 92/43 niet juist was, aangezien deze richtlijn ten tijde van het project nog niet van kracht was. Tegen deze achtergrond dienden de klagers een klacht bij de Ombudsman in. Bij de klacht was een grote hoeveelheid documentatie gevoegd, waaronder rapporten van het Spaanse Genootschap van Ornithologen, waarin werd geconcludeerd dat het Itoiz-project ernstige gevolgen zou hebben voor de vogelfauna in het betrokken gebied.

HET ONDERZOEK

Het standpunt van de Commissie

Wat de behandeling van de klacht door de Commissie betreft, verklaarde deze in het kort als volgt: de klacht werd in juli 1992 ingediend en in september van dat jaar werd een ontvangstbevestiging verstuurd. Daarbij verzocht de Commissie de klagers tegelijkertijd om aanvullende informatie. Op 26 november 1992 verzocht de Commissie de Spaanse autoriteiten om informatie. Aangezien de Spaanse autoriteiten niet reageerden op het verzoek, stuurde de Commissie op 4 februari 1993 een herinnering. Op 14 mei 1993 antwoordden de Spaanse autoriteiten op het verzoek. Vervolgens werd de zaak op 3 maart 1994 uitgebreid besproken tijdens een bijeenkomst in Madrid tussen vertegenwoordigers van de Commissie en de Spaanse autoriteiten. Na deze besprekingen stuurden de Spaanse autoriteiten de Commissie op 21 april 1994 aanvullende informatie.

Op 8 juni 1994 werd de zaak in Luxemburg op politiek niveau besproken tussen Commissaris Paleokrassas, de Spaanse minister Borrell, de Spaanse staatssecretaris Narbona en de voorzitter van de deelregering van Navarra, Alli. Tijdens deze bijeenkomst benadrukten de Spaanse autoriteiten het openbaar belang van het project en boden een zogenaamde compenserende maatregel aan als bedoeld in artikel 6, lid 4, van richtlijn 92/43 inzake de instandhouding van natuurlijke habitats en wilde flora en fauna.

Op 23 juni 1994 brachten vertegenwoordigers van de diensten van de Commissie een werkbezoek aan Itoiz. Aan het einde van hun bezoek verzochten de vertegenwoordigers van de Commissie de Spaanse lokale en centrale overheden om informatie en documentatie. Zij verzochten met name om een motivering van het vermeende groot openbaar belang van het project, analyses van alternatieve locaties die voor de bouw van het stuwbecken waren overwogen, informatie over de irrigatieprojecten, een formele belofte dat deze projecten aan een volledige milieueffectbeoorde-

ling zouden worden onderworpen, en een voor alle relevante belanghebbenden openstaand debat over de compensatiegebieden.

In juli 1994 verstrekten de Spaanse autoriteiten een eerste reeks documenten betreffende de hydrologie van Navarra en een tijdschema voor overlegging van de rest van de gevraagde informatie. Op 25 juli 1994 verzocht Commissaris Paleokrassas minister Borrell de uitvoering van permanente werken bij Itoiz uit te stellen totdat de kwestie geregeld was. Dit verzoek werd bij schrijven van 3 augustus 1994 door de minister aanvaard. Deze situatie van stilstand bleef gehandhaafd totdat het dossier van de klacht op 30 november 1994 werd gesloten. Op 21 september 1994 overlegden de Spaanse autoriteiten een volledig pakket aan documenten betreffende het groot algemeen belang van het project, de onderzochte alternatieven en het effect van het project op in het wild levende vogels. Op 4 oktober 1994 verstrekten de Spaanse autoriteiten een document aangaande de aangeboden compenserende maatregelen als bedoeld in richtlijn 92/43.

Op 25 oktober 1994 organiseerden de Spaanse autoriteiten op initiatief van de Commissie in Madrid een hoorzitting over het Itoiz-project. Alle relevante belanghebbenden mochten aan deze hoorzitting deelnemen en konden bij die gelegenheid hun redenen vóór of tegen het project naar voren brengen. Televisie, pers en andere media besteedden aandacht aan het evenement. De klagende vereniging, "Coordinadora de Itoiz", en haar vertegenwoordigers waren eveneens aanwezig en namen deel aan het debat. Na afloop van de hoorzitting stelden de diensten van de Commissie een eindverslag op.

Wat de bewering van de klagers aangaande een schending van richtlijn 85/337 betreft, verklaarde de Commissie dat door de Spaanse autoriteiten een milieueffectbeoordeling was uitgevoerd.

Ten aanzien van de bewering met betrekking tot richtlijn 79/409 verklaarde de Commissie dat zij de klacht had onderzocht op basis van artikel 4, lid 4, van de richtlijn. De verplichtingen die voor de lidstaten uit dit artikel voortvloeien, zijn per 5 juni 1994 echter vervangen door de bepalingen van richtlijn 92/43. Artikel 6, lid 2, van richtlijn 92/43 bepaalt dat de lidstaten passende maatregelen moeten treffen om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in de speciale beschermingszones niet verslechtert en er geen storende factoren optreden voor soorten waarvoor de zones zijn aangewezen voor zover die factoren een significant effect zouden kunnen hebben.

Artikel 6, lid 3, bepaalt dat voor elk plan of project dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van het gebied, maar afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten wel significante gevolgen kan hebben voor het gebied, een passende beoordeling wordt gemaakt van de gevolgen voor het gebied.

Artikel 6, lid 4, bepaalt dat indien een plan of project, ondanks een negatieve beoordeling, om dwingende redenen van groot openbaar belang, met

inbegrip van redenen van sociale of economische aard, toch moet worden gerealiseerd, de desbetreffende lidstaat alle nodige compenserende maatregelen dient te nemen om te waarborgen dat de algehele samenhang van het ecologisch netwerk van speciale beschermingszones als neergelegd in artikel 3 van de richtlijn en aangeduid als "Natura 2000", bewaard blijft.

Op basis van deze bepalingen concludeerde de Commissie dat de inundering van ongeveer 6% van een van de speciale beschermingszones die bij het Itoiz-project in het geding waren, als negatief beoordeeld moest worden. Volgens een technisch rapport van de diensten van de Commissie was echter moeilijk vast te stellen of de desbetreffende negatieve effecten "significant" waren in de zin van richtlijn 92/43. Vandaar dat de Commissie afzag van een inbreukprocedure tegen Spanje.

De opmerkingen van de klagers

In hun opmerkingen brachten de klagers in het bijzonder naar voren dat de Commissie hen nog steeds geen afdoende verklaring had gegeven voor haar conclusie dat Spanje had voldaan aan de verplichtingen die voortvloeien uit de richtlijnen 85/337 en 79/409. Volgens de klagers was de Commissie niet gerechtigd tot een beoordeling van het project in het licht van richtlijn 92/43, aangezien deze richtlijn bij de start van het project nog niet van kracht was. In hun opvatting was het project duidelijk strijdig met richtlijn 79/409: op zijn minst was vastgesteld dat ten minste één speciale beschermingszone in omvang zou worden verminderd en dat dit niet zou gebeuren om redenen die "verband houden met een algemeen belang van hogere orde dan het door de richtlijn nagestreefde belang op milieugebied" (cf. de uitspraak van het Hof in de bovengenoemde Leybucht-zaak). Bij hun opmerkingen hadden de klagers documenten gevoegd waaruit bleek dat de diensten van de Commissie het project op een bepaald moment als strijdig met richtlijn 79/409 hadden beschouwd.

VERDER ONDERZOEK

Na beschouwing van het standpunt van de Commissie en de opmerkingen van de klagers, richtte de Ombudsman zich tot de Commissie. In zijn schrijven verzocht de Ombudsman de Commissie om een meer uitvoerige toelichting op haar conclusie dat de Spaanse autoriteiten hadden voldaan aan de verplichtingen die voortvloeien uit de richtlijnen 85/337 en 79/409.

In haar tweede opinie verklaarde de Commissie in essentie het volgende:

Wat richtlijn 85/337 betreft, gaf het Spaanse Ministerie van Openbare Werken in december 1961 zijn goedkeuring aan een irrigatieproject getiteld "Kanaal van Navarra". In 1977 werd een eerste project met betrekking tot het stuwbekken in Itoiz goedgekeurd. De uitvoering van het Itoiz-project werd in 1985 goedgekeurd. Beide projecten werden op een later tijdstip aangepast om rekening te houden met de resultaten van publieke consultatie en een nieuwe inschatting van de waterbehoefte. Onder deze omstandigheden kan moeilijk worden volgehouden dat richtlijn 85/337, die vóór 3 juli 1988 in nationaal recht moest zijn omgezet, op deze zaak van toepas-

sing was (cf. de uitspraak van het Hof van Justitie in de zaak "Grosskrotzenburg"¹).

In 1989 werd echter een procedure gestart voor het beoordelen van de gevolgen van het Itoiz-project, die in 1990, na een periode van publieke consultatie, werd afgerond. In 1992 werd het definitieve besluit over de uitvoering van het project genomen en in 1993 werd met de voorbereidende werkzaamheden begonnen. Vandaar dat de Commissie van mening was dat er een effectbeoordeling had plaatsgevonden. Uit de voorgelegde documentatie bleek dat het effect van het project op het milieu, met inbegrip van beschermde vogels, naar behoren was beoordeeld.

Wat richtlijn 79/409 betreft, waren de diensten van de Commissie aan het begin van het onderzoek van mening dat het Itoiz-project mogelijk aanzienlijke effecten op vogels en habitats zou kunnen hebben en daarmee strijdig zou zijn met artikel 4, lid 4, van de richtlijn. Na bestudering van de door de Spaanse autoriteiten toegezonden informatie en van de aanvullende informatie die tijdens de hoorzitting in Madrid was verzameld, besloten de diensten hun conclusies echter te herzien. Vervolgens werd de zaak beoordeeld in het licht van richtlijn 92/43, aangezien de bepalingen van deze richtlijn met ingang van 5 juni 1994 artikel 4, lid 4, van richtlijn 79/409 hadden vervangen.

In hun opmerkingen over de tweede opinie van de Commissie handhaafden de klagers hun klacht.

HET BESLUIT

- 1 De klacht werpt de vraag op of de Commissie de oorspronkelijke klacht die bij haar was ingediend, naar behoren heeft behandeld.
- 2 Wat het onderzoek betreft dat de Commissie naar aanleiding van de oorspronkelijk klacht heeft uitgevoerd, zijn er, uitgaande van de verklaring van de Commissie en de door de klagers overgelegde documentatie, geen aanwijzingen dat dit onderzoek gebrekkig was.
- 3 Wat de motivering betreft die de Commissie voor haar conclusies heeft gegeven, lijkt er tussen de Commissie en de klagers nog één belangrijk twistpunt te bestaan: heeft de Commissie haar besluit ten aanzien van de klacht dat het Itoiz-project strijdig met richtlijn 79/409 was en dat deze inbreuk op het Gemeenschapsrecht niet kon worden hersteld via richtlijn 92/43, die op het relevante tijdstip niet van kracht was, afdoende gemotiveerd?
- 4 De beginselen van behoorlijk bestuur vereisen dat de administratie een afdoende motivering geeft aan de burger voor de besluiten die genomen worden. In antwoord op het onderzoek dat de Europese Ombudsman in 1997 uit eigen beweging uitvoerde

¹ Arrest van 11 augustus 1995 in zaak C-431/92, [1995] Jur. I-2189.

naar de administratieve procedures die de Commissie hanteert bij de behandeling van klachten aangaande een schending van Gemeenschapsrecht door een lidstaat, zegde de Commissie toe dat wanneer zij tot de conclusie komt dat er van een schending geen sprake is, zij de klagers een schriftelijke motivering van haar besluit zal doen toekomen.¹

- 5 In deze zaak blijken de klagers bij voortduring te hebben aangevoerd dat het Itoiz- project strijdig was met richtlijn 79/409 en dat deze inbreuk op het Gemeenschapsrecht niet kon worden hersteld via richtlijn 92/43, die op het relevante tijdstip niet van kracht was. De Commissie verzuumde in haar oorspronkelijke besluit in te gaan op deze grief, waardoor het besluit onvoldoende gemotiveerd was. Dit besluit werd genomen voordat de Commissie in zaak 303/97/PD de hierboven bedoelde toezegging deed. De Commissie is echter ook in haar opinies betreffende de onderhavige klacht niet naar behoren ingegaan op de geuite grief. De Commissie lijkt zodoende niet bij machte een afdoende motivering te geven van haar besluit, waardoor sprake is van een geval van wanbeheer.

CONCLUSIE

De resultaten van het onderzoek dat de Europese Ombudsman naar aanleiding van deze klacht heeft ingesteld, maken de volgende kritische opmerkingen noodzakelijk:

De beginselen van behoorlijk bestuur vereisen van de Commissie dat deze de burger een afdoende motivering geeft van haar besluiten. In deze zaak blijken de klagers bij voortduring te hebben aangevoerd dat het Itoiz-project strijdig was met richtlijn 79/409 en dat deze inbreuk op het Gemeenschapsrecht niet kon worden hersteld via richtlijn 92/43, die op het relevante tijdstip niet van kracht was. Ook is gebleken dat de Commissie verzuumde om in haar oorspronkelijke besluit in te gaan op deze grief, waardoor het besluit onvoldoende gemotiveerd was. Dit besluit werd genomen voordat de Commissie in zaak 303/97/PD de toezegging deed dat, wanneer zij tot de conclusie komt dat er van een schending geen sprake is, zij de klagers een schriftelijke motivering van haar besluit zal doen toekomen. De Commissie is echter ook in haar opinies betreffende de onderhavige klacht niet naar behoren ingegaan op de geuite grief. De Commissie lijkt zodoende niet bij machte haar besluit afdoende te motiveren, waardoor sprake is van een geval van wanbeheer.

Aangezien dit aspect van de zaak procedures betreft die op specifieke gebeurtenissen in het verleden betrekking hebben, is een minnelijke schikking van de zaak niet gepast. Vandaar dat de Ombudsman de zaak heeft gesloten.

---

¹ Zaak 303/97/PD, gerapporteerd in het Jaarverslag 1997, paragraaf 3.7.

Opmerking: Na het besluit van de Ombudsman verschenen in de Spaanse pers berichten dat de Commissie besloten had haar onderzoek naar de dam in Itoiz weer te openen.

GESCHIL OVER EEN ONDERZOEKSCONTRACT

Besluit inzake klacht 768/26.7.96/CP/UK/IJH tegen de Europese Commissie

KLACHT

In juli 1996 diende de heer P. een klacht in bij de Commissie over een onderzoekscontract tussen zijn bedrijf LW Limited (LWL), twee partnerbedrijven (een Portugees en een Grieks) en de Commissie. De klacht was dat DG VI van de Commissie

- (i) opzettelijk trachtte het project te teniet te doen door er verkeerde informatie over te verspreiden;
- (ii) de krachtens het contract verschuldigde laatste betaling onterecht inhield;
- (iii) de kosten boekhoudkundig onjuist verwerkte om het bedrag van de verschuldigde laatste betaling te verlagen.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. In haar standpunt stelde de Commissie dat zij krachtens het contract de helft van de uitgaven die voor vergoeding in aanmerking kwamen moest betalen, tot een bedrag van maximaal 1.050.000 ecu. LWL moest namens de contractanten aan de Commissie alle bescheiden overleggen. Voorts luidde het standpunt:

Elk eindsaldo wordt pas betaalbaar binnen twee maanden vanaf de datum van goedkeuring van de geconsolideerde kostenstaat en het laatste technische verslag, documentatie en alle andere bescheiden die volgens het contract zijn vereist (artikel 21, lid 2, c) van Bijlage II).

Daarom blijft het contract van kracht tot de door de Commissie verlangde informatie is ontvangen overeenkomstig het contract (artikel 13 van Bijlage II), of tot de laatste betaling door de Commissie, al naargelang welke datum het laatste valt. Gedurende deze periode en gedurende twee jaar na het verstrijken van het contract, heeft de Commissie ten behoeve van de controle recht op toegang tot het van belang zijnde boekhoudmateriaal en kan zij indien nodig het indienen van schriftelijk bewijsstukken verlangen (artikel 39 van Bijlage II).

Krachtens de bepalingen van artikel 6, lid 1, sub c, en 6, lid 5, van de "Algemene Voorwaarden" in Bijlage II van het contract ..., kan de coördinerende partner zichzelf beschouwen van zijn verplichtingen ontheven te zijn, indien de Commissie geen opmerkingen heeft gemaakt

op de laatste ontwerpverslagen binnen twee maanden na de ontvangst ervan.

Evenwel verplicht artikel 6 van Bijlage II bij het contract de Commissie niet om binnen een bepaalde termijn betalingen te doen. Artikel 6 staat in Deel A van Bijlage II, dat alleen betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van het werk en van toepassing is op de verplichtingen van de contractant met betrekking tot de technische uitvoering van het werk. In dit verband concludeerde het personeel van de Commissie dat men geen reden had om te betwijfelen of het verrichte werk in overeenstemming was met de doelstellingen van het project.

Voorts bevatte het standpunt van de Commissie samengevat de volgende punten:

- (i) Er werden vier betalingen gedaan aan LWL met de instructies het juiste bedrag over te maken aan de andere partners.
- (ii) Op basis van de ingediende staten met voor vergoeding in aanmerking komende uitgaven resteert een te betalen saldo van 47.967 ecu, waarvan 14.370 ecu verschuldigd is aan LWL.
- (iii) LWL deelde de Commissie op 17 augustus 1995 mede dat de autoriteiten van Tenerife in mei 1994 hadden besloten dat de structuur van het project illegaal was.
- (iv) De Portugese partner deelde de Commissie op 31 augustus 1995 mede dat hij van LWL het bedrag van 16.088 ecu voor het werk van het tweede jaar niet had ontvangen. De Portugese partner maakte voorts melding van het feit dat er op wetenschappelijk vlak meningsverschillen waren alsook technische wijzigingen in het project die men van groot belang achtte.
- (v) De Commissie organiseerde een vergadering met de drie partners op 27 november 1995, waarop werd bevestigd dat de rol van LWL als wetenschappelijk coördinator van het project werd gehandhaafd.
- (vi) Na opdracht te hebben gegeven voor de opstelling van een onafhankelijk deskundigenverslag en nadat zij het standpunt van de deskundigen in juli 1996 had ontvangen, aanvaardde de Commissie de wetenschappelijke verslagen die voor het project waren ingediend.
- (vii) In november 1995 stuurde LWL de Commissie financiële rapporten en uitgavenrekeningen voor het derde jaar van het project en voor de volledige projectperiode. Nadat de Commissie verschillende verzoeken voor aanvullende inlichtingen had gedaan, werd medio mei 1996 een gecorrigeerde versie opgestuurd van de geconsolideerde uitgavenrekeningen. Op die datum hadden de Portugese en Griekse partners de geconsolideerde verslagen evenwel nog niet naar de Commissie gestuurd.

- (viii) Met het oog op bovenstaande punten (iii) en (iv) besliste de Commissie dat het project vanaf dat moment beschouwd diende te worden als een “twijfelachtig” project dat een nauwkeuriger toezicht vereiste. Daarom nam de Commissie een afwachterende houding aan en besloot dat het niet opportuun was verdere betalingen te verrichten.
- (ix) Op 5 juli 1996 vond een controle van de rekeningen plaats op het hoofdkantoor van LWL waarbij LWL geen adequate stukken kon overleggen, met name de loonbriefjes ter staving van personeelskosten.
- (x) De Commissie nodigde de Portugese partner en LWL uit op een vergadering op 11 juli 1996 om de situatie nader te verklaren. De Portugese partner kon de vergadering niet bijwonen. Tijdens de vergadering vroeg de Commissie LWL herhaalde malen om de ontbrekende financiële schriftelijke stukken te verstrekken. LWL daarentegen, was de mening toegedaan dat artikel 6, lid 1, sub c) en artikel 6, lid 5, van het contract betekenden dat het bedrijf van zijn verplichtingen onder het contract was ontheven en hield vol dat de Commissie de laatste betaling moest verrichten.
- (xi) De antifraude-eenheid van de Commissie, de UCLAF, was een onderzoek gestart omdat LWL geen boekhoudkundige bewijzen had kunnen voorleggen tot staving van zijn uitgaven.

Opmerkingen klager

Samengevat omvatten de opmerkingen de navolgende punten:

- (i) De volgens het contract verplichte periodieke verslagen en het eindverslag werden door LWL op tijd ingediend. De Commissie formuleerde nooit opmerkingen over de verslagen, noch gaf zij te kennen meer tijd nodig te hebben om opmerkingen te kunnen formuleren. Overeenkomstig artikel 6, lid 1, sub b en artikel 6, lid 1, sub c, van het contract wordt de Commissie dan ook geacht de verslagen te hebben goedgekeurd en wordt LWL overeenkomstig artikel 6, lid 5, van zijn plichten ontheven.
- (ii) Het derde jaar en de geconsolideerde financiële verslagen werden aan de Commissie voorgelegd in respectievelijke november en december 1995. Een per fax gezonden brief van de Commissie, gedateerd 18 april 1996, bevatte het verzoek een specifieke correctie aan te brengen aan de geconsolideerde kostenstaat en de mededeling dat de Commissie het financiële verslag had bestudeerd en goedgekeurd en dat betaling zou volgen zodra de wetenschappelijke verslagen waren goedgekeurd.
- (iii) De Commissie had contractbreuk gepleegd omdat zij de krachtens artikel 21, lid 2, sub c, van het contract verschuldigde eindbetaling niet had verricht binnen twee maanden na goedkeuring van het werk.

- (iv) De Commissie vroeg voor het eerst om een toelichting over de evolutieverslagen op 24 mei 1996. Deze toelichting werd verstrekt op 25 mei 1996 maar de ontvangst werd door de Commissie niet bevestigd.
- (v) Zonder verdere opgave van redenen gaf de Commissie LWL geen toestemming gebruik te maken van de mogelijkheden van het contract om kosten over te hevelen tussen categorieën. De Commissie weigerde met name een voorstel van LWL om kosten die oorspronkelijk waren toegewezen onder de rubriek “duurzame uitrusting” te behandelen als “eenmalig gereedschap” om de daadwerkelijke situatie als tijdens de duur van het project afgeschreven kosten weer te geven.
- (vi) Tegen het einde van het tweede jaar van het project was duidelijk geworden dat de Portugese partner niet voornemens was zijn verantwoordelijkheid te dragen. LWL bracht de Commissie hiervan mondeling op de hoogte en kreeg het mondelinge advies dat de allereerste verantwoordelijkheid van het bedrijf lag in het “leveren van de resultaten”, overeenkomstig artikel 2 van het contract dat bepaalt dat contractanten “de verantwoordelijkheden moeten overnemen van contractanten die in gebreke blijven”.
- (vii) Op de vergadering van 27 november 1995 (*zie standpunt van de Commissie punt (v) hiervoor*) werd overeengekomen dat elke partner voortaan zijn verslagen rechtstreeks naar de Commissie zou zenden en dat de Commissie de resterende betalingen rechtstreeks aan elke partner zou betalen en niet meer via LWL die optrad als tussenpersoon.
- (viii) De beschrijving van de Commissie van de controle van de rekeningen op 5 juli 1996 was een zeer verkeerde voorstelling van de feiten. De accountants stelden vast dat er drie kleinere punten waren waarvan zij vonden dat deze niet in aanmerking kwamen voor vergoeding. In twee van de gevallen was LWL van mening dat de punten wel voor vergoeding in aanmerking kwamen en vroeg het bedrijf de Commissie daarvoor op 8 juli 1996 om toelichting. LWL kreeg geen antwoord. Het derde punt was een factuur voor de gegarandeerde levering de volgende dag van het getekende contract aan de Commissie in Brussel, welke niet in aanmerking kwam omdat de factuur gedateerd was een dag voor het begin van het contract.
- (ix) Ook vroegen de accountants inzage in de dagelijkse tijdschema's van het personeel dat aan het project werkte en die ten minste maandelijks door de projectmanager moesten zijn afgetekend en goedgekeurd. Voor een klein team dat in twee en soms drie of vier landen werkte, was het praktisch noch opportuun om dergelijke rapporten bij te houden. Er werden werkagenda's overgelegd waarin de dagelijkse aanwezigheid en andere details waren genoteerd.

- (x) De vergadering op 11 juni 1996 werd bijgewoond door acht ambtenaren van de Commissie en de heer P. Vragen over de behandeling van het contract door de Commissie bleven onbeantwoord.

VERDER ONDERZOEK

Na bestudering van het dossier, was de Ombudsman van mening dat verder onderzoek gedaan moest worden. Hij schreef naar de Commissie waarin hij vroeg in kennis te worden gesteld van

- 1 (a) de redenen waarom de Commissie weigerde in te gaan op de voorstellen van LWL dat bepaalde kosten behandeld moesten worden als toegestaan volgens het contract en (b) of LWL in kennis was gesteld van deze redenen;
- 2 De rechtsgrondslag voor het standpunt van de Commissie dat geen verdere vooruitgang kon worden gemaakt inzake de financiële aspecten van het dossier totdat klager en de andere contractanten gespecificeerde informatie zouden verstrekken. In dit verband verwees de Ombudsman naar de brief van de Commissie aan klager die gedateerd was op 18 april 1996.
- 3 of de onderzoeken van de UCLAF waren afgerond, en zo ja, wat het resultaat ervan was.

Antwoord Commissie

In antwoord op vraag 1 (a) verwees de Commissie naar haar verzoek om verdere documentatie van LWL te ontvangen. Betreffende vraag 1 (b) stelde de Commissie dat de redenen aan de heer P. waren medegedeeld tijdens de controle van de rekeningen alsook tijdens de vergadering die in Brussel op 11 juli 1996 had plaatsgevonden.

In antwoord op vraag 2 zei de Commissie dat zij de geconsolideerde kostenstaat van de Portugese partner, zijnde het laatste document dat volgens artikel 21, lid 2, sub c, van het contract was vereist, op 25 november 1996 had ontvangen. Op basis van artikel 21, lid 2, sub c, alleen had de betaling uiterlijk in januari 1997 moeten gebeuren. Dit was echter niet het geval, daar de Commissie in juli 1996 een – nog steeds uitstaand – verzoek had geformuleerd om nadere inlichtingen.

Bovendien had de Commissie de heer P. gevraagd de bedragen die hij beweerde te hebben overgemaakt naar zijn partners, met bewijsstukken te staven, wat hij echter niet had gedaan. De Commissie verwees ook naar de voorzichtige houding in punt (viii) van haar standpunt.

In antwoord op vraag 3 stelde de Commissie dat de onderzoeken van de UCLAF nog bezig waren.

Aanvullende opmerkingen klager

Samengevat merkte de heer P. op dat de Commissie had nagelaten antwoord te geven op vraag 1 (a) en hij beweerde dat het antwoord 1 (b) niet

waar was. Wat betreft het antwoord op vraag 2, stelde de heer P. dat alle documenten afzonderlijk waren verstrekt en zulks op instructie van de Commissie na de vergadering van 27 november 1995. De heer P. had ook afschriften ingesloten van bankoverschrijvingen aan de Portugese partner die hij op 24 mei al naar de Commissie had gestuurd.

Wat de UCLAF betreft, verwees de heer P. naar correspondentie die hij in juli 1997 aan de Ombudsman had gestuurd. De UCLAF had hem verzocht afschriften te sturen van alle financiële en administratieve bescheiden van het project. Hij had de UCLAF gezegd dat hij het onredelijk achtte duizenden documenten te kopiëren, aangezien LWL geen betaald personeel had om dat werk uit te voeren en stelde in plaats daarvan voor om nogmaals een controle ter plaatse uit te voeren, in overeenstemming met artikel 39 van het contract.

POGINGEN VAN DE OMBUDSMAN EEN MINNELIJKE SCHIKKING TE BEREIKEN.

Op 8 september 1997 schreef de Ombudsman aan de Commissie om te trachten een minnelijke schikking te bereiken.

De Ombudsman wees erop dat op basis van de gegevens in het dossier, klager blijkbaar geen antwoord had ontvangen op zijn bewering dat de eis van de UCLAF om afschriften te verstrekken van de stukken onredelijk was, en op zijn voorstel aan de UCLAF om als alternatief ter plaatse een controle uit te voeren. De Ombudsman stelde de Commissie voor hetzij de eis te wijzigen, hetzij aan te geven waarom het nodig was alle bescheiden te kopiëren.

In de brief van de Ombudsman werd voorts gewezen op het feit dat de Commissie de Ombudsman de gevraagde informatie omtrent de redenen waarom de kosten niet voor vergoeding in aanmerking kwamen, niet had verstrekt. Voorts hadden de onderzoeken van de Ombudsman hem er nog niet van overtuigd dat de Commissie op samenhangende wijze kon uitleggen waarom zij van mening was dat haar standpunt inzake de contractuele status terecht was. Hij suggereerde de Commissie om, afhankelijk van het resultaat van de onderzoeken van de UCLAF, herziening van haar standpunt met betrekking tot het bedrag en de betaling van het eindsaldo, dat volgens het contract verschuldigd was, te overwegen.

In haar antwoord van 12 november 1997 stelde de Commissie de Ombudsman ervan in kennis dat de UCLAF niet langer eiste dat LWL afschriften van de documenten zou opsturen, dat er een controle ter plaatse zou plaatsvinden en dat de heer P. daarvan op de hoogte was gebracht. Met betrekking tot het geschil over het contract stond in het antwoord van de Commissie dat de Commissie LWL voor elke periodieke betaling een brief had gestuurd met een lijst waarop zowel de gevorderde uitgaven als de voor vergoeding in aanmerking komende uitgaven stonden, met een toelichting van het verschil tussen beide. Ook gaf de Commissie te kennen dat de rechtsgrondslag voor de niet-betaling van het eindsaldo was dat de Commissie de laatste kostenstaat van LWL nog niet had goedgekeurd.

De brief van de Commissie werd doorgezonden aan klager, die de punten die de Commissie had gemaakt in verband met het geschil over het contract, betwistte en volhield dat de Commissie trachtte het project teniet te doen door andere belanghebbende partijen te informeren dat het technisch en economisch gezien een mislukking was.

Derhalve leek een minnelijke schikking voor klager niet haalbaar.

HET BESLUIT

1 Reikwijdte van de onderzoeken van de Ombudsman en van het besluit

1.1 Onderzoek van de UCLAF

1.1.1 In zijn poging voor klager een minnelijke schikking te bereiken, wees de Ombudsman de Commissie erop dat klager geen antwoord bleek te hebben ontvangen op zijn bewering dat de eis van de UCLAF om afschriften te verstrekken van de stukken, onredelijk was, en op zijn voorstel om de UCLAF ter plaatse een controle te laten verrichten.

1.1.2 In haar antwoord deelde de Commissie de Ombudsman mede dat LWL van de UCLAF niet langer afschriften van de documenten hoefde op te sturen, voordat de UCLAF ter plaatse een controle zou uitvoeren. Daarom bleek de Commissie de door de Ombudsman aan de orde gestelde kwestie op bevredigende wijze te hebben afgehandeld.

1.2 De contractuele context van de klacht

1.2.1 Volgens artikel 11, lid 1, van het contract dat tot de klacht aanleiding gaf, is het contract onderworpen aan het recht van Engeland en Wales.

1.2.2 Vele Ombudsmannen op nationaal niveau in de lidstaten behandelen geen contractuele geschillen, ofwel omwille van de algemene kenmerken van contracten volgens nationaal recht, ofwel wegens het feit dat de wet waarin het mandaat van de Ombudsman is vastgelegd, contractuele zaken expliciet uitsluit.

1.2.3 Zoals in het jaarverslag van 1995 staat, bestaat een deel van de opdracht van de Europese Ombudsman erin de druk naar aanleiding van processen te helpen verlichten, door minnelijke schikkingen te bevorderen en door aanbevelingen te formuleren die de noodzaak vermijden om naar de rechter te stappen.

1.2.4 Hij tracht evenwel niet te bepalen of een der partijen contractbreuk heeft gepleegd. Deze kwestie kan alleen naar behoren worden behandeld door een rechtbank of bevoegde jurisdictie, die de mogelijkheid heeft de argumenten van de partijen betreffende de

relevante nationale wet te horen en met elkaar in tegenspraak staande bewijsmiddelen over betwiste zaken te evalueren.

- 1.2.5 Als een beginsel van behoorlijk bestuur dient een overheidsinstelling die verwickeld is in een contractueel geschil met een particuliere partij, de ombudsman evenwel altijd een coherente uiteenzetting te kunnen geven van de rechtsgrondslag voor zijn optreden en waarom zij van mening is dat haar mening in verband met de contractuele status terecht is.

2 Inhoudelijke kwesties

2.1 De beschuldiging dat DG VI het project opzettelijk teniet wilde doen.

- 2.1.1 Klager beweerde dat DG VI het project opzettelijk teniet wilde doen door er valse informatie over te verspreiden. Hoewel deze bewering niet expliciet door de Commissie werd tegengesproken, waren haar standpunt, en met name haar uitleg waarom de Commissie het project als twijfelachtig bestempelde, in wezen een ontkenning van deze beschuldiging.

- 2.1.2 Volgens het standpunt van de Commissie en na de informatie van de Portugese partner in overweging te hebben genomen, riep zij de hulp in van een onafhankelijk deskundige. Nadat de Commissie in juli 1996 het standpunt van de deskundige had gekregen, meende zij de wetenschappelijke verslagen die haar overeenkomstig het contract waren voorgelegd, te kunnen accepteren. De Commissie zei ook dat het personeel van de Commissie had geconcludeerd geen reden te hebben eraan te twijfelen dat het verrichte werk conform de doelstellingen van het project was.

- 2.1.3 Op basis van de onderzoeken van de Ombudsman lijkt, na het verslag van de onafhankelijke deskundige dat de twijfels omtrent de wetenschappelijke aspecten van het project wegnam, niets erop te wijzen dat ambtenaren van de Commissie verklaringen hebben afgelegd die niet stroken met het verslag.

- 2.1.4 Daarom stelde de Ombudsman geen wanbeheer vast door de Commissie met betrekking tot dit aspect van de klacht.

2.2 Het inhouden van het volgens het contract verschuldigde eindbedrag

- 2.2.1 LWL heeft de Commissie steeds laten weten dat het bedrijf volgens het contract van zijn verplichtingen is ontheven en dat de Commissie de eindbetaling had moeten verrichten overeenkomstig artikel 21, lid 2, sub c, van het contract.

- 2.2.2 In haar standpunt en haar antwoord op het verzoek van de Ombudsman voor meer informatie, gaf de Commissie niet duidelijk te kennen hoe zij de contractuele status zag. In haar antwoord

op de poging van de Ombudsman een minnelijke schikking te bereiken, verklaarde de Commissie dat de rechtsgrondslag voor het niet betalen van het eindbedrag was dat de Commissie de laatste kostenstaat van LWL nog niet had goedgekeurd. Als reden hiervoor gaf de Commissie dat klager de financiële informatie die zij in juli 1996 had gevraagd, niet had verstrekt.

- 2.2.3 Gezien haar huidige standpunt, was het misleidend dat de Commissie klager op 18 april 1996 een brief stuurde met het verzoek een specifieke correctie aan te brengen in de geconsolideerde kostenstaat, en waarin stond dat de betaling zou volgen zodra de wetenschappelijke verslagen waren goedgekeurd. Een dergelijke brief kon worden opgevat als zijnde een impliciete goedkeuring van de geconsolideerde kostenstaat, afhankelijk van de aan te brengen correctie.

2.3 Boekhoudkundige behandeling van de kosten tot verlaging van het verschuldigde eindbedrag

- 2.3.1 Klager voerde aan dat de Commissie zonder opgave van reden had geweigerd om overeenkomstig het contract, kosten over te dragen tussen categorieën. In de opmerkingen op het standpunt van de Commissie voerde klager aan dat de Commissie geweigerd had een voorstel te accepteren dat oorspronkelijk onder de rubriek “duurzame uitrusting” geraamde kosten behandeld zouden worden als “eenmalig gereedschap”.

- 2.3.2 Volgens het antwoord van de Commissie op het verzoek van de Ombudsman nadere informatie te verstrekken, werden de redenen voor bepaalde niet voor vergoeding in aanmerking komende kosten aan klager meegedeeld tijdens de controle van de rekeningen en op de vergadering die op 11 juli 1996 in Brussel plaatsvond. Deze bewering werd door klager specifiek ontkend. Zijn opmerkingen op het standpunt van de Commissie bevatten een verslag over de controle en hij voegde als bijlage zijn notulen bij van de vergadering van 11 juli 1996. Deze beide documenten werden aan de Commissie doorgezonden die geen tegenbewijzen verstrekte.

- 2.3.3 In de pogingen een minnelijke schikking te bereiken, vestigde de Ombudsman de aandacht op het feit dat de Commissie de informatie omtrent de redenen waarom de kosten niet voor vergoeding in aanmerking kwamen, die de Ombudsman had gevraagd, niet had verstrekt. In haar antwoord stelde de Commissie dat voor iedere periodieke betaling, de Commissie LWL een brief had gestuurd met een lijst waarop zowel de gevorderde uitgaven als de voor vergoeding in aanmerking komende uitgaven stonden, met een toelichting van het verschil tussen beide. De Commissie hechtte aan haar antwoord afschriften van brieven bij van de Commissie aan klager, met als data 4.7.94, 14.3.95 en 8.8.95. De

afschriften van de financiële tabellen waaraan de brieven refererden werden aan de Ombudsman evenwel niet verstrekt.

- 2.3.4 Het effect van het feit dat de Commissie het verzoek van klager om de kosten over te hevelen tussen categorieën afwees, was de verhouding te verlagen van de totale uitgaven die voor vergoeding in aanmerking kwamen en daardoor de bijdrage van de Commissie te verlagen tot onder de helft van het totaal. In deze omstandigheden had de Commissie klager redenen voor de weigering moeten geven. Ook had de Commissie de Ombudsman op diens verzoek de redenen moeten geven. Ondanks herhaalde verzoeken gaf de Commissie de Ombudsman deze redenen niet. Daarom concludeerde de Ombudsman dat de Commissie klager geen redenen had verstrekt voor het afwijzen van zijn voorstel de oorspronkelijk onder de rubriek “duurzame uitrusting” geplaatste kosten over te hevelen naar de rubriek “eenmalig gereedschap.”

CONCLUSIE

Op basis van de onderzoeken van de Ombudsman naar deze klacht, bleek er na het rapport van de onafhankelijke deskundige dat de twijfels wegnam betreffende de wetenschappelijke aspecten van het project, geen sprake van te zijn dat ambtenaren van de Commissie verklaringen hadden afgelegd die niet strookten met het rapport.

Het bleek evenwel noodzakelijk de volgende kritische opmerkingen te maken:

- 1 Gezien haar huidige standpunt, was het misleidend dat de Commissie klager op 18 april 1996 een brief stuurde met het verzoek een specifieke correctie aan te brengen in de geconsolideerde kostenstaat, en waarin stond dat de betaling zou volgen zodra de wetenschappelijke verslagen waren goedgekeurd. Een dergelijke brief kon worden opgevat als zijnde een impliciete goedkeuring van de geconsolideerde kostenstaat, afhankelijk van de aan te brengen correctie.
- 2 Het effect van het feit dat de Commissie het verzoek van klager om de kosten over te hevelen tussen categorieën afwees, was de verhouding te verlagen van de totale uitgaven die voor vergoeding in aanmerking kwamen en daardoor de bijdrage van de Commissie te verlagen tot onder de helft van het totaal. In deze omstandigheden had de Commissie klager redenen voor de weigering moeten geven. Ook had de Commissie de Ombudsman op diens verzoek de redenen moeten geven. Ondanks herhaalde verzoeken gaf de Commissie de Ombudsman deze redenen niet. Daarom concludeerde de Ombudsman dat de Commissie klager geen redenen had verstrekt voor het afwijzen van zijn voorstel de oorspronkelijk onder de rubriek “duurzame uitrusting” geplaatste kosten over te hevelen naar de rubriek “eenmalig gereedschap.”

- 3 De ter discussie staande kwesties tussen klager en de Ombudsman hebben betrekking op contractuele verplichtingen. De Ombudsman kan niet bepalen of een der partijen zich schuldig heeft gemaakt aan contractbreuk. Het was daarom niet opportuun voor de Ombudsman om in dit geval ontwerpaanbevelingen te formuleren, ondanks het feit dat pogingen een minnelijke schikking te bereiken zonder resultaat waren gebleven. De Ombudsman merkte op dat het contract in kwestie is onderworpen dat het recht van Engeland en Wales en dat alleen het Hof van Justitie bevoegd is inzake geschillen met betrekking tot het contract (artikel 11, lid 1; bijlage II, artikel 12). Het was daarom aan de partijen de ter discussie staande zaken aanhangig te maken bij de rechtbank van de Gemeenschap.

Derhalve sloot de Ombudsman de zaak.

MEDEDINGINGSRECHT: NIET-NEMEN VAN ACTIE EN NIET-BEANTWOORDEN VAN CORRESPONDENTIE

Besluit inzake klacht 774/29.7.96/ELR/UK/IJH/OV tegen de Europese Commissie

KLACHT

De heer R. diende in juli 1996 een klacht in bij de Europese Ombudsman wegens het vermeende verzuim van de Commissie (Directoraat-generaal IV) om zijn klacht, waarin beperking van de concurrentie werd aangevoerd via alleenvertegenwoordigingscontracten van Duitse en Oostenrijkse fabrikanten van modelspoorwegaan, naar behoren te behandelen.

Klager schreef namens een detailhandelaar in modelspoorwegaan (speelgoed) die gevestigd was in Noord-Wales en die gespecialiseerd was in fabrikaten uit Duitsland, Oostenrijk, Frankrijk en Italië. Op 3 augustus 1994 schreef klager naar de heer Joe Wilson, Europees parlements lid, die de klacht doorzond naar de Commissie (DG IV) waarin beperking van de concurrentie werd aangevoerd door Duitse en Oostenrijkse producenten van modelspoorwegaan via alleenvertegenwoordigingscontracten. Zijn klacht had met name betrekking op het feit dat de Duitse en Oostenrijkse producenten één importeur/distributeur aanwijzen om de Britse markt te bevoorraden en dat de handelsprijzen voor Britse handelaren daarom aanzienlijk hoger liggen dan voor bijvoorbeeld hun Duitse tegenhangers.

De Commissie antwoordde op 12 januari 1995, met haar excuses voor de vertraging, dat op basis van de inhoud van de brief van klager, zij het niet nodig achtte actie te ondernemen onder het mededingingsrecht. Daar klager niet tevreden was met dit antwoord van de Commissie, schreef hij op 23 januari 1995 opnieuw, waarop hij op 1 februari 1995 een gelijkaardig antwoord kreeg. Hij schreef nogmaals op 28 april en 31 oktober 1995 en kreeg op 9 november 1995 een antwoord. In haar antwoord verzocht de Commissie klager nadere informatie te verschaffen over de vermeende schending van het mededingingsrecht en met name gegevens over de ondernemingen die betrokken waren bij de vermeende oneerlijke mededinging. Tenslotte stuurde klager nog drie brieven, te weten op 21

november 1995, 29 maart en 23 mei 1996, maar hij ontving daarop geen antwoord. In zijn schrijven van 21 november 1995 en naar aanleiding van het verzoek van de Commissie om meer informatie, stuurde klager een lijst mee met de namen en adressen van Duitse en Oostenrijkse fabrikanten die met alleenvertegenwoordigingscontracten werkten.

Aangezien klager op deze laatste brieven geen antwoord kreeg, diende hij in juli 1996 een klacht in bij de Ombudsman dat de Commissie

- 1 had nagelaten verdere actie te ondernemen in antwoord op zijn klacht waarin concurrentiebeperking werd aangevoerd door Duitse en Oostenrijkse fabrikanten van modelspoorwegen;
- 2 had verzuimd op zijn correspondentie te antwoorden.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd in november 1996 naar de Commissie doorgezonden. Samengevat maakte de Commissie de navolgende opmerkingen.

Wat betreft het vermeende verzuim antwoord te geven op de brieven van klager, merkte de Commissie op dat zij recentelijk op de brief van 23 mei 1996 geantwoord had. Als bijlage stuurde zij een kopie van dit antwoord mee, dat gedateerd was op 28 november 1996, en van het antwoord van klager.

Wat betreft het vermeende verzuim actie te ondernemen wegens schending van het mededingingsrecht, merkte de Commissie op dat DG IV alleen onderzoeken start als gestaafde klachten over een specifiek onderwerp in verband met het Gemeenschapsrecht worden ingediend. De Commissie hield vol dat de omstandigheden die klager beschreven had, er niet op wezen dat het mededingingsrecht was geschonden, dat hij de betrokken bedrijven niet identificeerde doch louter verklaringen deed van algemeen politieke aard. De Commissie voegde daar evenwel aan toe dat als klager een formele klacht zou indienen waarin overtreding van het mededingingsrecht werd aangetoond, zij deze klacht dan zou behandelen overeenkomstig de in de verordeningen 17 en 99 vastgelegde procedures.

De Commissie merkte op dat er diverse redenen waren waarom DG IV klager niet verder kon helpen. Gezien het feit dat klager had nagelaten bijzonderheden te verstrekken die hadden kunnen leiden tot de ontdekking van het bestaan van restrictieve overeenkomsten, stelde de Commissie dat er geen overtreding kon zijn van het mededingingsrecht aangezien elke leverancier het recht heeft in het Verenigd Koninkrijk of elders gebruik te maken van exclusieve distributeurs. Voorts zei de Commissie dat zij bij gebrek aan gedetailleerde informatie, geen besluit kon nemen ter plaatse inspecties uit te voeren en dat de economische impact van deze zaak, waarvan klager toegaf dat deze gering was, een systematisch onderzoek via formele verzoeken om informatie aan alle fabrikanten en groothandelaren van modelspoorwegen in de Gemeenschap, niet rechtvaardigde. De

Commissie vestigde met name de aandacht op het feit dat klager als bijlage bij zijn klacht een kopie had gezonden van de “Mededeling van de Commissie van 3 september 1986 over overeenkomsten van geringe betekenis”, hetgeen aantoonde dat hij wist dat de Commissie in dergelijke gevallen normaliter niet intervenieerde. Tot slot merkte de Commissie op dat, aangezien de zaak blijkbaar betrekking had op de detailhandel in modelspoorwagens, een effect op de handel tussen de lidstaten in elk geval onwaarschijnlijk was.

Opmerkingen klager

Klager verwierp de verklaring van de Commissie en vroeg om een volledig onderzoek van de zaken die in zijn klacht aan de orde waren gesteld, waarvan hij verklaarde dat het feiten waren en geen algemene opmerkingen. Met name merkte hij op dat er geen alternatieve bevoorradingsbron bestond, dat er een monopolie werd gecreëerd en dat de Britse detailhandel enorme bedragen moest betalen vergeleken met andere landen. Ook merkte hij op dat hij geen bewijs kon leveren van restrictieve handelsovereenkomsten zonder zich te begeven bij de leveranciers/fabrikanten om dergelijke informatie te verkrijgen.

HET BESLUIT

1 Vermeend verzuim om actie te ondernemen naar aanleiding van de klacht

- 1.1 Volgens klager had de Commissie moeten optreden naar aanleiding van zijn klacht over vermeende concurrentiebeperking door Duitse en Oostenrijkse fabrikanten van modelspoorwagens. Samengevat merkte de Commissie op dat klager onvoldoende gedetailleerde informatie had verschaft om de Commissie in staat te stellen een onderzoek te starten.
- 1.2 Het vermeende verzuim van de Commissie om actie te ondernemen krachtens het mededingingsrecht moet worden gezien in het kader van de bestuursrechtelijke procedure die de Commissie volgt teneinde overtredingen van artikel 85 en artikel 86 van het EG-Verdrag aan het licht te brengen. Deze bestuursrechtelijke procedure wordt geregeld door verordening nr. 17 van de Raad,¹ die de Commissie ruime bevoegdheden geeft om een onderzoek in te stellen en om informatie te krijgen.
- 1.3 Volgens de jurisprudentie van het Hof van Justitie² is het aan de Commissie zelf, en niet aan een derde partij, om ten behoeve van een onderzoek krachtens artikel 14 van verordening nr. 17 te beslissen of specifieke informatie nodig is om een overtreding van het mededingingsrecht aan het licht te brengen. Het Hof van

¹ Verordening nr. 17 van de Raad van 6 februari 1962: Eerste verordening voor de tenuitvoerlegging van de Artikelen 85 en 86 van het Verdrag (PB English Special Edition, Series I (59-62), blz. 87).

² Zaak 155/79, *AM & S tegen Commissie*, Jurisprudentie [1982] 1575; Zaak 374/87, *Orkem tegen Commissie*, Jurisprudentie [1989] 3283.

Justitie stelde met name dat, ook als zij aanwijzingen of zelfs bewijzen heeft van een inbreuk, de Commissie het standpunt mag innemen dat het nodig is verdere informatie te vragen om de omvang van de inbreuk op een accuratere manier te kunnen bepalen, de duur ervan te bepalen of de betrokken ondernemingen te identificeren. Het feit dat de Commissie klager om meer informatie heeft gevraagd, leek in het onderhavige geval redelijk en niet overdreven te zijn. Daarom bleek er geen sprake te zijn geweest van wanbeheer door de Europese Commissie toen deze besloot nog geen actie te kunnen ondernemen op basis van de door klager verstrekte informatie.

2 Vermeend verzuim om antwoord te geven op de brieven van klager

- 2.1 Klager beweerde dat de Commissie geen antwoord had gegeven op zijn brieven van 21 november 1995, 29 maart en 23 mei 1996. In zijn brief van 21 november 1995 verschafte klager de Commissie op haar verzoek om nadere informatie, een lijst van producenten die verondersteld werden met alleenvertegenwoordigingsovereenkomsten te werken. Aangezien klager in maart 1996 nog geen antwoord van de Commissie had ontvangen, schreef hij nog twee brieven waarin hij de Commissie vroeg zo hoffelijk te willen zijn op zijn eerste brief van 21 november 1995 te antwoorden. De Commissie antwoordde dat zij die brieven op 28 november 1996 had beantwoord.
- 2.2 De beginselen van behoorlijk bestuur vereisen dat brieven van burgers die een klacht indienen bij de administratie van de Commissie binnen een redelijke termijn beantwoord worden. Deze vereiste is nog groter als een brief van een klager nieuwe informatie bevat vergeleken met zijn vorige brieven, bijvoorbeeld in correspondentie waarin aan de Commissie gevraagd wordt actie te ondernemen wegens schending van de mededingingsregels.
- 2.3 Uit de informatie van de Commissie bleek dat de brief van 21 november 1995 pas op 28 november 1996 werd beantwoord, dat wil zeggen een jaar later. Zelfs al had de Commissie alle andere brieven van klager waaraan gerefereerd wordt in de klacht onder bovenstaand punt 2 beantwoord, dan had zij ook de brief van 21 november 1995 binnen een redelijke termijn moeten beantwoorden.
- 2.4 Een antwoord in het onderhavige geval werd dringend, aangezien klager naar aanleiding van het verzoek van de Commissie om nadere informatie, de Commissie uiteindelijk nieuwe gegevens verstrekte in de vorm van een lijst van Duitse en Oostenrijkse fabrikanten die verondersteld werden alleenvertegenwoordigingscontracten af te sluiten. Deze informatie, die nieuw was vergeleken met zijn vorige brieven en die klager redelijkerwijze had kunnen beschouwen als een antwoord op het verzoek van de Commissie voor meer details, was een bijkomend argument voor

klager dat hij recht had op een met redenen omkleed antwoord van de Commissie binnen een redelijke termijn. Daarom was het feit dat de Commissie een jaar later antwoord gaf op de brief die klager op 21 november 1995 schreef en die nieuwe informatie bevatte met betrekking tot zijn oorspronkelijke klacht, een geval van wanbeheer.

CONCLUSIE

Op basis van de onderzoeken van de Ombudsman naar deze klacht, bleek het nodig te zijn de volgende kritische opmerking te maken:

De beginselen van behoorlijk bestuur vereisen dat burgers die bij de administratie van de Commissie schriftelijk een klacht indienen binnen een redelijke termijn een antwoord krijgen. Daarom was het feit dat de Commissie een jaar later antwoord gaf op de brief die klager op 21 november 1995 schreef en die nieuwe informatie bevatte met betrekking tot zijn oorspronkelijke klacht, een geval van wanbeheer.

Aangezien dit aspect van de zaak betrekking had op procedures betreffende specifieke gebeurtenissen in het verleden, was het niet gepast met betrekking tot deze zaak een minnelijke schikking na te streven en sloot de Ombudsman derhalve de zaak.

ERKENNING VAN TANDHEELKUNDIGE DIPLOMA'S UIT DERDE LANDEN

Besluit inzake klacht 783/01.08.96/LBR/ES/KH(JMA) tegen de Europese Commissie

KLACHT

In juli 1996 heeft de heer B. bij de Ombudsman een klacht ingediend namens het 'Colegio de Odontólogos y Estomatólogos' in Vizcaya. Volgens klager zou de Commissie hebben nagelaten toe te zien op een correcte toepassing van richtlijn 78/686/EEG inzake de wederzijdse erkenning van tandheelkundige diploma's door de Spaanse autoriteiten.

In zijn klacht stelde de heer B. dat Spanje zich niet aan de richtlijn hield, omdat de Spaanse autoriteiten in landen van Latijns-Amerika behaalde tandheelkundige diploma's erkenden die niet voldeden aan de in de richtlijn vervatte criteria.

Omdat de Commissie hierover reeds diverse klachten had ontvangen, heeft zij de inbreukprocedure ingeleid die is voorzien in artikel 169 van het EG-Verdrag. In oktober 1990 werd de Spaanse autoriteiten een schriftelijke aanmaning toegezonden, in augustus 1992 gevolgd door een met redenen omkleed advies. De Spaanse autoriteiten hebben in maart 1993 op het met redenen omklede advies gereageerd.

De heer B. had in 1992 een klacht ingediend bij de Commissie. Sedertdien heeft hij de verantwoordelijke diensten diverse malen geschreven en bezocht om informatie te verkrijgen over de ontwikkelingen van de proce-

dure van artikel 169. Hij verzocht de Commissie de procedure te bespoedigen en hem toegang te verlenen tot informatie over de desbetreffende dossiers, met name om hem een afschrift te verstrekken van de correspondentie tussen de Commissie en de Spaanse autoriteiten. De Commissie heeft zijn verzoek om inzage in de dossiers echter afgewezen op grond van het feit dat de procedure vertrouwelijk is.

In alle contacten en correspondentie met klager zei de Commissie dat de procedure nog gaande was en dat de diensten van de Commissie bezig waren de door de Spaanse autoriteiten overgelegde documenten te beoordelen. Klager achtte dit antwoord te algemeen en onbevredigend.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. Het standpunt van de Commissie luidde samengevat als volgt:

In 1990 heeft de Commissie tegen Spanje de inbreukprocedure uit hoofde van artikel 169 ingeleid omdat het land zich niet gehouden had aan de in richtlijn 78/686/EEG¹ en 78/687/EEG² neergelegde criteria voor erkenning van tandheelkundige diploma's.

Volgens artikel 1, lid 4, van richtlijn 78/687 laat de richtlijn *'de mogelijkheid voor de lidstaten om op hun eigen grondgebied volgens hun eigen regeling de toegang tot de werkzaamheden van de beoefenaar der tandheelkunde en de uitoefening daarvan toe te staan aan de houders van diploma's die niet verkregen werden in een lidstaat [...], geheel onverlet.'*

Hierbij waren de lidstaten echter wel gebonden aan de in de beide richtlijnen neergelegde basiscriteria waaraan iedere tandheelkundig specialist moet voldoen. De Commissie was van oordeel dat een door een niet-lidstaat afgegeven tandheelkundig diploma ten minste aan deze criteria moet voldoen wil het in de Gemeenschap erkend kunnen worden.

Ondanks bovengenoemde verplichtingen heeft Spanje in Latijns-Amerikaanse landen behaalde diploma's die niet aan de in de richtlijnen beschreven minimumcriteria voldeden automatisch erkend. Deze erkenning geschiedde op basis van bilaterale internationale overeenkomsten die Spanje heeft gesloten vóór zijn toetreding tot de Europese Gemeenschappen.

De Spaanse overheid heeft getracht aan het in bovengenoemde richtlijnen bepaalde te voldoen, maar haar besluiten werden in hoger beroep

¹ Richtlijn van de Raad 78/686/EEG van 25 juli 1978 inzake de onderlinge erkenning van de diploma's, certificaten en andere titels van de beoefenaar der tandheelkunde, tevens houdende maatregelen tot vergemakkelijking van de daadwerkelijke uitoefening van het recht van vestiging en vrij verrichten van diensten; PB L 233, 24.08.1978, blz. 1.

² Richtlijn van de Raad 78/687/EEG van 25 juli 1978 inzake de coördinatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen betreffende de werkzaamheden van de beoefenaar der tandheelkunde; PB L 233, 24.08.1978, blz. 10.

door diverse administratieve rechtbanken vernietigd. Gevolg hiervan was dat nog altijd niet werd voldaan aan de bepalingen van de genoemde richtlijnen.

De Commissie legde tevens uit dat zij had besloten om, overeenkomstig haar discretionaire bevoegdheden, zoals ook erkend in de jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie, de zaak niet aan het Hof voor te leggen daar Spanje opnieuw aan het onderhandelen was over de bilaterale overeenkomsten met derde landen.

Dat het zoveel tijd kostte om de procedure van artikel 169 af te ronden, was volgens de Commissie te wijten aan de juridische en politieke complexiteit van de zaak.

Nadat de Commissie de Spaanse reactie op haar met redenen omklede advies had ontvangen, vroeg zij de Spaanse autoriteiten in oktober 1994 en juli 1995 om nadere informatie. In respectievelijk december 1994 en oktober 1995 hebben de Spaanse autoriteiten op dit verzoek gereageerd.

Op de dag dat de Commissie haar standpunt formuleerde (20 december 1996) wachtte zij nog steeds op een reactie van de Spaanse autoriteiten op een nieuw verzoek om informatie.

Wat de vermeende ondoorzichtigheid van de procedure en de weigering om inzage te geven in de correspondentie tussen de Commissie en de Spaanse regering betreft, stelde de Commissie dat de brieven en andere documenten die met een lidstaat worden uitgewisseld in de context van artikel 169 van vertrouwelijke aard zijn. De Commissie was dan ook niet verplicht om de informatie bekend te maken of te verstrekken aan derden.

De Commissie onderstreepte dat zij bij de afwikkeling van de procedure steeds de beginselen van behoorlijk bestuur in acht had genomen en dat haar diensten tijdig en behoorlijk hadden gereageerd op de brieven van klager, met wie tevens overleg had plaatsgevonden in Brussel.

Opmerkingen van de klager

In zijn opmerkingen wees de heer B. samengevat op de volgende punten:

De interpretatie die de Commissie gaf aan richtlijn 78/686/EEG en 78/687/EEG was naar zijn mening correct, en hij had altijd alles in het werk gesteld om te waarborgen dat ze in Spanje op de juiste manier zouden worden toegepast.

De redenen die de Commissie aandroeg om te rechtvaardigen dat het zo lang duurde om de zaak af te wikkelen waren voor hem niet aanvaardbaar. Hij was van mening dat de Commissie een technische instantie is en derhalve primair tot taak heeft erop toe te zien dat alle lidstaten het Gemeenschapsrecht correct toepassen. De Commissie kon dan ook onmogelijk politieke redenen aanvoeren om de langdurige behandeling van de zaak te rechtvaardigen.

Hij vroeg de Ombudsman een onderzoek in te stellen om na te gaan of alle betrokken partijen overeenkomstig het Gemeenschapsrecht hadden gehandeld.

In april 1997 heeft hij de Ombudsman een afschrift overgelegd van een brief die hij van de Commissie had ontvangen. Hierin werd hij in kennis gesteld van het in december 1996 genomen besluit van de Commissie om de zaak voor te leggen aan het Hof van Justitie, hoewel zij daaraan toevoegde dat dit nog niet was geschied. De Commissie was tot dit besluit gekomen vanwege de onbevredigende reactie van de Spaanse autoriteiten op het met redenen omklede advies van de Commissie.

VERDER ONDERZOEK

In mei 1997 heeft de Europese Ombudsman de Commissie opnieuw een brief gestuurd met een verzoek om nadere informatie over de klacht. De Ombudsman vroeg de Commissie om duidelijker, preciezer en doorzichtiger informatie over de inhoud van de onderhandelingen tussen de Commissie en de Spaanse autoriteiten en over de ontwikkelingen van de in 1990 ingeleide procedure.

In reactie op deze brief heeft de Commissie haar eerdere standpunt bevestigd en de Ombudsman meegedeeld dat zij bezig was de door de Spaanse autoriteiten in juni 1997 verstrekte informatie te beoordelen.

In februari 1998 informeerde de Commissie de Ombudsman dat zij had besloten de zaak niet voor te leggen aan het Hof van Justitie. Volgens de Commissie waren de Spaanse autoriteiten bezig om het probleem in kwestie overeenkomstig het Gemeenschapsrecht aan te pakken. Bovendien had het Spaanse hooggerechtshof zijn interpretatie van de bestaande nationale regels gewijzigd teneinde ze in overeenstemming te brengen met de criteria van richtlijn 78/686/EEG en 78/687/EEG.

De Commissie wees erop dat het feit dat de Ombudsman diverse klachten had ontvangen (531/97/PD en 535/97/PD) van burgers die in een Latijns-Amerikaans land een tandheelkundig diploma hadden behaald dat door de Spaanse autoriteiten niet werd erkend, erop duidde dat de situatie aan het veranderen was.

De Commissie was voornemens de inbreukprocedure te beëindigen zodra Spanje alle internationale overeenkomsten had ontbonden die mogelijk in strijd waren met het Gemeenschapsrecht.

HET BESLUIT

1 Besluit van de Commissie om de zaak niet voor te leggen aan het Hof van Justitie

- 1.1 Volgens artikel 155 van het EG-Verdrag is het de taak van de Commissie als 'hoedster van het Verdrag' te waarborgen dat het Gemeenschapsrecht wordt toegepast. Het voornaamste instrument waarover de Commissie beschikt om naleving van het

Gemeenschapsrecht bij de lidstaten af te dwingen, is de procedure van artikel 169.

- 1.2 Als de Commissie van oordeel is dat een lidstaat niet aan een bepaalde communautaire verplichting heeft voldaan, geeft zij een met redenen omkleed advies. Als de betrokken lidstaat dit advies negeert, kan de Commissie de zaak voorleggen aan het Hof van Justitie.

Zoals het Hof van Justitie herhaaldelijk heeft verklaard,¹ heeft de Commissie de discretionaire bevoegdheid om het Hof al dan niet te vragen te beoordelen of de betrokken lidstaat zijn verplichtingen is nagekomen.

- 1.3 Het is gebruikelijk dat een overheidsorgaan bij de uitoefening van zijn discretionaire bevoegdheden zijn handelwijze motiveert. Als de Commissie ervoor kiest om een inbreukprocedure niet door te zetten, dient zij deze keuze dan ook te onderbouwen. Aan de hand van deze onderbouwing kan de Ombudsman dan bij een eventueel onderzoek nagaan of er al dan niet sprake is van wanbeheer.
- 1.4 Op grond van de laatste door de Spaanse autoriteiten verstrekte informatie heeft de Commissie besloten de zaak niet aan het Europese Hof van Justitie voor te leggen. Zij kwam tot dit besluit omdat de Spaanse autoriteiten verschillende internationale verdragen met enkele Latijns-Amerikaanse landen inzake de erkenning van diploma's hadden opgezegd, alsook vanwege het nieuwe standpunt van het Spaanse hooggerechtshof.
- 1.5 Bij zijn onderzoek naar de motivering van het standpunt van de Commissie stelde de Ombudsman vast dat de instelling binnen de grenzen van haar wettelijke bevoegdheden had gehandeld en er derhalve geen sprake was van wanbeheer.

2 Gepaste ijver met betrekking tot de controle op de naleving van het Gemeenschapsrecht

- 2.1 In de context van het onderzoek op eigen initiatief van de Ombudsman naar de administratieve procedures van de Commissie met betrekking tot klachten van burgers (303/97/PD) heeft de Commissie zich ertoe verbonden over iedere klacht binnen een jaar na indiening een besluit te nemen. Zoals indertijd werd opgemerkt is deze regel een goede manier om ervoor te zorgen dat klachten zonder onnodige vertraging worden afgehandeld.

¹ Zie de meest recente zaak, T-182/97, Bevel van het Gerecht van Eerste Aanleg (Tweede Kamer) van 16 februari 1998. *Smanor SA, Hubert Ségaud en Monique Ségaud tegen de Commissie van de Europese Gemeenschappen*, [1998] Jurispr. II-0271 (Nog niet gepubliceerd).

Dit algemene doel kan echter worden tegengewerkt als een eventuele inbreukprocedure naar aanleiding van een klacht jarenlang voortsleept zonder dat er een bevredigende oplossing voor het probleem wordt gevonden.

- 2.2 Bij haar inspanningen om als hoedster van het Verdrag te waarborgen dat de lidstaten het Gemeenschapsrecht volledig naleven, dient de Commissie overeenkomstig de beginselen van behoorlijk bestuur en met gepaste ijver te handelen. Dit betekent dat de Commissie zich actief dient in te zetten om de betrokken lidstaat ertoe te bewegen een einde te maken aan de inbreuk en klager op de hoogte dient te houden van haar activiteiten.
- 2.3 Wat de inspanningen betreft om te waarborgen dat de Spaanse autoriteiten richtlijn 78/686/EEG naleven, heeft de Commissie in oktober 1990 met het versturen van een schriftelijke aanmaning voor het eerst formeel actie ondernomen. In december 1996 heeft de instelling besloten de zaak voor te leggen aan het Hof van Justitie, hoewel zij dit besluit in december 1997 opschortte vanwege de positieve resultaten van haar onderhandelingen met Spanje.

Dit proces, dat nog steeds niet is afgerond, heeft inmiddels zeven jaar in beslag genomen. Tijdens deze lange periode heeft de Commissie aangegeven dat zij in augustus 1992 een met redenen omkleed advies heeft doen toekomen aan de Spaanse autoriteiten en in maart en juli 1993, oktober 1994, juli 1995 en april 1996 om aanvullende informatie over de zaak heeft gevraagd.

- 2.4 In haar reacties aan de Ombudsman stelde de Commissie dat haar houding ten aanzien van de klacht in de zeven jaar die waren verstreken sinds het begin van de inbreukprocedure zeer actief was geweest. Ondanks een verzoek van de Ombudsman heeft de Commissie echter geen duidelijke, precieze en doorzichtige informatie verstrekt om deze bewering te staven en daarmee aan te tonen dat zij gedurende dit lange tijdsbestek voldoende ijver had getoond.

3 Verzoek van klager om toegang tot bepaalde documenten

- 3.1 Om duidelijkheid te scheppen over de ontwikkeling van de procedure had klager verschillende malen informatie gevraagd over de correspondentie tussen de Commissie en de Spaanse autoriteiten. De Commissie heeft deze verzoeken telkens afgewezen vanwege het vertrouwelijke karakter van de inbreukprocedure.
- 3.2 De Commissie gaf in haar reacties op dit onderzoek aan dat zij, als hoedster van het Verdrag, diende te waarborgen dat er in haar contacten met de lidstaten een sfeer van wederzijds vertrouwen heerste. Dit doel zou alleen kunnen worden verwezenlijkt als de contacten tussen de Commissie en de betrokken lidstaat vertrouwelijk zouden blijven.

- 3.3 Verzoeken om toegang tot documenten die in het bezit van de Commissie zijn dienen te worden beoordeeld overeenkomstig de naar aanleiding van de door de Raad en de Commissie goedgekeurde gedragscode opgestelde Besluit van de Commissie nr. 94/90. Deze verplicht de Commissie er wettelijk toe het publiek zoveel mogelijk toegang te geven tot documenten die in haar bezit zijn. De uitzonderingen op het recht op toegang tot documenten dienen strikt te worden geïnterpreteerd teneinde dit specifieke doel van de gedragscode niet te frustreren.¹
- 3.4 In het onderhavige geval hielden de betrokken documenten verband met de mogelijke inleiding van de inbreukprocedure van artikel 169. Volgens de huidige stand van het Gemeenschapsrecht heeft de Commissie de mogelijkheid om toegang tot documenten die betrekking hebben op een onderzoek dat kan resulteren in een inbreukprocedure te weigeren met een beroep op het algemeen belang.² Met betrekking tot de weigering van toegang tot documenten op deze gronden bleek dan ook geen sprake van wanbeheer.

CONCLUSIE

Op grond van het door de Ombudsman verrichte onderzoek naar deze klacht bleek het noodzakelijk de volgende kritische opmerkingen te maken:

Bij haar inspanningen om als hoedster van het Verdrag te waarborgen dat de lidstaten het Gemeenschapsrecht volledig naleven, dient de Commissie overeenkomstig de beginselen van behoorlijk bestuur en met de nodige ijver te handelen. Dit betekent dat de Commissie zich actief dient in te zetten om de betrokken lidstaat ertoe te bewegen een einde te maken aan de inbreuk en de klager op de hoogte dient te houden van haar activiteiten.

In haar reacties aan de Ombudsman stelde de Commissie dat haar houding ten aanzien van de klacht in de zeven jaar die waren verstreken sinds het begin van de inbreukprocedure zeer actief was geweest. Ondanks een verzoek van de Ombudsman heeft de Commissie echter geen duidelijke, precieze en doorzichtige informatie verstrekt om deze stelling te staven en daarmee aan te tonen dat zij gedurende dit lange tijdsbestek voldoende ijver had getoond.

Omdat het bij deze aspecten van de zaak ging om procedures betreffende specifieke gebeurtenissen die in het verleden hadden plaatsgevonden, was het niet opportuun met betrekking tot deze zaak een minnelijke schikking na te streven. De Ombudsman heeft de zaak derhalve gesloten.

¹ Zaak T-124/96. Arrest van 6 februari 1998 *Interporc Im- und Export GmbH tegen de Commissie*, [1998] II-0231, rechtsoverweging 48-49.

² Zaak T-105/95, *WWF UK tegen de Commissie* [1997] Jurispr. II-313, rechtsoverweging 63.

**VERTROUWELIJK KARAKTER VAN
DE RELATIE ARTS-PATIËNT**

Besluit inzake klacht 819/19.8.96/GV/IVK tegen de Europese Commissie

KLACHT

In augustus 1996 diende X bij de Ombudsman een klacht in met betrekking tot het gedrag van een ambtenaar van de Commissie tijdens zijn stage bij de vertaaldienst van de Commissie in Luxemburg. In 1994 kreeg klager een stageplaats bij de Commissie. Meteen aan het begin van zijn stage werd hij ziek. Hij overlegde de nodige medische verklaringen aan de Commissie. In januari 1995 nam het hoofd van zijn dienst telefonisch contact op met de arts van X in Italië die de verklaringen had afgegeven, om nadere informatie te vragen over de toestand van X. X vond dat het diensthoofd hiermee incorrect gehandeld had en schreef daarom een klachtenbrief aan de Commissie. Hierop kreeg hij geen reactie.

In zijn klacht aan de Ombudsman stelde X dat:

- (i) het gedrag van het betrokken diensthoofd niet correct was. Samengevat heeft het diensthoofd de arts volgens X gewaarschuwd dat deze geen ongefundeerde medische verklaringen mocht afgeven; en
- (ii) de Commissie op zijn brief had moeten reageren.

ONDERZOEK**Standpunt van de Commissie**

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. In haar standpunt erkende de Commissie dat het diensthoofd in januari 1995 contact had opgenomen met de arts van de klager om 'opheldering over de zaak te vragen'. Volgens de Commissie heeft het diensthoofd hierbij alleen de vragen gesteld die nodig waren om dat doel te bereiken en geen pogingen ondernomen om het oordeel van de arts te beïnvloeden. Hij heeft haar er slechts aan herinnerd dat alle verzuim moet worden gerechtvaardigd door een medische verklaring. Tevens erkende de Commissie dat het diensthoofd de arts op de hoogte had gesteld van de woonsituatie van de klager in Luxemburg. Volgens de Commissie was deze informatie relevant voor het gesprek met de arts en op geen enkele wijze als lasterlijk aan te merken. De Commissie kwam dan ook tot de slotsom dat het diensthoofd steeds in overeenstemming met de normale praktijk en beroepsethiek had gehandeld.

Met betrekking tot de tweede klacht merkte de Commissie op dat er een reactie op de brief van klager was opgesteld, maar dat deze door een administratieve fout nooit was verstuurd.

Opmerkingen van de klager

In zijn opmerkingen handhaafde X zijn klacht.

HET BESLUIT

1 De klacht dat het diensthoofd geen contact had mogen opnemen met de arts van klager

- 1.1 In de voor stages bij de Commissie geldende regels is vastgelegd welke procedure moet worden gevolgd in het geval van ziekteverzuim.¹ Artikel 33 van deze regels blijkt de overheid voldoende instrumenten in handen te geven om haar belangen te beschermen. Een stagiair die langer dan drie dagen ziek is, moet hiervan het bewijs kunnen leveren in de vorm van een medische verklaring; als hij dat niet kan, mag de overheid de stagiair als niet-ziek beschouwen. Voor het geval er ondanks de medische verklaring nog vragen van de Commissie onbeantwoord zijn gebleven, is voorzien in een specifieke procedure: van de stagiair kan dan worden verlangd dat hij een medisch onderzoek ondergaat.
- 1.2 Zoals het Hof van Justitie heeft erkend, bestaat er tussen een patiënt die een behandeling behoeft en zijn of haar arts een vertrouwelijke relatie² en is het van belang deze te beschermen. Volgens de beginselen van behoorlijk bestuur dient de Commissie het vertrouwelijke karakter van de relatie arts-patiënt te respecteren.
- 1.3 In het onderhavige geval heeft het diensthoofd van klager rechtstreeks en zonder toestemming van klager contact opgenomen met de arts die een medische verklaring aan klager had gegeven. Ongeacht de precieze aard van de gevraagde of verstrekte informatie over de toestand van klager is duidelijk dat deze actie het vertrouwelijke karakter van de relatie arts-patiënt dreigde te schaden. Als de Commissie nadere informatie nodig achtte, had zij gebruik kunnen maken van de procedure die uitdrukkelijk wordt genoemd in artikel 33 van de voor stages geldende regels.

2 Uitblijven van een reactie op de brief van klager

- 2.1 Volgens de Commissie was er wel een reactie op de brief van klager opgesteld, maar was deze door een administratieve fout niet opgestuurd. Het zou gepast zijn geweest als de Commissie hierover haar spijt had betuigd.

CONCLUSIE

Op grond van het door de Ombudsman verrichte onderzoek naar deze klacht bleek het noodzakelijk de volgende kritische opmerkingen te maken:

- 1 Zoals het Hof van Justitie heeft erkend, bestaat er tussen een patiënt die een behandeling behoeft en zijn of haar arts een ver-

¹ "In geval van ziekte dient een stagiair zijn begeleider daar onmiddellijk van in kennis te stellen; bij meer dan drie dagen ziekteverzuim dient hij een medische verklaring te overleggen, met daarin een indicatie van de verwachte duur van het verzuim, die de stagebegeleider door zal zenden aan de afdeling opleidingen. Van de stagiair kan worden verlangd dat hij ten behoeve van de dienst een medisch onderzoek ondergaat."

² Zaak 155/78 *M. tegen Commissie* [1980] Jurispr. 1797.

trouwelijke relatie en is het van belang deze te beschermen. Volgens de beginselen van behoorlijk bestuur dient de Commissie het vertrouwelijke karakter van de relatie arts-patiënt te respecteren. In het onderhavige geval heeft het diensthoofd van klager rechtstreeks en zonder toestemming van klager contact opgenomen met de arts die een medische verklaring aan klager had afgegeven. Ongeacht de precieze aard van de gevraagde of versprekte informatie over de toestand van klager is duidelijk dat deze actie het vertrouwelijke karakter van de relatie arts-patiënt dreigde te schaden. Als de Commissie nadere informatie nodig achtte, dan had zij gebruik kunnen maken van de procedure die uitdrukkelijk wordt genoemd in artikel 33 van de voor stages geldende regels.

- 2 Volgens de Commissie was er wel een reactie op de brief van klager opgesteld, maar was deze door een administratieve fout niet opgestuurd. Het zou gepast zijn geweest als de Commissie hierover haar spijt had betuigd.

Omdat het bij deze aspecten van de zaak ging om procedures betreffende specifieke gebeurtenissen die in het verleden hadden plaatsgevonden, was het niet opportuun met betrekking tot deze zaak een minnelijke schikking na te streven. De Ombudsman heeft de zaak derhalve gesloten.

REDENEN VOOR AFWIJZING VAN EEN KANDIDAAT

Besluit inzake klacht 825/20.8.96/SH/SW/VK tegen de Europese Commissie

KLACHT

In augustus 1996 diende X een klacht in bij de Ombudsman over het feit dat hij niet was toegelaten voor het algemeen vergelijkend onderzoek van de Commissie COM/A/972, waarvoor hij kandidaat was. Dit algemeen vergelijkend onderzoek was gebaseerd op kwalificaties en een mondeling examen voor de opstelling van een reservelijst medische adviseurs van graad A5/A4 van Oostenrijkse, Finse of Zweedse nationaliteit.

Op verzoek verschaftte X de Commissie een *curriculum vitae* met de bijzonderheden over zijn opleiding en ervaring op de vereiste gebieden.

Per brief gedateerd 29 mei 1996 werd X geïnformeerd dat zijn kandidatuur door de jury van het vergelijkend onderzoek was afgewezen. De standaardbrief vermeldde dat er een medische kwalificatie ontbrak en dat X. geen bewijsstukken had meegestuurd tot staving van verrichte studies op het gebied van bedrijfsgeneeskunde (*ett utbildningsbevis efter specialstudier i arbetsmedicin*).

Per brief, gedateerd 8 juni 1996, vroeg X. de jury zijn aanvraag te willen herzien. In haar antwoord zei de jury dat X. onvoldoende beroepservaring had op het vlak van tropische geneeskunde en stralingsveiligheid.

In zijn klacht aan de Ombudsman voerde X. aan dat

- (i) zijn kwalificaties tegemoetkwamen aan de eisen van het algemeen vergelijkend onderzoek. Hij benadrukte met name dat hij

beroepservaring had op het gebied van stralingsveiligheid en dat hiermee geen rekening was gehouden;

- (ii) de Commissie twee verschillende redenen had opgegeven voor het afwijzen van zijn aanvraag en dat hij daarom geen deugdelijk antwoord had gekregen op zijn verzoek zijn kandidatuur te herzien;
- (iii) de verkeerde redenering van de Commissie zou kunnen wijzen op discriminatie van kandidaten met Zweedse medische kwalificaties.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd aan de Commissie doorgezonden. In haar standpunt bracht de Commissie samengevat de volgende punten naar voren:

- (i) De jury bestudeerde het aanvraagformulier van klager en besloot hem niet toe te laten tot het algemeen vergelijkend onderzoek omdat hij geen diploma bedrijfsgeneeskunde bezat.

“Het besluit werd per brief, gedateerd 29 mei 1996, aan X. medegedeeld. De jury erkende dat de brief, voor wat de motivatie voor dit besluit betreft, niet volledig duidelijk was.”

- (ii) Op verzoek bestudeerde de jury de aanvraag van klager nogmaals en kwam tot de conclusie dat hij onvoldoende ervaring had vergeleken met andere kandidaten, zowel in tropische geneeskunde, als in stralingsveiligheid.

“De jury kan [X.] de verzekering geven dat haar besluit niet beïnvloed werd door de timing van zijn studies in het Zweedse onderwijsstelsel, maar alleen door de vereiste dat enkel kandidaten met de hoogste kwalificaties op het interview zouden worden uitgenodigd.”

Opmerkingen klager

In zijn opmerkingen voerde klager aan dat de uitleg van de Commissie nog steeds niet volkomen duidelijk was. Ook wees hij erop dat de Commissie had toegegeven twee verschillende redenen opgegeven te hebben.

Tot slot sprak X. zijn tevredenheid uit over het feit dat de jury de verzekering had gegeven dat haar besluit niet beïnvloed was door de timing van zijn studies in het Zweedse onderwijsstelsel.

HET BESLUIT

1 Redenering van de jury

- 1.1 Het vergelijkend onderzoek COM/A/972 was georganiseerd om een reservelijst op te stellen van medische adviseurs beroepsziekten van graad A5/A4 voor de medische dienst van de Commissie. In punt III.B.2 van de aankondiging van het vergelijk-

kend onderzoek stond dat de kandidaten houder moesten zijn van een hoger universiteitsdiploma geneeskunde en van een certificaat voor gespecialiseerde studies bedrijfsgeneeskunde. Bovendien moesten de kandidaten beroepservaring hebben in onder andere tropische geneeskunde en stralingsveiligheid.

- 1.2 In haar eerste brief aan klager gaf de jury als reden voor het afwijzen van zijn kandidatuur hetzij het feit dat een medische kwalificatie ontbrak, hetzij dat hij geen bewijsstukken had voorgelegd van gevolgde studies op het vlak van bedrijfsgeneeskunde (*ett utbildningsbevis efter specialstudier i arbetsmedicin*). In haar tweede brief gaf de jury een andere reden, namelijk dat hij vergeleken met de andere kandidaten onvoldoende ervaring had op het gebied van tropische geneeskunde en van stralingsveiligheid.
- 1.3 Het is een fundamenteel beginsel van behoorlijk bestuur dat besluiten met redenen omkleed moeten zijn, zoals bijvoorbeeld wordt bepaald in Art. 190 van het EG-Verdrag. De redenen dienen betrokken partij in staat te stellen te achterhalen waarom een specifieke maatregel is genomen. In haar commentaar aan de Ombudsman erkende de Commissie dat de eerste brief van de jury aan klager “*voor wat betreft de motivatie van het besluit niet geheel duidelijk was*”. De redenering bleek evenwel niet alleen onduidelijk, maar zelfs fout te zijn.
- 1.4 In haar tweede brief vond de jury dat in vergelijking met andere kandidaten de ervaring van klager onvoldoende was, zowel op het vlak van tropische geneeskunde als van stralingsveiligheid.
- 1.5 Artikel 27 van het Statuut van de Ambtenaren van de Europese Gemeenschappen bepaalt dat aanwerving erop gericht dient te zijn, de instelling de medewerking te verzekeren van ambtenaren die uit een oogpunt van bekwaamheid, prestatievermogen en onkreukbaarheid aan de hoogste eisen voldoen. Bij het toepassen van de in de aankondiging van het vergelijkend onderzoek vastgelegde criteria was de jury gerechtigd een vergelijkende evaluatie te maken van de kandidaten, teneinde te bewerkstelligen dat de meest geschikte kandidaten gekozen zouden worden voor het interview.
- 1.6 Op zichzelf genomen waren de redenen in de tweede brief van dien aard dat de kandidaat de redenen voor zijn afwijzing kon begrijpen. Voorts strookten de redenen met de oordeelsvorming door de jury. Echter werd in de tweede brief niet erkend dat de in de eerste brief opgegeven redenen verkeerd waren. In de eerste en de tweede brief werden de redenen voor de afwijzing van de kandidaat dan ook niet op een duidelijke manier uiteengezet.

2 Vermeende discriminatie tegen kandidaten met Zweedse medische kwalificaties.

- 2.1 In haar standpunt stelde de Commissie dat haar besluit niet beïnvloed was door de timing van de studies van klager in het

Zweedse onderwijsstelsel, maar door de noodzaak ervoor te zorgen dat alleen de kandidaten met de hoogste kwalificaties op het interview zouden worden uitgenodigd. In zijn antwoord gaf klager te kennen met dit antwoord tevreden te zijn.

- 2.2 Het onderzoek van de Ombudsman bracht geen geval van wanbeheer aan het licht met betrekking tot dit aspect van de klacht.

Op basis van het onderzoek van de Ombudsman naar deze klacht, bleken de volgende kritische opmerkingen nodig:

Het is een fundamenteel beginsel van behoorlijk bestuur dat besluiten met redenen omkleed moeten zijn, zoals bijvoorbeeld bepaald is in Art. 190 van het EG-Verdrag. Uit de opgegeven redenen moet de betrokken partij kunnen opmaken waarom een specifieke maatregel getroffen is. In haar commentaar aan de Ombudsman erkende de Commissie dat de eerste brief van de jury aan klager *“voor wat de motivatie betreft, niet geheel duidelijk was”*. De redenering bleek evenwel niet alleen onduidelijk, maar zelfs fout te zijn.

Op zichzelf genomen waren de redenen in de tweede brief van dien aard dat de kandidaat de redenen voor zijn afwijzing kon begrijpen. Voorts strookten de redenen met de oordeelsvorming door de jury. Echter werd in de tweede brief niet erkend dat de in de eerste brief opgegeven redenen verkeerd waren. In de eerste en de tweede brief werden de redenen voor de afwijzing van de kandidaat dan ook niet op een duidelijke manier uiteengezet.

Aangezien dit aspect van de zaak betrekking had op procedures betreffende specifieke gebeurtenissen in het verleden, was het niet gepast een minnelijke schikking na te streven en sloot de Ombudsman derhalve de zaak.

WIJZIGING VAN ONDERZOEKBEURZEN

Besluit inzake klacht 878/13.9.96/TT/IT/PD en 905/26.9.96/AGS/IT/PD tegen de Europese Commissie

KLACHT

In september 1996 heeft de Grant Holders Association bij de Ombudsman een klacht ingediend met betrekking tot een verlaging van de beurzen die haar leden van de Commissie ontvingen en de wijze waarop de Commissie deze verlaging had doorgevoerd.

In 1994 hebben de Raad en het Europees Parlement hun goedkeuring gehecht aan besluit 1110/94 betreffende het vierde kaderprogramma van de Europese Gemeenschap van communautaire werkzaamheden op het gebied van onderzoek, technische ontwikkeling en demonstratie.¹ Uit

¹ PB 1994 L 126/1.

hoofde van het Euratomverdrag keurde de Raad een soortgelijk besluit goed, besluit nr. 94/268 betreffende een kaderprogramma voor communautaire activiteiten op het gebied van onderzoek en onderwijs voor de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie.¹

Blijkens de motivering bij de beide besluiten wordt met de communautaire activiteiten uit hoofde van de kaderprogramma's onder meer beoogd de opleiding en mobiliteit van onderzoekers, met name jonge onderzoekers, te stimuleren en te bevorderen. Bovendien werkt het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek van de Gemeenschappen mee aan de tenuitvoerlegging van de kaderprogramma's.

De rol van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek is uitvoeriger beschreven in besluit van de Raad nr. 94/918, waarin een specifiek programma is vastgesteld voor onderzoek en technologische ontwikkeling, met inbegrip van demonstratie, uit te voeren voor de Europese Gemeenschap, enerzijds door het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek en anderzijds door middel van activiteiten in een concurrentieel kader ter wetenschappelijke en technische ondersteuning van communautaire beleidslijnen,² alsmede in besluit van de Raad nr. 94/919, waarin een specifiek programma is vastgesteld voor onderzoek en technologische ontwikkeling, met inbegrip van demonstratie, uit te voeren door het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek voor de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie.³

Blijkens de motivering bij deze beide beschikkingen is het de bedoeling dat het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek met zijn laboratoria en installaties een effectieve bijdrage levert tot de opleiding en mobiliteit van onderzoekers.

Ingevolge deze beschikkingen is het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek overeenkomsten aangegaan met onderzoekers uit de verschillende lidstaten van de Gemeenschap. Hiervoor is gebruik gemaakt van het 'individuele beurscontract tussen de Europese Gemeenschap en (X)', een standaardformulier waarop de specifieke afspraken met de individuele contractant kunnen worden ingevuld, terwijl de algemene voorwaarden zijn beschreven in een bijlage. Beide documenten zijn opgesteld door de diensten van de Commissie. In het standaardformulier is de duur van de aanstelling bij het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek vastgelegd (normaal gesproken twee jaar). Gedurende de aanstelling ontvangt de onderzoeker een maandelijks beurs van de Gemeenschap.

In artikel 4, lid 1, van het voor alle contracten in deze zaak gebruikte standaardformulier is het volgende bepaald:

'De Commissie betaalt de contractant tijdens de duur van de aanstelling een maandelijks bedrag van . . . ecu. Dit bedrag wordt naar boven of beneden aangepast nadat de Europese Commissie de nieuwe alge-

¹ PB 1994 L 115/31.

² PB 1994 L 361/114.

³ PB 1994 L 361/132.

mene voorwaarden voor beurzen voor opleiding door onderzoek heeft goedgekeurd. Deze aanpassing geldt niet met terugwerkende kracht.'

In artikel 9 van het standaardformulier is bepaald dat de bijgevoegde algemene voorwaarden een integraal onderdeel van het contract vormen en dat:

'Deze algemene voorwaarden worden vervangen, na goedkeuring van de nieuwe algemene voorwaarden voor beurzen voor opleiding door onderzoek. Deze vervanging geldt niet met terugwerkende kracht.'

Op 29 juli 1996 heeft de Commissie een beschikking goedgekeurd waarin nieuwe standaardformulieren, nieuwe beursbedragen en nieuwe algemene voorwaarden werden vastgesteld. Tevens besloot de Commissie dat deze beschikking zou gelden voor alle bestaande contracten waarin bovengenoemde bepaling was opgenomen. De beschikking zou van kracht worden op 1 augustus 1996. Gevolg van de beschikking was dat de beurs van circa vijftig bursalen met 30% zou dalen.

De betrokken bursalen werden per brief, gedateerd 6 augustus 1996, op de hoogte gesteld van de beschikking en van het feit dat deze sinds 1 augustus 1996 van kracht was. De brief was in het Frans opgesteld. Bijgevoegd waren de eveneens in het Frans geformuleerde nieuwe algemene voorwaarden, alsmede een officieuze Engelse vertaling daarvan. Aan het einde van de brief werd de bursaal verzocht contact op te nemen met de diensten van de Commissie om een afspraak te maken voor ondertekening van de nieuwe contracten, maar vanwege de zomervakantie niet voor 9 september 1996. De bursalen zijn daarop in actie gekomen: ze hebben juristen geraadpleegd en contact opgenomen met Commissarissen en de diensten van de Commissie om de Commissie ertoe te bewegen af te zien van de voorgenomen verlaging van reeds toegekende beurzen en om duidelijkheid te scheppen over enkele bepalingen in de nieuwe voorwaarden. Afgezien van de contacten over dit laatste aspect waren hun inspanningen kennelijk vergeefs.

Tegen deze achtergrond hebben de in de Grant Holders Association verenigde onderzoekers besloten een klacht in te dienen bij de Ombudsman. In hun klacht stelden zij dat de beschikking van de Commissie de basis voor de deelname van de individuele bursalen, met name voor onderzoekers met een gezin, aan het onderzoekprogramma volledig aan het wankelen had gebracht. Bovendien wezen zij erop dat de beschikking het de onderzoekers in materieel opzicht erg moeilijk maakte om voor het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek te blijven werken. De klachten van de Grant Holders Association luiden samengevat als volgt:

- 1 De Commissie had de bursalen moeten waarschuwen voor de mogelijke verlaging van de beurzen voordat zij haar besluit nam.
- 2 De brief van 6 augustus 1996 had aan iedere bursaal in diens eigen taal moeten worden toegezonden.

- 3 De bepalingen in de contracten die verlaging van de beurzen mogelijk maakten, waren onwettig, onbillijk en in strijd met de geest van de mobiliteitsprogramma's.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

Naar aanleiding van de eerste klacht van de vereniging verklaarde de Commissie dat het bestuur van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek de bursalen rechtstreeks of via de vereniging op de hoogte hield van de ontwikkelingen in de besprekingen over de hoogte van de beurzen. De Commissie wees er met name op dat er op 11 juli 1996 bij de vestiging van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek in Ispra een bijeenkomst had plaatsgevonden waarbij de bursalen waren geïnformeerd over het voornemen van de Commissie.

Wat de brief van 6 augustus 1996 betreft, erkende de Commissie dat het verkeerd was de bursalen alleen een Franse versie van de brief toe te zenden en beloofde zij dat dit in de toekomst niet meer voor zal komen. Tevens zegde zij toe dat contracten in het vervolg naar de andere talen van de Gemeenschap zullen worden vertaald.

Met betrekking tot de derde klacht van de vereniging verklaarde de Commissie dat de hoogte van de beurzen om redenen van coherentie en uniformiteit was aangepast, om ze gelijk te stellen aan de beurzen voor opleiding door onderzoek die uit hoofde van andere in genoemde beschikkingen vastgestelde programma's van het vierde kaderprogramma werden verstrekt. De Commissie verklaarde bovendien dat de nieuwe bedragen in nauw overleg met vertegenwoordigers van de lidstaten waren vastgesteld; ze waren zo berekend dat optimaal gewaarborgd werd dat het nettobedrag dat de bursalen ontvingen vergelijkbaar zou zijn met wat een onderzoeker van eenzelfde niveau in het gastland verdiende.

Besloten werd dat de nieuwe bedragen ook zouden gelden voor lopende contracten waarin bovengenoemde bepalingen waren opgenomen. Om de 47 bursalen van de vestiging van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek in Ispra en de 4 bursalen van de vestiging in Sevilla de kans te geven zich voor te bereiden op de aanmerkelijke verlaging van hun beurs besloot de Commissie op 16 december 1996 de beschikking voor hen pas op 31 maart 1997 in werking te laten treden. Tot die datum zou de beurs niet worden verlaagd.

Opmerkingen van de Grant Holders Association

Wat de eerste klacht betreft, merkte de vereniging op dat het plaatselijk bestuur van de vestiging van het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek in Ispra alles deed wat in zijn macht lag om de bursalen op de hoogte te houden van alle ontwikkelingen die hen aangingen. Volgens de vereniging werd het plaatselijk bestuur echter onvoldoende geïnformeerd door de diensten van de Commissie in Brussel. Hoe dit ook zij, de bursalen werden pas tijdens de bijeenkomst van 11 juli 1996 in kennis gesteld van de voorgenomen verlaging van hun beurs.

Met betrekking tot de tweede klacht verklaarde de vereniging dat zij de verontschuldiging aanvaardde die de Commissie had aangeboden voor het feit dat zij alleen een Franse versie van de brief van 6 augustus 1996 aan de individuele bursalen had toegezonden.

Ten aanzien van de verlaging van de beurzen verklaarde de vereniging dat zij er niet aan twijfelde dat de Commissie gerechtigd was de hoogte van de beurzen te wijzigen. Zij was zelfs bereid de redenen voor en het doel van de verlaging te aanvaarden, dat wil zeggen gelijkstelling van de beurzen aan wat een onderzoeker van een vergelijkbaar niveau in hetzelfde land verdient. De vereniging betwijfelde echter ten eerste of de verlaging ook moest gelden voor lopende contracten. In deze context werd onderstreept dat de verlaging van de beurzen bij de lopende contracten niet bedoeld was ter compensatie van bijvoorbeeld lagere kosten van levensonderhoud of lagere belastingen; in dat geval zou de maatregel immers niet tot een nettoverlaging van de beurzen hebben geleid. In het beschikking van de Commissie werd niet naar zulke, mogelijk te rechtvaardigen omstandigheden verwezen. De beschikking had echter tot gevolg dat de uit hoofde van lopende contracten toegekende beurzen netto met 30% daalden. In sommige gevallen was de basis voor deelname aan het onderzoeksprogramma hierdoor volledig aan het wankelen gebracht. Het besluit van de Commissie van 16 december 1996 om de tenuitvoerlegging van de beschikking op te schorten juichte de vereniging toe, hoewel zij daarbij aantekende dat onderzoekers wier contract eind 1997 nog niet afliep nog altijd te lijden zouden hebben onder de ingrijpende negatieve effecten van de beschikking.

VERDER ONDERZOEK

Na rijp beraad over de opmerkingen van de Commissie en de vereniging heeft de Ombudsman zich tot de Commissie gewend. In zijn brief merkte de Ombudsman op dat het algemene doel dat werd nagestreefd met de aanpassing van de hoogte van de beurzen begrijpelijk leek, maar de Commissie niet duidelijk had gemaakt waarom haar beschikking ook werd toegepast op lopende contracten. De Ombudsman verklaarde bovendien dat onderzoekers redelijkerwijs van de Commissie mochten verwachten dat zij niet op een zo drastische wijze gebruik zou maken van haar in de genoemde bepalingen vastgelegde recht en dat een verlaging van de reeds toegekende beurzen met 30% het voor een aantal onderzoekers in materieel opzicht bijzonder moeilijk had gemaakt om hun werk voort te zetten en in elk geval hun motivatie niet bevorderde. Tot slot wees de Ombudsman erop dat niet kon worden uitgesloten dat onderzoekers in de toekomst zouden worden weerhouden van deelname aan de onderzoeksprogramma's als bekend zou worden dat een beurs gedurende de looptijd van het contract zo ingrijpend kan worden verlaagd. De Ombudsman stelde de Commissie daarom voor haar standpunt in het licht van deze overwegingen te herzien.

In reactie op deze brief verklaarde de Commissie dat zij vaak was bekritiseerd vanwege de hoge bedragen die aan bursalen werden toegekend en het feit dat zij onvoldoende rekening hield met de omstandigheden in het

land waar het onderzoek werd uitgevoerd. Volgens de Commissie waren deze kwesties besproken in het betrokken programmacomit  en had zij, rekening houdend met de punten die de diverse delegaties naar voren hadden gebracht, tot de verlaging van de beurzen besloten. De Commissie wees erop dat met de nieuwe bedragen werd beoogd de coherentie en rechtvaardigheid ten aanzien van uit hoofde van andere specifieke programma's van het vierde kaderprogramma toegekende beurzen te waarborgen.

Andere feiten

Uit een op 23 september 1997 bij de Ombudsman ingediende klacht (klacht 855/97/PD) bleek dat een onderzoeker zich vanwege de drastische verlaging van de beurzen gedwongen zag zijn activiteiten aan het onderzoeksprogramma te be indigen en met zijn gezin terug te keren naar zijn land van herkomst.

HET BESLUIT

- 1 Met betrekking tot de eerste klacht, over het gebrek aan informatie aan de bursalen voordat de Commissie haar beschikking had vastgesteld, dient ten eerste te worden opgemerkt dat de beginselen van behoorlijk bestuur vereisen dat de overheid burgers eerlijk en rechtvaardig behandelt. Dit houdt onder meer in dat de overheid, als zij voornemens is maatregelen te nemen die een beperkt aantal bij naam bekende burgers aangaan, op passende wijze contact met hen dient op te nemen zodat zij hun mening kenbaar kunnen maken. Het houdt ook in dat burgers tijdig dienen te worden ge informeerd over genomen maatregelen, zodat zij de nodige stappen kunnen doen om zich aan de veranderde situatie aan te passen.

In dit geval blijken er geen contacten te zijn geweest tussen de betrokken diensten van de Commissie en de bursalen. Tijdens de bijeenkomst van 11 juli 1996 werden de bursalen enkel op de hoogte gesteld van de mogelijke verlaging van hun beurs, waarna de Commissie hier op 29 juli 1996 feitelijk toe besloot. Toen de bursalen door de brief van 6 augustus 1996 werden ge informeerd over de feitelijke verlaging die de beschikking van de Commissie tot gevolg had, was die verlaging al ingegaan. Deze handelwijze lijkt aanmatigend en arrogant en derhalve in strijd met de beginselen van behoorlijk bestuur.

- 2 Wat de brief van 6 augustus 1996 betreft, heeft de Commissie erkend dat de brief aan elke bursaal in diens eigen taal had moeten worden toegezonden en hiervoor haar verontschuldigd.

gingen aangeboden. De Ombudsman zag derhalve geen redenen om het onderzoek naar dit aspect van de klacht voort te zetten.

- 3 Wat de stelling betreft dat de bepalingen die de drastische verlaging van de beurzen mogelijk maakten onwettig waren, dient te worden opgemerkt dat deze kwestie moet worden beschouwd in het licht van de geldende nationale wet, hetgeen een zaak is van de bevoegde nationale autoriteiten. De Ombudsman heeft deze kwestie daarom niet onderzocht. De Ombudsman mag de overheid echter wel aanspreken op de naleving van de beginselen van behoorlijk bestuur, wat betekent dat de overheid op coherente wijze verslag moet kunnen doen van haar acties en de motivering daarvan. De beginselen van behoorlijk bestuur vereisen onder meer dat de Commissie burgers eerlijk en rechtvaardig behandelt.

In dit geval werd vastgesteld dat de bepalingen die de Commissie in het standaardcontract had opgenomen haar de mogelijkheid boden reeds toegekende beurzen onbeperkt te verlagen, zonder dat zij enige indicatie hoeft te geven van de aan een dergelijke verlaging ten grondslag liggende parameters. Vastgesteld moet worden dat deze bepalingen een onderzoekstage tot een uiterst riskante onderneming maken en misbruik mogelijk maken. Ze kunnen dan ook niet als redelijk worden aangemerkt. Er mag dan ook alleen een beroep op worden gedaan wanneer daar doorlaggevende redenen voor zijn. De Commissie kon zulke redenen niet noemen.

Tegen deze achtergrond was de Ombudsman van oordeel dat de Commissie door het beroep op onredelijke contractbepalingen in strijd met de beginselen van behoorlijk bestuur had gehandeld.

CONCLUSIE

Op grond van zijn onderzoek naar de klachten achtte de Ombudsman de volgende kritische opmerking noodzakelijk:

De beginselen van behoorlijk bestuur vereisen dat de Commissie burgers eerlijk en rechtvaardig behandelt. Omdat de Commissie niet op passende wijze contact heeft opgenomen met de bursalen die getroffen zouden worden door haar voorgenomen besluit de beurzen aanmerkelijk te verlagen, heeft zij niet aan deze eis voldaan. Ook met de toepassing van onredelijke contractbepalingen heeft de Commissie niet aan deze eis voldaan.

Omdat het bij deze aspecten van de zaak ging om procedures betreffende specifieke gebeurtenissen die in het verleden hadden plaatsgevonden – de aanstelling van de betrokken bursalen bij het Gemeenschappelijk Centrum voor Onderzoek was inmiddels beëindigd – was het niet opportuun met betrekking tot deze zaak een minnelijke schikking na te streven. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

**SUBSIDIE VOOR EEN FILMFESTIVAL:
ONDEUGDELIJKE REDENERING**

Besluit inzake klacht 23/97/KH tegen de Europese Commissie

KLACHT

In december 1996 en januari 1997 diende de heer M. namens de Stichting Nederlands Film Festival (NFF) door middel van brieven een klacht in tegen de Commissie. Hij beweerde dat er sprake was geweest van onbegrijpelijke behandeling door Directoraat-generaal XIII van de Commissie, slecht functioneren en een gebrek aan informatie.

De achtergrond van deze klacht kan als volgt worden samengevat: In 1995 organiseerde het Nederlands Film Festival (hierna te noemen NFF) een Dag van de wetenschappelijke film en kreeg daarvoor subsidie van de Commissie. Kennelijk beschouwden zowel het NFF als de betrokken diensten van de Commissie dit evenement als een succes. Het NFF besloot vervolgens in 1996 opnieuw een Dag van de wetenschappelijke film te organiseren, waarvoor het wederom bij de Commissie subsidie aanvroeg. Voor de wetenschappelijke filmdag van 1996 werd echter geen subsidie verkregen.

In mei 1996 vroeg het NFF subsidie aan. De Commissie antwoordde in brieven van 18 juni en 28 juni 1996.

In de eerste brief stond dat het project van klager van zodanige aard was dat een subsidie kon worden verkregen. Klager zou echter het budget moeten terugbrengen tot onder de grens van 12.000 ecu die volgens de regels van het relevante Commissieprogramma¹ niet mocht worden overschreden. Bij de brief was een aanvraagformulier gevoegd.

De tweede brief bevatte een aanvullend aanvraagformulier, waarbij werd aangegeven welke documenten dienden te worden meegestuurd. Tevens werd klager in deze brief medegedeeld dat de aanvraag zo spoedig mogelijk moest worden verzonden.

Op 1 juli 1996 antwoordde het NFF:

"Hierbij ontvangt u het gespecificeerde budget van de Dag van de wetenschappelijke film, de Masterclass en het Seminar. Wij verzoeken u vriendelijk om een financiële bijdrage van de EG van 12.000 ecu en om deelname van vertegenwoordigers van de EG aan de evenementen (DG XIII D/2)."

De Commissie antwoordde op 11 september 1996:

"Tot mijn spijt moet ik u mededelen dat uw subsidieaanvraag is afgewezen. Ik betreur de moeilijkheden die dit besluit voor u teweeg kan

¹ INNOVATIE - De derde activiteit van het Vierde Kaderprogramma voor onderzoek en technologische ontwikkeling – Verspreiding en exploitatie van de resultaten

brengen. Het eindverslag over het evenement van 1995 is nog niet aan de Commissie voorgelegd in de vorm die volgens het contract vereist is. Dit wordt beschouwd als een schending van de contractuele verplichtingen."

Vervolgens vond op 23 september 1996 een ontmoeting plaats tussen de betrokken diensten van de Commissie en het NFF. Na deze ontmoeting stuurde het NFF de Commissie op 27 november 1996 opnieuw een brief. In de brief deelde het NFF de Commissie mede dat het Film Festival een groot succes was geweest. Ook stond in de brief: *Na het bezoek van de heer Nico Muyen aan uw kantoor en ons telefoongesprek beloofde u na het festival met mij contact op te nemen over de procedure inzake de subsidie van 25.000 ecu voor de tweede Dag van de wetenschappelijke film. Ik heb geprobeerd telefonisch met u in contact te komen, maar dat is niet gelukt. Ik zou u erkentelijk zijn als u over bovengenoemd project met mij contact zou willen opnemen."*

Vervolgens deelde het NFF de Commissie op 29 november 1996 mede dat het besloten had de subsidieprocedures via de diplomatieke kanalen voort te zetten, en wel in hoog tempo. Op 9 januari 1997 zond de Commissie de volgende brief aan het NFF:

"Het verheugt mij u te kunnen mededelen dat de betaling van onze financiële bijdrage aan het NFF 1995 eindelijk door onze financiële autoriteiten is goedgekeurd. De subsidie van 12.000 ecu zal binnen enkele dagen op uw bankrekening staan.

Wij hebben de mogelijkheid ook voor de 16de editie van het Nederlands Film Festival financiële steun te verlenen zorgvuldig bestudeerd. Het spijt mij u te moeten mededelen dat de aanvraag door onze financiële autoriteiten niet is geaccepteerd, aangezien op het moment van de aanvraag nog niet naar behoren verslag was uitgebracht over het vorige evenement.

Het spijt mij dat ik u ditmaal niet heb kunnen helpen."

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. In zijn eerste standpuntbepaling gaf de Commissie aan dat het NFF met betrekking tot de subsidie voor 1995 een van zijn basisverplichtingen niet was nagekomen doordat het zijn verslag met het oog op de bijstand te laat had overgelegd. De steunuitkering was echter wel goedgekeurd.

De Commissie wees eveneens op de correspondentie van klager betreffende het project in 1996. Onder verwijzing naar haar brief van 18 juni 1996 gaf de Commissie te kennen dat het NFF naar behoren op de hoogte was gesteld van de grens van 12.000 ecu die voor dergelijke subsidies gold, en dat het NFF het verzoek had gekregen een nieuwe aanvraag in te dienen.

Wat de latere aanvragen van het NFF betreft stelde de Commissie dat uit een zoekactie in het documentenregistratiesysteem van het relevante directoraat-generaal niet naar voren was gekomen dat er aanvragen of daaraan gerelateerde correspondentie waren binnengekomen. Later stelde het NFF vragen over de subsidie. De Commissie erkende dat zij een fout had gemaakt door het NFF te antwoorden dat diens aanvraag formeel was afgewezen. In een daaropvolgend telefoongesprek deelde de Commissie het NFF mede dat zij in feite geen aanvraag had ontvangen en dat het nu te laat was nog een aanvraag in te dienen. Op 23 september 1996 vroeg het NFF wederom of er nog subsidie verleend kon worden voor het project van 1996. Het kreeg te horen dat er geen mogelijkheid was het evenement in 1996 te financieren.

Opmerkingen van de klager

In zijn opmerkingen over de eerste standpuntbepaling van de Commissie handhaafde het NFF zijn klacht. Naar aanleiding van de brief van de Commissie van 9 januari 1997 volgens welke het NFF had nagelaten naar behoren rekenschap te geven van de besteding van de subsidie in 1995, documenteerde het NFF uitvoerig de wijze waarop het rekenschap had gegeven van de besteding van de subsidie van 1995.

VERDER ONDERZOEK

Gezien de verschillende redenen die de Commissie gaf voor het niet verlenen van subsidie in 1996 heeft de Europese Ombudsman de Commissie om nadere inlichtingen gevraagd.

In haar tweede standpuntbepaling stelde de Commissie dat zij zich nooit bezig had gehouden met de vraag of er al dan niet subsidie moest worden verleend, omdat zij nooit naar behoren ingevulde aanvraagformulieren had ontvangen.

De Commissie voegde eraan toe dat de verantwoordelijke diensten naar aanleiding van de klacht van het NFF hun interne procedure hebben herzien teneinde deze meer formeel te maken, met name wat betreft de communicatie met de aanvragers van subsidies.

In zijn opmerkingen over de tweede standpuntbepaling van de Commissie handhaafde het NFF zijn klacht.

HET BESLUIT

- 1 In de eerste plaats moet worden opgemerkt dat de Commissie in haar twee standpuntbepalingen niet heeft staande gehouden dat voor het evenement van 1996 geen subsidie is verleend omdat het NFF zou hebben nagelaten naar behoren verslag uit te brengen over de besteding van de subsidie van 1995. De Ombudsman zal derhalve niet onderzoeken of de Commissie aanvankelijk terecht heeft geconcludeerd dat de verslaglegging van het NFF niet bevredigend was.

- 2 De Commissie heeft wel staande gehouden dat zij het NFF voor het evenement van 1996 geen subsidie heeft verleend omdat zij nooit formele aanvragen heeft ontvangen. Er zijn geen duidelijke bewijzen dat de Commissie wel formele aanvragen heeft ontvangen. Derhalve kan de Ombudsman niet verder onderzoeken of de Commissie de aanvraag van het NFF onjuist heeft behandeld.
- 3 De jurisprudentie van het Hof van Justitie en de beginselen van behoorlijk bestuur vereisen dat een overheid de maatregelen die zij neemt jegens burgers adequaat toelicht.¹ In het onderhavige geval lijkt de Commissie op verschillende tijdstippen meerdere, onderling tegenstrijdige redenen te hebben gegeven voor het feit dat geen subsidie werd verleend voor het evenement van 1996. Derhalve heeft de Commissie niet voldaan aan een vereiste die volgt uit de beginselen van behoorlijk bestuur.
- 4 De Ombudsman verwelkomt het initiatief van de Commissie haar procedures te herzien.

CONCLUSIE

Op basis van het naar aanleiding van deze klacht ingestelde onderzoek bleek het noodzakelijk de volgende kritische opmerking te maken:

De beginselen van behoorlijk bestuur vereisen dat een overheid de maatregelen die zij ten opzichte van burgers neemt, op adequate en coherente wijze toelicht. In dit geval blijkt dat de Commissie in eerste instantie geen reden gaf voor de afwijzing van het verzoek van klager om subsidie; vervolgens motiveerde zij de afwijzing door te verklaren dat klager niet had voldaan aan de vereisten inzake rekenschap over de besteding van een vorige subsidie, en ten slotte gaf de Commissie te kennen dat zij de aanvraag nooit had ontvangen. Deze handelwijze vormt een geval van wanbeheer.

Omdat het bij dit aspect van de zaak ging om procedures betreffende specifieke gebeurtenissen die in het verleden hadden plaatsgevonden, was het niet opportuun om een minnelijke schikking na te streven. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

ONDERLINGE ERKENNING VAN HELIKOPTERBREVETTEN

Besluit inzake klacht 121/97/VK tegen de Europese Commissie

KLACHT

In februari 1997 diende de heer B. bij de Ombudsman een klacht in tegen de Commissie. Hij beweerde dat de Commissie had nagelaten erop toe te zien dat de Duitse autoriteiten zich hielden aan een Richtlijn inzake de

¹ Zie onder meer het arrest van 7 november 1997 in de zaak T-218/95, *Azienda Agricola "Le Canne" tegen de Commissie*, [1997] Jurispr. II-2055 (rechtsoverweging 65). Zie eveneens wat betreft de verplichting van de overheid haar besluiten te motiveren: J.A. Usher, "The 'Good Administration' of Community Law", in *Current Legal Problems* [1985] blz. 278.

onderlinge erkenning van bewijzen van bevoegdheid voor burgerluchtvaartpersoneel.¹ Hij stelde ook dat de Commissie had nagelaten haar eigen verplichtingen uit hoofde van de richtlijn na te komen.

De heer B. had de Duitse autoriteiten verzocht om erkenning van zijn Oostenrijkse professionele vliegbrevet voor helikopters. De Duitse autoriteiten waren van mening dat zijn brevet niet gelijkwaardig was aan een Duits brevet en ze wilden daarom geen erkenning geven, tenzij de heer B. aan extra voorwaarden voldeed. De heer B. was van mening dat dit discriminerend was en diende een klacht in bij de Commissie. Na een briefwisseling was de heer B. niet tevreden over het standpunt van de Commissie en diende hij een klacht in bij de Ombudsman. Hij beweerde dat de Commissie had nagelaten:

- 1 de eisen die in elke lidstaat worden gehanteerd voor de afgifte van helikopterbrevetten te vergelijken, zoals in artikel 4 van de richtlijn werd bepaald;
- 2 te garanderen dat de Duitse overheid geen discriminerende voorwaarden oplegt voor de erkenning van Oostenrijkse helikopterbrevetten;
- 3 het voorstel vast te stellen voor een besluit van de Raad betreffende de volledige onderlinge erkenning van bewijzen van bevoegdheid, zoals voorzien in de overwegingen van de richtlijn;
- 4 te reageren op een brief van de heer B. van 9 september 1996, gericht aan de heer Probst van Directoraat-generaal VII van de Commissie.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. Samengevat verklaarde de Commissie in haar standpunt het volgende:

Voor wat betreft het eerste punt geldt dat het waar is dat de Commissie nog geen vergelijkend overzicht heeft gemaakt van de eisen voor helikopterbrevetten die in elke lidstaat worden gehanteerd, wat volgens artikel 4, lid 1, van de richtlijn vóór 1 januari 1992 had moeten gebeuren. Dit verzuim om een vergelijkend overzicht op te stellen staat echter los van de persoonlijke situatie van de heer B.

De Commissie was door de Duitse overheid naar behoren geïnformeerd over de extra voorwaarden die deze heeft vastgesteld voor de erkenning van Oostenrijkse helikopterbrevetten. Na rijp beraad heeft de Commissie deze geaccepteerd. De heer B. is hierover geïnformeerd.

Voor wat betreft het derde punt vertrouwt de Commissie voor haar voorstel op technisch werk dat door de Joint Aviation Authority, een geas-

¹ Richtlijn 91/670 van de Raad van 16 december 1991, *PB* 1991 L 373/21.

socieerd orgaan van de Europese Burgerluchtvaart Conferentie, wordt uitgevoerd. Ten tijde van het onderzoek van de Ombudsman had de Authority zojuist het werk betreffende helikopterbrevetten afgerond dat de Commissie te zijner tijd zal bestuderen teneinde een voorstel voor een besluit van de Raad op te stellen.

Voor wat betreft de brief van 9 september 1996 van de heer B. is de Commissie van mening dat de door de vertegenwoordiging in Bonn op 7 November 1996 aan hem gestuurde fax een antwoord overbodig maakte.

Opmerkingen van de klager

In zijn opmerkingen handhaafde de heer B. zijn klacht.

HET BESLUIT

- 1 Voor wat betreft het eerste punt vermeldt artikel 4, lid 1, van de richtlijn dat de Commissie *"een vergelijkend overzicht opstelt van de eisen die in iedere lidstaat gelden voor de afgifte van brevetten met betrekking tot dezelfde functies; zij zendt dit vergelijkend overzicht vóór 1 januari 1992 aan alle lidstaten toe."* De Commissie gaf toe dat ze zo'n vergelijkend overzicht voor helikopterbrevetten nog niet had gemaakt. Het ligt binnen de bevoegdheden van de Commissie om een wijziging van de richtlijn voor te stellen indien zij de termijn die in de richtlijn is vastgelegd, niet kan halen. De beginselen van goed bestuur vereisen dat de Commissie voldoet aan de regels en principes die haar binden. Aangezien de Commissie ten aanzien van helikopterbrevetten niet aan artikel 4, lid 1, van de richtlijn heeft voldaan, heeft de Commissie niet aan deze eis voldaan.
- 2 Voor wat betreft de beoordeling door de Commissie van de extra voorwaarden die door de Duitse autoriteiten voor de erkenning van Oostenrijkse helikopterbrevetten worden gehanteerd, zijn er geen aanwijzingen gevonden die erop duiden dat deze beoordeling fout was.
- 3 Voor wat betreft het derde punt stelt de laatste overweging van de richtlijn dat de Commissie met het oog op de volledige onderlinge erkenning van brevetten vóór 1 juli 1992 een voorstel bij de Raad moet indienen. De Commissie heeft erkend dat het zo'n voorstel nog niet heeft ingediend. Het ligt binnen de bevoegdheden van de Commissie om een wijziging van de richtlijn voor te stellen indien zij de termijn die in de richtlijn wordt aangegeven, niet kan halen. De principes van goed bestuur vereisen dat de Commissie zich houdt aan duidelijke, ondubbelzinnige, openbaar gemaakte verklaringen over het tijdstip waarop voorstellen voor wetgeving worden ingediend. Aangezien de Commissie nog niet in overeenstemming met de genoemde overweging had gehandeld, heeft de Commissie niet aan die eis voldaan.

- 4 Voor wat betreft het vierde punt dient te worden opgemerkt dat de fax van 7 november 1996 van de vertegenwoordiging in Bonn, waarvan de Commissie van mening was dat deze een antwoord was op de brief van de heer B. van 9 september 1996, niet naar deze brief verwees. De inhoud van de fax leek geen antwoord te geven op de belangrijke vragen die in de brief van de heer B. gesteld werden. Integendeel, de fax eindigde met de mededeling dat de vertegenwoordiging contact zou opnemen met de diensten van de Commissie in Brussel, opdat deze zich tot de heer B. zouden richten. De principes van goed bestuur vereisen dat de Commissie antwoord geeft op brieven die aan haar gericht worden. Aangezien de Commissie niet gereageerd heeft op de brief van de heer B. van 9 september 1996, heeft de Commissie niet aan die eis voldaan.

CONCLUSIE

Op basis van de onderzoeken van de Ombudsman naar deze klacht bleek het nodig de volgende kritische opmerkingen te maken:

- (i) De beginselen van goed bestuur vereisen dat de Commissie zich houdt aan de regels en beginselen die haar binden. Gegeven het feit dat de Commissie voor wat betreft de helikopterbrevetten nog niet heeft voldaan aan de verplichting vastgelegd in artikel 4, lid 1, van Richtlijn 91/670, heeft de Commissie niet aan die eis voldaan.
- (ii) De beginselen van goed bestuur vereisen dat de Commissie zich houdt aan duidelijke, ondubbelzinnige, openbaar gemaakte verklaringen over het tijdstip waarop voorstellen voor wetgeving worden ingediend. Aangezien de Commissie het voorstel dat volgens de laatste overweging van Richtlijn 91/670 vóór 1 juli 1992 werd verwacht, nog niet heeft ingediend, heeft de Commissie niet aan die eis voldaan.
- (iii) De beginselen van goed bestuur vereisen dat de Commissie aan haar gerichte brieven beantwoordt. Aangezien de Commissie niet gereageerd heeft op de brief van de heer B. van 6 september 1996, heeft zij niet aan die eis voldaan.

Gezien het feit dat deze aspecten van de zaak procedures betroffen die verband houden met specifieke gebeurtenissen in het verleden, was het niet opportuun te streven naar een minnelijke schikking van de zaak. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

VERZUIM INLICHTINGEN TE VERSTREKKEN OVER DE UITKOMST VAN DE BEHANDELING VAN EEN KLACHT

Besluit inzake klacht 250/97/OV tegen de Europese Commissie

KLACHT

In maart 1997 diende de heer S. namens een vereniging een klacht in bij de Ombudsman. Hij stelde dat de Commissie (DG XVI - E/3) hem ondanks zijn verzoek geen informatie had verstrekt of dat zelfs had geweigerd. In het bijzonder deed hij de volgende beweringen:

- (i) Toen de vereniging vernam dat de Commissie had besloten voor het project "Systeem voor drainage en biologische reiniging" in Preveza, Griekenland medefinanciering te verstrekken uit het Cohesiefonds, vroeg zij DG XVI (Regionaal Beleid en Cohesie) telefonisch om een afschrift van het besluit, maar dit verzoek werd geweigerd.
- (ii) Het besluit tot medefinanciering van het project was niet naar behoren in het *Publicatieblad* gepubliceerd.
- (iii) Op 8 januari 1996 diende de vereniging met gebruikmaking van het standaardklachtenformulier van de Commissie (PB 1989, C26/6) samen met de gemeente Mytika een klacht in tegen het Griekse Ministerie van Milieu, Regionale Planning en Openbare Werken, dat zij ervan beschuldigde in strijd met het Gemeenschapsrecht te handelen. De klacht had betrekking op het besluit nr. 30146/94 van 11 juli 1995 van het Ministerie om behandeld afvalwater bij Kalamitsi te lozen in de Ionische Zee. Volgens de klager was dit besluit in strijd met communautaire en nationale milieuwetgeving. De vereniging vroeg de Commissie tevens de financiering van het onder (i) genoemde project op te schorten. De vereniging stuurde de Commissie nog eens vijf andere brieven, en wel op 7 februari 1996, 8 maart 1996, 6 mei 1996, 15 juli 1996 en 8 januari 1997, waarin zij nieuwe informatie verstreekte met betrekking tot haar oorspronkelijke klacht. DG XVI heeft deze brieven nooit beantwoord en evenmin de vereniging op de hoogte gehouden van de voortgang van de behandeling van haar klacht.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd in juni 1997 doorgezonden aan de Commissie. Ten aanzien van de eerste bewering stelde de Commissie in haar standpunt dat de bevoegde dienst klager had medegedeeld dat zijn verzoek schriftelijk moest worden ingediend overeenkomstig artikel 2, lid 1, van het besluit van de Commissie van 8 februari 1994 inzake de toegang van het publiek tot documenten van de Commissie. De Commissie merkte op dat zij er na ontvangst van een schriftelijk verzoek geen problemen mee zou hebben het besluit naar klager toe te sturen, maar zij had een dergelijk verzoek niet gekregen.

Wat de tweede bewering betreft merkte de Commissie op dat overeenkomstig artikel 10, lid 7, van verordening nr. 1164/94¹ van de Raad slechts de hoofdelementen van de besluiten van de Commissie in het *Publicatieblad* hoeven te worden gepubliceerd. De hoofdelementen van het project in kwestie waren gepubliceerd in PB C 122 van 19 april 1997. De Commissie verklaarde de lange tijd die er lag tussen de goedkeuring van het besluit en de opname ervan in het *Publicatieblad* door te verwijzen naar de grootte en de aard van de publicatie, een overzicht van 66 projecten die op verschillende dagen waren goedgekeurd. Gezien het feit dat de besluiten na goedkeuring aan de lidstaten worden bekendgemaakt, worden de hoofdelementen slechts omwille van de doorzichtigheid gepubliceerd. Derhalve voegt de Commissie de informatie over verschillende projecten liever samen dan dat zij deze in afzonderlijke delen van het *Publicatieblad* publiceert.

Wat de derde bewering betreft stelde de Commissie in de eerste plaats dat haar diensten hadden geconcludeerd dat het project niet in strijd was met het Gemeenschapsrecht en dat de klacht derhalve niet hoefde te worden geregistreerd. Meer in het bijzonder was er geen sprake van schending van richtlijn 85/337/EEG,² die van kracht werd nadat het project in 1985 was gestart.

Pas na een preliminair besluit van de Griekse Raad van State en een milieueffectbeoordeling op last van het Ministerie van Milieu besloot de Commissie op 5 november 1996 tot medefinanciering van het project. Dit besluit was in overeenstemming met het besluit van de Griekse Raad van State.

De Commissie merkte op dat er naar aanleiding van de klacht van 8 januari 1996 twee ontvangstbevestigingen aan klager waren gezonden, en wel op 17 januari en 19 februari 1996 door respectievelijk de afdelingen Regionaal Fonds en Cohesiefonds, maar dat het niet noodzakelijk was alle andere brieven te beantwoorden die de vereniging aan de Commissie had gestuurd. Niettemin verzond de afdeling Cohesiefonds op 23 juli 1997 een brief naar klager waarin alle vorige brieven werden beantwoord.

Opmerkingen van de klager

Klager bleef bij zijn bewering dat het tegen de regels was dat het besluit pas vijf maanden na de goedkeuring ervan werd gepubliceerd en dat de vereniging geen informatie daarover had ontvangen. Klager merkte voorts op dat de Commissie ten onrechte had beweerd dat er geen sprake was van schending van het Gemeenschapsrecht en dat de Commissie de vereniging nooit had medegedeeld dat de klacht was afgewezen. Klager concludeerde dat hij een jaar lang geen enkel antwoord had ontvangen op zijn brieven, waaraan de Commissie geen aandacht had geschonken.

¹ Verordening (EG) nr. 1164/94 van de Raad van 16 mei 1994 tot oprichting van een Cohesiefonds, PB 1994 L 130/1.

² Richtlijn 85/337/EEG van de Raad van 27 juni 1985 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten, PB 1985 L 175/40.

HET BESLUIT

1 Het vermeend niet-verzenden van een afschrift van het besluit tot toekenning van financiële steun

Wat betreft het verzoek om een afschrift van een besluit van de Commissie tot medefinanciering van een project, constateerde de Ombudsman dat in artikel 2, lid 1, van het besluit van de Commissie van 8 februari 1994 inzake de toegang van het publiek tot documenten van de Commissie wordt bepaald dat alle verzoeken om toegang tot documenten schriftelijk bij de relevante afdeling van de Commissie moeten worden ingediend. Klager was door de bevoegde dienst van de Commissie op de hoogte gesteld van het feit dat deze procedure verplicht moest worden gevolgd om het gevraagde document te verkrijgen. Klager bleek evenwel nooit een dergelijk schriftelijk verzoek aan DG XVI te hebben gericht. Onder deze omstandigheden getuigde het niet van wanbeheer dat de Commissie hem geen afschrift van het besluit toezond.

2 Het vermeend niet naar behoren publiceren van het besluit in het *Publicatieblad*

- 2.1 De klager beweerde dat het besluit tot medefinanciering van het project niet naar behoren in het *Publicatieblad* was gepubliceerd en dat er vijf maanden waren verstreken tussen de goedkeuring van het besluit en de publicatie ervan. De Commissie antwoordde dat de hoofdelementen van het besluit in kwestie waren gepubliceerd in PB C 122 van 19 april 1997.
- 2.2 In artikel 10, lid 7, van verordening nr. 1164/94 van de Raad wordt bepaald dat slechts de hoofdelementen van besluiten van de Commissie waarin projecten worden goedgekeurd en financiële steun uit het Cohesiefonds wordt toegekend, in het *Publicatieblad* hoeven te worden gepubliceerd. De Verordening noemt geen tijds-limiet voor deze publicatie. In het onderhavige geval werd het besluit genomen op 5 november 1996 en werden de hoofdelementen ervan op 19 april 1997 gepubliceerd. De Commissie verklaarde deze tussenliggende periode van vijf maanden door te verwijzen naar de grootte en de aard van de publicatie, een overzicht van 66 projecten die op verschillende dagen waren goedgekeurd. Zij wees erop dat haar diensten deze informatie liever samenbrengen in één *Publicatieblad* dan deze afzonderlijk te publiceren. Dit bleek een redelijke verklaring te vormen voor de lange tijd die er lag tussen goedkeuring en publicatie van het besluit. Derhalve getuigde het niet van wanbeheer dat het besluit pas op 19 april 1997 werd gepubliceerd.

3 Het vermeend niet-informereren van klager over de uitkomst van de behandeling van zijn klacht met betrekking tot de schending van het Gemeenschapsrecht (procedure van artikel 169)

- 3.1 Dit onderdeel van de klacht betrof vermeend wanbeheer in de administratieve procedure met betrekking tot de behandeling van

een klacht inzake inbreuk door een lidstaat op het Gemeenschapsrecht. Ten aanzien van deze administratieve procedure had de Commissie in haar opmerkingen in het kader van het onderzoek op eigen initiatief 303/97/PD¹ van de Ombudsman opgemerkt dat alle klachten die de Commissie bereikten, werden geregistreerd en dat op deze regels geen uitzonderingen werden gemaakt, dat zij de ontvangst van de klacht bevestigde en dat klager op de hoogte werd gehouden van de actie die de Commissie naar aanleiding van de klacht ondernam of van het feit dat er geen actie werd ondernomen. De Commissie merkte tevens op dat een besluit om een dossier te sluiten zonder enige actie te ondernemen, binnen een jaar na de datum waarop een klacht was geregistreerd, moest worden genomen.

- 3.2 In het onderhavige geval bleek dat aan klager twee ontvangstbevestigingen waren gezonden, en wel in januari en februari 1996. De Commissie besloot vervolgens de klacht niet te registreren, omdat zij concludeerde dat er geen sprake was van schending van het Gemeenschapsrecht. De Commissie deelde klager dit echter niet mede en evenmin de redenen waarom de klacht niet was geregistreerd. Het duurde tot juli 1997 voordat de Commissie klager schriftelijke informatie verstrekke over de uitkomst van de behandeling van zijn klacht, dat wil zeggen zeventien maanden na de ontvangstbevestigingen. Nog belangrijker was dat tijdens deze periode van zeventien maanden, gedurende welke klager vijf brieven had verzonden waarin hij informatie vroeg over de voortgang van de behandeling van zijn klacht, de Commissie hem niet had laten weten waarom zij vond dat er geen sprake was van inbreuk op het Gemeenschapsrecht. De Ombudsman constateerde dat er volgens de opmerkingen van de Commissie zelf in het kader van zijn onderzoek op eigen initiatief geen uitzonderingen werden gemaakt op de regel dat alle door de Commissie ontvangen klachten werden geregistreerd, en dat een besluit om een dossier te sluiten zonder enige actie te ondernemen, moest worden genomen binnen een periode van ten hoogste een jaar na de datum waarop de klacht was geregistreerd.
- 3.3 Zelfs indien de toezeggingen die de Commissie heeft gedaan in het kader van het onderzoek op eigen initiatief, plaatsvonden na indiening van de klacht in kwestie, vereisen de beginselen van goed administratief gedrag dat de Commissie klager afdoende en zo spoedig mogelijk over de uitkomst van de behandeling van zijn klacht inlicht. Derhalve getuigde het in het onderhavige geval van wanbeheer dat de Commissie klager niet mededeelde dat zij de klacht niet registreerde en evenmin daarvoor de redenen aangaf en dat het maar liefst zeventien maanden duurde voordat zij klager schriftelijke informatie verstrekke over de uitkomst van de behandeling van zijn klacht.

¹ 303/97/PD, vermeld in het Jaarverslag van de Europese Ombudsman over 1997, blz. 299-304; zie ook het Vijftiende jaarlijks verslag van de Commissie over de controle op de toepassing van het Gemeenschapsrecht (1997), Inleiding blz. III-IV (COM(1998)317 def.).

CONCLUSIE

Op basis van het onderzoek van de Ombudsman naar punt 1 en 2 van deze klacht bleek er geen sprake te zijn van wanbeheer door de Commissie.

Op basis van het onderzoek van de Ombudsman naar punt 3 van deze klacht bleek het noodzakelijk de volgende kritische opmerking te maken:

Volgens de opmerkingen van de Commissie zelf in het kader van het onderzoek op eigen initiatief 303/97/PD van de Ombudsman worden er geen uitzonderingen gemaakt op de regel dat alle door de Commissie ontvangen klachten worden geregistreerd, en moet een besluit om een dossier te sluiten zonder enige actie te ondernemen, worden genomen binnen een periode van ten hoogste een jaar na de datum waarop de klacht is geregistreerd. Zelfs indien de toezeggingen die de Commissie heeft gedaan in het kader van dit onderzoek op eigen initiatief, plaatsvonden na indiening van de klacht in kwestie, vereisen de beginselen van goed administratief gedrag dat de Commissie de klager afdoende en zo spoedig mogelijk over de uitkomst van de behandeling van zijn klacht inlicht. Derhalve vormde het een geval van wanbeheer dat de Commissie de klager niet mededeelde dat zij de klacht niet registreerde en evenmin daarvoor de redenen aangaf en dat het zeventien maanden duurde voordat zij klager schriftelijke informatie verstrekke over de uitkomst van de behandeling van zijn klacht.

Omdat het bij dit aspect van de zaak ging om procedures betreffende specifieke gebeurtenissen die in het verleden hadden plaatsgevonden, was het niet opportuun een minnelijke schikking met betrekking tot deze zaak na te streven. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

WIJZIGING VAN HET AANWERVINGSBELEID

Besluit inzake klacht 320/97/PD tegen de Europese Commissie

KLACHT

In april 1997 diende de heer R. bij de Ombudsman een klacht in. Hij vond dat de wijze waarop de Commissie zijn aanwerving had behandeld, een geval van wanbeheer vormde.

In juni 1994 had de heer R. met succes een selectieprocedure doorlopen die door de Commissie was georganiseerd om een reservelijst op te stellen voor de aanwerving van tijdelijk personeel in de rang A7/6, 65T/XXIII/93. In september 1996, toen hij in Peru werkte, werd hij gebeld door een ambtenaar van DG IB van de Commissie, die wilde weten of hij geïnteresseerd was in een functie betreffende Latijns-Amerika. De heer R. liet weten dat hij hiervoor belangstelling had.

In november 1996 ontving de heer R. een brief van Directoraat-generaal IX, waarin hij werd uitgenodigd naar Brussel te komen voor een sollicitatiegesprek en voor de noodzakelijke medische onderzoeken indien de post hem

zou worden aangeboden. Het gesprek en de medische onderzoeken vonden later die maand plaats.

Op 6 december 1996 werd de post door DG IB mondeling aan de heer R. aangeboden. In een brief van 16 december 1996 vroeg DG IB aan DG IX de aanwervingsprocedure zo spoedig mogelijk in gang te zetten.

Op 13 januari 1997 nam de heer R. contact op met DG IX. Hij kreeg te horen dat zijn aanwerving zeker was en dat hij daarover binnen een week een fax zou ontvangen. Op 16 januari 1997 deelde DG IX de heer R. mede dat de aanwervingsprocedure geblokkeerd was door een besluit om de desbetreffende reservelijst te annuleren, waardoor hij niet kon worden aangeworven. De heer R. had nooit schriftelijk bericht ontvangen dat de reservelijst was geannuleerd.

Bij schrijven van 15 maart 1997 deelde de heer R. de Commissie mede dat hij deze handelwijze onjuist achtte.

In zijn klacht aan de Ombudsman beweerde de heer R. dat de handelwijze van de Commissie een geval van wanbeheer vormde. Naar zijn mening was er sprake van onzorgvuldige procedures, een gebrek aan professioneel verantwoordelijk gedrag binnen de diensten van de Commissie, onvoldoende respect voor de burger, en slecht financieel beheer, aangezien het retourticket Lima-Brussel voor de heer R. door de Commissie was betaald.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. In haar standpunt gaf de Commissie aan dat zij op 13 november 1996 goedkeuring had gegeven aan een nieuw besluit inzake haar beleid ten aanzien van tijdelijke functionarissen dat gebaseerd is op artikel 2a van de regeling welke van toepassing is op andere personeelsleden (hierna te noemen "het nieuwe besluit"). Aan de goedkeuring van het nieuwe besluit, dat op 1 december 1996 van kracht werd, was uitvoerig overleg met vertegenwoordigers van diensten en personeel voorafgegaan. De nieuwe regels waren veel strenger dan de oude, omdat de aanwerving van tijdelijke functionarissen in de rang A7/6 werd beperkt tot sollicitanten die op een reservelijst stonden welke op grond van een extern vergelijkend onderzoek was opgesteld, of tot sollicitanten die met succes een selectieprocedure voor specifieke beroepen hadden doorlopen. Volgens het nieuwe besluit zouden met name voor rang A5/4 tijdelijke functionarissen worden aangeworven, zodat de instelling over gespecialiseerde kennis kon beschikken. Verder besloot het bestuur van de Commissie dat alle reservelijsten die waren opgesteld naar aanleiding van selectieprocedures voor tijdelijke posten, per 1 december 1996 moesten worden geannuleerd, zodat het beleid inzake tijdelijke functionarissen op basis van het nieuwe besluit kon worden aangepast. De directeuren-generaal en diensthoofden werden op 3 december 1996 van het nieuwe besluit in kennis gesteld.

De Commissie gaf verder aan dat DG IB gedurende het proces dat tot de goedkeuring van het nieuwe besluit leidde, inderdaad contact had met de heer R. en dat laatstgenoemde een sollicitatiegesprek had in verband met een post bij DG IB. Omdat het verzoek van DG IB om de heer R. aan te werven echter pas op 16 december 1996 werd gedaan, moest DG IX de nieuwe regels toepassen en derhalve het verzoek afwijzen.

Voorts gaf de Commissie te kennen dat zij het spijtig vond dat de heer R. tegenstrijdige informatie had ontvangen met betrekking tot een mogelijk aanbod voor een baan; zij achtte het evenwel noodzakelijk de volgende punten onder de aandacht te brengen:

- 1 Toen de heer R. werd gevraagd naar Brussel te komen, was het nieuwe besluit nog niet goedgekeurd en kon DG IX derhalve het verzoek van DG IB om de heer R. uit te nodigen voor een gesprek, niet weigeren.
- 2 Het feit dat iemand op een reservelijst staat, geeft de persoon in kwestie geen enkel recht op een post. Alleen de directeur-generaal van DG IX is bevoegd te beslissen over de aanwerving van tijdelijke functionarissen en alleen de diensten van DG IX mogen namens de Commissie banen aanbieden. Er is vastgesteld dat de heer R. nooit een brief van dergelijke strekking heeft ontvangen.
- 3 De brief van de heer R. van 15 maart 1997 werd door de Commissie beantwoord.

Opmerkingen van de klager

In zijn opmerkingen handhaafde de heer R. zijn klacht. Hij benadrukte met name dat hij de handelwijze van de Commissie in strijd achtte met het beginsel van rechtmatige verwachtingen. De diensten van de Commissie hadden zowel in december als in januari mondeling bevestigd dat de baan hem zou worden aangeboden, dus nadat het nieuwe besluit van kracht was geworden. Dit sterkte hem in zijn overtuiging dat de procedures van de Commissie onzorgvuldig waren.

VERDER ONDERZOEK

Na zorgvuldige overweging van het standpunt van de Commissie en de opmerkingen van klager vroeg de Ombudsman de Commissie hem een afschrift te zenden van het besluit van 13 november 1996 en hem over de volgende punten te informeren:

- 1 Voorzag bovengenoemd besluit in overgangsmaatregelen voor lopende aanwervingsprocedures? Zo niet, wat waren daarvoor dan de redenen?
- 2 Was DG IB betrokken bij het intensieve overleg met diensten? Wanneer was het voorbereidende werk betreffende het besluit afgerond en wanneer werd de procedure in gang gezet om het nieuwe besluit ter goedkeuring aan de Commissie voor te leggen?

- 3 Op welke wijze werden de diensten van de Commissie in kennis gesteld van het nieuwe besluit, nadat het was goedgekeurd?

Als onderdeel van haar antwoord verzond de Commissie het besluit van 13 november 1996 en een schrijven gedateerd 3 december 1996 over het besluit, opgesteld door DG IX en gericht aan de directeuren-generaal en diensthoofden van de Commissie. Voorts stuurde de Commissie een afschrift van het curriculum vitae van de heer R. mee.

Volgens de Commissie bevatte het besluit overgangsmaatregelen, omdat in bovengenoemd schrijven van 3 december 1996 vermeld stond dat bestaande reservelijsten konden worden gehandhaafd om aanwerving overeenkomstig het nieuwe besluit mogelijk te maken.

De Commissie wees er voorts op dat krachtens het nieuwe besluit de studie politieke wetenschappen die de heer R. had gevolgd, niet als een specifiek beroep kon worden beschouwd. Ten slotte stelde de Commissie dat de procedure die tot de goedkeuring van het nieuwe besluit had geleid, volledig doorzichtig was geweest en dat alle diensten van de Commissie regelmatig van de lopende werkzaamheden op de hoogte waren gehouden, bijvoorbeeld tijdens de wekelijkse bijeenkomsten van assistenten, alsmede door het schrijven van 3 december 1996.

In zijn opmerkingen over de tweede standpuntbepaling van de Commissie handhaafde de heer R. zijn klacht.

HET BESLUIT

De beginselen van behoorlijk bestuur vereisen dat de overheid burgers eerlijk en rechtvaardig behandelt. Het is aan de Commissie haar procedures zodanig te organiseren dat zij aan deze vereiste voldoet.

In deze zaak werd vastgesteld dat het nieuwe besluit omtrent de aanwerving van tijdelijke functionarissen op 1 december 1996 van kracht werd en dat op grond van dit besluit werd vereist dat sollicitanten een gespecialiseerd beroep uitoefenen. Tevens werd vastgesteld dat de heer R. niet aan deze eis voldeed en derhalve niet werd aangeworven.

Voorts werd vastgesteld dat de heer R. onder de oude regels met succes sollicitatiegesprekken had gevoerd en medische onderzoeken had ondergaan en door de verantwoordelijke dienst was geselecteerd. Gebleken is dat indien de oude regels na 30 november nog steeds geldig waren geweest, de heer R. zou zijn aangeworven.

De vraag was derhalve of het eerlijk was aan de heer R. een nieuwe eis te stellen die nog niet gold op het moment dat hij met succes de aanwervingsprocedure doorliep. De Commissie had voor een dergelijk optreden geen doorslaggevend belang aangegeven. De Ombudsman was van oordeel dat het niet als eerlijk kon worden beschouwd aan de heer R. een eis te stellen die nog niet gold op het moment dat hij met succes de aanwervingsprocedure doorliep. Derhalve bleek dat de Commissie niet voldaan

had aan de vereiste om haar procedures zodanig te organiseren dat de burger eerlijk en rechtvaardig werd behandeld.

CONCLUSIE

Op basis van het onderzoek naar deze klacht bleek het noodzakelijk de volgende kritische opmerking te maken:

De beginselen van behoorlijk bestuur vereisen dat de overheid burgers eerlijk en rechtvaardig behandelt. In deze zaak bleek dat een sollicitant die met succes sollicitatiegesprekken had gevoerd en medische onderzoeken had ondergaan en die door de verantwoordelijke dienst was geselecteerd, niet werd aangeworven. De reden hiervoor was dat de Commissie aan de aanwerving een eis verbond die nog niet gold op het moment dat de sollicitant met succes de aanwervingsprocedure doorliep. Door zo te handelen maakte de Commissie zich schuldig aan wanbeheer.

Omdat het bij dit aspect van de zaak ging om procedures betreffende specifieke gebeurtenissen die in het verleden hadden plaatsgevonden, was het niet opportuun met betrekking tot deze zaak een minnelijke schikking na te streven. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

AANWERVINGSPROCEDURES

Besluit inzake klacht 588/97/PD tegen de Europese Commissie

KLACHT

In juni 1997 diende de heer S. een klacht in bij de Ombudsman over het feit dat de Commissie hem geen baan had aangeboden nadat hij was geslaagd voor een algemeen vergelijkend onderzoek voor administrateurs, COM/A/720, dat door de Commissie in 1992 was georganiseerd. De heer S. had daarna verschillende malen gesolliciteerd voor een baan bij de Commissie en diverse malen een onderhoud gehad met verschillende diensthoofden. Ondanks het feit dat zijn kwalificaties algemeen erkend waren, had men hem tot dusverre nog geen baan aangeboden. Volgens hetgeen de Commissie hem vertelde, waren de redenen hiervoor ten eerste dat vacatures vervuld dienden te worden door kandidaten uit de nieuwe lidstaten, namelijk Oostenrijk, Finland en Zweden, die op 1 januari 1995 tot de Europese Unie waren toegetreden, en ten tweede dat reeds veel ambtenaren met de Belgische nationaliteit voor de Commissie werkten.

Klager achtte deze redenen, die hij vernam in zijn mondelinge contacten met de Commissie, in strijd met de fundamentele rechten zoals deze zijn vastgelegd in het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en met artikel 27 van het Statuut van de ambtenaren dat bepaalt dat geen banen gereserveerd kunnen worden voor een specifieke nationaliteit. Bovendien achtte klager het paradoxaal dat taken binnen de Commissie werden uitgedeeld aan verschillende soorten tijdelijk personeel, te weten dienstverleners, hulpfunctiona-

rissen en tijdelijke functionarissen, terwijl sollicitanten die voor een examen waren geslaagd, niet werden aangeworven.

De heer S. vroeg de Ombudsman te interveniëren zodat zijn sollicitatie naar behoren onderzocht zou worden.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd aan de Commissie doorgezonden. In haar standpunt stelde de Commissie dat de geldigheid van de reservelijst in kwestie tweemaal was verlengd en op 30 juni 1995 uiteindelijk was verlopen. Voorts herinnerde de Commissie eraan dat volgens de jurisprudentie van het Hof van Justitie het feit dat iemand op een reservelijst staat, niet betekent dat hij recht heeft op een baan bij een van de communautaire instellingen.

Betreffende de bewering van klager over schending van de fundamentele rechten, te weten discriminatie op grond van nationaliteit, stelde de Commissie ten eerste dat volgens de algemene regel, vastgelegd in artikel 27 van het Statuut van de ambtenaren, geen posten gereserveerd worden voor onderdanen van een specifieke lidstaat. De diensten van de Commissie selecteren op basis van reservelijsten de sollicitanten wier beroepsprofiel zoveel mogelijk aansluit bij dat wat de dienst nodig heeft, waarna zij een aanwervingsvoorstel formuleren bij het desbetreffende Directoraat-generaal, DG IX. De Commissie benadrukte dat DG IX geen voorstel met betrekking tot de heer S. had ontvangen. Bovendien refereerde de Commissie aan het feit dat van de acht Belgen die op de reservelijst in kwestie stonden, er vier waren aangeworven.

Ten tweede stelde de Commissie dat in de context van de toetreding van de drie genoemde lidstaten, de Raad verordening 626/95 had goedgekeurd om bepaalde posten te kunnen reserveren voor houders van een van de drie vermelde nationaliteiten. Deze verordening vormt dus een wettige afwijking van de algemene regel dat geen posten gereserveerd worden voor onderdanen van een specifieke lidstaat.

Betreffende het gebruik van tijdelijk personeel stelde de Commissie dat de begrotingsautoriteiten permanente en tijdelijke posten toekennen aan de Commissie, alsmede kredieten om hulpfunctionarissen en dienstverleners in dienst te nemen. Daarom heeft het gebruik van dit soort personeel geen invloed op de mogelijkheden ambtenaren aan te werven voor een vaste baan.

Opmerkingen klager

In zijn opmerkingen op het commentaar van de Commissie, handhaafde de heer S. zijn klacht. Bovendien stelde hij een reeks nieuwe kwesties aan de orde zoals de gemiddelde geldigheidsduur van reservelijsten, de redenen van de Commissie om de geldigheid van een reservelijst niet te verlengen, de kosten voor het organiseren van een vergelijkend onderzoek en de redenen waarom de Commissie – nadat de reservelijst vervallen was –

besloot een vacature te publiceren waarvoor hij zichzelf gekwalificeerd achtte.

In een volgende brief vroeg de heer S. in kennis te worden gesteld van de maatregelen die de Ombudsman had ondernomen om met betrekking tot zijn klacht een minnelijke schikking te bereiken door ervoor te zorgen dat hij te gelegener tijd een baan bij de Commissie zou krijgen.

HET BESLUIT

Ten eerste dient opgemerkt te worden dat de Ombudsman het niet gerechtvaardigd achtte onderzoeken in te stellen naar de nieuwe kwesties die klager in zijn opmerkingen aan de orde had gesteld, daar deze buiten het bestek van zijn oorspronkelijke klacht lagen. Ook dient te worden opgemerkt dat het bereiken van een minnelijke schikking alleen aan de orde is als de Ombudsman heeft vastgesteld dat het om wanbeheer gaat.

Vervolgens moet benadrukt worden dat de Commissie niet het recht had klager een vaste baan aan te bieden daar de geldigheidsduur van de reservelijst verlopen was en voorts dat het voorkomen op een reservelijst, kandidaten niet het recht geeft op een baan bij de communautaire instellingen.

In de klacht van de heer S. werd de kwestie aan de orde gesteld of hij het voorwerp was van onwettige discriminatie op grond van nationaliteit. Het feit dat de Commissie gebruikmaakt van extern dan wel tijdelijk personeel bleek niet relevant te zijn om deze kwestie te beoordelen. Het onderzoek van de kwestie bestond uit twee delen: ten eerste discriminatie betreffende posten waarop de algemene regel van artikel 27 van het Statuut van de ambtenaren van toepassing is en ten tweede discriminatie betreffende posten waarop de algemene regel niet van toepassing is wegens verordening 626/95 van de Raad.

Betreffende het eerste deel, dient gewezen te worden op de inhoud van artikel 27:

Aanwerving dient erop gericht te zijn de instelling de medewerking te verzekeren van ambtenaren die uit een oogpunt van bekwaamheid, prestatievermogen en onkreukbaarheid aan de hoogste eisen voldoen en die uit de onderdanen van de lidstaten der Gemeenschappen zijn aangeworven met inachtneming van een zo breed mogelijke aardrijkskundige spreiding.

Ambtenaren dienen geselecteerd te worden zonder rekening te houden met ras, geloofsovertuiging of geslacht.

Er worden geen ambten gereserveerd voor onderdanen van een specifieke lidstaat.

Deze bepaling wil voor een evenwicht zorgen tussen de noodzaak gekwalificeerd personeel aan te werven en het feit dat een internationale instelling ervoor moet zorgen personeel in dienst te nemen dat afkomstig is uit

de verschillende landen die de instellingen hebben opgericht. Volgens de jurisprudentie van het Hof van Justitie, impliceert de bepaling

“dat als een communautaire instelling ambtenaren aanwerft, ambtenaren bevordert of ambtenaren in een bepaalde functie benoemt, zij zich enerzijds moet laten leiden door de belangen van de dienst zonder rekening te houden met de nationaliteit, en dat zij er anderzijds voor moet zorgen dat zij worden aangenomen met inachtneming van een zo breed mogelijke aardrijkskundige spreiding uit onderdanen van de lidstaten van de Gemeenschappen. De instelling brengt die vereisten met elkaar in overeenstemming, zoals het Hof met name verklaarde in zijn arrest van 6 mei 1969 (zaak 17/68, Reinarz, Jurisprudentie [1969] 61), wanneer, in die gevallen waar de kwalificaties van de diverse kandidaten zo goed als dezelfde zijn, de instelling het criterium van de nationaliteit laat doorwegen teneinde onder haar personeel een geografische evenwicht te handhaven of te herstellen.”¹

Het voor aanwervingen verantwoordelijke Directoraat-generaal van de Commissie bleek nooit enig voorstel te hebben ontvangen voor de aanwerving van klager en dus was er nooit een voorstel van de hand gewezen op grond van zijn Belgische nationaliteit. Gezien het feit bovendien, dat vier van de acht Belgen die op de reservelijst stonden een betrekking hadden gekregen bij de Commissie, bleek moeilijk geloof te kunnen worden gehecht aan de bewering dat er een algemene stop was op de aanwerving van Belgen. Daarom was er geen sprake van onwettige discriminatie van Belgische sollicitanten door de Commissie.

Wat evenwel de mondelinge verklaringen betreft van ambtenaren van de Commissie waaraan de heer S. refereerde en die de Commissie niet tegensprak, was het inderdaad waar dat deze verklaringen de indruk konden wekken dat de betrokken ambtenaren zich niet bewust waren van de verplichtingen die zij krachtens artikel 27 van het Statuut van de ambtenaren hebben. De beginselen van behoorlijk bestuur vereisen dat de administratie in haar contacten met burgers de voor haar bindende regels respecteert. Daar de verklaringen waaraan de heer S. refereerde gemakkelijk verkeerd uitgelegd konden worden in de zin dat de betrokken ambtenaren hun verplichtingen krachtens artikel 27 van het Statuut van de ambtenaren niet waren nagekomen, richtte de Ombudsman een kritische opmerking tot de Commissie. Hierin werd de Commissie verzocht ervoor te zorgen dat haar personeel in de contacten met sollicitanten in de toekomst artikel 27 van het Statuut van de ambtenaren zou naleven.

Wat betreft de posten die gereserveerd zijn voor onderdanen van Oostenrijk, Zweden of Finland, bepaalt artikel 1 van verordening 626/95 van de Raad:

“Niettegenstaande... derde lid van artikel 27 ...van het Statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen, mogen vacatures tot 31 december 1999 worden vervuld door Oostenrijkse, Zweedse of

¹ Arrest van 30 juni 1983 in zaak 85/82, *Schloh tegen Raad*, [1983] ECR 2105, zie paragraaf 26.

Finse onderdanen tot de grens die is vastgesteld in de besprekingen over de begroting in de verantwoordelijke instelling."

Deze verordening stond duidelijk een afwijking toe van de algemene regel in het derde lid van artikel 27 van het Statuut van de ambtenaren. Daar de verordening niet was betwist, diende de Commissie deze toe te passen. Derhalve bleek de Commissie het volste recht te hebben deze vacatures te laten vervullen door onderdanen van een van de drie landen.

Wat betreft beide klachten van klager bleek er dus geen sprake te zijn van onwettige discriminatie door de Commissie. De bepalingen van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens bleken op dit resultaat niet van invloed te zijn.

Op basis van de onderzoeken van de Ombudsman naar deze klacht bleek het nodig de volgende kritische opmerking te plaatsen:

De Commissie zal ervoor zorgen dat haar personeel zich in zijn contacten met sollicitanten bewust is van de verplichtingen die het krachtens artikel 27 van het Statuut van de ambtenaren heeft.

Aangezien dit aspect van de zaak betrekking had op procedures betreffende specifieke gebeurtenissen in het verleden, was het niet opportuun een minnelijke schikking na te streven. Derhalve sloot de Ombudsman de zaak.

BUITENSPORIGE VERTRAGING BIJ HET BEANTWOORDEN VAN CORRESPONDENTIE

Besluit inzake klacht 1087/97/OV tegen de Europese Commissie

KLACHT

In november 1997 diende de heer G., directeur van een niet-gouvernementele organisatie die medische zorg biedt aan ernstig gewonde kinderen uit oorlogs- en crisisgebieden, een klacht in bij de Ombudsman over de afwijzing van zijn financieringsaanvraag door DG VIII (Ontwikkeling) van de Commissie. Het desbetreffende project had tot doel dakloze kinderen in geselecteerde nieuwe gezinnen te plaatsen, aangezien weeshuizen hun niet de gezinsstructuur kunnen bieden die nodig is voor hun emotionele ontwikkeling. Het project was opgezet door AAD (Angolan Action for Development, Luanda) en goedgekeurd door het bevoegde Angolese ministerie. Omdat er echter onvoldoende financiële middelen beschikbaar waren, diende de klager op 30 augustus 1996 bij DG VIII een aanvraag in voor de financiering van het project onder begrotingslijn B7-7020 (Mensenrechten en democratie in de ontwikkelingslanden).

Op 3 december 1996 werd de klager medegedeeld dat zijn aanvraag was afgewezen wegens de beperkte middelen van begrotingslijn B7-7020 en omdat zijn project niet precies binnen de criteria van de begrotingslijn paste. DG VIII berichtte de klager eveneens dat het betwijfelde of de

nieuwe gezinnen, die toch al met enorme dagelijkse problemen werden geconfronteerd, deze kwetsbare kinderen een ideaal thuis konden bieden.

Aangezien de klager de afwijzing onduidelijk en onvoldoende gemotiveerd vond, schreef hij de Commissie tussen december 1996 en september 1997 vier keer met het verzoek om meer uitleg over de afwijzing van zijn aanvraag, zodat hij het projectvoorstel uiteindelijk zou kunnen herformuleren. Hij kreeg pas in november 1997 voor het eerst een reactie, toen de Commissie, na een telefonisch verzoek van het Secretariaat van de Ombudsman, zijn brieven beantwoordde. De klager was echter nog steeds niet tevreden over de motivatie van de afwijzing, die hij tegenstrijdig, niet objectief en niet duidelijk genoeg vond. Hij diende daarom bij de Ombudsman een klacht in waarin hij beweerde dat de Commissie:

- (i) had nagelaten hem voldoende redenen te geven voor de afwijzing, en
- (ii) gedurende verschillende maanden had nagelaten zijn brieven te beantwoorden.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

De klacht werd doorgezonden aan de Commissie. Ten aanzien van de motivatie van de afwijzing merkte de Commissie op dat, gegeven de beperkte financiële middelen (17 miljoen ecu te besteden in ongeveer 100 landen), een strenge selectieprocedure noodzakelijk was en dat de geselecteerde projecten die projecten waren die naar verwachting de grootste bijdragen zouden leveren aan de versterking van de democratie, het recht en het respect voor de mensenrechten in het land. De Commissie stelde voorts dat het onderhavige project volgens dezelfde procedure en op dezelfde objectieve manier was behandeld als de andere projecten. De Commissie was tevens van mening dat de gegeven redenen voor de afwijzing niet tegenstrijdig waren, aangezien zij de klager eerst had bericht dat het project niet aan de selectiecriteria voor de begrotingslijn voldeed, en dat zij hem later had bericht dat de voornaamste belemmering was dat alleen projecten die bijdroegen aan de democratische ontwikkeling van het land, konden worden gefinancierd.

Ten aanzien van de klacht dat de Commissie had nagelaten te reageren op de brieven van de klager waarin deze om uitleg vroeg, stelde de Commissie dat de tijd voor het geven van een antwoord aan de klager (3 weken voor de brief van 8 april 1997 en 8 weken voor de brief van 12 november 1997) redelijk was, gezien de werkbelasting en de personeelsbezetting.

Opmerkingen van de klager

De klager merkte op dat de Commissie de goedkeuring van het project door het Angolese ministerie genegeerd had. Voor wat betreft de motivatie van de afwijzing in het bijzonder, stelde de klager dat de Commissie hem nooit had meegedeeld wat de precieze selectiecriteria waren en waarom

zijn project niet aan die criteria voldeed. De klager vroeg de Ombudsman daarom om zijn onderzoek voort te zetten.

Ten aanzien van het verzuim te reageren merkte de klager op dat het antwoord van de Commissie van 8 april 1997 eigenlijk een antwoord was op de brief van 6 maart 1997, die zelf al een herinneringsbrief was voor de brief van 27 december 1996. De opmerking van de Commissie dat zij binnen 3 weken gereageerd had, was dus niet correct.

VERDER ONDERZOEK

Na zorgvuldige overweging van het standpunt van de Commissie en de opmerkingen van de klager bleek verder onderzoek noodzakelijk, vooral om te bepalen aan welke selectiecriteria voor financiering uit hoofde van begrotingslijn B7-7020 door de klager niet was voldaan.

De Commissie merkte op dat de klager van de selectiecriteria (invloed op het versterken van de democratie, het recht en het respect voor de mensenrechten in het land) op de hoogte was gesteld, aangezien hij de algemene voorwaarden voor begrotingsonderdeel B7-7020 had ontvangen en het aangehechte standaardformulier had ingevuld.

De Commissie merkte echter op dat het, met het oog op het grote aantal ontvangen financieringsaanvragen (meer dan 300 per jaar, waarvan slechts 20% kan worden ingewilligd), moeilijk was voor elke afwijzing een gedetailleerde uitleg te geven.

In het onderhavige geval stelde de Commissie dat het project voornamelijk sociaal en medisch van aard was (psychologische zorg voor kinderen) en het daarom niet binnen de directe prioriteiten van de begrotingslijn viel. De afwijzing was derhalve vooral gebaseerd op de aard van het project.

Klager gaf toe dat hij de algemene voorwaarden voor het begrotingsonderdeel had ontvangen. Hij merkte echter op dat die voorwaarden zeer uitgebreid en voor meer dan één uitleg vatbaar waren. Hij stelde tevens dat hij nog steeds geen heldere argumentatie had ontvangen voor de redenen waarom zijn project niet precies binnen de selectiecriteria paste.

HET BESLUIT

1 Vermeend verzuim redenen te geven voor de afwijzing

- 1.1 De klager beweerde dat het besluit van 3 december 1996 waarmee de Commissie zijn financieringsaanvraag afwees, onduidelijk was en naliet voldoende redenen te vermelden. De Commissie merkte op dat zij klager van de selectiecriteria op de hoogte had gesteld en dat alleen projecten die bijdroegen aan de democratische ontwikkeling van het land, gefinancierd konden worden. In haar aanvullende opmerkingen stelde de Commissie dat het, met het oog op het grote aantal aanvragen, moeilijk was om voor elke afwijzing een gedetailleerde uitleg te geven.

- 1.2 Volgens de jurisprudentie van het Gerecht van eerste aanleg dient de redenering van de communautaire instantie waarvan de handeling afkomstig is, duidelijk en ondubbelzinnig te worden bekend-gemaakt opdat aan de ene kant de betrokken personen de rechtvaardigingsgronden van de genomen maatregel kunnen kennen en hun rechten kunnen verdedigen, en aan de andere kant het Gerecht zijn toezicht kan uitoefenen.¹
- 1.3 In haar brief van 3 december 1996 heeft de Commissie de aanvraag in de volgende bewoordingen afgewezen:

"(...) Het spijt mij u te moeten mededelen dat de Commissie, nadat zij uw bovengenoemde voorstel samen met onze Delegatie in Angola en met de geografische dienst die verantwoordelijk is voor Angola, heeft bestudeerd, uw project niet in beraad kan nemen.

De beperkte middelen van begrotinglijn B7-7020 in verhouding tot het grote aantal landen en activiteitsgebieden dat wordt bestreken, brengt met zich mee dat er prioriteiten gesteld moeten worden om een geografische en thematische balans in de toewijzing van subsidies te garanderen. Alhoewel uw project zich richt op een zeer actueel en belangrijk probleem, past het niet precies binnen de criteria van begrotinglijn B7-2070.

Wij betwijfelen voorts, voor wat betreft de inhoud van dit project, of de "nieuwe gezinnen", die al met enorme dagelijkse problemen te maken hebben, aan deze kwetsbare kinderen een ideaal thuis kunnen bieden. (...)"

In de brief van 12 november 1997 antwoordde de Commissie in de volgende bewoordingen:

"(...) Zoals reeds eerder vermeld, moet ik helaas bevestigen dat de Commissie de financiering van uw project niet in overweging kan nemen.

Ik wil u allereerst laten weten dat het aantal projectvoorstellen dat hier ontvangen wordt, zodanig is dat een strenge selectie toegepast moet worden om een geografisch en thematisch evenwicht in de toewijzing van onze beperkte financiële middelen (17 miljoen ecu per jaar voor ongeveer 100 landen) te garanderen.

Uw projectvoorstel is, samen met de andere voorstellen die wij ontvingen, binnen het algehele kader van de prioriteiten die door de EG in de huidige Angolese omstandigheden aanpakkt moeten worden, door onze geografische diensten in Brussel en Luanda beoordeeld.

¹ Zaak T-166/94, *Koyo Seiko tegen de Raad* [1995] Jurispr. II-2129, rechtsoverweging 103.

In overeenstemming met de criteria van onze begrotinglijn zijn alleen die projecten geselecteerd die het beste de democratische ontwikkeling van het land bevorderen. (...)"

- 1.4 De Ombudsman merkte allereerst op dat klager in zijn aanvullende opmerkingen toegaf dat hij op de hoogte was gesteld van de selectiecriteria (projecten met maximale invloed op het versterken van de democratie, het recht en het respect voor de mensenrechten in het land). Wat dit betreft bleek uit de bovenstaande briefwisseling dat de Commissie wel degelijk voldoende redenen voor de afwijzing van de aanvraag van de klager heeft gegeven, omdat hij ervan op de hoogte was gesteld dat zijn project niet aan deze selectiecriteria voldeed en dat alleen projecten die het beste de democratische ontwikkeling van het land konden bevorderen, waren geselecteerd. Aangezien het project van de klager voornamelijk sociale en medische hulp betrof, leek de uitleg van de Commissie redelijk.

2 Vermeende buitensporige vertraging in het beantwoorden van de correspondentie

- 2.1 De klager beweerde dat de Commissie had verzuimd te reageren op vier brieven, van 27 december 1996, 6 maart, 3 april en 3 september 1997, waarin hij vroeg om meer uitleg over de afwijzing van zijn aanvraag. De Commissie merkte op dat zij deze brieven respectievelijk binnen 3 weken (fax van 8 april 1997) en 8 weken (antwoord van 12 november 1997) had beantwoord, en dat zij dit, gezien de werkbelasting en de personeelsbezetting, als redelijke termijnen beschouwde.
- 2.2 De beginselen van goed administratief gedrag vereisen dat brieven van klagers aan de Commissie binnen een redelijke termijn worden beantwoord.
- 2.3 De Ombudsman merkt op dat de fax van DG VIII van 8 april 1997 een antwoord was op de brief van klager waarin hij verzoekt om de namen van de vertegenwoordigers van de Commissie in Angola, en geen aanvullende informatie gaf met betrekking tot de motivatie van de afwijzing. Pas op 12 november 1997, na een telefonisch verzoek van het Secretariaat van de Ombudsman, heeft DG VIII gereageerd op het verzoek van klager om extra informatie. Dit kan niet worden beschouwd als een redelijke termijn voor het beantwoorden van brieven. Het feit dat de Commissie pas op 12 november 1997 reageerde op de brieven van klager die lopen vanaf december 1996, vormt daarom een geval van wanbeheer.

CONCLUSIE

Op basis van het onderzoek van de Ombudsman naar dit aspect van de klacht bleek het noodzakelijk de volgende kritische opmerking te maken:

De beginselen van goed administratief gedrag vereisen dat brieven van klagers aan het secretariaat van de Commissie binnen een redelijke termijn worden beantwoord. Het feit dat de Commissie pas op 12 november 1997 reageerde op de brieven van klager die lopen vanaf december 1996, vormt daarom een geval van wanbeheer.

Aangezien dit aspect van de zaak procedures betrof betreffende specifieke gebeurtenissen die in het verleden hadden plaatsgevonden, was het niet opportuun met betrekking tot deze zaak een minnelijke schikking na te streven. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

3.5.4 REKENKAMER

VERGOEDING VAN DE KOSTEN VOOR SOLLICITANTEN IN EEN VERGELIJKEND ONDERZOEK

Besluit inzake klacht 928/7.10.96/LL-JP/FIN/PD tegen de Rekenkamer

KLACHT

In oktober 1996 klaagden de heer L. en de heer P. bij de Ombudsman dat de Rekenkamer hen op een onrechtvaardige en discriminerende manier had behandeld door hun een zeer beperkte vergoeding te bieden van de reiskosten die zij zouden hebben gemaakt bij deelname aan een door de Rekenkamer georganiseerd vergelijkend onderzoek. De klagers stuurden tevens een kopie van hun klacht rechtstreeks naar de Rekenkamer.

Het desbetreffende vergelijkend onderzoek was intern en interinstitutioneel, zodat ambtenaren en functionarissen in dienst bij alle instellingen van de Gemeenschap konden solliciteren. De klagers solliciteerden voor dit vergelijkend onderzoek. Op dat moment waren ze beiden functionaris bij de vertegenwoordiging van de Commissie in Finland. Door middel van een brief van 9 augustus 1996 van de Rekenkamer kregen de klagers bericht dat ze waren toegelaten tot het schriftelijke examen. Volgens de brief zou dit op 17 oktober 1996 in Brussel plaatsvinden. De klagers werd gevraagd om 8.30 's morgens aanwezig te zijn. Aan de brief was een blad gehecht waarop de van toepassing zijnde regels voor de vergoeding van de reiskosten stonden. Volgens artikel 2 van deze regels zou geen vergoeding worden gegeven indien de afstand tussen de woonplaats van de sollicitant en de plaats van het vergelijkend onderzoek minder dan of gelijk aan 300 km was. Artikel 3 bepaalde dat indien de afstand meer dan 300 km was, de sollicitanten recht hadden op een bedrag dat als volgt op kilometerbasis berekend werd:

- "Een maximumbedrag van 60 ecu indien de afstand meer dan 300 km en minder dan 800 km is;
- Een maximumbedrag van 120 ecu indien de afstand meer dan of gelijk aan 800 km en minder dan 1500 km is;
- Een maximumbedrag van 180 ecu indien de afstand meer dan of gelijk aan 1500 km is."

De klagers waren van mening dat de hoogte van de vergoeding die deze regels voor hen inhielden, onvoldoende was. Om aan dit examen, dat op een donderdag plaatsvond, mee te kunnen doen, hadden zij een normaal ticket voor een retourvlucht Helsinki-Brussel moeten nemen, dat ongeveer 1.212 ecu kost. De verblijfskosten van ongeveer 63 ecu voor één overnachting in Brussel zouden de kosten voor deelname aan het schriftelijke examen voor de klagers op 1.275 ecu brengen, terwijl ze slechts recht zouden hebben op een vergoeding van 180 ecu. Aangezien het bedrag dat zij zelf zouden moeten bekostigen, meer dan één nettomaandsalaris bedroeg, zagen de klagers af van deelname aan het vergelijkend onderzoek.

In hun klacht aan de Ombudsman stelden de klagers dat de regels betreffende de vergoeding van reiskosten in dit geval de functionarissen die in Luxemburg en Brussel werkten, hadden bevoordeeld, wat in strijd is met het principe van gelijke behandeling. De klagers waren tevens van mening dat het effect van de regels in strijd was met het principe vastgelegd in artikel 27 van het Statuut, volgens welke

"De aanwerving erop gericht dient te zijn de instelling de medewerking te verzekeren van ambtenaren die vanuit een oogpunt van bekwaamheid, prestatievermogen en onkreukbaarheid aan de hoogste eisen voldoen en die uit de onderdanen van de lidstaten van de Gemeenschappen zijn aangeworven met inachtneming van een zo breed mogelijke aardrijkskundige spreiding."

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Rekenkamer

De klacht werd doorgezonden aan de Rekenkamer. In haar standpunt stelde de Rekenkamer dat zij slechts de regels had toegepast die in de door het College van Hoofden van Administratie goedgekeurde conclusie 211/95 waren vastgelegd. Volgens de bewoordingen daarvan is de conclusie alleen van toepassing op algemene vergelijkende onderzoeken die door de instellingen worden georganiseerd, maar door een intern besluit van de Rekenkamer zijn dezelfde regels ook van toepassing verklaard op vergelijkende onderzoeken zoals het onderzoek in kwestie.

VERDER ONDERZOEK

De Ombudsman heeft de Rekenkamer verzocht hem de documenten die ten grondslag liggen aan de aannahme van conclusie 211/95, voor te leggen. Uit de ontvangen documenten bleek dat het besluit tot doel had de kosten die voor de instellingen aan de vergoeding van reiskosten verbonden zijn, terug te dringen en het vergoedingensysteem te vereenvoudigen. Er bleek echter ook dat de vrees was geuit dat het besluit geen rekening hield met de zware financiële last die dit zou opleveren voor sollicitanten die van ver kwamen, en dat het zich twijfelachtig verhiel tot het beginsel dat sollicitanten gelijke kansen op deelname aan vergelijkende onderzoeken dienen te hebben. Voor deze zorg werd een oplossing

gezocht in de vorm van uitspraken dat het aantal plaatsen voor de vergelijkende onderzoeken zou worden uitgebreid en gedecentraliseerd.

Tegen deze achtergrond richtte de Ombudsman een brief aan de Rekenkamer. In zijn brief merkte de Ombudsman op dat de betrokken examens niet op een andere dag van de week, bijv. zaterdag, waren georganiseerd om de sollicitanten de kans te geven te profiteren van goedkopere vliegtarieven. De Ombudsman merkte tevens op dat als er maar één plaats voor het vergelijkend onderzoek was, bijvoorbeeld Brussel, de gemiddelde kosten die een sollicitant moest maken (na aftrek van de reiskostenvergoeding) bij vervoer per trein (tweede klas) en komend

- vanuit Luxemburg 43 ecu zouden bedragen,
- vanuit Straatsburg 29 ecu en
- vanuit Athene 330 ecu.

De Ombudsman constateerde dat de sollicitanten uit verafgelegen plaatsen onevenredig hoge kosten moesten dragen, en vroeg de Rekenkamer of zij wilde overwegen maatregelen te nemen om te voorkomen dat een vergelijkbare situatie zich in de toekomst opnieuw zou voordoen.

Na deze vraag te hebben voorgelegd aan de commissie voor de voorbereiding van statutaire vraagstukken, een orgaan dat valt onder het College van hoofden van administratie, berichtte de Rekenkamer de Ombudsman dat de instellingen in deze commissie erop hadden gewezen dat de vergoeding van reiskosten op zichzelf al een financieel voordeel voor de sollicitanten was waarin het Statuut niet voorzag, en dat de instellingen bij de aannahme van de conclusie waren overeengekomen het aantal plaatsen waar de vergelijkende onderzoeken worden gehouden, te vergroten om de reisafstanden voor de sollicitanten te verkleinen. Ten aanzien van dit laatste aspect voegde de Rekenkamer toe dat haar besluit om alleen in Luxemburg en Brussel schriftelijke examens te organiseren, redelijk was, gegeven de omstandigheden en het belang van de dienst. Volgens de Rekenkamer zou het organiseren van schriftelijke examens in andere plaatsen, zoals in de plaatsen van de vertegenwoordigingen van de Gemeenschap, onevenredige kosten met zich meegebracht hebben.

HET BESLUIT

- 1 De Ombudsman nam kennis van het feit dat de instellingen verzaamt in de commissie voor de voorbereiding van statutaire vraagstukken stelden dat de vergoeding van reiskosten een financiële bijdrage was, waarin door het Statuut niet voorzien is. De Ombudsman merkte op dat in het geval dat een orgaan acties onderneemt waarin het Statuut niet voorziet, dit orgaan nog steeds aan de regels en beginselen dient te voldoen die hem binden.

- 2 De Ombudsman nam ook kennis van het feit dat de commissie voor de voorbereiding van statutaire vraagstukken stelde dat de instellingen bij de aanname van de regels waren overeengekomen het aantal plaatsen waar de vergelijkende onderzoeken worden gehouden, te vergroten om de reisafstanden voor de sollicitanten te verkleinen. De Ombudsman merkte op dat de Rekenkamer niet conform die afspraak had gehandeld.
- 3 De Rekenkamer trachtte haar afwijkingen van die afspraak te rechtvaardigen door te verwijzen naar de onevenredige kosten van het tevens houden van examens in Finland. De Ombudsman merkte op dat de organisatie van het vergelijkende onderzoek bij de Rekenkamer lag, die haar bevoegdheden had kunnen aanwenden om de kosten voor zichzelf en de sollicitanten te verlagen. Er was geen bewijs dat het vergelijkend onderzoek niet op een andere dag van de week had kunnen worden gehouden of dat het aanbieden van een andere plaats voor het vergelijkend onderzoek, bijvoorbeeld door de Vertegenwoordigingen van de Commissie of het Parlement om hulp te vragen, onevenredig hoge kosten met zich mee zouden hebben gebracht.
- 4 Het werd niet betwist dat de toepassing van de regels in dit geval had geresulteerd in buitensporig hoge kosten voor een beperkt aantal potentiële deelnemers aan het schriftelijke examen van het desbetreffende vergelijkend onderzoek. De principes van behoorlijk bestuur vereisen dat het orgaan alle sollicitanten in een vergelijkend onderzoek eerlijk en rechtvaardig behandelt. Een vergelijkend onderzoek organiseren op een manier die voor een beperkt aantal sollicitanten buitensporig hoge kosten met zich meebrengt, kan niet gezien worden als tegemoetkomende aan die eis.

CONCLUSIE

Op basis van het onderzoek van de Europese Ombudsman naar deze klacht blijkt het nodig de volgende kritische opmerking te maken:

De beginselen van behoorlijk bestuur vereisen dat het orgaan alle sollicitanten in vergelijkende onderzoeken eerlijk en rechtvaardig behandelt. In dit geval blijkt dat de Rekenkamer een vergelijkend onderzoek op een zodanige manier had georganiseerd, dat dit voor twee sollicitanten uit één lidstaat buitensporig hoge kosten met zich meebracht (een ticket voor een retourvlucht van ongeveer 1.212 ecu). Door het vergelijkend onderzoek zo te organiseren is er bij de Rekenkamer daarom sprake van wanbeheer. Het was aan de Rekenkamer vergelijkende onderzoeken zodanig te organiseren dat aan de eis werd voldaan, bijvoorbeeld door het vergelijkend onderzoek op meer plaatsen te houden om de reisafstanden te verkleinen.

Aangezien dit aspect van de zaak procedures betrof die verband houden met specifieke gebeurtenissen die in het verleden hadden plaatsgevonden, was het niet opportuun met betrekking tot deze zaak een minnelijke schikking na te streven. De Ombudsman heeft derhalve de zaak gesloten.

3.6 ONTWERPAANBEVELING VAN DE OMBUDSMAN

3.6.1 RAAD VAN DE EUROPESE UNIE

EEN ACTUELE LIJST VAN GENOMEN BESLUITEN OP HET GEBIED VAN JUSTITIE EN BINNENLANDSE ZAKEN

Ontwerpaanbeveling inzake klacht 1055/25.11.96/STATEWATCH/UK/IJH tegen de Raad

KLACHT

In november 1996 diende de heer B. bij de Ombudsman een klacht in dat de Raad geen actuele lijst bijhoudt en openbaar maakt van de maatregelen van de Raad op het gebied van justitie en binnenlandse zaken.¹ Klager beweerde dat de Raad in het belang van de informatievoorziening aan de burgers en het voldoen aan de democratische normen zo'n lijst zou moeten bijhouden en op verzoek beschikbaar zou moeten maken.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Raad

De klacht werd doorgezonden aan de Raad. In zijn standpunt verwees de Raad naar de aanzienlijke inspanningen die hij zich heeft getroost om de doorzichtigheid van zijn werking in deze context te verbeteren. De Raad wees met name op de volgende punten:

Er wordt eenmaal per jaar een overzicht van de besluiten genomen uit hoofde van Titel VI van het Verdrag betreffende de Europese Unie opgesteld en dit wordt sinds de uitgave van 1995 als bijlage bij het jaarlijkse overzicht van de werkzaamheden van de Raad gepubliceerd.

De besluiten die door de Raad worden genomen, zowel uit hoofde van Titel VI als op andere gebieden, worden bekendgemaakt in de persberichten van het Secretariaat-generaal, inclusief, in principe, de wetten die via de schriftelijke procedure worden aangenomen. De besluiten die formeel worden genomen door samenstellingen van de Raad die niet overeenstemmen met het betrokken onderwerp, verschijnen onder een apart hoofdje dat in de persberichten gemakkelijk te herkennen is.

In de gegevensbank Rapid op de server "Europa", die toegankelijk is via Internet, kan worden gezocht in de inhoud van de persberichten van de Raad.

Het Secretariaat-generaal van de Raad werkt aan het opzetten van zijn eigen gegevensbanken die eveneens via Internet toegankelijk zullen zijn. Zij zullen onder meer de besluiten van de Raad bevatten, zowel op het gebied van justitie en binnenlandse zaken als op dat van het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid.²

¹ Titel VI van het Verdrag betreffende de Europese Unie; de "derde pijler".

² Titel V van het Verdrag betreffende de Europese Unie; de "tweede pijler".

Opmerkingen van de klager

In zijn opmerkingen erkende de klager de inspanningen van de Raad om meer informatie te verschaffen. Hij was echter van mening dat het een teken van inefficiëntie is als de Raad niet zelf een actuele lijst van maatregelen op elk gebied heeft. Hij herhaalde tevens zijn bewering dat het onaanvaardbaar is dat burgers op verzoek geen actuele lijst van de genomen maatregelen kunnen krijgen.

POGINGEN VAN DE OMBUDSMAN EEN MINNELIJKE SCHIKKING TE BEREIKEN

Na zorgvuldige overweging van de klacht, het standpunt en de opmerkingen schreef de Ombudsman op 15 december 1997 aan de Raad met het doel te komen tot een minnelijke schikking van de klacht in overeenstemming met artikel 3, lid 5, van het Statuut van de Ombudsman.

Hij berichtte de Raad dat hij van mening was dat het feit dat de Raad geen actuele lijst van genomen maatregelen bijhield, een geval van wanbeheer zou kunnen zijn, aangezien:

- (i) Een basisprincipe van goed administratief gedrag is dat een publieke instantie een passende administratie bijhoudt. Zo'n administratie draagt ertoe bij de samenhang en continuïteit van het optreden te waarborgen, als bepaald in artikel C van het Verdrag betreffende de Europese Unie. Een ontoereikende administratie zou het moeilijk kunnen maken relevante documenten nauwkeurig en snel te vinden.
- (ii) De Raad eenmaal per jaar een overzicht publiceert van de besluiten die uit hoofde van Titel VI van het Verdrag betreffende de Europese Unie zijn genomen. Als het secretariaat van de Raad alleen aan het eind van elk jaar zo'n lijst opstelt, kan dit tot fouten en omissies leiden. Een efficiëntere administratiemethode zou zijn als het secretariaat gedurende het jaar een actuele lijst bijhoudt.
- (iii) Er geen juridische grond voor de huidige situatie blijkt te zijn. De Raad zou een lijst kunnen bijhouden op grond van zijn bevoegdheid tot interne organisatie, die hem de bevoegdheid geeft om passende maatregelen te nemen om te waarborgen dat de interne werking van de Raad in overeenstemming is met de belangen van behoorlijk bestuur.¹

De Ombudsman stelde voor dat de Raad zou kunnen reageren door ermee in te stemmen een actuele lijst bij te houden van de maatregelen die hij op het gebied van justitie en binnenlandse zaken neemt. De Ombudsman stelde tevens dat het beschikbaar stellen van zo'n lijst aan het publiek de doorzichtigheid zou vergroten en de democratische aard van de Raad en het vertrouwen van het publiek in de Raad zou versterken, zoals bepaald in Verklaring 17 gehecht aan het Verdrag betreffende de Europese Unie.

¹ Zie bijv. Zaak C-58/94, *Nederland tegen de Raad*, [1996] Jurispr.-I 2169.

Antwoord van de Raad

De Raad antwoordde de Ombudsman door middel van een brief gedateerd 26 februari 1998 als volgt:

"Dank voor uw brief van 15 december 1997 betreffende de klacht van de heer B. en zijn wens dat de Raad een actuele lijst van genomen maatregelen op het gebied van justitie en binnenlandse zaken bijhoudt en deze lijst toegankelijk maakt voor het publiek.

Het doet mij genoegen te kunnen bevestigen dat het Secretariaat-generaal wel degelijk een lijst van dergelijke maatregelen bijhoudt. De vraag op welke manier en in welke vorm deze informatie voor het publiek toegankelijk zou kunnen worden gemaakt, wordt momenteel bestudeerd.

Daarnaast zal de Raad voor Justitie en Binnenlandse Zaken van 19 maart 1998 zich buigen over de algemene kwestie van de doorzichtigheid van de derde pijler."

De Raad gaf in een brief gedateerd 13 juli 1998 aanvullende informatie, waaronder de volgende punten:

- (i) Het Secretariaat-generaal is van plan een gegevensbank over de werkzaamheden van de Raad op het gebied van justitie en binnenlandse zaken via Internet toegankelijk te maken. Deze zal onder meer lijsten van aangenomen akten per datum en onderwerp bevatten en de mogelijkheid toegang te krijgen tot de volledige tekst in de officiële talen.
- (ii) Voor wat betreft de publicatie van de lijst van maatregelen die door de Raad op het gebied van justitie en binnenlandse zaken zijn aangenomen, is zulke informatie, naast de faciliteiten die de gegevensbank biedt, te vinden in het jaarlijkse overzicht van de werkzaamheden van de Raad.

De brief van de Raad bevatte tevens de conclusies van de Raad voor Justitie en Binnenlandse Zaken van 19 maart 1998 met betrekking tot de doorzichtigheid op het gebied van justitie en binnenlandse zaken en informatie over de follow-up van de conclusies.

Antwoord van de klager

De brieven van de Raad van 26 februari 1998 en 13 juli 1998 werden doorgezonden aan de klager, die reageerde door middel van brieven gedateerd 9 maart 1998 en 18 september 1998. De klager verwelkomde de nieuwe initiatieven betreffende de doorzichtigheid op het gebied van justitie en binnenlandse zaken, die door de Raad in zijn brief van 13 juli 1998 genoemd werden. Hij handhaafde echter zijn klacht en wees er in het bijzonder op dat de door de Raad genoemde lijst van aktes niet hetzelfde was als een lijst van maatregelen en dat zijn klacht de laatste lijst betrof. Voorts stelde de klager dat de publicatie van een lijst van maatregelen in het jaarlijkse overzicht van de Raad niet voldoende was om aan de democratische

normen te voldoen, die vereisen dat burgers op elk moment van het jaar op verzoek een actuele lijst van de maatregelen moeten kunnen krijgen.

In het licht van het bovenstaande bleek dat de poging van de Ombudsman om tot een minnelijke schikking van de klacht te komen, geen succes had.

ONTWERPAANBEVELING

De Ombudsman is, na overweging van het antwoord van de Raad op de punten die hij in zijn brief van 15 december 1997 aan de orde stelde, tot de volgende conclusies gekomen:

- (i) De Raad heeft gesteld dat zijn Secretariaat-generaal een lijst bijhoudt van alle maatregelen die op het gebied van justitie en binnenlandse zaken zijn goedgekeurd.
- (ii) Artikel 1, lid 2, van besluit van de Raad 93/731 betreffende de toegang van het publiek tot documenten van de Raad¹ definieert *"Documenten van de Raad"* als *"elk geschrift met bestaande gegevens dat in het bezit is van de Raad, ongeacht de drager waarop het zich bevindt"*.
- (iii) De lijst van alle maatregelen die op het gebied van justitie en binnenlandse zaken zijn goedgekeurd, waarvan de Raad heeft beweerd dat deze door zijn Secretariaat-generaal wordt bijgehouden, blijkt een "document van de Raad" te zijn in de zin van artikel 1, lid 2, van Besluit 93/731.

Overeenkomstig artikel 3, lid 6, van het Statuut van de Ombudsman doet de Ombudsman derhalve de volgende ontwerpaanbeveling aan de Raad:

De Raad zou op grond van de bepalingen van Besluit 93/731/EG op verzoek de lijst die door zijn Secretariaat-generaal wordt bijgehouden van alle maatregelen die op het gebied van justitie en binnenlandse zaken zijn goedgekeurd, voor het publiek toegankelijk moeten maken.

De Raad en de klager zullen van deze ontwerpaanbeveling op de hoogte worden gesteld. Overeenkomstig artikel 3, lid 6, van het Statuut van de Ombudsman dient de Raad vóór 31 januari 1999 een gedetailleerd standpunt te sturen. Het gedetailleerde standpunt zou kunnen bestaan uit de aanvaarding van de ontwerpaanbeveling van de Ombudsman en een beschrijving van de manier waarop deze is geïmplementeerd.

¹ Besluit van de Raad nr. 93/731/EG van 20 december 1993 betreffende de toegang van het publiek tot documenten van de Raad, PB 1993 L 340/43.

3.7 ONDERZOEKEN OP EIGEN INITIATIEF VAN DE OMBUDSMAN

3.7.1 EUROPESE COMMISSIE

LEEFTIJDSGRENZEN VOOR AANWERVING

Besluit inzake onderzoek op eigen initiatief 626/97/BB

KWESTIES

In juli 1997 begon de Ombudsman op eigen initiatief een onderzoek naar het hanteren van leeftijdsgrenzen voor aanwerving bij de communautaire instellingen, nadat hij een aanzienlijk aantal klachten had ontvangen die voornamelijk betrekking hadden op de uitsluiting van kandidaten van specifieke vergelijkende onderzoeken die door verschillende communautaire instellingen waren georganiseerd.

Samengevat werd in de klachten het volgende aangevoerd: Leeftijdsgrenzen zijn in strijd met de grondrechten van de burger en discriminerend (1042/25.11.96/SKTOL/FIN/BB, 479/11.3.96/MCHP/ES/KT, 850/3.9.96/JIA/FR/KT, 851/3.9.96/ALC/ES/PD, 300/97/BB, 725/97/BB, 277/98/IP). Zij schenden het gelijkheidsbeginsel dat op kandidaten van toepassing is (529/98/XD). Zij gelden niet voor personen die reeds een jaar bij de instellingen in dienst zijn (325/8.1.96/ML/L/PD, 529/98/XD). Leeftijdsgrenzen gelden niet voor kandidaten voor politieke posten (479/11.3.96/MCHP/ES/KT). Welke wettelijke basis ten grondslag ligt aan het vaststellen van de huidige leeftijdsgrenzen, is niet duidelijk (695/5.7.96/RW/UK/KT). De geboortedatum is in de aankondigingen van vergelijkende onderzoeken een niet-objectief criterium dat in tegenspraak is met objectieve criteria als beroepservaring en medisch onderzoek (529/98/XD). Enkele klagers wezen erop dat in sommige lidstaten leeftijdsgrenzen krachtens constitutionele of wettelijke bepalingen verboden zijn.

Onderzoeksnota betreffende het hanteren van leeftijdsgrenzen in de lidstaten van de Europese Gemeenschappen

De Ombudsman meende dat onderzoek nodig was om de huidige situatie in de verschillende lidstaten volledig te kunnen beoordelen. Daartoe nam de Ombudsman contact op met het Hof van Justitie, dat als samenwerkingsmaatregel zijn Afdeling Onderzoek en documentatie toestemming gaf om voor de Ombudsman een onderzoeksnota op te stellen.

Uit deze onderzoeksnota bleek dat er in de lidstaten geen gemeenschappelijk constitutioneel beginsel of rechtsbeginsel bestaat dat leeftijdsgrenzen toestaat of verbiedt. In meer dan de helft van de lidstaten geldt in de openbare sector een leeftijdsgrens. Deze leeftijdsgrens ligt in het algemeen echter boven de 35 jaar en de redenen om leeftijdsgrenzen toe te passen verschillen per lidstaat. Voorts werd opgemerkt dat er in sommige lidstaten een tendens bestaat om leeftijdsgrenzen als ongerechtvaardigde discriminatie te beschouwen en deze derhalve niet langer te hanteren.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

Het standpunt van de Commissie luidt samengevat als volgt:

De Commissie besloot als punt van beleid niet langer leeftijdsgrenzen te hanteren in de aankondigingen van vergelijkende onderzoeken.

De Commissie erkende dat voor de toepassing van dit beginsel de onderlinge overeenstemming van alle instellingen vereist was. Om deze reden besloot zij als tijdelijke maatregel de leeftijdsgrens in toekomstige vergelijkende onderzoeken voor aanvangersrangen te verhogen tot 45 jaar, overeenkomstig het besluit van het Europees Parlement van 20 oktober 1997.

De Commissie stelde dat de tijd die nodig was voor verkrijgen van de onderlinge overeenstemming van alle instellingen mogelijk zou maken maatregelen te beoordelen die eventueel moesten worden overwogen met het oog op het loopbaanbeleid.

Standpunt van de Raad

Het standpunt van de Raad luidt samengevat als volgt:

De instellingen mogen niet alleen naar eigen inzicht bepalen hoe zij het best in hun personeelsbehoeften kunnen voorzien, maar genieten ook grote vrijheid bij het vaststellen van de functie-eisen voor een vergelijkend onderzoek.

Leeftijd behoort niet tot de criteria op grond waarvan volgens het Statuut bij aanwerving geen onderscheid mag worden gemaakt.

Krachtens artikel 1, sub g), van bijlage III van het Statuut is het tot aanstelling bevoegde gezag gerechtigd zo nodig een leeftijdsgrens te hanteren.

Het is nog de vraag of het Statuut wat dit betreft in overeenstemming is met de algemene beginselen van het Gemeenschapsrecht, en met name of het de grondrechten eerbiedigt, zoals die worden gewaarborgd door het op 4 november 1950 te Rome ondertekende Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en zoals zij uit de gemeenschappelijke constitutionele tradities van de lidstaten voortvloeien, als algemene beginselen van het Gemeenschapsrecht.

De Raad wees erop dat het Verdrag van Amsterdam nog niet in werking is getreden.

Begin jaren negentig werd onderzocht of leeftijd wel als selectie criterium zou moeten fungeren. Daarbij werd geconstateerd dat afschaffing van alle leeftijdsgrenzen ongewenste gevolgen voor de instelling zou hebben, zoals succesvolle kandidaten die bijna de pensioengerechtigde

leeftijd hebben bereikt; derhalve werd voor een hele reeks vergelijkende onderzoeken een leeftijdsgrens van 50 jaar vastgesteld.

Na 1995 werden er afspraken gemaakt met betrekking tot de gezamenlijke organisatie van vergelijkende onderzoeken en geharmoniseerde toelatingsvoorwaarden. Er werd een leeftijdsgrens van 35 jaar vastgesteld voor kandidaten voor posten in de aanvangsrangen, waarbij rekening werd gehouden met de grote werkloosheid onder jongeren in de Europese Unie.

Bij de meest recente vergelijkende onderzoeken voor de nieuwe lidstaten werden de leeftijdsgrenzen vastgesteld op 55 en 45 jaar teneinde rekening te houden met de ervaring die voor de desbetreffende posten is vereist.

Recentelijk gepubliceerde aankondigingen van vergelijkende onderzoeken voorzien in de mogelijkheid om in bepaalde gevallen de leeftijdsgrens met maximaal zes jaar te verhogen.

Regels voor leeftijdsgrenzen worden niet automatisch vastgesteld, maar variëren naargelang de aard van de behoeften van de afdeling in kwestie, overeenkomstig het bepaalde in artikel 27 van het Statuut. Tevens kan hierbij onderscheid tussen kandidaten worden gemaakt op grond van hun respectieve situaties.

Het Secretariaat-generaal van de Raad is van oordeel dat het hanteren van leeftijdsgrenzen op basis van de posten die moeten worden vervuld door kandidaten die met succes aan een vergelijkend onderzoek hebben deelgenomen (zie het Statuut, met name artikel 1, sub g) van bijlage III), in combinatie met de mogelijkheid deze grenzen met het oog op specifieke situaties te verhogen, geen "discriminerende" maatregel vormt in de betekenis die het Europees Hof voor de rechten van de mens en het Hof van Justitie daaraan geven.

Ter informatie voegde het Secretariaat-generaal hieraan toe dat het momenteel bezig is een voorstel te bespreken voor een amendement op het Statuut dat betrekking heeft op gelijke behandeling.¹

Opmerkingen van de klagers

De Ombudsman zond het standpunt van de Commissie aan zeven klagers en het standpunt van de Raad aan één klager, zodat zij daarop commentaar konden leveren. Van drie klagers ontving hij opmerkingen. Twee van hen stelden dat, aangezien de Commissie nu had erkend dat het hanteren van een leeftijdsgrens onjuist was en zij een beleidsbesluit had genomen om de leeftijdsgrenzen in beginsel af te schaffen, de tussenoplossing die erin bestond de leeftijdsgrens tot 45 jaar te verhogen, met dit beginsel in strijd en derhalve onaanvaardbaar was.

¹ Gewijzigd voorstel voor een Verordening (Euratom, EGKS, EEG) van de Raad tot wijziging van het Statuut van de ambtenaren van de Europese Gemeenschappen alsmede de Regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van deze Gemeenschappen met betrekking tot de gelijke behandeling van mannen en vrouwen, COM(96) 77 def., 4.3.1996.

Eén klager gaf te kennen dat hij niet tevreden was over het standpunt van de Raad. Volgens deze klager verschaft artikel 27 van het Statuut een legitieme basis voor leeftijdscdiscriminatie. Klager beweerde dat de Raad leeftijdsgrenzen willekeurig hanteerde en dat deze praktijk moest worden gestopt. Hij hoopte dat de Ombudsman zijn onderzoek zou voortzetten totdat de instellingen hun beleid inzake deze kwestie zouden hebben veranderd en alle leeftijdsgrenzen zouden zijn afgeschaft.

HET BESLUIT

1 Leeftijdsgrenzen en mensenrechten

- 1.1 Artikel F, lid 2, van het Verdrag betreffende de Europese Unie bepaalt:

“De Unie eerbiedigt de grondrechten, zoals die worden gewaarborgd door het op 4 november 1950 te Rome ondertekende Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en zoals zij uit de gemeenschappelijke constitutionele tradities van de lidstaten voortvloeien, als algemene beginselen van het Gemeenschapsrecht.”

- 1.2 Ten aanzien van de mensenrechtenbepalingen inzake non-discriminatie bepaalt artikel 14 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens het volgende:

“Het genot van de rechten en vrijheden die in dit Verdrag zijn vermeld, moet worden verzekerd zonder enig onderscheid op welke grond ook, zoals geslacht, ras, kleur, taal, godsdienst, politieke of andere mening, nationale of maatschappelijke afkomst, het behoren tot een nationale minderheid, vermogen, geboorte of andere status.”

Artikel 14 vormt een aanvulling op de andere kernbepalingen van het Verdrag en de protocollen. Het is geen zelfstandige bepaling, aangezien het uitsluitend kan worden toegepast in relatie tot “het genot van de rechten en vrijheden” zoals die door genoemde andere bepalingen worden gewaarborgd.

Volgens de jurisprudentie van het Europees Hof voor de rechten van de mens betreffende artikel 14 van bovengenoemd Verdrag is een verschil in behandeling discriminerend indien daarvoor “geen objectieve en redelijke rechtvaardiging bestaat”, dat wil zeggen indien er geen “legitiem doel” wordt nagestreefd of indien er geen sprake is van een “redelijke verhouding tussen de gebruikte middelen en het doel dat men tracht te verwezenlijken”.¹

¹ Zaak *Gaygusuz tegen Oostenrijk* (39/1995/545/631), arrest van 16 september 1996.

In het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten van de Verenigde Naties¹ is het verbod op discriminatie terug te vinden in artikel 2:

"Iedere Staat die partij is bij dit Verdrag verbindt zich de in dit Verdrag erkende rechten te eerbiedigen en deze aan een ieder die binnen zijn grondgebied verblijft en aan zijn rechtsmacht is onderworpen te verzekeren, zonder onderscheid van welke aard ook, zoals ras, huidskleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke of andere overtuiging, nationale of maatschappelijke afkomst, welstand, geboorte of enige andere omstandigheid."

- 1.3 Hoewel noch artikel 14 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens noch artikel 2 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten discriminatie op grond van leeftijd expliciet verbieden, is de toepassingsfeer van beide bovengenoemde discriminatieclausules uiterst breed. Het is niet uitgesloten dat deze toepassingsfeer ook discriminatie op grond van leeftijd kan omvatten in gevallen waarin er geen objectieve en redelijke rechtvaardiging voor dergelijke discriminatie bestaat.

- 1.4 In juli 1997 ondernam de Europese Unie stappen om leeftijdsdiscriminatie tegen te gaan. Het Verdrag van Amsterdam introduceerde in het EG-Verdrag een nieuw artikel 13, waarin leeftijd als discriminatiefactor wordt genoemd. In dit artikel staat:

"Onverminderd de andere bepalingen van dit Verdrag, kan de Raad, binnen de grenzen van de door dit Verdrag aan de Gemeenschap verleende bevoegdheden, met eenparigheid van stemmen, op voorstel van de Commissie en na raadpleging van het Europees Parlement, passende maatregelen nemen om discriminatie op grond van geslacht, ras of etnische afstamming, godsdienst of overtuiging, handicap, leeftijd of seksuele geaardheid te bestrijden." (onderstreping aangebracht door de Ombudsman)

- 1.5 Hoewel het Verdrag van Amsterdam nog niet in werking is getreden, heeft de Europese Unie door dit nieuwe artikel op te nemen, leeftijd erkend als een mogelijke oorzaak van ongerechtvaardigde discriminatie. Bovendien moeten volgens het nieuwe non-discriminatieartikel 13 de communautaire instellingen niet aarzelen actief en op eigen initiatief een betere naleving van de mensenrechtenbepalingen af te dwingen.
- 1.6 Het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen heeft erkend dat bij aanwerving door communautaire instellingen het gelijkheidsbeginsel moet worden geëerbiedigd. Er mag niet

¹ Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, goedgekeurd op 16 december 1966.

worden gediscrimineerd door kandidaten in soortgelijke situaties verschillend te behandelen, indien daarvoor geen gerechtvaardigde gronden bestaan.

- 1.7 Volgens de vaste jurisprudentie van het Hof vormt het algemene gelijkheidsbeginsel een van de grondbeginselen van de wetgeving inzake het communautaire ambtenarenkorps. Dat beginsel vereist dat vergelijkbare situaties niet verschillend worden behandeld, tenzij daarvoor een objectieve rechtvaardiging kan worden gegeven.¹

2 Hanteren van leeftijdsgrenzen in de lidstaten

Het onderzoek van de Ombudsman wees uit dat er momenteel in de lidstaten geen gemeenschappelijk constitutioneel beginsel of rechtsbeginsel bestaat dat leeftijdsgrenzen toestaat of verbiedt. In meer dan de helft van de lidstaten geldt in de openbare sector een leeftijdsgrens. Deze leeftijdsgrens ligt in het algemeen echter boven de 35 jaar. Voorts wordt in sommige lidstaten een tendens waargenomen om niet langer leeftijdsgrenzen te hanteren, omdat deze als discriminerend worden beschouwd.

3 Hanteren van leeftijdsgrenzen binnen de communautaire instellingen

- 3.1 Alle communautaire instellingen hanteren leeftijdsgrenzen voor de toelating van kandidaten tot vergelijkende onderzoeken. Deze mogelijkheid wordt genoemd in artikel 1, sub g), van bijlage III van het Statuut, waarin wordt bepaald dat de aankondiging van een algemeen vergelijkend onderzoek specifiek melding moet maken van:

"zo nodig de leeftijdsgrens alsmede de toegestane verhoging daarvan voor de andere personeelsleden die reeds ten minste één jaar in dienst zijn."

- 3.2 Artikel 27, lid 2, van het Statuut bepaalt dat:

"bij de keuze der ambtenaren geen onderscheid wordt gemaakt ten aanzien van ras, geloof of geslacht".

- 3.3 De Ombudsman concludeerde op grond van artikel 1, sub g), van bijlage III van het Statuut dat het tot aanstelling bevoegde gezag in aankondigingen van vergelijkende onderzoeken een leeftijdsgrens mag vermelden.
- 3.4 Gezien het beginsel dat besluiten moeten worden gemotiveerd en het bepaalde in artikel 27 van het Statuut oordeelde de Ombudsman echter dat de bewoording van artikel 1, sub g), van

¹ Arrest van 14 juli 1983 in gevoegde zaken 152, 158, 162, 166, 170, 173, 175, 177-179, 182 en 186/81 W. Ferrario en anderen tegen Commissie van de Europese Gemeenschappen [1983] Jurispr. 2357, blz. 2367.

bijlage III van het Statuut, met name de zinssnede “zo nodig”, alsmede de consistente jurisprudentie van het Hof betreffende het algemene gelijkheidsbeginsel, leken te suggereren dat leeftijds grenzen niet willekeurig kunnen worden gehanteerd en dat gemotiveerd moet worden waarom een specifieke leeftijdsgrens voor een bepaald vergelijkend onderzoek nodig wordt geacht.

- 3.5 Uit de ontwikkelde praktijk blijkt dat de tot aanstelling bevoegde organen verschillende leeftijdsgrenzen hanteren die per instelling verschillen. Artikel 31 van het Statuut omvat een beginsel op grond waarvan kandidaten in de aanvangs rang dienen te worden aangeworven. Derhalve is in het algemeen een leeftijdsgrens van 35 jaar vastgesteld op grond van het feit dat aanvangs rangen slechts geschikt zijn voor pas afgestudeerden die nog een carrière als Europees ambtenaar kunnen opbouwen.
- 3.6 Volgens de Commissie worden ook nog andere leeftijdsgrenzen gehanteerd, bijvoorbeeld 55 jaar voor hoofden van administratieve eenheden, 50 jaar voor hoofdvertalers en 40 jaar voor vertalers, waarbij de mogelijkheid bestaat deze grenzen in bepaalde gevallen te verhogen¹. De Raad hanteert leeftijdsgrenzen van 35, 45, 50 en 55 jaar met de mogelijkheid deze met maximaal zes jaar te verhogen.²

4 Gronden die door de communautaire instellingen worden aangegeven voor het hanteren van leeftijdsgrenzen

- 4.1 De gronden voor het hanteren van leeftijdsgrenzen verschillen per communautaire instelling. De instellingen deelden de Ombudsman een aantal verschillende gronden mede die verband hielden met de afzonderlijke klachten over de toepassing van leeftijdsgrenzen. De aangevoerde gronden kunnen als volgt worden samengevat:
- er is behoefte aan een evenwichtig beheer van het menselijk potentieel en met name van de loopbaanstructuur;

¹ Voor kandidaten die hun militaire dienstplicht of enige andere vorm van verplichte dienst hebben vervuld, voor kandidaten die ten minste één jaar ononderbroken geen betaalde arbeid hebben verricht teneinde voor een ten laste komend kind te zorgen dat leerplichtig was of aan een door een deskundige vastgestelde ernstige geestelijke of lichamelijke handicap leed, alsmede voor kandidaten die zelf lichamelijk gehandicapt zijn, kan de leeftijdsgrens worden verhoogd. Voorts worden er geen leeftijdsgrenzen gehanteerd voor kandidaten die op de sluitingsdatum voor de indiening van sollicitaties ten minste één jaar ononderbroken als ambtenaren of anderszins bij de Europese Gemeenschappen werkzaam zijn.

² De leeftijdsgrenzen zijn verhoogd voor kandidaten die gedurende ten minste één jaar geen betaalde arbeid hebben verricht teneinde te zorgen voor een kind jonger dan 16 jaar dat bij hen woont. In dit geval wordt de leeftijdsgrens verhoogd met de periode dat geen betaalde arbeid werd verricht, met een maximum van drie jaar per kind, waarbij de totale verhoging ten hoogste zes jaar bedraagt. Voor kandidaten die hun militaire dienstplicht of enige andere vorm van verplichte dienst hebben vervuld welke zij voor hun land van herkomst dienden te verrichten, wordt de leeftijdsgrens verhoogd met de duur van de verrichte dienst. Perioden van vrijwillige dienst boven op de periode van verplichte dienst worden niet meegerekend. Voor kandidaten met een lichamelijke handicap die verenigbaar is met de te verrichten taken en die naar behoren door de bevoegde nationale instantie is erkend, kan de leeftijdsgrens met drie jaar worden verhoogd.

- het systeem is niet geschikt om oudere personen aan te werven die in hun lange carrière een schat aan ervaring hebben opgedaan;
- de problemen voor nieuwe ambtenaren om in een multicultureel en meertalig milieu te integreren, kunnen met de leeftijd toenemen;
- instellingen zijn verplicht hun personeel op zo breed mogelijke geografische basis aan te werven zonder gebruik te maken van nationale quota's;
- de mobiliteit neemt af naarmate de leeftijd vordert en in relatie tot de plaats waar de kandidaat werkt en de plaats waar hij woont;
- de aanwerving van jongere kandidaten maakt het eenvoudiger een redelijk geografisch evenwicht en een betere verhouding van mannelijke en vrouwelijke werknemers te bereiken;
- bij het hanteren van een leeftijdsgrens van 35 jaar voor kandidaten voor posten in de aanvangsrangen wordt rekening gehouden met de grote werkloosheid onder jongeren in de Europese Unie;
- uit ervaring blijkt dat meer vrouwen deelnemen aan vergelijkende onderzoeken op niveau A8 dan op niveau A7/6. Leeftijdsgrenzen helpen derhalve ook om meer evenwicht te brengen in het aantal mannelijke en vrouwelijke werknemers;
- het afschaffen van leeftijdsgrenzen zou contraproductief werken, omdat het aantal sollicitaties van mannen zou toenemen, terwijl er maar weinig zou worden gedaan om de obstakels voor vrouwen weg te nemen;
- er moeten zo goed mogelijke voorwaarden worden geschapen voor een evenwichtig loopbaanbeleid;
- de personeelsstructuur wordt verstoord wanneer uiterst ervaren personen in de lagere rangen worden aangeworven;
- indien de instellingen het algemene beginsel dat personeel in de aanvangsrank wordt aangeworven, zouden loslaten, zou aanwerving in een meer passende rang misschien niet gerechtvaardigd zijn, waardoor de personeelsstructuur zou kunnen worden aangetast met negatieve gevolgen voor de motivatie en een goed beheer;
- naar verwachting zullen oudere A8- en A7-ambtenaren sneller om promotie vragen, zodat ze in een rang terechtkomen die bij hun ervaring past;

- regels voor leeftijdsgrenzen worden niet mechanisch vastgesteld, maar variëren al naargelang de aard van de behoeften van de afdeling in kwestie. Tevens kan ingevolge deze regels onderscheid tussen kandidaten worden gemaakt op grond van hun respectieve situaties;
- onofficieel is er vaak gezegd dat de toepassing van een leeftijdsgrens een middel is om het aantal kandidaten te beperken en derhalve zorgen leeftijdsgrenzen er in de praktijk voor dat vergelijkende onderzoeken “hanteerbaar” blijven.

4.2 De Ombudsman vreesde dat de door de verschillende communautaire instellingen aangevoerde gronden voor het hanteren van leeftijdsgrenzen niet objectief gerechtvaardigd zouden blijken te zijn, met als gevolg dat de mogelijkheid van willekeur bleef bestaan. Indien onvoldoende gerechtvaardigd kon het hanteren van leeftijdsgrenzen derhalve een geval van discriminatie vormen.

5 De mogelijkheid die EU-burgers hebben om een aanstelling bij de organen van de Europese Unie te zoeken

- 5.1 De Ombudsman is van mening dat iedere EU-burger de mogelijkheid moet hebben om een aanstelling bij de organen van de Europese Unie te zoeken. Indien het passend wordt geacht deze mogelijkheid te beperken, moet daarvoor voldoende rechtvaardiging worden gegeven en de aanwervingsprocedures mogen geen elementen bevatten die als discriminerend of willekeurig kunnen worden beschouwd.
- 5.2 Uit het onderzoek op eigen initiatief van de Ombudsman en uit afzonderlijke klachten blijkt duidelijk dat de communautaire instellingen verschillende leeftijdsgrenzen hebben gehanteerd zonder daarvoor gemeenschappelijk een rechtvaardiging te verschaffen die gebaseerd is op de praktijk of op het bepaalde in het Statuut met betrekking tot de toepassing van een leeftijdsgrens.

6 Correct hanteren van leeftijdsgrenzen

- 6.1 De Ombudsman merkte op dat ingevolge artikel F van het Verdrag betreffende de Europese Unie alle communautaire instellingen verplicht zijn bepalingen inzake mensenrechten te eerbiedigen, zoals die worden gewaarborgd door het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en voortvloeien uit de constitutionele tradities van de lidstaten. De communautaire instellingen lijken het relevant te vinden deze bepalingen uit eigen beweging toe te passen door de mensenrechten en fundamentele vrijheden beter te eerbiedigen, zoals zij blijken te hebben gedaan door een nieuw artikel 13 in het EG-Verdrag op te nemen.
- 6.2 De Ombudsman stelde vast dat leeftijd als een mogelijke oorzaak van discriminatie moet worden beschouwd. Het standpunt van de Europese Unie in dezen is duidelijk geformuleerd in het Verdrag

van Amsterdam en na de inwerkingtreding ervan zal bestrijding van leeftijdsgrenzen derhalve meer nodig zijn dan ooit tevoren.

- 6.3 De Ombudsman is van mening dat de communautaire instellingen leeftijdsgrenzen niet correct hanteren, omdat zij op verschillende gronden verschillende leeftijdsgrenzen toepassen zonder daarvoor voldoende rechtvaardiging te verschaffen.
- 6.4 Het onderzoek van de Ombudsman wees evenwel uit dat de communautaire instellingen zouden kunnen overwegen één gemeenschappelijke, naar behoren gemotiveerde en voldoende gerechtvaardigde leeftijdsgrens te gaan hanteren. Indien de communautaire instellingen geen mogelijkheid zien om leeftijdsgrenzen af te schaffen, is het beter de relevante bepaling van het Statuut toe te lichten om te waarborgen dat leeftijdsgrenzen niet discriminerend of willekeurig worden gehanteerd.

7 De maatregelen die de communautaire instellingen met betrekking tot leeftijdsgrenzen hebben genomen

- 7.1 Op 20 oktober 1997 besloot het Europees Parlement de leeftijdsgrens in de toekomstige vergelijkende onderzoeken voor de aanvangsrangen te verhogen tot 45 jaar. Na twee jaar zou er een evaluatie plaatsvinden op grond van een verslag dat door de personeelsdienst aan de Secretaris-generaal van het Parlement zou worden overgelegd.
- 7.2 Op 21 januari 1998 besloot de Commissie een beleidsbeginsel aan te nemen op grond waarvan in haar aanwervingsbeleid alle leeftijdsgrenzen zouden worden afgeschaft. In haar opmerkingen achtte de Commissie het noodzakelijk haar besluit in onderlinge overeenstemming met andere instellingen in de praktijk te brengen en in de tussentijd zou zij een leeftijdsgrens van 45 jaar hanteren.
- 7.3 In het licht van de bovengenoemde ontwikkelingen erkende de Ombudsman dat onderlinge interinstitutionele overeenstemming inderdaad noodzakelijk is.

CONCLUSIE

Op basis van het onderzoek op eigen initiatief van de Ombudsman en gezien de aankondiging van de Commissie dat zij een beleidsbeginsel had aangenomen dat inhield dat leeftijdsgrenzen, mogelijk in het kader van interinstitutionele overeenstemming, zouden worden afgeschaft, oordeelde de Ombudsman dat er geen gronden waren om zijn onderzoek op eigen initiatief naar het hanteren van leeftijdsgrenzen voort te zetten en besloot derhalve het onderzoek te sluiten. De Ombudsman verzocht de Commissie vriendelijk hem op de hoogte te houden van de maatregelen die genomen zouden worden om gemeenschappelijke interinstitutionele overeenstemming te bereiken over het afschaffen van leeftijdsgrenzen.

PENSIOENRECHTEN VAN PLAATSELIJKE FUNCTIONARISSEN VAN DE COMMISSIE

Onderzoek op eigen initiatief 1150/97/OI/JMA

KLACHT

In november 1997 droeg het Europees Parlement verzoekschrift nr. L-35/96, dat door mevrouw A.V., een Chileens staatsburger, aan hem gericht was, over aan de Ombudsman. Het verzoekschrift verwees naar de weigering van de Commissie om haar pensioenrechten te erkennen gedurende de periode 1977-1978, waarin zij als plaatselijk functionaris bij de Latijns-Amerikaanse Delegatie van de Commissie had gewerkt.

Het verzoekschrift werd als klacht geregistreerd, maar moest niet-ontvankelijk worden verklaard omdat de klaagster noch een burgeres van de Unie noch een inwonster van een van de lidstaten was, en bijgevolg niet voldeed aan de criteria die in artikel 138e van het EG-Verdrag en artikel 2, lid 2, van het Statuut van de Ombudsman zijn vastgelegd.

Gezien de omstandigheden van de zaak besloot de Ombudsman echter een onderzoek op eigen initiatief naar de zaak te starten op basis van artikel 138e van het EG-Verdrag. Het onderzoek werd geregistreerd onder dossiernummer 1150/97/OI/JMA.

HET ONDERZOEK

Standpunt van de Commissie

In december 1997 stelde de Ombudsman zowel de voorzitter van de Commissie Verzoekschriften van het Europees Parlement als de voorzitter van de Europese Commissie op de hoogte van het onderzoek op eigen initiatief en vroeg hij om een standpunt van de Commissie vóór eind maart 1998.

In antwoord hierop informeerde de Commissie de Ombudsman dat haar diensten die verantwoordelijk zijn voor de pensioenen, na deze tussenkomst de situatie met betrekking tot de pensioenrechten van haar plaatselijke personeel was gaan evalueren.

De Commissie legde vervolgens uit dat mevrouw A.V. van 1 januari 1977 tot 30 september 1978 bij haar Latijns-Amerikaanse Delegatie had gewerkt. Op basis van artikel 80 van de Regeling welke van toepassing is op de andere personeelsleden van de Europese Gemeenschappen dekt de Commissie de socialezekerheidslasten van haar plaatselijke agenten in overeenstemming met de plaatselijke bepalingen. Vanwege het hoge inflatiepercentage dat in de jaren zeventig in Chili heerste, regelde de Commissie echter dat haar plaatselijke functionarissen die in Santiago in dienst waren, aan een speciaal socialezekerheidsstelsel konden deelnemen, het "*Office de Sécurité Sociale d'Outre-Mer*" (OSSOM) in Brussel. Met de verandering in de economische omstandigheden in Chili werden de plaatselijke functionarissen van de Commissie daar geleidelijk in het nationale Chileense socialezekerheidssysteem opgenomen.

Voor wat betreft de pensioenrechten van mevrouw A.V. nam de Commissie contact op met het OSSOM. Haar werd meegedeeld dat mevrouw A.V. tijdens haar dienstverband bij de Latijns-Amerikaanse Delegatie daar geregistreerd was geweest. De bijdragen voor de sociale zekerheid die in die periode zijn betaald, moeten daarom meegenomen worden voor de berekening van haar pensioenrechten, vanaf de leeftijd van 55.

De Commissie berichtte de Ombudsman ook dat zij deze informatie aan de klaagster had gestuurd met verwijzing naar zijn tussenkomst.

De Ombudsman heeft de brief van de Commissie in juni 1998 aan mevrouw A.V. doorgezonden, maar van haar kant zijn geen opmerkingen ontvangen.

HET BESLUIT

In het licht van de informatie in het standpunt van de Commissie en de informatie die de klaagster werd versterkt, heeft de Ombudsman geconcludeerd dat het probleem door de Commissie was opgelost, en hij heeft derhalve de zaak gesloten.

4 BETREKKINGEN MET ANDERE INSTELLINGEN VAN DE EUO**4.1 BETREKKINGEN MET ANDERE INSTELLINGEN VAN DE EUROPESE UNIE**

Op 19 januari diende de heer SÖDERMAN na een onderzoek op eigen initiatief naar de toegang van het publiek tot documenten zijn eerste Speciaal Verslag in bij de Commissie Verzoekschriften.

Op 20 januari hadden de heer SÖDERMAN en de heer Ian HARDEN, Hoofd van het Secretariaat, een bijeenkomst in Luxemburg met de heer GARZÓN CLARIANA, juridisch adviseur, en leden van de juridische dienst van het Parlement.

Op 20 april 1998 diende de heer SÖDERMAN zijn Jaarverslag 1997 in bij de Commissie Verzoekschriften van het Europees Parlement, onder voorzitterschap van de heer Edward NEWMAN. De rede van de heer SÖDERMAN werd gevolgd door een levendige discussie. De persconferentie na de vergadering werd door een groot aantal journalisten bijgewoond.

Op 25 juni hield de heer SÖDERMAN een toespraak voor de Commissie Institutionele zaken in Brussel in het kader van de hoorzitting over openheid. De rapporteur was Maj-Lis LÖÖW, lid van het EP. Tot de overige sprekers behoorden Professor Deirdre CURTIN van de Universiteit van Utrecht, mevrouw Kristina RENNERSTEDT, Staatssecretaris van het Zweedse Ministerie van Justitie, en de heer Hans BRUNMAYR van de Raad.

Op 25 juni had de heer SÖDERMAN tevens een bijeenkomst met de Voorzitter van het Europees Parlement, de heer GIL-ROBLES, en met de secretaris-generaal, de heer Julian PRIESTLEY. Ze bespraken open vraagstukken met betrekking tot de instelling van het Bureau van de Ombudsman alsmede de ontwerp-begroting voor 1999.

Op 7 juli hadden de heer SÖDERMAN en de heer Ian Harden in Luxemburg een ontmoeting met de heer GARZÓN CLARIANA, juridisch adviseur, om juridische kwesties in verband met de begroting te bespreken.

Op 23 november had de heer SÖDERMAN een gedachtewisseling met de Commissie Verzoekschriften in Brussel.

4.2 DE EUROPESE COMMISSIE

Op 2 februari hadden Ian HARDEN en Peter DYRBERG een vergadering met de Commissie om tot een minnelijke schikking in zaak 1109/96 te komen.

Op 20 april hadden de heer SÖDERMAN en de heer DYRBERG een vergadering met de heer Jean-Claude EECKHOUT, directeur in het Secretariaat-generaal van de Commissie, en de heer Philippe GODTS. Ze bespraken de mogelijkheid om in november in Brussel voor de contactper-

sonen en Euro-Jus-vertegenwoordigers in de lidstaten een gezamenlijke studiebijeenkomst te organiseren.

Op 21 april had de heer SÖDERMAN een bijeenkomst met de heer Santiago GÓMEZ-REINO LECOQ, adjunct-directeur-generaal van Directoraat-generaal IB - Buitenlandse betrekkingen: zuidelijk Middellandse-Zeegebied, Midden- en Nabije Oosten, Latijns-Amerika, Zuid-Azië en Zuidoost-Azië en Noord-Zuidsamenwerking.

Ze bespraken de mogelijkheden voor de Unie om de nationale ombudsmannen in Centraal-Amerika te assisteren en met hen samen te werken.

Op 7 mei had de heer SÖDERMAN een ontmoeting met de heer Alfonso MATTERA RICIGLIANO, directeur van Directoraat XV-B - Vrij verkeer van goederen en overheidsopdrachten. Ze bespraken de artikel-169-procedure.

Op 8 juli had de heer SÖDERMAN een bijeenkomst met Ambassadeur CHRISTOFFERSEN, permanent vertegenwoordiger van Denemarken in Brussel. In de middag had hij een ontmoeting met Commissaris Anita GRADIN voor een gedachtewisseling.

Op 29 september 1998 had de heer SÖDERMAN een bijeenkomst met de heer MATTERA RICIGLIANO, Directeur bij DG XV van de Europese Commissie, en een aantal van zijn medewerkers om in het algemeen iets te vertellen over de procedures van de Ombudsman bij het behandelen van klachten die verband houden met de artikel-169-procedures van de Commissie.

Op 30 september 1998 hield de heer SÖDERMAN in het gebouw van de Europese Commissie in Brussel een voordracht "Heeft de klant altijd gelijk?". De conferentie werd door een groot aantal medewerkers van alle communautaire instellingen en organen bijgewoond. De vergadering werd voorgezeten door de heer Steffen SMIDT, directeur-generaal van DG IX.

5 BETREKKINGEN MET DE NATIONALE OMBUDSMANNEN EN SOORTGELIJKE INSTELLINGEN

Om de rechten van de Europese burgers te waarborgen wordt een flexibel systeem van samenwerking tussen de Europese Ombudsman en de ombudsmannen en soortgelijke instellingen in de lidstaten ontwikkeld.

De uitvoering van veel aspecten van het Gemeenschapsrecht is de verantwoordelijkheid van de nationale, regionale of lokale overheden in de lidstaten. Klachten van burgers die van mening zijn dat dergelijke overheden hun rechten krachtens het Gemeenschapsrecht hebben geschonden, vallen buiten de bevoegdheid van de Europese Ombudsman, zelfs wanneer een van de rechten van het burgerschap van de Unie meespeelt, zoals het vrij verkeer dat door artikel 8 A van het EG-Verdrag gegarandeerd wordt. In veel gevallen konden zulke klachten doeltreffend worden afgehandeld door nationale ombudsmannen of soortgelijke instellingen (zoals verzoekschriftcommissies), die steeds vaker te maken krijgen met aangelegenheden die de uitvoering van het Gemeenschapsrecht door de nationale overheden betreffen.

5.1 HET VERBINDINGSNETWERK

De samenwerking tussen de nationale ombudsmannen en soortgelijke instellingen en de Europese Ombudsman is in 1998 voortgezet. Een tweede verbindingsbrief is in mei 1998 gepubliceerd en de derde werd tegen het einde van herfst geproduceerd.

Mevrouw Anita GRADIN en de heer SÖDERMAN op een seminarie gehouden samen met de contactpersonen van de bureaus van de nationale ombudsmannen en met de Euro-Jus medewerkers.

Op 23-24 november 1998 is in Brussel samen met de contactpersonen van de bureaus van de nationale ombudsmannen en Euro-Jus-medewerkers

een studiebijeenkomst gehouden over het Gemeenschapsrecht, normen voor goed administratief gedrag en de werkzaamheden van de nationale ombudsmannen en soortgelijke instellingen op het gebied van de controle op de toepassing van het Gemeenschapsrecht. Tot de sprekers behoorden de heer SÖDERMAN, mevrouw Anita GRADIN, Commissaris, de heer Edward NEWMAN, Eerste ondervoorzitter van de Commissie Verzoekschriften van het Europees Parlement, de heer Leif SEVÓN, rechter van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen, de heer David O'KEEFFE, Professor Rechtsgeleerdheid aan het University College London, de heer DE BROUWER van de Europese Commissie, de heer BROPHY van het bureau van de Ierse Ombudsman, de heer EBERMANN van de Europese Commissie, de heer PALACIO GONZÁLEZ, Administrateur bij het Gerecht van eerste aanleg, de heer Philippe BARDIAUX van het bureau van de Franse Ombudsman, de heer RIBEIRO van het bureau van de Portugese Ombudsman, mevrouw GERSTBERGER van het Secretariaat van de Commissie Verzoekschriften van de Duitse Bundestag, de heer ANDERSEN van het bureau van de Deense Ombudsman, de heer TATE van het bureau van de Britse Ombudsman, de heer GASPARINETTI van de Europese Commissie en de heer STOODLEY van de Europese Commissie. De sessies werden voorgezeten door de heer SÖDERMAN, de heer BERMEJO van het bureau van de Spaanse Ombudsman, mevrouw Riitta LÄNSISYRJÄ van het bureau van de Finse Ombudsman en de heer BARDIAUX van het bureau van de Franse Ombudsman.

5.2 SAMENWERKING BIJ DE BEHANDELING VAN KLACHTEN

Tijdens de studiebijeenkomst die in september 1996 met de nationale ombudsmannen, soortgelijke instellingen en de Europese Ombudsman in Straatsburg werd gehouden, verklaarde de Europese Ombudsman zich bereid vragen over het Gemeenschapsrecht van nationale ombudsmannen en soortgelijke instellingen in behandeling te nemen en deze ofwel rechtstreeks te beantwoorden ofwel de vragen ter beantwoording door te spelen naar een geschikte instelling of een geschikt orgaan van de Unie.

In het jaar 1998 werden 5 vragen op deze manier afgehandeld.

5.3 SAMENWERKING MET REGIONALE OMBUDSMANNEN EN SOORTGELIJKE INSTELLINGEN

In mei 1997 ontving de Europese Ombudsman een verzoek van de heer CHAMIZO DE LA RUBIA, de Andalusische regionale Ombudsman. Hij klaagde over de vermeende passieve houding van de Franse autoriteiten inzake de aanvallen op Spaanse vrachtwagenchauffeurs in Frankrijk en de vernietiging van hun landbouwproducten. Naar zijn mening was deze houding in strijd met één van de basisbeginselen van de Europese Gemeenschap, namelijk het vrij verkeer van goederen, en in het bijzonder met de artikelen 38, 39 en 74 van het EG-Verdrag. De heer CHAMIZO benadrukte de zeer negatieve gevolgen van deze acties voor de Spaanse export van landbouwproducten en in het bijzonder voor de boeren in Andalusië. (Klacht 478/97/JMA)

Hij deed een beroep op de Europese Ombudsman om een onderzoek op eigen initiatief naar deze zaak in te stellen teneinde te bereiken dat de Commissie, als de hoedster van het Verdrag, zou optreden tegen de Franse regering.

Nadat de Ombudsman de in de klacht naar voren gebrachte argumenten had onderzocht, concludeerde hij dat de klacht niet ontvankelijk verklaard kon worden, aangezien de verantwoordelijke EG-instelling niet eerder administratief was benaderd, zoals vereist in artikel 2, lid 4, van het Statuut van de Europese Ombudsman. De Ombudsman besloot derhalve de klacht aan de Europese Commissie over te dragen. In zijn brief aan de heer CHAMIZO van juni 1997 legde de Ombudsman uit dat deze overdracht de Commissie in staat zou stellen gepaste maatregelen te nemen.

De Commissie berichtte de Andalusische Ombudsman dat zijn brief als klacht was geregistreerd. In augustus 1997 bracht de heer LEGRAS, directeur-generaal van DG VI, de heer CHAMIZO op de hoogte van de laatste ontwikkelingen rond de kwestie. De Commissie legde uit dat zij de situatie had bekeken en van mening was dat de situatie in strijd was met artikel 30 van het Verdrag. De Commissie had de zaak daarom, na een inbreukprocedure te hebben ingeleid, voor het Hof van Justitie gebracht (zaak C-265/95). De Commissie had verscheidene brieven over de meest recente gebeurtenissen naar de Franse overheden gestuurd. In maart 1998 werd een extra brief van de heer LEGRAS aan de heer CHAMIZO gestuurd, waarin deze geïnformeerd werd over het arrest van het Hof van Justitie tegen Frankrijk. De heer LEGRAS legde tevens uit dat de Commissie na de Top in juni 1997 in Amsterdam aan een ontwerpverordening had gewerkt die inmiddels bij de Raad was ingediend. Deze verordening zou de Commissie in staat stellen op te treden tegen lidstaten die niet alle noodzakelijke maatregelen nemen om aanvallen op het vrij verkeer van goederen te vermijden.

In het licht van deze uitleg schreef de heer CHAMIZO in mei 1998 een brief aan de Ombudsman, waarin hij zijn tevredenheid over het optreden van de Commissie uitte en de Ombudsman bedankte voor zijn medewerking bij het zoeken naar een oplossing voor het probleem.

Op 17 juli 1998 bracht de heer Romano FANTAPPIE, de regionale Ombudsman van Toscane, met zijn medewerkers een bezoek aan het Bureau van de Europese Ombudsman en nodigde de Ombudsman uit voor een tegenbezoek aan Toscane.

Op 12 oktober 1998 had de heer SÖDERMAN een vergadering met de Commissie Verzoekschriften van de Sächsischer Landtag, geleid door de heer Thomas MÄDLER, Voorzitter van deze Commissie. Na de toespraak van de heer SÖDERMAN over zijn werkzaamheden als Europese Ombudsman volgde een gedachtewisseling over de toekomstige samenwerking tussen de twee organen.

Op de plenaire vergadering van 16 juli 1998 bood de Europese Ombudsman zijn jaarverslag 1997 aan het Europees Parlement aan.

6 PUBLIC RELATIONS**6.1 HOOGTEPUNTEN VAN HET JAAR****FIDE-CONGRES 1998**

De Europese Ombudsman was algemeen rapporteur met betrekking tot het thema *“De burger, het bestuur en het Gemeenschapsrecht”* tijdens het 18de FIDE-Congres dat van 3 tot 6 juni 1998 werd gehouden in Stockholm, Zweden. Hij werd vergezeld door Ian HARDEN, Peter DYRBERG en José MARTÍNEZ ARAGÓN.

De werkvergaderingen over het thema stonden onder voorzitterschap van mevrouw Elisabeth PALM, president van het Administratieve Hof van Appel te Göteborg en dr. Hans RAGNEMALM, rechter bij het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen.

Het FIDE-Congres werd bijgewoond door meer dan 500 afgevaardigden van de Europese instellingen, alle lidstaten van de Unie en Cyprus, Malta, Noorwegen en Zwitserland.

Tijdens de plenaire openingsvergadering van het Congres hield de Zweedse minister van Justitie, mevrouw Laila FREIVALDS, een toespraak over *“Het recht en de uitbreiding van de Europese Unie”* en de president van het Hof van Justitie, dr. Gil Carlos RODRÍGUEZ IGLESIAS, hield de openingslezing *“La Cour de justice des Communautés européennes et l'interaction entre le droit européen et le droit national.”*

Het algemene verslag van de Ombudsman over het thema *“De burger, het bestuur en het Gemeenschapsrecht”* en zijn eindverslag dat hij aan de plenaire vergadering voorlegde, zijn in het Engels en het Frans op de website te vinden.

JAARVERSLAG 1997

De Europese Ombudsman diende zijn jaarverslag 1997 op 16 juli 1998 in bij de plenaire vergadering van het Europees Parlement in Straatsburg.

Namens de Commissie Verzoekschriften van het Parlement verwelkomde de heer Edward NEWMAN, lid van het EP, de omschrijving die de Ombudsman gaf van het begrip ‘wanbeheer’. Het voorafgaande jaar had het Europees Parlement de Ombudsman aangespoord volledig gebruik te maken van zijn bevoegdheid om gevallen van wanbeheer bij het optreden van communautaire instellingen en organen te behandelen, en gewezen op het belang van een duidelijke definitie van de term ‘wanbeheer’.

Op basis van door nationale Ombudsmannen en soortgelijke organen verstrekte informatie stelde de Ombudsman in zijn jaarverslag de volgende omschrijving voor: *“Wanbeheer doet zich voor wanneer een overheidsinstantie niet handelt in overeenstemming met een regel of beginsel waaraan zij gehouden is.”*

Het Parlement was van oordeel dat deze omschrijving samen met de in het jaarverslag genoemde voorbeelden een duidelijk beeld gaf van de reikwijdte van de taken van de Ombudsman. Het volgde het voorstel dat de heer Newman namens de Commissie Verzoekschriften¹ had ingediend, en nam een resolutie aan waarin de omschrijving werd verwelkomd.

SPECIAAL VERSLAG VAN DE EUROPESE OMBUDSMAN

Het speciale verslag van de Ombudsman over het onderzoek op eigen initiatief van de Ombudsman naar de toegang van het publiek tot documenten, dat hij op 15 december 1997 aan de voorzitter van het Europees Parlement overhandigde, werd door het Parlement besproken tijdens de plenaire vergadering in juli op basis van het rapport dat de Commissie Verzoekschriften over genoemd verslag had opgesteld (*rapporteur* Astrid THORS).² In zijn resolutie met betrekking tot het speciale verslag verwelkomde het Parlement de actie die de Ombudsman had ondernomen om transparantie in de Unie te bewerkstelligen. Het merkte op dat een toename van de transparantie en een verbeterde toegang van het publiek tot documenten nauw in verband staan met de gedragscode betreffende goed administratief gedrag die de Ombudsman in zijn jaarverslag 1997 had voorgesteld.

EEN EUROPESE MENSENRECHTENAGENDA VOOR HET JAAR 2000

Op 9 en 10 oktober 1998 nam de heer Jacob SÖDERMAN in gezelschap van de heer Peter DYRBERG deel aan een conferentie in Wenen, die als thema had: *“De EU en mensenrechten: Voorbereiding van een agenda voor het jaar 2000”*. De conferentie werd georganiseerd door het Europees Universitair Instituut in samenwerking met de Oostenrijkse minister van Buitenlandse Zaken. De heer SÖDERMAN hield een toespraak over de Europese Ombudsman en de mensenrechten en deed daarin onder meer suggesties om de mensenrechten binnen de Unie beter te beschermen.

6.2 CONFERENTIES EN ONTMOETINGEN

DUITSLAND

Op 10 mei werd de heer SÖDERMAN door Karl von WOGAU, lid van het Europees Parlement, uitgenodigd om te spreken over “De rechten van Europese burgers” in het kader van de viering van de *“Dag van Europa”* in Bad Krozingen.

Meer dan 1 000 mensen uit de omgeving en uit Frankrijk en Zwitserland namen deel aan de festiviteiten en bezochten de verschillende stands. Bij de EU-stand werden brochures over de Europese Ombudsman uitgesteld en uitgedeeld.

¹ A4-0258/98 (OJ 1998 C 292/168).

² A4-0265/98 (OJ 1998 C 292/170).

De heer SÖDERMAN had gelegenheid voor een ontmoeting met mevrouw Gerdi STAIBLIN, minister van Landbouw van Baden Württemberg, en met de burgemeester van Bad Krozingen, de heer Ekkehart MEROTH.

Op 27 juni werd de heer SÖDERMAN uitgenodigd zitting te nemen in een panel dat discussieerde over het thema *"Europa vandaag – zijn instellingen en zijn bevolking"*. Deze bijeenkomst werd georganiseerd door professor dr. HÖNNIGHAUSEN van de universiteit van Bonn in het kader van de *Transatlantic Summer Academy (TASA) 1998*. Het panel werd voorgezeten door de heer Matt MARSHALL, journalist van de *Wall Street Journal Europe*. Andere sprekers waren dr. Eckhard LÜBKEMEIER, hoofd studies buitenlands beleid van de Friedrich Ebert Stichting en professor Hella MANDT, hoogleraar politieke wetenschappen aan de universiteit van Trier. Het publiek bestond uit 32 studenten van verschillende universiteiten uit de Verenigde Staten, Canada, Rusland, Italië, Nederland, de voormalige Joegoslavische Republiek van Macedonië, Groot-Brittannië, Oekraïne, Joegoslavië, Ierland, Litouwen en Estland.

Op 22 en 23 oktober namen mevrouw Vicky KLOPPENBURG en de heer MARTÍNEZ ARAGÓN deel aan een studiebijeenkomst over *"Samenwerking op het gebied van justitie en binnenlandse zaken en Schengen na Amsterdam"*, die werd georganiseerd door de Academie van Europees Recht in Trier. Het doel van de bijeenkomst was de veranderingen te beoordelen die op grond van het Verdrag van Amsterdam waren doorgevoerd met betrekking tot de justitiële en politieke samenwerking in de Europese Unie, en te bekijken wat de gevolgen waren van de nieuwe communautaire bepalingen inzake gemeenschappelijke regels voor asiel, immigratie en grenscontroles.

Er werd gesproken over de bevoegdheden die door het Verdrag aan de Ombudsman worden verleend om controle uit te oefenen op de toepassing van deze bepalingen, waarbij rekening werd gehouden met de beperkingen voor andere communautaire instellingen, met name het Hof van Justitie, en met de consequenties daarvan voor de rechten van burgers. Iedereen was het erover eens dat de tenuitvoerlegging van deze nieuwe bepalingen grote problemen op rechtsgebied met zich mee zal brengen, die alleen kunnen worden opgelost wanneer nationale en communautaire instellingen samenwerken.

Op 5 november 1998 had Peter DYRBERG een ontmoeting met mevrouw KNÖFLER, voorzitter van de Commissie Verzoekschriften van het parlement van de Duitse deelstaat Sachsen-Anhalt, en met de heer SCHÄFER, de administrateur van de Commissie.

Op 6 november 1998 hield Peter DYRBERG een toespraak over "De Europese Ombudsman en transparantie en democratie" op een conferentie getiteld "Transparantie en democratie", die werd georganiseerd in Magdeburg door de vereniging "Europa-Forum Magdeburger Börde e.V.

Op uitnodiging van professor dr. Jürgen SCHWARZE hield de heer SÖDERMAN op 2 december een lezing aan de universiteit van Freiburg.

SPANJE

Ter gelegenheid van de 50ste verjaardag van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens nodigde het Catalaanse Instituut voor Mensenrechten de heer SÖDERMAN, de heer CAÑELLAS, de regionale Ombudsman van Catalonië, en de heer ÁLVAREZ DE MIRANDA Y TORRES, de Spaanse Ombudsman, uit op 6 maart 1998 aan een conferentie in Barcelona deel te nemen. De rondetafelgesprekken gingen over de rol die de mensenrechten in het werk van de Ombudsmannen spelen. De toespraak werd bijgewoond door een divers publiek van juristen en rechtenstudenten. De heer SÖDERMAN werd vergezeld door de heer José MARTÍNEZ ARAGÓN.

Als onderdeel van de initiatieven van de Iberisch-Amerikaanse Federatie van Ombudsmannen (FIO) organiseerde de universiteit van Alcalá de Henares in Madrid van maart tot december 1998 een *"Cursus ter versterking van het instituut Ombudsman in Latijns-Amerika"*. Het doel van de cursus is een praktische opleiding te geven aan functionarissen van de verschillende ombudsmanbureaus in Latijns-Amerika. De heer SÖDERMAN werd uitgenodigd te spreken tijdens de openingsceremonie op 9 maart 1998. In zijn toespraak blikte hij terug op de ontwikkeling van het burgerschap van de Unie in de afgelopen jaren, waarna hij enkele conclusies trok die voor het Latijns-Amerikaanse publiek van belang waren.

Andere deelnemers aan dit evenement waren de heer GALA, bestuurder van de universiteit, de heer PIMENTEL, de Portugese Ombudsman, de heer ÁLVAREZ DE MIRANDA Y TORRES, de Spaanse Ombudsman, de heer CAÑELLAS, de regionale Ombudsman van Catalonië, en de heer CHAMIZO, de regionale Ombudsman van Andalusië.

Van 27 tot 29 april 1998 organiseerde de universiteit van Complutense in Madrid *"Las Jornadas sobre derecho interno y derecho comunitario europeo"* met als thema *"Armonización e Integración de los Ordenamientos Jurídicos de los Estados Miembros en el Derecho de la Unión Europea"*.

De heer SÖDERMAN werd uitgenodigd te spreken tijdens de sluitingsceremonie op 29 april. Hij hield een toespraak getiteld *"La figura del Defensor del Pueblo europeo: Funciones y perspectivas de actuación"*.

De heer SÖDERMAN bracht ook een bezoek aan het Bureau van het Europees Parlement in Madrid.

Ter gelegenheid van de verjaardag van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens werd de heer SÖDERMAN uitgenodigd op 9 december een toespraak over de EU en de mensenrechten te houden aan de Universidad Complutense in Madrid.

Op 10 en 11 december nam de heer SÖDERMAN in gezelschap van de heer MARTÍNEZ ARAGÓN deel aan een studiebijeenkomst getiteld *"Jornadas sobre 'Educación en Derechos Humanos'"*, die door de

Andalusische Ombudsman in Sevilla werd georganiseerd. De heer SÖDERMAN hield de openingslezing.

FRANKRIJK

Op 5 en 6 februari werd de heer SÖDERMAN uitgenodigd deel te nemen aan een colloquium dat werd georganiseerd door de Franse Ombudsman, de heer Jacques PELLETIER, ter gelegenheid van de 25ste verjaardag van het Franse instituut. Tot de deelnemers behoorden de heer Jacques CHIRAC, de president van Frankrijk, die de openingstoespraak hield, en de heer Lionel JOSPIN, de premier, die de sluitingsceremonie bijwoonde. De heer SÖDERMAN sprak over het ontstaan en de ontwikkeling van het instituut Ombudsman in de wereld. Hij werd vergezeld door de heer Olivier VERHEECKE.

Juridisch adviseur Benita BROMS nam deel aan een colloquium *“IN ONZE HANDEN – De doeltreffendheid van de bescherming van de mensenrechten 50 jaar na de Universele Verklaring”*. Het colloquium werd van 2-4 september 1998 door de Raad van Europa in Straatsburg georganiseerd als een bijdrage aan de viering van de 50ste verjaardag van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en aan de terugblik in 1998 op de tenuitvoerlegging van de Verklaring en het Actieprogramma van Wenen.

De heer Bernard STASI en de heer SÖDERMAN bespreken de toekomstige samenwerking tijdens het bezoek van de nationale Ombudsman van Frankrijk op 20 oktober 1998 aan Straatsburg.

Het openingswoord werd gesproken door mevrouw Mary ROBINSON, de Hoge Commissaris voor de mensenrechten van de Verenigde Naties. De

volgende thema's kwamen aan de orde: Het voorkomen van structurele of grootschalige mensenrechtenschendingen en de reacties op dergelijke schendingen, rapporteur de heer Vojin DIMITRIJEVIC; Sociale rechten: de uitdaging van ondeelbaarheid en onderlinge afhankelijkheid, rapporteur de heer Aalt-Williem HERINGA; Doeltreffende tenuitvoerlegging van vrouwenrechten, rapporteur mevrouw Katarina TOMASEVSKI; Bescherming: doeltreffende actie op nationaal niveau, rapporteur de heer Régis DE GOUTTES; Bescherming: doeltreffende actie op internationaal niveau, rapporteur de heer Jeremy McBRIDE; De bevordering van mensenrechten: voorlichting, onderwijs en opleiding, rapporteur mevrouw Kaija GERTNERE. De discussiegroepen met betrekking tot de verschillende thema's, die op hetzelfde tijdstip bijeenkwamen, stonden onder voorzitterschap van prominente personen op het gebied van de mensenrechten.

De heer Peter DYRBERG woonde het 24ste Internationaal Congres voor Bestuurswetenschappen bij, dat van 7-11 september door het Internationaal Instituut voor Bestuurswetenschappen in Parijs werd georganiseerd.

Op 20 oktober bracht de heer Bernard STASI, *Médiateur de la République*, een bezoek aan de Europese Ombudsman samen met de heer Vincent BOUVIER, *Délégué Général*, de heer Philippe BARDIAUX, *Conseiller pour les relations extérieures*, mevrouw Anne MORRIER, *Chargée de mission pour la Communication*, en de heer Jean-François LEROY, *Chargé de mission pour les Délégués départementaux*.

Tijdens de besprekingen werd afgesproken dat in september 1999 in Parijs een studiebijeenkomst zou worden georganiseerd. Na de bijeenkomst gaven de heer STASI en de heer SÖDERMAN een gezamenlijke persconferentie.

IERLAND

Op 4 en 5 november gaf de heer Ian HARDEN een uiteenzetting over de werkzaamheden van de Europese Ombudsman tijdens studiebijeenkomsten over transparantie en democratie in Europa in Dungarvan in de provincie Waterford en in Killarney in de provincie Kerry, die werden georganiseerd door respectievelijk het South East European Centre en de South-West Ireland Rural Carrefour van het South Kerry Development Partnership. Andere sprekers waren Michael BROPHY van het Ierse Bureau van de Ombudsman, Siobhan DUFFY, de Euro-Jus-vertegenwoordiger in Ierland, Paul GORMLEY van de vertegenwoordiging van de Commissie en Jim O'BRIEN van de vertegenwoordiging van het Europees Parlement.

ITALIE

Van 23-26 september 1998 bracht de heer SÖDERMAN een officieel bezoek aan Italië. Tijdens zijn bezoek aan Florence had hij eerst een ontmoeting met de regionale Ombudsman van Toscane, de heer Romano FANTAPPIE, en diens personeel. De heer SÖDERMAN werd geïnformeerd over verschillende projecten van het Bureau van de regionale Ombudsman, zoals het creëren van een elektronisch netwerk om alle

ombudsmannen in Toscane met elkaar te verbinden, en de organisatie van een internationale bijeenkomst voor regionale ombudsmannen in de EU.

In september werd de heer SÖDERMAN in Toscane welkom geheten door Professor Angelo PASSALEVA en de heer Romane FANTAPPIE.

Deze ontmoeting werd gevolgd door een ontmoeting met professor Angelo PASSALEVA, voorzitter van de Regionale Raad van Toscane. De voorzitter sprak uit hoe blij hij was de heer SÖDERMAN te verwelkomen in Toscane, de eerste regio in Italië met een regionale ombudsman. Professor PASSALEVA en de heer SÖDERMAN wisselden van gedachten over de werkzaamheden van de Europese Ombudsman en over het belang van contacten tussen ombudsmannen op alle plaatselijke, regionale en nationale niveaus. Ten aanzien van zijn werk vertelde professor PASSALEVA dat in Italië volksgezondheidskwesties een belangrijk onderdeel van de activiteiten van de regionale Ombudsman vormen en dat genoemde kwesties zijn bijzondere aandacht hebben. Professor PASSALEVA en de heer SÖDERMAN waren het erover eens dat de stemming die binnenkort zal plaatsvinden over een wet inzake de organisatie van het instituut Ombudsman in Italië, van groot belang is voor het Europees burgerschap. De heer SÖDERMAN beklemtoonde dat hoewel Italië actieve plaatselijke en regionale ombudsmannen heeft die vaak verantwoordelijk zijn voor

regio's groter dan sommige lidstaten van de Europese Unie, het binnen de Unie een van de weinige landen zonder nationale ombudsman is.

De Europese Ombudsman had ook een ontmoeting met de heer Paolo GIANNARELLI, de minister van de regionale regering van Toscane die belast is met Gemeenschapspolitiek. De heer GIANNARELLI wees op het belang van de activiteiten van de Europese Ombudsman, die volgens hem essentieel zijn om de Italiaanse burger bewust te maken van zijn Europees burgerschap. De heer SÖDERMAN sprak de wens uit op alle niveaus nauwe contacten met de Italiaanse ombudsmannen aan te gaan. Het door de regionale Ombudsman gepresenteerde project zou een uitstekend middel zijn om deze samenwerking te verwezenlijken. Tijdens deze ontmoeting kreeg de Europese Ombudsman twee specifieke zaken voorgelegd waarin de Europese Commissie en Toscane tegenover elkaar stonden (zaken betreffende wijnproductie en veeteelt).

De heer FANTAPPIE had alle dertig plaatselijke ombudsmannen van Toscane uitgenodigd voor een bijeenkomst met de Europese Ombudsman. Dit gaf de betrokkenen de gelegenheid de problemen te bespreken die gepaard gingen met de zeer heterogene organisatie van het Italiaanse instituut Ombudsman. Het bleek uiterst noodzakelijk de regels op dit terrein gelijk te trekken en de samenwerking tussen de ombudsmannen te bevorderen.

De heer SÖDERMAN bracht ook een bezoek aan het Europees Universitair Instituut in Fiesole en had daar een ontmoeting met professor MASTERSON, de voorzitter van het Instituut, professor MENY, de directeur van het Instituut, professor DEHOUSSE en professor ZILLER. De heer SÖDERMAN sprak over zijn werkzaamheden en over het begrip wanbeheer. Voorts vond er een gedachtewisseling plaats over de relatie tussen de Europese Ombudsman en andere communautaire instellingen en enkele nationale rechtbanken of ombudsmannen. Tenslotte onderstreepte de heer SÖDERMAN hoe belangrijk het is een netwerk op te zetten tussen de Europese Ombudsman en nationale, regionale en plaatselijke ombudsmannen, met name vanuit het perspectief van het Verdrag van Amsterdam.

Op 26 september werd in Verona een conferentie georganiseerd door de plaatselijke Ombudsman, de heer Giovanni FRAIZZOLI. De heer SÖDERMAN werd uitgenodigd een toespraak te houden over de *"Samenwerking tussen nationale, regionale en plaatselijke ombudsmannen om het Europese burgerschap te beschermen en te bevorderen"*. De heer Anton CANELLAS, de regionale Ombudsman van Catalonië, belichtte het instituut regionale Ombudsman vanuit een Spaans gezichtspunt en vertelde over zijn eigen ervaringen. De heer Paolo CAVALERI, hoogleraar publiekrecht in Verona, en professor Lucio STRUMENDO, de regionale Ombudsman van Veneto, werden uitgenodigd te spreken over de kwesties waarmee de Italiaanse ombudsmannen te maken hebben, met name in het licht van de stemming die binnenkort in het Italiaanse parlement zal worden gehouden.

De conferentie werd gevolgd door een discussie waaraan regionale en plaatselijke ombudsmannen uit verschillende delen van Italië en enkele burgers uit Verona deelnamen.

NEDERLAND

Van 8 tot 10 mei 1998 woonden de heer Olivier VERHEECKE en de heer Ben HAGARD het Europa-Congres (*Bouwen aan het Europa van de 21ste eeuw – een continent dat gekenmerkt wordt door solidariteit en vrijheid*) in Den Haag bij dat werd gehouden ter gelegenheid van de 50ste verjaardag van het eerste Europa-Congres. Het congres werd georganiseerd door de Internationale Europese Beweging en stond onder voorzitterschap van de heer Mario SOARES die de welkomstrede uitsprak. Op 9 mei 1998 werd het congres plechtig geopend door Hare Majesteit de Koningin der Nederlanden. Er werden bijdragen geleverd door de heer José María GIL-ROBLES, voorzitter van het Europees Parlement, de heer Peter MANDELSON, minister zonder portefeuille (Verenigd Koninkrijk), de heer Jacques SANTER, voorzitter van de Europese Commissie, de heer Gil Carlos RODRÍGUEZ IGLESIAS, president van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen en mevrouw Leni FISCHER, voorzitter van de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa.

Tijdens het congres bemanden de heer VERHEECKE en de heer HAGARD een stand op “*Expo Europe*” en informeerden de deelnemers aan het congres over de rol en activiteiten van de Europese Ombudsman. Van de 3 000 congresgangers bezochten meer dan 700 de stand van de Ombudsman om vragen te stellen en materiaal in ontvangst te nemen.

De heer VERHEECKE nam deel aan de workshop “*Democratie, burgerschap en mensenrechten*”, die werd voorgezeten door de heer P.J.G. KAPTEYN, rechter bij het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen. Sprekers waren onder andere de heer Jean-Victor LOUIS, hoogleraar aan het Instituut voor Europese studies (Brussel) en voorzitter van het Initiatiefcomité van de Internationale Europese Beweging, de heer Pier Virgilio DASTOLI, algemeen secretaris van de Internationale Europese Beweging en de heer Andreas GROSS, lid van de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa. De discussies werden ingeleid met een toespraak getiteld “*Democratie en burgerschap in Europa*” van de heer Jo LEINEN, voorzitter van de Unie van Europese Federalisten (UEF). Een van de belangrijkste discussieonderwerpen betrof de totstandkoming van een Europese grondwet. De drie andere workshops hadden als thema “*De economische en sociale dimensie van Europa*”, “*De multiculturele dimensie van Europa*” en “*Europa in de wereld*”.

PORTUGAL

Van 13 tot 15 april 1998 bracht de heer Jacob SÖDERMAN een officieel bezoek aan Portugal. Het bezoek werd georganiseerd door de heer José MENERES PIMENTEL, de Portugese nationale Ombudsman, en de heer Nuno ANTAS DE CAMPOS, het hoofd van het Voorlichtingsbureau van het Europees Parlement in Lissabon. De Europese Ombudsman bezocht het Bureau van de Portugese nationale Ombudsman. Hij bracht ook een

bezoek aan het Voorlichtingsbureau van het Europees Parlement en de vertegenwoordiging van de Europese Commissie in Lissabon.

Ontmoetingen met hoge Portugese ambtenaren stonden eveneens op het programma. Onder hen waren de heer SEIXAS DA COSTA, secretaris-generaal voor Europese Zaken op het ministerie van Buitenlandse Zaken, de heer CARDOSO DA COSTA, president van het Constitutionele Hof, de heer SANTOS, voorzitter van het Portugese parlement en de heer MARTINS, voorzitter van de commissie van het Portugese parlement die zich bezighoudt met constitutionele zaken, rechten, vrijheden en waarborgen voor burgers. De heer SÖDERMAN had ook gelegenheid voor een ontmoeting met de heer SOARES, voormalig president van de Republiek Portugal en de huidige voorzitter van de Europese Beweging.

De heer SÖDERMAN had tevens een ontmoeting met de heer FREITAS DO AMARAL, hoogleraar bestuursrecht aan de universiteit van Lissabon en voorzitter van de Portugese afdeling van de Europese Beweging.

FINLAND

Op 14 maart hield de heer SÖDERMAN een lezing getiteld *"Het Europa van de burger"* in Tampere, Finland. De bijeenkomst werd bijgewoond door ongeveer 150 juryleden bij de Gerechten van Eerste Aanleg.

De heer SÖDERMAN nam deel aan een studiebijeenkomst over ethiek, georganiseerd door de aartsbisschop van Turku op 20 mei 1998. Hij hield een toespraak over "Europese waarden".

Van 6-8 november woonde de heer SÖDERMAN in gezelschap van mevrouw Benita BROMS, juridisch adviseur, in Helsinki de *"Noordse conferentie over het Gemeenschapsrecht"* bij. De heer SÖDERMAN hield een toespraak over Europese burgers en de communautaire instellingen.

Ook gaf de heer SÖDERMAN op 11, 12 en 15 november een uiteenzetting over zijn werkzaamheden in Kajaani, Seinäjoki, en Imatra.

ZWEDEN

Ter gelegenheid van het FIDE-Congres 1998 (3-6 juni 1998) bracht de Europese Ombudsman op 2 juni een bezoek aan het Zweedse parlement en gaf hij een uiteenzetting over zijn werkzaamheden aan de Commissie Europese zaken.

Op 16 oktober bezocht de heer SÖDERMAN Göteborg, Zweden, en hield een lezing tijdens een studiebijeenkomst *"Demokrati och transparens i vårt Europa"*. Deze bijeenkomst vormt een onderdeel van het Carrefour West Europe dat door de Commissie wordt gesponsord. Mevrouw Linda STENEBERG, hoofd van de vertegenwoordiging van de Commissie in Zweden, hield een toespraak over de toegang tot informatie betreffende de EU en de heer Ivar VIRGIN en mevrouw Anneli HULTHÉN, leden van het EP, spraken over hun werk in het Europees Parlement.

VERENIGD KONINKRIJK

Op 23 januari bracht de heer SÖDERMAN een officieel bezoek aan Schotland waar hij een ontmoeting had met de commissaris voor lokaal bestuur, de heer Frederick MARKS. Hij bezocht tevens de vertegenwoordiging van de Commissie in Edinburgh en werd door professor John USHER uitgenodigd aan de universiteit van Edinburgh een lezing te houden over de rol van de Europese Ombudsman.

In gezelschap van Internet-communicatiefunctionaris Ben HAGARD bracht de heer SÖDERMAN op 28 en 29 mei een bezoek aan het Verenigd Koninkrijk. De heer SÖDERMAN leidde een studiebijeenkomst over de rol van de Europese Ombudsman in het Centrum voor Ombudsmanstudies van de universiteit van Reading. Vóór de bijeenkomst had de heer SÖDERMAN een ontmoeting met professor Roy GREGORY, de directeur van het centrum, die vervolgens het voorzitterschap van de bijeenkomst bekleedde. De toespraak van de heer SÖDERMAN werd gevolgd door een levendige discussie. Tot de deelnemers behoorden professor Roy GREGORY en dr. Philip GIDDINGS van het Centrum voor Ombudsmanstudies, professor Peter WOODWARD en dr. Alex WARLEIGH van de Vakgroep Politicologie van de universiteit van Reading, het hoofd van de Vakgroep Politicologie, professor Richard BELLAMY, de decaan van de Faculteit der Letteren van de universiteit, professor Tony DOWNS, en professor Gavin DREWRY van het Royal Holloway College, universiteit van Londen.

Artikelen over het bezoek van de heer SÖDERMAN verschenen naderhand in de *Reading Evening Post* en de *Reading Chronicle* en tevens in het *Bulletin* van de universiteit van Reading.

Na de studiebijeenkomst trad de rector magnificus van de universiteit van Reading, professor Roger WILLIAMS, als gastheer op bij een diner ter ere van de heer SÖDERMAN.

Op 29 mei sprak de heer SÖDERMAN tijdens de informatiebijeenkomst "*Focus Europe*" van het Civil Service College in Londen. De heer Michael DUGGETT, hoofddocent beleid, overheid & Europa aan het College, bekleedde het voorzitterschap van de bijeenkomst. Tot de deelnemers aan de vraag- en antwoordsessie die na de toespraak van de heer SÖDERMAN werd gehouden, behoorden de heer Michael DUGGETT, de heer John TATE van het Bureau van de parlementaire commissaris van het VK, de Ombudsman voor pensioenen van het VK, de heer Julian PARRY, mevrouw Margaret BATTY van het Civil Service College, de heer Nick O'BRIEN van het Bureau van de Juridische Diensten van de Ombudsman van het VK en de heer Keith FINCH van het ministerie van Landbouw.

Op 6 november gaf de heer Ian HARDEN een uiteenzetting over de werkzaamheden van de Europese Ombudsman tijdens een conferentie die werd georganiseerd door de gemeenschapsraad van Lancashire. Andere sprekers waren de heer Tony CUNNINGHAM, lid van het EP, de heer Alan WATSON van het Bureau van de parlementaire bestuurscommissaris en mevrouw Alison HOOK van de vertegenwoordiging van de Commissie. De

conferentie stond onder voorzitterschap van mevrouw Patricia THOMAS, commissaris voor lokaal bestuur in Engeland.

6.3 ANDERE GEBEURTENISSEN

Op 9 februari hield de heer SÖDERMAN een lezing over zijn rol als Europese Ombudsman voor ongeveer 400 studenten van de *Université Robert Schuman* in Straatsburg. Dit evenement werd door het Europees Parlement georganiseerd in het kader van de "*Europese Week*" en vond plaats in de vergaderzaal in Straatsburg.

Mevrouw Sandra PISZK, de ombudsman van Costa Rica, bracht op 12 februari een bezoek aan de Europese Ombudsman.

Op 12 februari bracht mevrouw Sandra PISZK, de Ombudsvrouw van Costa Rica, in Straatsburg een bezoek aan de Europese Ombudsman.

De Peruaanse Ombudsman, de heer Jorge SANTISTEVAN DE NORIEGA, bezocht op 12 februari de antenne in Brussel van het Bureau van de Europese Ombudsman en had een ontmoeting met de heer Peter DYRBERG, hoofdadviseur juridische zaken.

Op 19 februari hadden de heer SÖDERMAN en de heer HARDEN een ontmoeting met de heer Gérard BELIARD, hoofd van de Afdeling Internationale Betrekkingen van de stad Straatsburg.

De heer SÖDERMAN hield een lezing over zijn rol als Europese Ombudsman voor ongeveer 50 leden van de EU-commissie van de Amerikaanse Kamer van Koophandel in België. De bijeenkomst vond plaats op 11 maart in Straatsburg.

Op 11 maart bracht de Australische ambassadeur in Frankrijk, de heer John Michael SPENDER, in Straatsburg een bezoek aan de Europese Ombudsman.

De heer SÖDERMAN had op 12 maart in Straatsburg een ontmoeting met de heer Jan GREVSTAD, adviseur van het gezantschap van Noorwegen bij de Europese Unie.

Op 17 maart hield de heer Ian HARDEN een toespraak in het Centrum voor Europese politieke studies in Brussel, getiteld *"De werkzaamheden op het Bureau van de Europese Ombudsman"*.

Op 18 maart hield de heer Peter DYRBERG een toespraak over de rol van de Europese Ombudsman voor 20 studenten uit Sachsen-Anhalt.

Op 23 maart brachten de heer Fahri OZTURK, president van de Raad voor staatstoezicht op het presidentschap van Turkije en de heer Nuri TORTOP, lid van dezelfde raad, een bezoek aan de Europese Ombudsman. Dit bezoek was georganiseerd door het Franse ministerie van Buitenlandse Zaken als onderdeel van een officiële reis naar Frankrijk.

Dr. Gökhan CAPOGLU, voorzitter van de Partij voor een ander Turkije en lid van het Turkse parlement, bracht op 1 april een bezoek aan de Europese Ombudsman.

Op 6 april 1998 ontving de heer Olivier VERHEECKE een groep studenten en professoren van de *Scuola Media Statale* in Belluno (Italië) en gaf een uiteenzetting over de werkzaamheden van de Europese Ombudsman.

Op 7 april hield de heer SÖDERMAN een lezing voor 12 studenten politieke wetenschappen van het Strasbourg Centre of Syracuse University (New York, VS).

Op 21 april hield de heer Peter DYRBERG een toespraak over de werkzaamheden van de Europese Ombudsman voor 35 leraren uit Sachsen-Anhalt. Hij ontving ook een groep van 20 Deense journalisten en sprak over de jongste wapenfeiten van de Ombudsman.

Op 23 april gaf de heer SÖDERMAN een uiteenzetting over zijn werkzaamheden als Europese Ombudsman voor een groep van 60 leden van de vereniging *"Internationales Kolpingwerk"*. De toehoorders bestonden uit Duitse, Zwitserse, Oostenrijkse, Hongaarse, Tsjechische, Poolse en Slowaakse onderdanen. De bijeenkomst vond plaats in het kader van een jaarlijks bezoek aan het Europees Parlement in Straatsburg.

Op 28 april hield de heer SÖDERMAN een lezing voor een groep van 50 studenten van de universiteit van Bayreuth, Duitsland.

Op 7 mei hield de heer Peter DYRBERG een toespraak over *"Open bestuur en de noodzaak van transparantie"* tijdens een studiebijeenkomst in Brussel over *"Parlementen op het net"*, die werd georganiseerd door het Europees Centrum voor parlementair onderzoek en documentatie.

Op 7 mei hield de heer SÖDERMAN een uiteenzetting over zijn werkzaamheden voor een groep van 20 studenten van de universiteit van Jyväskylä, Finland, die op bezoek waren in Brussel.

In het kader van de Dag van Europa hield het Europees Parlement op 9 mei open huis in zowel Brussel als Straatsburg. Van de naar schatting 9 000 bezoekers in Brussel en 5 000 in Straatsburg nam een groot aantal een kijkje bij de stands van de Ombudsman in het nieuwe Leopold-gebouw in Brussel en in IPE1 in Straatsburg. Er werd algemene informatie verstrekt door het personeel van de Ombudsman dat de stands bemande, en er werd informatiemateriaal uitgedeeld.

Het Europees Parlement organiseerde op 9 mei zowel in Brussel als in Straatsburg een Open Dag. Van de naar schatting 5000 bezoekers in Sttaatsburg bracht een groot aantal een bezoek aan de stand van de Ombudsman in IPE 1.

Op 11 mei 1998 ontvingen 20 leden van de European Information Association uit het Verenigd Koninkrijk, Estland, Oostenrijk en Italië een verslag van de heer SÖDERMAN over de werkzaamheden van de Ombudsman en de toekomst van de website van de Ombudsman.

Op 11 mei verstrekte de heer SÖDERMAN ook informatie over zijn werkzaamheden aan 20 leden van de EU-commissie van het Finse parlement.

De heer SÖDERMAN werd voorts uitgenodigd op 11 mei een lezing te houden voor 12 Finse hoge ambtenaren die deelnamen aan een opleidingssessie in het *Centre des Etudes Européennes* in Straatsburg.

De secretaris-generaal van de Chileense Communistische Partij, mevrouw Gladys MARIN, die te gast was bij het Europees Parlement, bracht op 13 mei een bezoek aan de heer SÖDERMAN.

Ian HARDEN hield op 14 mei in Straatsburg een lezing over de rol van de Europese Ombudsman voor leden van de Finse Vereniging van Accountants voor de Overheidsadministratie.

Peter DYRBERG hield op 19 mei in Brussel een toespraak voor leden van de Deense bond *HK-Handel* uit Århus.

Eveneens op 19 mei gaf mevrouw Vicky KLOPPENBURG een uiteenzetting over de werkzaamheden van de Europese Ombudsman voor een groep journalisten uit Finland die te gast waren bij het Europees Parlement in Brussel op uitnodiging van Astrid THORS, lid van het EP.

Op 25 mei brachten de heer Jukka PASANEN, onderminister van Justitie van Finland, en de heer Jukka OKKO, referendaris bij het Bureau van de minister van Justitie, een bezoek aan de Ombudsman.

Op 28 en 29 mei woonde de heer Peter DYRBERG een conferentie bij, georganiseerd door het Europees Universitair Instituut (Florence), met als thema "*Een EU- mensenrechtenagenda voor het jaar 2000*".

Ian HARDEN hield op 11 juni 1998 een lezing over de rol van de Europese Ombudsman voor een groep studenten van de Rechtenfaculteit van de universiteit van Leiden, die werden begeleid door professor dr. H. G. SCHERMERS.

Op 15 juni hield de heer SÖDERMAN een uiteenzetting over zijn werkzaamheden voor een groep van 38 leden van het Nationaal Centrum voor Cultuur in Lissabon, die op uitnodiging van het EP-lid VAZ DA SILVA te gast waren bij het Europees Parlement.

Ian HARDEN hield op 17 juni 1998 een lezing over de rol van de Europese Ombudsman voor een groep stagiaires van het *Centre des Etudes Supérieures de la fonction publique territoriale*.

Op 18 juni bracht de Catalaanse Ombudsman, de heer Anton CAÑELLAS I BALCELLS, een bezoek aan de antenne in Brussel van het Bureau van de Ombudsman. Hij werd vergezeld door de heer Jan GOORDEN, Ombudsman van de Vlaamse gemeenschap in België. Zij hadden beiden een gedachtewisseling met Peter DYRBERG.

Op verzoek van "*de Montgelas-vereniging voor de bevordering van de Frans-Beierse samenwerking*" hield de heer SÖDERMAN op 2 juli een lezing voor een groep van 20 hoge ambtenaren uit Beieren.

Op 6 juli ontving de heer SÖDERMAN een groep studenten van het "*Gymnasium Geretsried*" in Duitsland, die op bezoek waren bij het Europees Parlement. Hij hield voor hen een lezing over zijn rol en activiteiten.

Professor Roy GREGORY van het Centrum voor Ombudsmanstudies van de universiteit van Reading bracht op 6 juli een bezoek aan het Bureau van

de Ombudsman. Hij had een gedachtewisseling met de heer SÖDERMAN en de heer HARDEN.

De heer Ian HARDEN hield een lezing over de rol van de Europese Ombudsman voor een groep journalisten uit Pakistan en Bangladesh, die op 15 september 1998 op bezoek waren bij het Europees Centrum voor de journalistiek.

Op 24 september 1998 hield de heer Peter DYRBERG voor een Finse groep universiteitsstudenten een toespraak over de werkzaamheden van de Ombudsman en de toegang van burgers tot informatie.

Op 23 oktober had de heer SÖDERMAN een ontmoeting met een groep studenten van de Rijksuniversiteit Leiden.

Op 23 oktober had de heer SÖDERMAN een ontmoeting met een groep van de Leidse Studenten Vereniging en gaf hun een overzicht van de rol en taken van de Europese Ombudsman.

De heer Ian HARDEN gaf een uiteenzetting over het recht zich bij de Europese Ombudsman te beklagen tijdens een studiebijeenkomst die op 17 en 18 november in Straatsburg werd georganiseerd door *L'Institut des Hautes Etudes Européennes*.

Op 20 november ontving de heer SÖDERMAN in Straatsburg een Deense groep studenten van *Handelsskolen i Ballerup*.

Op 23 november gaf mevrouw Benita BROMS een overzicht van de rol van de Europese Ombudsman voor een groep Finse rechters en juristen die op bezoek waren in Straatsburg.

De heer SÖDERMAN hield op 27 november in Straatsburg een lezing over "*Le Médiateur dans le système communautaire, rôle de la Commission des Affaires juridiques*" voor *l'Union des Avocats Européens*.

Lezingen over de rol van de Europese Ombudsman werden gehouden door de heer Olivier VERHEECKE op 2 december in Den Haag, Nederland, en door de heer Xavier DENOËL op 10 december in Midi Pyrénées, Frankrijk, tijdens conferenties die werden georganiseerd door het "Carrefour"-netwerk van de plattelandsvoorlichtingscentra.

6.4 CONTACTEN MET DE MEDIA

Op 6 januari werd de heer SÖDERMAN geïnterviewd door Anna PAL-JAKKA, journalist voor de Finse krant *Helsingin Sanomat*.

Mevrouw Frances HORSBURGH van de *Herald* uit Glasgow interviewde de heer SÖDERMAN op 23 januari ter gelegenheid van zijn bezoek aan Edinburgh, Schotland.

Op 27 januari gaf Ian HARDEN voor *La Croix* een interview aan de heer Claude KEIFLIN over de werkzaamheden van de Europese Ombudsman.

Mevrouw Eva SPIRA interviewde de heer SÖDERMAN voor het Zweedse blad *Statstjänstemannen*.

Journalisten van de Zweedse krant *Dagens Industri* en het Finse *Kauppalehti* interviewden de Ombudsman op 17 februari in Straatsburg.

Op 18 februari verstrekte de heer SÖDERMAN informatie aan een delegatie van 15 Deense journalisten die een studiebijeenkomst in Straatsburg bijwoonden.

Mevrouw Zornitza VENKOVA, een Bulgaarse journalist van de Bulgaarse Nationale Televisie, interviewde de heer SÖDERMAN op 19 februari voor een kwartaalblad getiteld *Europ Magazine*.

Op 10 maart interviewde mevrouw Päivi PALM de heer SÖDERMAN voor de krant *Turun Sanomat*.

Mevrouw Terttu LEVONEN interviewde de heer SÖDERMAN op 11 mei voor de krant *Aamulehti*.

Van het bezoek van de Europese Ombudsman aan Portugal (13-15 april) werd door de media uitgebreid verslag gedaan, met name door het televisiestation SIC en de Portugese krant *Diário de Notícias*.

Na de presentatie van het Jaarverslag 1997 aan de Commissie Verzoekschriften werd op 21 april 1997 een persconferentie belegd. De heer Edward NEWMAN, ondervoorzitter van de Commissie Verzoekschriften, nam aan de persconferentie deel.

Op 27 april gaf de heer SÖDERMAN een telefonisch interview aan de heer SEZNEC voor het Franse blad *7 jours Europe*.

Op 29 april werd de heer SÖDERMAN geïnterviewd door mevrouw Berna G. HARBOUR, journalist van de nationale krant *El País*, tijdens zijn bezoek aan het Voorlichtingsbureau van het Europees Parlement in Madrid.

PEDRO, een Deense journalist, interviewde de heer SÖDERMAN op 12 mei in Straatsburg voor het Deense blad *Ekstra Bladet*.

Op 27 mei interviewde de heer Gilles BESSEC de heer Ian HARDEN voor het programma "*Accents d'Europe*" op *Radio France Internationale*.

Op 29 mei interviewde de journalist mevrouw Jill MORRELL, die de "*Focus Europe*" bijeenkomst van het Civil Service College in Londen bijwoonde, de heer SÖDERMAN voor British Satellite News. Vervolgens werd het interview samen met de filmopnamen die van de bijeenkomst waren gemaakt, over de hele wereld verspreid in opdracht van het ministerie van Buitenlandse en Gemeenebestzaken van het VK.

Op 2 juni 1998 werd de heer SÖDERMAN in Stockholm geïnterviewd door de krant *Dagens Nyheter* en het persagentschap TT.

Op 17 juni werd de heer SÖDERMAN geïnterviewd door de Duitse journalist de heer Michael KALZ.

De heer SÖDERMAN gaf op 2 juli voor *Radio Television Luxembourg* een interview aan mevrouw Diane KLEIN over zijn rol en activiteiten.

Op 3 juli gaf de heer SÖDERMAN een telefonisch interview aan de heer Jouri TANNINEN voor het Finse *YLE Radio*.

Op 9 juli nam de heer SÖDERMAN deel aan een perslunch in het EP-Voorlichtingsbureau in Londen.

Op 15 juli werd in Straatsburg een persconferentie belegd na de presentatie van het Jaarverslag van de Ombudsman aan het Europees Parlement. Op dezelfde dag gaf de heer SÖDERMAN een interview aan de heer Björn MCNISSON van het Fins-Zweedse blad *Hufvudstadsbladet*.

Op 17 juli werd de heer SÖDERMAN door de heer Roland KRIMM geïnterviewd voor *Le Temps/Suisse* en *Radio Suisse Romande*.

De heer Jesper Vind JENSEN van het Deense blad *Søndagsavisen* interviewde de heer SÖDERMAN op 22 juli. Op dezelfde dag werd de heer SÖDERMAN geïnterviewd door mevrouw Tiziana DI SIMONE van *RAI/Radio/Roma*.

Op 27 juli interviewde mevrouw Christine HOLZBAUER-MADISON de Ombudsman voor het Franse jaarlijkse tijdschrift *L'Année européenne*.

Op 29 juli gaf de heer SÖDERMAN een interview aan de heer Alfredo SOTILLO van *ABC/España*.

Lars STRÖMAN, journalist van het Deense blad *Europe-Posten*, interviewde de heer SÖDERMAN op 27 augustus.

De heer SÖDERMAN gaf op 19 oktober een interview aan de heer Markku MÖTTÖNEN, journalist voor het Finse radiostation *YLE*.

Op 20 oktober gaven de heer Bernard STASI, *Médiateur de la République*, en de heer SÖDERMAN een gezamenlijke persconferentie ter gelegenheid van het bezoek van de Franse Ombudsman aan Straatsburg.

Op 20 oktober gaf de heer Olivier VERHEECKE een interview voor het programma "RADIO 21" van het Belgische radiostation RTBF.

Op 21 oktober gaf de heer SÖDERMAN een interview voor een programma van de Griekse televisie, getiteld "*Het Europees Parlement en de burger*". Op dezelfde dag werd hij geïnterviewd door mevrouw MULLER voor het Duitse radiostation iAD.

De heer Mauro BELLABARBA van de Italiaanse RAI Radio interviewde de heer SÖDERMAN op 22 oktober voor een dagelijks programma over de Europese instellingen.

De heer SÖDERMAN gaf op 22 oktober een interview voor het Fins-Zweedse blad *Hufvudstadsbladet*.

La Télévision Suisse Romande maakte een programma over de werkzaamheden van de Europese Ombudsman en interviewde de heer SÖDERMAN op 5 november in Straatsburg.

Op 10 november gaf de heer SÖDERMAN een interview over "*Het Europa van de burger*" voor het Finse televisiestation YLE.

Op 18 november werd de heer SÖDERMAN geïnterviewd door het Franse *Investir Magazine*.

De heer Jakob Vinde LARSEN interviewde de heer SÖDERMAN op 19 november voor het maandblad van de Commissie *EUROPA*.

Op 20 november gaf de heer SÖDERMAN een interview aan de heer Brandon MITCHENER voor de Wall Street Journal.

A STATISTIEKEN OVER DE WERKZAAMHEDEN VAN DE EUROPESE OMBUDSMAN GEDURENDE DE PERIODE VAN 1.1.1998 TOT 31.12.1998

1 IN 1998 BEHANDELDE ZAKEN

1.1 TOTAAL AANTAL ZAKEN IN 1998 1617

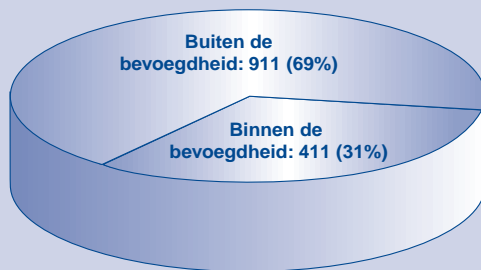
klachten en onderzoeken die op 31.12.1997 niet afgesloten waren	244 ¹
in 1998 ontvangen klachten	1372
onderzoek op eigen initiatief van de Europese Ombudsman	1

1.2 BEOORDELING VAN ONTVANKELIJKHEID/ NIET-ONTVANKELIJKHEID AFGEROND 93%

1.3 INDELING VAN DE KLACHTEN

1.3.1 Vanuit het oogpunt van de bevoegdheid van de Europese Ombudsman

Vanuit het oogpunt van de bevoegdheid van de E O

1.3.2 Redenen waarom een klacht buiten de bevoegdheid valt

– geen toegelaten klager	18
– niet tegen een communautaire instelling of communautair orgaan gericht	844
– geen betrekking op wanbeheer	46
– tegen Hof van Justitie of Gerecht van Eerste Aanleg bij de uitoefening van hun gerechtelijke taak	3

¹ Waarvan 3 onderzoeken op eigen initiatief van de Ombudsman en 199 ontvankelijke klachten.

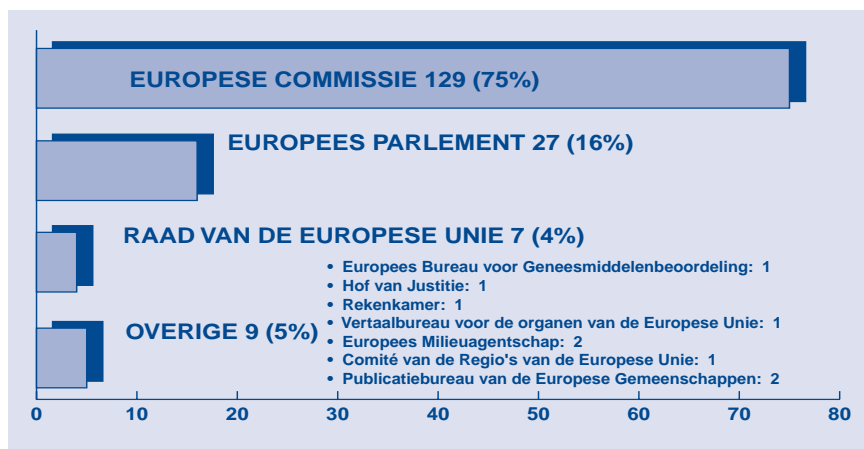
1.3.3 Analyse van de klachten die binnen de bevoegdheid vallen

Ontvankelijke klachten	212
– onderzoek ingesteld	170
– geen gronden voor onderzoek	42
– behandeld door of in behandeling bij de Commissie Verzoekschriften	9
– overige	33
Onontvankelijke klachten, omdat	199
– indiener/onderwerp niet bekend	67
– uiterste termijn overschreden	6
– geen voorafgaande administratieve stappen	97
– in behandeling bij of geregeld door een rechtbank	17
– interne mogelijkheden niet uitgeput in personeelskwesties	12

2 IN 1998 INGESTELDE ONDERZOEKEN 171

(170 ontvankelijke klachten en 1 op eigen initiatief van de EO)

2.1 INSTELLINGEN EN ORGANEN ONDERWORPEN AAN ONDERZOEKEN¹

¹ Enkele zaken hebben betrekking op 2 of meer instellingen of organen. De volgende instellingen en organen zijn onderworpen aan het onderzoek op eigen initiatief betreffende een Code van goed administratief gedrag. Europees Parlement, Raad van de Europese Unie, Europese Commissie, Europese Rekenkamer, Economisch en Sociaal Comité, Comité van de Regio's van de Europese Unie, Europese Investeringsbank, Europese Centrale Bank, Europees Centrum voor de ontwikkeling van de beroepsopleiding, Europese Stichting tot verbetering van de levens- en arbeidsomstandigheden, Europees Milieuagentschap, Europees Bureau voor de beoordeling van geneesmiddelen, Harmonisatiebureau voor de interne markt, Europese Stichting voor opleiding, Europees Waarnemingscentrum voor drugs en drugverslaving, Vertaalbureau voor de organen van de Europese Unie, Europees Agentschap voor de veiligheid en de gezondheid op het werk, Communautair Bureau voor plantenrassen, Bureau voor officiële publicaties der Europese Gemeenschappen.

2.2 AARD VAN HET VERMEENDE WANBEHEER¹

69 (30%)	Gebrek aan of weigering van informatie, doorzichtigheid
38 (16%)	Nalatigheid
29 (13%)	Oneerlijke behandeling, machtsmisbruik
25 (11%)	Procedures, rechten van de verdediging
21 (9%)	Discriminatie
17 (7%)	Vermijdbare vertraging
11 (5%)	Niet-nakoming van verplichtingen (Art. 169)
7 (3%)	Juridische dwaling
14 (6%)	Overige

¹ In sommige gevallen gaat het om 2 vormen van vermeend wanbeheer

3 BESLUITEN WAARMEE DE BEHANDELING VAN EEN KLACHT OF EEN ONDERZOEK AFGESLOTEN IS 1337

3.1 BUITEN DE BEVOEGDHEID VALLENDE KLACHTEN 911

- overgedragen	
- als verzoekschrift aan het Europees Parlement	10
- aan een nationale ombudsman	7
- 600 klachten geadviseerd zich te wenden tot een andere instantie	
- nationale/regionale ombudsman of verzoekschrift bij een nationaal parlement	259
- verzoekschrift bij het Europees Parlement	80
- Europese Commissie	154
- Hof van Justitie	1
- overige	106

3.2 BINNEN DE BEVOEGDHEID VALLENDE, MAAR NIET-ONTVANKELIJKE KLACHTEN 199

3.3 BINNEN DE BEVOEGDHEID VALLENDE EN ONTVANKELIJKE KLACHTEN, MAAR ZONDER GRONDEN VOOR EEN ONDERZOEK 42

3.4 MET EEN GEMOTIVEERD BESLUIT AFGESLOTEN ONDERZOEKEN 185¹

(Een onderzoek kan om één of meer van de volgende redenen zijn afgesloten)

- geen wanbeheer vastgesteld	96 ²
- met een kritische opmerking aan het adres van de instelling	29
- opgelost door de instelling	51 ³
- minnelijke schikking	4
- vaststelling van wanbeheer met ontwerpaanbeveling	1
- overig	9 ⁴

4 HERKOMST VAN DE IN 1998 GEREgistREERDE KLACHTEN

4.1 BRON VAN DE IN 1998 GEREgistREERDE KLACHTEN

- rechtstreeks naar de Europese Ombudsman	
- gestuurd door	1360
- individuele burgers	1237

¹ Waarvan 2 op eigen initiatief van de Ombudsman.

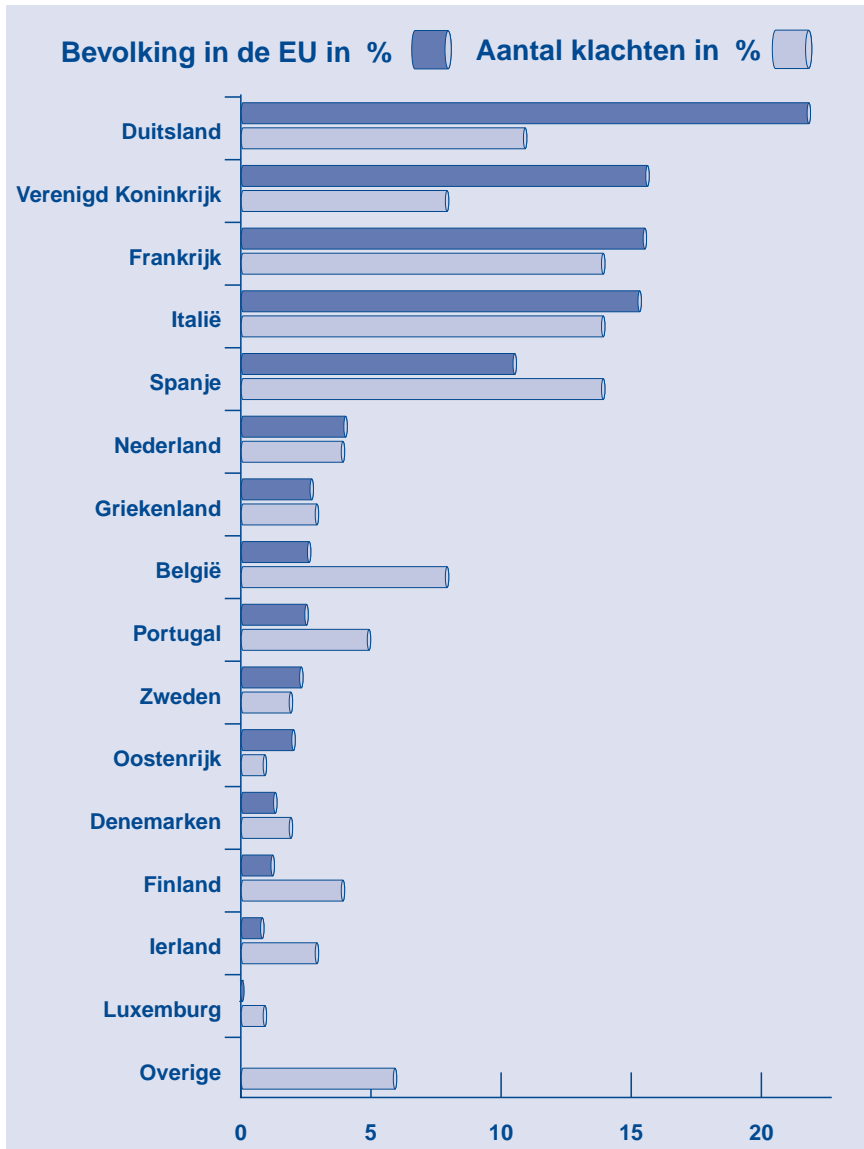
² Waarvan 1 op eigen initiatief van de Ombudsman.

³ Waarvan 1 op eigen initiatief van de Ombudsman.

⁴ In 4 zaken beëindigde de Ombudsman zijn onderzoek omdat het onderwerp van de klacht ook binnen de bevoegdheid van de Rekenkamer viel, die de zaak al behandelde, in 2 zaken omdat de Commissie Verzoekschriften van het Europees Parlement de zaak al behandelde en in 2 zaken, conform artikel 2, lid 7, van het Statuut van de Ombudsman, omdat er gerechtelijke procedures liepen. In één geval werd het onderzoek beëindigd omdat het Hof van Justitie en het Gerecht van Eerste Aanleg oordeelde dat ze hun gerechtelijke taak uitoefenden.

- bedrijven	60
- verenigingen	63
- doorgezonden door een lid van het Europees Parlement	9
- naar de Europese Ombudsman doorverwezen verzoekschriften	3

4.2 HERKOMST VAN DE KLACHTEN NAAR LAND

B DE BEGROTING VAN DE OMBUDSMAN

Overeenkomstig artikel 12 van het Financieel Reglement van de Europese Gemeenschappen zendt de Ombudsman vóór 1 mei van elk jaar aan het Europees Parlement een raming van de ontvangsten en uitgaven voor het volgende jaar.

Overeenkomstig het Statuut van de Europese Ombudsman staat de begroting van de Ombudsman als bijlage bij afdeling 1 (Europees Parlement) van de algemene begroting van de Europese Gemeenschappen, die in het *Publicatieblad* gepubliceerd wordt.

Salarissen, toelagen en andere uitgaven voor personeel staan onder Titel 1 van de Begroting. Deze Titel bevat tevens de kosten van dienstreizen. Titel 2 van de begroting betreft de gebouwen, het materieel en diverse huishoudelijke uitgaven. Titel 3 bevat één hoofdstuk, dat 2.000 ecu bedraagt, waaruit de contributies voor internationale ombudsmanorganisaties betaald worden.

Teneinde onnodige duplicatie van administratief en technisch personeel te voorkomen, worden veel diensten die de Ombudsman nodig heeft, geleverd door of via het Europees Parlement onder de voorwaarden van een Raamovereenkomst voor de Samenwerking tussen het Europees Parlement en de Europese Ombudsman, gedateerd 22 oktober 1995. De Raamovereenkomst werd aangevuld door de Overeenkomsten inzake de administratieve samenwerking en de begrotings- en financiële samenwerking, ondertekend op 12 oktober 1995.

Indien de diensten die aan de Ombudsman geleverd worden, voor het Parlement extra directe uitgaven met zich meebrachten, werd in 1998 doorgaans een bedrag in rekening gebracht, waarbij de betaling geëffectueerd werd via de verbindingsrekening. De huur van kantoren en vertaaldiensten zijn de grootste uitgavenposten die op deze wijze behandeld worden.

Vanaf begin 1998 bestond het organisatieschema van de Ombudsman uit 17 posten, één meer dan eind 1997. Alle posten hebben een tijdelijk karakter.

Het totale bedrag van de voor de begroting van de Ombudsman voor 1998 beschikbare kredieten bedroeg 2 777 178 ecu. Titel 1 (Salarissen, toelagen en andere uitgaven voor personeel) bedroeg 2 003 178 ecu. Titel 2 (Gebouwen, materieel en diverse huishoudelijke uitgaven) bedroeg 772 000 ecu. Extra kredieten van 201 000 ecu zijn in de loop van het jaar overgeboekt van de begroting voor onvoorziene uitgaven van het Europees Parlement. Op die manier bedroeg het eindbedrag van de in 1998 beschikbare kredieten 2 978 178 ecu.

Onderstaande tabel geeft een beeld van de feitelijke uitgaven in 1998 uitgaande van de beschikbare kredieten waarvoor betalingsverplichtingen zijn aangegaan.

Titel 1	2 081 548 ECU's
Titel 2	657 224 ECU's
Titel 3	888 ECU's
Totaal	2 739 660 ECU's

De ontvangsten bestaan uit inhoudingen op de salarissen van de Ombudsman en zijn personeel. De totale ontvangsten uit hoofde van deze betalingen bedroegen in 1998 264 421 ecu.

De begroting voor 1999

De begroting voor 1999, die is opgesteld in 1998, voorziet in een organisatieschema van 23 posten, d.w.z. een toename van zes posten ten opzichte van het organisatieschema van 1998. Kredieten voor drie van de posten zijn aan de reserve toegevoegd.

De totale kredieten voor 1999 bedragen 3 474 797 ecu. Titel 1 (Salarissen, toelagen en andere uitgaven voor personeel) bedraagt 2 665 797 ecu. Titel 2 (Gebouwen, materieel en diverse huishoudelijke uitgaven) bedraagt 807 000 ecu. Titel 3 bedraagt 2 000 ecu.

De begroting voor 1999 omvat totale ontvangsten (inhoudingen op de salarissen van de Ombudsman en zijn personeel) van 357 140 ecu.

De schattingen voor de begroting voor 1999 zijn met instemming van de bevoegde diensten van het Parlement vastgesteld onder de aanname dat de bestaande Samenwerkingsovereenkomst het hele jaar 1999 van kracht zal blijven. De begroting voor 1999 bevat tevens een "managementvergoeding" van 156 000 ecu om de kosten van het Europees Parlement te dekken voor het leveren van diensten die uitsluitend uit tijd van het personeel bestaan, zoals de administratie van contracten, salarissen en toelagen en verschillende computerdiensten. De opname van deze managementvergoeding is een verdere verbetering van de doorzichtigheid van de begroting, maar vertegenwoordigt geen extra kosten in 1999 vergeleken met 1998.

De begroting voor 1999 is, net als die van de voorgaande jaren, opgesteld in de vorm van een Bijlage bij de Begroting van het Europees Parlement, conform de geldende wettelijke bepalingen. De begroting bevat daarom geen aparte reserve voor onvoorziene uitgaven omdat de Ombudsman, indien nodig, om een overboeking vanuit de reserve voor onvoorziene uitgaven van het Parlement kan vragen, zoals in 1996 en 1998 is gebeurd.

C   **PERSONEEL VAN DE OMBUDSMAN****EUROPESE OMBUDSMAN****Jacob SÖDERMAN****SECRETARIAAT VAN DE EUROPESE OMBUDSMAN****Ian HARDEN***Hoofd van het Secretariaat*
Tel. 00 33 3 88 17 2384**Peter DYRBERG***Hoofdadviseur Juridische zaken*
Steunpunt Brussel - EAS/104
Tel. 00 32 2 284 2003**José MARTÍNEZ ARAGÓN***Hoofdadviseur Juridische zaken*
Tel. 00 33 3 88 17 2401**Olivier VERHEECKE***Juridisch adviseur*
Tel. 00 33 3 88 17 5346**Vicky KLOPPENBURG***Juridisch adviseur*
Steunpunt Brussel - EAS/124
(sedert 1.4.1998)
Tel. 00 32 2 284 2542**Benita BROMS***Juridisch adviseur*
Tel. 00 33 3 88 17 2423**Xavier DENOËL***Stagiair (tot en met 31.1.1998)*
Jurist hulpfunctionaris
(sedert 1.2.1998)
Tel. 00 33 3 88 17 2422**Ida PALUMBO***Stagiaire (tot en met 31.1.1998)*
Juriste hulpfunctionaris
(sedert 1.2.1998)
Tijdelijk functionaris
(sedert 23.5.1998)
Tel. 00 33 3 88 17 2385**Alessandro DEL BON***Stagiair (sedert 1-3-1998)*
Jurist hulpfunctionaris
(sedert 1-10-1998)
Tel. 00 33 3 88 17 2382**Ilta HELKAMA***Persvoorlichter*
Tel. 00 33 3 88 17 2398**Ben HAGARD***Internetmedewerker*
(sedert 16.2.1998)
Tel. 00 33 3 88 17 2424**Panayotis THANOU***Financieel medewerker*
(tot 15.4.1998)**Alexandros KAMANIS***Financieel medewerker*
(sedert 1.9.1998)
Tel. 00 33 3 88 17 2403**Daniela TIRELLI***Assistente (tot 31.3.1998)*

Nathalie CHRISTMANN

Administratief medewerkster
Tel. 00 33 3 88 17 2394

Ursula GARDERET

Secretaresse
Steunpunt Brussel - EAS/103
Tel. 00 32 2 284 2300

Anna RUSCITTI

Secretaresse
Steunpunt Brussel - EAS/102
Tel. 00 32 2 284 6393

Murielle RICHARDSON

*Secretaresse van de Europese
Ombudsman*
(met verlof 14.7.1998 – 4.1.1999)
Tel. 00 33 3 88 17 2388

Isabelle FOUCAUD

Secretaresse
Tel. 00 33 3 88 17 2391

Stephanie KUNZE

Secretaresse
*Vervangend Secretaresse van de
Europese Ombudsman*
(sedert 14.7.1998)
Tel. 00 33 3 88 17 23 88

Isabelle LECESTRE

Assistent-secretaresse
(sedert 1.3.1998)
Tel. 00 33 3 88 17 2413

Marie-Andrée SCHWOOB

Assistent-secretaresse
(sedert 1.10.1998)
Tel. 00 33 3 88 17 2383

Patrick SCHMITT

Bode
(met verlof sedert 1.8.1998)

Charles MEBS

Bode (sedert 1.9.1998)
Tel. 00 33 3 88 17 7093

Hanna-Mari ANTILAINEN

Stagiaire (tot 31.1.1998)

Henrik LEFFLER

Stagiair (1.2.1998 – 31.7.-1998)

Maria ENGLESON

Stagiaire (sedert 1.9.-1998)
Tel. 00 33 3 88 17 2402

Peter BONNOR

Stagiair (sedert 15.9.1998)
Steunpunt Brussel - EAS/105
Tel. 00 32 2 284 3897

***HOE KAN MEN ZICH TOT DE
EUROPESE OMBUDSMAN WENDEN?***

**De Europese ombudsman
1, av. du President Robert Schuman
B.P. 403
F - 67001 Straatsburg Cedex**

**00 33 3 88 17 2313
00 33 3 88 17 2383**

00 33 3 88 17 90 62

**• E-mail
euro-ombudsman@europarl.eu.int**

**• Website
<http://www.euro-ombudsman.eu.int>**

